

במשנה כל המנחות שנקמצו שלא לשמן כו'.

ועיין תוס' ז"ל שהאריכו מנ"ל דין שלא לשמן בעופות ומנחות ובלוג שמן של מצורע ע"ש. ויש לדקדק בעיקר מחשבת שלא לשמן דמנחות.

היינו מחבת לשם מרחשת או איפכא. דבשלקמא שלא לשמן דזבחים.

כגון עולה לשם חטאת או שאר שינוי השם חד מחבריה משונה בקדושתו וכפרה אחרת לו. אבל מחבת ומרחשת שניהם שוין בקדושתו ועבודה אחת להם.

ואינו משונים אלא במעשיהם דזו צמקה ומעשי' רוחשין מנ"ל דזה חשיב שלא לשמן לפסול במחשבה. ויתבאר בזה לקמן בשמעתין בס"ד: שם תוס' בד"ה שלא לשמן כו'.

והוא הדין שינוי בעלים כדמוכח בגמרא בתירוצו של רבה כו' כצ"ל ושמא פשיטא ליה כו' ואין זה מוכן דהא אביי קאמר להדיא לקמן מכדי מחשבה דפסל' הקישא היא מה לי שינוי קודש מה לי שינוי בעלים.

וי"ל דכוונתם אמאי לא הוזכר שינוי בעלים במתניתין דלא תנו ה"כא בזבחים אלא שינוי קודש. ולזה כ' דמתניתין דזבחים (מ"ו ע"ב) תנו לשם ששה דברים כו' לשם זובח.

וכן מבואר בדבריהם בריש זבחים ע"ש: ע"ב תוס' בד"ה שחיתה א' לכולן כו'. אבל קצת תימא אמאי לא פליג אקבלה כו' לר' ינאי דאמר התם לר"ש דאין צריך כלל לקדש הקומץ.

ואין פאן תמיה דכבר שמעינו ממתניתין דלקמן דליכא קבלה במנחות לר"ש ופשיטא דלא שיהי' מחשבה בזה אפילו אם קודש הקומץ בכ"ש פיון דאין צריך. ותמיהתם הוא לר"י בריה דר' חייא דאמר אם עובדה בשמאל צריך לקדשו בכלי והוי ליה לר"ש לאיפלוגי בקידוש זה אינו פוסל במחשבה דהא אפשר לבטלה ולעבוד בימין דלא בעי קידוש היינו קבלה דמנחה וד' הצ"ק ז"ל שכ' דעכ"פ צריך לקבל בימין כו' אינו מוכן דקמיצה היא זו וקבלה דמנחה היא הגתינה בכלי.

ומ"מ יש לחלק בזה ג"כ דדוקא הולכה דיכול לשחוט בצד המזבח ולא נאמר הולכה למצנה כלל הוא דלא חשיבא עבודה לר"ש אבל קידוש קומץ דנאמר למצנה אם עובדה בשמאל מה שהוא יכול לעבוד בימין בלא קידוש פלי זה לא חשיב אפשר לבטלה דימין עבודה אחרת היא ושמאל עבודה לעצמה היא ויתבאר עוד לקמן בזה בס"ד: שם תוס' בד"ה מכדי מחשבה כו'.

והקשו תקשי לאביי ברייתא גופא דמפרש טעמא משום דמעשיה מוכרחים והיינו בשינוי קודש לחוד ות' דברייתא יש לפרש ברבה ורב אשי ולא פריך אביי משום דלא ניחא ליה בסברא דרבה דא"כ למה ליה למימר הקישא היא בלא"ה תקשי ליה מה לי שינוי קודש מה לי בעלים אלא אביי ידע ג"כ סברא דרבה ומ"מ לא ניחא ליה לחלוק בהכי פיון דהקישא הוא מנחה לזבחים אין הקיש למחצה.

ומסתברא דלכל מחשבה איתקש בין ש"ק בין שינוי בעלים ושני ליה רבה דר"ש דריש טעמא דקרא ומסתבר ליה דמחשבה דמינכר' לא פסיל רחמנא אע"ג דהקישא הוא לש"ב איתקש ולש"ק לא איתקש.

והיינו דאמרין לקמן דבעי ר' אושעיא אי טעמא דר"ש כרבה דמתשבה דמינכרא לא פסיל כו' ואמר לי' רב אשי פלום הגענו כו' וכרבה לא ניחא ליה משום קושיא דאבני אלמא אע"ג דמסברא איפא למימר הכי דמתשבה דמינכרא לא פסיל מ"מ פיון דהקישא הוא אין סברא זו מכרעת להוציא שינוי קודש מהקישא דאפשר נמי לומר הסברא דמתשבה דמינכרא פסול טפי וכרבה ורב אשי.

ועוד תי' דאבני פריה הכי אי שינוי קודש לא פסיל במנחות. א"כ הקישא הוא ושינוי בעלים ג"כ לא ליפסול שלא תחלוך כו' ורבה שני ליה דלא שינה הכא שלא תחלוך דשינוי קודש מסתברא שלא יפסול דמתשבה דמינכרא היא משא"כ שינוי בעלים ולפי"ז לא תינישב במה נחלקו אבני ורבה דהא אבני ג"כ ס"ל כרבה דש"ק לא פסיל משום דהוי מתשבה דמינכרא ואפ"ה פריה שינוי בעלים נמי לא ליפסיל מהקישא שלא תחלוך ומה שני ליה רבה דסברא הוא הא אבני נמי ידע דבש"ק מסברא לא פסיל מתשבה ואפ"ה אקשי ליה הקישא הוא ועוד יתבאר בזה לקמן בשמעתין: דף' תוס' בד"ה אלמא קביעותא דמנא כו'.

וא"ל פיון דאיפא חדא דמיייתי ומתנה אם זו נדרתי כו' וכדאמרין התם לר"ש במנחת מאפה דמיייתי ומתנה ה"נ לכולהו מיייתי ומתנה ומביא חמשותן בתנאי פנ"ל לפרש דבריהם. וד' הבה"ז ז"ל והצ"ק ז"ל בפ"י דבריהם דחוקים הם ע"ש.

ולפי שיטתו של ר"ש דאפילו אמר זו להביא במחבת והביא במרחשת יצא וקשה לי יותר איזה פסול מתשבה יש כאן אם חישב לשם מרחשת וכמו שדקדקתי לעיל פיון דהפל אחד הוא ויבואר עוד לקמן בזה: שם תוס' בד"ה ל"ש אמר עלי כו' והקשו חריבה לשם בלולה מא"ל דאמרי בלולה נדר ועבר והביאה חריבה ותי' דבהא לא טעו אינשי כו'.

נדחוק הוא אטו קדשי קדשים בדרום טעו אינשי ואפ"ה אמרי מיעבר עבר במזיד ה"נ פנ. והתוס' ז"ל לעיל מיאנו בסברת רש"י ז"ל דבתרי אסורי לא מחזקין ליה דעבר ובאמת יש לדקדק בקושית הש"ס דילמא אמר זו להביא במחבת והביא במרחשת וכי מחשב לשם מרחשת הוי מתשבה דלא מינכרא הא לא דמי לקדשים קלים ששחטן בדרום לשם קדשי קדשים בזה שפיר לא מינכר ואמרי דכן הוא האמת דקדשי קדשים הם ועבר ושחט בדרום אבל במנחת מחבת אפילו כי נדר במרחשת והביאה במחבת כי אמר הרניני קומצה לשם מרחשת מינכר מחשבתו דשקר הוא דהא לאו מרחשת היא ונהי דפסולה היא אבל מרחשת לא הוי ומ"ש מהא דאמרין לקמן עגל ופר ששחטן לשם פסח לירצו דעגל בפסח ליכא ונימא נמי דאמרי פסח הוא ומיעבר עבר והפריש עגל לפסח אלא נדאי פיון דעגל לא חזי לפסח לא יאמרו דפסח הוא וה"נ אם במרחשת נדר והביא במחבת מחבת הוא ולא מרחשת.

וצ"ל דעגל לפסח לא חזי פלל ולא חל עליו קדושת פסח אבל אם אמר במרחשת והביא במחבת קדושה היא כדאיתא לקמן דף ק"ב דקדושה היא ליפסול וא"כ בחריבה לשם בלולה לא יאמרו דבלולה היא ומיעבר הוא דעבר ועביד לה חריבה פיון דאיפא מ"ד דאיו קדושה בלא שמו (לקמן דף ח').

והתוס' ז"ל פתבו ועוד יש לומר דניחא בין למ"ד קדושה בלא שמן ובין למ"ד אין קדושה כו'. ולא הבנתי דבריהם ז"ל דלמ"ד אין קדושה בלא שמן א"ש אבל למ"ד קדושה בלא שמן אמאי ניחא כי קמץ לשם בלולה יאמרו דבלולה היא אלא דעבר ועביד לה חריקה והצ"ק האריה לפרש דבריהם למ"ד קדושה בלא שמן אי קמיז חריקה לשם בלולה ולא נתן שמן מעשי מוכיחין דחריקה היא ואין הבנה לדברים אלו דאפתי יאמרו בלולה נדר ועבר והביא חריקה כמו במרחשת והביא במחבת דחיישינן דאמרי מיעבר עבר וכו' דבריו ז"ל שם אינו מוכיחם וכיון שגראה איזה חסרון בדבריהם הי' נראה דט"ס יש בדבריהם וצ"ל דבלא"ה ניחא למ"ד אין מנחה קדושה בלא שמן ולמ"ד מנחה קדושה בלא שמן לקמן צ"ע.

והנה במחבת ומרחשת ליכא לשון מחשבה אלא אם אומר הרני קומץ לשם מנחת מרחשת או איפכא אבל בחריקה ובלולה איכא תרתי לישני דמחשבה בין אם אמר הרני קומץ מנחה חריקה לשם מנחה בלולה או איפכא בין אם אמר על מנחת נדבה הרני קומץ לשם מנחת חוטא דהיינו בלולה לשום חריקה וכדתנן במתניתין ובכולהו פליג ר"ש משום דמעשי מוכיחים וכדמוכח לעיל ויש לדקדק לר"ש מנחת קנאות שקמצה לשם מנחת חוטא אמאי לא יפסל במחשבה דהא שניהם חריבות ור"ש פלל פניל דכל המנחות אין בהם שלא לשמן וצ"ל דזו באה מחטים וזו משעורים וזה ג"כ מעשה מוכיח הוא: שם תוס' בד"ה אמר לשם אשם גזילות כו' וי"ל דר"ש לטעמיה דאמר התם פל עצמה אינה קדושה מדבריהם נראה דדוקא לת"ק דאמר התם פשיה יאמרו דמיעבר עבר אבל במידי דקדיש קדושת הגוף לחד לא אמרינן מיעבר עבר ולפי מש"כ לעיל פל שקדוש קדושת הגוף אמרי מיעבר עבר כמו מחבת אע"ג דנדר במרחשת והביא במחבת יאמרו דמיעבר עבר אע"ג דפסולה היא ובכל הני דשמעתין דפריה לר"ש בכולן הוא משום דר"ש לטעמיה דאמר בתמורה דאם הקדיש דבר שאינו ראוי כגון נקבה לאשם או פרה לפר לא קדיש קדושת הגוף אלא תימכר שלא במום ע"ש דף ח"י ושפיר הוי מעשה מוכיח ולא אמרי מיעבר עבר אבל לת"ק דאמר התם ירעה עד שיסתאב בכל הני גוונים א"כ ליכא אליביה מעשה מוכיח דיאמרו מיעבר עבר וכן במחבת ומרחשת ליכא מעשה מוכיח לת"ק דר"ש וכדאמרי לעיל וא"כ לא שמעינן דהא דפליגי אר"ש במחשבה דמנחות הוא משום דלא ס"ל הך סברא דמחשבה דמינכרא לא פסיל רחמנא אלא משום דלדידהו ליכא פלל מחשבה דמינכרא אבל מחריקה לשם בלולה שפיר שמעינן דס"ל לרבנן דאפילו מחשבה דמינכרא פוסל דבהא לכ"ע הוי מחשבה דמינכרא למ"ד אין מנחה קדושה בלא שמן וכמש"כ לעיל.

ותו יש לדקדק לפי הנ"ל מאי פריה הש"ס חטאת יחיד ששחטה לשם עולה תרצה הא בעולה מודה ר"ש דאם הקדיש נקבה לעולה קדוש קדושת הגוף פדאיבתמורה שם וא"כ אמרו דמיעבר עבר ואייתי נקבה לעולה ועדיין לא ברירא לי הא שמעתא: שם רש"י בד"ה ה"ג ודילמא זו אמר דגירסת הש"ס ודילמא זו להביא במחבת כו' לא א"ש דהא אמרינן דילמא במרחשת נדר כו': ע"ב תוס' בד"ה פאן בקומץ מנחה לשם זבח בחנם נקט רבא כו' והי' נראה דרבא אמר הכי לתרוצי קושיא דאביי לפמש"כ התוס' ז"ל דאביי מקשי פיון דש"ק לא פסיל במנחה ש"ב נמי לא ליפסל מהך הקישא שלא תחלוך א"כ לרבא נמי יקשה קושיא זו פיון דש"ק לא פסיל מזאת תורת כו' ש"ב נמי לא ליפסול

מהקישא להכי קאמר דש"ק נמי פסל במנחה לשם זבח ובמנחות עצמו הוא דלא פסיל מקרא דזאת תורת כו' תורה אחת לכל המנחות אבל להכשיר שינוי בעלים לא מקשינו ובאמת גם לסברת רבה ג"כ דש"ק לא פסיל במנחות משום דמחשבה דמינכרא היא ג"כ לא שינוי להקיש להכשיר גם ש"ב פינן דש"ק איפא סברא כמו לרבא אע"ג דש"ק לא פסיל משום דכל המנחות אחת הם מ"מ ש"ב פסיל שפיר אי לא שגאמר דלרבא מנחות בכלל הקישא דזאת התורה ליפסול במחשבה מנחות גם בש"ק כמו מנחה לשם זבח ממילא פוסל ש"ב ג"כ אבל לרבה דלש"ק לא הוקש פלל ש"ב ג"כ מנ"ל: שם גמרא אלא מעתה חטאת כו'.

ומסיק לר"ש ה"נ דלא פסיל חטאת לשם חטאת ולרבנן הוא דפסול לשם חטאת מצורע ונזיר אבל חטאת חלב לשם חטאת דם לא פסיל אפילו לרבנן דחטאת לשם חטאת נשחטה וא"כ לר"ש מנחות ושאר זבחים שוין הם דכל המנחות אחת הם וכל החטאות אחת וכן כל האשמות ועולות ושלמים ולא מיפסיל בשינוי קודש אלא מעולה לשלמים או לאשם ונחטאת וכן איפכא אבל משם אחד אינו פוסל וא"כ מאי קאמר ר"ש אבל בזבחים אינו כן הא בזבחים נמי דינא הכי דכל חטאות אחת הם כמו כל המנחות וליפא שינוי השם אלא לשם זבח אחר חטאת לשם עולה וה"נ מנחה לשם זבח נפסל וצ"ל דזה שאמר אע"פ שמעשיו מוכיחין וא"כ אפילו מנחה לשם מנחה חשיב שינוי השם יותר מחטאת לשם עולה ואפ"ה לא פסיל משא"כ בזבחים אפילו חטאת לשם עולה אין כאן מעשה מוכיח ונפסל בשינוי השם.

ומסקינן דלרבנן אפילו חטאת חלב לשם חטאת דם פסיל דאותה לחטאת לשם אותה חטאת משמע דבשאר קרבנות כגון אשם גזילות לשם אשם מעילות פשר ומרצה וכן עולת נדבה לשם עולת ונלדות ולא מצאתי זאת מבואר בד' הרמב"ם ז"ל: דף ד גמרא דרבה לא משני משום קושיא דאב"י ופירש"י ז"ל דשינויא דרבה לא ס"ל דכ"ש דמחשבה דמינכרא כו' שלא יאמרו מותר לשנות כו' וא"כ היינו דאמרינן לעיל כרבה לא אמרו משום דאדרבה כו' ואמאי שני הש"ס בלישנא ואמר הכי משום קושיא דאב"י וכבר כתבתי לעיל בדברי התוס' ז"ל בזה ומ"ש רש"י ז"ל בסוגין דהא דמחשבה דמינכרא גרע הוא משום שלא יאמרו מותר לשנות בקדשים יש לזקוק דאשכחן מחשבה דכשרה אע"ג דאיסורא עביד כמו חטאת חלב לשם חטאת דם אטו מותר לשנות ואפ"ה כשירה.

ולמה הוצרכו לגזירה זו והא איפא למימר בפשיטות דמחשבה שגרא השקר היא מחשבה פסולה יותר מהיכא דלא נראה. ולקמן דף מ"ט מוקי ר"ז להא דר"ש דמייירי בעקירה בטעות דמחשבה סתם ס"ל דמה לי מחשבה דמינכרא או לא מינכרא וכי מהני מעשיו מוכיחין היינו בטעות אבל במזיד אמר התם מה לי מוכיח או אינו מוכיח הא מיעקר עקר לה משמע דסברא בעלמא היא דהא דמעש'י מוכיח לא מהני והיינו נמי קושיא דאב"י ודוקא לרבא ורב אשי הוא דהוצרכו הש"ס לומר דמחשבה דמינכרא גרע דבהכי מיפרשא ברייתא אליב"הו דרבותא קאמר אע"פ שמעש'יה מוכיח ויש לישוב בזה קושית התוס' ז"ל לעיל דלאב"י תירץ ליה ברייתא די"ל דאב"י מפרש לד' ר"ש כר"ז דמייירי בטעות ועי' לקמן דף מ"ט דאב"י אמר לר"ז רבה לטעמיה כו' אבל אב"י גופיה אפשר ס"ל כר"ז ודו"ק.

וניש לדקדק עוד בשמעתין דלכאורה אפשר לתרץ רומיא דר"ש אהדדי דהא דמכשיר ר"ש היינו במחשבה מחבת לשם מנחת מרחשת או חריבה לשם בלולה דהשינוי הוא במעשה לחוד דמחבת היא ומחשב לשם מרחשת בזה אמר ר"ש פיון דהמעשה מוכיח דמחבת היא מחשבה כזו לא פסיל אבל אם לא הנפיר לא מחבת ולא מרחשת ולא בלולה ונחריבה אלא אמר הרני קומץ מנחת נדבה לשם מנחת חוטא או איפכא דהשינוי הוא בעיקר הפפרה ולא הנפיר שם מעש'י בזה מודה ר"ש דפסולה ודיינו איך דר"ש ואתיא מתניתין שפיר פנותיה אבל אם הם ז"ל אמרו פלוגה הגענו לדעתו של ר"ש אנו מה נאמר: שם רש"י בד"ה עולות בהדיהו ניהו גירסא זו אינו מנישב דבהדי' אמרינו התם בזבחים האי לישנא לקולא לענין ש"ב דלא פסיל משום דלא הוי מחוייב פפרה כמותו ומאי אהני התם אם עולות בהדיהו ניהו אלא הדבר ברור פנא' הני עולות ניהו: שם תוס' בד"ה חטאת קרי' רחמנא לפי טעם זה כו'.

וכמסקנא דשמעתין לא קאי כו'. יש לדקדק בד' הא טעמא דלא קאי במסקנא הוא משום דדרשא דחטאת קרי' רחמנא הוא כמו הקישא וכיון דכתיב בחטאת אותה לשמה פסולה ולא שאר קדשים תו ליכא למילף בהקישא ולא בגז"ש ודיינו דפרי' הש"ס אלא מנחת סוטה ומנחת קנאות מנ"ל וא"כ לד' התוס' ז"ל דחטאת דשמיעת הקול ג"כ ליכא למילף מהאי הקישא דחטאת קרי' רחמנא מהאי טעמא דאותה מיעוטא הוא וא"כ היכא ילפינו לה במה היד אטו מה הצד עדיף מהקישא אלא ע"כ חטאת דשמיעת הקול לא הוי בכלל מיעוט' דאותה ואפתי אמאי לא ילף לה מהקישא דחטאת קרי' רחמנא מנ"ל דכוננתם פיון דלא קיימא הכי במסקנא א"כ לא ס"ל פלל דרשא דחטאת קרי' רחמנא ועי' תוס' בד"ה ליגמר עינו שכתב אע"ג דשמיעת הקול גופא כו' והקשה הצ"ק ז"ל הא השתא קיימינו דילפינו מהא דחטאת קרי' רחמנא וא"כ אין צריף למילף חטאת דשמיעת הקול במה הצד אלא מהא דחטאת קרי' רחמנא ולפי הנ"ל אין פאן קושיא דהא דחטאת קרי' רחמנא הקישא ונדבר הלמד בהיקש ודאי אין חוזר ומלמד בגז"ש פדאי' בזבחים דף נ': שם תוס' בד"ה ליגמר עינו כו' תימא דבהוריות ואדרבה גילף כו'.

פבר עמדו על דבריהם ז"ל הב"ש והבה"ז והצ"ק ז"ל דפרי' הש"ס התם הכי גילף ואשם ונשיאות עון דא"ת משמיעת הקול דנאמר בו אשם ונשיאות עון ומסיק דעדיפא ליה למילף מצביבור דכ' אשם ומצות ה' אשר לא תעשינה ומש"כ הבה"ז דגז"ש דצביבור אינו ממעט גז"ש זו דעון עון אינו מוכן פיון דנאמרה גז"ש זו אשם ומצות ה' אשר לא תעשינה ממילא ליכא למילף תו הך גז"ש משמיעת הקול ונראה לישב קצת דבריהם ז"ל דהא דאמרינו התם דנין מצביבור אשם ומצות ה' כו' לאו גז"ש גמורה היא אלא פעין בנין אב דאי נאמרה בפירוש הך גז"ש, א"כ פי קאמר התם דילף מצביבור אשם ומצות ה' מאי פריף עלה גילה גילף האשם ונשיאת עון משמיעת הקול הא גז"ש זו נאמרה וזו לא נאמרה אלא שמ"מ דלא נאמרה גז"ש זו בפירוש אלא סברא היא למילף מהדדי ע"י תיבות שוות שונאמר בשניהם ולהכי פריף הא הכא נמי איכא שני תיבות שוות אשם ונשיאת עון ומשני דצביבור נאמר עוד אשר לא תעשינה ולפ"ז שפיר תמהו פיון דלאו גז"ש גמורה היא א"כ אמאי לא ילף עון עון דגז"ש מפירשת היא פדמוכח בשמעתין פן נראה ליישב דבריהם ז"ל ונכון: שם תוס' בד"ה חטאת טעמא מאי כו'.

דבריהם אלו איכא גם בנבחים שם ועינין מש"כ שם בח"ל: שם תוס' בד"ה אשם שניתק כו' האריכו פאן ובכמה מקומות בהלכה דאשם אי נאמרה לרע"א או ליקרב עולה וגם אנכי הארכתי בזה בנבחים ובתמורה ובחן' נזיר: שם בא"ד אלא תמורת אשם כו' דתנו ירעו כו'.

עינין בבה"ז והצ"ק ז"ל וכוונתם פשוט כיון דמ"ד התם קודם פפרה הוא עצמו יקרב אשם איתותם וא"כ אמאי תנו ירעו אפילו קודם פפרה דהא לא שינה ביה שום גזירה כיון דמתחלתו הוא עומד לעולה דלמ"ד לפני פפרה יקרב אשם א"ש דלאחר פפרה ירעו גזירה אטו לפני פפרה אבל למ"ד לפני פפרה ג"כ יקרב עולה אין שום גזירה וצריף להגיה קצת בדבריהם: ע"ב גמרא כיון דאיכא אשם גזילות כו' ויש לדקדק הא ר"א פליג התם ואומר אף האשם ומסקינן שם בגמרא דטעמיה דר"א משום דכ' בחטאת האשם וזה גבי אשם מצורע כ' כמ"ש התוס' ז"ל שם ולרב היכי יליף ר"א שאר אשמות מאשם מצורע דרבנן נמי מודו ליה אלא דכבר פתבתי שם דלאו מקרא דאשם מצורע הוא דיליף אלא מקרא דסתם אשם בכ' צו אלא דאפתי תיקשי אמאילא ילפי רבנן שאר אשמות בקמה הצד מחטאת ואשם מצורע דהא דלא יליף בקמה הצד הוא משום דאיכא למיפרו מה להצד השנה שבהן שפן יש בהן צד פרת אבל מחטאת ואשם ליכא למיפרו הכי וי"ל כיון דהא דאשם מצורע סברא בעלמא היא לפסול שלא לשמו הואיל ובא להכשיר ולא הכשירו ליכא לצרופי אפילו למה הצד: שם גמרא מצינו שחולק הפתוב בין מכשירין למכשירין אתו לאחר מיתה מכשירין כו'.

ויש לדקדק אטו הא דחטאת לא אתי לאחר מיתה הוא משום דמכשיר הוא הא כל חטאות לא אתו לאחר מיתה אפילו מכשירין והלכה היא בכל חטאות ועולה אתי לאחר מיתה דבעולה לא גמירי הילקתא ובעירכין בעי הש"ס למימר דעולת יולדות נמי מעכבא ומכשיר הוא אלא דלא קאי התם הכא.

ועוד קשה לי למאי דקרי הש"ס הכא חטאת יולדות מכשיר משום דהוא מעכבא מלאכול בקדשים ועולה דאין מעכבא קרי לה מכפר א"כ כי פריף ליתני במתניתין חוץ מאשם נזיר ואשם מצורע לישני דמתניתין אתיא פתכמים בנזיר דאשם אינו מעכב בנזיר טמא וכו' אשם מצורע מבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בה' מח"כ דאינו מעכב ולפ"ז לא מכשירין הם אלא מכשירין ורב ע"כ ס"ל כהני תנאי דאשמות אלו מעכבין ושפיר הוי מכשירין ומהא דאסיק בתיובתא לרב מברייתא דאשם מצורע כו' לא תיקשי דילמא אתיא פהאי תנא דאשם לא מעכב משום דתני התם וצריף אשם אחר להכשירו משמע דס"ל דמעכב ומכשיר הוא אבל כולי' שמעתי קשיא דאתיא שלא כהילכתא לפסקו של הרמב"ם ז"ל דאשמות אלו אין מעכבין וצ"ע.

והנה לסברה דרב אשפחן בהני מכשירין מנחת העומר ואשמות אלו חומר יותר מכל הני דפסולין שלא לשמו פחטאת ופסח ומנחת קנאות וחוטא דבהני אם חשב לשם חולין פשר ואינו מרצה ואלו במכשירין אלו אפילו לשם חולין פסול הואיל ובא להכשיר ולא הכשירו וא"כ הוי מצי לשנויי דלהכי לא תנו במתני' ובנבחים חוץ מאלו משום דלא דמיין להדדי דבהני לשם חולין פשר ובמכשירין אפילו לשם חולין פסול וצ"ל דעדיפא משני: שם תוס' בד"ה ואין טעונים להם כו'.

עיינו בדבריהם ז"ל פָּרַק ב' מדות שם מבוארים הדברים יותר וילעגנו מה שמבואר בדבריהם ז"ל דְּהָכָא אין טעונה לחם אבל זרוע בשילה בעי פתבתי בזה במ"א דנ"ל דה"ק אין טעונה זרוע בלילה ועיינו בחי' נזיר דף כ"ד הבאתי שם דברי הירושלמי דאין טעונה לא לחם ולא זרוע ע"ש מ"ש בדברי התוס' ז"ל שם: דף ה' גמרא מקרב היכי קרבי ממשקה ישראל פתיב ובעי ר"א ב"א למימר דקסבר ר"ל אין מחוסר זמן לבו ביום ופריף עולה ר"פ מברייתא דהקדים חטאתו לאשמו כו'.

ומסיק דטעמיה דר"ל דס"ל אפילו בזמן המקדש האיר המזרח מתיר. ויש לדקדק א"כ למה ליה לרב למימר דלהכי מנחת העומר שקמצה שלא לשמה פסולה משום שבאת להכשיר ולא הכשיר תיפוק ליה דפסולה משום דלאו ממשקה ישראל היא דהא רב ושמואל דאמרי תרנוניהו לקמן פ' ר"י דבזמן המקדש עומר מתיר וכ"ת דמהאי טעמא הי' ממתין להקטירה עד אחר הבאת העומר ושפיר הוי ממשקה ישראל דז"א אלא פיון שקומצה בפסול תו לא חזיא אפילו לאחר הבאת העומר דאל"ה אמאי לא אמר ר"ל הכי להמתין בהקטרתה עד אחר הבאת העומר דאפילו האיר המזרח מתיר מ"מ מצנה איכא שלא להביא קודם לעומר שום מנחה אלא ונדאי פיון דכבר נקמצה ע"כ מותר להקטיר אותה מיד דאל"ה הקמיצה נעשה בפסול והדק"ל לרב תיפוק ליה משום דלא הוי ממשקה ישראל וקמץ מחוסר זמן וי"ל דרב ס"ל אין מחוסר זמן לבו ביום והא דהקדים חטאתו לאשמו הוא משום דבמצורע פתיב הוי' תדע דהא התוס' ז"ל בעצמן בד"ה ואי אין מחוסר זמן כתבו מהא דביומא איצטריף חוקה שלא ישנה הסדר והיכא דלא כתב חוקה לא חיישינו אם ישנה היינו דדוקא במצורע שלא הגיע זמן טהרתו הוא דיש מחוסר זמן לבו ביום אבל במידי דכפרה לא חשיב מח"ז וכן כתבו התוס' ז"ל לעיל בד"ה ה"ג פת"כ כו' אע"ג דמסקינו יש מחוסר זמן לבו ביום אין לפסול מהאי טעמא אם הקריב עולת יולדת לחטאת משום דזה לא הוי אלא בסדר מצורע כמו שאפרש לקמן עכ"ל היינו מש"כ בד"ה ואי אין מחוסר זמן כו'.

ועיינו צ"ק שפי' דבריהם ז"ל בע"א ולא ידעתי למה הוצרך לזה וא"כ מצינו לחלק ולמימר דהכא לעגנו קודם העומר ג"כ אין מחוסר זמן לבו ביום והא דר"פ לא ניחא ליה לחלק כן הוא משום דקושטא הכי הוא דר"ל ס"ל האיר המזרח מתיר וכדאמרינו ר"י ור"ל דאמרי תרנוניהו כו' אלא דלמאי דמסיק דהא דר"ל לאו בפירוש איתמר אלא מפלגלא דאמר בששה עשר אם הביא פשר וליכא למימר פנ"ל דהא לא שמעינו לר"פ בפירוש דהאיר המזרח ואי נימא דאין מחוסר זמן לבו ביום תו לא שמעינו לר"ל דהאיר המזרח מתיר והא דבששה עשר אם הביא פשר הוא משום דאין מחוסר זמן לבו ביום.

וש"מ דלא ס"ל לר"פ לחלק ולומר דמצורע שאני ובעלמא אין מחוסר זמן לבו ביום ואפתי י"ל דניחא ליה לר"פ יותר לומר דטעמיה דר"ל משום דהאיר המזרח מתיר פיון דאשכחן ר' יוחנן דאמר הכי בפירוש להכי קאמר דר"ל נמי הכי ס"ל אבל לרב י"ל דס"ל דבעלמא אין מחוסר זמן לבו ביום ודוקא במצורע הוא דיש אח"ז ולהכי איצטריף למימר משום שבא להתיר ולא התירה ודוק היטב.

ותו איכא למידק בשמעתין דהש"ס פריף מיקרב כו' ממשקה ישראל כו' ולא פריף מסתמא דמתניתין פ' ר"י לקמן אם הביא קודם לעומר פסול משמע דטעמא דמתניתין

הוא ג"כ משום דבעינן ממשיקה ישאל וכדברי יהודה בן נחמני שם וכן אמר ר"ל ביהדיא דבששה עשר שהאיר המזרח התיר האיסור אפילו קודם לעומר פשר וא"כ נספי יין לכ"ע פשר אפילו קודם לעומר וכרנב"י דאמר התם הכי לדברי יהודה בן נחמני ויקשה מפאן על משמעות לשון הרמב"ם ז"ל בה' תמידין ובה' א"מ דאפילו נסכים פסולין קודם לעומר אע"ג דליפא איסור חדש גבייהו וכמ"ש התוי"ט ז"ל שם במשנה דאם הביא פסול והא הקא כול"י שמעתין מוכח דהפסול רק משום איסור חדש הוא ואטו נספי יין גריעי ממנחה בששה עשר אחר היתר האיר המזרח ועי' בברה"ז מ"ש בזה לקמן: שם תוס' בד"ה ואי אין מחוסר זמן וכו'.

ותימא דביומא כו' ויש להבין תמיהתם ז"ל הא היכא דלא פתיב חוקה לאשמעי' עיפובא והקדימה שנאמר בו אינו אלא למצנה כמו בכל דיני קדשים דבעינן דוקא שינה הפתוב לעפב וא"כ לאו מחוסר זמן הוא וגם בקושניית הש"ס אמאי יחזור ויתן ג"כ קשה פנ"ל פנין דאפתי לא ידע דתהני עיפובא היא א"כ לכ"ע תיקשי עיפובא מנ"ל דילמא הא דמתקד' קודם למתן שמן היינו למצנה בעלמא אבל לא לעיפובא וע"כ צ"ל דשפיר ידע דהסדר מעפב אלא דפריד אמאי מעפב אי אין מחוסר זמן לבו ביום ומשני דתהני בהנייתה תהא ושאני הלכות מצורע אבל הלכות אה"כ כל היכא דלא פתיב חוקה לא שמעינן עיפובא כלל.

ולא הוי בכלל אח"ז גם מה שחילקו בין סדר מצורע לסדר אה"כ דלכפרה באו יש לדקדק ע"ז מהא דתני בתוספתא פסחים גבי הא דהקדים חטאתו לאשמו כו' הקדים אשמו לגזילו לא יהא אחר ממרס בדמו כו'.

הקדים אשמו למעילתו לא יהא אחר ממרס בדמו אלא תעובר צורתו הרי בקני דאותו לכפרה ג"כ יש מחוסר זמן לבו ביום ועי' מש"כ בזה בזבחים פ' כל התדיר: ע"ב גמרא ובדבר הראוי לעבודה לאפוקי מנחת העומר חידוש הוא עי' רש"י ותוס' ז"ל והרמב"ם ז"ל כ' פשיטת רש"י ז"ל דאינו ראוי לעבודה משום דשעורים הוא והראב"ד ז"ל שם בפ' ט"ו מה' פה"מ כתב פשיטת התוס' אבל לא ניחא ליה בהאי חידושא דאפילו לגבוה אסור להקריב קודם לעומר לאו חידושא הוא פנין דהוא עצמו המתיר וכש"כ למ"ד האיר המזרח מתיר דלאו חידוש הוא אלא החידוש הוא דאסור לכתחלה להקריב מנחות אפילו אחר העומר קודם לשתי הלחם והקרבת העומר חידוש הוא ועי' בכ"מ שם שנ' מדבריו שם דלהראב"ד ז"ל כל המנחות שהקריב קודם לשתי הלחם אין מחשבה פוסלת בהן והוי אין ראוי לעבודה וכבר כתבתי בחי' זבחים דהדבר תמוה אטו בכל הני דאם הביא פשר אלא דלא יביא לכתחלה לא מהני בהו מחשבה משום דאין ראוינן לעבודה וע"כ לא קאמר הראב"ד ז"ל אלא במנחת העומר חידוש הוא שהתירה התורה להקריב לכתחלה וגם זה צ"ע היכי קרי לה אינו ראוי לעבודה פנין דבדיעבד פשר (פשר) ולכולהו שיטתא יש לדקדק אמאי פסול מחשבה בחטאת העוף דנמי חידושא הוא ובשלמא אינו ראוי לעבודה ע"י מליקה ונהי דבטאת י"ל דחטאת קרי' רחמנא כמו מנחת קנאות אבל עולת העוף אמאי אינו מרצה בשלא לשמה: שם רש"י בד"ה פגימת המזבח אם פיגל בקומץ בשעת פגימת המזבח לאו פיגול הוא ואם יתקן המזבח יקטירנו עכ"ל משמע דיקטירנו על קמיצה זו שהיתה בשעת פגימת המזבח.

וק"ק דלכאורה נראה דקמיצה פסולה היא כל שנקמצה פשהמזבח פגום כמו קדשים ששחטו בשעת פגימת המזבח אלא הי' נראה דמנחה פסולה והא דלא מהניא בה מחשבה היינו דלא חל עלה פסול פיגול ליענש פרת עלה ועי' רש"י בזבחים דף כ"ו ע"ב שכ' פן על דבר הראוי לעבודה היינו מנחת העומר כו' דלא חגיל עלי' פיגול ליענש פרת באכילתה וזה אינו מדוקדק דמשמע דכרת אין בה אכל פסול יש בה והא פשירה לגמרי היא ואין מחשבה מועלת בה פלל וכן פי' התוס' ו"ל גבי במי שראוי לעבודה היינו לקובעו בפיגול אבל הקרבן נפסל וא"כ הני תרתי דרבא מי שראוי לעבודה ומקום הראוי לעבודה ליכא נ"מ אלא לענין מחשבת חוץ לזמנו ולפוטרו מפרת אבל דבר הראוי לעבודה נפ"מ לכל מחשבות דאין מועלת במנחת העומר וכשירה היא לגמרי.

וראיתי בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ד מה' פהמ"ק שכ' במי שאינו ראוי לעבודה חשב בין מחשבת המקום בין מחשבת הזמן אין מחשבתו מועלת. ולכאורה מחשבת המקום מאי נ"מ דלא הני מחשב אם בלאו הכי פסול הוא ע"י העובד הפסול אלא דנפ"מ אם יש דם הנפש יחזור הבשר ויקבל.

וכמבואר שם בדבריו ו"ל ולענין מקום הראוי לעבודה היינו בשעת פגימת המזבח פתב ג"כ חשב מחשבת המקום או מחשבת הזמן כו' וכן אם קמץ בחוץ במחשבת המקום או מחשבת הזמן לא הני מחשבה והכי נודאי תיקשי אם קמץ בחוץ הא כבר נפסלה ומאי נפ"מ במחשבת המקום אי מחשבה היא אי לא ולענין מלקות ליכא נפ"מ דהא לאו אהד לכל שפסולו בקודש לא יאכל כי קודש הם כו'.

ולענין דבר הראוי לעבודה כמו מנחת העומר פתב לענין מחשבת שלא לשמה דכשירה היא ולא הזכיר לא מחשבת מקום ולא מחשבת זמן. ואי לא דמסתפינא הייתי אומר דהא דחשיב מנחת עומר אינה ראוי לעבודה היינו דוקא במחשבה שלא לשמו דשלא לשמו אינו ראוי לעבודה דלא הותר אלא מנחת העומר אבל לשם מנחה אחר' הא אינו ראוי להביא שום מנחה מן הקודש קודם לעומר ולפ"ז לא תיקשי נמי ממנחת קנאות וכ"ז במחשבת שלא לשמו אבל מחשבת מקום וזמן שפיר אית בה פינון שעובדה לשמה אלא מחשב בה חוץ למקומו או זמנו הני פכל המנחות דשייך בהן פיגול ועדיין צ"ע.

(שוב ראיתי ראיה מפורשת לדברי מגמרא ערוכה לקמן דף נ"ט ועיין תוס' שם בד"ה דפיגול): שם תוס' בד"ה ובדבר הראוי לעבודה כו'. ולפי' הקונטרס יש לדחוק דבמנחת העומר דלא שייך בי' ש"ב כו' פנונתם ו"ל דמש"ה פסול ש"ק ג"כ במנחת קנאות פינון דש"ב פסול ביה דבש"ב לא שייך אינו ראוי לעבודה משום דשעורים היא דהא לשם מנחת קנאות אקרבי' מש"ה פסיל ביה נמי ש"ק אבל במנחת העומר דלית ביה ש"ב דציבור הוא ש"ק ג"כ לא פסיל ביה משום דאין ראוי לעבודה ועיין בבה"ז ו"ל ואין לשונו ו"ל מובן ע"ש אבל בעיקר הדבר שנראה מדבריו ו"ל דלשיטת רש"י ו"ל ש"ב נודאי פוסל לא משמע הכי מד' רש"י ו"ל דא"כ מאי ראיה היא זו דקרי' רחמנא חטאת דפסיל בה שלא לשמה דילמא הא דקרי' חטאת היינו לפסול בש"ב אבל לא בש"ק ובלא"ה משמע שאין שום מחשבה מועלת בכל הני תלתא מי שראוי ודבר הראוי ומקום הראוי דחד דינא לכולהו אם אינו ראוי ודו"ק: שם גמרא פשהוה אומר מן הפקר להוציא את הטריפה.

יש לדקדק למה לי קרא למעוטי טריפה הא אפי' לבני נח נאסרה וכדילפינו בסוף זבחים מפל הטי או מלהחיות זרע ומי איכא מידי דלישראל שרי ולב"נ אסור וכה"ג הקשו התוס' ו"ל בזבחים דף ס"ח ובחולין לענין הא דאיצטריף קרא למחוסר אבר בעוף הא נאסר מחוסר אבר לב"נ ומה שתי' שם דאי לא נשנית ה"א דלישראל נאמרה ולא לב"נ קא ליכא למימר הכי דא"כ מאי קאמר ונהלא דין הוא ס"ל נהי דשפיר ידעינו מק"ו מ"מ אי לא נשנה ה"א דלישראל לחוד נאמרה כמו פל מצנה שנאמרה ולא נשנית קרא איצטריף לאסור ב"נ ג"כ וכבר הערתי בזה בחי' בכורות ותמורה וקיימינו השתא דאי לאו קרא ה"א דלגבוה שפי' אע"ג דאסור להדיוט והיינו להקריב עולה דכולה לגבוה אבל שלמים דנאכל לפהנים נראה דלא צריף קרא לזה פינו דאסורה באכילה ופריף ונהלא דין הוא מבע"מ דמותר להדיוט ואסור לגבוה כש"כ טריפה דאסור לגבוה ואמר חלב ודם יוכיח דאסורין להדיוט ומותרין לגבוה וה"נ טריפה אע"ג דאסור להדיוט מותר לגבוה ומהאי יוכיח נמי משמע דלא בעי למימר אלא דמותר לגבוה אבל לא להתיר לאכילת פהן כמו חלב ודם דלא שרי אלא לגבוה ופריף מה לחלב ודם שפן באין מפלל היתר מליקה תוכיח שאסור להדיוט ומותר לגבוה ומהאי יוכיח נשמע דבעי למימר דלישתרי טריפה ולגבוה והיינו הפהנים כמו מליקה דאישתרי גם לפהן בחטאת העוף וכן מהא דאמר רב מנחת העומר יוכיח כו' וכי פריף מה למנחת העומר שפן מתרת לאו שבתוכה מסיק א"ה טריפה נמי תקרב ותתר לאו שבתוכה ופירש"י ו"ל שהאנכלה לא יעבור משום לאו דטריפה מזה משמע דבעי למימר דטריפה תותר לגבוה ולפהנים וכבר הקשו התוס' ו"ל על רש"י הכי ס"ד למימר דטריפה תתיר הלא דומיא דמנחת העומר הא במנחת העומר אחר הקרבה הותר החדש לכל אבל מהיכי תיתי לן למישרי לאו דטריפה דלא אשפחן ביה היתר פלל והתוס' ו"ל ס"ל דשביעית נמי הותר הלאו שבה וכמו שכ' לקמן בריש פ' פל קרבנות בד"ה שומרי ספיחין ולפ"ז ניחא קצת כי היכא דבמנחת העומר הותר גם לאו דשביעית אע"ג דלא הותר לעלמא ה"נ טריפה תיקרב יותר גם הלאו לכהנים אבל גם לשיטתם קשה דא"כ הא דפריף מה למנחת עומר שפן מצותה בכף היינו דא"ה להביא בשביעית אלא באיסור שביעית וזה לא דמי לכל הנך דשמעתין שפן מצותן בכף היינו דעיקר המצוה בכף נאמרה כמו מליקה וכלאים בבגדי פהונה וציצית דהמצוה כף נאמרה אבל לאו דשביעית לא נאמרה המצוה להביאה משביעית אלא דא"ה לקיימה בע"א וא"כ נימא נמי בלאו דטריפה היכא דליכא קרבן אחר אלא טריפה תקרב ותותר הלאו וצ"ל דמנחת העומר בשביעית חשיב מצותה בכף פינו דרמנא אמר לדורותיכם וא"ה לקיים בשביעית אלא באיסור הוי פאלו נאמר בפירוש להביא מנחת העומר משביעית וכן אידך יוכיחו דקאמרי שבת יוכיח וכן פלאים דאסורין להדיוט ומותרין לגבוה משמע דבעי למימר דטריפה נמי תותר אפילו לאכילת פהנים פינו דשל גבוה הוא כמו שבת דהותר לעשות מלאכה לגבוה וכלאים הותר בלבישה לצורך גבוה והא דאמר ר"ל מפיתום הקטורת יוכיח קשה קצת דהא לא נאסר להדיוט אלא משום דלא שרי לעשות זאת אלא לגבוה כמש"נ איש אשר ירקח פמוה אבל לגבוה ליכא איסורא פלל ולא הוי דומיא דאינף דנאמר איסור סתם כמו חדש ושביעית ושבת וכלאים והותר לגבוה ועוד דהא אפילו להדיוט הותר אם אינו מתפונן אלא ללמד בה ואינו חייב אלא אם מתפונן להריח בה וכדאיתא בריש פרייתות ואחר פל

אלו הדברים המוכיחים מסיק הש"ס דלכנלהו אית להו פירכא שפן מצנתו בכף אבל טריפה אתיא שפיר בק"ו מבע"מ דאסור לגבוה ואין עליו תשובה ומסיק רב אשי דמעיקרא דדינא פירכא מה לבע"מ שפן עשה בו קריבין כמקריבין כו' וכיון דק"ו איפריד לא שמעינן אסור בטריפה לגבוה אבל כ"ז בעולה דלגבוה סלקא אבל קרבן הנאכל נדאי אין להביא מטריפה אפילו בלא קרא דמהיכי פתי לן למשריני' באכילה וא"כ הא דאיצטריד פל הגי קראי ממשקה ישראל ואינד קראי לא איצטריד אלא לעולה אבל לא לקרבן הנאכל לפנהיגם.

ובזה יש ליישב קצת הא דלקמן פ' ר"י דאמר יהודה ב"ר נחמיה דלהכי מנחה קודם לעומר פסול דלא הותר מכללו אצל הדיוט והקשו התוס' ו"ל אמאי קאמר לה בהאי לישנא ולא מייתי קרא דממשקה ישראל ולפי הג"ל דלמנחה דשרייה נאכלין לא איצטריד קרא דממשקה ישראל דבלא"ה פסולה כיון דאין שירי' ראויין לאכילה.

הארכת קצת בזה כדי לבאר סוגיא דשמעתין אבל עדיין צ"ע דבכל דוכתי משמע דפסול טריפה נפקא מקרא דממשקה ישראל וי"ל עוד דאי לאו קרא ה"א דעשה דאכילת קדשים ידחה לאו דטריפה כדאימתא בזבחים פ' דם חטאת כה"ג ודו"ק: שם גמרא מה לשבת שפן הותרה מכללה אצל הדיוט במילה מפאן משמע קצת דמילה הותרה בשבת ולא דחו' היא דומיא דעבודה דהותרה כדאימתא ביומא אבל בשבת פר"א דמילה משמע דדחו' היא ע"ש וכן הא דפריד לקמן בכלאים שפונה הותרה בציצית וציצית לכ"ע דיוחוי הוא דמינה שמעינן דעשה דוחה ל"ת ומהא דמסקינן מה להנהו שמצנתו בכף יש קצת סעד לסברת התוס' ו"ל בסוף עירובין דדבר הבא ע"י פשיעה לא אמרינן אחי עשה ודחי ל"ת וכבר הארכת בזבחים בפ' הג"ל.

ועיין בצ"ק שדדקדק על הא דאמרינן בגדי פהונה יוכיחו הא דאמרינן בביצה בגדי פהונה קשין הם וליכא אלא איסורא דרבנן ע"ש. וז"א דע"כ לא אמרינן התם הכי אלא לענין הצעה וקיפול תחת הראש אבל בלישה ונדאי איכא לאו דכלאים כדמוכח בכמה דוכתי ודוק: דף ו תוס' בד"ה מה לכלאים כו' וא"ת ולימא גיד הנשה תוכיח דאין מצנתו בכף כו' והי' נראה גהי דלא הני דומיא דחלב ודם דעיקר מצנה היא להזות הדם ולהקטיר החלב מ"מ גם גיד הנשה חשיב מצנתו בכף כיון דהותרה אמרה להקטיר פולה עם הגידים משא"כ טריפה ודומה גיד הנשה למנחת העומר בשביעית אע"ג דאין עיקר מצנתה בכף וק"ל: שם גמרא אבל היתה לה שעת הפנושר אימא פשר כו'.

לכאורה הני מצי למילף אפילו טריפה פזו במה הצד מבע"מ וטריפה שלא היתה לו שעת הפנושר וכי פרכת מה לבע"מ שפן מומו ניפר טריפה תוכיח מה לטריפה שפן לא היתה לה שעת הפנושר בע"מ יוכיח דאפילו נולד אח"כ אסור לגבוה אלא דבלא"ה איצטריד קרא דכל אשר יעבור לאשמועינן דאין קדושת מעשר חל עליו אע"ג דעל בע"מ חל קדושת מעשר ועיין מש"כ בזה עוד בחי' תמורה בפירק פל האסורין: שם תוס' בד"ה בע"מ גמי כו'.

ונ"ל דהשתא מצי למילף ממחוסר אבר ויוצא דופן כו'. כבר תמהו על דבריהם ו"ל הבה"ז והצ"ק ו"ל ואדרבה ממחוסר אבר וי"ד לא מצינן למילף דאיכא למיפרד שפן לא הותר מכלל ורב אחא פריד דמבע"מ שפיר איכא למילף במה הצד דליכא למיפרד שפן

לא הותרו מִפְּלִלְוֹן דְּהָא בַּע"מ נְמִי הִוְתָּר מְפִלְלוֹ בְּעוֹף וְכָל מַה שְׁפִי' ו"ל דְּחֹק הוּא וּד' הַג' מוה' הַעֲשִׂיל קְרוֹב יוֹתֵר בְּכֹוֹנְנָתָם וְעַכ"ז דְּבָרִים סְתוּמִים הֵם וְאוּלַי יֵשׁ אִיזָה חֶסְרוֹן בְּדַבְרֵיהֶם ו"ל.

וְעֵינָן בְּפִי הַמְּשַׁנֶּה לַהֲר"מ ו"ל בְּמִשְׁנֵה קְמִינָא וְעֵינָן בְּתוֹסִי"ט ו"ל וּבְתוֹסַחְד"ש ו"ל: עַב תוֹס' בַּד"ה הוֹאִיל וְאוֹקְמִינָן כו' תִּימָא לְרַב אֲשִׁי כו'. וְנִרְאָה דְלְרַב אֲשִׁי ג"כ נְהִי דַר"ש לָא פְּלִיג אֲמַתְנִיתִין דְּמִנְחָה לְשֵׁם מִנְחָה קְאָמַר כְּדַמְפְּרֵשׁ בְּסִיפָא מ"מ רִישָׁא דְמַתְנִיתִין דְּתַנּוּ סְתָמָא כָּל הַמְּנַחֲתוֹת שְׁנַקְמָצוּ שְׁלֵא לְשַׁמָּה לָא עָלוּ לְשֵׁם חוּבָה לָאו ר"ש הוּא וְכֵן מ"ד ר"ש דְּאֲתִי לְאִיפְּלוּגִי אֲתַנָּא דְמַתְנִיתִין וְק"ל: שֵׁם תוֹס' בַּד"ה לָא יָבִיא כו'.

וְהַקְשׁוּ עַל רַש"י ו"ל שְׁפִי דַת"ק ס"ל קְדוּשַׁת פְּלִי קְבָעָא דַר"ל דְּאָמַר הָכִי לְקַמְן אִיתוּתַב וְפִי' ו"ל דְּבַקְמִיצַת פְּסוּלִין פְּלִיגִי אִי קְבָעָא וְת"ק ס"ל דְּקְבָעָא וְלָא יָבִיא וּיְמַלְאֲנוּ וְיֵשׁ לְהַבִּין טַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר פִּינּוֹן דַּס"ל הַשְּׁתָּא דַת"ק מוֹדָה דִּיחֲזִיר אִי אִיתָא בְּעֵינָי' אֶלְמָא דְקַמִּיצַת פְּסוּלִין לָאו עֲבוּדָה הִיא וְהוּי כְּמוֹ שְׁקַמְצָה הַקְמָץ דְלָאו פְּלוּם הִיא וְיָכוֹל לְהַחֲזִיר וְלְקַמּוֹץ וַא"כ פִּי חֲסָרָה נְמִי מֵאִי הוּי הָא זֶה כְּמוֹ שְׁחֲסָרָה קוֹדֵם קְמִיצָה אֶלָּא דַלְפִירֵשׁ"י ו"ל ג"כ קְשָׁה מֵאִי אִיִּרְיָא דְפְּלִיגִי הָכָא בְּקַמִּיצַת פְּסוּלִין לִיפְלִגוּ בְּעֶלְמָא בְּמִנְחָה שְׁחֲסָרָה קוֹדֵם קְמִיצָה דְּהָא קְמִיצַת הַפְּסוּלִין לָאו פְּלוּם הוּא וְהוּי כְּמוֹ שְׁנִשְׁפַּף לְאַרְצֵי מִן הַכְּלִי אֶלָּא ע"כ נִרְאָה בְּפִי הַתוֹס' ו"ל דְּבַחֲסָרוֹן אַחַר קְמִיצַת הַפְּסוּלִין פְּלִיגִי וְס"ל לַת"ק דְלָא מְהַנִּי חֲזָרָה אֶלָּא לְקוֹמָץ בְּעֵינָו.

וְהִנֵּה לָא קְוִימָא מְסַקְנָא הָכִי אֶלָּא לַת"ק לָא מְהַנִּי חֲזָרָה כְּלָל דַּס"ל דְּהוּי עֲבוּדָה לְעֵינָן זֶה דְלָא תְּהַנִּי לִיהַּ חֲזָרָה עוֹד וְכֵן בְּתִירָא ס"ל דְלָאו עֲבוּדָה הִיא וּמְהַנִּי לִיהַּ חֲזָרָה וְלָא נִתְבָּאָר לְמַסְקְנָא אֶלְיָבָא דְכֹן בְּתִירָא אִי חֲסַר הַקְּוֹמָץ אִי יָבִיא מִתּוֹךְ בֵּיתוֹ וּיְמַלְאֲנוּ אוֹ לָא וּמְהַנֵּה דְאָמַר יַחֲזוֹר וְיִקְמּוֹץ אִינוּ רְאָיָה דְלְאִיפְּלוּגִי אֲת"ק אֲתִי דְכּוֹסֵל לְגַמְרִי וְאֲתִי לְמִימַר דְמְהַנִּי לִיהַּ חֲזָרָה וְלָאו עֲבוּדָה הִיא וְהָא מְמִילָא ש"מ דַּה"ה אִם חֲסַר הַקְּוֹמָץ דִּיבִיא וּיְמַלְאֲנוּ וְיִתְבָּאָר עוֹד בְּזֶה בְּשִׁמְעֵתִין: שֵׁם גְּמָרָא מְהוּ דְתִימָא ע"כ לָא מְכַשִּׁיר כו' אֶלָּא בְּשִׁמְאָל אֲבָל שְׂאָר פְּסוּלִין לָא קַמ"ל וּמְסִיק דַּס"ד דְּוֹנְקָא בְּשִׁמְאָל מְכַשִּׁיר מְשׁוּם דְאִית לִיהַּ הַכְּשִׁירָא בִּיּוּה"כ מְזֵה מְשַׁמַּע דְּהָא דִּישׁ לוֹ הַכְּשִׁיר בְּמָקוֹם אַחַר מְסַתְּבָר יוֹתֵר דְתִיגְהִי לִיהַּ חֲזָרָה וְהַתוֹס' ו"ל לְעֵיל בַּד"ה כֵּן בְּתִירָא הַקְשׁוּ אֲמַאי לָא פְּיִיל שְׁמַאל עִם שְׂאָר פְּסוּלִין וְתִי' דְּהוּי ס"ד דְּבִשְׁמַאל דְאִית לִיהַּ הַכְּשִׁיר בִּיּוּה"כ ה"א דְמוֹדָה כֵּן בְּתִירָא דְהוּי עֲבוּדָה וְלָא מְהַנִּי חֲזָרָה וְזֶה הַיָּפֵף מְסַבְּרַת הַש"ס הָכָא דַּה"א דְּוֹנְקָא בְּשִׁמְאָל דִּישׁ לוֹ הַכְּשִׁיר ס"ל דְמְהַנִּי חֲזָרָה.

וְעוֹד דְאִי הוּי פְּלִיג כֵּן בְּתִירָא סְתָם עַל כָּל פְּסוּלִין דְרִישָׁא שְׁפִיר שְׁמַעִינָן דְּבִשְׁמַאל נְמִי פְּלִיג מְדַפְּלִיג אֲטָמָא ג"כ אַע"ג דְקִי"ל דְטָמָא עוֹשָׂה שִׁירִים וְאִם יֵשׁ דָּם הַנְּפֶשׁ אִינוּ יָכוֹל לְקַבֵּל אַחַר קְבֻלַּת הַטָּמָא אֶלְמָא דְעֲבוּדָה הִיא יוֹתֵר מִכָּל הַפְּסוּלִין אֶפְּלוּ שְׁמַאל דְבְּכוּלְהוּ אִינוּ עוֹשָׂה שִׁירִים אִם יֵשׁ דָּם הַנְּפֶשׁ יַחֲזוֹר וְיִקְבֵּל וְאַפ"ה מְכַשִּׁיר כֵּן בְּתִירָא בְּחֲזָרָה א"כ כ"ש שְׁמַאל עַד דְּבִאֲמַת קְשָׁה לִי הִיכִי פְּלִיג כֵּן בְּתִירָא בְּקַמִּיצַת טָמָא פִּינּוֹן דְּכֹבַח עוֹשָׂה שִׁירִים אֶלְמָא דְעֲבוּדָה הִיא וְאַפְּלוּ יֵשׁ דָּם הַנְּפֶשׁ כְּבָר נִדְחָה וְאִינוּ יָכוֹל לְקַבֵּל וּמ"ש דְּבַקְמִיצָה מְהַנִּי לִיהַּ חֲזָרָה וְלִזָּה י"ל דְאִין טָמָא עוֹשָׂה שִׁירִים אֶלָּא אִם זָרַע בְּטוּמְאָה אֲבָל בְּשְׂאָר עֲבוּדוֹת אִינוּ עוֹשָׂה שִׁירִים וְעֵינָן בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ו"ל וְהִרְאָב"ד ו"ל בַּפ"א מַה

פהמ"ק וכי היכי דבזבוח אם יש דם הנפיש יחזור הכשר ויקבל ה"נ ס"ל לכן בתירא דבמנחה מהני חזרת הקומץ אבל הא שמעינן שפיר דעבודת הטמא חשוב עבודה יותר מכל הפסולין ואפילו משמאל וכיון דפליג בטמא כש"כ בשמאל והי' נראה דהא דתנו שמאל בפ"ע לאשמעינן רבותא דאפילו לר"ש כל המנחות פסולות בשמאל ואפילו מנחת חוטא וכדאיצטריף גז"ש דיד יד להכי פדאיתא לקמן וקאי ארישא דאחד מנחת חוטא כו' ובהו יש ליישב קצת תמיהת התוס' לעיל לרב אשי דמתני' קפיייתא אתיא כר"ש מא"ל ולפי הג"ל ניחא דנדאי לשאר פסולין לא איצטריף לאשמעינן לא במנחת חוטא ולא בתטאת דהא פהו פתיב בהו בהדיא וכיון דזר פסול ה"ה כל הפסולין וכן בתטאת אפילו שמאל לא איצטריף לאשמעינן בזריקה אפילו לר"ש דאצבע פתיב ביה ובשאר עבודות מכשיר ר"ש בשמאל פדאיתא לקמן פי איצטריף לאשמעינן לר"ש היינו בקמיצת שמאל במנחת חוטא דאי לאו גז"ש דיד יד ה"א דשמאל פשר פדאמרינו לקמן להכי תנו אחד מנחת חוטא כו' לאשמעינן ג"כ פסול במנחת חוטא אפילו לר"ש ודו"ק: שם רש"י בד"ה ונילף מבמה דיש לזר הכשר קודם שנתקדש אהרן שהעבודה בכורות.

באמת פי' רש"י ו"ל בזה נפלאים הם וכמו שהקשו התוס' ו"ל וי"ל דלא ניחא ליה לפרש למילף מזרות דבמה דבמנחה לא אשפחון הכשר בבמה דאין מנחה בבמה אבל בזבחים דף ס"ח גבי טומאת בית הפליעה דעורף איתא נמי פי' הא שמעתא ופירש"י ו"ל בעצמו שם דנילף מבמה דאין פיהו בבמה אע"ג דבעורף ג"כ לא אשפחון הכשר בבמה בזה דאי אין מנחה בבמה עופות ג"כ ליכא בבמה ומה שפי' פאן בע"א פוונתו נפלאה היא וצ"ע: שם גמרא לא הא קמ"ל קמץ אפילו קידש כו' וא"ד קמן אין קידש לא דתנאי פליגי אליבא דבן בתירא לת"ק אליבניה אפילו קידש מהני חזרה דלאו עבודה היא פלל ולר' יוסי ור' יהודה אליבניה קמץ ולא קידש מהני חזרה דכ"ז שלא קידש לא הוי עבודה ומהני לה תיקון בחזרה אבל אם קידש דגמר העבודה גם הוא מודה דעבודת פסולין הוי עבודה ולא מהני חזרה ות"ק דב"ב ס"ל דאפילו קמיצה לחוד בפסול הוי עבודה ואין מועיל חזרה ולקמן דף כ"ו פליגי תנאי בקמץ בימין ונתן בשמאל וחקמים אומרים דפסלתו מתנתו ולא מהני חזרה לימין.

ולכאורה לכן בתירא מפני חזרה מכש"כ אם תחלת הקמיצה הי' בשמאל אבל ז"א די"ל דבן בתירא מודה התם דפסלתו מתנתו וע"כ לא מכשר אלא אם נקמץ בשמאל דס"ל דלאו עבודה היא והוי פאלו לא נקמץ פלל וקודם קמיצה אם נשפף מעט על הרצפה אספנו וכשר אבל אם נקמץ בימין דנתקדש לחלק גבוה ונתן לשמאל הוי פדס ששפף על הרצפה קודם קבלה דפסול וה"נ אם נפל מן הקומץ לארץ קודם קידוש פלי נפסל וה"ה אם נתן לשמאל או לשאר פסולין ועיין בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"א מהל' פהמ"ק שכתב שם קמץ בחוץ יחזור ויקמץ בפנים והוא מדברי התוספתא במנחות וצ"ל דקמץ בחוץ היינו שלא נתן המנחה בכ"ש בפנים אלא בחוץ דלא נתקדשה פלל אבל אם הייתה בפנים והוציאה לחוץ הא נפסלה ביוצא ומאי אהני אם יחזור ויקמץ בפנים אלא דהא דתני התם בפ"ה בחוץ וחישב עליו חוץ לזמנו או חוץ למקומו אין בו משום פיגול לאו רבותא הוא דפשוט דאין בו מחשבה כיון דלא נתקדשה עדיין.

וּדְבָרֵי הַתּוֹסֵפֶת זֶה פְּתִיחַ הַרְמַב"ם ו"ל בַּפֶּט"ו מֵה' הַנ"ל וְלַעֲיִל דְּקִדְקָתִי עָלָיו ו"ל הָא בְּלֹא"ה פְּסוּלָה הוּא מִיְצִיאַת חוּץ וּמֵאִי נַפ"מ בְּמַחְשַׁבַת מְקוּם עֵתָה בְּעֵינַי בְּדְבָרֵי הַתּוֹסֵפֶת ע"כ צ"ל דְּלֹא הֵיטָה בְּפָנִים פֶּלֶל וְלֹא נִתְקַדְּשָׁה פֶּלֶל דָּאִין פְּלִי מְקַדְּשָׁא לֹא בְּפָנִים אֲבָל גַּם עַל הַרְמַב"ם ו"ל צ"ע הָא דְכ' לְהֵאִי בְּכָלֵל דְּבָר שְׂאִינוּ רָאוּי לְעִבּוּדָה וְהוּא מִיְלָתָא דְפִשְׁיטָא פִּינּוּ דָּאִין עָלָיו קְדוּשַׁת הַגּוֹף.

וּמִיָּדִי דְבָרֵי בְּדְבָרֵי הַתּוֹסֵפֶת רָאִיתִי שֶׁם עוֹד דְּתַנִּי נִתְפָּזַר הַקְּוֹמָץ עַל הָאָרֶץ יֹאסְפּוּ עַד שְׁלֹא אָסְפוּ וְחִיָּשְׁב עָלָיו אֵין מַחְשַׁבְתּוֹ כְּלוּם וְכִשֶׁר מִשְׁאָסְפוּ חִיָּשְׁב עָלָיו חוּץ לְמְקוּמוֹ פְּסוּל חוּץ לְזִמְנּוֹ פִּיגּוּל וְחִיָּיִב עָלָיו פְּרַת וְע"כ הָא דְכִשֶׁר בְּאַסִּיפָה הֵינּוּ שְׁנִתְפָּזַר אַחַר שְׁנִתְקַדְּשׁ בְּפִלִי לְרַבָּנּוּ דְּפִלְיָגִי אַר"ש וְכַמ"ש הַכ"מ ו"ל בְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל וְאִיזוּ מַחְשַׁבָה שְׁיִיכָא עַד שְׁלֹא אָסְפוּ מִן הַרְצָפָה דְּהָא אֵין מַחְשַׁבָה פּוֹסְלַת אֲלֵא בְד' עִבּוּדוֹת אִם קִיבֵל אוּ מוֹלִיף ע"מ לְזָרוּק חוּץ לְמְקוּמוֹ אוּ זִמְנּוֹ וְכִשֶׁהוּא עַל הַרְצָפָה אִיזָה עִבּוּדָה יֵשׁ בּוֹ שְׁיִיף שְׁיִיף בּוֹ מַחְשַׁבָה וְצ"ל דְּמָה שְׁאָסְפוּ ה"א דְּהוּי עִבּוּדָה קַמ"ל דְּלֹא עִבּוּדָה הִיא כ"ז שְׁלֹא אָסְפוּ וְלִקְמָן דָּף כ"ו מִיָּתִי הַש"ס כַּה"ג גְּבִי הָא דְאָמַר ר"ש קִמֵּץ בִּימִינוֹ וְנָתַן בְּשְׂמָאלוֹ יַחְזוֹר לְיָמִין בְּשְׂמָאל חִיָּשְׁב עָלָיו חוּץ לְמְקוּמוֹ אוּ חוּץ לְזִמְנּוֹ פְּסוּל וְאֵין בּוֹ פְּרַת וְלֹא יִדְעָנָא אִמְאִי פְּסוּל הוּא פִּינּוּ דְשְׂמָאל אִינוּ רָאוּי לְעִבּוּדָה לֹא הוּי מַחְשַׁבָה פֶּלֶל.

וְכֵן מִשְׁמַע מִדְּבָרֵי הַתּוֹסֵפֶת בְּכָל הַנִּי מַחְשַׁבּוֹת פְּמוֹ בְּשְׂמָאל אוּ בְּכָלִי חוּל אוּ עַד שְׁלֹא אָסְפוּ לִיכָא פְּסוּל פֶּלֶל אֲלֵא דְגַם בְּזָה יֵשׁ לְדְקַדְקָ אִיזוּ מַחְשַׁבָה שְׁיִיף כִּשֶׁהוּא בְּשְׂמָאלוֹ דַּע"כ לֹא עִבִּיד מִיָּדִי כִּשֶׁהוּא בְּשְׂמָאלוֹ אוּ בְּכָלִי חוּל מִדְּקַדְתִּי יַחְזוֹר לְיָמִינוֹ וְאִי עִבִּיד אִיזָה הוֹלְכָה בְּמַחְשַׁבָה פְּסוּלָה לֹא הִי מוֹעִיל חֲזָרָה לְיָמִין כְּדֹאִיתָא בְּזִבְחִים פ"ק.

וְכִינּוּ דְלֹא עִבִּיד מִיָּדִי הִיכִי שְׁיִיף מַחְשַׁבָה בְּזָה וְצ"ע. וְכָל הַנִּי מִיָּלִי דְּפִלְיָגִי ר"ש וְרַבָּנּוּ בְּקִמֵּץ בִּימִינוֹ וְנָתַן לְשְׂמָאלוֹ דְאָמְרֵי רַבָּנּוּ דְפְּסָלְתוּ מִתְּנָתוֹ הֵינּוּ דְנִקָּא קוֹדֵם קִידוּשׁ הַקְּוֹמָץ בְּכָלִי אֲבָל לְאַחַר שְׁנִתְקַדְּשׁ בְּפִלִי וְקִבֵּל בְּשְׂמָאלוֹ לְרַבָּנּוּ נְמִי יַחְזוֹר לְיָמִינוֹ פִּי הִיכִי דִיכּוֹל לְאָסְפוּ מִן הַרְצָפָה וְכַדְתָּנּוּ נְמִי גְּבִי דֵם קִיבֵל בִּימִינוֹ וְנָתַן לְשְׂמָאלוֹ יַחְזוֹר לְיָמִינוֹ וְאִיכָּא לְאַשְׁמַעֲיָנּוּ הִיא דִּינָא דְבְּשְׂמָאל וְחִיָּשְׁב עָלָיו כּו' גַּם אֲלִיכָא דְרַבָּנּוּ וְלְאַחַר שְׁנִתְקַדְּשׁ הַקְּוֹמָץ.

וּבְזָה יֵשׁ לְדְקַדְקָ בְּדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בְּהָא דְבַפִּי"א כ' קִמֵּץ בִּימִינוֹ וְנָתַן לְשְׂמָאלוֹ פְּסוּל וְע"כ הֵינּוּ קוֹדֵם קִידוּשׁ קוֹמָץ וְכַחְכְּמִים דַּר"ש אַח"כ פְּתַב נִתְפָּזַר עַל הַרְצָפָה יֹאסְפּוּ וְזָה ע"כ אַחַר קִידוּשׁ הַקְּוֹמָץ וְאִמְאִי כ' סְתָמָא בְּהַנִּי לְפְּסוּלָא וּבְנִתְפָּזַר לְהַכְשִׁיר הָא פּוֹלְהוּ חַד דִּינָא לְהוּ דְקוֹדֵם קִידוּשׁ בִּין נָתַן לְשְׂמָאל בִּין נִתְפָּזַר פְּסוּל וְלְאַחַר קִידוּשׁ בִּין נִתְפָּזַר בִּין נָתַן לְשְׂמָאל אוּ לְכָלִי חוּל פֶּשֶׁר וַיֵּשׁ לוֹ תַקְנָה.

הָאֲרַכְתִּי קִצַּת בְּזָה בְּדְבָרֵי הַתּוֹסֵפֶת שְׁלֹא מַעֲנִינָא דְשְׂמַעְתִּין מְפָנִי פְּמָה דִּינִי חֲזָרָה וְתִקְוּוֹן הָעִבּוּדָה אֲשֶׁר נִתְבָּאָר מְזָה. וְנִשׁוּב לְסוּגְיָא דְשְׂמַעְתִּין וּמְסִיק הַש"ס לְמ"ד דְּוּוּקָא קִמֵּץ וְלֹא קִידְשׁ פִּי מְהֵדַר לִיהָ לְקוֹמָץ לְדוּכְתִּיָּה לִיקְדוּשׁ וְלִקְפָּסִיל וְכ' תוּס' ו"ל אַע"פ שְׁהַשִּׁירִים מְפָסִיקִין מִין בְּמִינוֹ אִינוּ וְכִבֵּר דְקִדְקָתִי בְּזָה בְּזִבְחִים פ"ב דְּמִשְׁמַע הֶתֶם דַּר"י ס"ל מִין בְּמִינוֹ חוּצָץ וְהִיכִי קָאָמַר זֹאת אוּמְרַת כ"ש אֵין מְקַדְּשִׁין כּו' ע"ש.

אֲבָל הָכָא לְכַאוּרָה לַכ"ע מֵאִי קָאָמַר פִּי מְהֵדַר לְהָ כּו' לִיקְדוּשׁ הָא כ"ז שְׁלֹא נִתְקַדְּשׁ בְּכָלִי אֵין שֶׁם קוֹמָץ עָלָיו פִּינּוּ דַּע"י פְּסוּל נַעֲשָׂה וְכִי הֵדַר מְעַרְב לִיהָ עִם הַשִּׁירִים הִיכִי לִיקְדוּשׁ

הוא איבטיל שם קומץ מינייה כי חזר ועירבו עם השירים דהא אליבניה לא חל עליו שם קומץ אלא אחר קידוש ובשעת קידוש הרי נתערב בשירים ואין עליו שם קומץ ע"כ צ"ל דלא ניחא ליה להש"ס לחלק בהכי אלא שפא לפלי אפילו בתערובות מיקרי מתן פלי וקדוש ליפסל ומשני ר"י זאת אומרת כ"ש אין מקדשין שלא מדעת הא מדעת מקדשין ליפסל והכי מסקינן נמי בזבחים דכ"ש מקדשין פסולין ליפסל אבל לת"ק אליבא דבן בתירא דס"ל אפילו קידוש מהני חזרה ע"כ ס"ל דאפילו מדעת אין מקדשין ליפסל וכמו שפי' רש"י ו"ל בד"ה ליפסל כו' היינו דלא תיהני ליה חזרה וא"כ ת"ק דס"ל דמהני חזרה ס"ל דאין מקדשין ליפסל וכבר פתבתי בזה באורף בזבחים שם: שם גמרא זאת אומרת כ"ש אין מקדשין שלא מדעת.

ויש לדקדק היכי קאמרינן לעיל דרב ס"ל קמץ אין קידוש לא הא לקמן דף צ' אמרינן לרב זאת אומרת כ"ש מקדשין וא"כ פי מהדר כו'. וי"ל דלהכי מוקי רב עמרם פגון שהחזירה לביסא חפודה לשינוי' גם אליבא דרב ולדברי התוס' ו"ל בד"ה אמר ר"י כו' בלא"ה ניחא דהא אמרינן הכא דאין מקדשין אלא מדעת היינו פסולין דבר שאינו ראוי אבל בדבר הראוי מקדוש אפילו שלא מדעת ובירוצין לקמן הני דבר הראוי ומדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ב מה' פהמ"ק נראה דאין מקדשין שלא מדעת אפילו דבר הראוי: שם תוס' בד"ה אין מקדשין כו'.

עיינן מש"כ בחי' זבחים שם: שם גמרא א"כ הוצרכת ג' פהנים משמע דהגבהת הפלי עבודה היא ג"כ ופסולה בזר וכן כ' רש"י דבשמאל פסול ובשלקמא לגירסת רש"י ו"ל דמבעי לר"נ בקמיצה ובקידוש קומץ י"ל דהגבהת הפלי בכלל הולכה היא אבל לפי גוססא דילן פיצד מקדשין את המנחות תקשי למה לי פהן וע"כ צ"ל דאת המנחות היינו הקומץ אבל גם בזה צ"ע דבשלקמא בשעת קידוש הקומץ י"ל דמגביה הפלי הני בכלל הולכה שאחר קידוש אבל המגביה בשעת קמיצה הא הולכה דקודם קידוש לאו הולכה היא ומדתנן הקומץ ונותן בכלי המוליד משמע דוקא הולכה זו שאחר מתן פלי הן אמת דלקמן דף י' משמע דהולכה שקודם מתן פלי גם כן עבודה היא אבל מדברי הרמב"ם ו"ל פט"ו מה' פהמ"ק משמע דהולכה שקודם מתן פלי לאו עבודה היא ע"ש ובמשנל"מ ו"ל.

ועוד משמע מד' ו"ל דאפי' הגבהת הפלי בשעת קידוש דקי"ל דבעי הגבהה מע"ג קרקע ג"כ לאו עבודה דכתב התם דבד' עבודות המנחה נפסלת במחשבה ולא חשיב מגביה הפלי בשעת קידוש ולזה י"ל דסדר עבודות נקט דמשני הש"ס אבל הי' לו לבאר דדוקא פהן מגביה הפלי בשעת קידוש ועבודה היא לפסול במחשבה ונהי די"ל דבכלל קבלה היא דהא קידוש הקומץ היא במקום קבלת הדם וכינון דילפינו מדם דצריף לקדוש בכלי שביד פהן כמו בדם מ"מ האוחז הפלי הני מקבל מ"מ הני ליה לפרש זאת.

ובעיקר טעמא דמבעי' לן אי קומצין מפלי שע"ג קרקע או מקדשין הי' נראה פיון דקמיצה וקידוש בעי פהונה ויש לומר דבעינו הפל ע"י פהן גם הפלי שקומצין ממנו יהי הפהן או חז אוחז ולא שתעמוד על גבי קרקע אבל קידוש המנחה מהכי תיתי לן למימר דע"ג קרקע לא תקדוש הא ילפינו דכ"ש מקדשין פשם שהמזבח מקדוש ואמאי לא תקדוש

כְּשֶׁהִיא ע"ג קַרְקַע וְלִקְמָן מִשְׁמַע דְּקִידוּשׁ הַמְּנַחָה גַם כֵּן בְּכָלל הַבְּעֵינָא דְאָמַר רַבָּא מְקַדְּשִׁין מְנַחָה כו'.

שְׁפָן מְצִינּוּ בְּסִידוּר בְּזִיכִין. וצ"ל כִּינּוּן דְּכָלִי עֲשׂוּי לְטַלְטַל יֵשׁ מְקוּם לִזְמַר דְּאִינְהּ מְקַדְּשֶׁת אֲלָא דְרַף תְּשֻׁמִּישָׁה הֵינּוּ כְּשֶׁהִיא בְּיַד אָדָם הָאוֹחֲזָה וְדו"ק: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה אָמַר לִיהּ מְכָלִי זֶה כּו' וְהִקְשׂוּ מַה חִידוּשׁ הִשְׁבִּיבוּ וְתִי דְקַמ"ל אוֹ דְעֵבֻדָּה מְחַנְכְּתוּ אוֹ דְכָלִי עֵץ הָיִי וְק"ק לַפ"ז תְּרַתִּי לְמָה לִי דְבִשְׁלָמָא ר"נ שְׁשָׂאֲלוּ שְׁפִיר שְׂאֲלוּ בְּתַחֲלָה עַל קְמִיצָה אִי קוֹמְצִין מִע"ג קַרְקַע וְכִשְׁפֶּשֶׁט לֹא דְאִין קוֹמְצִין חִזּוּר וְשְׂאֲלוּ עַל קִידוּשׁ הַמְּנַחָה וְאִפְּיִלּוּ לְגִירְסַת רַש"י ו"ל דְּשָׂאֲלָה שְׁנִינָה הִיא עַל קִידוּשׁ קוֹמְצִין דְּלַכְאוּרָה לֹא הָיִי לִיהּ לַר"נ לְסַפּוּקֵי בְּזֵה כִּינּוּן דְּפֶשֶׁיט לִיהּ דְאִין קוֹמְצִין מְכָלִי שֶׁע"ג קַרְקַע כ"ש קִידוּשׁ קוֹמְצִין דְּהָא לְרַבָּא קְמִיצָה אִפְּיִלוּ מְכָלִי שֶׁע"ג וְקִידוּשׁ אִי מְקַדְּשִׁין אִין כָּאֵן קוֹשְׁיָא כ"כ אִם שְׂאֲלוּ בְּפִירוּשׁ וְלֹא בְּעֵי לְמִשְׁמַע מְכָלְלָא אֲבָל אֲבִימִי שְׁהִשְׁבִּיבוּ מְכָלִי לְאִשְׁמַעֲיִנּוּ דְסָגִי בְּכָלִי עֵץ אוֹ דְעֵבֻדָּה מְחַנְכְּתוּ תְּרַתִּי לְמָה דְלַעֲנִין זֶה וְנִדְאִי לִיכָא נַפ"מ בֵּין קְמִיצָה לְקִידוּשׁ הַקּוֹמְצִין וִי"ל וְעֵינּוּ בַצ"ק: ע"ב גְּמָרָא וְאִיבְעִי לְהוּ בְּדָם מֵאִי פִירַש"י ו"ל אִם קִיבֵל מִדָּם פְּרִים וְשְׁעִירִים ג' הִזְאוֹת בְּכָלִי זֶה וְד' הִזְאוֹת בְּכָלִי זֶה כו'.

וְכֵן פִּי לְעֵיל בַּד"ה לִילָף מִדָּם אִם קִיבֵל שְׁיַעוּר הִזְאוֹת דְּדָם אֲשֶׁם מְצוֹרַע אוֹ דָּם פְּרִים כו'. וְיֵשׁ לְדַקְדָּק לְמָה לֹא פִירַשׁ כְּפֶשׁוּטוֹ בְּכָל הַקְּרִבּוֹת אִם לֹא קִיבֵל כְּשְׁיַעוּר הַזְּנִיחָתָם בְּכָלִי אֲחַד אֲלָא בְּב' פְּלִים מֵהוּ וְלְמָה פֶּרַט דָּם אֲשֶׁם מְצוֹרַע אוֹ דָּם פְּרִים דֵּיִשׁ בְּהֵן הַזְּנִיחָתָם מְרֻבּוֹת וְנִהִי דְעַל דָּם (שכ') פְּרִים וְשְׁעִירִים שְׁכ' י"ל דְּקָרָא דּוּטְבָל בְּדָם כְּתִיב בְּפֶר פֶּהֵן מְשִׁיחַ וְרֻבּוֹתָא קַמ"ל דְּבְעֵינּוּ שְׁיַעוּר כָּל ז' הַזְּנִיחָתָם בְּכָלִי אֲחַד כַּמֶּש"נ וְטַבַּל בְּדָם כו' וְהִזְהָה כו'.

אֲבָל דָּם אֲשֶׁם מְצוֹרַע לֹא יִדְעָנָא פְּוֹנְנָתוֹ וְכַמָּה יֵצֵא אֲשֶׁם מְצוֹרַע מְכָלִל כָּל אֲשֻׁמוֹת וְאִי מְשׁוּם דְאֲשֶׁם מְצוֹרַע טְעוּן מִתֵּן דָּם בְּהוֹנוֹת ג"כ וְקַמ"ל דְּצָרִיף שְׁיִקְבֵּל כְּדִי הִזְהָה לְכָל ז"א דְּהָא שְׁנֵי פְּהֵגִים מְקַבְּלִין מִדָּם אֲשֶׁם מְצוֹרַע אֲחַד מְקַבֵּל בְּכָלִי מִתְּנוּת שְׁעַל הַמְּזַבַּח ב' מִתְּנוּת שְׁהוּ ד' וְאֲחַד מְקַבֵּל בְּיַד לְמִתֵּן בְּהוֹנוֹת וְאִין שׁוּם חִילּוּק בְּקַבְּלַת הַדָּם לְמִזְבַּח בֵּין אֲשֶׁם מְצוֹרַע לְשָׂאֵר אֲשֻׁמוֹת וְעוֹד דְּבִפְרִים וְשְׁעִירִים לִיבְעֵי נְמִי כְּדִי ד' מִתְּנוּת שְׁעַל מִזְבַּח הַזֶּהָב כִּינּוּן דְּמִצּוֹתוֹ בְּכָד.

וְצָרִיף שְׁיִקְבֵּל כְּלִי אֲחַד כְּדִי כָּל מִצְוֹתוֹ וְהִנֵּה בְּכָל הַדְּמִים הַזְּנִיחָתָן עַל מִזְבַּח הַחִיצוֹן י"ל דַּא"צ לְקַבֵּל בְּכָלִי אֲחַד כָּל שְׁיַעוּר מִתְּנוּת שְׁלֵהֶם כְּגוֹן ב' שְׁהוּ ד' אוֹ ד' שְׁל חֲטָאת כִּינּוּן דָּאִם נִתְּנָן בְּמִתְּנָה אַחַת כִּיפֶר וְלִפְרִשׁ מִתְּנָה אַחַת בְּשְׁנֵי פְּלִים י"ל ג"כ דְּלֹא נִיחָא לִיהּ לְפִרְשׁ כֵּן דְּפְלִיגֵי בְּזֵה בְּזִבְחִים פ' הַתְּעַרְבוּת אִי יֵשׁ בָּהּ שְׁיַעוּר וְלִהְכִּיפִירִשׁ בְּהַזְּנִיחָתָּ פֶר וְשְׁעִיר בְּכוֹלֵן מְעַכְּבוֹת וְכָבֵר הַעֲרִתִּי בְּזֵה בְּחִי שָׁם בַּפ' הַנְּ"ל וּבַפ' דָּם חֲטָאת דָּף צ"ג שָׁם אֲבָל מִש"כ הִזְאוֹת דָּם אֲשֶׁם מְצוֹרַע לֹא זְכִיתִי לְהִבִּין פְּוֹנְנָתוֹ בְּזֵה.

וְרִאִיתִי בַּמִּשְׁנָל"מ ו"ל פ"ה מַה מַּע"ק שְׁהַעִיר בְּדַבְרֵי רַש"י ו"ל וְהָאֵרִיף שָׁם קֶצֶת בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל וְכַתֵּב שָׁם דְּדַעַת הַרְמַב"ם ו"ל הוּא דְלֹא כְּפִירַש"י ו"ל אֲלָא בְּכָל הַזְּבָחִים א"צ שְׁיִקְבֵּל בְּכָלִי אֲחַד אֲלָא כְּדִי הִזְהָה אַחַת ע"ש.

ובזבחים שם פ' דם חטאת כתבתי דנראה לי עוד בדעת הרמב"ם דאם חזר ועירבן בכלי אחד הדם קדוש וכמו שכתב בפ"ב לענין קומץ שקידוש בב' פלים דחזר ומקדש ונפ"מ במה שפחות מפדי הזיה לא נתקדש אם נשפף מפלי על הרצפה הוי כנשפף מן הצנאר ונפסל הדם אבל אם חזר ועירב בכלי אחד שפיר נתקדש הדם ע"ש ועדיין צ"ע: שם גמרא אלא אצבעו במאי מקנהו כו'.

ע"י מש"כ גם בזה בחי' זבחים שם: שם גמרא ר"א אומר מתוך שקריבה כו' ואם איתא לילף מדם. והקשו התוס' ו"ל מאי פריה לילף מדם הא משמע דר"א דנקא, בתביתין הוא דקאמר דקדושה לתצאין מתוך שקריבה לתצאין אבל בשאר מנחות מודה דאין קדושה לתצאין ותי' דדם נמי קרב לתצאין כו' אבל שאר מנחות לכ"ע אינו קדוש לתצאין אפילו לר"א פינון דאינו קרב לתצאין והא דפריה לקמן לרב דאמר דמנחה אינו קדוש לתצאין אי ס"ל כר"א גילף מחביתין אע"ג דר"א גופא ס"ל במנחה דאינו קדוש לתצאין היינו משום דדעתו להוסיף הוי כמו קרב לתצאין ויש לדקדק מ"ט דר"א דמודה במנחה דאינה קדושה לתצאין הא מסקינן דמנחה מדם לא ילף וצ"ל דמקרא דמלאים ילפינן ואין מלאים אלא שלמים כדאמרנו לקמן דאין מנחה מתקדשת אלא כשהיא שלמה אלא דא"כ תיקשי מ"ט דרבא לעיל בקידוש קומץ דאמר דקדוש לתצאין מקמי דהדר ביה נהי דמדם לא ילף ממנחה עצמה גילף דאין קדושה לתצאין וי"ל דמתחלת מנחה לא ילפינן דמסתבר פל שלא נשלם שיעור העשרון עדיין לא חזיא ולא נחתא עליה קדושת הגוף כלל ויוצאת לחולין כמש"כ רש"י ו"ל אבל בקומץ דסבר נתקדש אלא דצריה לברר חלק גבוה לקדש בפלי ס"ל לרבא דאפילו לתצאין קדוש.

ועוד תי' התוס' ו"ל א"נ כו' דלר"א כל מנחה קדושה לתצאין והא דקאמר מתוך שקריבה כו' לדבריו דר"י קאמר וקשה לפ"ז היכי פליג ר"א על ברייתא דלקמן מלאים אין מלאים אלא שלמים ואפי' ר"י לא קאמר אלא אם דעתן להוסיף אבל אין דעתו להוסיף אינו קדוש לתצאין.

ות"ק משמע דס"ל אפילו דעתו להוסיף אינו קדוש ויתבאר יותר בזה לקמן בשמעתינן: דף ח תוס' בד"ה מ"ט דר"י וא"ת כו' א"נ כדפרישית לעיל כו'. היינו דר"א בכל המנחות ס"ל דקדוש לתצאין ולדברי ר"י קאמר נהי דבשאר מנחות ס"ל דילפינן מדם אבל חביתין מתוך שקריבה לתצאין כו'.

והא דפריה לר"א ואם איתא גילף מדם היינו לשאר מנחות. ושיטה זו דחוקה מאד דמנ"ל למיפריה לר"א משאר מנחות פינון דבתביתין פליגי וכו' הקשה הצ"ק ו"ל.

והי' נראה לומר בזה דר"י ור"א בתביתין פליגי בתרתי ר"י אומר דאינו קדוש כלל ויוצא לחולין כמש"כ רש"י ו"ל ור"א אומר דקדוש לתצאין היינו חדא דקדוש קדושת הגוף ועוד דיכול להקריבן לתצאין ואין צריה לחזור ולקדשן פאסת וע"ז פריה לר"א לילף מדם ונהי דקדוש לתצאין קדושת הגוף שלא יצא לחולין מ"מ גילף מדם שייחזור ויקדש העשרון פאסת כמו בדם דאינו קדוש לתצאין לענין זה אלא חזר ומערבן פאסת וע"ז קאמר ר"א מדם לא ילף אבל ר"י דאמר דאינו קדוש כלל לתצאין ויוצא לחולין הא ליכא למילף מדם דהא אינו קדוש.

היינו דצריה לחזור ולערב וגם לענין אם נשפה על הרצפה הוי פנשפה מן הצנאר וכמש"כ לעיל לענין קומץ אבל דלא ליקדש קדושת הגוף כלל לא שמעינו להכי בעי הש"ס מ"ט דר"י דאמר אינו קדוש כלל ולקמן יתבאר עוד בזה: רש"י בד"ה ומשני פי מצריה קרא כו' למצוה ולעולם אם קודשה לחצאין מקודש ואינו יוצא לחולין עכ"ל.

אין זה מדוקדק כ"כ דמשמע מלשונו ו"ל דאינו קדוש אלא שלא יצא לחולין ובאמת ס"ל לר"א דקדוש לחצאין גם להקריבו פן וכדמסיק דאינו צריה אלא להביאה שלם מתוך ביתו: שם גמרא מי אמר ר"י הכי כו'.

ואם איתא לילף מחביתין כו' אליבא דר"י פריה הש"ס שפיר מה בחביתין דקרב לחצאין אינו קדוש כלל ויוצא לחולין כ"ש שאר מנחות אבל לרב דפריה אי כר"א ס"ל לילף מחביתין פבר הקשו התוס' ו"ל היכי מצינו למילף מחביתין דקרב לחצאין ועוד דלפ"ז ע"כ ר"א פתנאי היא דת"ק כר"י דס"ל אפילו אם דעתו להוסיף אינו קדוש ע"כ ס"ל דלא כר"א בחביתין אבל נראה דאין פאן קושיא כ"כ דילפותא מילתא ממילתא אליבא דרב לא דמי להא דלעיל דרב הכי קאמר דכן מצינו במקום אחר פיוצא דקדוש לגמרי ומצותו בכך אפילו היכא דאין מצותו בכך עכ"פ קדוש שלא יצא לחולין כמו מנחה בלא שמן ובלא לבונה וה"נ אי ס"ל כר"א דאשפחן בחביתין חצי עשרון נהי דשאר מנחות אין מצותו בכך מ"מ פינו דאשפחן פיוצא בו גם הכא ליקדש שלא יצא לחולין פינו דאשפחן חצי עשרון דמקדש בחביתין אלא ע"כ כר"י ס"ל דחצי עשרון ליכא גם בחביתין והשתא ר"א גופא אע"ג דס"ל גבי חביתין דחצי עשרון קדוש מ"מ בשאר מנחת יכול לסבור אפילו כת"ק דר' יוסי דאפילו דעתו להוסיף אינו קדוש לחצאין דאע"ג דילף מילתא ממילתא גבי מנחה וכדאמרינו לעיל לא דמי לילפותא דרב דהתם יליף קמיצה בהיכל פשיה פמו בזיכי לבונה אבל ילפותא פי האי דרב לא יליף לקדש בדבר חסר הואיל ואשפחן פיוצא בו בדבר אחר ולפ"ז אין דברי התוס' ו"ל לעיל דף ז' בד"ה שפן מצינו בסולין בזיכין כו' דזה דלא כר' חנינא דלא יליף מילתא ממילתא אינו מוכרחים דדוקא בכי האי לא יליף ר"ח וכמ"ש לעיל תדע דאטו ר"ח פליג על קמיצה בהיכל ג"כ או על שלמים ששחטן בהיכל דקרי להו הש"ס ילפותא מילתא מילתא ולא אשפחן מאן דפליג בהגי.

הו אמת דקשה קצת הא דשלמים ששחטן בהיכל דקרי לה הש"ס מילתא ממילתא והא סברא קאמר שלא יהא טפל כו' וי"ל דילפותא מחביתין ג"כ סברא היא מה חביתין דקרי בחביתין לא קדשי לחצאין כ"ש שאר מנחות ואחר פל הנ"ל סלקא סוגיא דשמעתין דמנחה לא קדשי לחצאין והיינו דאינה קדושה כלל ויוצא בפדיון ובדעתו להוסיף קדוש ראשון ראשון היינו שלא תצא בפדיון ולהפסל בטבול יום כו' פדתנן במעילה ומ"ש הצ"ק בתוס' בד"ה מ"ט דר"י כו' ראשון ראשון קדוש ולית ליה דר"י היינו דר"י דאמר הפריש חצי עשרון משמע דדוקא חצי עשרון ולא ראשון ראשון אינו מוכן.

ובהדיא אמר ר' יוחנן בזבחים פ' המזבח מקדש כר' יוסי דראשון ראשון קדוש. אלא נראה דכוננת התוס' ו"ל לפי הא"נ שפכת דר"א אית ליה בכל מנחות דקדשי לחצאין ע"כ לית ליה דר' יוסי דאמר דוקא בדעתו להוסיף ראשון ראשון קדוש אבל הלכה נודאי קי"ל כר"י דכל המנחות לא קדשי לחצאין ויש לי מקום עיון בזה בדברי הרמב"ם ו"ל

דבפ"ג מה' פהמ"ק פתב להאי דינא דאין כ"ש מקדשין אלא מלאים אבל מדות אין מקדשות חסרות אלא אם דעתו למלאותן ואם אין דעתו למלאותן מקדשות ליפסל אבל לא ליקרב עכ"ל.

ויש לדקדק קדא לשונו ו"ל אבל מדות כו' אין לו הבנה ועי' לח"מ ו"ל מש"כ בזה ועוד דע"כ הא דאם דעתו למלאותן מקדשות ע"כ היינו דאין יוצא לחולין ע"י פדיון ומיפסל בטבול יום כו' וא"כ אם אין דעתו למלאותן ע"כ לא קדשי כלל ויוצא ע"י פדיון ומה זה שפייס מקדשות ליפסל אבל לא ליקרב וכבר הערתי בזה בזבחים סוף פרק המזבח מקדש ע"ש שכ' בזה אבל מסוגיא דשמעין קשיא טובא דנדי משמע דחצי עשרון לא קדוש כלל אפילו ליפסל וצ"ע: שם ע"ב ור"ח אמר לא זו קדושה בלא זו כו': המ"מ ציין בדברי הרמב"ם ו"ל להאי דינא בפ"ג מה' מעה"ק ולא מצאתי שם דבר מזה וכעת לא מצאתי בדברי הרמב"ם להאי פייסא וכמאן פסק אי כר"ח או כרב ומהא דפסק כשמואל בהא דמזרקות מקדשות היבש עי' בפ"ג מה' פהמ"ק נראה דכתב ס"ל וכדאמרין וארף שמואל סבר להא דרב וצ"ע יותר בדבריו ו"ל ופריף הש"ס לר"ח עשרון למה נמשח וקאמר למנחת חוטא ולכאורה הוי מצי למימר לרקיין דמנחת מאפה דלא הי' נותן בה שמן אלא מושחן אחר אפי' וכמבואר בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ב מה' מעה"ק ויתבאר בזה לקמן במכילתין בעזר ה': שם תוס' בד"ה אבל מזרקות מקדשין כו'.

האריכו ו"ל לפרש היכי מוכח מינה דשמואל ס"ל דזו קדושה בלא זו ומסקנתם כמו שמזרקות מקדשות היבש אע"פ שאינו ראוי להם כ"ש שהפלי מקדש הראוי לו והאי ק"ו אית ליה פירכא דאם המנחה שלימה אלא דהפלי אינו ראוי לו מסתבר דקדשי דמ"מ כ"ש היא אבלאם המנחה אינה שלימה והיא בלא שמן הוי כמו חצי עשרון דאינו קדוש מדע דהא מזרקות מקדשות היבש אפילו ליקרב ואלו בלא שמן ולבונה אינו קדוש אלא ליפסל ושלא יצא לחול ע"י פדיון גם מ"ש התוס' והא דלא ילפין מינה מדות כו' ג"כ יש לדקדק דהא קידוש פי האי פגון בלא שמן ולבונה מדות ג"כ מקדשות כדאמרין בזבחים ל"ש אלא ליקרב אבל מקדשין ליפסל ועי' מש"כ בזבחים שם ועי' דף ק"ב גבי זו להביא במחבת והביא במרחשת אמרינו נמי דקדשום פלי ליפסל וכן כל הפסולין מתקדשין ליפסל וע"כ לא אמרינו בשמעתינו דאינו מקדש אלא מנחה שחסרה וכן יתר אינו מקדש כדאייתא בסופה ועיין לקמן דף פ"ז ע"ב דאמרין התם דשולחן מקדש קמצים ליפסל אבל לא ליקרב ועי' תוס' ו"ל וק"ק התם קידוש זה למה אם בלא"ה נפסל הקומץ כמו נתפזר על הרצפה או נתנה בשמאל ואין פאן מקומו ושם יתבאר בעז"ה: דף ט רש"י בד"ה ומשני כו' לאו לאשמעין דלא מיפסלי קדשים בכניסת היכל כו'.

משמע מלשונו דס"ד דלהכי איצטריך קרא דלא מיפסלי בכניסת היכל ואין זה מובן דלזה ונדאי לא צריך קרא דשמעין לה מאשר יובא מדמה ולא בשירה וכדאייתא בזבחים סוף פרק התערוכות ועיין מ"ש בזבחים דף ס"ג דאייתא התם הני שמעתיא: שם גמרא בללה חוץ לעזרה ר"י אומר פסולה.

התוספ' ו"ל האריכו פאן להוכיח דפסול יוצא ליכא אחר קידוש פלי ועיקר הפסול הוא משום דהבלילה היתה בחוץ ויש לדקדק מ"ש דפליגי בבלילה ולא פליגי ביציקה וכן בכל מעשי המנחה דצריך להזות בפנים פדתנו לקמן פרק שתי הלחם אי מיפסלי כשעשה

בחויץ פֿמו הלישה והאפיה כ"ז: תבאר לקמן במכילתין ברצות ה' וכן מה שדקדקו הכ"מ והבה"ז ז"ל על דברי הרמב"ם ז"ל שגרא מדרביו דהבליה לא הי' בכ"ש והכא אמרינו פיון דעשייתו בכלי כו' כ"ז: תבאר בעז"ה בהלכות לפנינו הקבועות בסדר מעשה המנחה ומקא דמייטי הש"ס פלוגתא זו הכא בשמעתין יש לומר דשייכא הכא משום דהכלי אינו מקדש קודם בליה פיון דלא נגמרה עדיין המנחה פמצינתה.

וכ"ז יבואר א"ה בשיטת הרמב"ם: שם תוס' בד"ה ומדקהונה לא בעיא כו' וא"ת הרי שחיטה כו'. בפשיטות הוי מצי לתרוצי דשחיטה בחויץ אפסול בפיוצא וכדאי' בזבחים ובקדשים קלים ג"כ איכא יותרת ושתי הפליות ודוק: שם תוס' בד"ה עד שלא יצק כו'.

ומסקי דנתינה פסולה לא קבעא ולהכי מלאנו אפילו הקפוס ונתן שמן. ויש לדקדק מ"ש מהא דקי"ל לעיל אם קימצה בפסול פסולה וכת"ק דבן בתירא ואמאי מיפסיל כו' המנחה מלאנה ויחזור ויקמוץ הפשר וכי היכא דנתינת שמן בפסול לא קבעא ה"נ קמיצה בפסול לח תקבע ומלאנה וע"כ צריף לחלק דוקא בכה"ג שנתן השמן קודם הדם דהוי מחוסר זמן הוא דלא הוי נתינה ואינה קובעת אבל פסול בעלמא שפיר קובע בין בלוג בין במנחות ודוק: שם רש"י בד"ה פמדת ר"א דאמר כו' בשור אע"פ שאין דם ואין זה מוכן דלא אשכחן מ"ד הדין ובלא דם לאו קרבן הוא פלל ועיין בפ' פיצד צולין שם ונראה דשגירת לישנא הוא: שם גמרא מאן דפסל היינו ר"ל כו' יהושע יש לדקדק דלשון המשנה פמדת ר"א וכמדת ר"י משמע דלא פליגי בהדיא ר"א ור"י במנחות אלא דלמדו מנחות פמדת ר"א בזבחים וכמ"ש רש"י ז"ל ונהרי לר"ל אין מנחות דומות לזבחים ובחסר מקצת נפסל וא"כ אין זה פמדת ר"י בזבחים וגם היכי תנן דכמדת ר"א בזבחים כשירה גמי במנחות הא י"ל דבמנחות מודה ר"א וכדיליף מקרא דמן המנחה וצ"ל דלר"א דס"ל בזבחים דם אע"פ שאין בשור וא"צ שירים פלל פשיטא דה"ה במנחות מקטיר הקומץ אפילו אבדו שירים אבל לר' יהושע דאמר דבזבחים בעינן שיעור מקצת חלב או בשור היינו דוקא בזבחים דליכא שיעורא בזבח סגי אפילו בשתייר מקצת אבל מנחות דנאמר בה שיעור עשורן למנחה בעינן שישתייר פל שיעורו אבל עיקר פלוגתייהו אי בעינן שאר אי לא עיקר קראי בזבחים פתיב והיינו דתנן פמדת ר"א וכמדת ר"י ועי' תוס' בד"ה מאן דפסיל ולמש"כ א"ש אפילו לר"ל וכן צ"ל לר"י גופא דהא דמנחה זלוק מזבחים דאין השירים נאכלים אם חסרו לאחר קמיצה משא"כ בזבחים והיינו משום דמנחה יש לה שיעור וכן שנתחסר משיעורא אין הקטרת הקומץ מתירה באכילה: ע"ב רש"י בד"ה מי לא עסקינן כו'.

פגון בזיכין דלחם הפנים נר' דלא הוי גרס בגמ' מי לא עסקינן כו' במנחת העומר: שם גמרא מתיובתא דר"י בתרנוייהו ולא אשכחן תיובתא פי האי הא בחסר קודם קמיצה תנן במתניתין דחסר הלוג מלאנו ור"ל איתותב והיכי מוטיב לר"י מברייתא.

ומפאן משמע דתיובתא דר"ל לעיל לאו תיובתא גמורה היא. ויש איזה חילוק לר"ל בין לוג למנחות ועי' תוס' לעיל בד"ה חסר הלוג: שם רש"י בד"ה מנחה שהיתה פבר כו' ופליג ר' ינאי (אמעירי) כו' האי לישנא תיקשי לר' ינאי מהא דתני לעיל משפירקה כו' הלחם פסול וכמ"ש התוס' ז"ל בד"ה ונותן שירים כו': שם גמרא פאן שמאלית כו'.

משמע בשמעתין דשמאל דווקא ואם נתן על פפו הימנית פסול וכדאמרין לקמן שלא תאמר כו'. ולכאורה בלא"ה א"א בימין דהא צריף להזות על המצורע באצבעו הימנית וא"כ ע"כ צריף ליתן הדם והשמן על פפו השמאלית וצ"ל דאתי לאפוקי שלא יתן לכהן אחר על פף הימנית וכדתנן בנגעים פי"ד מ"י דלכתחלה הי' נותן על פף השמאלית של פהו אחר.

והנה הדם והשמן דינו שנה דהדם מקבל הפהו בידו הימנית ונותן לכפו השמאלית ומזה באצבעו הימנית וכן השמן ומ"ש דגבי שמן תנו דנותן לכף חבירו השמאלית וכדום נותן לכף של עצמו.

והרע"ב ז"ל פתב שם מדכ' ויצק על פף הפהו השמאלית משמע דכהו חבירו קאמר אבל טעמא בעי מה בין דם לשמן ועוד דהא כתיב בפ' ולקח מן השמן אשר על פפו השמאלית משמע דבכהו אחד קאי והי' נראה דלהכי נותן לכתחלה השמן לכהו חבירו משום דכהו זה המזה פבר מלנכלף פפו בדם האשם ואינו בדין שיהי' השמן מעורב בדם ומדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' מח"כ לא נתבאר בפירושו אם נתן בכף ימין של חבירו דפסול הוא ולא פתב שם אלא אי שינה וקיבל ביד שמאל דפסול דהקבלה אפילו זה שביד צריף דוקא שיקבל מהאשם בימין ואח"כ נותן לכף שמאל והר"ש ז"ל הביא דברי התוספתא בנגעים דהקבלה מן האשם ג"כ בשמאל דוקא.

ועיין בכ"מ ז"ל שם אבל אם שינה ונתן בכף ימני' לא ביאר שם דפסול ע"ש וצ"ע יותר מזה: דף גמרא על דם האשם על מקום כו'. ופי' רש"י ז"ל דעל דם איצטריף לאשמועינן דיתן שמן על הדם ולא אצלו והרמב"ם ז"ל בה' מח"כ כ' דאם נתן אצלו ג"כ יצא ועי' לח"מ שם.

ונראה דנה תליא בפלוגתא דעל בסמוך וקי"ל דעל לאו דוקא אלא גם בסמוך מיקרי על כדאיתא לקמן פרק שתי הלחם: שם גמרא הרי הולכת איברי' כו' פי אמרינן כו' בדבר המעבב פפיה כו'.

פירש"י דהולכת איברים אינו מעבב דיכול לבטלה ולזה תיקשי הא הולכת הדם דיכול לבטל ג"כ ואפ"ה בעינן ימין לרבנן דרש ויותר נראה לפרש דאיברי' גופייהו אינו מעבב פפיה ואם לא הקטיר אימורים פשר וכן מבואר האי לישנא בזבחים דף י"ב ע"ב ע"ש וכן פירש"י ז"ל בעצמו שם בזבחים דף כ"ד בהאי שמעתא גופא: ע"ב תוס' בד"ה ונהרי זריקה כו'.

עמ"ש בזבחים דף כ"ד דאיתא התם פוליה שמעתין ודברי התוס' ז"ל ע"ש: שם תוס' בד"ה קמץ ופלה בידו צרור כו'. א"נ יש לחלק בין קמיצה פסולה דקובעת אפילו לכו בתירא ובין קמיצת פסולין וזה דלא כמש"כ לעיל דלת"ק דכו בתירא הוי איפכא דקמיצת פסולין קבעא וקמיצה פסולה לא קבעא כמ"ש התוס' ז"ל לעיל בהקדים מתן שמן למתן דם ומלאנו אע"ג דבעלמא יציקה קבעא הכא דנעשה בפסול אפילו נתינה לא קבעא אלמא דקמיצה פסולה מסתבר טפי דלא תקבע מקמיצת פסולין וא"כ יש מקום לומר דאפי' לת"ק דב"ב הכא יחזיר ופסול דתנו היינו להקטירו פהו וכו' בקומץ היטר פגון שקמצו מגורף נראה דמהני חזרה תדע דהא פל קמיצה בתחלתה יתינה היא דאח"כ מוחק

בגודלו מלמעלה ובגזרת מלמטה: דף יא גמרא זו היא מעבודות קשות שבמקדש ופירש"י ז"ל דבקנשי הוא להשוות שלא יהא חסר או יתר והרמב"ם ז"ל בפ"ל המשנה פתב דמדברי ר' פפא דאמר מלא קנצו פדקמצי אינשי נדחו דברי האומר דעבודה קשה הוא וכן סתם דבריו ז"ל בחיבורו וכ' מפרשי דבריו ז"ל דלר"פ קומץ בכל אצבעותיו עיין שם בפ"ג מהלכות מעה"ק.

ולפי' רש"י ז"ל יקשה וכי מפני שקומץ בכל אצבעותיו לא תהי' העבודה קשה להשוות שלא יהי' חסר או יתר אדרבה הקנשי גדול יותר דבמה ישנה פיון דקומץ בכל אצבעותיו וצ"ל לפי דברי הרמב"ם דהקנשי הוא לקמוץ בג' אצבעות לחוד אבל באמת קשה מנ"ל הא דקמיצה אינה אלא בג' אצבעות ולמה יפסל אם קמץ בכל אצבעותיו הא קמיצה סתמא פתיב בתורה מלא קנצו.

וראיתי בק"א פ' ויקרא פ' יש להביא בשם הראב"ד ז"ל שתמה בזה ג"כ ע"ש באנרף. וכבעיות דר"פ בקמיצה ובתפינה עיין ביומא דף מ"ז ובתוספ' שם ובדברי הרמב"ם ז"ל ומה שפי' בבעיא דמר בר רב אשי ועי' בתוס' יומא שם ובאותו ענין ראיתי בדברי התוס' ז"ל שם בד"ה בין הבינים ספק שכ' דאיבעיא ליה אי טיבלא הוי היינו דלא הוי לא שירים ולא קומץ ונ"מ דלא בטיל בחולין דטבל לא בטיל ע"ש ולא הבנתי דבריהם ז"ל דטבל דלא בטיל הוא מתרי טעמי אי משום דכהתירו כף איסורו או משום דהוי דבר שיש לו מתירים ותרנוניהו טעמי ליכא בהאי טיבלא של בין הבינים ואמאי לא ליבטיל והמהרש"א ז"ל הקשה הא דטיבלא לא בטיל הוא משום מעט הקומץ שבו א"כ פי נמי ספק הוי לא ליבטיל שמה קומץ הוא והדבר ברור דאין פנונת התוס' ז"ל בחומר הטבל משום מקצת הקומץ המעורב בו דמקצת הקומץ שפיר בטל כמו בטבל דעלמא דתרומה בטיל וטבל לא בטיל אלא פנונתם דטבל חמיר מגוף האיסור אבל טעמא לא ידענא דלא דמי לטבל דעלמא וכן"ל ועוד דתערוכות חולין הוי מין בשאינו מינו וטבל ג"כ בטיל וזה י"ל אבל עיקר דבריהם ז"ל צ"ע: שם גמרא ה"ד ריבה שמנה אמר ר"א כגון שהפריש לה ב' לוגין ופי' רש"י ז"ל דס"ד לוג ומחצה לא פסיל משמע דלמסקנא לוג ומחצה ג"כ פסיל והיינו דלוג ומחצה הוי בכלל שמן דחולין דמסיק הש"ס בפשיטות דפסיל דחצי לוג לא קדיש כלל אבל ב' לוגין דהאי חזי ודאי חזי לאו חולין הם וה"א דליתכשר ולא יהי' בכלל ריבה שמנה קמ"ל ר"א דגם זה פסול ועפ"ז יש לדקדק בדברי התוס' ז"ל זבחים דף ל' שהקשו ע"ז הא פל שאינו בזאח"ז אפילו בבת א' אינו וא"כ היכי קדישי הקא הני תרי לוגי ותי' דאמר יקדש אחד מתוך שנים וא"כ השני חולין הוא ומאי קמ"ל ר"א פשיטא דפסול דהא לאו שמנה הוא אלא ונדאי משמע דתרנוניהו קדישי לפי מאי דס"ד דלא מפסיל בהכי אם הפריש לה ב' לוגין ולקמן בהפריש לה שני קמצים ותבאר עוד בזה.

אבל הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' פה"מ פתב דזנקה הפריש לה ב' לוגין הוא דפסול אבל לוג ומחצה פשר דומיא דשני קמצים דלבונה לקמן דלא מפסיל בפחות משני קמצים והיינו כפשטיה דתלמודא דלא פסיל אלא שמן דחולין אי שמן דחברתא או שהפריש לה שני לוגין אבל הפריש לה לוג ומחצה לא פסיל אבל קשה לי על שיטה זו א"כ האומר הרי עלי לוג ומחצה אמאי יביא ב' לוגין.

האי יתר מלוג היכי קדיש דהא לוג אינו מקדש אלא פשהוא מלא וא"כ חולין הוא ולמה לא יפסל בתוס' כ"ש ויבואר עוד לקמן בעז"ה: שם תוס' בד"ה זו היא כו'. למ"ד בפרק פל המנחות כו' צ"ל פ' אלו מנחות ע"ש: ע"ב גמרא אמר רמי בר חמא פגון שהפריש לה שני קמצים ופי' רש"י ז"ל בזה תרי לישני ל"ק דיתיר לא פסל אלא אם הפריש להשני קמצים דיותר מדאי ריבה אבל פחות משני קמצים לא חשיב יתיר ואם הפריש שני קמצים ונאבד אחד קודם קמיצה לא הוקבע וכשר אבל אם נאבד לאחד הוקבע בקמיצה ונפסל משום יתיר ולא מהני מה שנאבד אח"כ ולשיטה זו יש לדקדק מ"ש דבשמן פוסל אפילו ריבה כ"ש יתר על לוג ובלבונה דוקא ב' קמצים ויש לומר דלבונה שאני פיון דגלי רחמנא לענין חסרון בסוף דאפילו נחסר הקומץ פשר פל שגשתייר קורט אחד או שנים אלמא דשיעור קומץ בלבונה לא מעפא כ"כ ה"ה לענין יתיר פל שלא ריבה קומץ שלם לא חשיב יתיר אבל בלוג דשיעורו דוקא נפסל בין בחסרון כ"ש ובין ביתר כ"ש אלא דא"כ יקשה אמאי בעינן גם בבזיכי לבונה דוקא שני קמצים להחשב יתר הא התם קומץ דוקא בין בתחלה בין בסוף וכי היכי דחסר כ"ש פסול ה"נ יתר כ"ש ועוד דפסול יתר הוא בשעת קמיצה ובשעת קמיצה בכל המנחות שיעור קומץ לבונה מעפב לכ"ע דהיינו בתחלה והתוס' ז"ל הקשו ג"כ על שיטה זו חדא דלעיל משמע דבשתי קמצים מסתבר יותר להכשיר משום דהאי חזי והאי חזי ועוד דא"כ אמאי נקט ואבד אחר קמיצה מאי רבותא היא זו פיון דכבר נפסלה בשעת קמיצה וכולה אבידה היא ופשיטא דלא מהני אבידה פן הוא פנונתם ועיין בצ"ק ז"ל שתמה על דבריהם ודבריהם ברורים כמ"ש.

ולשמן שני פירש"י ז"ל דהא דיתיר פשיטה היינו בהפריש לה שני קמצים משום דהאי חזי כו' ונאבד אחד לאחר קמיצה פסול משום חסר לבונה וכו"מ דתחלה וסוף שוין ומוכח מזה דב' הקמצים קדישי וצריך להקטירן והתוס' ז"ל הספיקו להאי לישנא וא"כ יקשה לדבריהם בד"ה פגון שהפריש ב' קמצים דמירי דאמר מקדש אחד מתוך שנים דא"כ אמאי יפסל משום חסרון האחד אם נאבד פיון דלא קדיש אלא אחד אם לא משום דאין ברייה ולא נודע מי הנשאר וכל פי האי הני להו לפרושי.

ועוד קשה מ"ש דבלוגין פסול גם בב' לוגין והכא בלבונה פשר בב' קמצים ולתרתיה לישני א"ש הא דמתניתין תנו חסר לבונה הא יתיר פשיטה ובשמן בין חסר בין יתיר פסול לא מיבעי' להאי לישנא דשני קמצים פשרים ונדאי א"ש דריבה שמונה היינו שהפריש ב' לוגין בשמן פסול ובלבונה כה"ג פשר אלא אפילו לאידך לישנא דדוקא ב' קמצים פסול ופחות מב' קמצים פשר ג"כ ניחא דבשמן בכל גוונא יתר פסול ובלבונה דוקא שני קמצים להכי לא תני פסול ריבה לבונה במתניתין.

אבל הרמב"ם ז"ל כבר כתבתי לעיל שדעתו בשמן ג"כ דאינו פוסל ריבוי אלא בשני לוגין ושמן ובלבונה חד דינא להו זה נפסל בשני לוגין וזה בב' קמצים א"כ אמאי לא תנו במתניתין לבונה ג"כ ריבה שמונה היינו שני לוגין פסול וריבה לבונה היינו ב' קמצים גם פן פסול ובתוספתא תני בהדיא ריבה שמונה פסול ריבה לבונה פשר ובאיזה אופן יש חילוק ביניהם אם לא בדחולין ודחברתה דבשמן נפסל בתערובות חולין או דחברתה ובלבונה אינו נפסל בדחולין או בדחברתה פיון דאינו מתערב עם המנחה אלא מונח בפ"ע הני כצורך בעלמא המונח על המנחה דאינה נפסלת בכך.

אָבֵל לְשׁוֹן הַתּוֹסֵ' רִיבָה לְבוֹנְתָה פְּשִׁירָה לֹא מִשְׁמַע הָכִי דְלְבוֹנְתָה מִשְׁמַע שְׁהַפְּרִישׁ לָהּ וְעִי' בַּת"כ פ' וַיִּקְרָא מִשְׁמַע קֶצֶת דֶּר' יְהוּדָא פְּלִיג אִפִּי' בְּתַחֲלָה אִם מִיַּעֲט מִקְּוֹמָן פֶּשֶׁר ע"ש וּבִק"א וְאִין הִלְכָה זֹו בְּרוּרָה אֶצְלִי עַד יִהְיֶה הַפְּהוּ מוֹרָה.

וְעִינֵן בְּדַבְּרֵי הָרַע"ב ז"ל שְׁנִרְאָה מְדַבְּרֵי דְבִשְׁמֵן פְּסוּל יִתֵּר הוּא בַב' לְגִינֵן פְּדַבְּרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל וּבְלְבוֹנָה אִינוּ פּוֹסֵל בְּיוֹתֵר מִשְׁנֵי קְמָצִים אָבֵל שְׁנֵי קְמָצִים אִפְתִּי לֹא הָוִי יִתֵּר וְעִי' תוֹסִי"ט ז"ל שֵׁם בַּד"ה חֶסֶר לְבוֹנְתָה דְאִין דְּבַרְיוֹ ז"ל מוּבָנִים וְנִרְאָה דְחֶסֶר תִּיבַת לֹא וְצ"ל דַּב' קוֹמָצִין לְגַבֵּי ב' קֶרְטִין לֹא הָוִי יוֹתֵר מִדְּאִי מִשְׁא"כ ב' לְגִינֵן לֹג א' וְכֹא לִישָׁב מ"ש דְּבִשְׁמֵן פּוֹסֵל שְׁנֵי לְגִינֵן וּבְלְבוֹנָה בְּעִינֵן דְּוִקָא יוֹתֵר מִשְׁנֵי קְמָצִים וְכ"ז דְּבָרִים נִפְלְאִים הֵם וְלֹא אֲשַׁכְּחֵן מֵאֵן דְּפִירֵשׁ הָכִי לֹא בְּרִש"י וְתוֹסֵ' ז"ל וְלֹא בְּדַבְּרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל וְסוּגְיָא דְשִׁמְעֵתִין ג"כ אִינוּ מוּכַח כֵּן וּמָה שְׁדַקְדַּק הַתּוֹסִי"ט בְּדַבְּרֵי הָרַע"ב ז"ל וְהָא דַּפ"ג מְשַׁנָּה ג' שְׁנִרְאָה מְדַבְּרֵי שֵׁם דְּהָוִי יִתֵּר אֶפְיָלוֹ כ"ש וְזֶה דְלֹא פְּמִשְׁמַעוֹת דְּבַרְיוֹ הֵכָא הוּא תְּמוּדָה ג"כ דְּהֵתֵם שְׁמֵן דְּחֶבְרָתָהּ הוּא וְלִכ"ע פּוֹסֵל בַּכ"ש כַּמ"ש לְעֵיל וַיִּתְבָּאָר שֵׁם בַּס"ד וְלִפְנֵי הַמְשָׁנָה נ' ס"ד הָרַע"ב ז"ל: שֵׁם רִש"י בַּד"ה פְּסִיל כו' וְאִי קִשְׂיָא אִמְאִי לֹא תְּנָא פְּזִית מְלְבוֹנְתָה תִּירִץ הֵן סְתָמָא פְּרַבְּנֵן כו'.

מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי דְלִרְבָּנֵן לֹא בְּעִינֵן פְּזִית בְּלְבוֹנָה וְאֶפְיָלוֹ קוֹרֵט פְּחוֹת מְפִזִּית חֲשִׁיבָא הַקְטָרָה וַיֵּשׁ לְהַקְשׁוֹת מִמְתְּנִיתִין דְּזַבְּחִים פְּרָק הַשׁוֹחֵט וְהַמְעַלָּה הַקְּוֹמָן וְהַקְּטוֹרֶת וְהַלְבוֹנָה שְׁהַעֲלָה מִהֵן פְּזִית בַּחוּץ חֲזִיב וְאִי בְּפָנִים הָוִי הַקְטָרָה בְּלְבוֹנָה אֶפְיָלוֹ פְּחוֹת מְפִזִּית בַּחוּץ נְמִי לִיחֲזִיב אֶפְיָלוֹ עַל פְּחוֹת מְפִזִּית וִי"ל דְּמִתְנִיתִין דְּהֵתֵם אֲתִיָּא פְּסִיל וְר"מ הִיא דְּבַעֵי קוֹמָן בְּתַחֲלָה וּבַסּוּף וּפְחוֹת מְפִזִּית לֹא הָוִי הַקְטָרָה אֲלֵא דַּא"כ קִשְׂיָא מִש"כ רִש"י ז"ל שֵׁם בְּסִיפָא הֵתֵם וְכוּלָן שְׁחָסְרוּ וְהַעֲלוּ בַּחוּץ פְּטוּר דְּזֶה לֹא קָאִי אֲלְבוֹנָה דְּבְלְבוֹנָה לֹא פְּסִיל חֶסְרוֹן דְּסָגִי בְּקוֹרֵט אֶחָד אוֹ ב' ע"ש.

וְלִפִּי הַנְּז"ל הָא מִתְנִיתִין ר"מ הִיא דְּפְסִיל חֶסְרוֹן גַּם בַּסּוּף מְדַבְּעֵי פְּזִית בַּחוּץ דְּוִקָא וְע"כ מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי שֵׁם דְּאֶפְיָלוֹ לְרַבְּנֵן דְּפְלִיגֵי אַר"מ לֹא חֲשִׁיב הַקְטָרָה פְּחוֹת מְפִזִּית אֶפְיָלוֹ בְּלְבוֹנָה וְדוֹחֵק לֹמֵר דְּבַחוּץ בְּעִינֵן דְּוִקָא פְּזִית לַכ"ע, וּמְדַבְּרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל שֵׁם נִרְאָה ג"כ דְּבְלְבוֹנָה ג"כ לֹא חֲשִׁיב הַקְטָרָה פְּחוֹת מְפִזִּית שֵׁם לְשׁוֹן הַמְשָׁנָה דְּאִינוּ חֲזִיב אֲלֵא עַל פְּזִית בַּחוּץ גַּם בְּלְבוֹנָה אֲלֵא דַּכ' שֵׁם גַּם לְהָא דְּכוּלָן שְׁחָסְרוּ כו' וּמִשְׁמַע דְּאֲלְבוֹנָה ג"כ קָאִי וְהָא הוּא ז"ל פְּסִיל כַּר"י דְּחֶסְרוֹן אִינוּ פּוֹסֵל בְּלְבוֹנָה אִם נִשְׂאָר ב' קוֹרֵטִין וְלֹמֵר דְּמִיָּרִי בְּחֶסְרוֹן הַב' קוֹרֵטִין וְכַמ"ש רִש"י ז"ל שֵׁם אִין זֶה בְּמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹנוֹ ז"ל אָבֵל לְפַמְש"כ שֵׁם בְּזַבְּחִים דְּכוּלָן שְׁחָסְרוּ כו' קָאִי גַּם עַל עוֹלָה וְאִימּוֹרִים אַע"ג דְּאִין נִפְסְלִין בְּחֶסְרוֹן ע"ש בְּאִנְרָה שְׁהַבֵּאתִי כֵּן מְדַבְּרֵי הַתּוֹסֵפֶתָא וְכֵן נִרְאָה מְדַבְּרֵי הָרַמְבַּ"ם ז"ל וְכַמ"ש שֵׁם א"ש הָא דְּאֶפְיָלוֹ שְׁחָסְרוּ גַּם אֲלְבוֹנָה אֶפְיָלוֹ לְרַבְּנֵן דְּלֹא פְּסִיל בֵּין חֶסְרוֹן מִקְּוֹמָן בְּפָנִים ע"ש.

וּמִצְאָתִי בַּתּוֹסֵפֶתָא דְּתַנִּי בְּהַדְּיָא לְהַקְטִיר לְבוֹנְתָה אוֹ פְּזִית בְּלְבוֹנְתָה ע"ש מְבוֹאָר דְּבְלְבוֹנָה גַּם כֵּן פְּזִית בְּעִינֵן: דָּף יב גְּמָרָא אִיבְעָיָא לְהוּ שִׁירִים שְׁחָסְרוּ כו' מַהוּ דְּתַנִּי לְהוּ הַקְטָרָה כו' לְמִקְבַּע בְּפִיגּוּל כו'.

וּפְלִיגָא רַב הוּנָא וְרַבָּא ר"ה אָמַר דְּחֶסְרוֹן גְּרַע מִיִּנְצָא לַר"ע דְּיִנְצָא אִיתִל' בְּעִינֵי' וְרַבָּא אָמַר דְּחֶסְרוֹן עָדִיף מִיִּנְצָא וְאֶפְיָלוֹ לַר"א דְּאִין זְרִיקָה מוֹעֲלַת לְיִנְצָא מִשׁוּם דְּחֶסְרוֹן אִיתִל'

בפנים וצריף לדקדק מ"ש דמדמי לי' לפסול יוצא ולא לפסול אחר פגון טומאה דלכ"ע לא מיקבע בפניגול אע"ג דאיתא בפנים ונראה פניו דאשפחן בפסול חסרון קולא דמקטיר לכתחלה הקומץ עליהם משא"כ בשאר פסולין מש"ה מסתברא לדמוי' לפסול יוצא דקיל ואשפחן כו' דפליגי ר"ע ור"א אי זריקה מועלת אלא דר"ה ס"ל דמ"מ ליפא למילף חסרון מיוצא פניו דלית' בעיני' ואפילו לר"ע לא מהני זריקה בחסרון ורבא ס"ל דאפילו לר"א דמחמיר ביוצא ואלא מהני זריקה מ"מ בחסרון מהני זריקה פניו דאיתא בפנים וא"ש קצת בזה מה שדקדקו התוס' ו"ל הא ביוצא פולו גם ר"ע מודה דאין זריקה מועלת והא כיוצא פולו דמי.

ולפי ה"ל ניקח דמ"מ אשפחן הכא קולא להקטיר הקומץ לכתחלה ואיפא למימר דלהכי נמי חשיבא הקטרה לאפוקי ממעילה ולמיקבע בפניגול: תוס' בד"ה הני מילי כו' א"נ לעגנו הרצאה שאני כו'.

ע"ז צ"ק שהקשה דר"א אדר"א דאמר אין זריקה מועלת ליוצא ובפסחים אמר דזרוק וכ' דחד ר"א הוא ר"א בר"ש וזה אינו דחד ר"א הוא בר פלוגתא דר"ע ור"י ואין קושיותו קושיתא פי מה שאמר ר"א זרוק הוא משום דס"ל דם אע"פ שאין בשר ואפילו באבוד ושרוף ס"ל ה"כ: ע"ב גמרא הא מני ר"א היא כו'.

ומדמי הש"ס פניגול להעלאת חוץ וכי היכי דהתם לר"א אינו חייב עד שיקריב את פולו ה"נ לא הוי מחשבה אם מחשב לאכול פזית או להקטיר פזית אלא פולו דוקא ה"כ משמע לקמן בפ"ה הר"מ והר"ש בד"ה ור' אליעזר אומר ע"ש.

אבל רש"י ו"ל לא ניקח ליה בהכי דבאכילת שירים גם לר"ל סגי במחשבת פזית אלא פניו דבהקטרה לא סגי לר' אלעזר בכזית לא תני לה גם בשירים. ויש לדקדק הא גם לר"א אשפחן דחייב בכזית אהקטרת חוץ פגון פזית האחרון וכדתנן התם בזבחים וא"כ שפיר מצי למיתני או פזית הכא במחשבה ג"כ כה"ג דמחשב להקטיר פזית האחרון למחר.

ולזה י"ל דדוקא התם דכבר הקטירו פולו בפנים אם השלים פזית אחרון בחוץ חייב דהשלים ההקטרה פולו אבל הכא במחשבה בשעת קמיצה דעדיין פולו קיים ליפא נפ"מ בין פזית ראשון לאחרון אבל קשה מהא דלקמן מוקי ר' ירמ' למתני' דלאכול בחצי זית ולהקטיר כו' כר"א אלמא דלר"א ג"כ שיעור הקטרה בכזית לעגנו מחשבה וצ"ל דלקמן הוא ר' אליעזר היינו ר"א הגדול פדמוכח לקמן והכא במתניתין עד שיקריב את פולו הוא ר' אלעזר היינו ר"א בן שמוע ואפתי קשה לי מנ"ל לדמוי' שיעור מחשבה לשיעור העלאת חוץ הא במחשבה ילפינו לקמן מאם האכל יאכל להקיש אכילת מזבח לאכילת אדם מה אכילת אדם בכזית אף אכילת מזבח בכזית ודילמא ר' אלעזר נמי מודה בהא ועדיין צ"ע: שם גמרא הדר אמר רבא לאו מילתא היא כו'.

ודייק מהתנא נפרסה אחת מן החלות פולן פסולות הא יצאת דגונאי פשירות אלמא דאפילו לר"ע דאמר זריקה מועלת ליוצא ומהני הקטרה לדגונאי להתירו באכילה אבל בחסרון לא מהני הקטרה וכולן פסולות ודחי אביי דלא דייקינו הא יצאת פשירות אלא הא נטמאת פשירות דציץ מרצה אבל יצאת דגונאי ג"כ פסולות כר"א דאין זריקה מועלת

ליוצא אָבֵל לר"ע דְּזָרִיקָה מוֹעֵלֶת לְיוֹצֵא אֶפְיָלוֹ חֶסְרוֹן נְמִי מְהַנִּי לִיהַּ הַקְטָרָה מִשְׁמַע דְּאַבְיִי מְסִיק דְּלֹר"ע חֲלוֹת שְׁנִשְׁאָרוּ כְּשִׁירוֹת כְּמוֹ בְּיוֹצֵא וְכִבֵּר הַקְשׁוֹ הַתּוֹס' ו"ל הֵיכִי דְּזִיגְק רְבָא מְהָא דְּכּוֹלֵן פְּסוּלוֹת דְּלֹא מְהַנִּי הַקְטָרָה לְאַפּוֹקִי מִמְעִילָה וְלֹאקְבוּעֵי בְּפִגּוּל וְתִי' דְּזִיגְק מְלִשׁוֹן פְּסוּלוֹת ע"ש.

עוֹד כ' א"נ דְּזִיגְק מְדַאחְמִיר בְּוֹלִי הַאי דְּכּוֹלֵן פְּסוּלוֹת ש"מ דְּלֹא מְהַנִּי לִיהַּ הַקְטָרָה גַּם לְפִגּוּל וּמְעִילָה. וְקָשָׁה לִי הָא זֶה דְּכּוֹלֵן פְּסוּלוֹת מְקִלְתָּא דְּפְשִׁיטָא לִכ"ע הִיא כְּמוֹ שְׁיָרִים שְׁחֶסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה דְּזִלְפִּינֵן לְעִיל מְקָרָא דְּהַפֵּל אֶסוּר בְּאַכִּילָה וְהִלְחָם דְּוֹמִיא דְּשִׁירֵי מְנַחָה הִיא וְכַדְמִשְׁמַע לְעִיל דְּח' וְאַפ"ה מְיַבְעֵיָא לִיהַּ אִי מְהַנִּי הַקְטָרָה לְפִגּוּל וּמְעִילָה וּמֵאִי קְשִׁיא לִיהַּ מְהָא דְּתַנָּא הֵכָא בְּוֹלֵן פְּסוּלוֹת הָא הֵנִי כְּשִׁירִים שְׁחֶסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה דְּהַפֵּל אֶסוּר בְּאַכִּילָה וְאַפ"ה מְיַבְעֵיָא לִיהַּ אִי מְהַנִּי הַקְטָרָה לְפִגּוּל וּמְעִילָה וְיִוְתָר קָשָׁה לְאַבְיִי דְּמַדְחֵי דְּבְרִיָּתָא אֲתִיא כּר"א דְּיִצְאָת נְמִי בְּוֹלֵן פְּסוּלוֹת אָבֵל לר"ע דְּזָרִיקָה מוֹעֵלֶת לְיוֹצֵא וְאַם יִצְאָת אַחַת מְהֵן דְּגִנוּנָאֵי כְּשִׁירוֹת ה"נ בְּחֶסְרוֹן מְהַנִּי הַקְטָרָה וּמִשְׁמַע דְּאַיְנָךְ כְּשִׁירוֹת וְלְעִיל ד' ח' מִשְׁמַע דְּלִכ"ע הִלְחָם בְּוֹלוֹ פְּסוּל כְּשִׁירִים שְׁחֶסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה וְכַדְתַּנִּי הֵתָם אִם מִשְׁפִּירְקָה נְפָרַס לְחֶמָה הִלְחָם פְּסוּל וּמְקַטִּיר עָלֵיו אֵת הַבְּזִיכִין הֵן אֲמַת דַּע"כ לֹא דְמִי לְחָם לְשִׁירֵי מְנַחָה מְדַאֲיִצְטָרִיף תְּרִי קְרָאֵי שְׁיָרֵי מְנַחָה יִלְפִינֵן מְקוֹדֵשׁ קְדָשִׁים הוּא ש"מ דְּלֹא יִלְפִינֵן חֲדָא מִחֲבָרִיָּה מ"מ פְּשִׁטִּיָּה דְּשְׁמַעְתִּין לְעִיל נְרָאָה דְּלִיפָא מֵאֵן דְּפִלִּיג עָלָה דְּהִלְחָם פְּסוּל כְּמוֹ שְׁיָרֵי מְנַחָה אִם חֶסְרוּ וְעוֹד דְּר"י אָמַר לר"ל אֲמִינָא לָךְ מְשֻׁנָּה שְׁלִימָה וְאַתְּ אֲמַרְתָּ לִי ר"א וְלִשְׁיִטְתִּיָּה דְּאַבְיִי ע"כ הִיא בְּרִיָּתָא אֲתִיא כּר"א דְּלֹר"ע הִלְחָם כְּשֶׁר וְלְעַנְיָן מְנַחָה עֲצָמָה ג"כ נְרָאָה דְּהִדִּין בֵּן אִם חֶסְרוּ מְקַצָּת הַשִּׁירִים אֶסוּרִין בְּאַכִּילָה וְאַם יִצְאוּ מְקַצָּת שִׁירִים לר"ע נְרָאָה דְּהַשְׁאָר כְּשֶׁר כְּמוֹ בְּלָחָם אֲלֵמָא דְּאַפְיָלוֹ לר"ע חֶסְרוֹן גָּרַע מִיוֹצֵא לְעַנְיָן זֶה וְאַמְאֵי הָדָר בִּיָּה רְבָא מְחַמַּת דְּיוֹקָא דְּהָא יִצְאָת כּו' הָא בְּשִׁירֵי מְנַחָה וְדָאֵי בֵּן הוּא דְּחֶסְרוֹן מְקַצָּת גָּרַע מִיִּצְאָת מְקַצָּת וְאַפ"ה מְיַבְעֵיָא לִיהַּ אִי מְהַנִּי הַקְטָרָה וְרִאִיתִי בְּדְבָרֵי הַרְמְב"ם ו"ל בְּפִי"ב מֵה' פִּהִמ"ק הִלְכָה י"ד שְׁפַתְב לְעַנְיָן לְחַמֵּי תוֹדָה כְּפִסְבָּרָא דְּרְבָא דְּנַפְרַס אֲחַד מְהֵן בְּוֹלֵן פְּסוּלוֹת וְאַם יִצְאָת אוֹ נְטָמָא אַחַת מְהֵן שְׁאָר הַחֲלוֹת כְּשִׁירוֹת וְהֵינֵנו כְּרְבָא דְּבְחֶסְרוֹן לֹא מְהַנִּי הַקְטָרָה וְאַם בֵּן ה"ה דְּלֹא מְהַנִּי הַקְטָרָה לְפִגּוּל וּמְעִילָה וְכַדְרְבָא דְּהָדָר בִּיָּה וְאַמְרָא לָאוּ מְקִלְתָּא הִיא דְּאַמְרָא דְּמְהַנִּי הַקְטָרָה מְדַתְנֵי הֵכָא דְּכּוֹלֵן פְּסוּלוֹת וְלֹא מְהַנִּי הַקְטָרָה וְאַלוּ בְּפִט"ז מֵה' פִּהִמ"ק לְעַנְיָן פִּיגּוּל וּבְפ"ב דְּמְעִילָה לְעַנְיָן מְעִילָה כְּתַב דְּסְפִיקָא הֵנִי אִי מְהַנִּי הַקְטָרָה מְבֹאָר מְדְבָרֵיו ו"ל דְּלָאוּ הָא בְּהָא תְּלִיא וְכַמ"ש וְאַ"כ צ"ע לִישָׁב סוּגְיָא דְּשְׁמַעְתִּין וְכַנ"ל אָבֵל יֵשׁ לִי מְקוֹם עֵיוֹן שָׁם בְּדְבָרֵיו ו"ל פ"ב מֵהִלְכוֹת מְעִילָה שְׁפַתְב וְז"ל וְאַם נְפְסָלוּ הַשִּׁירִים אוֹ חֶסְרוּ וְאַח"כ הַקְטִיר הַקּוֹמֵץ הָרִי זֶה סְפַק אִם יִצְאוּ מִזֵּד מְעִילָה הוּאִיל וְהַשִּׁירִים אֵינֵן מוֹתָרִים בְּאַכִּילָה עַכ"ל הִיא נְפְסָלוּ ה"ד אִי בְּיוֹצֵא הָא זָרִיקָה מוֹעֵלֶת לְיוֹצֵא וְה"ה הַקְטָרָה וְאַם יִצְאָת בְּוֹלוֹ הָא אֵינֵנו מוֹצִיא מִיָּדֵי מְעִילָה וְכַמְבֹּאָר שָׁם לְעַנְיָן בְּשֶׁר שְׁיִצְאָת בְּוֹלוֹ בְּפ"ג שָׁם וְכֵן כְּתַב לְהִדְיָא שָׁם בְּפ"ג הִלְכָה ט' יִצְאוּ הַשִּׁירִים אוֹ נְטָמָאוּ וְאַח"כ הַקְטִיר הַקּוֹמֵץ אַע"פ שְׁהֵן אֶסוּרִין בְּאַכִּילָה אֵין מוֹעֵלִין בְּהֵם שְׁהָרִי קָרַב הַקּוֹמֵץ כְּמַצְנֹתוֹ וְע"כ יִצְאוּ אוֹ נְטָמָאוּ מְקַצָּת הַשִּׁירִים קְאָמַר וְכַמ"ש הַר"י קוֹרְקוֹס שָׁם וְכִבֵּר תְּמָה שָׁם הַכ"מ ו"ל דְּדְבָרֵיו ו"ל נְרָאִין פְּסוּתִרִין וְבִאֲמַת לְפִי הָאֵמֹר בְּדְבָרֵיו ו"ל בְּפִי"א מֵה' פִּהִמ"ק הִלְכָה ד' דְּיִצְאוּ אוֹ נְטָמָאוּ מְקַצָּת הַשִּׁירִים גַּם הַנְּשָׂאָר אֶסוּר בְּאַכִּילָה מִשְׁמַע דְּס"ל דְּדִין אֲחַד לְהֵם עִם חֶסְרוֹן הַשִּׁירִים דְּהַפֵּל אֶסוּר וְאַ"כ

בענין דשמעתין אי מהני הקטרה לפיגול ומעילה איתא נמי ביצא או נטמא מקצתו וכדבריו ז"ל בפ"ב הנ"ל אבל ז"א אלא בנטמא מקצתו אבל יוצא הא קו"ל דזריקה מועלת ליוצא לאיקבועי לפיגול ולהוציא מידי מעילה אפילו זה שיוצא וכ"ש מה שישאר והא גופא מש"כ דשירים שישארו אסורין גם ביצאו מקצת ג"כ צ"ע דהא בשמעתין משמע דביצא הנה דגנאי פשירות וכמ"ש הוא ז"ל לענן לחמי תודה וכמו שהבאתי לעיל דאין פולן פסולות אלא בחסרון היינו נפרסה אחד מהן אבל יצאו או נטמאו אלו שבפנים פשירות וע"כ צ"ל לדעתו דדוקא בלחמי תודה הוא דהשאר פשירות ביוצא או נטמא אבל שירי מנחה כל שנפסל מקצת גם השאר אסור באכילה דקרין כו' ולא נותרת מן הנותרות ופלא בעיני על מפרשי דבריו ז"ל שלא העירו בזה והדברים נפלאים ולא זכיתי לעמוד על בורין ה' יאיר עיני: הדרן עלך פרקא קמא פרק הקומץ וזוטא דף יג גמ' מהו דתימא טעמא דר"י משום דאין מפגלין בחצי מתיר.

היינו מחשב על הקטרת חצי מתיר ולא אנשחן מאן דאמר הכי אם לא לדברי ר' אלעזר לעיל דבעינו לענן הקטרת חוץ עד שיקריב את פולו ולהכי לא תני ר' תינא או פזית דבעינו שיחשב על כל המתיר עיין לקמן דף ט"ו ועיין בתוסי"ט ז"ל שהאריך בזה ופי' בדברי הרע"ב והרמב"ם ז"ל דאין חילוק בין חישוב על חצי מתיר או חישוב בשעת חצי מתיר ודברי הרע"ב ז"ל נודאי אין נראין פן ומ"ש אם חישוב בהקטרת הקומץ היינו על הקטרת הקומץ.

ודברי הרמב"ם ז"ל יתבארו לקמן במתניתין דפיגול בקומץ ולא בלבונה בס"ד: ע"ב גמרא אמר ר' ינאי ליקוט לבונה בזר פסול ומשום הולכה והולכה שלא ברגל שמה הולכה. והרמב"ם ז"ל פסק כר' ינאי בכ"א מה' פהמ"ק ועמשנל"מ ז"ל שם מ"ש ליישב דהא קו"ל הולכה שלא ברגל לא שמה הולכה ועיין מ"ש בזה בזבחים בשמעתא דטבילת אצבע מפגלת ומשמעות לשון הרמב"ם ז"ל נראה דלאו משום הולכה הוא דפסול בזר אלא משום דהוי פעין קמיצה דמברר חלק גבוה משירים ה"נ ליקוט לבונה כמבואר שם הלכה א' כל המנחות שקמץ אחד מן הפסולים פסול וכן אם לקט לבונה אע"פ שלא קמץ עכ"ל.

ואי משום הולכה מאי וכן כו' ומאי אע"פ שלא קמץ ולפ"ז א"ש קצת דהא דמיייתי הכא שמעתא דר' ינאי דלכאורה אין ענן למתניתין. ולפי הנ"ל פיון דמסיק דלבונה דאיקבע בחד מנא פוליה חד הוא וא"כ ליקוט הלבונה הוי עבודה דמפריש חלק גבוה משירים ודוק וכן מבואר בדברי הרמב"ם ז"ל דהא דפיגול בקומץ וכמו שיתבאר שם: שם תוס' בד"ה לאכול אחד מן הדברים כו' וכתבו דה"ה חלה אחת מסדר אחד כי כל הסדר פיגול גם לר"י והוכיחו פן מדבעי ר"י לקמן בלחמי תודה כו'.

ואין זה מוכרח דר"י מיבעיא ליה למסקנא אבל למאי דס"ד השתא דלא עדיפא מחשבה ממעשה גם בחלה א' לא הוי פיגול אלא זו החלה ומה שצדדו דלענן טומאה ג"כ אם נטמאת אחת נטמא כל הסדר הקשה הצ"ק ז"ל מהא דלעיל אם נפרסה חלה אחת פולן פסולות הא נטמאת פולן פשירות ולא נפסל אלא חלה זו לבד ואין פאן קושיא כ"כ דהתם מירי לאחר שפירקה דכבר בטלה הקביעות ופשיטא דאין האחרות טמאות.

וְעוֹד דְּהַרְשָׁב"ם ו"ל פי' הָא דְלַעִיל בְּלַחְמֵי מִלּוּאִיִּם וְהַרְמַב"ם ו"ל פי' בְּלַחְמֵי תוֹדָה וּבְהִנְי וּנְדָאִי אִם גֻּטְמָא חֲלָה א' לֹא גֻטְמָאֵי הָאֲחָרוֹת וּמ"מ לַעֲנֵן טְנִמְאָה וּנְדָאִי מְסַתְּבַר דְּלֹא גֻטְמָא חֲבִירוֹ וּמֵאִי אֲהִנְי הָא דְהִקְבַּע בְּסֵדֶר אֶחָד הָא לֹא אֲשַׁכַּחַן אֲלֵא כְּלֵי מְצַרְף מַה שְּׁבַתּוּכּוֹ לְקוֹנְדָם אֲבָל כָּל שְׂאִין בְּתוֹף כְּלֵי אֲפִילוֹ מְנַחָה דְתַחֲלַת קְבִיעֶתָהּ בְּכֵלֵי אֶחָד אִם גֻּטְמָא מְקַצֶּתָה לֹא גֻטְמָא כְּוָלָה וּא"כ נִרְאָה דְלִמְאִי דַס"ד בְּטַעְמִיהָ דַר"י ה"ה חֲלָה א' מִן הַסֵּדֶר לֹא פִיגְלָא אֲלֵא אוֹתוֹ הַחֲלָה לְבַד אֲבָל לְמַסְקָנָא דְהַטַּעַם מְשׁוּם דַּהֲכ' עֲשָׂאֵן שְׁנֵי גוּפִין וּנְדָאִי אִם פִּיגְלָא בְּחֲלָה אַחַת מִן הַסֵּדֶר נִתְפַּגֵּל כָּל הַסֵּדֶר דְסֵדֶר א' וּנְדָאִי גוּף אֶחָד הוּא וּל"ד אֶחָד מִן הַסֵּדֶרִים וְכַתְּבוּ הַתּוֹסֵף ו"ל דְנִקְטָא לְרַבּוּתָא דַר"י הֲכָא בְּרִישָׁא וּבְסִיפָא לְרַבּוּתָא דַחֲכָמִים אַע"פ שְׁנִטְמָא כָּל הַסֵּדֶר הַשְּׁנִי טְהוֹר וְלֹא הַבְּנֵי רַבּוּתָא זֶה דְסִיפָא וְאֲדַרְבָּא אִי הוּי נִקֵּט חֲלָה אַחַת מִן הַסֵּדֶר הוּי רַבּוּתָא טְפִי דְשָׂאֵר הַחֲלוֹת טְהוֹרוֹת וּמְתוֹרוֹת אֲפִילוֹ מֵאוֹתוֹ הַסֵּדֶר וְיֹתֵר נִרְאָה דְבְּסִיפָא נִקֵּט אֶחָד מִן הַסֵּדֶרִים אַגַּב רִישָׁא אֲבָל לַעֲנֵן טְנִמְאָה אִין פֶּאֵן רַבּוּתָא כָּלָל וְדו"ק: שָׁם גְּמָרָא אִי אֲמַרְתָּ בְּשִׁלְמָא חַד גּוּפָא כּו'.

עֵינֵן תּוֹס' ו"ל וְהַפִּי' הַפְּשוּט נִרְאָה אִי אֲמַרְתָּ חַד גּוּפָא הִינְנוּ דְמַה שְּׁנִפְרַד לְחֻלְקִים לֹא חָשִׁיב כְּאֵלוֹ הֵם תְּרֵי גּוּפֵי א"ש דְכּוּזִית מְשַׁתִּיבָהּ מְצַטְרַף דְהַפֵּל אֶחָד הוּא אֲבָל אִם מַה שְּׁנִפְרַד לְחֻלְקִים הוּי כְּאֵלוֹ תְּרֵי גּוּפֵי כּוּזִית מְשַׁתִּיבָהּ ג"כ לֹא לִיצְטְרִיף וּלְמַסְקָנָא בְּאַמַּת הוּי חַד גּוּפָא ב' הַחֲלוֹת הַסֵּדֶרִים אֲלֵא דָאֵם חֲזָשִׁיב עַל אַחַת מֵהֶן עֲשָׂאֵן הַפְּתוּב כְּתְרֵי גּוּפֵי וּמִש"כ הַתּוֹסֵף ו"ל דְּבִקּוּנְטָרְס פִּי' בַע"א לֹא יִדְעָנָא אֲמַאי לֹא נִיחָא לְהוּי בְּפִי' דְלַדְבְּרִיהֶם ו"ל ג"כ הַקְּוִשָׁא הֵאֵי מֵהָא דְשַׁתִּי יְרִיכּוֹת חָשִׁיבֵי כְּתְרֵי גּוּפֵי לַר"פ וּכְפִי' רִש"י ו"ל וּמֵאִי אֲהִנְי עִירוּב מְחֻשְׁבוֹת: דָּף יד גְּמָרָא הָא מְנִי רַבִּי הִיא כּו'.

יֵשׁ לְדַקְדָּק הָא מְשַׁמַּע לַעִיל דַּלְר"י לֹא מְהִנְי אֲלֵא אִם עִירְבֵן בְּמַחְשַׁבְתּוֹ וְאָמַר כּוּזִית מְשַׁתִּיבָהּ אֲבָל אִם אָמַר ע"מ לְאַכּוֹל חֲצִי זֵית מְחֻלָּה זֶה וְחֲצִי מִזֶּה אִין מְצַטְרַף וְאֵלוֹ מְדַבְּרֵי רַבִּי מְשַׁמַּע דְּאִינוּ כְּשֵׁר אֲלֵא אִם שְׁחַט א' לְאַכּוֹל חֲצִי זֵית מִזֶּה וְחֲבִירוֹ לְאַכּוֹל חֲצִי זֵית מִזֶּה אֲבָל אִם אָמַר בְּשַׁחֲטָה שְׁתִּיבֵן לְאַכּוֹל חֲצִי מִזֶּה וְחֲצִי מִזֶּה הוּי פִּיגּוּל אֲלֵמָא דְרַבִּי לֹא ס"ל כַּר' יוֹסִי וְצ"ל דַּל"ד כּוּזִית מְשַׁתִּיבָהּ אֲלֵא ה"ה אִם אָמַר חֲצִי זֵית מְחֻלָּה זֶה וְחֲצִי מְחֻלָּה זֶה הוּי עִירוּב מְחֻשְׁבָּה וּמְצַטְרַף גַּם לַר' יוֹסִי: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה הַקּוּמְץ כּו'.

עֵינֵן מִש"כ בְּזָה בַחֲלֵי בְּזָבְחִים פָּרָק ב"ש שָׁם: שָׁם רִש"י בַּד"ה הַקּוּמְץ כּו' בְּסוּפּוֹ דְלֹא חָשִׁיב כְּבִשָׁר אֲלֵא בְּשִׁירֵי הַדָּם עַכ"ל וְהוּא דִּיבּוּר בַּפ"ע וְצ"ל דְּלֹא חָשִׁיב כְּבִשָׁר אֲלֵא בְּשִׁירֵי הַדָּם וְאִש"ס קָאִי וּמָה הֵתָם דְּלֹא חָשִׁיב כּו': ע"ב גְּמָרָא פִּיגְלָא בְּלַחְמֵי תוֹדָה מַהוּ בְּמִנְחַת מֵאֶפֶה מַהוּ פִּירִש"י ו"ל דְּמִיבְעֵיָא לִיהֵ אִי פְּלִיג ר' יוֹסִי בְּהָא גְּמִי דְאוֹתוֹ הַמִּין לְבַד פִּיגּוּל אוֹ פִּינּוֹן דְּזָבַח אַחַת מִתִּירָן בְּחַד דְּמוֹ מְשַׁמַּע מְדַבְּרִיו דְּלֹא מִיבְעֵיָא לִיהֵ אֲלֵא מִמִּין לְמִין אַחַר אֲבָל בְּחֻלָּה אַחַת מֵא' מִן הַמִּינִים גַּם לַר"י כְּוָלָן פִּיגּוּל פִּינּוֹן דְּזָבַח אֶחָד מִתִּירָן וְהָא דְבִשְׁתִּי חֲלוֹת בְּשָׁל עֲצָרַת פְּלִיג ר' יוֹסִי הִינְנוּ מְשׁוּם דִּישׁ לְהֵם ב' זָבָחִים שְׁנֵי כְּבָשִׂים וְכֵן בְּלַחְמֵי הַפְּנִים שְׁנֵי בְּזִיקֵין וּבְמִנְחַת מֵאֶפֶה פִּי' דְּאַלְקִיָּא דַר"ש בְּעֵי לְהֵ דְאִיכָּא ב' מִינִים חֲלוֹת וּרְקִיקִין וּמְסַתְּמָא לְשׁוֹן הַש"ס לֹא מְשַׁמַּע הֲכִי מְדָלָא קְאָמַר בְּמִנְחַת מֵאֶפֶה וְאַלְקִיָּא דַר"ש.

וְהִי' נִרְאָה לְפָרֵשׁ כְּפִשׁוּטוֹ פִּינּוֹן דְּהִנְי גְּמִי מְוֹתַעְבְּדֵי חֲלוֹת חֲלוֹת לַחּוּד פִּי פִּיגְלָא בְּאַחַת לֹא נִתְפַּגֵּלָה הָאֲחָרוֹת אוֹ דִּילְמָא דְוָקָא שְׁתִּי הַלְחָם דְּהַפְּתוּב עֲשָׂאֵן ב' גּוּפִין דְּכַתִּיב שְׁתִּימֵם כּו'

אָבֵל בְּהֵנִי לֹא נֶאֱמַר בְּקִרְא חִלּוּק אֶפְיִיתָם בְּפִירוּשׁ אֱלֹא מִדְּרָשׁא יִלְפִינּוּ לֵה פְּדֵאִיתָא לְקַמְּנוּ לֹא עֲשֵׂאָן הַפְּתוּב פִּשְׁנֵי גּוּפִין וּמוּדָה ר"י דָּאם פִּיגְלָל עַל א' נְתַפְגְּל פְּוֹלָם אֱלֹא דִלְפ"ז קֶשֶׁה קֶצֶת מֵאֵי אִירְיָא מְנַחַת מֵאַפָּה הָא מַחְבַּת וּמְרַחֲשֵׁת ג"כ בָּאִין עֲשֵׂר עֲשֵׂר וְנֶאֱפּוֹת כָּל אַחַת לְעֶצְמָן וְעֵינֵן בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל פִּי"ג מֵה' מַעַה"ק בִּלְח"מ וּבְמִשְׁנַל"מ ז"ל שָׁם.

וּמִדְּבַרֵי הַרְמַב"ם ז"ל שָׁם בְּפִי"ז מֵה' פַּהֲמ"ק נִרְאֶה שְׁמִפְרֵשׁ כַּמֶּש"כ ז"ל שָׁם וְכֵן אִם חִיָּשֵׁב מִחֲשָׁבֶת הַזְּמַן בְּאַחַת מִחֲלוֹת הַתּוֹדָה אוֹ בְּאַחַת מִחֲלוֹת מְנַחְהָ מֵאַפָּה תַנּוּר הָרִי כָּל הַחֲלוֹת פִּיגְוֹל וּקְמ"ל דְּקִי"ל פֶּרְבָּנּוּ וְלֹא כִר' יוֹסִי וְאֵי נִימָא דְּבַחְלָה אַחַת לְכ"ע נְתַפְגְּל אוֹתוֹ הַמִּין א"כ הֵנִי לִיָּה לְאַשְׁמַעֲיָנּוּ רְבוּתָא דָּאָם חֶשֶׁב עַל מִין אֶחָד הָאֲחֵרִים ג"כ פִּיגְוֹל וְעוֹד דְּבַמְנַחַת מֵאַפָּה תַנּוּר לִיכָא ב' מִינִים דְּקִי"ל דְּלָא פֶר"ש וּמֵאֵי קִמ"ל בְּזָה אֱלֹא וּנְדָאֵי מִשְׁמַע דְּאַפִּילוּ בְּאוֹתוֹ הַמִּין מִיבְעֵיָא לִיָּה אִם פִּיגְלָל בַּחְלָה אַחַת אִם נְתַפְגְּלוּ הָאֲחֵרוֹת וְכַנ"ל וְעֵי' בְּכ"מ ז"ל שְׁפַתְבַּעַל דְּבַרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בְּעֵיָא דִר' יוֹחֲנָן הוּא וּפְשֻׁטִי' וְאִין זֶה מְדוּקְדָק דְּלִרְבָּנּוּ לֹא מִיבְעֵיָא לִיָּה לִר"י וְכִי קְמִיבְעֵיָא לִיָּה לִר' יוֹסִי אִי גַם הוּא מוּדָה בְּהֵנִי דְּכּוֹלָם נְתַפְגְּלוּ וְהָא דְּמוּדָה ר' יוֹסִי דְּכָל הַחֲלוֹת פְּסוּלוֹת אֱלֹא דָאִין צְרִיף לְדַקְדָק טַעְמָא מֵאֵי אִי לֹא הוּי אֱלֹא מִדְּרָבָּנּוּ מִשׁוּם גְּזִירָה וְכִי הָא דְּאִיתָא לְקַמְּנוּ אוֹ י"ל דְּכּוֹלָן פְּסוּלוֹת מִשׁוּם דְּהֵאֲחַת נְתַפְגְּלָה הוּי כְּנִפְרָסָה אַחַת מֵהֶם דְּכּוֹלָן פְּסוּלוֹת אָבֵל ז"א דָּאָם נִפְרָסָה לְאַחַר הַקְּטָרֶת הַבְּזִיכִין תּוּ לֹא מִפְּסִיל וְהַעֲיָקֹר דְּכּוֹלָן פְּסוּלוֹת מִשׁוּם דְּהַקְּטָרֶת הַבְּזִיכִין וְשַׁחֲיִטַּת הַכֶּבֶשִׁים הִי בְּפִסּוּל וְאִין מִי שְׁיִתִּירָן וְדוּק: ע"ב גְּמָרָא אִינִי וְהָא תַנִּי לֹא כו'.

לְפִי מִסְקִנַּת הַש"ס נִשְׁאַר רוּמְנִי דְּבַרְיִיתוֹת בְּקוּשְׁיָא וְלֹא אֲשַׁכְחֵן תַנְּאֵי דְּפִלְיָגִי בְּזָה וְע"כ בְּרִייתוֹת פְּלִיגִי אֶהְדְּדִי וְלֹא שְׁכִיחָא כִי הָאֵי סוּגְיָא: דָּף טו גְּמָרָא רַבָּנּוּ סְבָרִי הַצִּיץ מְרַצָּה עַל אֲכִילוֹת וּר"י סְבָר אִין הַצִּיץ מְרַצָּה.

וּפִירוּשׁ"י ז"ל הִילְכָף לֹא הוּי זְרִיקָה מְעַלְיָא וְלֹא מִשְׁתַּרֵי טְהוֹר וְהַתּוֹס' ז"ל בְּיָאָרוּ יוֹתֵר דְּהוּי כְּאִיבּוּד וְשָׁרוּף וְלֹא מֵהֵנִי זְרִיקָה לְטְהוֹר. וְלֹא הַבְּנֵי לְמָה הַוּוֹצְרֵכוּ לְזָה דְּהַזְרִיקָה זְרִיקָה מְעַלְיָתָא הִיא אֶפִּילוּ בְּאִבּוּד וְשָׁרוּף וְכַדְמִנְיָא לְעֵיל נִפְרָסָה אַחַת מֵהֶן מִקְטִיר עֲלֵיהֶם הַבְּזִיכִין אֱלֹא דְּכּוֹלָן פְּסוּלוֹת פְּדָנְפְּקָא לָן מִקְרָא לְעֵיל וּכְשִׁירִים שְׁחִסְרוּ בֵּין קְמִיצָה לְהַקְטָרָה וְכִי מְרַצָּה צִיץ בְּטַמָּא לֹא הוּי כְּאִבּוּד וּמֵהֵנִי דְּהַשְׁאַר מוֹתְרוֹת וְכֵן אִיתָא לְעֵיל.

וּא"ש בְּזָה מֵה שְׁדַקְדָקוּ הַתּוֹס' ז"ל דִּלְר"י טוּמְאָה הַוּוֹתְרָה בְּצַבּוּר וְלֹא מִיבְעֵיָא צִיץ לְרַצּוֹנִי דְּהֵכָא בִּלְא"ה זְרִיקָה מְעַלְיָא הוּא וּמ"מ שְׁנַחֲסָרָה אַחַת מֵהֶם כּוֹלָן אֲסוּרוֹת וְלֹא מֵהֵנִי בְּזָה הַיִּתֵר צַבּוּר אִם לֹא רִיצוּי צִיץ וְאִיתּוֹתֵב ר"פ וּמְסִיק דְּטַעְמָא דִּר"י דְּלִימוּד עֲרוּף הוּא דָאִין קָרְבַּן צִבּוּר חֲלוּק וּא"כ ע"כ ר"י נְמִי ס"ל הַצִּיץ מְרַצָּה עַל אֲכִילוֹת דַּל"ה לְמָה לִיָּה טַעְמָא דָאִין קָרְבַּן צִבּוּר חֲלוּק וְיֵשׁ פָּאן מְקוּם עֵינּוּ בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל דְּהָא הוּא ז"ל כְּתִב בְּפ"ד מֵה' בִּיאַת מְקַדֵּשׁ דָאִין הַצִּיץ מְרַצָּה עַל אֲכִילוֹת וּא"כ לְמָה פְּסַקְתָּ"ק דְּמַתְנִיתִין הַטְהוֹר בְּטְהִרְתּוֹ וְנֵהִי דְּמַתְנִיתִין נִיחָא דְּהוּי קָרְבַּן צִבּוּר וְטוּמְאָה דְּחוּזָה בְּצִבּוּר ע"י רִיצוּי צִיץ וּמְרַצָּה ג"כ עַל הָאֲכִילוֹת וּכְמ"ש הַלַּח"מ ז"ל בְּפ"א מֵה' פַּהֲמ"ק.

אָבֵל הָא בְּפ"ב מֵה' הַנ"ל כ' כֵּן גַּם לְעַנְנֵן לַחֲמֵי תוֹדָה דָּאָם נִפְרָסָה אַח' מֵהֶן כּוֹלָן פְּסוּלוֹת וְאִם נְטַמְאוּ הַשְׁאַר כְּשִׁירוֹת וְע"כ הֵינּוּ מִשׁוּם רִיצוּי צִיץ וְע"ז תִּיקְשִׁי הָא אִין הַצִּיץ מְרַצָּה עַל אֲכִילוֹת וּכ"ת דְּסַמָּךְ אֶהָא דְּלְעֵיל דְּאֶמְרִינּוּ הָא נְטַמָּא אַחַת הַשְׁאַר כְּשִׁירוֹת מִשׁוּם דְּמְרַצָּה צִיץ הָא הֵתָם לִר"א קְיָיִמִין דַּס"ל הַצִּיץ מְרַצָּה עַל אֲכִילוֹת פְּדֵאִיתָא בְּפִסְחִים דָּף

ע"ז אָבֿל לְדִידֿן דְּקִי"ל אִין הֶצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת אַמַּאי לֹא הָיִי פְּאָבוֹד וְשָׂרוּף דְּכֻלָּן פְּסוּלוֹת וְצ"ל דְּמָהָא דְאַמְרִינֿן בְּפִסְחִים מֵאֵן שְׁמַעְתָּ לִּיהָ דְאַמְרֿ הֶצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת ר"א מִשְׁמַע דְּכוּלְהוּ תַנְאִי ס"ל דְּאִין הֶצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת וּלְפִי שְׁיֻטְתוֹ דְּר"פ ע"כ סְתָמָא דְּמַתְנִי ס"ל ג"כ דְּהֶצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת וּלְמַסְקָנָא גַם ר' יְהוּדָה ס"ל הֵכִי מְדַאֲמַר טַעְמָא לְפִי שְׂאִין קָרְבֿן צְבוּר חֲלוּק אֱלָא ש"מ דְּהֵכָא לְעַנְנֿן הֵיִתֵר הִטְהוּרוֹת כ"ע מוֹדוֹ דְּהֶצִיץ מְרָצָה לְעַנְנֿן זֶה וְלֹא הָיִי פְּאָבוֹד וְשָׂרוּף אָבֿל לְשִׁיטְתוֹ שֶׁל הַרְמַבַּ"ם ו"ל דְּבַצְבוּר הֶצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת אֲפִילוֹ בְּאָבוֹד וְשָׂרוּף א"כ לִיכָא רְאִיָּה מִמַּתְנִי דְּהֵכָא קָרְבֿן צְבוּר הוּא אָבֿל בְּקָרְבֿן יַחֲד מִנ"ל דְּמַהְגִּי צִיץ לְאֲכֻשׁוּרִי הִטְהוּרוֹת וי"ל דְּלְעַנְנֿן הֶכָשֵׁר הִטְהוּרוֹת לֹא מַהְגִּי הָא דְּטוּמְאָה הַנּוֹתֵרָה אוֹ דְּחוּיָהּ וּבַצְבוּר פִּינֿן דְּהִזְרִיקָה בְּלֹא"ה פְּשִׁירָה וְדו"ק: שָׁם תּוּס' בַּד"ה וְר"י כו'.

וְלֹא הָיִי פְּרִיצוּי צִיץ דְּלִמ"ד מְרָצָה מַהְגִּי לְטְהוּר כו' אָבֿל הֵיִתֵר טוּמְאָה לֹא מַהְגִּי גַם לְטְהוּר פִּי הֵיכִי דְּלֹא מַהְגִּי לְטַמָּא וְעִי' צ"ק וְדְבָרִיו ו"ל נְפִלְאוּ: שָׁם גְּמָרָא וְהָא עוֹלוּן דְּהֶצִיץ מְרָצָה וּפְלִיגִי פִּירִש"י ו"ל דְּכִינֿן דְּצִיץ מְרָצָה עַל הָעוֹלוּן וְהָיִי הַקְטָרָה מְעַלְיִיתָא אַמַּאי שְׂרִי ר' יְהוּדָה לְטַמָּא אֶת הִטְהוּר אָבֿל אִי הָיִי תַנְאִי דְּס"ל אִין הֶצִיץ מְרָצָה עַל הָעוֹלוּן הָיִי נִיחָא לְר"י פִּינֿן דְּבִלֹא"ה לֹא הַקְטָרָה מְעַלְיִיתָא הִיא מוֹתֵר לְטַמָּא גַם הִטְהוּר אָבֿל מְדַבְרִי הַתּוּס' ו"ל בַּד"ה וּפְלִיגִי מִשְׁמַע אִיפְכָּ' דְּלִר"י דְּאַמְרֿ שְׁנִיָּהֶם יַעֲשׂוּ בְּטוּמְאָה הֵיִינוּ מִשׁוּם דְּצִיץ מְרָצָה עַל הָעוֹלוּן וְלִרְבֿנֿן דְּאַמְרִי הִטְהוּר בְּטְהוּרְתוֹ הוּא מִשׁוּם דְּאִין הֶצִיץ מְרָצָה עַל הָעוֹלוּן וְאִין זֶה מוּבֿן דֹּא"כ קוֹשְׁיִית ר"ה לְת"ק דְּר"י אַמַּאי אָמְרוּ דְּטְהוּר בְּטְהוּרְתוֹ פִּינֿן דְּהֶצִיץ מְרָצָה וְע"ז לֹא מִשְׁנִי מִיָּדִי וְנִרְאָה בְּכּוֹנֵנְתָּ' דְּלֹא נִיחָא לְהוּ כְּפִירִש"י ו"ל דְּלִת"ק הֶצִיץ מְרָצָה עַל הָעוֹלוּן וְלִר"י אִינוּ מְרָצָה דְּאֲדַרְבֵּה אִיפְכָּא מְסַתְפָּרָא דְּלִר"י הֶצִיץ מְרָצָה וּלְהֵכִי יַעֲשׂוּ שְׁנִיָּהֶם בְּטוּמְאָה וְלִת"ק אִינוּ מְרָצָה וּלְהֵכִי הִטְהוּר בְּטְהוּרְתוֹ וְר"ה פְּרִיף הֵכִי הֵכִי קְאָמְרֵת דִּת"ק וְר"י פְּלִיגִי בְּסִבְרָא אִי צִיץ מְרָצָה כו' וְהָא בְּעוֹלוּן דְּלִיכָא פְּלוּגְתָּא בְּזֵה וְאִפ"ה פְּלִיגִי וְע"כ טַעְמָא דְּר"י מִשׁוּם דְּלִימוּד עָרוּף הוּא דְּאִין קָרְבֿן צְבוּר חֲלוּק וְע"ז הֶקְשׁוּ דְּמִשְׁמַע דְּאִי הָיִי מִשְׁכַּח פְּלוּגְתָּא אִי צִיץ מְרָצָה עַל הָעוֹלוּן הָיִי נִיחָא לִיהָ דְּפְלִיגִי בְּהָא הֵיִינוּ דִּת"ק ס"ל דְּאִין הֶצִיץ מְרָצָה וְר"י ס"ל דְּהֶצִיץ מְרָצָה וְא"כ כ"ש דְּהָיִי קֶשֶׁה טְפִי דְּסִבְרַתְּם הַפּוּכָה דִּת"ק ס"ל הֶצִיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת וְלֹא עַל הָעוֹלוּן וְר"י ס"ל אִיפְכָּא דְּמְרָצָה עַל הָעוֹלוּן וְלֹא עַל אֲכִילוֹת וְעִי' צ"ק ו"ל אֱלָא דִּישׁ לְדַקְדָּק אַמַּאי לֹא קְאָמַר דְּפְלִיגִי הֵכָא אִי טוּמְאָה דְּחוּיָ' בַצְבוּר אוֹ הַנּוֹתֵרָה וְר"י לְטַעְמִיָּה דְּס"ל הַנּוֹתֵרָ' בַצְבוּר וּלְהֵכִי יְכוּל לְעַשׂוֹת שְׁנִיָּהֶם בְּטוּמְאָה וְצ"ל פִּינֿן דְּאִיכָּא לְחַם דְּהָיִי פְּשִׁירִים לְאֲכִילָה מְהַדְרִינֿן לְעַשׂוֹת בְּטְהוּרָה כָּל מַה דְּאֶפְשֵׁר וְכִדְאַמְרִינֿן בְּרִישׁ יוֹמָא וְכ"כ הַתּוּסְפ' ו"ל בַּד"ה וְר"י אוֹמֵר לְעַנְנֿן פְּסַח ע"ש.

וְיִישׁ לְהַסְתַּפֵּק אִי הָא דְּאַמְרֿ ר"י דְּאִין קָרְבֿן צְבוּר חֲלוּק הוּא בְּנֻטְמָא א' מִן הַחֲלוּת לְחוּד אָבֿל בִּינְצָא מוֹדָה דְּאִינְףּ מוֹתְרוֹת אוֹ דִּילְמָא פְּלִלָא קְאָמַר דְּאִין קָרְבֿן צְבוּר חֲלוּק וְאִם יֵצֵא א' פּוֹלָן פְּסוּלוֹת וְאִי פְּלִלָא קְאָמַר א"כ קָרָא דְּקֻדְשׁ קְדוּשִׁים הוּא לְמִילָף דְּאִם נְפָרְסָה אַחַת מֵהֶן פּוֹלָן פְּסוּלוֹת לְמָה לִי הָא בְּלֹא"ה אִין קָרְבֿן צְבוּר חֲלוּק וְלֹא הַנּוֹכְשֵׁר אֱלָא פְּשִׁיָּהּ בְּשִׁלְמוֹת וְצ"ע: שָׁם מִשְׁנָה לְאַכּוֹל מִן הַלֶּחֶם לְמַחֵר הַלֶּחֶם מְפּוֹגֵל וְהַתּוֹדָה אִינְהָ מְפּוֹגֵלֶת.

פירש"י ז"ל והאכילה אינה חיוב פרת משמע דפסולה היא אלא דאין בה פרת ולא ידענא מנ"ל הא ולעיל לא חשיב לתודה בהדי הנך דגזרו רבנן פסולי ומסתימות לשון הרמב"ם ז"ל נראה ג"כ דהתודה פשירה וכן מבואר בתוספתא פ"ה דתני התם פעמים שהם מפונגלים והלחם מפונגל כגון שחטן לשמן לאכול מהו למחר הם מפונגלים והלחם פשר כגון שחטן שלא לשמן לאכול למחר דהלחם אינו מפונגל פינון דשלא לשמן שחטן ולא נתקדש הלחם פלל הם פשרי' והלחם מפונגל כגון ששחטן לאכול מן הלח' למחר הם פשרי' והלחם פשר כגון ששחטן שלא לשמן לאכול מן הלחם למחר כז"ל בתוספתא שם הרי מבואר דאם חשב על הלחם למחר התודה פשרה לגמרי ודו"ק: שם גמרא ואמאי לימא ק"ו ומה המפגל כו' ופריה ומי אמרינן ק"ו כי האי והתניא כו' ואסרו את הזרעים כו' ולימא ק"ו ומה האוסר כו' ומסיק קנבוס ולוף אסרה תורה שאר זרעים מדרבנן כו'.

ונראה דר"א הוא דפריה לימא ק"ו ובכלאים מודה דהזרעים אסורים משום קנסא דעביד איסורא ויש לדקדק לענין מאי חידוש השאר זרעים דרבנן אפילו הוי דאורייתא מצי למימר נהי דמה"ת גם הזרעים מותרין מק"ו להאי דעביד איסורא קנסויה ומה אלו זרע קנבוס ולוף בכרמו של חבירו וכי הי' גם הגפנים נאסרים הא אין אדם אוסר דבר שאינו שלו ד"ת הוא וצ"ל דמסיק דבאמת בכלאים של תורה אדם אוסר דבר שאינו שלו וישניהם אסורין הזרעים והגפנים והכא דהתירו הגפנים הוא משום דהוי פלאים דרבנן והכי משמע מדברי התוס' ז"ל בד"ה והתירו הגפנים שכתב דר' יוסי דשרי מיירי ג"כ בשאר זרעים דהוי דרבנן.

ולפ"ז לר"א דס"ל האי ק"ו לא אנשפחן פלל בכלאים של תורה אוסר ואינו נאסר אלא שניהם אסורים ובירושלמי פלאים שם במשנה המסכה גפנו כו' פליגי ר"י ור"א ואית ליה לר"א התם דגם הגפנים מותרים מהאי ק"ו ומה האוסר היינו תבואה שהיא האוסרת לבא הגפן בגבולה אינו נאסר הבא לאסור היינו הגפנים אינו דין שלא יאסר וזה דלא פסוגית תלמודן משום דהתם משמע דמה"ת אין אדם אוסר דבר שאינו שלו פדיליף מקרא התם וא"כ לר"א דס"ל האי ק"ו גם הגפנים מותרין: והתוס' ז"ל ביבמות פרק הערל כ' דסוגיא דהכא אתיא פרבנן דאדם אוסר דבר שאינו שלו בכלאים של תורה ובכלאים דרבנן להאי דעביד איסורא לחוד קנסויהו וזה דלא מוקי לה כר' יוסי משום דלר"י הזרעים ג"כ מותרין דלאו פלאים הוא פלל ע"ש.

ולא הבנתי דבריהם ז"ל דא"כ דרבנן אתיא סוגין א"כ למאי דפריה מפלאים אי אמרינן ק"ו כו' הא גופא תיקשי אמאי הגפנים מותרים לרבנן פינון דאדם אוסר דבר שאינו שלו ועוד דבירושלמי הנ"ל מבואר דאיכא האי ק"ו גם לר' יוסי פדאמר ר"א ולר' יוחנן בירושלמי ולרב דשמעתין דלא ס"ל האי ק"ו באמת הזרעים אסורים ודלא פדברי התוס' ז"ל דלא הוי פלאים פלל ועיין רש"י ז"ל שם.

והגאון ר"א ז"ל בבבאוריו לס' זרעים שהביא סוגיא דשמעתין ומאי דמסיק דשאר זרעים מדרבנן ותמה ע"ז מפמה משניות דמבואר דכל הזרעים פלאים הם. וכ' לפרש סוגיא דשמעתין דהא שהתירו הגפנים הוא משום דהוי סמדר וכדברי התוספתא שם דעד שלא הגיעו לפול הלבן אוסרות ואין מתקדשות וע"ז פריה ואמאי לימא ק"ו ומה האוסר כו' ועלה משני דהיתר הגפנים ולא מטעם סמדר הוא דאי מהאי טעמא גם הזרעים היו

מותרים מק"ו אלא גם סמדר אסור ומתקדש וְהָא דְאָסְרוּ הַזְרָעִים וְהַתִּירוּ הַגָּפְנִים הֵינּוּ מִשּׁוּם דְאִתְיָא כּר' יאש' דְאִינוּ אָסוּר אֲלָא בְּמִפְּלֹת יָד אֲלִיבָי' לֹא אֶסְרָה תוֹרָה אֲלָא קִנְבוּס וְלוּף דְעֻנְשָׁתָּ לְג' שָׁנִים דַּאל"ה הִכִּי תִמְצָא שְׂיֹאֲסְרוּ שְׂנִיָּהֶם דְעַד שְׂיִהְי' הַגָּפֶן סְמִדְר כְּבָר יִבְשָׁה הַתְּבוּאָה וְתְבוּאָה שְׂיִבְשָׁה אִינוּ מְקַדְשׁ וְגַפְּן קוֹדֵם שְׂנַעְשָׂה סְמִדְר אִינוּ מְקַדְשׁ וְלֹא אֲשַׁכְּחֵן פְּלָאִים דְאִוְרִייתָא אֲלָא כְּמוֹ קִנְבוּס וְלוּף אֲבָל שְׂאָר זְרָעִים דְרַבְּנָן וְכִינּוּן דְלֹא הָוִי אֲלָא מְדַרְבְּנָן לְמַאן דְעֵבִיד אִיסוּרָא קִנְסוּהוּ וּמַאן דְלֹא עֵבִיד אִיסוּרָא לֹא קִנְסוּהוּ ע"ש בְּאִנְרָה.

וגם בשיטה זו יש לדקדק חזק דהא מבואר בתוספתא ובירושלמי שם דסמדר אינו מתקדש והיכן מצינו מחלוקת בזה. ועוד דלכאורה לא שייך ק"ו בזה דהא דסמדר אינו נאסר הוא משום דלא מיקרי תבואת הפרם אבל הזרעים נאסרים כל שהשרישו יחד ועבר אלאו דכלאים ועוד דאיסור כלאים באכילה והנאה משמע מדברי הרמב"ם ו"ל בפ"ה מה' כלאים דאפילו לר' יאש' לא בעינו דוקא כמפולת יד.

וכמבואר שם בדברי הכ"מ ו"ל וכן הוא דעת הר"ן ו"ל בחולין פרק ראשית הגז והדברים ארונים בזה בדברי הראשונים ומדברי הרמב"ם ו"ל פ"ה הג' ל משמע קצת דמפרש לשמעתין בשיטת הגאון ו"ל שכ' שם פרם שלא הגיעו ענביו כפול הלכן אלא עדיין הן בוסר וזרע בתוכו ירק או תבואה והשרישו ה"ז לא קידש ואעפ"כ קונסין אותו ואוסרין הזרע אבל הבוסר מותר וגם נראה בשמעתין דמשום דהוי סמדר התירו הגפנים וס"ד דהזרעים אסור מד"ת ופריה אמאי לימא ק"ו ומסיק דמשום קנסא הוא דאסרו הזרעים אלא דהכא משמע דדוקא בזרעים דרבנן הוא דנאסרו הזרעים משום קנסא אבל בכלאים דאורייתא אסורין הזרעים מדאורייתא גם מ"ש שם ואם עקר הזרע כו' לא נודע מקורן של דברים אלו וכמ"ש הכ"מ ו"ל שם.

ועוד יש לדקדק מ"ש אלא עדיין הן בוסר משמע דבוסר הוא פחות מפול הלכן ובכיצד מברכין אמרינן דהוא בוסר הוא גרוע הוא פול הלכן אחר כל הג' ל לא נתבררה אצלי הלכה זו ה' יאיר עיני: שם גמרא ר' אבא זוטי כו' או דילמא חבירו לחם משמע ומפגל ליה.

צ"ל דאליבא דר"מ לקמן במתניתין דאמר מפגלין בתצי מתיר מיבעי' ליה דלרבנן אפילו פירש מן הלחם לא הוי פיגול אלא פסול ולרבנן מצי למיבעי' לענין פסול אי לחם קאמר ונפסל הלחם או חבירו כפש קאמר והפל כשר.

ובזה יש ליישב מה שהשמיט הרמב"ם ו"ל לבעיא זו וכמו שתמה הכ"מ ו"ל ולפי הג' ל גיחא פיון דלרבנן ליכא ספיקא אלא בפסול דרבנן אפסול הלחם אי לא והבעיא לא איפשיטא והוי לקולא דהלחם פשר ולהכי לא כתבה ולקמן במתני' יתבאר הא דתנו שחט אחד מן הפבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול אי לכ"ע היא או דברי ר"מ היא: שם גמרא א"ל אפשר לשנותן לזבח אחר אמר רבא קסבר ר"מ הוקבעו בשחיטה פלחמי תודה והאריכו התוספ' ו"ל בד"ה אפשר לשנותן כו' ליישב סוגיא דהכא עם סוגיא דפ' התודה.

ומסקנתם דר"מ ורפנן פליגי בהא ר"מ סובר דהוקבעו ע"י שחיטה ואינו רשאי לשנותן עוד ואלביה אולי סוגיא דפ' התודה ורפנן סברי דאפילו בשחיטה לא הוקבעו ויכול לשנותן לזבח אחר אבל מדברי הרמב"ם ז"ל לא נראה פן דפסק למתני דלקמן דשחיטה קובעת ואפ"ה פסק דליכא פיגול בנסכים ולג שמן של מצורע מטעם שיכול להביאן אחר כמה ימים וצ"ל דרפנן נמי מודו דהוקבעו בשחיטה ואין יכול לשנותן עוד אבל מ"מ לא הוי פלחמי תודה לענן פיגול פינו דיכול להקריבן לאחר כמה ימים ג"כ ואין התירן תלוי בשחיטה של הזבח שפיר הוי פדבר שאין לו מתירין ואין בהן פיגול ואם יזכני ה' ברחמיו שם בפרק התודה ובאר יותר בעז"ה: דף טז משנה פיגול בקומץ ולא בלבונה כו' פירש"י ז"ל היינו בהקטרת קומץ אבל קמיצה ומתן פלי ליכא אלא חד מתיר בקומץ לחוד וכדתני בברייתא בד"א בקמיצה כו' והולכה למזבח אע"ג דאיכא נמי בלבונה פליגי ר"י ור"ל בגמרא וס"ל לר"י דהולכת הקומץ לחוד ג"כ מפגלת ולא תשיב תצי מתיר אע"ג דאיכא הולכה בלבונה ג"כ פינו דאין זו עבודה המתרת ור"ל ס"ל דהולכה פהקטרה והולכה דחד הוי תצי מתיר פן הוא שיטת רש"י ז"ל.

אבל הרמב"ם ז"ל יש לו שיטה אחרת וכמבואר בדבריו ז"ל בפ"ז מה' פה"מ דבלבונה איכא נמי פל הני עבודות שבקומץ ליקוט לבונה הוי פקמיצה ומתן פלי ג"כ איתא בלבונה וכמ"ש סדר המנחה בפ"ב מה' מעה"ק תחלה קומץ המנחה ומקדשו בכ"ש אח"כ מלקט הלבונה ונותנה גם פן בכ"ש ע"ג הקומץ ואח"כ מעלן באחת מן הפלי וסדר זה הוא מבואר בברייתא בסוטה דף י"ד ולפ"ז פל העבודות איכא בתרנוניהו וחד מניניהו הוי תצי מתיר ואם פיגול בקמיצה ולא בליקוט לבונה לא הוי פיגול וכבר העירו בזה הבה"ז ז"ל והמשנל"מ ז"ל.

ובאמת קשה מאד לישיב סוגיא דשמעתין אליבני דמשמע להדיא דבלבונה ליכא אלא הולכה והקטרה וליקוט לבונה גופא משמע לעיל דמשום הולכה נגעו בה וכמו שהערתני בזה לעיל ומש"כ הבה"ז ז"ל בשם הגאון מוה' העשיל ז"ל דלקיטת הלבונה קודם קמיצה היא ומתן פלי והולכה פאחת היא והקטרה קומץ לחוד ולבונה לחוד הוא דלא פמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בסדר מעשה המנחה אלא תחלה קומץ ונותן לתוך פלי ואח"כ מלקט הלבונה ונותנה לתוך אותו הפלי על גבי הקומץ ואח"כ מוליך שתייהם פאחת ומקטירן פאחת.

גם מ"ש הצ"ק ז"ל דליקוט לבונה היא קודם קמיצה ג"כ שלא פמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל ובלא"ה אין לשונו ז"ל מתנישב לפי דבריהם ז"ל ויותר נראה דהוא ז"ל סמך על ברייתא דסוטה דכל הני עבודות איכא נמי בלבונה וגם היא צריכה מתן פלי ונקא והליקוט למתן פלי הוי פקמיצה פינו דעבודה היא ובעיא פהונה ולהכי בעינו שיששב בעבודת שניהם ונקא בין בקמיצה בין בנותנתו בכלי והולכתו והקטרתו וממתניתין דריש פירקין דתנו הקומץ את המנחה כו' דמשמע דלכ"ע מפגל בקמיצה לחוד לא תיקשי דבכל מקום האמור הקומץ את המנחה הפונה על שניהם הקומץ והלבונה דליקוט לבונה בכלל קמיצה היא אלא דיש לדקדק בליקוט לבונה ומתן פלי שלה לרבנן ליתכשר לגמרי דהא לעיל אמרינו דטעמא דפסלי רבנן הוא משום גזירה אטו לבונה הבאה בפזיכין וזה לא שייך אלא בהולכה והקטרה ונהי דסילוק בזיכין הוי פקמיצה אבל מתן פלי ליכא בלבונה

הבאה בבזיכין וי"ל פיון דבאינה עבודות איפא פסול משום גזירה במתן פלי ג"כ מיפסיל ועוד יש לדקדק אמאי לא פסק כר' יוחנן דבמתן פלי והילוף בחדא לחוד מיפגיל אפילו לרבנן וכסברת ר' יוחנן דכל עבודה שאינה מתרת חשובה לפגל בפ"ע וכן דקדק המשנל"מ ז"ל ואפ"ל דפשטא דמתניתין פיגל בקומץ ולא בלבונה כו' בכל עבודות מייירי מדתני סתמא אלא דליקוט לבונה לא פשיט כ"כ דהוי עבודה ור' ינאי הוא דאשמע לן לעיל דפסולה בזר אבל ממתניתין לא שמעינן לה ומאי דכתבנא לעיל משמע דליקוט לבונה הוא משום הולכה היא י"ל דהתם אולא בשיטתא דהך ברייתא הךא בשמעתין בד"א בקמיצה ובמתן פלי כו' דמשמע דבלבונה ליפא מתן פלי ושפיר הוי הולכה אבל לברייתא דסוטה דבלבונה ג"כ איפא מתן פלי הולכה דמתן פלי נראה קצת מלשון הרמב"ם ז"ל דלא חשיבה עבודה גבי הא דחשיב ד' עבודות המנחה קמיצה ומתן פלי והולכה והקטרה ולא חשיב הולכה דמתן פלי וכ"כ המשנל"מ ז"ל שם וא"כ ע"כ ליקוט פקמיצה היא ובאמת מסתבר טעמא דליקוט לבונה חשיב פקמיצה כמו סילוק בזיכין דחשבינן לעיל פקמיצה דכל הפרש דבר הקרב מדבר הנאכל הוי פקמיצה אף עכ"ז קשה מאד לעשות מחלוקת בין ברייתא דהךא לברייתא דסוטה דהךא מבואר דליפא מתן פלי בלבונה ושם תני דלבונה ג"כ נותנה בכלי ע"ג הקומץ ולשיטת רש"י ז"ל ע"כ צ"ל דמתן פלי דלבונה לא מעפבא ולכתחלה הוא דעושה פן וצ"ע יותר בזה: שם משנה שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו למחר הוא פיגול כו'.

משמע דהוי פיגול גמור לכ"ע וכ"כ הרמב"ם ז"ל וצריף לדקדק מ"ש מקומץ ע"מ לאכול שירי למחר דלא הוי פיגול לרבנן משום דחצי מתיר הוא וה"נ כבש אחד חצי מתיר הוא דהא ב' פבשים מעפבין זא"ז ואסור לאכול האחד קודם שחיתת חבירו וצ"ל דדוקא קומץ ולבונה דהוקבעו ככלי אחד ושניהם מתירין השירים עבודת האחד לא הוי אלא חצי מתיר אבל ב' פבשים נהי דמעפבין זא"ז מ"מ כ"א מתיר לעצמו את שלו ואין השני מתירו והוי דומיא דפ' שעירי יוה"כ דמעפבין זא"ז אטו ליפא פיגול בשעיר הפנימי וק"ל: שם תוס' בד"ה בין בראשונה כו'.

ומסקי דהזאה אחת מבין הפדים אי דפרוכת לא הוי חצי מתיר אפילו לר"מ ועיין תוס' זבחים דף ל"ח ע"ב בד"ה וליתני דכ' דלב"ש דאמר שמים בחטאת מעפבות אחת מהן הוי חצי מתיר ומפגל למ"ד מפגלין בחצי מתיר ועמ"ש שם בחי': שם תוס' בד"ה פגון שפיגל כו'.

בכולי שמעתין דהךא עיין מ"ש בזבחים שם באריכות: ע"ב גמרא שם אמר רבא קסבר ר' יוחנן פל עבודה שאינה מתרת כו'. ובזבחים פ' כ"ט איתא אמר רב אסי אי פליגי פליגי בפסיעות היינו בהולכה א"ש אפי' לר"י דר' יהודה דאמר אם מחשבת הזמן קדמה כו' ונדאי א"ש ולרבנן נמי א"ש דהא בב' עבודות ג"כ פליגי וס"ל דעירוב מחשבות הוי: שם גמרא הקטיר שןמשום כו'.

ומסיק דמ"ד פיגול ס"ל דרף הקטרה בכף ודרף אכילה בכף והוי מחשבה ומ"ד פסול ס"ל דרף אכילה בכף אבל אין דרף הקטרה בכף ולהכי פסול משום דהוי כמנחה שלא הוקטרה ומ"ד פשר ס"ל דרף הקטרה בכף והוי הקטרה מעליותא אבל המחשבה לאו פלום הוא דאין דרף אכילה בכף ויש לדקדק הא בזבחים סוף פרק שני מסקינן דחישב

לאכול כזית יותר מכא"פ מצטרף ג"כ אלמא דאפילו מעט מעט הוי דרף אכילה אלא דמשמע התיקון דהקטרה יותר מכא"פ ונדאי הוי הקטרה והכא איכא מ"ד דלאו דרף הקטרה הכא אבל לא דמי יותר מכא"פ דהתיקון בהקטרה היינו בהיקס קטן דהעלה פשיעור הקטרה אבל האש אינו אוכל מהר אלא ביותר מכא"פ אבל הכא היינו להקטיר מעט מעט איכא מ"ד דלא הוי הקטרה וא"כ יקשה הא דבעי למילף התיקון דלאכול דומיא דלהקטיר מצטרף אפילו ביותר מכא"כ"פ ואכילה ביותר מכא"פ היינו שאוכל מעט מעט והא בכה"ג בהקטרה נמי לאו הקטרה היא וצ"ל דנדאי בתחלת הקטרה צריף שיעלה פולן פאחת או לפחות כזית שלם דבלא"ה לא הוי הקטרה מבאכילה ונדאי אין דרף לאכול פולו פאחת אלא בכא"פ פך הוא דרף אכילה וכי מיבעי' לי ביותר מכא"פ ופשיט פי היכי דהקטרה היינו אכילת האש הוא אפילו ביותר מכא"פ ה"נ אכילת הדיוט הוי אכילה אפילו ביותר מכא"פ והרמב"ם ז"ל פ' כמ"ד פסול ומשום דהוי כמו בלא הקטרה דאין דרף הקטרה בקף ועי' בכ"מ ז"ל.

והבה"ז כתב דלטעמי' אגיל דפסק פריב"ל לקמן דאין הקטרה פחות מכוזית לדידי צ"ע דא"כ אמאי קאמר הש"ס בהאי לישנא דאין דרף הקטרה בקף הוי לי' למימר הכי מ"ד פסול משום דאין הקטרה פחות מכוזית וכדאשכחן דפליגי בזה לקמן אלא נראה דלאו חד ענינא הוא הא דקי"ל אין הקטרה פחות מכוזית היינו הא דתנו לקמן הקטיר קומצה פעמים שחילק הקומץ לשני הקטרות בהא הוא דאמרינו דצריף לפחות בכל הקטרה היינו העלאה למזבח שיעור כזית אבל פחות מכוזית אין זה הקטרה ועי' בלשון הרמב"ם ז"ל פ"א מהלכות פה"מ הלכה ט"ו שכתב מנחה שקמצה פעמים כשרה ואפי' פעמים רבות והוא שמקטיר כזית בבת אחת וישונו ז"ל צ"ע מה ענין קמצה פעמים לכאן הא קומץ אמר רחמנא ולא שני קמצים ואם פנונתו דשיעור קומצו יכול לחלק לכמה חלקים ולקמן מעט מעט גם זה קשה מנ"ל ז"ל הא דבמתניתין הקטיר קומצה פעמים תנו אבל לא קמצה פעמים ולקמן יבואר יותר בעז"ה.

שוב ראיתי במשנל"מ ז"ל שהגיה מנחה שהקטיר כו' ע"ש. עכ"פ משמע מדבריו דבהקטרות חלוקות צריף שיהא בכל אחת פחות מכוזית אבל הכא מילתא אחריתי שהעלה להקטיר כל הקומץ פאחת אלא שמקטירו מעט מעט על האש ובכל שומשום מחשב מחשבה חוץ לזמנו בהא פליגי אי דרף הקטרה בקף אי לא ואפתי קושיא קמיימא במקומה היא ומ"ט דמ"ד אין דרף אכילה בקף הא אפילו חשב לאכול ביותר מכא"פ מחשבה היא וי"ל דאכילת כזית פאחת אפילו אם מחשב לאוכלו ביותר מכא"פ שפיר הוי מחשבה אבל הכא דמחשב על כל שומשום ושומשום כה"ג ס"ל להאי מ"ד דאין זה דרף אכילה דשומשום לחוד לא הוי דרף אכילה ודו"ק: דף יז גמרא חריפי דפומבדיתא אמרי הקטרה מפגלת הקטרה אפילו לרבנו דאמרי אין מפגלין בחצי מתיר כו' והנה לשיטה זו דבמנחה ליכא חצי מתיר אלא בהקטרה א"ש דנקט הקטרה מפגלת הקטרה אבל בשאר עבודות סבר תנו לה פריש פירקין דקומץ ע"מ להקטיר לבונה פיגול הוא לרבנו דר"י אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל דבכל עבודות עבודת הקומץ לא הוי אלא חצי מתיר דכולהו איכא נמי בלבונה צ"ל הא דנקט הקטרה מפגלת הקטרה לאשמעינו דנקא בהקטרה דהקטרה פולה במחשבה היא דהוי פיגול אבל בשאר עבודות כגון קמיצה ומתן פלי אם חישב

בקמיצה לחוד ע"מ להקטיר לבונה ודאי לא הוי פיגול לרבנו דאמרי אי מפגלין בתצי מתיר דלא עדיף להקטיר לבונה.

וראייתי להתוי"ט ו"ל בריש פירקין שכ' לרבנו דהתם איפכא דאפילו אין הקטרה מפגלת הקטרה מ"מ אם חישוב בקמיצה להקטיר לבונה הוי פיגול ע"ש ודבריו ו"ל נפלאים הם וכמו שיתבאר עוד לקמן: שם גמרא אף אנו נמי תנינא שחט אחד מן הפכשים כו' לאכול מחבירו כו' לאו משום פיון דלאו מתיר דידיה כו'.

יש לדקדק היכי מיייתי ראיה מינה הא רבנו אמרי לעיל בהדיא דקומץ להקטיר לבונה למחר הוי פיגול וכדאמרינו לעיל דלא דמיא לפכשים דלא איקבע בחד מנא וצ"ל דלעיל קושטא אמרינו כמסקנא דהכא אבל אינו מוכרח לומר כן דבלא"ה לא תיקשי רבנו לעיל דאמרי דקומץ ע"מ להקטיר לבונה למחר הוי פיגול וגבי פכשים אמרי דלאכול חבירו למחר פשר משום דשחיטת פכש אחד לא הוי אלא תצי מתיר לגבי חבירו וס"ד דאבני דאפילו ר"מ מודה בהא אע"ג דאית ליה מפגלין בתצי מתיר היינו דוקא לשירים דידיה אבל לא למתיר חבירו והא דמודו רבנו דקומץ להקטיר לבונה למחר הוי פיגול הוא משום דחשיב בכולי מתיר ולהכי מיייתי אף אנו נמי תנינא כו' והש"ס מסיק דטעמא לאו משום הכי אלא משום דהתם לא איקבעו בחד מנא ומשמע קצת מפשיטותא דאבני דהקטרה אינה מפגלת הקטרה ואפילו פסול לא הוי דומיא דכבש חבירו דכשר הוא אבל מדברי הרמב"ם ו"ל לא משמע הכי אלא פיגול לא הוי אבל פסול הוי אע"ג דליכא למיגזר בהא משום מילתא אחריתי: שם גמרא הקטיר קומץ להקטיר לבונה ולאכול שירים למחר פיגול ומשום דפשטא מחשבה בכוליה מנחה.

וצריף לדקדק אי דוקא הקטיר קומץ להקטיר לבונה ולאכול שירים כו' אבל עבודה אחרת מהמנחה פגון אם הוליה המנחה ע"מ להקטיר לבונה ולאכול שירים הוי תצי מתיר ולא פיגול דגבי הקטרה נהי דאין הקטרה מפגלת הקטרה מ"מ מועיל לעגנו זה אם מחשב נמי לאכול שירים פשטא מחשבה בכוליה מנחה או דילמא בכל עבודות כן הוא הדין ונהי דלפשטא דשמעתין ליכא תצי מתיר במנחה אלא הקטרה אפתי איכא הולכה לר"ל ועוד נפ"מ לעגנו תצי מתיר מדמים הפנימים אם חישוב בזריקה שעל בין הפדים לזרוק שאר הדם חוץ לזמנו ולהקטיר האימורים למחר אי נימא דהוי פיגול בכה"ג ונראה דדוקא בהקטרה הוא דאמרינו הכי אבל לא בשאר עבודות וכנ"ל אבל הרמב"ם ו"ל לא ניחא לי בהא פיון דעיקר המחשבה לא הוי אלא בשעת תצי מתיר ומאי אהני אם חישוב להקטיר ולאכול אלא העיקר פגורסא זו ולבונה לאכול שירים היינו שחושב בשעת הקטרת קומץ להקטיר לבונה ובשעת הקטרת לבונה לאכול שירים דהשתא מחשב הוא בכולי מתיר בזה להקטיר ובזה לאכול.

ולפ"ז נראה דכן הוא בכל העבודות פגון אם הוליה הקומץ להקטיר הלבונה ובהליכת הלבונה חישוב לאכול שירים וכ' הוי פיגול דהא חישוב בכל המתיר מחשבת פיגול עד דקשה לי מאי קמ"ל בזה וצ"ל דקמ"ל צירוף אפוליהו הקטרה בחוץ לזמנו אם חישוב בתצי אחד ע"מ לאכול ובתצי השני ע"מ להקטיר אע"ג דבשיעור מחשבה היינו פזיזת אין אכילה והקטרה מצטרפין אבל בכה"ג מצטרפין שתהי' המחשבה בכל המתיר ולא משמע הכי לישנא דהש"ס שאני הכא דפשטא מחשבה בכוליה מנחה ועדיין צ"ע: הדרן

עלך פָּרַק הַקּוּמִץ זוטא פָּרַק הַקּוּמִץ רַבָּה ע"ב תוס' בד"ה דְּלֹא שָׁנָא פִּי מַחֲשָׁב כו': עי' בדְּבָרַי ו"ל שכ' דְּהָא דְּאָמְרִינָן בְּזַבְּחִים דְּאָכִילַת אַשׁ מִיְקָרִי אַכִּילָה וְהוּי פִּיגוּל הֵינּוּ בְּבִשְׁר דִּנְקָא שְׂדֵרְכּוּ לְאָכּוּל אַבְּל בְּאִימּוּרִים כה"ג שְׂתַאֲכִילָהּוּ אַשׁ שֶׁל הַדְּיוּט הוּי כְּמַחֲשָׁב לְאָכּוּל דְּבַר שְׂדֵרְכּוּ לְהַקְטִיר וע"ש בְּזַבְּחִים שכ' דְּמַלְשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל מִשְׁמַע אִיפְכָּא שְׁלֹא כ' דְּאָכִילַת אַשׁ מְהֵנִי אֵלֶּא בְּדָבָר שְׂדֵרְכּוּ לְהַקְטִיר פִּינּוּ דְּאָמַר בל' אַכִּילָה מְצַטְרְפִין אַבְּל בְּבִשְׁר אִם חִיִּשְׁב שְׂתַאֲכִילָהּוּ אַשׁ לֹא נִתְבָּאָר בְּדְּבָרֵינוּ אִם אָמַר שְׂתַאֲכִילָהּוּ הַמְזַבֵּחַ וְלֹא הַזְפִּיר ג"כ לֹא נִתְבָּאָר בְּדְּבָרֵינוּ ו"ל וַא"כ לְדִידְנָי צ"ע הֵנִי תַרְתִּי ל"ל כְּמוֹ שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל וי"ל דְּהַש"ס גּוּפָא מְסַפְקָא לִיהַ בְּהַכִּי אִי לְשׁוֹן אַכִּילַת מְזַבֵּחַ מְפַגְלַת.

וְלַהֲכִי קָאָמַר א"נ מַה אַכִּילָה בְּכַזִּית כו': שְׁם רַש"י בד"ה וְהָכָא ג' מַחְלֻקַּת בְּדָבָר כו' וּמְקַצַּת דְּמוֹ אִטּוּ כָּל דְּמוֹ לֹא גְזַרְיָנּוּ עכ"ל. מְדְּבָרֵינוּ ו"ל מִשְׁמַע דְּכּוֹלְהוּ תַנְאִי מוּדוֹ בְּלַהֲנִיחַ כָּל דְּמוֹ דְּפָסוּל מְדַאֲוֵרֵיִתָּא וְלֹא יִדְעָנָא לְמַה הַזְצִירָה לְזַה הָא בְּזַבְּחִים דָּף ל"ו מְבֹאָר דַּת"ק דַּר"י פְּלִיג אֶפִּילוּ בְּלַהֲנִיחַ כָּל דְּמוֹ דְּמַחֲשָׁבַת הַיְנוּחַ לֹא פָּסִיל כָּלָל וְהֵינּוּ טַעְמָא דַּת"ק הָכָא דְּבַלְהֲנִיחַ ד"ה פֶּשֶׁר דְּלִיפָּא פָּסוּל בְּהַיְנוּחַ כָּלָל י"ל שְׁיִינָה גְזַרְיָה בְּזַה כָּלָל ור"י ס"ל דְּבַלְהֲנִיחַ ד"ה פָּסוּל וּכ"ע מוּדוֹ דְּגְזַרְיָנּוּ מְקַצַּת דְּמוֹ אִטּוּ כָּל דְּמוֹ ור"א ס"ל דְּגַם בְּזוֹ פְּלִיגֵי ר"א וְרַבְּנָן וְרַבְּנָן בְּהָא נְמִי לֹא גְזַרוּ מְקַצַּת דְּמוֹ אִטּוּ כָּל דְּמוֹ אַבְּל כָּל דְּמוֹ ס"ל כַּר"י דְּפָסוּלָהּ דְּאֲוֵרֵיִתָּא וְכֵן מְסַתְּבַר דַּלְפִירַש"י ו"ל ת"ק ור"י סְבָרְתָם הַפּוּכָה דַּלְת"ק בְּלַהֲנִיחַ מְקַצַּת דְּמוֹ כ"ע לֹא גְזַרְיָנּוּ וְלַר' יְהוּדָה הוּי אִיפְכָּא דְּבַלְהֲנִיחַ לַכ"ע גְזַרְיָנּוּ.

אַבְּל לְפִי הַנ"ל נִיחָא דַּלְת"ק לִיפָּא גְזַרְיָה כָּלָל וְעִי' מ"ש בַּחִי' זַבְּחִים שְׁם דַּל"ו: שְׁם תּוֹס' בַּד"ה אֵלֶּא לְעוֹלָם כו' וְחִימָא כו'. וְלֹא הַבְנִיתִי תְּמִיחָתָם דַּלְר"י אָמְרִינָן לְעֵיל דַּב' מַחְלֻקַּת בְּדָבָר וּבַלְשָׁתוֹת לְמַחֵר לַר"א פְּרַת נְמִי מְחִיב וּבַלְהֲנִיחַ שְׁפִיר ס"ל דַּלְכ"ע פָּסוּל אֶפִּילוּ מְקַצַּת דְּמוֹ וְהָא דְּמַכְשָׁרֵי רַבְּנָן בַּלְשָׁתוֹת מְדָמוּ לְמַחֵר הֵינּוּ מְקַצַּת דְּמוֹ וּבְמִידֵי לָאו אֲוֵרְחָהּ לֹא גְזַרְיָנּוּ ור"א פּוֹסֵל לְגַמְרֵי וְאֶפִּילוּ פְּרַת מְחִיב וְה"נ ס"ל לְשִׁמּוּאֵל דַּלְר"י בְּהַנְהָרָה פְּרַת נְמִי מְחִיב אַבְּל לְהַנִּיחַ ד"ה פָּסוּל וּמ"ש דְּלְשִׁמּוּאֵל לְכוֹלְהוּ תַנְאִי הוּי פִּיגוּל בֵּין לַת"ק בֵּין לַר' אֵלְעִזָּר אִינוּ מוּבָן כָּלָל וְצ"ל דְּכּוֹנְנָתָם לַת"ק הֵינּוּ ר"י ור' אֵלְעִזָּר וְהַג' מַחְלֻקַּת הוּא דַּת"ק ס"ל דְּבַר שְׁאִין דְּרַכּוּ לְאָכּוּל לַר"א פְּרַת מְחִיב וּלְהַנִּיחַ לַכ"ע פֶּשֶׁר ור"י ס"ל דְּלַהֲנִיחַ אֲלִיבָּא דַּכ"ע הוּא ור' אֵלְעִזָּר ס"ל דְּבַלְהֲנִיחַ נְמִי פְּלִיגֵי אַבְּל לַפ"ז מֵאִי קָאָמַר ר"א אַף בְּזוֹ ר"א פּוֹסֵל כו' מִשְׁמַע דְּחָדָא פְּלִיגֵי וְלַפִּי הַנ"ל לֹא שְׁיִיכֵי חָדָא בַּחְבְּרָתָא כָּלָל דְּבַהֲנָה בְּכַרְת פְּלִיגֵי וּבַלְהֲנִיחַ פְּלִיגֵי בְּפָסוּלָא בְּעַלְמָא וְצ"ע: רַש"י בַּד"ה לֹא יֵצֵק לֹא כָּלָל שְׁנָתָן כָּל הַלּוּג בְּמַתָּן רַאשׁוֹן כו'.

לְשׁוֹנוֹ ו"ל צ"ע בְּזַה דְּמִשְׁמַע דְּמַפְרֵשׁ לֹא יֵצֵק לֹא כָּלָל הֵינּוּ לֹא יֵצֵק כָּלָל וּלְפ"ז צ"ל שְׁנָתָן כָּל הַלּוּג בְּמַתָּן הַרַאשׁוֹן דְּהוּי ס"ד שְׁהַנִּיחַ שְׁמֵן לִיצִיקָה וְלֹא יֵצֵק קַמ"ל שְׁנָתָן כָּל הַשְׁמֵן בְּמַתָּן רַאשׁוֹן אַבְּל בְּגַמְרָא מְסַקִּינָן דְּלֹא יֵצֵק כַּהֵן אֵלֶּא זַר וַא"כ אִם נָתַן כָּל הַשְׁמֵן בְּמַתָּן רַאשׁוֹן הָא לֹא קִיָּים מְצוֹת יֵצִיקָה וִיצִיקָה מְעַפְכַּת וְעִי' בְּדְּבָרֵי הַרַע"ב ו"ל בְּפִי' הַמְשִׁנָּה שְׁכַתָּב כֵּן לְמֵאִי דַּס"ד לֹא יֵצֵק כָּלָל ע"ש וְגַם דְּבָרֵינוּ נְפִלְאִים הֵם פִּינּוּ דְּלִיפָּא שְׁקֵלָא וְטָרִיא בְּזַה כָּלָל וְהַדְּבָר פָּשוּט לַכ"ע דִּיצִיקָה מְעַפְכָּא לְמַה יְפָרֵשׁ מַה שְׁהוּא נִגְדַּד דְּבָרֵי הַש"ס וְלַקְמָן בְּפָרַק אַלוּ מְנַחֲתוֹת אִיתָּא דְּבַלְיָהּ הֵינּוּ שְׁחוּזָר וְנוֹתַן שְׁמֵן וּבּוֹלָל וַא"כ הָא דְּבַלְיָהּ לֹא מְעַפְכָּא הֵינּוּ דְּנִתְיַנַּת הַשְׁמֵן ג"כ לֹא מְעַפְכָּא וְיּוֹצֵא אִם לֹא נָתַן רַק מַתָּן שְׁמֵן בְּכָלִי

תחלה ואח"כ יצק והא דלא משחן ברכיקין פשר ע"כ צריה לומר דנתן השמן דהשמן ונדאי מעפב וכ"ז ותבאר יותר לקמן בפ' הג"ל בס"ד ובדברי הרמב"ם ו"ל שם: ע"ב תוס' בד"ה וכי אין נבללין מאי הוי כו' וא"כ מ"מ כו' וי"ל כו' משום דנתן אם נדר בכלי אֶחָד וְהֵבִיא בִב' פְּלִים פְּסוּל הֵילְכָה מִשׁוּם מִצְוַה לְחַוֵּד לֹא הִי לֹו לְהֵבִיא בִב' פְּלִים אֶלָּא בְּכָלִי אֶחָד מִשְׁמַע מִדְּבָרָיו ו"ל דְּלָמ"ד אִם הֵבִיא בִב' פְּלִים פֶּשֶׁר לֹא הִי שְׁמַעִינוּ דְּבַעִינוּ רְאוּי לְבִינָה אֶלָּא מִשׁוּם מִצְוַה לְחַוֵּד צְרִיף לְהֵבִיא בִב' פְּלִים פְּדִי לְקַיִּים מִצְוַת בִּינָה וְקִשָּׁה דְּמֵאֵן אָמַר הָאִי טַעֲמָא דְּשִׁשִּׁים נְבַלְלִים שְׁשִׁים וְאַחַת אִין נְבַלְלִין ר"ש הוּא דְּאָמַר הָכִי לְקַמֵּן דָּף ק"ב וְהָרִי ר"ש ס"ל דְּקַבֵּיעוּתָא דְּמָנָא לֹאוּ מִיְלָתָא הִיא וְאִם הֵבִיא בִב' פְּלִים ג"כ פֶּשֶׁר א"כ הִיכָא מוֹכַח ר' זִירָא מִיְנָה דְּבִינָה מְעַפְכַּת דִּילְמָא מִשׁוּם מִצְוַה לְחַוֵּד הוּא דְּמַבִּיא מְנַחָה שְׁיִכּוּלָה לִיְבַלֵּל וצ"ל דל"ד למאן דאמר אם הביא בבי' פלים פסול הי' לו להביא בכלי אֶחָד אֶלָּא אפ"י לָמ"ד פֶּשֶׁר פִּינוּן דְּלַכְתַּחְלָה מִצְוַה לְהֵבִיא בְּכָלִי אֶחָד כְּמָה שְׁנֹדֵר וְאִי בִינָה גַם כֵּן לִיפָא אֶלָּא מִצְוַה תְּדַחָה מִצְוַת בִּינָה מְפַנֵּי מִצְוַת נְדָרוֹ וְהִי לֹו לְהֵבִיא בְּלִי אֶחָד אֶלָּא ש"מ דְּבִינָה מְעַפְכָּא ודו"ק: שָׁם תוֹס' בַּד"ה וְאָמַר ר"ז כו' וְא"ת בְּנִדְרִים כו'.

ע"י מה שכ' בזה בחי' נדרים שם: שם גמרא לימא מתני' דלא כר"ש כו'. ומסיק דמחונותא מתני' דלא כר"ש.

ופי' רש"י דקאי איציקה דכשר בנר לתנא דמתניתין ולר"ש פסול בנר אבל שאר עבודות פגון בלינה ופתיחה לא ביאר אי גם באלו אתיא מתניתין דלא כר"ש ונתוס' ו"ל בד"ה ור"ש כו' פתבו דאתיא שפיר כר"ש דנר פסול גם בבלינה אע"ג דלא מעפכא דנר גרע כמו חוץ לעזרה לעיל וכ' עוד או י"ל דכוליה מנייה דלא כר"ש דלר"ש בלינה מעפכא ג"כ פינו דבעי פהו ולזה קשה מהא דפריף לעיל ולקמן דף ק"ב כי אינם נבללין מאי הוי ונתנו אם לא בלל פשר ולד' ו"ל הא לר"ש דאמר האי טעמא דששים ואחת אין נבללין באמת בלינה מעפכא אלא ש"מ דליפא מאן דפליג בהא ולכ"ע לא מעפכא ואם לא בלל פשר וע"כ צ"ל דבלילת נר גרע ופוסלת וכמ"ש ו"ל בת' קמא אלא דגם בזה יש לדקדק מ"ש מהולכה לר"ש דכשינה בנר הואיל ואפשר לבטלה ויש לחלק דדוקא הולכה דאפשר לבטלה לגמרי שפיר לא הוי עבודה וכשינה בנר לר"ש אבל בלינה דלכתחלה מצוה היא אלא דלא מעפכא אי עביד לה זר גרע ופסולה לגמרי ועוד דלמסקנא התם הולכה בנר פסולה אפילו לר"ש אע"ג דאפשר לבטלה ומ"ש התוס' ו"ל בד"ה מנין דלא חשיב הולכה משום דלאו עבודה היא לאו משום דכשינה בנר אלא פינו דאפשר לבטלה לא חשיב לה ומ"מ לא שמעינו מנייה דנר פסול בבלינה ג"כ אע"ג דלא מעפכא כמו הולכה די"ל איפכא דהולכה נהי דאפשר לבטלה ולשחוט בצד המזבח אבל אם לא ביטלה וצריף להוליה הוי עבודה לפוסלה בנר אבל בלינה דעיקרה אינה אלא למצוה י"ל דבנר גמי לא מיפסיל.

ולעיל דף ט' חילקו התוס' ו"ל במיצוי חטאת העוף דבכל מקום פשר משום דאם לא מיצה פלל פשר ובלילה חוץ לעזרה פוסל היינו משום דהתם בפנים ונקא בחוץ. וא"כ לענין פסול זרות לר"ש דפוסל בבלילת זר ה"ה דמיפסיל אם מיצה זר אבל באמת לא דמי פלל דהתם כבר הוכשר החטאת ע"י הזיה ושוב אינו חוזר ונפסל לא ע"י שינוי מקום ולא ע"י זר פינו דהמיצוי אינו מעפב פלל וכבר יצא בהכשר אבל הקא בבלילו דהוא

ממעשי והכשר המנחה נהי דאם לא בלל כלל כשר אבל אם בללה זר נעשה בה מעשה בפסול ונפסלה לגמרי ועדיין צ"ע בזה.

ונראה עוד לדקדק בזה למאי דמשמע דבכל ט"ו עבודות פסולות בזר לר"ש אם תנופות והגשות נמי בכלל זה דלכאורה זה דומה למיצוי דהרי לא עשה מעשה בחוץ המנחה אלא הגישה או הניפה וכי מפני שהגישה זר תיפסל המנחה לגמרי היא אפשר לתקן שיחזור הפה ויגישנה וכמ"ש הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהלכות פהמ"ק וי"ל דמודה ר"ש בהא דאין המנחה פסולה וקחשיב להו משום דמצותן בכהנים והוי עבודה המסורה לבני אהרן: דף יט גמרא אי מה סמיכה בבועלים אף שחיטה בבועלים ומשני גלי רחמנא בפרו של אהרן כ'.

ויש לדקדק הא שחיטת פר בזר פלוגתא דרב ושמואל הוא ביומא ולמה ליה לאוקמי לר"ש פחד ואמאי לא משני דליכא למילף שחיטה מסמיכה דדוקא בבועלים מהא דכתיב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל כו' וילפינו מינה מקדושים דשלוחו של אדם פמותו ואלו גבי סמיכה אמרינו במכילתין לקמן ידו ולא יד שלוחו.

והתוס' ז"ל בקידושים דף מ"א הקשו איפכא למה לי קרא דושחטו לרבות שליחות בקדשים אמאי לא יליף מדאיצטריך בפרו של אהרן לומר שהיא בבועלים ש"מ דבשאר קדשים לא בעינן בעלים ות"י דלא הוי שמעינן אלא חטאת דומיא דפרו של אהרן ועיין מהרש"א ז"ל שם אבל שאר קרבנות לא הוי ידעינן ע"ש ולא משמע הכי בשמעתין דא"כ אפתי דילמא מקשינן שחיטה לסמיכה בשאר קרבנות דקרא דוסמך ושחט בעולה פתיב והי נראה דמהא דשמעינן דכל שחיטת קדשים לא הוי בבועלים לא הוי שמעינן כל שליחות בקדשים פגון לעשות שליח בעיקר הפרשת פסחו כדתנן צא ושחוט עלי כו' דה"א דוקא שחיטה הוא דהותר ע"י שליח מק"ו דזריקה דלא בעינן בעלים נהי דאין דנין אפשר כו' מ"מ ק"ו איכא ולא מציינו למילף מינה לכל שליחות אבל מקרא דושחטו כו' שפיר שמעינן דשלוחו של אדם פמותו מדאמר קרא ושחטו כאלו הם השוחטין והיינו משום דשלוחו של אדם פמותו ומאי דקשיא לן אמאי לא ילפינו הך מקרא דושחטו כו' משום דה"א דוקא פסח דלא בעי סמיכה הוא דלא בעינן בעלים אבל שאר קרבנות הטעונים סמיכה ה"א כמו דסמיכה בבועלים ה"ה דשחיטה בבועלים דשחיטה וסמיכה אהדדי שייכי כדבעינן תיקף לסמיכה כו': שם תוס' בד"ה גלי רחמנא כו' ואע"ג דמסקינן כו' ל"ק מידי כו'.

ע"ש מ"ש ובלא"ה לא תיקשי לפי מאי דמשמע הכי דהא דפסולה בזר הוא משום דבעינן בעלים דוקא וא"כ לא מוכח מינה דעבודה היא אלא גזה"כ היא דבעינן שחיטה בבועלים וק"ל: ע"ב גמרא אמר רב כל מקום שהחזיר הכתוב כו' ושמואל אמר גרש ושמן מעפבין כו' ומסיק דכולהו מודו דהיכא דתנא ביה קרא מעפבא ולא פליגי אלא במדה לקומץ משמע מזה דאיכא עוד כפה מילי במנחה דתנא בי קרא וכמ"ש רש"י לעיל לענין יציקה דמעפבא והא דקאמר שמואל גרש ושמן מעפבין צ"ל דל"ד אלא חד מהני דתני ביה קרא נקט לגלוי דחוקה במנחה ל"ד מדאיצטריך למיתני ביה קרא והתוס' ז"ל בד"ה שאני התם כ' לחלק דלעכב זא"ז כמו סלת ושמן בעינן שישנה עליו הכתוב לעכב אבל עיפובא דנפשיה כמו מעוטו מעכב את רובו לא בעינן שישנה לעכב ע"ש וצ"ע טעמא מאי אי

משום חוקה הא אימעיט מדכתיב מגרשה ומשמנה וכ"ת דלא אימעיט דרשא דחוקה אלא לענין עיכוב זא"ז כמו גרש ושמן אבל לא למצוה שבגופו א"כ מ"ט דשמואל דמכשיר בעושה מדה לקומץ הא זה הוי עיכובא דנפשין'.

והתוס' ז"ל בד"ה ושמואל אמר בסה"ד הקשו מ"ש דבמדה לקומץ מכשיר שמואל ובקומץ היתר והחסר תנו דפסול אע"ג דמחד קרא נפקא תרנוניהו ולא שינה הפתוב לעכב וזה נגד דבריהם פאן דלמיעוטי מעכב את רובו לא בעינו שינה הפתוב והינו חסר או יתר ופשוטא דכוליה שמעתין משמע דבכל מילי דמנחה בעינו תנא ביה קרא ומחוקה לא ילפינו וא"כ בכל מילי בעינו שישנה הפתוב לעכב והא דילפינו מסלחה שאם חסר כ"ש פסול הוא גם פן מפני שישנה עליו הפתוב דשיעור הקומץ או הנוחה פבר שמעינו למצוה אפילו הי' פתוב מסלת השתא דכתיב מסלחה אתיא לעיכובא: שם גמרא נהרי מלח דלא תנא ביה קרא ומעכבא דתנא כו'.

ומשני רב יוסף דלהני תנאי באמת אשכחן דמעכבא אפילו אם לא התזיר הפתוב ורב דאמר דבעינו חזרה לעיכובא ס"ל כתנא דמתני' דלא מלח פשר והינו משום דלא תנא ביה קרא ובעי אביי למימר דמתניתין נמי מודה דמלח מעכבא ולא מלח היינו לא מלח פהו אלא זר כמו ביציקה והדק"ל לרב דאפילו לא תנא בי' קרא מעכב ודחי רב יוסף דליכא למימר הכי וכי תעלה ע"ד דזר קרב לגבי מזבח וא"כ אפשר לומר דמליחה בזר לכ"ע פסול אפי' לרב יוסף דתנא דין ס"ל דלא מלח כלל פשר מ"מ אם מלח זר גרע וכמ"ש התוס' ז"ל.

או י"ל דרב יוסף לטעמיה דאביי קאמר לדידה דבעית למימר דלתנא דין ג"כ מלח מעכב אלא דבזר פשר וכי תעלה ע"ד כו' אבל אי ס"ל לתנא דין דמליחה אינו מעכב אפשר גם בזר פשר ועוד יתבאר לקמן בזה וקאמר הש"ס ואב"א פיון דכתיבא בי' ברית פמאן דתנא בי' קרא דמי ואתיא דר"פ אפילו כר"י ור"ש ופריה ולא תנא ביה והכתיב וכל קרבן מנחתה במלח תמלח ואח"כ נאמר ולא תשבית מלח ברית מעל מנחתה א"כ תנא בי' קרא ומשני שהוא מיבעי' ליה לכדתנא לרבוי' כל הקרבנות למלח וסלקא שמעתא בהכי דלתנא דין מלח לא מעכב ואם מלח זר איכא לספוקי וכו' ולר"י ור"ש מלח מעכב וה"ה אם מלח זר נפסל וכל הקרבנות שוין בזה כדדריש לקראי בכלל ופרט.

אבל הרמב"ם ז"ל יש לו שיטה אחרת בזה שכ' בפ"ה מה' איסורי מזבח ואע"פ שלוקה אם לא מלח הקרבן פשר והורצה חוץ מן המנחה שהמלח מעכב בקמיצה שנא' ולא תשבית מלח ברית כו' מעל מנחתה ועיין בכ"מ שהאריה בזה וכ' דפסק כהני תנאי ולא פסתם מתניתין ואין צורך לזה דבהדיא כ' בפ"א מה' פהמ"ק לא מלח פהו אלא זר והינו משום דמפרש למתניתין הכי וכ"כ בפ"ה המשנה פאן וטעות המעתיק יש שם וכבר כתב בזה הלח"מ ז"ל אלא דמה שהכשיר זר במנחה ג"כ קשה פיון דמלח מעכב במנחה אמאי יוכשר בזר הא מליחה לאחר קמיצה הוא וכמו שהקשו התוס' ז"ל לעיל דמקמיצה ואילך מצות פהונה ועוד דהא רב יוסף אמר וכי תעלה ע"ד כו'.

והלח"מ ז"ל כתב דמ"ש הרמב"ם ז"ל דזר פשר במליחה היינו אם עבר זר וקרב לגבי מזבח או שמשחו זר למטה דכשר אבל עדיין הקושיא במקומה עומדת אמאי יוכשר הזר במליחה פיון דהוי דבר המעכב אלא דיש לדקדק בהא דאמר רב יוסף וכי תעלה ע"ד

דְּהָא מִשְׁמַע דְּאַבְיָי בְּעֵי לְאוּקְמֵי מִתְּנִיתִין כַּר"י וְר"ש דְּמַלְחָא מְעַכְבּ וּבִיּוֹמָא דְּף מ"ה מִשְׁמַע דַּר' יְהוּדָה לֹא חָשׁ לְהָאֵי סְבָרָא דְּוְכִי תַעֲלֵה ע"ד כו' גַּבֵּי הִצְתָּת אֲלִיתָא וְהָא דְּבְעֵי אַבְיָי לְמִימַר לֹא מְלַח פְּהֵן אֲלָא זֶר הִיָּינוּ כַּר' יְהוּדָה דַּלְר"ש יִצְיָקָה נְמִי פְּסוּלָה בְּזֶר וְכַדְאָמְרִינוּ לְעֵיל מִסְנוֹנְרִתָא מִתְּנִיתִין דְּלֹא פְּר"ש וּמֵאֵי פְּרִיָּד לִיָּה רַב יוֹסֶפֶר וְכִי תַעֲלֵה ע"ד כו' הָא לַר"י אִית לִיָּה הָאֵי סְבָרָא וְאִם שְׂיִישׁ לְחַלְק מ"מ גְּרָאָה דַּס"ל לְהַרְמַב"ם ו"ל דְּלַפְסוּל הַקְּנוּמָן לְגַמְרֵי מְחַמַּת מְלִיחַת זֶר אִין לְפִנְסוּלוּ פִּינוּן דְּלֹא מְצִינוּ מְפִנְרֵשׁ בַּתּוֹרָה דְּבַכְהֵן הוּא וְעוּד דְּלֹא עֲבוּדָה בְּגוּפָה הַמְּנַחָה הִיא אֲלָא צְרִיָּד שְׂלֹא יְהִי קָרַב בְּלֹא מְלַח וְנִהְרִי גְּמַלְחָא וְהָא דְּבְעֵי אַבְיָי לְמִימַר לֹא מְלַח פְּהֵן אֲלָא זֶר פְּשֵׁר הִיָּינוּ אֲפִילוּ לְכַתְּחַלָּה יְכוּל הִזֶּר לְמִןְלַחוּ וְע"ז פְּרִיָּד לִיָּה רַב יוֹסֶפֶר וְכִי תַעֲלֵה ע"ד כו' וּלְכַתְּחַלָּה וְנִדְאֵי בְּכַהֵן הִיא וַא"כ י"ל דְּמְלִיחָה אֲפִילוּ ר"ש מוּדָה דְּכַשְׂרָה בְּזֶר וְהָא דְּחַשְׁבִּיב לָהּ בְּכַלְל ט"ו עֲבוּדוֹת מְשׁוּם דְּלְכַתְּחַלָּה בְּעֵי פְּהֵן וְדוּקָא יִצְיָקָה וּבְלִילָה דְּנַפְקָא לִיָּה מְקַרָא דְּבְעֵי פְּהֵנוּהָ הָוִי פְּכָל עֲבוּדוֹת הַמְּנַחָה דְּנַפְסָל בְּזֶר וְעַדִּין אִין הַדְּבָרִים בְּרוּרִים אֲצָלִי וְצ"ע יוֹתֵר.

אַף מַה שְׁנִרְאָה עוּד מְדַבְּרִיו ו"ל חֲלוּק מִשְׁאָר קַרְבָּנוֹת דְּבִשְׂאָר קַרְבָּנוֹת מְלִיחָה לֹא מְעַכְבָּא וְהוֹרְצָה וּבְמִנְחָה מְלַח מְעַכְבּ קִשְׂיָא טוּבָא מִנ"ל הָא וּמִש"כ הַכ"מ ו"ל דְּגַבֵּי מְנַחָה פְּתִיב וְלֹא תִשְׁבִּית מְלַח בְּרִית כו' מִשְׁמַע דְּמְעַכְבּ כְּבַר הַקְּשָׁה הַלַּח"מ ו"ל דְּהָא לֹא דְּלֹא תִשְׁבִּית קִשְׂיָא אֲכַל הַקְּרָבָנוֹת וּכְמ"ש הוּא ו"ל דְּלוּקָה בְּכָל הַקְּרָבָנוֹת אִם הַקְּרִיבֵן בְּלֹא מְלַח הֵן אֲמַת דְּלְכַאוּרָה אֲמֵאֵי לוּקָה הָא הָוִי לֹא שְׂאִין בּוּ מְעַשָּׂה הִיָּינוּ שְׂלֹא נִתֵּן מְלַח כְּמִש"נ וְלֹא תִשְׁבִּית וְצ"ל דְּהַקְּרָבָה נֶאֱסַר לִתְּנוּ עַל הָאֵשׁ בְּלִי מְלַח וְכִי עֲבִיד מְעַשָּׂה וְנוֹתֵן עַל הָאֵשׁ בְּלִי מְלַח כְּבַר עֲבַר עַל לֹא דְּלֹא תִשְׁבִּית וְלֹא מְהַנִּי אִם יִתֵּן מְלַח פְּשֵׁהוּא עַל הָאֵשׁ עַכ"פ פִּינוּן דְּלֹא דְּלֹא תִשְׁבִּית קִשְׂיָא אֲכַל הַקְּרָבָנוֹת א"כ מִנ"ל דְּבְכָל הַקְּרָבָנוֹת אִינוּ מְעַכְבּ וּבְמִנְחָה מְעַכְבּ וְעוּד דְּהָא דְּרִשְׁיֵן לְכוּלְהוּ קִרְאֵי בְּכַלְל וּפְרִט וְאִי מְנַחָה יִצָּא מִן הַפְּלָל לְעַכְבּ וּבְכָל הַקְּרָבָנוֹת אִינוּ מְעַכְבּ הִיָּכִי דְּרִשְׁיֵן לִיָּה בְּכַלְל וּפְרִט וְכֵן מִיעוּטָא דְּעַל מְנַחְתָּהּ וְלֹא מְעַל דְּמִיָּד הִיָּכִי שְׁמַעִינוּ דְּדָם לֹא צְרִיָּד מְלַח פְּלָל דִּיקְמָא מִיעוּטָא אֲתִי דְּבְמִנְחָה מְעַכְבּ אֲבָל בְּדָם אִינוּ מְעַכְבּ אֲבָל לְמַצְוָה גַּם דָּם צְרִיָּד מְלַח וְאֵע"ג דְּמִלְשׁוֹנוּ ו"ל שְׁם שְׂכ' דִּיִּין גְּסָכִים וְעַצִּים וְדָם אִין צְרִיכִין מְלַח וְהוּא דְּבַר קְבֵלָה וְאִין לוּ סְמָד מְקַרָא מִשְׁמַע דְּהָאֵי פְּלָל וּפְרִט לֹא דְּרִשְׂא גְּמוּרָה הִיא מ"מ מְשַׁמְעָתִין מוּכַח דְּאִין שׁוּם חֲלוּק בֵּין מְנַחָה לְשְׂאָר קַרְבָּנוֹת וְנִרְאָה בְּפִשְׁטוּת דְּבִשְׂאָר קַרְבָּנוֹת אֵע"פ שְׁלוּקָה הַקְּרָבֵן פְּשֵׁר וְהוֹרְצָה פִּינוּן דְּהָדָם גְּזַרְק פְּהֵלְכָתוּ הִרִי הוֹרְצָה הַקְּרָבֵן וְאֲפִילוּ לֹא הוֹקְטְרוּ הָאִימּוּרִין פְּלָל פְּשֵׁר חוּץ מִן הַמְּנַחָה שְׁהַמְלַח מְעַכְבּ בְּקִמְיָצָה פִּי' פִּינוּן דְּהַקְּנוּמָן מְלַח מְעַכְבּ בּוּ א"כ הָוִי פְּלֹא הַקְּטִיר הַקְּנוּמָן וְנַפְסָלָה לְגַמְרֵי וּמְדוּקָדֵק לְשׁוֹנוּ ו"ל שְׁהַמְלַח מְעַכְבּ בְּקִמְיָצָה לְאִפּוּקֵי שְׂאָר קַרְבָּנוֹת שְׂאִין הַמְּלַח מְעַכְבּ בְּדָם שְׁהוּא הַמְּתִיר וְהִיָּינוּ דְּכַתֵּב רַחֲמָנָא לְלֹא דְּלֹא תִשְׁבִּית גַּבֵּי מְנַחָה מְשׁוּם דְּבְמִנְחָה אִם הַקְּרִיב בְּלֹא מְלַח גְּפָסָלָה לְגַמְרֵי וּלפ"ז ה"ה דְּמְנַחַת פְּהֵנִים וּמְנַחַת גְּסָכִים וּלְבוּנָה אֵע"ג דְּלִית בְּהוּ קִמְיָצָה בְּלֹא מְלַח פְּסוּלִין הֵם וְלֹא הוֹרְצָה פְּמוּ דְּהַמְלַח מְעַכְבּ בּוּ וְכֵן לְפִי מַה שְׁפִי' דְּבְרִיו ו"ל דְּבְמִנְחָה לְחוּד הַמְּלַח מְעַכְבּ ג"כ גְּרָאָה דַּה"ה מְנַחַת פְּהֵנִים כו' דְּגַם הֵם בְּכַלְל מְנַחְתָּהּ עַד דְּקִשְׂיָא לִי הָא דְּתַנָּא בְּבִרְיָתָא אִין לִי אֲלָא קוּנְמָן כו' מְנַחַת פְּהֵנִים כו' מְנִין אִטּוּ מְפָרְטָא דְּמְנַחָה הָוִי מְמַעֲטִינוּ לְהוּ גַּם הֵם בְּכַלְל מְנַחָה וְצ"ל פִּינוּן דְּהָאֵי קִרְאָה פְּתִיב בְּתַר מְנַחַת הַנְּקִמְצוֹת ה"א דְּקַרְבֵּן מְנַחָה הִיָּינוּ הַקְּנוּמָן דוּקָא וְלִקְמוּן יִתְבָּאָר עוּד בְּזָה: דְּף כ ע"ב תוּס' בַּד"ה גְּפָסָל בְּשְׂקִיעַת הַחֲמָה כו'.

ענין מש"כ בחי' זבחים דף נ"ז בדברי התוס' ו"ל שם: ע"ב גמרא ואלא קרא למעוטי מאי כו'. אפיק עצים ועייל נסכים ואימעטו נסכים ג"כ מהאי צד דארף פל שאחרים באין חובה לה יצאו נסכים שאין אחרים באין חובה לה ולהכי איצטריף תרי מעוטי דאי לא פתיב אלא חד מעוטא הוי ממעטינו נסכים אבל דם הוי מרבינו בצד דמתיר להכי איצטריף אידף מעוטא למעט דם ומפשיטה דהש"ס משמע דעצים לרבינו לא איצטריף למעט דלאו קרבן הם וכדאמרינו מאן שמעת ליה כו' ולרבי ליפא למעוטי עצים ולכ"ע אפיק עצים ועייל נסכים אבל מדברי התוס' ו"ל בד"ה לדברי רבי כו' משמע דלרבינו נמי מיקרי קרבן ואיצטריף למעוטי דאין צריף מלח והא דקאמר אפיק עצים היינו משום דתני ליה בהדי דם ענין שם ואפילו לד' ו"ל כי היכי דאימעוטי עצים משום דאין אחרים באין חובה לה ה"נ אימעטו נסכים דאין אחרים באין חובה לה ופשיטא לכ"ע דנסכים אין צריף מלח ועפ"ז אין דברי הכ"מ ו"ל מובנים שכ' על דברי הרמב"ם ו"ל שכ' דעצים נדם ויין של נסכים אין צריף מלח להא דר"י בנו של ריב"ב ולמה הוצרך לזה הא כ"ע מודו בהדי תלת דאין צריכין מלח ועי' לח"מ ו"ל שם ובפס"ז מה' מעה"ק פתב הרמב"ם ו"ל דנין נדבה נותן בו מלח.

וכבר הקשה שם הכ"מ ו"ל וחילק בין יין נסכים ליין נדבה וענין בלח"מ ו"ל מה שהקשה ע"ז ולשמאל דאמר בזבחים דנין נדבה מזלפי ע"ג האישים א"ש דליין נדבה צריף מלח דעולה לאשים אבל הרמב"ם לא פסק פן ועוד צ"ע בזה: דף כא גמרא יצאו עצים שאין מקבלין טומאה מפאן משמע דלרבינו דרבי ג"כ מעוטא למעט עצים ממלח דאי כרבי ס"ל ע"כ ליפא למעוטי עצים ממלח פיון דאימקש למנחה לכל דיניו וכדאמר רבי עצים צריכין מלח והתוס' ו"ל בד"ה יצאו עצים האריכו בהאי דרשא דוהבשר לרבות עצים ולבונה ומסקנתם דמדאורייתא מקבלי טומאה והא דאמרינו יצאו עצים כו' היינו עצים דעלמא ואח"כ פתבו דהא דמרבינו בכל מקום מהבשר לרבות עצים ולבונה היינו לרבי דעצים קרבן גמור הוא וא"כ למה הוצרכו לתרץ דעצים דעלמא קאמר הא בלא"ה ניחא דר"י בנו של ריב"ב פרישנו ס"ל דעצים לאו קרבן גמור הם ואין מקבלין טומאה פלל וא"ש בזה הא דלא מעט לבונה ג"כ משום דלבונה דעלמא אינו מקבל טומאה אבל לפי ה"ל ניחא דעצים לרבינו לא מקבלי טומאה פלל אפילו עצים דהקדש דלאו קרבן גמור הם אבל לבונה קרבן הוא ומקבלי טומאה כדילפינו מוהבשר אבל באמת קשה לומר דהא דאמרינו בכל מקום לרבות עצים ולבונה היינו דוקא לרבי ולא לרבינו וכבר האריכו התוס' בזה בכמה דוכתי וענין מש"כ בזה בחי' זבחים סוף פ' ב"ש באנרף: שם גמרא אמר זעירי דם שבישלו אינו עובר עליו וכן אם מלחו.

ופירש"י ו"ל הטעם דלא חזי לכפרה דמדבישלו לא חזי למילתא ונפק מתורת דם ולא נתבאר בדבריו ו"ל טעמא דהאמילתא אמאי יצא מתורת דם ע"י בישול ואמאי לא חזי לכפרה ואי מסבא קים ליה לזעירי דרתיחת האש והמלח משניהו ויצא מתורת דם א"כ מאי פריף מזעירי דילמא כי קאמר זעירי הכי לבתר דגלי רחמנא דדם אין צריף מלח להכי אם נמלח או נתבשל פסול הוא לזריקה מסבא בעלמא אבל אי לא דגלי הכי רחמנא ה"א דדם צריף מלח ולא נפסל ע"י רתיחת המלח וה"ה ע"י רתיחת האש ועוד היכן מצינו סבא זו דע"י בישול יוצא מתורת דם ולקמן פריף עלה אפיי מהא דהקפה הדם ואכלו חייב ומשני פאן שהקפה באור הא דזעירי בהקפה באור דלא הדר להיות

צ'לול פְּדָרָה דָּם וְהָא דְחַיִּיב בְּהַקְפָּה בַחֲמָה דְהַדָּר וְנַעֲשֶׂה פְצוּרַת דָּם וְלִהְכִי אֶפְיָלוּ בְשַׁעָה
שְׁהַקְפָּה חַיִּיב מִשְׁמַע מְזָה דְהָא דְזַעֲרִי פּוֹטֵר בְּדָם שְׁבִינְשָׁלוּ הֵינְנוּ מִשּׁוּם דְנִקְפָּה וְאִין לוֹ
צוּרַת דָּם וּלפ"ו צ"ל דע"י מלח ג"כ נקפה הוא ופריה עלה בחמה נמי נימא הואיל ואידידי
אידידי דהא בעי כו' דם שקרש ואכלו כו' ונאמר ליה ר' יוחנן הואיל ונדחה ונדחה דדחה.

וְנִשׁ לְדַקְדָּק הָא ר"י אָמַר לְקַמְן בְּפָרָק פֶּל הַמְנַחֲוֹת דְאִין דִּיחֻוּי אֶצֶל אִיסוּרִין וּמִיָּתִי הֲכִי
מִמַּתְנִיתִין דְטִהְרוֹת וי"ל דְהָכָא שְׁאֵנִי הוּאִיל וְנִדְחָה מִהֲזָא דְבְקָדְשִׁים יֵשׁ דִּיחֻוּי מִמִּילָא
נִדְחָה גַם מֵאִיסוּר.

או י"ל דאינו פוטר אלא בשעת קרישה אבל לבתר דהדר אפשר דחייב עכ"פ ששמינו
דהקפה בחמה ג"כ פטור ומסיק פאן בחטאות חיצוניות הא דחייב בהקפה בחמה היינו
בחטאות החיצוניות דקרנו ביה ולקח ונתן ופירש"י דה"ה בחולין דחייב פיון דחזי לכפרה
והא דאמר ר"י דם שקרש פטור הואיל ונדחה היינו בחטאות הפנימיות דלא קרינו בי
וטבל והנה פו נראה פשטא דשמעתין ורש"י ז"ל פתב פאן בחטאות היינו הא דזעירי
וכבר עמדו התוס' ז"ל על דבריו ז"ל ונראה בדעתו דלפי מאי דמוכח לעיל דהא דפטור
בהקפה באור הוא ג"כ מפני שנקפה ואינו ראוי להזאה והשתא דמסיק דקפוי ראוי להזאה
בחטאות החיצוניות א"כ ליכא טעמא לפנימי אפילו בהקפה באור דמאי איכפת לן אי לא
הדר פיון דקפוי נמי פשר וליכא לאוקמי להא דזעירי אלא בחטאות הפנימיות ומדברי
התוס' ז"ל נראה דבשול פוטר אפילו אם הוא צלול וראוי להזאה וטבילה ולא משמע
הכי מהא דאמרי' באור לא הדר ש"מ דעיקר הפטור היא משום הקפוי וכמ"ש לעיל
ורבא מסיק דאפילו בחטאות פנימיות ג"כ חייב הואיל וראוי בחטאות חיצוניות.

ואמר ר"פ הילכה דם חמור שקרש חייב משמע דלרב חסדא דפוטר בפנימיות פוטר נמי
בדם חמור שקרש וקצת קשה מ"ש דם חמור מדם חולין דלכ"ע חייב אפילו קרש דכל
שראוי למזבח חייב עליו אפילו בחולין וה"ה דם חמור ודוקא חטאת הפנימית דעומד
הוא לזריקה ונפסל ע"י קרישה הוא דיש לפטור על אכילתו אבל דם חמור אמאי יפטר
עליו אם קרש יותר משאר דם חולין והנה סלקא שמעתא לשיטת רש"י ז"ל דחייב על
דם בין בינשלו בין מלחו ואפילו נקרש ולעגן הזאה בדמים החיצונים פשר אפילו אם
קרש בדמים הפנימיים אם קרש אינו ראוי להזאה עוד והינו דתנן ביומא נותן לאחר
שיהא ממרס בדם הפך שלא יקרנש אלא דאשכחן נמי בדמים החיצונים שהצריכו למרס
בדם שלא יקרנש פי הא דתנן בפסחים שחטו קודם התמיד יהא אחר ממרס בדמו עד
שיזרק דם התמיד משמע מזה דבפסח נמי נפסל אם נקרש הדם וי"ל דבפסח בעי שפיכה
ודם קרוש אינו נשפך אבל לעיל במקילתין גבי חטאת מצורע אם הקדימו לאשמו תני
לא יהא אחר ממרס בדמו עד שיזרק דם האשם משום דכבר נפסל משחיטה משמע דאם
לא נפסל הי' צריך למרס בדמו עד אחר זריקת דם האשם כדי שלא יקרנש אלמא דאפילו
בחטאת החיצונית אין להניח שיקרנש וצ"ל דלכתחלה הוא דאין מניחין לקרנש אבל
בדיעבד לא נפסל בהכי ובדברי הרמב"ם ז"ל לא נתבאר לא דין דם שבינשלו או מלחו
ונראה דאזיל בשיטת רש"י ז"ל דבמסקנא לא קי"ל כזעירי וכבר כתבו הראשונים ז"ל
וגם דין דם שקרש לעגן זריקה דנראה משמעתין דיש חילוק בזה בין חטאות חיצוניות
לפנימיות לא מצאתי פעת בדבריו ז"ל והדבר פלאי וצ"ע יותר: תוס' בד"ה דם שבינשלו

והיינוּהָא דתנן כו' עיין בה"ז ז"ל ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל פ"י מה' מאכא"ס ובמפרשי
דבריו שם ולפי משמעותא דשמעתין דפטור דם שבישלוּהוּא משום דלא חזי לכפרה
וכדמשמע נמי מהא דמיתתי רב יהודה דידיה אמר איברים שצלאן והעלן כו' ומאי ענין
זה להא דזעירי אלא משום דחד טעמא להוּפי היכי דדם ע"י בישול לא חזי לכפרה ה"נ
איברים ע"י צלי למטה אין בהם משום ריח גיחות א"כ יש לומר דלר' יהודה דמחייב
כרת גם בדם התמצית אע"ג דלא חזי לכפרה ה"נ בדם שבישלו חייב אע"ג דלא חזי
לכפרה: רש"י בד"ה סריף שמתחיל להתניבש כו' לא סריף כו'.

נראה דצ"ל לישנא אחרתא סריף שפשתולין כו' ועי' בה"ז ז"ל וצ"ק ומדברי הרמב"ם ז"ל
נראה שפיר הא דסריף היינו שנסרף הדם בפשר הטמא אפילו לח חוצץ עי' בפ"ב מה'
מקנאות ועי' בכ"מ ז"ל שם: שם גמרא תקריב כ"ש תקריב אפילו בשבת ואפילו
בטומאה.

ודקדק המשנל"מ ז"ל על השמטת הרמב"ם ז"ל להאי ברייתא ולפי מה שהבאתי לעיל
מדברי הרמב"ם ז"ל דאין מלח מעכב בכל הקרבנות א"כ לכאורה אמאי ידחה שבת
וטומאה וקרא דתקריב בכל קרבנות פתיב וי"ל דלהכי איצטרף קרא דתקריב לאשמעין
אע"ג דאין זה אלא למצנה מ"מ דוחה שבת וטומאה דאי מעכב לא צריף קרא וממילא
בכל עבודת ציבור הוא וכבר דקדקתי במ"א איזה דחיית שבת איפא במליחה דמשום
עיבוד ליפא דאין עיבוד באוכלין ואי משום הבערה הא הותרה בשביל הקרבן עצמו
וכדמשמע ביבמות פ' ד"א דליפא מלאכה בהקטרת אימורים אלא הבערה ובטומאה שפיר
איצטרף קרא דמליחה עבודה היא וקמ"ל דמולח אפילו בטומאה ואשכחן כה"ג לקמן
פ' ר"י בקרא דאם תקריב מנחת בכוריה דדריש נמי לכל הגי אפילו כ"ש ואפילו מ"מ
ובשבת ובטומאה ושם יתבאר למה לי קרא להכי פיון דמנחת ציבור הוא ומ"מ התם
איצטרף אפילו רחוק מירושלים דלכתחלה מביא מן הקרוב אבל הכא דמרבית מקום
אפילו ח"ל קשה למה לי קרא להכי מהיכי תיתי למימר דדוקא מלח מא"י ע"כ נראה
דכל הגי דרשא אסמכתא בעלמא הם ובלא"ה פשיטא דאפילו בשבת וטומאה פיון דצורף
עבודה היא ולהכי השמיט הרמב"ם ז"ל להאי דרשא ועי' בירושלמי ביומא פ' טרף בקלפי
דמיתתי התם ברייתא בקטרת אם לא נתן לתוכה מלח או שלא נתן לתוכה מעלה עשן
חייב מיתה שמעין מין דמלח מעכב והרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' פלי המקדש ובסוף הלכות
עבודת יוה"כ לא כתבה ונראה מזה או דקטרת אין צריף מלח וכו' בגו של ריב"ג או
דבקטרת המלח אינו מעכב וכדברי הכ"מ ז"ל דבמנחה לחוד המלח מעכב ולפ"ז צריף
לאוקמי ברייתא דהירושלמי כו' שמעון לעיל דס"ל דבכל הקרבנות המלח מעכב וכמ"ש
הכ"מ ז"ל שם ועדיין צ"ע: ע"ב גמרא מלח שע"ג האבר מועלין בו שעל גבי הכפוש
ושעל גבי המזבח אין מועלין פירש"י ז"ל שע"ג הכפוש שיפול שם ממליחת האברים
דשוב אינו ראוי משמע מדבריו דמלח שהי' נתון מתחלה ע"ג הכפוש והמזבח פדתי לקמן
מועלין בהם וא"כ מאי בעי מאי קרא דשעל גבי האבר מועלין בו ולמה ליה קרא להכי
פיון דאפילו קודם נתינת המלח על האבר יש בו מעילה כ"ש כשנתנו על האבר ע"כ
נראה דע"ג הכפוש והמזבח אין מועלין היינו המלח שהי' נתון ע"ג הכפוש והמזבח אין
מועלין בו ואין מעילה במלח אלא כשהוא על האבר וע"ז אמר רב מתנה מאי קרא דלא
מיקרי קדשי ה' אלא כשהוא על האבר שצמר והשליכו עליהם מלח והעלו אותם עולה

לה' אֵלֵמָּא דְלֵא מִיקָרִי עוֹלָה לֵה' אֵלָּא כְּשֶׁהוּא עַל הָאֲבָר וְהָכִי מִשְׁמַע מְלִשׁוֹן הַתּוֹסֵפֶתָא דְבִתְרַהּ הֵךְ דְתַנִּי הֵתָם בְּג' מְקוֹמוֹת הַמְלַח נִתּוּן כּו' ע"ג הַפְּכֵשׁ וְע"ג הַמְזַבֵּחַ תַּנִּי הֵתָם לֵהךְ שֶׁע"ג הַפְּכֵשׁ וְהַמְזַבֵּחַ לֹא נִהְיִין וְלֹא מוֹעֲלִין שֶׁע"ג אֲבָר מוֹעֲלִין בּוּ וְכוּ מִשְׁמַע מְסַתִּימוֹת לְשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל בַּפ"ח מֵה' מְעִילָה ע"ש.

וְעֵינִין לְעִיל בְּדַבְרֵי הַתּוֹס' ו"ל שֶׁהֵבִיאוּ דְבָרֵי הַתּוֹסֵפֶתָא דְפְּלִיגֵי רַבִּי וְרַבְּנָן אִי מוֹעֲלִין בְּעֵצָם וְצ"ע יוֹתֵר בְּזֶה בְּד' הַרְמַב"ם ו"ל: שֶׁם גְּמָרָא שְׁשָׁם מוֹלַחִין הַקְּוֹמֵץ כּו' וְהַקְּטָרֶת. עֵי בַתּוֹסֵפֶתָא דְלֵא תַנִּי הֵתָם וְהַקְּטָרֶת כְּדִתַּנִּי הֵתָם לְעִיל אֲבָל הֵיִן כּו' וְהַקְּטָרֶת אִין טְעוּנִין מְלַח וְכַדְמִיִּתִּי הַש"ס לְעִיל.

וְהַתּוֹסֵפֶתָא אֲזִלִּי בְּשִׁיטַת רִיב"ב כְּדַמוּקֵי הַש"ס לְעִיל וְהַרְמַב"ם ו"ל ג"כ הַשְּׁמִיט וְהַקְּטָרֶת בְּסוּף פ"ה מֵה' אִיסוּרֵי מְזַבֵּחַ וְכַלְשׁוֹן הַתּוֹסֵפֶתָא וְעֵי בַלח"מ ו"ל שֶׁם וּבְאַמַּת הַדְּבָר תִּימָא שְׁלֵא בִיָּאֵר הַרְמַב"ם ו"ל דִּין מְלַח בַּקְּטָרֶת לֹא לְפִטוֹר וְלֹא לְחֻבָּה וּמִש"כ הַלח"מ דְּסַמָּךְ אֲפֻלָּא דְכָל קַרְבָּנוֹת טְעוּנִין מְלַח אִינוּ מְסַפִּיק וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי מֵהַשְּׁמִיטוֹ וְהַקְּטָרֶת ע"ש (וְעֵי בַתּוֹס' רִישׁ פְּרִיתוֹת וּבְד' הַרְמַב"ם ו"ל בַּפ"ב מֵה' פְּלִי הַמְקַדֵּשׁ וּבְמִש"ל שֶׁם): דָּף כַּב תּוֹס' בְּד"ה וְעֵצִים כּו' וְא"ת לִילָף מְלַח כּו'.

קְוִשְׁיֵיהֶם לֹא קָאֵי עַל הַמְקָשׁוֹן דְּפָרִיף וְעֵצִים מִנ"ל לִילָף מְלַח דְּאֵהָא לֹא תִיקָשִׁי דְנִדְאֵי מִשְׁמַע בְּפִרְיֵיהֶם לְעִיל דְּעֵצִים פְּשִׁיטָא לָן דְּמִשְׁלַל צִיבּוֹר דְּבַעֵי לְמִילָף מְלַח מִיָּנָה אֵלָּא אֲבָרִיִּתָא דִּילָף מְעַל הַעֵצִים כּו' הוּא דְמִקָּשִׁי לְמָה לִי קָרָא לְהָכִי נִילָף מְלַח וּק"ל: שֶׁם א"ב חֲדָתִי עֵינִין מ"ש בְּזֶה בַחֲוִי נְבָחִים דָּף קט"ז.

(נִשְׁמַט מְלַעִיל עֵינִין בְּדַבְרֵי הַרַע"ב ו"ל שְׁפִי לֹא מְלַח דְּמִתְנִיתִין הֵיִינוּ דְלֵא מְלַח כָּל הַמְנַחָה אֵלָּא הַקְּוֹמֵץ וְהוּא תְּמוּהָ דְכָל הַמְנַחָה אִין טְעוּן מְלַח גַּם לְכַתְּחִלָּה וְכַדְאֲמַרִּין יְכוּל כָּל הַמְנַחָה כּו' וְהוּא נֶגֶד דְּבָרֵי הַש"ס לְעִיל דְּאֲמַרִּין רַב כְּתָנָא דִּידִן ס"ל ע"ש וְגַם עַל הַתּוֹי"ט ו"ל יְפֻלָּא שְׁלֵא הַעִיר בְּזֶה): שֶׁם מִשְׁנָה נִתְעַרַב קְוֹמָצָה כּו' ר"י אוֹמֵר בְּמִנְחַת פֶּהֵן מְשִׁיחַ כּו' פְּסוּלָה דְזוּ בְּלִילְתָה עֶבֶה כּו' פִּירִש"י ו"ל דְּשִׁתִּיהֶן פְּסוּלוֹת לַר"י הַקְּוֹמֵץ פְּסוּל דְּבוֹלַע שְׁמֹן מְנַחַת גְּסָכִים וְהוּי רִיבָה שְׁמֵנָה דְסוּלַת הַקְּוֹמֵץ רַבָּה עַל שְׁמֹן שְׁנַבְלַע וּמְבַטְלוּ וְנִקְרָא עַל שְׁמֹן וּמְמִילָא הוּי מְנַחַת גְּסָכִים חִסְרָא שְׁמֵנָה אֲבָל לְרַבְּנָן דְּאִין עוֹלִין מְבַטְלִין זַא"ז לֹא הוּי רִיבָה שְׁמֵנָה דְאִין הַשְּׁמֹן נִקְרָא ע"ש הַקְּוֹמֵץ אֵלָּא נִמְשָׁף אַחַר מְנַחַתוֹ מְנַחַת גְּסָכִים אֲבָל כְּשֶׁבְּלִילְתוֹ שְׁנָה אִין כָּאֵן לֹא חִסְרָא וְלֹא יִתֵּר וְכוּ מִשְׁמַע מִפִּי הַמְשַׁנָּה לַהַר"מ ו"ל דְּהַפְּסוּל הוּא מְשׁוּם רִיבָה שְׁמֵנָה אֵלָּא דִּישׁ אִיזָה חִסְרוֹן דְּבָרִים בְּהַעֲתִיקוֹתוֹ שֶׁם וְגַם נִרְאָה שֶׁהִי גוֹרֵס בְּדַבְרֵי ר"י בְּמִנְחַת פֶּהֵנִים בְּמִנְחַת פֶּהֵן מְשִׁיחַ כּו' ע"ש.

וְהַרַע"ב ו"ל פִּי לַר' יְהוּדָה לֹא מִיְפְּסִיל אֵלָּא הַקְּוֹמֵץ דְּשְׁמֹן שְׁל מְנַחַת גְּסָכִים רַבָּה עָלִיו וּמְבַטְלוּ וְהוּי כָּלֵא הַקְּטָר הַקְּוֹמֵץ כָּלֵל אֲבָל מְנַחַת גְּסָכִים לֹא מִיְפְּסִיל מְשׁוּם רִיבָה שְׁמֵנָה פִּינּוֹן שְׁלֵא מִדְּעַת עִירְבוּ וּכְבָר תְּמוּהָ הַתּוֹי"ט ו"ל עַל פִּי זֶה וּמ"ש שֶׁם דְּלֹא שְׁיִיף רִיבָה שְׁמֵנָה פִּינּוֹן דְּלֹא הוּי לּוֹג כְּבָר כְּתִבְתִּי לְעִיל דְּשְׁמֹן חֲבָרְתָה פּוֹסֵל אֲפִילוּ כ"ש אֵלָּא הַעֲיָקָר בְּכּוֹנוֹת הַרַע"ב ו"ל דְּשְׁלֵא מִדְּעַת לֹא הוּי בְּכָלֵל רִיבָה שְׁמֵנָה וּכְמ"ש הַתּוֹי"ט ו"ל שֶׁם אֲבָל שִׁיטָתוֹ תְּמוּהָ דְלִישְׁנָא דְמִתְנִי מִשְׁמַע דְּמִשׁוּם הַבְּלִיעָה שְׁהַעֲבָה בּוֹלַע מִן הַרַבָּה הִיא דְּפְסוּלָה וְהֵיִנוּ מְשׁוּם דְּרִיבָה שְׁמֵנָה וְכוּ לְקַמּוֹן בְּחָרֵב שְׁנִתְעַרַב בְּבִלּוּל דְּנִפְסֵל הַחֲרָב מְשׁוּם בְּלִיעַת הַשְּׁמֹן דְּהוּי כְּנִתּוֹ עָלִיו שְׁמֹן וְלֹא מְשׁוּם דְּמְבַטְלֵי הַשְּׁמֹן לְהַקְּוֹמֵץ וְכַדְמוּכָח לְקַמּוֹן

בשמעתין והתוס' ו"ל הרבו להקשות לר' יהודה אפילו קומץ בקומץ ליבטל חד לחבריה היינו סלת של אחד יבטל שמן הנבלע בו ואין זו קושיא כ"כ פינו דבלילתו שוה בליעתו נמי שוה ואין פאן לא חסר ולא יתר אבל מ"ש דלר"י ג"כ אין קומץ מבטל קומץ אפילו קרב עם כלול מגז"ש דר"ז ותבאר לקמן בזה: ע"ב תוס' בד"ה ור"י סובר כו' עיין בזה מש"כ בחי' זבחים שם דאיתא שם לכולי' שמעתין: דף כג גמרא איתבי' ר"י לר"ל קרב שנתערב בכלול ר"י אומר לא יקרב.

התוס' ו"ל הקשו דילמא לא יקרב משום הכלול דהוי חסר שמנה ומפני זה כתבו דליפא כלל פסול חסר שמנה משום דהוי בחיבורי עולין ע"ש. וקשה פינו דמיבטיל בטיל ושידנו ל' בטר בלולה למיחשב ריבה שמנה כגון נתערבה במנחת נסכים דהקומץ פסול משום ריבה שמנה א"כ ממילא נפסלת השניה משום חסר שמנה דהכי אפשר למישדי' להכי ולהכי ואי מציינו למימר דתדא פסול לחוד א"כ הוי ליה למיתני לא יקרבו לכתחלה תרנייהו ואם הקטיר חריבה הורצה כדקתני בסיפא לא יקטיר ואם הקטיר עולה לבעלים אלא ודאי משמע דשתיקו פסולות לר"י וישפיר קמותיב לר"ל ולקמן ותבאר עוד בזה: שם גמרא קומץ שמניצה שמנו על העצים כו'.

הפי' הפשוט הוא פירש"י ו"ל שהפסיד מעט שמן ע"י מיצוי על העצים ונתן הקומץ עליו אי חיבורי עולין מה שהשמן מחובר להקומץ הוי פעולין ולא הוי חיבר שמנה אי לאו פעולין. ולשונו אחר שפרש"י קשה דנדאי לא הוי כחסר שמנו אם מיצה ע"ג עצים ופי' התוס' ו"ל ג"כ קשה מאי קאמר הש"ס אבל האי דלאו מיצה דקומץ הוא הא לשיטתם חיבורי עולין היינו שמן הנבלע בעצים לשמן שפקומץ והוי חיבור במינו וגירסת הרמב"ם ו"ל בזה נפלאה היא עיין בפ"ב מה' פה"מ בדברי הראב"ד ו"ל שם: שם גמרא שחיטה אינה בטילה בנבילה פירש"י ו"ל דאין תרומה הנוגעת בהו נשרפת אלא תולין ולר' חנינא דאמר בטילה פירש"י ו"ל דנשרפת אם נגע באחת מהם יש לדקדק אטו ע"י ביטול נחתא לה טומאה לחתיכת השחיטה הא כמאן דאיתי דמי כמו לענין משא והכי נמי כל היכא שהיא טהורה היא ואי משום דתלינו דנגע התרומה בנבילה שהיא רופא א"כ אין זה ענין לביטול ברוב אלא לכללא דאזלינו בטר רופא ומדברי התוס' ו"ל נראה דפולגתיהו הוא לענין רה"ר דלמ"ד שחיטה אינה בטילה אי קביעי הוי ספק טומאה ברה"ר וספיקו טהור אבל למ"ד בטילה לא הוי בכלל ספק טומאה ברה"ר לטהרה לגמרי פינו דנתבטלה בנבילה והוי כספק טומאה ברה"י דטמא מספק וכן איפכא אי נבילה בטילה בשחוטה אפילו ברה"י ספיקו טהור ואי אינה בטילה ברה"י ספיקו טמא ועיין בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"א מה' אה"ט ובדברי הר"י קורקוס ו"ל שם וכתבתי בזה בח"ל בכורות דף כ"ג ע"ש באנרף קצת: תוס' בד"ה שחוטה כו' נדמ הפך נדמ השעיר פינו שהי' מעורב חשיב דאפשר להיות זה בזה ולכאורה לא הוי צריכי לזה דדוקא בדברים המחולקים בדינו כמו נבילה ושחוטה או שירים וטיבלא בהא קאמר ר' חייא דחלוקת דיניהם משוי להו מין בשאינו מינו אבל דם פך ושעיר לר' חייא ג"כ ונדאי הוי מין במינו דאין שום חילוק ביניהם באיזה דבר ובגוונא דנבילה ושחוטה קאמר ר"ח מסברא הכי דבעינו שיהי' אפשר להיות כמו השני הבטל או המבטל: ע"ב גמרא לימא דלא כר' חייא פירש"י ו"ל דמהא דלא מבטל טיבלא לשירים דליהוי פריבה סלתה לא פריף דבטיל

כמאן דליתין דמי נכתבו התוס' ו"ל דדבריו אלו סותרין להא דלעיל דלר"י פסול בנתערב במנחת נסכים מפני שבולעת נהרי ריבה שמנה.

ונראה דלא סתרי אהדדי דדוקא בשמן דניכר הריבוי א"א לומר דכמאן דליתין דמי דכף אמרה תורה שלא יהי שמנונית שמן יותר מלוג נהרי יש בו יותר מלוג אבל ריבוי הסלת אינו ניכר דהא שתי מנחות נתערבו אלא דע"י ביטול אתה אומר שיהי כמו ריבה סלתה בזה שפיר אמרינו דאי בטיל כמאן דליתא דמי ודו"ק: שם רש"י בד"ה אין הקומץ מבטל כו' דהא אפילו ר"י מודה דלא פליג ר"י כו'.

ולא זכיתי להבין דבריו ו"ל דמה ענין ר"י לכאן דהא דמודה ר"י בקומץ דלא מבטל לחבירו הוא משום דזה לכ"ע הוי מין במינו כמו דם הפך והשעיר ואליביה ונדאי לא ילפינו שירים מקומץ שלא יבטל דשירים עם קומץ הוי שלא במינו ושמעתין אזלא לרבנן דס"ל דעולין אין מבטלין זא"ז וע"ז משני ר"ז נאמר הקטרה בקומץ ונאמר הקטרה בשירים כו' דכיון שנאמר הקטרה בשירים יש לה ג"כ דין עולין דלא מבטלי זא"ז ומתני' אתיא פרבנן וגם דברי התוס' ו"ל לעיל בד"ה והן בולעות זו מזו שכ' שם בפשיטות לדרשא דר"ז גם אליבא דר' יהודה ואין הקומץ מבטל הקומץ אפילו קומץ דמנחת נדבה שנתערב בקומץ דמנחת חוטה ומחמת זה הקשו שם מה שהקשו בעיני יפלא מי הכריחם לזה.

ולענ"ד ברור כמ"ש דלר' יהודה לא דרשינן לגז"ש דר"ז פלל פיון דעיקר הטעם משום מין במינו וכמ"ש וקומץ חרב שנתערב בכלול נדאי פסול לר"י וכגירסת הש"ס לעיל מאי לאו קומץ דנדבה דאי ערב בקומץ דמנחת חוטה והכין הוא סוגיא דכוליה שמעתין קומץ בקומץ וכלילתו שנה בין לרבנן בין לר"י לא מבטלי אהדדי לרבנן משום דעולין אין מבטלין זא"ז ולר"י משום (דמב"מ) הוא ולא אמרינו דסולת של קומץ זה יבטל שמן הנבלע בו מקומץ האחר פיון דכלילתו שנה לא מינכר התסרוכות ואינו נפסל על ידי ביטול וכמ"ש לעיל וקומץ חרב בכלול לרבנן פשירות ולר"י פסול וכן קומץ דנדבה שנתערב במנחת פהו משיח או במנחת נסכים והו' דשתי מנחות שנתערבו לרב חסדא אליבא דר"י כי קמיז לחד אידו פסולה דמבטלי שירים לטיבלא ומתניתין אתיא פרבנן ומשום דעולין אין מבטלין זא"ז וה"ה שירים וזה ברור לענ"ד.

ועי' בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"א מה' פהמ"ק בסופו שכ' נתערב קומצה בשירי או שנתערב שירי חביתה לא יקטיר ואם הקטיר עלתה לבעלים ואין הדברים מוכנים אם נתערבו שירי חביתה אמאי לא יקטיר הקומץ הא גם השירים פשירים ולא מבטלי אהדדי והכ"מ ו"ל לא העיר בנה ואי לאו דמסתפינא הייתי אומר דט"ס הוא וצ"ל פלישנא דתנן או שנתערב בשירי חביתה ועיין בלשון התוספתא פ"ד: שם גמרא תבלה בקצת כו'.

עי' בדברי הרמב"ם ו"ל שכ' להאי דינא גבי שירי מנחה ודקדק שם הלח"מ ו"ל אמאי לא ביאר דדוקא אי רוב מצה דהא פסק ו"ל דביתר מבטל אזלינן בפ"א מה' אה"ט ואין קושיא דהא אנו קי"ל דמין במינו בטל בכ' נורא דרבא מין בשאינו מינו לא בטיל ובסוגיא דזבחים ומלשון הרמב"ם ו"ל כ"ה אה"ט משמע דמה שבטל אפשר להיות כמבטל הוא דגורם הביטול דאי לאו דנבילה יכולה ליטהר לא הוי מטהרינו לה אפילו ממגע אבל פיון

דיכולה ליטעהר אחר שתסרח מטערינו לה נמי ע"י ביטול ע"ש בלשוננו ו"ל ותראה שכן הוא וזה לפי שיטתו דהא דר' חייא אינו ענין כלל לפלוגתא דר"י ורפנן במב"מ וכמ"ש הר"י קורקוס ו"ל שם ודוקא לענין טומאה נאמרה הא דר"ח אבל לא לענין איסור אכילה כמו שלא נמצא ד' ר"ח בדבריו ו"ל גבי איסור אכילה והדברים עתיקים בזה.

ואי קשיא לי הא קשיא לי גבי שיירי מנחה היכי שיירי לשון פשיעה ואפילו אי רנבא תבלין מאי הוי מאי דעבד עבד ואיסור חמץ אין בזה אטו שיירי מנחה שנתבטל בדבר אחר אסור לאכול ונהי דלא קנים המצוה כתיקוניה כמ"ש באכילה מצות אבל איסור לא שמענו אם לא שנתערב קודם הקטרה דאי נתבטלו הוי פשיעים שחסרו בין קמיצה להקטרה אבל לענין פסח א"ש דאי בטיל לא יצא ידי חובת מצוה ודו"ק: דף פד גמרא הושיט א' לביניהם מהו.

פירש"י ו"ל חצי עשרון אחר מהו אם נגעה טומאה בזה מהו שיטמאו הראשונים ע"י צירוף ומסיק אין צריך לכלי אין הפלי מצרפו לא לטמא אחרים ממנו ולא לטמא מאחרים אבל אם נטמא אחד מהראשונים נטמא חבירו ולא האמצעי ואין האמצעי מפסיק ולפ"ז יקשה מאי איריא ביניהם פיון דמיבעי' ליה אי הפלי מצרף שאין צריך לכלי הוי מצי למיבעי' אם נתן חצי עשרון שאין צריך לכלי באיזה מקום שהוא אי מצרף אי לא אבל הרמב"ם ו"ל פי' דמיבעי' לי' אם הושיט דבר אחר ביניהם אי מפסיק שלא לצרף אחד לחבירו ומסיק דאם יש ביניהם דבר חוצץ ואין צריך לכלי מפסיק מצרף ולא נטמא אלא זה שנגעה בו הטומאה ונראה דכך הי' גירסתו הושיט דבר אחר ביניהם מהו ועי' בכ"מ ו"ל שם שדקדק על פי' הרמב"ד שהוא כפירש"י וכ' שיש לישב בדוחק והדברים מבוארים ברש"י ו"ל.

ויותר הי' נראה דמיבעי' ליה אם נטמאת האמצעית ע"י נגיעת טומאה בא' מהראשונים מי אמרין פיון דהטומאה קופצת להאחרת וזו בנתיים גם זו נטמאת או דילמא הטומאה קופצת על האמצעית והיא לא נטמאה והכי משמע בירושלמי חגיגה פרק חומר בקודש ע"ש דאיתא לכולין שמעינן התם ועי' שם הא דמיבעי' ליה וקפצה טומאה אמרין ליה וקפצה טומאה ואינו מוכן מאי קמיבעי' ליה ומה שפי' הק"ע דמיבעי' ליה אם הושיט אצבעו לא משמע הכי ונראה דהך גופא בעי להו וקפצה טומאה האיה קופצת הטומאה מזה לזה פיון דאין נוגעין זב"ז אמרין ליה אין דקפצה טומאה ותו מיבעי' ליה אפילו אחרת בנתיים קופצת הטומאה אמרין ליה אפילו אחרת בנתיים אין זו חציצה והטומאה קופצת דרף עלי' והיא טהורה וכדמסיק שם: שם תוס' בד"ה שאין צריך לכלי כו' א"נ דוקא שיירי מנחה כו'.

ובירושלמי שם מבואר בדבריהם אלו ע"ש: שם גמרא מהו לקמן מזע"ז צירוף דאורייתא כו'. והרמב"ם ו"ל פי"א מה' פהמ"ק פסק דספיקא הוי אם קמץ מזע"ז ובפי"ב מה' אה"ט כתב בפשיטות דמעילה זו דצירוף פלי מדבריהם הוא ויש לזה רמז בתורה כף אחת כו' משמע דפשיטא ליה דצירוף פלי מדברנן הוא ואמאי פסק כן דספיקא הוא ונ"ל כדעתו ו"ל דהך בעי' לא תליא בהא דצירוף פלי לענין טומאה אלא מיבעי' לי' דילמא לא אימעיט אלא שלא יביא בב' פלים אבל בכלי אחד אע"פ שאינו מחוברים

קומץ מזע"ז או דילמא בעינן שיהי' מחנברים דוקא ודוק: שם גמרא היכי דמי כגון קפינא בקבא אע"ג דעריבו מעילאי כו'.

פירש רש"י ז"ל מעילאי היינו בגודש הפלי אבל אי עריבי בתוך הפלי מצטרף והרמב"ם ז"ל חילק בין המחיצה למעלה ועריכי מתפאי ובין המחיצה למטה ועריכי מעילאי ע"ש ובכ"מ שם: שם גמרא צירוף פלי וחיבור מים.

ופירש"י ז"ל חצי עשרון חוץ לפלי ומחנבר ע"י מים לחצי אשר בכלי שנטמא ע"י צירוף אי מיטמא גם החצי שחוץ לפלי ומיבעי ליה אי טומאה שע"י צירוף הולכת גם חוץ לכלי או אינה יכולה לילך חוץ לפלי ויש לדקדק אי טומאה זו באה ע"י טבול יום א"כ היכא מיטמא זה שחוץ לפלי הא טבול יום אינו אלא פוסל ולא מטמא אחרים ואי באה ע"י אינה טומאה אחרת מפני מה לא יטמא זה שחוץ לפלי ויהי' זה שבתוך הפלי ראשון ושחוץ לכלי שני ואי מיבעי' אי טומאה שע"י צירוף מטמא אחרים אי לא א"כ מאי איירא חיבור מים בכל דבר שנגע בו שייך למיבעי וצ"ל דחיבור מים משני לה כגון אחד ולזה מיבעי' ליה אי לטומאה שע"י צירוף ג"כ הוי כגוף אחד ונטמא גם החצי שחוץ לפלי ע"י חיבור מים או צירוף אינו מטמא אלא דגונאי אבל דבראי לא אבל הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' אה"ט כ' דחיבור אוכלין על ידי משקין הוי ספק אי כגוף אחד הם או מונין בו ראשון ושני והוא מיבעי' דנבחים פרק טבול יום וכמ"ש שם בחי' א"כ ליכא לפרש הך בעיא דשמעתין כפירש"י ז"ל פ"ג דמספיקא לן אי הוי כגוף א' א"כ בלא"ה אינו מיטמא ע"י טבול יום דאינו אלא פוסל ושמעתין איירי כמבואר להכי פירש הוא בפ"ב מה' ה"ל דחיבור מים היינו במים עצמן אם נטמאו ע"י צירוף פלי ומים המחנברים באוכל כגוף אחד הם אלא דגם זה צ"ע דהא מנין ראשון ושני הוא ע"י אנוקל ומשקה ואנוקל לאנוקל ראשון ומשקה שני אלמא דלאו כגוף אחד הם ועי' בכ"מ שם ובבה"ז ובצ"ק ז"ל: שם גמרא בעי רבא עשרון שחילקו ונטמא כו' והניחו בביסא וחזר טבול יום כו'.

לכאורה פ"ג שנטמא קודם שהניחו בביסא כבר נפסל ואין ראוי לכלי עוד וא"כ אין הפלי מצרפו וצ"ל פ"ג שהי' ראוי לפלי הפלי מצרפו וכמ"ש התוס' ז"ל ומיבעי' ליה אי שבע לי' טומאה ואין נגיעה האחרונה פלום ולא נטמא החצי השני ע"י צירוף הוי מצי למיבעי' כה"ג בכביצה אנוקל שחלק לשנים דנשאר פל חלק בטומאתו אבל אינו יכול לטמא אחרים וחיבור לו עוד חצי ביצה אחר ונגע הטמא בחצי שפבר נטמאה אי גם החצי השני נטמאה ע"י מגע זו או דילמא החצי הראשונה שבע לה טומאה ואין מגעה פלום ומסתבר כזה פ"ג דהפל נעשה גוף אחד כביצה כי נגע בחצי הטומאה מפבר הוי פאלו נגע גם בשניה והכא דוקא מיבעי' לי' דהכתוב עשאן כגוף אחד אבל באמת לאו גוף אחד הם ועי' במשנל"מ ז"ל פכ"ג מה' פלים ושהוא כמסתפק אי כביצה אנוקל שחלק לשנים אי פ"ג טומאה מהם לגמרי ע"ש ונהרי דברים מבוארים בפ"א ממס' טהרות חצי ביצה אנוקל ראשון וחצי ביצה שני מצטרפין זה עם זה לטמא בקל שבשניהם אלמא דאפילו אחר שחילקו לא פ"ג טומאה מהם ואם אח"כ עירבו טומאתו עליהם.

והנה הך סברא דשבע לה טומאה יש לסמוך קצת בהא דאין איסור חל על איסור ואפ"ה אמרי' דאיסור מיתלי תלי וקאי ואם הותר הראשון חל השני פדאי'תא בנדרים לענין שבועה על שבועה וא"כ ה"נ מאי פריה אפיי מי אמרינן שבע ליה טומאה מסדין שעשאו

וילון דלא אָמרינון שָׁבַע ליי טונמאָה דיילמאָה הָתָם לְאַחַר שְׁבִיטְלָה מְטוּמְאָת מְדָרְס חָל עֲלֵי טונמאָת מַגַּע דְּהוּי מִתְּלֵי תְּלֵי אָבֵל הָכָא דְּהַחְצֵי עֶשְׂרוֹן טְמֵא הוּא אִם חֲזַר וְנִגַּע בּוּ לֹא פְלוּם דְּשָׁבַע לִיה טונמאָה אָבֵל הַש"ס לֹא נִיחָא לִי בְּהֵכִי וְלֹא דְמֵי טונמאָה לְאַיְסוּר בְּזָה.

וְעֵינֵן תּוֹס' בַּד"ה פִּי נִגַּע בּוּ כו' וּבַד"ה שְׁנֵי סְדִינִים שְׁהֶאֱרִיכוּ בְּזָה. וְעֵינֵן תּוֹס' חֲוָלִין פ' הָעוֹר וְהָרוֹטָב וּבַד"ה הַר"ש ז"ל בְּכָלִים וְעֵינֵן בְּדַבְרֵי הַמֶּלֶךְ מ' בְּפִי"ב מֵהַל' אַה"ט וּבְפִכ"ג מֵהַל' פְּלִים שְׁהֶאֱרִיף ג"כ בְּזָה: ע"ב גְּמָרָא עֶשְׂרוֹן שְׁחִילְקוּ וְאַבְד' א' מִהֵן וְהַפְּרִישׁ אַחַר תַּחְתּוּי כו' וְאָמַר רַבָּא דְּבַתֵּר הָרֵאשׁוֹן שְׁנִיָּהֶם גְּרִירֵי הָאָבֵד וְהַמְּוֹפְרָשׁ וּמַש"ה אִם נְטֵמָא שְׁנִיָּהֶם מְצֻטְרָפִין וְכוּלָן טְמֵאִין אָבֵל הָאָבֵד וְהַמְּוֹפְרָשׁ לֹא גְרִיר חַד בְּתַר חֲבָרִיה וּמַש"ה נְטֵמָא הָאָבֵד אִין הַמְּוֹפְרָשׁ מְצֻטְרָף וְכוּן אִיפְכָא וְלַעֲגֵנָן קְמִיצָה ג"כ הַדִּין פֶּן אִם קְמִץ מִן הָאָבֵד הַקְּמִיצָה מִתְּרַת שִׁירֵי' וְכָל הָרֵאשׁוֹן אָבֵל הַמְּוֹפְרָשׁ אִין לֹא שְׁיִיכוּת עִם הָאָבֵד וְכוּן אִם קְמִץ מִן הַמְּוֹפְרָשׁ הוּא וְהָרֵאשׁוֹן נְאָכְל וְהָאָבֵד אִינוּ נְאָכְל אָבֵל אִם קְמִץ מִן הָרֵאשׁוֹן שְׁיִירֵי הָרֵאשׁוֹן לְבַד נְאָכְל וְהָאָבֵד וְהַמְּוֹפְרָשׁ אִינוּ נְאָכְלִין דְּלֹא יִדְעִינוּ הֵי מִינְיָהוּ הַתִּיר הַקְּוֹמָץ פִּינוּן דְּתַרְנוּיָהוּ בְּתַר רֵאשׁוֹן גְּרִירֵי וְאַבְיֵי אָמַר דְּכֻלְהוּ בְּנֵי חַד בִּיקְתָא נִינְהוּ וּבְטוּמְאָה מְצֻטְרָפִין כּוּלָן בְּאַיְזָה מִהֵן שְׁנַגַּע וּבְקוּמָץ ג"כ אִינוּ נְאָכְל אָבֵל שְׁיִירֵי זֶה שְׁקִמָץ מְמַנּוּ אָבֵל לֹא הַשְׁנֵי חֲצָאִין הָאֲחֵרִים דְּלֹא יִדְעִינוּ הֵי מִינְיָהוּ הַתִּיר הַקְּוֹמָץ.

וּמִתְקִיף ר"פ שְׁיִירֵי' ג"כ הֵיאָף נְאָכְלִין הָא הַקְּוֹמָץ חֲסַר שְׁלִישׁ וּמְטֵי שְׁתוּת לְחֲצֵי זֶה וְשִׁירֵי' ג"כ לֹא הִוְתָרוּ וּמִשְׁמַע מַל' רַש"י ז"ל בַּד"ה וְשִׁירֵי' דִּידִן' דַּר"פ לְרַבָּא נְמִי פְרִיף אִם קְמִץ מִן הָרֵאשׁוֹן דְּשְׁנִיָּהֶם אִין הַקְּוֹמָץ מְעוֹרָב מְכּוּלָן וְרַב יִצְחָק פְּרִיף קוּמָץ הֵיכִי קָרִיב וּמִסִּיק רַב אֲשֵׁי דְקוּמָץ בְּדַעֲתָהּ דְּכֹהֵן תְּלִיא כו'.

וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק אַמַּאי אִין הַפְּהוּזִיכוּל לְכַרֵּר לֹא אִיזָה ב' חֲצָאֵי עֶשְׂרוֹנִים בְּשָׁבִיל עֶשְׂרוֹן הַמְּנַחָה וּשְׁאָר יְהִי מְוֹתְרוֹת וּכְמוּ בְּשְׁאָר קְרַבְנוֹת דְּבְאַיְזָה שְׁיִרְצָה מִתְּפַפֵּר לְבַד מִחֲטָאָת וְאַשְׁמַם וּמַאִיזָה מִהֵן שְׁקִמָץ יִצְרָף לֹא עוֹד חֲצֵי עֶשְׂרוֹן אַחַד וַיְהִי לְעֶשְׂרוֹן שְׁלָם וְהַמּוֹתֵר יִפְדָּה אוֹ יִשְׁלִימוּ לְמַנְחָה אַחֲרָת וְנִהִי דְפַדְיוֹן לֹא שְׁיִיף הָכָא פִּינוּן דְּכָבֵר נִתְקַדַּשׁ בְּכָלִי שְׁרַת וְהָא דְאָמַר הָא אִיפְכָא תְּלַתָּא חֲוָלִין הוּא לֹא זִנְקָא אָבֵל לְצַרְפוּ לְמַנְחָה אַחֲרָת אַמַּאי אִינוּ יָכוּל.

וְהִי נִרְאָה דְּבַאֲמַת יָכוּל הַפְּהוּזִיכוּל לְעֶשְׂרוֹת פֶּן וְאִם עֵינְרַב ב' חֲצָאִין מִהֵם מַאִיזָה מִהֵם שְׁיִיף יִיכַל לְקוּמָץ מִהֵם וְהַשִּׁירִים נְאָכְלִין וְהַחְצֵי הַג' הוּי מְוֹתֵר אָבֵל הָכָא מִיִּירֵי כּוּלָם מְוֹנַחִים בְּבִיטָא ג' חֲצָאִים מְחוּלְקִים וְלֹא נִתְבַּרֵּר מִי הוּא לְמַנְחָה וּמִי לְמוֹתְרוֹת בְּהָא אָמַר רַבָּא דְאִם קְמִץ מִן הָאָבֵד אִין הַמְּוֹפְרָשׁ בְּכָלִי וְשִׁירֵי הָאָבֵד וְהָרֵאשׁוֹן נְאָכְלִין וְהַמְּוֹפְרָשׁ אִינוּ נְאָכְלִין וְכוּן לְעֵנָן צִירוּף וְאִם קְמִץ הַמְּוֹפְרָשׁ אִין הָאָבֵד בְּכָלִי אָבֵל אִם קְמִץ מִן הָרֵאשׁוֹן שְׁנִיָּהֶם נְמַשְׁכִּין אַחֲרֵי וְלֹא נִתְבַּרֵּר מִי הוּא לְמַנְחָה וּמִי לְמוֹתֵר לְהֵכִי שְׁנִיָּהֶם אִינוּ נְאָכְלִין.

וּקְצַת קֶשֶׁה מְפָאן לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל לְעֵיל דְּדַבְרֵי אַחַר שְׁאִין צְרִיף לְפָלִי חוּצָץ בְּפָנֵי הַצִּירוּף וּכְמַש"כ לְעֵיל א"כ הָכָא הֵיכִי קְאָמַר בְּפִשְׁיטוֹת אָבֵד וְרֵאשׁוֹן מְצֻטְרָף וּמְוֹפְרָשׁ אִין מְצֻטְרָף אִם הַמְּוֹפְרָשׁ חוּצָץ בֵּין אָבֵד לְרֵאשׁוֹן גַּם הָרֵאשׁוֹן לֹא יִצְטְרָף.

וַי"ל דְּזֶה אִינוּ חָשׁוּב אִינוּ רְאוּי לְפָלִי כ"כ פִּינוּן שְׁהִי רְאוּי לְפָלִי בְּשַׁעָה שְׁנַאָבֵד הָרֵאשׁוֹן וְהָא דְּמִשְׁמַע הָכָא דְּהָאָבֵד אַחַר שְׁנַמְצָא רְאוּי הוּא לְמַנְחָה לְכַאוּרָה אַמַּאי אִינוּ נְפֹסֵל

בְּהִיטָה הַדַּעַת דְּהוּי פְּסוּל הַגּוֹף אוּ פְּסוּל טְנוּמָאָה צ"ל דְּנֶאֱבָד בְּכַה"ג דְּלֵא הִי בּוּ הִיטָח
הַדַּעַת וְעַי' בְּדִבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל פִּי"ט מֵהַלְכוֹת פֶּהמ"ק וּבְמִשְׁנַל"מ ז"ל גַּבֵּי בְּשָׁר הַנְּמָצָא.

וְנִרְאִיתִי לְהַרְמְב"ם ז"ל בְּפִי"א מֵה' הַנ"ל שֶׁפָּסַק פְּרָבָא וְכ' שָׁם בְּהַנִּי תַרִי דִּינָא בְּצִירּוּף
וּקְמִיצָה דְּהַחֲלָקִים אֵינָם נוֹגְעִים זֶה בְּזֶה ע"ש וּגַבֵּי צִירּוּף י"ל דְּהַוְכָרַח לְזֶה לַר"י דְּאִי
נוֹגְעִים זב"ז בְּלֵא"ה הִי אֶחָד מִטְמֵא אֶת חֲבִירוֹ אֲלֵא דְאֵינוּ מְוַכָּרַח דְּהֵא בְּטְנוּמָאָת טְבוּל
יוֹם מִיָּרֵי שְׁמַעְתִּין דְּאֵינוּ אֲלֵא פּוֹסֵל וְלֵא מִטְמֵא וְכַמְש"כ רַש"י ז"ל לְעֵיל וְאֶפִּילוּ נִגְעֵי
אֲהָדָדִי צִרִיכִין לְצִירּוּף פְּלִי אֲבָל מִש"כ גַּם בְּקְמִיצָה דְּאֵין הַחֲלָקִים נוֹגְעִים זב"ז נִרְאֵה
מִלְשׁוֹנוֹ ז"ל שָׁם דְּהַוְצָרָה לְזֶה פִּינּוּ דְתַלּוּי בְּדַעַת פֶּהן וְאֵין דַּעַתוֹ אֲלֵא עַל הַעֲשָׂרוֹן וְהֵינּוּ
כְּשֶׁהֵם חֲלוּקִים וְאֵינּוּ נוֹגְעִים זב"ז אֲבָל אִם הֵיוּ נוֹגְעִים זב"ז הֵרִי הֵם פְּמַעֲרָבִים וְלֵא הִי
יְכוּל לְהַקְרִיב הַקְּנוּמָן דְּמִנְחָה יִתְרָה הִיא עֲשָׂרוֹן וּמִחֻצָּה ע"ש בְּדִבְרֵיו ז"ל אֲבָל לַפ"ז קִשָּׁה
הִיכִי קְמִיץ מִחַד אֲחֻצָּרָה פִּינּוּ דְאֵין נוֹגְעִין זב"ז וְהֵא בַּעֲיָא דְלֵא אִיפְשִׁיטָא הִיא אִי צִירּוּף
דְּאוֹרֵייתָא וְכוּ פָּסַק הוּא ז"ל גּוּפָא דְסָפִיקָא הוּא וְלֵא יִקְמוּץ וְאִם קְמִץ שִׁירָי אֲסוּרִים
בְּאֲכִילָה ע"כ דְּבִרְיוֹ ז"ל צ"ע וּמְפָרְשֵׁי דְבִרְיוֹ לֵא בִּינְאוּרֵי פְּלֵל בְּזֶה: דָּף פֶּה תוֹס' בַּד"ה הֵא
אֵינוּ נוֹשָׂא כו'.

הַעֲרִיכוּ לְמִצּוֹא הַפִּיגּוּל וְנוֹתֵר הֵיטֵר מְפָלְלוֹ וְכ' דְּפִיגּוּל הֵינּוּ חוּץ לְמִקּוּמוֹ הַתֵּר בְּבִמָּה
וְאֵין זֶה מוּבָן פִּינּוּ דְלִית בֵּיהּ מַחְשָׁבָה זֹו פְּלֵל דְאֵין פֶּאן חוּץ לְמִקּוּמוֹ הִיכִי שִׁינָה לְמִיקְרֵי
הַתֵּר מְפָלְלוֹ וְכ' עוֹד דְּפִיגּוּל וְנוֹתֵר הַתֵּר מְפָלְלוֹ בְּמִנְחַת פֶּהגִים וְקוּמָן וְכָל דְּבַר שִׁאֵין לוֹ
מִתִּירִין וְאֶפִּי' פְּסוּלָא לִיפָא כו' וְגַם בְּזֶה יֵשׁ לְדַקְדָּק דְּקוּמָן נְהִי דְלִית בֵּיהּ מִשּׁוּם פִּיגּוּל
מ"מ פְּסוּל הוּא פִּינּוּ דְכָל הַמִּנְחָה נְפֹסֶלֶת וּמִפְּרֵת הוּא דְאִימְעִיט הַמִּתִּיר עֲצָמוֹ אֲבָל פְּסוּל
הוּא ע"י מַחְשָׁבַת פִּיגּוּל אִם לֵא בְּמִנְחַת פֶּהגִים וְכֵהן מְשִׁיחַ דְאֵין לְהֵם מִתִּירִין פְּלֵל בְּהַנִּי
יֵשׁ לוֹמֵר דְלִיפָא מַחְשָׁבַת פִּיגּוּל דְלֵא הוּי דּוּמִיָּא דְשְׁלָמִים אֲבָל מ"מ אִיטוּרָא אִיפָא לְחֲשׁוֹב
מַחְשָׁבַת פִּיגּוּל כְּמוֹ מַחְשָׁבַת שְׁלֵא לְשָׁמֵן דְכָשֵׁר הוּא אֲבָל עֲבִיד אִיטוּרָא בְּמַחְשָׁבָתוֹ וְא"כ
גַּם זֶה לִיפָא לְמִיקְרֵי הַתֵּר מְפָלְלוֹ וְעֵינִין בְּדִבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל פ' ר"י מֵה' פֶּהמ"ק
וּבְמִשְׁנַל"מ ז"ל שָׁם שְׁהֲעָרִיף קֶצֶת בְּזֶה וּל"נ כַּמְש"כ וּלְעֵיקָר קְנוּשִׁית הַתוֹס' ז"ל נִרְאֵה
דְּבִרְיֵיתָא טַעְמָא דְקָרָא קְאָמֵר הֵא דְבְּפִיגּוּל וְנוֹתֵר נ' לֵא יִרְצָה וּבְטְנוּמָאָה מְרַצָּה מִשּׁוּם
דְּאִשְׁפָּחוּ קוּלָא בְּטְנוּמָאָה דְּהַוְתָּרָה בְּצַבוּר ג"כ: שָׁם תוֹס' בַּד"ה אִימָא עֲוֹן יוֹצֵא מְעוֹן דְּזָרוּת
כו' וְלִשְׁנוּיֵי כְּגוֹן בַּעֲוֹן יוֹצֵא.

מַד' ז"ל דְּהֵא דְאִמְרִינּוּ עֲוֹן דְלַפְנֵי ה' אֵין כו' הֵינּוּ דְהַהִיטֵר יֵהִי לַפְנֵי ה' דַּל"ה לֵא דְמִי
זָרוּת דְעֲוֹן שְׁלַפְנֵי ה' הוּא אֲבָל יוֹצֵא לֵאוּ לַפְנֵי ה' הוּא וְהוּא פְּדִבְרֵי ר"ת ז"ל דְלַרְצוֹן לְהֵם
מִשְׁמַע דְּבַר שְׁהוּא לְרַצוֹן בְּמִקּוּם אַחַר וְא"ש בְּזֶה הֵא דְאָמֵר רַב סִימָא לְקַמֵּן אִימָא בַע"מ
שְׁהוּתֵר מְפָלְלוֹ בְּעוֹפּוֹת וְאִמָּאֵי לֵא קְאָמֵר שְׁפֵן הַתֵּר מְפָלְלוֹ בְּבִמָּה דְבְּבִמָּה אֶפִּי' בַע"מ
פֶּשֶׁר כְּדִאִיתָא בְּסוּף זְבָחִים אֲלֵא דְאֵין זֶה עֲוֹן דְלַפְנֵי ה' אֲבָל בְּלֵא"ה נִיחָא דְלֵא הַתֵּר בַע"מ
בְּבִמָּה אֲלֵא לְבַנֵּי נַח אֲבָל לִישְׁרָאֵל בַע"מ נֶאֱסָר גַּם בְּבִמָּה: שָׁם גְּמָרָא עֲוֹן שְׁהִי בּוּ וּדְחִיתִיו
לְאִפּוּקֵי יוה"כ דְּהַחֲשִׁירוּ בְּכָף לְכַאוּרָה לְאַבְיֵי לְמָה הַוְצָרָה לְשְׁנוּיֵי לְעֵיל עַל עֲוֹן יוֹצֵא עֲוֹן
דְלַפְנֵי ה' כו' הֵא סְגִי בְּהֵאֵי תִירוּצָא עֲוֹן שְׁהִי בּוּ וּדְחִיתִיו לְאִפּוּקֵי בְּמָה דְּהַחֲשִׁירוּ בְּכָף
כְּדִאִמְרִינּוּ בְּזָבָחִים עַל בְּמָה וְכִי דְנִין דְּבַר שְׁהַחֲשִׁירוּ כו' וְהִי נִרְאֵה דְבִאֲמַת לְהֵאֵי שְׁנוּיָא
מִתְרַצִּי כּוֹלְהוּ פִּירְכָא דְבִין יוֹצֵא דְבִמָּה בִין שְׁמַאל דִּיוה"כ בִּין בַע"מ דְּעוֹפּוֹת אֵין בְּהֵם

שום עֶזְרָה וְכֹלֶן הַכְּשִׁירֵן בְּכֶף מִשָּׂא"כ טוֹמְאָה דְאֶפִּילוּ לְמַ"ד הַתְּתֵרָה בְּצַבּוּר אִיכָּא מ"ד דְּמַהֲדְרִינּוּ אֶטְהוּרִין פְּדֵאִיתָא בְּיוֹמָא פ"ק ועפ"ז נִיחָא נְמִי אֲוִנָּה דְכַה"ג דְּלִיכָא עֶזְרָה פְּלִל וְאֶדְרָבָה נְאָסֵר לֹו אֲנִינּוֹת פְּדִכְתִּיב וּמִן הַמְּקַדְּשׁ לֹא יֵצֵא כו' אַע"ג דְּיֵשׁ לֹוּמֵר דְּשִׂמְאֵל דִּוְה"כ הַכְּשִׁירוּ בְּכֶף הֵינּוּ דְהֵתָם א"א בַּע"א מִשָּׂא"כ יִנְצָא דְבִמָּה וּבַע"מ דְּעוֹפּוֹת אָבֵל אֲוִנָּה כַה"ג וְנִדְאִי י"ל דְּהֵינּוּ כְּמוֹ שִׂמְאֵל דִּוְה"כ וּמִצְנָה אִיכָּא לְהַקְרִיב קַרְבָּנוֹת אֶפִּילוּ (בְּאֲנִינּוֹת) וּי"ל עוֹד דְּאֲבִי לְטַעֲמִיהָ דַּס"ל טוֹמְאָה דְחֻוּיָהּ הִיא בְּצַבּוּר וְכִדְאָמַר עֶזְרָה שְׁהִי בֹו וְדַחֲתִינּוּ לְאֶפֹּקִי כֹל אֵינְךָ דְהֵתִירָא הוּא וְרַב אֲשִׁי ס"ל דְּטוֹמְאָה הַתְּתֵרָה בְּצַבּוּר וְכֹלְהָ הֵתִירָא הֵם לְהַכִּי מְשַׁנֵּי שְׁיִנּוּיָא אַחֲרֵינָא עֶזְרָה הַקְּדוּשִׁים כו' וְדו"ק: ע"ב גְּמָרָא אֱלָא אָמַר רַב חֲסִדָּא הָא ר"א דְלָא קָנִיס גְּבִי תְרוּמָה בְּמִזִּיד כו'.

לְכַאוּרָה לר"א לִיכָּא טוֹמְאָה פְּלִל בְּדָם פְּעֻדוֹתוֹ שֶׁל יוֹסִי בֶּן יוֹעֶזֶר פְּדֵאִיתָא בְּפִסְחִים בְּשִׁטַּת ר"ח סָגָה"כ אָבֵל הֵתָם ר"א הוּא הֵינּוּ ר"א בֶּן שְׁמוּעַ וְהָכָא ר' אֱלִיעֶזֶר דְּפָלִיג עִם ר"ע בְּזִרְיָקָה מוֹעֵלֶת לִינְצָא פְּדֵאֲמֵרִינּוּ בְּשִׂמְעֵתִין וְהֶרְמַב"ם ז"ל הִשְׁמִיט לְהֵנִי בְּרִייתוֹת וּפְסֻק דְאִין טוֹמְאָה לְדָם קְדוּשִׁים פְּלִל וְכִבְרַר כְּתִבְתִּי בְּזָה בְּזִבְחִים פְּרָק דָּם חֲטָאת בְּאֲנֹרְךָ: דָּף כו גְּמָרָא וְהוּא שְׁנַטְמָאוּ כו'.

וּמִסְקָנָא דְשִׂמְעֵתִין אֲלִיכָּא דר' יְהוֹשֻׁעַ בְּכֹל גְּוֹנָא אִם נִשְׂאָר מְקַצָּת שִׁירִים יִקְטִיר וְאִם אָבְדוּ אוֹ נִפְסְלוּ פְּוֹלָן לֹא יִקְטִיר וְאִם נִטְמָאוּ לְמַ"ד הַצִּיץ מְרָצָה עַל הָאֲכִילוֹת אִם הַקְטִיר הַמְרָצָה וְלְמַ"ד אֵינּוּ מְרָצָה לֹא הַמְרָצָה וְכֹן בְּזִבְחִים הַדִּין כֹּן וְהֶרְמַב"ם ז"ל חִזְקָא בֵּין זִבְחִים לְמִנְחוֹת וּבַפ"א מַה' פַּהמ"ק פְּתַב גְּבִי זִבְחִים דְּבָאבוּד וְשָׂרוּף צְרִיף וְשִׂשְׁתִּייר כְּזִית אָבֵל בְּלֵא"ה לֹא הַמְרָצָה אָבֵל בִּינְצָא וְנִטְמָא פְּתַב דָּאִם זָרַק הַמְרָצָה מִשּׁוּם דְּזִרְיָקָה מוֹעֵלֶת לִינְצָא וְעַל הַטּוֹמְאָה הַצִּיץ מְרָצָה וּבַפ"א מַה' הַנ"ל גְּבִי מִנְחוֹת כ' דְּבִין אָבוּד וְשָׂרוּף בֵּין יִנְצָא וְנִטְמָאוּ שִׁירִים לֹא יִקְטִיר וְאִם הַקְטִיר הַמְרָצָה וְכִבְרַר עֲמַד ע"ז הַלַּח"מ ז"ל שֶׁם בַּפ"א הַנ"ל.

וְעוֹד יִקְשָׁה מ"ש בְּנִטְמָאוּ שְׁנֵיהֶם אִם זָרַק הַמְרָצָה דְהַצִּיץ מְרָצָה הָא אֵין הַצִּיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת כַּמ"ש בַּפ"ד מַה' בִּיאַת מְקַדְּשׁ וּלְזָה י"ל נְהִי דְאֵינוּ מְרָצָה עַל הַבְּשָׂר אָבֵל מְרָצָה עַל הַחֶלֶב דְּעוֹלִין הוּא וְהֵי כְּמוֹ שֶׁהַחֶלֶב קָנִיס דְּהַמְרָצָה ג"כ.

וּבְזָה לֹא הִבְנֵיתִי מַה שֶׁהַקְשָׁה הַלַּח"מ ז"ל שֶׁם בַּפ"א אֵהָא דְכ' הֶרְמַב"ם ז"ל כֹּל קַרְבָּנוֹת הַצַּבּוּר שְׁנַטְמָאוּ הַבְּשָׂר וְהַחֶלֶב זוֹרַק לְכַתְחֻלָּה הַדָּם הָא אֵין הַצִּיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת. וּלְפִי הַנ"ל לֹא תִקְשִׁי דַּמ"מ מְרָצָה עַל הַעוֹלִין הֵינּוּ הַחֶלֶב וּמִש"כ הַתּוֹסֵף ז"ל שֶׁם בְּפִסְחִים דַּר"י ס"ל הַצִּיץ מְרָצָה עַל אֲכִילוֹת הֵינּוּ מִשּׁוּם דְּבִמְתַּנִּיתִין הֵתָם בְּחַמְשָׁה דְּבָרִים אִיכָּא דְלִית בְּהֵן אֱלָא אֲכִילוֹת לְבַד פְּדֵאִיתָא הֵתָם אָבֵל מ"ש גְּבִי מִנְחוֹת בְּכֹל גְּוֹנָא אִם הַקְטִיר הַמְרָצָה וְנִדְאִי קִשְׂיָא טוּבָא וּבְדַבְרֵי הַתּוֹסֵפְתָא כְּבַר פְּתַב הַלַּח"מ ז"ל דְלָא אָמְרוּ הֵתָם כֹּן אֱלָא בְּנִטְמָא וְיִנְצָא אַע"ג דְּתַנִּי הֵתָם ג"כ אוֹ שְׁנַפְסְלוּ פִירִש"י ז"ל בְּפִסְחִים שֶׁם דְּנִפְסְלוּ הֵינּוּ בְּטָבוּל יוֹם וְהַפֶּל פְּסוּל טוֹמְאָה הוּא וְע"כ צ"ל דְּסַמְךָ אֲשִׁמְעֵתָא דְּפִסְחִים דְּאָמַר ר' יוֹסִי דְרוּאָה אֵת דְּבָרֵי ר"א בְּדִיעֵבַד וְאִם כֹּן בְּזִבְחִים נְמִי כֹן וּמִנ"ל לְחִלְקָא בֵּין זִבְחִים לְמִנְחוֹת וְעִינָן מ"ש הַלַּח"מ ז"ל שֶׁם וּבַתּוֹסֵפְתָא הָכָא אֵיתָא דְאָמַר ר' יוֹסִי דְרוּאָה הוּא אֵת דְּבָרֵי ר"א דְאָמַר אִם אֵין קוֹמֵץ אֵין שִׁירִים וְאִם אֵין שִׁירִים יֵשׁ קוֹמֵץ מִדְּבָרֵי ר' יְהוֹשֻׁעַ דְּאָמַר אִם אֵין שִׁירִים אֵין קוֹמֵץ וּבַתּוֹסֵפְתָא זִבְחִים פ"ב אֵיתָא נְמִי לְפָלוּגְתָא דַּר"א וְר"י לְעַנְיָן זִבְחִים וְלֹא קָאֵמַר הֵתָם ר' יוֹסִי דְרוּאָה אֲנִי מִדְּבָרֵי ר"א כו' מִשְׁמַע קִצָּת דְּבִמְנַחֲתוֹת לְחוּד

הוא דקאמר ה'כי וקצת סייעתא להרמב"ם ז"ל ודברי הכ"מ ז"ל שפתיב לסייע מדברי התוספתא דר"י מודה דאם הקטיר הנרצה בלא"ה קשה דבזבחים ג"כ תני פן שם בפ"ד דמודה ר"י אם זרק הנרצה ולא שמענו לחלק בין זבחים למנחות בזה ועדיין צ"ע.

ובמתניתין יש לדקדק קצת הא דתנו נטמאו שירים כמדת ר"א פשייר' דם אע"פ שאין בשר הא בלא"ה פשיירה דר"א ס"ל הציץ מרצה על אכילות ועי' מש"כ לעיל דף י"ב וט"ו: שם משנה שלא בכ"ש פסולה ור"ש מכשיר ופליגי אמוראי בגמ' בדברי ר"ש לר' יהודה בריה דר"ח ס"ל לר"ש דיכול לעשות כל עבודת המנחה ביד ודוקא בימין פחטאת ואם רוצה לעבד' בכלי עבודה אפילו בשמאל פאשם ולר' ינאי אחר קמיצה פשר לעבוד' בין בימין בין בשמאל ואפילו בהמיינו ולרנב"י מודה ר"ש דצריף לקדשו בכלי ומקידוש ואילף א"צ פלי עוד ומוליכו ומעשהו אפי' ביד אבל רבנן אמרי דהולך' והקטרה ג"כ דוקא בכלי וכדתנן קמצו שלא מכ"ש או קידשו שלא בכ"ש או העלו והקטירו שלא בכ"ש פסול ופריף עלה והא דתניא הקטר חלבים כו' הקומץ כו' שהעלן בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל פשיירין אלמא דאפי' ביד שמאל פשר וקשיא לר"י ומשני לצדדין קתני כו' משמע דהו' בריתא כר"ש היא אבל לרבנן דוקא בכלי ובימין ורישא דהקטר חלבים ספקי מספקא להו להתוס' ז"ל אי כר"ש אתיא דכל מקום שצאמר פהונה לא בעי ימין או אפילו לרבנן לא בעי ימין כמו הולכת איברים לכבש וזה תליא בהני תרי פירושי דאמרינו לעיל דהולכת איברים לכבש הוי עבודה דלא מעפבא פפרה דלפירש"י לעיל משום דאפשר לבטלה א"כ הקטר חלבים הא א"א לבטלה.

ולפי מה שפי' בזבחים דאיברים גופייהו לא מעפבא פפרה א"כ אפילו הקטירן גופא לא מעפבא פפרה וכשר אפילו בשמאל אבל קומץ וקטורת ולבונה ונדאי משמע דלרבנן בעינו פלי וגם ימין אלא דבקטרת לא ידענא מנ"ל חיוב הקטרה בכלי ובקטרת של יוה"כ משום דלא אפשר הוא אבל אם הי' אפשר הי' מקטיר כמלא חפניו פדאימא בריש הוציאו לו ומנ"ל בקטרת של כל השנה דדוקא בכלי בשלמא בקומץ שנתקדש בכלי הוי כמו דם שנתקבל דזורקו מתוף הפלי ה"נ מקטירו בכלי שרת ולא ביד אבל קטרת מנ"ל.

אבל הרמב"ם ז"ל כתב בפ"ב מהלכות פסח"ק דקומץ וקטרת ולבונה וכל מנחות הנשרפות אם העלן לאישים בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל. פשר וקשה הא ר"ש הוא דאמר ה'כי אבל רבנן פליגי עליה ואמרי דכל עבודות הקומץ פולן בכלי שרת וכדתני העלן והקטירן שלא בכ"ש פסול וכבר העיר בזה הלח"מ ז"ל שם וכתב פדעת הרמב"ם דהא דמעלו ומקטירו בכ"ש היינו לכתחלה אבל בדיעבד פשר אפילו ביד ע"ש באנרף ודבריו ז"ל נפלאו ממני דהא תני בהדיא העלו והקטירו שלא בכ"ש פסול וכ"כ הרמב"ם ז"ל בעצמו בפ"א שם הלכה והיתה המנחה שלא בכ"ש או שהיתה קומצה שלא בכ"ש או שהעליהו למזבח שלא בכ"ש פסולה הרי מבואר דלרבנן כ"ש מעפב וע"כ לרנב"י לא פליגי אלא בהא דהקטר' שלא בכ"ש לרבנן פסול ור"ש מכשיר והיכי מצינו למימר דבריתא זו אתיא פרבנן והדבר תמוה.

ואולי י"ל דנדאי העלאה למזבח היא דוקא בכ"ש כמ"ש בפ"א הנ"ל ומ"ש בפ"ב הנ"ל דאם העלה לאישים בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל פשר היינו אחר שהעליהו למזבח יכול ליתנו על האש בין ביד בין בכלי בין בימין בין בשמאל ומשמע ליה ה'כי

מדתני הקטר חלבי כו' הקומץ כו' בהדדי ש"מ דכולהו מודו בזה כמו בהקטר חלבי דכולהו מודו דבין בידי בין בכלי פשר אבל אפתי תיקשי שמאל אמאי פשר נהי דבהקטר חלבים י"ל דהוי עבודה דלא מעכבי פפרה אבל קומץ וילבונה הא עבודה דמעכבא פפרה היא ולמה יוכשר בשמאל לרבנן דכל מקום שפאמר פהונה אינה אלא ימין אלא ודאי ר"ש היא דמכשיר שמאל במקום שלא נאמר אלא פהונה ולא נתיישבו לי דברי הרמב"ם ז"ל עדיין עד אפנה לראות עמוד הפהו בעבודתו בבי"א וכתב הוא ז"ל עוד שם דנסכי יין ומים שנסכן בין בקערה כו' בין בכל כ"ש פשירים נסכן בכלי חול או בידי פסולין משמע דאימורין וכל הנקטרים אפילו זרקו לאישים בכלי חול פשר ולא ידענא טעמו של דבר לחלק בין נסכים לנקטרין בשלמא אם נוסף בידי י"ל דפסול משום דאין דרה נוסף בקד אכל בכלי חול אי בכל הנקטרים פשר אחר שנתקדשו כבר בכלי שרת ליתנן ע"ג האישים אפילו בכלי בנסכים נמי אמאי יפסל וי"ל דנסכים הוי דומיא דדם דזריקתו הוא דוקא בכ"ש ה"נ נסכים ומדברי ר' ינאי משמע הכי דכל שאין טעון פלי דוקא וכשר אפילו בשמאל ה"ה דכשר נמי בכלי חול כמש"א אפילו בהמינו ונאפילו במקידה של חרס וכ"ז עדיין צ"ע ועיין בתוס' יומא דף ס"ז שפראה מדבריהם דהא דתנן גבי מנחה מעלו ומקטירו בכ"ש הוא לאו דוקא וכתו' ישנים שם מבואר פן דלאו דוקא הוא אלא מעלו בהמינו ובמקידה של חרס ע"ש וגם דבריהם ז"ל אינו מוכנים דהא מבואר הקא בשמעתי דלרבנן דר"ש מעלו ומקטירו בכ"ש דוקא הוא לעיכובא וע"ש בתוספתא פ"ה במקילתין דתני התם לפלוגתא דר"א ור"ש ורבנן בכל גוונא קמץ בימינו ונתן לשמאלו או נתנו לפסול או נתנו לכלי חול בכולן מהני חזרה לימין או לכשר או לכלי קודש לר"א ור"ש ובכולן טעמא משום דלר"א ור"ש אם רצה לעובדה בידי עובדה בימין או בכלי אפילו בשמאל ואם נתן לשמאל או לפסול או לכלי חול מהני חזרה אבל להקריבו בכלי חול אסור אפילו לר"ש דבעינן דוקא או כ"ש או יד ימין ולהכי אם חישב עליו פשהוא בשמאל או בכלי חול לא מהני בי' פיגול אלמא דאפילו לר"ש בכלי חול פסול לרבנן ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה דבכל הנקטרים אפילו בכלי חול פשר וגבי נסכים הוא דכתב דפסול בכלי חול וכן מבואר בתוספתא שם ועי' בפסחים דף נ"ז גבי ישכר איש פפר ברקאי דהוי פריף ידי' בשמראי ועביד עבודה ופי' רש"י ז"ל שם משום תציצה ועיין תוס' ז"ל שם ולפי הנ"ל בהקטר חלבים אפילו בהמינו ומקידה של חרס פשר ודו"ק.

שוב ראיתי להאי שמעתא בירושלמי יומא פ"ב ואיתא התם דפליגי בזה ר"י ור' יהודא ברבי (וריב"ל) ר"י אומר קומץ שקדש בכלי והקטירו בין בידי בין בכלי בין בימין בין בשמאל פשר ר' יהודא ברבי אומר אי פחטאת בידי או פאשם בכלי ובלבד בימין התיבון והא תני קיבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו אם בשמאל הוא מחזיר לימין למנחת כ"ש לבזוף ופריף לר"י דמכשיר בידי ובשמאל ואמאי לא יחזיר לימין וילבונה כמו בקבלה אמר ר' לא אם שניא אדם להא דכשר בשמאל ראבר"ש היא דאמר אין צריכה קידוש בזוף ואתא דר"א פשיטת ר"ש אביו דמכשיר במתני' שלא בכ"ש לרבנן דאית להו כ"ש צריכה לון ימין ולר"ש דלית ליה כ"ש לא צריכה ליה ימין פן נראה לפרש דברי הירושלמי ועי' ק"ע שם הרי מבואר למסקנא דלרבנן דבעי קידוש קומץ בכ"ש הקטרה ג"כ בימין ודלא פשיטת הרמב"ם ז"ל אם לא שפסק כר' יוחנן דירושלמי: ע"ב גמ' ריב"ל אמר פעמים ולא פעמי פעמים כו'.

פירש"י ז"ל דריב"ל מדייק ממתני' דתנן הקטיר פְּעָמִים הֵינּוּ דוֹקָא פְּעָמִים מְשׁוּם דְּאִין קוֹמֵץ פְּחוֹת מִב' זִיתִים וְאִין הַקְטָרָה פְּחוֹת מִכַּזַּיִת אֲבָל אִי יֵשׁ קוֹמֵץ פְּחוֹת מִב' זִיתִים א"כ מאי אִירָא פְּעָמִים ור"י אינו מדייק לִישְׁנָא דפְּעָמִים דס"ל יֵשׁ קוֹמֵץ פְּחוֹת מִב' זִיתִים וא"כ ע"כ יֵשׁ הַקְטָרָה פְּחוֹת מִכַּזַּיִת וְאִפִּילוּ פְּעָמִי פְּעָמִים וְהַתּוֹס' ז"ל כ' דר"י מוֹדָה לְעִיל בְּהַקְטִיר שְׁוֹמְשׁוּם דְּאִין דְּרָף הַקְטָרָה בְּכַף וְלֹא פְתָבוּ לְחֶלֶק מ"ש הֵתָם דְּמוֹדָה ר"י וְאִין לומר מְשׁוּם דְּשׁוֹמְשׁוּם שְׁוֹמְשׁוּם ל"כ"ע לֹא דְרָף הַקְטָרָה הוּא דְּבִירוּשְׁלָמִי אִיתָא בְּהַדְיָא לר"י דְּאִפִּילוּ הַקְטִיר שְׁוֹמְשׁוּם שְׁוֹמְשׁוּם פֶּשֶׁר ע"ש בְּיוֹמָא פ' הַנָּזִל אֶלָּא צ"ל כמ"ש לְעִיל דָּף ט"ז לְחֶלֶק בְּזָה ע"ש ומ"ש הַתּוֹס' ז"ל אע"ג דְּבַעֲלָמָא קי"ל דְּאִין הַקְטָרָה פְּחוֹת מִכַּזַּיִת הֵכָא בְּקוֹמֵץ מִרְבִּינֵן לָהּ דְּבִרְיָהֶם ז"ל מְבִנְאָרִים יוֹתֵר לְקַמְן פְּרָק כָּל הַמְנַחֹת וְשֵׁם יְבוֹנָר יוֹתֵר בְּזָה ב"ד.

וְאִיתָא בִּירוּשְׁלָמִי שֵׁם מַעֲתָה פְּהוּ שְׁאִין יָדוּ מְחֻזֵּיק ב' זִיתִים פְּסוּל לְעִבּוּדָה וְדַקְדָּק הַמְשַׁנֵּל"מ ז"ל מְפָנִי מַה לֹּא פְתִיבָה הֶרְמֵב"ם ז"ל וְלִדְיָדִי קָשָׁה הֵיכָן מְצִינוּ דְּמְשׁוּם דְּאִינוּ רָאוּי לְקַמִּיצָה יִפְסֵל לְשָׂאָר עִבּוּדוֹת דְּאִטּוּ מְשׁוּם הֵכִי הָיִי בְּכָלֵל אִינוּ שְׁנָה בְּזָרְעוּ שֶׁל אֶהְרֹן.

וְתוּ קָשְׁיָא לִי בְּשִׁמְעָתִין מְהָא דְּבַעֲרִירֵיבִין דָּף מ"ח מִיְבַעְיָ לָן בְּד' אַמּוֹת שֶׁל שַׁבָּת אִי בְּאַמָּה דִּידְיָה אוּ בְּאַמָּה שֶׁל קוֹנֵדֵשׁ וּמְסִיק דְּבַאמָּה דִּידְיָה וְהָא דְּלֹא תַנּוּ לָהּ גַּבִּי הַכֹּל לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם מְשׁוּם דְּאִיכָּא נָנִס בְּאִיבְרִיו דְּלֹא סָגִי בְּאַמָּה דִּידְיָה ע"כ לֹא פְּסִיקָא לִיהָ וְא"כ לְמ"ד אִין קוֹמֵץ פְּחוֹת מִב' זִיתִים הֵיכִי תַנּוּ הֵתָם מְלֹא קוֹמֵץ מְנַחָה ג"כ הַכֹּל לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם הָא לֹא פְּסִיקָא מִקְלָתָא דְּאִם יָדוּ אִין מְחֻזֵּיק ב' זִיתִים אִינוּ רָאוּי לְקַמִּיצָה הֵן אַמְתָּ דְּלֹא דְּמִיָּא לְהָא דְּד' אַמּוֹת דְּבַנְנִס בְּאִיבְרִיו וְנוֹתְנִין לוֹ ד' אַמּוֹת דְּלֹא דִּידְיָה וְלֹא לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם אֲבָל הֵכָא בְּקוֹמֵץ אִם אִינוּ מְחֻזֵּיק ב' זִיתִים אִינוּ רָאוּי לְקַמִּיצָה כָּלֵל אֲבָל מ"מ קָשָׁה הֵיכִי סָתִים וְתַנִּי לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם פִּינּוּ דְּאִיכָּא שְׁיַעוּרָא ע"כ הִי גְרָאָה דְּהָא דְּפְלִיגִי אִי יֵשׁ קוֹמֵץ פְּחוֹת מִב' זִיתִים אִי לֹא דְּקָשָׁה לְכַאוּרָה מִנ"ל הִיא שְׁיַעוּרָא דְּצָרִיף שְׁיַהֲנִי בְּקוֹמֵץ ב' זִיתִים אֶלָּא הֵכִי פִירוּשָׁא דְּבַמְתַּנִּיתִין תַּנּוּ הַקְטִיר קוֹמֵצָה פְּעָמִים וס"ל לְרִיב"ל דְּאִין קוֹמֵץ פְּחוֹת מִב' זִיתִים הֵינּוּ דְּאִינוּ בְּנִמְצָא אָדָם שְׁיַהֲנִי קוֹמֵצוּ פְּחוֹת מִב' זִיתִים וְא"כ מְתַנִּיתִין דוֹקָא קְתַנִּי הַקְטִיר פְּעָמִים דְּלָכֵל הַפְּחוֹת לֹא יֵהִי הַקְטָרָה פְּחוֹת מִכַּזַּיִת ור"י ס"ל דִּישׁ קוֹמֵץ גַּם פְּחוֹת מִב' זִיתִים לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם וְא"כ פִּי תַנּוּ הַקְטִיר פְּעָמִים ע"כ אֲפִילוּ אִם אִין בְּהַקְטָרָה אַחַת אֶלָּא פְּחוֹת מִכַּזַּיִת ג"כ פְּשִׁירָה וְא"כ פְּעָמִים ל"ד אֶלָּא אֲפִילוּ פְּעָמִי פְּעָמִים וְהַשְׁתָּא א"ש מְתַנִּיתִין דְּהַכֹּל לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם גַּם לְרִיב"ל דְּהֵינּוּ דְּאִמַר דְּלִיכָּא אָדָם שְׁיַחֲזִיק קוֹמֵצוּ פְּחוֹת מִב' זִיתִים וְא"ש נְמִי שְׁלֹא פְתָב הֶרְמֵב"ם ז"ל לְדִינָא דְּהִירוּשְׁלָמִי אִם הוּא אָדָם שְׁאִין קוֹמֵצוּ מְחֻזֵּיק ב' זִיתִים שֶׁהוּא פְּסוּל פִּינּוּ דְּהוּא דְּבָר שְׁאִינוּ בְּנִמְצָא.

וְזָה גְרָאָה נְכוּן מְאֹד אֶלָּא דְּא"כ לֹא יוֹבֵן מ"ש הֶרְמֵב"ם ז"ל בְּפִי"ג מַה מְעַה"ק אִין קַמִּיצָה פְּחוֹת מִב' זִיתִים פִּינּוּ דְּלֹא דִינָא קְאָמַר הַש"ס אֶלָּא שְׁאִינוּ בְּמַצִּיאוֹת וְעַדִּינָא צ"ע. וְעֵינִין בִּירוּשְׁלָמִי פ' הוֹצִיאָו לוֹ דְּאִיתָא הֵתָם כְּמֵלֵא חֲפָנִיו לְפִי מַה שֶּׁהוּא אָדָם שְׁהִי יָדוּ מְחֻזֵּיק כְּד' קִבִּים הַקְטָן לְפִי קֶטְנוֹ כְּכֹן גְּמֵלָא שְׁהִי יָדוּ מְחֻזֵּיק ב' זִיתִים וצ"ל דִּידוֹ אַחַת קְאָמַר דְּאִי מְלֵא חֲפָנִיו א"כ לֹא הִי א' מְחֻזֵּיק ב' זִיתִים וְהִי פְּסוּל לְעִבּוּדָה: שֵׁם גְּמָרָא קוֹמֵץ מְאִיתִי מִתִּיר שִׁירִים בְּאֶכִּילָה.

וכ' התוס' ו"ל דהוי מצי למינקט אימורים כו'. ולי הי' נראה דבאימורים גם ר"י מודה דשמשלה בהן האור סגי דהא אפילו בהלנה בראש המזבח לחוד אמרינו בפסחים שם דהבשר מותר וכש"כ ה"א דמשלה בהן האור דמהני לקלוט לכ"ע פדמטיק פאן לקלוט דאפילו דבר שקרב ביום אם משלה בו האור ביום מותר להקריבו בלינה ה"ה דמישפתי בשר ורש"י ו"ל כ' בד"ה פאן לקלוט שפחה המזבח קולטו שלא פסל בלינה ואינו מוכן קצת מ"ש פסול לינה דה"א בדברים שקריבין ביום אמרינו דמיפסלי בשקיעת החמה ופסול שקיעת החמה משמע דלא דמי לפסול לינה ואפילו למ"ד אין לינה מועלת בראשו של מזבח בפסול שקיעה לא מהני ראשו של מזבח דאל"ה להאי מ"ד מאי קאמר שמשעלן ומקטירן עם ב' השמש ומתעפלין והולכין כו' אפילו אם לא משלה בהן האור עם ב' השמש מתעפלין כל הלילה כיון דכבר עלו לראש המזבח אלא משמע דלעגנו פסול שקיעת החמה לא מהני ראשו של מזבח אבל אם משלה בהן האור תו לא מיפסלי וא"כ י"ל דלהתיר בשר סגי בהכי וצ"ע יותר.

ועי' במשנל"מ ו"ל פ"ג מה' פהמ"ק שפכת פן לחלק בין היתר שירים דבעינו שמשל האור ברובו ולעגנו קליטת המזבח שלא ירד סגי במשלה בו האור אלא דכתב פן מסבא דנפשיה ונהרי מבואר הכי בשמעתין להדיא וכדאמרינו פאן לקלוט כו': שם גמרא כי פשיט ר"א במנחות בעי הכי קומץ שסידרו כו' דרף הקטרה בכף כו' וחזקי' בעי להאי בעיא באברים שסידרו כו' אי על העצים דוקא או על המזבח נמי מצי עביד.

וצריף לדקדק מ"ש דר"א בעי לה משום דאין דרף הקטרה בכף וחזקי' באיברים בעי אי קרא דעל העצים דוקא והי' נרא' דגבי קומץ לא פתיבי קראי וליכא למיבעי אלא מסבא אי דרף הקטרה בכף אי לא ובאיברי' ליכא למיבעי' מסבא דנדאי דרף הקטרה גם בכף אלא מקרא מיבעי' ליה דילמא על העצים דוקא ור"י נפחא בעי לה בסידרו בצידוי המערכה ומסיק דלמ"ד על ממש לא תיבעי דעל העצים דוקא.

ולכאורה משמע דבסידר עלי' המערכה פשיטא ליה לר"י דלא מצי עביד דאי בהא נמי מיבעי' ליה כבעיא דחזקי' אם פן בצידוי המערכה נמי אפילו אי על דוקא מ"מ מצי עביד בצד המערכה ג"כ דהוי על המזבח וא"כ להלכה הי' נראה דבסידר המערכה עליו לא עביד מצוה אבל הרמב"ם ו"ל כתב לכולהו בעיא בחד טעמא אי דרף הקטרה בכף אי לא וכ' דכולהו הוי בעיא דלא אפשיטא וסייגם לפיכך לא יעשה כן לכתחלה ואם עשה הורצה ולשון הורצה לא שייף אלא בקומץ דהקטרתו מעפבא אבל באיברים פשיטא דמה שעשה עשוי דלא מעפבא פפרה וכבר דקדק הלח"מ ו"ל דזה לא פמשמעות הש"ס דלא מחד טעמ' הוי הנה בעיא וצ"ל דהא דמיבעי' ליה אי קראי דוקא היינו ג"כ מהאי טעמא אי דרף הקטרה בכף אמרינו דקראי ל"ד ואי אין דרף הקטרה בכף מסתברא דקרא על העצים דוקא הוא ודוק: דף כז גמ' ד' שבלילב ולקחתם לקיחה תמה.

ופרש"י ו"ל ארבעתן כא' ובמתניתין קמ"ל דמעפבין זא"ז וצריף שיקח פולן כא' אבל לא בזאח"ז אבל להא שלא יצא במין אחד לחוד לא צריף קרא כיון דחייבא רחמנא בכל הד' ה"א דלאו דינא דקדשים הוא אין צריף שישנה הכתוב לעכב וממילא ששמענו דלא קייגם המצוה אלא גם לקח פולן אלא דאפתי י"ל דצריף קרא להכי דאם לא לקח אלא מין אחד לא עשה מצוה כלל דה"א נהי דלא קייגם כל הד' מיניגם אבל בחדא נמי מצוה

עבד להכי קמ"ל קרא לקיחה תמה דבמין אחד ליפא מצוה פלל אבל שיקח אותם דוקא פאחד לא שמעינו וצ"ל דמשמעו לקיחה תמה הכי משמע שיקחם כא' ואמר רב חנן בר רבא ל"ש אלא שאין לו אבל יש לו אין מעכבין פירש"י ו"ל אפילו לא אגדן כא' משמע דר"ח קמ"ל דאין צריף אגד ויש לדקדק דמאי קמ"ל ר"ח הא ממתניתין לא שמעי' פלל דצריף אגד ואפי' ר"י דאמר דצריף אגד מגז"ש דקיחה קיחה גמר אבל לא מלקיחה תמה ומדברי ר"ח דאמר ל"ש כו' משמע דהוי ס"ד דמתני' דמעכבין זה את זה דצריף אגד קאמר וזו מנין לומר פן דאיצטריף למימר ל"ש כו'.

ועוד דא"כ למה קאמר ל"ש אלא שאין לו הא דאפילו יש לו מעכבין זא"ז וצריף שיקחם פאחת דוקא אלא ונדאי משמע דליפא עיפובא אלא אם חסר אחד מהמינים לא קנים המצוה פלל אבל אם לקח את פולם אפילו בזא"ז יצא ונשפיר קאמר אבל יש לו אין מעכבין.

וכבר הביאו התוס' ו"ל דעת בעל הלכות גדולות דמפרש פן ודעת ר"ת שחולק עליו וס"ל דכ"ע אינו יוצא בזא"ז עיין בד' פאן ובסופה ופריף הש"ס מהא דתניא דד' מינים אלו אין יוצא בהם ידי חובתו עד שיהא פולן באגודה אחת.

ולשיטת בעל הלכות נדאי פריף שפיר דש"מ דבזה אחר זה אינו יוצא אבל לפי ר"ת מאי פריף הא לדברי רב חנן נמי לוקחון פאחד והיינו דקאמר עד שהם באגודה אחת ולא אגודה ממש קאמר אלא לקיחתן פאחת כמו אגודה אחת דישאל מדע דאין לפרש אגודה ממש דהא אתרוג אינו נאגד עמהם לכ"ע פדאימא בסופה דף ל"ד ע"ב דאמר ר"א יכול יהא אתרוג עמהם באגודה אחת אמרת וכי קאמר פרי עץ הדר וכפת תמרים דהוי משמע שיהיו פולם פאחת הלא נאמר פפת תמרים משמע דאתרוג לעצמו ולולב לעצמו וא"כ ע"כ עד שיהא פולן באגודה אחת דברייתא היינו נטילתן פאחת וא"כ גם רב חנן מודה בזה.

הו אמת דמסוגיא זו דסופה משמע דהא דג' מינים נאגדים פאחת ילפינו מדכתיב פפת כו' וענף כו' וערבי כו' פולן בני"ו אבל בין אתרוג ולולב לא נאמר וי"ו להכי האתרוג לעצמו והג' מינים לעצמן וא"כ אמאי קאמר הש"ס דטעמיה דר"י דאמר לולב צריף אגד מגז"ש דלקיחה לקיחה מאגודת איזוב המצרים ואמאי לא קאמר דיליף מדקל הג' מינים נאמר בני"ו המסברת.

ועוד היכי יליף ר"י לקיחה לקיחה דצריף אגודה הא לקיחה קאמר על פל הד' מינים ואתרוג לכ"ע לא הוי באגודה אלמא דלקיחה זו לא הוי דומיא דאגודת איזוב וצ"ל דאי לאו גז"ש דלקיחה לא הוי ילפינו מני"ו המסברת לחוד אבל פיון דאיפא גז"ש ע"כ לא גלי גז"ש אלא לג' מינים ולא לאתרוג פיון דשני קרא ולא נאמר וי"ו בין לולב לאתרוג.

וי"ל עוד דלאתרוג נמי אהני גז"ש דאע"ג דאינו נאגד עמהם מ"מ לקיחתו צריף שיהא פאחת עם הג' מינים וכבר ייתא שיהו פולם באגודה אחת אבל לרבנן דלא ילפי גז"ש אין צריף לקיחה פאחת וכד' בעל הלכות ו"ל אבל לשיטת ר"ת ונדאי קשה מאי פריף לרב חנן מפרייתא וכנ"ל וכן יקשה מאי קמ"ל ר"ח דמתניתין מיירי פאין לו אבל יש לו

מעפבים ותמה הוא אע"פ שלא חיברו באגודה פשיטא דהא במתניתין ד' מינים תנו וכל
הד' מינים פשיטא דאיגודן אינו מעפב דהאיכא אתרוג בינתיים.

שוב ראיתי לאחי הגאון ז"ל בספרו קהלת יעקב בחי' סנפה גבי פלוגתא דר' יהודה ור'
יוסי בשיעור אתרוג שהאריה קצת בזה והביא ראיה לדברי בעל הלכות מהא דתנו ג'
מינים שפפרה מעפבין זא"ז ואין מעפב אם השליכן לתוך שריפת הפרה גם בזאח"ז
וכמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל מדברי התוספתא וה"נ בד' מינים שבלולב וביומא דף
מ"א ע"ב מיייתי פלוגתא בטעמא דמתניתין דפרה דתנו פרכן בשירי לשון רבי אומר פדי
שיהיו כולן באגודה אחת וראבר"ש אומר פדי שיהי' להם פונד ליפול לתוך שריפת
הפרה ורב חנן אמר רב התם עץ ארז ושני תולעת שקלטן שלהבת פשירה ומסיק רבא
שם דס"ל דלא בעינן פונד והקשה אחי הגאון ז"ל א"כ ע"כ ס"ל לרב חנן פרב דהפריכה
הוא פדי שיהיו באגודה אחת והיינו כר' יהודה דיליף לקיחה לקיחה והתם נאמר ולקח
הפהו וקשיא דידיה אדידיה דהכא גבי לולב ס"ל פרבנן דלולב א"צ אגד ולא ילפינן
לקיחה לקיחה וכו' ז"ל שם דעד שיהיו באגודה אחת דאמר רבי התם הוא משום זה אלי
ואנוהו ועי' בתוס' ישנים שם שכ' פן בשם הר"ר יוסף ז"ל ובשם ריב"א ז"ל פתבו
דיליף לקיחה לקיחה כמו בלולב.

ולפ"ז יש לדקדק אמאי לא אמר רב חנן למילתיה דל"ש כו' ארישא דמתניתין ג' שפפרה
מעפבין זא"ז ל"ש אלא שאין לו אכל יש לו אין מעפבין ואפילו בזה אח"ז כשר דהא
תרונייהו פחד גונא הם ע"כ נראה דגבי פרה אפילו ילפינן לקיחה לקיחה מ"מ האגוד אינו
מעפב דע"כ לא נאמר חוקה לעיכובא אלא בג' מינים עצמוןשנאמרו בפירוש אכל לא על
האגודה דילפינן בגז"ש ולהכי לא אשמע ר"ח למילתיה ארישא פיון דכ"ע מודו בזה אכל
גבי לולב איצטריף לאשמעינן לאפוקי מדר"י דאמר אגד מעפב ועוד י"ל דר"ח לא
איצטריף לאשמעינן ברישא דכבר שמעין לה מהא דתנו בפ"א דפרה גבי אזוב דהנאה
דמצנה לאגדו משום דיליף לקיחה מאזוב דמצרים כמבואר בספרי ונהיאו הרמב"ם ז"ל
בפ"י המשנה שם ואפ"ה תנו אם לא אגדו פשר וה"ה באגד הג' מינים דשריפת הפרה
דאין האגד מעפב והתוס' ז"ל בסנפה דף י"ג דקדקו אמאי אין האגודה מעפב' כמו בלולב.

ולפי ה"ל א"ש דחוקה לא קאי על מילתא דילפינן מגז"ש ופרה דומיא דקדשים
דאיצטריף קרא לעיכובא אכל בלולב לא איצטריף קרא לעיכובא ועוד בלולב פתיב
ולקחתם לקיחה תמה פיון דצריף אגד ובלא אגד לא מיקרי לקיחה תמה ועיין בר"מ פ"א
דפרה מ"ש שם ועיין בפ"י המשנה להרמב"ם ז"ל שביאר טעם אגד הג' מינים משום
פונד וכו' א בר"ש דיומא והיינו דרבין מסיק שם ביומא דמשקל לשון של פרה הוא
יותר גדול מכולן והיינו משום פונד וא"ש בזה שהשמיט בחיבורו לדינא דרב חנן עץ
ארז ושני תולעת שקלטן שלהבת דכשירה משום דהוא פסק פחנן דבעינן פונד.

והנה מלשון הרמב"ם ז"ל בה' לולב נראה לי לדון עוד דרב חנן קמ"ל בהא דקאמר ל"ש
אלא שאין לו דלכאורה גם לדברי בעל הלכות ז"ל קשה מאי קאמר ל"ש אלא שאין לו
כו' ואמאי לא קאמר ל"ש אלא שלא נטל אלא ג' מינים אכל אם נטל כולם אפילו בזאח"ז
יצא אלא דקמ"ל דכל שאין לפניו פל הד' מינים אפילו נטלן לאלו הנמצאים לו ואח"כ
מצא גם המין החסר אינו יוצא בנטילת הראשונים וצריף לחזור ולקלטן משום דכ"ז שאין

הד' מינים מצוין לפניו לא הוי בר חיובא כלל ונטילה זו לא פלום הוא וזש"כ שם בפ"ז מה' סופה הלכה ו' ואם לא אגדן ונטלן אחד אחד יצא והוא שיהיו פולן מצוין לפניו אבל אם לא הי' אלא מין אחד או שחסר מין אחד לא יטול עד שימצא השאר והיינו דא"ר חנן ל"ש אלא שאין לו כו' ועי' בש"ע סי' תרנ"ב שהביאו הט"ז והמ"א בשם א"ח באחד שפירש על הלולב ואח"כ ראה שאין בו ערבה והביאו לו ערבה דחוזר ומברך על נטילת ערבה דבלולב כבר יצא ולפי הג"ל כל שלא הי' לפניו כל הד' מינים לא יצא בנטילת הא' וצריך ליתול פולם לצאת ידי המצוה וצ"ע ולקמן גבי הא דתנו תפלה של יד אינה מעכבת של ראש יתבאר עוד בזה ובד' פי' המשנה להר"מ ז"ל: ע"ב גמרא במאי קמפלגי בהאי קרא ואל יבא בכל כו'.

דג' מקומות פתיב בפירשה אל הקודש ומבית לפרוכת ואל פני הפפרת היינו היכל וקה"ק ולפני הארון ובתחלה נאמר לאו דאל יבא ולכסוף נאמר חיוב מיתה ואמרי רבנן דלאו לחוד לא הוי אלא בהיכל אבל מבית לפרוכת קאי גם בלא ימות דאי מבית לפרוכת ג"כ בלאו לחוד לא ליכתוביה כלל אלא ליכתב אל יבא אל הקודש ואל פני כו' ולא ימות ובלאו אל קודש היינו היכל ואל פני במיתה ומבית לפרוכת ידעינן דאיכא לאו מכ"ש מהיכל ור"י קאמר אלו לא פתיב מבית לפרוכת ה"א דאל הקודש היינו מבית לפרוכת אבל היכל בלאו נמי ליכא להכי איצטריך מבית לפרוכת לאשמעינן דאל הקודש היינו היכל אבל תרנוייהו בלאו לחוד דאי כרבנן דמבית לפרוכת ג"כ במיתה לא ליכתב אלא פני הפפרת כו'.

ויש לדקדק בשלמא לרבנן קאמר שפיר דדייקא מדלא פתיב אלא אל הקודש ואל פני הפפרת דשפיר הוי ידעינן דהיכל ומבית לפרוכת בלאו ואל פני הפפרת לחוד במיתה דליכא למימר דמיתה קאי ג"כ אמתרוייהו באל הקודש או לפני הפפרת דא"כ לא ליכתוב כלל אל פני הפפרת אלא אל הקודש לחוד וממילא ידענא אם על ההיכל חייב כ"ש קה"ק אלא ש"מ דהיכל בלאו לחוד ואל פני הפפרת במיתה אבל ר"י היכי דייק מדלא פתיב אלא אל הקודש ומבית לפרוכת ש"מ דמבית לפרוכת ג"כ בלאו הא אי כתב רחמנא אל הקודש ומבית לפרוכת ה"א דמתרוייהו במיתה ובין לאו ובין מיתה קאי אמתרוייהו דליכא למימר א"כ ליכתוב אל הקודש לחוד דהא לר"י אי הוי פתיב אל הקודש לחוד ה"א דאל הקודש היינו מבית לפרוכת וע"כ איצטריך תרנוייהו ושניהם בלאו ומיתה להכי איצטריך למיכתב אל פני כו' לגלוי' דמיתה לא קאי אפוליהו ואפילו לא אתי למעוטי אלא היכל לחוד איצטריך למיכתב פוליהו וי"ל דע"כ לא קאמר ר"י דאי הוי פתיב אל הקודש ה"א מאי קודש מבית לפרוכת היינו אי הוי פתיב אל הקודש ואל פני הפפרת דהוי מפרשינן הקודש דומיא דאל פני הפפרת דהוי קה"ק אבל אי הוי פתיב אל הקודש לחוד מודה ר"י דהיכל נמי בכלל הקודש והשתא א"ש דאי כתב רחמנא אלא אל הקודש ומבית לפרוכת שפיר הוי שמעינן דהיכל בלאו וקה"ק במיתה דאי מיתה נמי קאי אמתרוייהו א"כ לא ליכתוב אלא אל הקודש לחוד ושפיר הוי שמעינן לכולהו להיכל ולקה"ק ומדכתב רחמנא אל פני הפפרת ולא ימות ש"מ דמיתה ליכא אלא ואל פני הפפרת ועיין בת"כ פ' אחרי דאימת התם יכול כל הבית במיתה ת"ל אל פני הפפרת כו' הא כיצד אל פני הפפרת במיתה וכל הבית באזהרה הרי מבואר דאיצטריך קרא יתירא לגלוי' דמיתה לא קאי אפוליהו וסתם סיפרא ר' יהודה היא דאלפני הפפרת לחוד במיתה ולפי הג"ל מקרא דמבית

לפרכת ג"כ שמעינו דלא פל הבית במיתה ועי' בל' הרמב"ם ז"ל פ"ב מה' ביאת מקדש ובכ"מ ז"ל שם ונהרי לשונו ז"ל הוא לשון הת"כ דמבית לפרכת פא להזהיר על פל הבית עינין שם ועי' בק"א שם.

ובמשנל"מ ז"ל שם בפ"ב הנ"ל דקדק בשמעתינן ביה דאמרינו דלרבנו היכל פולו איקרי קודש ומאל הקודש שמעינו גם היכל מהא דאמרינו בזבחים דף פ"ב דאי נאמר אשר יובא מדמה אל הקודש ולא נאמר פנימה ה"א מאי קודש היינו קדשי קדשים אבל בהיכל לא מיפסיל וזה דלא פרבנו דהכא וי"ל דסתם סיפרא היא אליבא דר"י והכי נמי דריש הכא מבית לפרכת להזהיר על פל הבית וע"כ היינו כר"י הכא דמדכתיב מבית לפרכת שמעינו דאל הקודש הוא היכל אלא דיקשה מהא דזבחים למ"ש לעיל דאי הוי פתיב אל הקודש לחוד גם ר"י מודה דהיכל בכלל וא"כ הא דזבחים דלא פמאן.

עוד דקדק שם היכי קאמרינו הכא פא זה ולימד ע"ז מ"מ מבית לפרכת למה לי פינו דכבר לוקה משום היכל ע"ש שהאריה בזה. ורצה לומר דהא דממעט דרו משופ' הוא רק ממיתה ולא מאזהרה ולא משמע הכי מפשטא דשמעתינן אבל לא ידענא למה הוצרכו לזה דנדאי פי נכנס להיכל לוקה משום ביאה ריקנית וכי חזר ונכנס לקה"ק לוקה עוד ארבעים אביאה דמבית לפרכת ושפיר הוי תרי גופי והוא ז"ל האריה שם ומסיק פינו דלאו אחד הוא אינו חייב אלא אחת ולא הבנתי פינו דנאמרה אזהרה על הקודש ועל מבית לפרכת אמאי לא ילקה על פניסה דמבית לפרכת בפ"ע נאפילו באיסור אחד אם התרו בו וחסר והתרו בו חייב על כאו"א ולהכי לא קאמר דאיצטריה מבית לפרכת לחייבו שמים דאפילו לא נאמר מבית לפרכת פינו דשמעינו מק"ו דחייב נמי אמבית לפרכת ממילא חוזר ולוקה אכניסה דמבית לפרכת משום לאו דאל יבא ומה שדקדק שם אמאי לא קאמר לרבנו דאיצטריה אלפני הכפרת לחייבו שמים הא ונדאי קשיא דאי לא פתב אלא אל הקודש מבית לפרכת ונדאי לא הוי ידעינו דאלפני הכפרת חלוק מבית לפרכת ואם נכנס לקה"ק אל פני הכפרת לא הי' מחייב אלא אחת דכניסה אחת היא כמו בהיכל דלית ביה חילוק מקום להכי כ' רחמנא אל פני כו' לחלק ואם נכנס מבית לפרכת ואח"כ התרו בו שלא יכנס אל פני הכפרת חוזר ולוקה ועדיין צ"ע והא דילפינו מבית לפרכת בק"ו מהיכל אע"ג דאין מזהירין מה"ד צ"ל דפשיטא מילתא דקדושת קדשי הקדשים לא גרוע מקדושת היכל ולא הוי אלא גילוי מילתא בעלמא: שם תוס' בד"ה להיכל פולו כו'.

ותי' ר"ת דהשתחוואה צורף עבודה היא עיני תוסי"ט ז"ל בפ"ז דתמיד במשנה הנ"ל דברי הסמ"ג דלא הותר השתחוואה בהיכל אלא בגמר עבודה ומסיק שם דמסתברא דכל השתחוואה מותר מהא דתנו סוף חגיגה דמטבילין הפלים השולחן ומגורה משום פהגים ע"ה שזכנסין להשתחות ע"ש.

ובירושלמי סוף חגיגה משמע דלאו משום פהגים ע"ה הוא דמטבילין אלא שפא פהו אחד נטמא באיזה טומאה ע"ש. ולפ"ז לא שמענו היתר להשתחוואה גרידא ועוד דא"כ לקה"ק ג"כ מותר ליכנס להשתחות וזו לא מצינו ובדברי הרמב"ם ז"ל מבואר דכהן שזכנס לקה"ק אפילו ביוה"כ פניסה חמישית חייב מיתה ואי בעינן דנקא עבודה א"ש דליפא עבודה אלא ד' פעמים ביוה"כ אבל אם השתחוואה בכלל עבודה היא אע"ג דאינה

מְחַנְיָבֵת א"כ פִּי הֵיכִי דְהוֹתֵר בְּהִיכֵל הַפְּנִיסָה לְהַשְׁתַּחֲוֹת ה"נ תְּהוֹתֵר בְּקַה"ק פִּינּוֹן דְּבַחֲד לֹא פְתִיבֵי וְעוֹד מְאִי קְאָמְרִי רַבְּנָן לֹא לִיכְתּוֹב מִבֵּית לְפָרוּכְת וְנִילֵף ק"ו מֵהִיכֵל הָא לֹא דְמִי פְנִיסָה דְהִיכֵל דְמוֹתֵר אֲפִילוּ לְהַשְׁתַּחֲוֹאָה לְחוּד וּמִבֵּית לְפָרוּכְת לֹא הוֹתֵר אֲלֵא בִיוּה"כ לְעַבּוּדָה ע"כ נִרְאִין דְבָרֵי הַסְּמ"ג ו"ל דְלֹא הוֹתֵר הַשְׁתַּחֲוֹאָה אֲלֵא בְּגִמְר עַבּוּדָה וְדו"ק וְעִי' בַּה"ז ו"ל: שֵׁם גְּמָרָא וּרְבָנָן מְדַהֲתֵם ל"ד ה"נ ל"ד וצ"ע א"כ סְתָמָא דְפָרָה דְתַנּוּן הִזָּה וְלֹא פִינּוֹן פְּנִינָה הַפְּתַח פְּסוּלָה אֲתִיָּא דְלֹא פְרַבְּנָן וְאִמְאִי לֹא מִיִּתִּי הַש"ס הֵכָא לְהֵךְ סְתָמָא וְעִי' בַּפ"ד מַה' פָּרָה שְׁפַתְב הֶרְמֵב"ם ו"ל בְּשַׁחֲטָה וְשִׁרְיָפָה וְהַזָּאָה דְלֹא מִיִּפְסִיל אֲלֵא אִם עָשָׂה א' מֵאֲלֵה פְּנִינָה הַצָּפוֹן אוֹ דְרוֹם אֲבָל אִם עָמַד בֵּין מִזְרַח לְמַעְרָב וּפְנִינּוֹן פְּנִינָה הִיכֵל אַע"פ שְׁלֹא פִינּוֹן נִגְד הִיכֵל בְּדִקְדוּק פְּשִׁירָה וְכ' הֶרְאָב"ד ו"ל לֹא נִרְאָה פִּן בְּהַזָּאָה שְׁהָרִי אֲמָרוּ בְּמִשְׁנֵה הִזָּה וְלֹא פִינּוֹן פְּנִינָה הַפְּתַח פְּסוּלָה.

וְלֹא זְכִיתִי לְהַבִּין הַשְּׁגָתוֹ בְּזָה הָא מְסַקְנָא דְרַבָּא בְּשִׁמְעָתִין הוּא פְּדָבְרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל וְע"כ מִתְנַיִתִין דְלֹא פִינּוֹן פְּנִינָה הַפְּתַח דְפְסוּלָה הִינּוּ דְקָאִי צָפוֹן וְדְרוֹם פְּמוֹ שְׁלֹא מְכַוְּנָת דְבָרֵיִתָּא וְעִינִין בַּכ"מ ו"ל שֵׁם וּמְלִשׁוֹן הֶרְאָב"ד ו"ל נִרְאָה דְאִתְּרָאָה קָא קִשְׂיָא לִי וְלֹא אֲבִין דְבָרֵי ו"ל פְּעַת: דָּף פַּח גְּמָרָא פְּאֵן לְהַכְשִׁיר פִּי'.

דְהִלּוֹג הַוְכָשֵׁר לְאֲכִילָה פְּאֵן לְהַרְצוֹ דְאִינוּ מְרַצָּה וְהַמְצוֹרְע לֹא הוֹתֵר וּמִש"כ רַש"י ו"ל לְבֹא בְּקַהֲל הוּא ל"ד אֲלֵא דְלֹא הוֹתֵר בְּקִדְשִׁים. וְעִי' בְּלִשׁוֹן הֶרְמֵב"ם ו"ל בַּפ"ה מַה' מַת"כ הִלְכָה זְ שְׁפַתְב נָתַן מִתְּנִינּוֹת שְׁבַע שְׁלֹא לְשִׁמּוֹן לֹא הוֹרְצָה וְהוֹכָשֵׁר הַמְצוֹרְע עַכ"ל.

וּלְפִיּוֹם רִיבְהוּטָא נִרְאָה דְתַרְתִּי קְאָמְר דְהִלּוֹג לֹא הוֹרְצָה אֲבָל הַמְצוֹרְע הוֹכָשֵׁר וְזָה דְלֹא כַפִּירִש"י ו"ל. וְעוֹד דָּאֵם הִלּוֹג לֹא הוֹרְצָה אִמְאִי הוֹכָשֵׁר הַמְצוֹרְע וְע"כ צ"ל דְחָדָא קְאָמְר לֹא הוֹרְצָה וְלֹא הוֹכָשֵׁר הַמְצוֹרְע וְגַם זֶה אִינוּ מוֹכֵן דְכַתְב לְתַרְתִּי לִישְׁנָא הַכָּשֵׁר וְהַרְצָאָה לְפִסּוּל וּבְגְמָרָא לֹא אֲמָרִינּוּ הֵכִי אֲלֵא הַבְּשֵׁר שְׁפִיר מוֹכָשֵׁר וְהַרְצָאָה הוּא דְלֹא מְרַצָּה וְהַלַּח"מ ו"ל הִבִּיא לְלִישְׁנָא דְהַש"ס עַל דְבָרֵי הֶרְמֵב"ם וְיִפְלָא בְּעִינֵי שְׁלֹא הַעִיר בְּזָה: שֵׁם תוֹס' בַּד"ה חֲצוּצְרוֹת הִי' בְּאִין כו'.

אֲבָל קִשְׂיָה דְבַתְמִיד תְּנִין וּשְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת שֶׁל כְּסָף בְּיָדָם וּתְיַרְזֵן ר"ת דְשֶׁל כְּסָף לְכַהֲנִים וְהַלּוּיִם בְּקִרְנֵי בְּהֵמָה וּמִדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל בַּפ"ג מֵהִלְכוֹת כְּלֵי הַמִּקְדָּשׁ נִרְאָה דְהָא דְתַנְיָא חֲצוּצְרוֹת הִיוּ בְּאִים מְכֻסֵּף הִינּוּ חֲצוּצְרוֹת דְקָרָא שְׁנֵאֲמַר וּבִיוֹם שְׁמַחְתְּכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם כו' וּתְקַעְתֶּם בְּחֲצוּצְרוֹת כו' דְמִשְׁמַע מִפְּשִׁטֵי דְקָרָא דְהוּן חֲצוּצְרוֹת דְרִישָׁא דְקָרָא שְׁנֵאֲמַר עָשָׂה לָהּ כו' אֲבָל בְּסִדֵּר הַתְּמִיד שֶׁהוּא בְּכָל יוֹם לֹא כְּתִב דְשֶׁל כְּסָף הֵם וְלֹא נֵאֲמַר בְּזָה חִיּוּבָא דְחֲצוּצְרוֹת אֲלֵא הִיוּ עוֹשִׂין חֲצוּצְרוֹת לְשֵׁם כְּלֵי שִׁיר בְּעֵלְמָא אֵלוּ בְּאִין מְקַרְנֵי בְּהֵמָה בֵּין בְּכַהֲנִים בֵּין בְּלוּיִם וְנִרְאִיתִי בְּסַפְרֵי בְּהַעֲלוֹתָהּ דְמִשְׁמַע דְפְּלִיגֵי הֵתֵם תְּנָאִי בְּקָרָא דוּבִיּוֹם שְׁמַחְתְּכֶם דַּת"ק אֲמַר אֵלוּ שְׁבָתוֹת וּר' נָתַן אוֹמַר אֵלוּ הַתְּמִידִים מִשְׁמַע דַּת"ק אֵין תּוֹקְעִין בְּחֲצוּצְרוֹת אֵלוּ שֶׁל כְּסָף וְכַהֲנִים דוֹקָא אֲלֵא בְּשְׁבָתוֹת וּמוֹעֲדִים וְרִאשֵׁי חֻדְשִׁים וְלר"נ מְצוּהָ עַל הַכַּהֲנִים לְתַקְוָע בְּכָל יוֹם בְּשַׁעַת הַתְּמִיד וְאִם פִּן י"ל דְמִתְנַיִתִין דְתַמִּיד אֲתִיָּא כַּר"נ וְלִהְיֵי תְנִין וּשְׁתֵּי חֲצוּצְרוֹת שֶׁל כְּסָף בְּיָדָם.

וּלפ"ז הִי' נִרְאָה דְחֲצוּצְרוֹת דְתַעֲנִיּוֹת עַל כָּל צַש"ל הוּא ג"כ בְּחֲצוּצְרוֹת שֶׁל כְּסָף דְמְצוּתָהּ בְּכַהֲנִים פְּדַתְנָן תְּקַעוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן כו' וְזָה לֹא נִתְבָּאָר בְּדְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל וּבְגַבּוּלִין נִחְלְקוּ בְּזָה הֶרְאִשׁוּנִים ו"ל אִיפָא דַס"ל דְלִיפָא חֲצוּצְרוֹת כְּלָל בְּגַבּוּלִין וְכַדְאִיתָא בִירוּשְׁלָמִי בַר"ה

ונדעת הרמב"ם ז"ל דבתענית הוא דוקא תצוצרות בגבולין עיין בדברי הר"ן ז"ל פ"ק
ראוהו ב"ד ובדברי הה"מ פ"א מה' תענית ולדיעה זו דגבולין ליכא תצוצרות א"כ
לקאורה ל"ד פהנים ג"כ דקהונה לא נאמר אלא בתצוצרות ובמתניתין דתענית משמע
דתקטו בגי אהרן כו' אמרו גם בגבולין.

עוד ראיתי בספרי שם דפליגי ר"ט ור"ע בכהנים אלו אי אפילו בע"מ פשירים ור"ע
אומר דבע"מ פסולין וכ"ז לא מצאתי פעת בדברי הרמב"ם ז"ל: שם גמרא עשאה מן
הגרוטאות פסולה משאר מיני מתכות פשרה ומפשינו דפסול גרוטאות יליף מדכתיב
מקשה וא"כ למאי דאמרינו באה זבה באה מקשה אינה באה זבה אינה באה מקשה אם
באה משאר מיני מתכות מן הגרוטאות נמי פשירה אבל מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ג מה'
ביהב"ח נראה דבכל המינים גרוטאות פסולין ומיעוטא דמקשה היינו שלא יהי חלול
אבל שאר מיני מתכות אין באה מקשה ואפילו חלולין פשר ועיין משנל"מ ז"ל שם ונראה
סעד לדברי הרמב"ם ז"ל מהא דתני התוספתא פ"א דחולין פשר במנורה היינו שאר
מיני מתכות פסול בתצוצרות דאין באה אלא מן הפסוף פשר בתצוצרות היינו מן
הגרוטאות פסול במנורה משמע דבכל מנורה פסול מן הגרוטאות אפי' בשאר מיני מתכות
אבל לא משמע הכי בשמעתין: ע"ב גמרא א"ל רמי דידך מקמי ידי דתניא כ"ש שעשאן
של עץ משמע דלא אשפח טעמא בפלוגתיהו בכ"ש אם לא משום דלטעמייהו אזלי
במרה ויש לדקדק רבי מנ"ל למילף ממנורה דשל עץ פסול דילמא דוקא מנורה דמצותה
לכתחלה בשל זזה ומפלל ופרט מרבינו שאר מיני מתכות אבל לא של עץ אבל שאר
כ"ש מנ"ל דשל עץ פסול והיכן מצינו דבעינו דוקא של מתכות ובסופה ריש פ"ק החליל
מוקי רב יוסף גופא לפלוגתא דרבי ור"י בכ"ש שירה אי בפה אי בכלי רבי סבר עיקר
שירה בפה אבל כלי שיר לאו כ"ש הוא ולהכי לא ילפינו מאבובא דמשה דהוי של עץ
וריר"י סבר עיקר שירה בכלי ואבובא הוי כלי שרת והוי של עץ ולכסוף מסיק התם
הש"ס דפלוגתיהו בכ"ש שייכי בפלוגתיהו דמנורה וכדאמר רב יוסף הקא וע"ז צ"ל
דרב יוסף הדר ביה מהו דסופה בטר דאיתותב התם אבל מ"מ משמע דמסברא לא הוי
מכשרינו של עץ אי לאו דמצינו אבובא דמשה ומנ"ל הא וצ"ל דהתם הוי ס"ל לרב יוסף
כר"פ הקא דתרונייהו דרשי פללי ופרטי ומנורה של עץ לכ"ע פסול ומסברא ילפינו גם
לכלי שרת אע"ג דלא נאמר בהן זזה למצנה דבלא"ה אין עניות כו' ואין דרוך להשתמש
לפני מלך בכלים של עץ וכ"ש בכ"ש לעבודת בית ה'.

והרמב"ם ז"ל בפ"א מה' בית הבחירה פלל לכל כלי המקדש המנורה והשולחן ומזבח
הפנימי וכלי שרת פולן אין עושין אותן אלא ממיני מתכות וכמו שפסק בכל דוכתי כמאן
דדריש פלל ופרט ולא ריבה ומיעט ועי' כ"מ ז"ל שם.

ולקאורה אין דינו שנה דבמנורה עכ"פ מצנה לעשות מזזה וכמ"ש התוס' ז"ל לעיל דחד
זזה נאמר למצנה ובכלי שרת לא מצינו דמצנה בזזה ושלחן הזזה וכל פליו דנאמר בהם
זזה וכן מזבח הזזה מנ"ל דבמיני מתכות ג"כ פשר תדע דהא לר"י בר"י דמכשיר
במנורה וכ"ש של עץ אבל שלחן ומזבח הפנימי נראה דמודה דכולו של עץ פסול ומצינו
במשנה בתמיד דהי' שולחן אחד של שיש וכן הי' ח' שולחנות של שיש בבית המטבחים
צ"ל דהם לאו בכלל כ"ש הם דלאו לעבודה נעשו אלא לתשמיש בעלמא דאל"ה הא

ק"ל פְּרָבִי דָּאִין עוֹשִׁין כ"ש לֹא מֵאָבֹן וְעַץ וְעֵצִים וְעֵינִין בְּתַמִּיד דְּאֶמְרִינָן דְּשָׁל פְּסָף הִי וְעִי תוֹס' לְקַמְן בִּפ' שְׁתֵּי הֶלְקָם וְכו' צ"ל בְּחֻצוֹצְרוֹת שָׁל לְוִיִּם דְּהִיוּ מְקַרְנֵי בְּהֶמָּה וְכַמְּש"כ הַתּוֹס' ו"ל לְעִיל וְלִמ"ד עֵיקַר שִׁירָה בְּכָלִי הָאֵין עוֹשִׁין כ"ש שָׁל עֲצִים אֱלָא צ"ל דְּחֻצוֹצְרוֹ ג' כ"כ לָאוּ בְּכָלִל כ"ש אַע"ג דְּקָרוּ לְהוּ מְכַשִּׁירִי וְכַמְּש"ש רַש"י וְתוֹס' ו"ל בְּסוֹפָה דָּף נ"א ע"ש פְּרָש"י וְבַתּוֹס' בַּד"ה לְמַחְצָצְרִין כו' אֲבָל בַּע"ז דָּף מ"ז אֵיתָא דְּלִמ"ד עֵיקַר שִׁירָה בְּכָלִי לֹא מִיִּבְעֵי לִיהַ דְּקַרְנֵי נְעֻבָּד פְּסוּלִין לְחֻצוֹצְרוֹת הָרִי מְבִנְאָר דְּחֻצוֹצְרוֹת ג"כ פְּלִי שִׁיר הוּא וְהַדְּק"ל וְהָאֵין עוֹשִׁין כ"ש שָׁל עֵצִים פְּמוֹ מְנוּרָה וּבִלְא"ה קַרְנֵי בְּהֶמָּה פְּסוּלוֹת לְחֻצוֹצְרוֹת אִם לֹא דְּאֶתְיָא דְּרִיבֵר"י וְצ"ע: דָּף כַּט גְּמָרָא נִיקָב תּוֹכוֹ שָׁל ה' פְּשֵׁר יִרְיָכוּ פְּסוּל.

פִּירַש"י ו"ל ב' פִּירוּשִׁים אוֹ תּוֹכוֹ הִיָּנּוּ הַגְּוִיִל וְקַמ"ל אַע"ג דָּאִין מְוָקַף גְּוִיִל מְבַפְּנִים פְּשֵׁר וְהָרַאשׁוֹנִים ו"ל הִבִּיאוּ בְּשֵׁם הַיְרוּשְׁלָמִי דְּכָל תּוֹכוֹ אִם נִיקָב אֶפְּיָלוּ מְבַפְּנִים פְּסוּל דְּגַם בְּפָנִים צָרִיף שְׁיָהָא מְוָקַף גְּוִיִל אֱלָא נִיקָב מְקַצְתָּן וְא"כ מִשְׁמַע דְּמַבְחוּץ אֶפְּיָלוּ אִם מְקַצְתָּן אִינוּ מְוָקַף גְּוִיִל פְּסוּל.

וְכַבֵּר הַקְּשָׁה הָרַא"ש ו"ל ע"ז מֵאִי אִירְיָא דְּנִקְט אֹתָהּ מִשְׁאָר אוֹתִיּוֹת ע"כ נִרְאָה לִי אִידָּךְ פִּירוּשָׁא דְּתּוֹכוֹ שָׁל ה"י הִיָּנּוּ שְׁבַפְּנִים רְגַל הַתְּלוּי' דָּאִין בְּהַ שְׁיַעוּר וְכָל שְׁנִשְׁתַּיִיר פֶּל שְׁהוּא פְּשֵׁר יִרְיָכוּ הִיָּנּוּ רְגַל הַיְמִינִי בְּהָא בְּעֵי שְׁיַשְׁתַּיִיר אֹתָהּ קַטְנָה אֲבָל הַנִּימְק"י פִּי דְּתּוֹכוֹ הִיָּנּוּ הַגְּוִיִל וִירְיָכוּ הִיָּנּוּ ב' הַרְגָּלִים הַיְמִין וְהַשְּׂמָאל וּבְשִׁנְיָהֶם בְּעֵינָן שְׁיַשְׁתַּיִיר פְּשֵׁיַעוּר אֹתָהּ קַטְנָה ע"ש בַּה' מְזוּזָה וּבַש"ע הִבִּיאוּ שְׁנֵי דִיעוֹת בְּזָה ע"ש בַּס' ל"ב וְלַכ"ע פִּי אֹתָהּ קַטְנָה הִיָּנּוּ יו"ד.

וְלִכְאוּרָה רְגַל הַיְמִין שְׁיַעוּרוֹ פְּנִי"ו פְּמַבְּנָאָר בּוּזָה"ק בַּס' פְּתַבְתָּ שֵׁם הַקְּדוֹשׁ אֲבָל רְגַל הַשְּׂמָאלִי אִין לוֹ שְׁיַעוּר וְצ"ע בְּדַבְּרֵי הָרַאשׁוֹנִים ו"ל: ע"ב גְּמָרָא ז' אוֹתִיּוֹת צָרִיכוֹת ג' זִיוִּנִין. עִי תוֹס' ו"ל שְׁפַתְבוֹ ג' תְּמוּנוֹת זִיוִּנִין וְהַנִּימוֹק"י פְּתַב דְּכָל רֹאשׁ מֵאֵלוּ צָרִיף ג' זִיוִּנִין וְלַש' ט' זִיוִּנִין וְלַע' שְׁשָׁה כו' וְנִחְלָקוּ הָרַאשׁוֹנִים ו"ל אִי אֵלוּ הַזִּיוִּנִין מְעַפְּבִין וּמֵהָא דְּלֹא אֶמְרִינָן לְעִיל דְּהָא דְּתַנּוּ פְּתַב אֶחָד מְעַפְּבִין אֶתִּי לְאַתּוּיִי זִיוִּנִין אֵלוּ מִשְׁמַע קֶצֶת דְּלֹא מְעַפְּבִין וְכַדְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל וְעִי בְּשַׁבַּת סוּף פְּרָק הַבּוּנָה וּבְשִׁלְטֵי הַגְּבוּרִים שָׁם וְדו"ק: שָׁם גְּמָרָא חֲזִינָא לְסַפְּרֵי דִּיּוֹקְנֵי דְּחֻטְרֵי לְגַגְי' דַּח' וְתִלוּ לְכַרְעֵי דְּהָא מִשְׁמַע דְּסַפְּרֵי דִּיּוֹקְנֵי הוּא דְּתִלוּ לְכַרְעֵי דַּה"ק אֲבָל יֵשׁ לוֹ צוּרַת ה"א גַּם אִם לֹא תִלוּ כְּרַעֲיָה וּבְשִׁלְמָא לְפִי ר"ת דַּה"ח הִיא שְׁנֵי זִיוִּנִין וְחֻטוּטְרַת לְמַעְלָה הַמְּחַבְּרָן א"ש דִּישׁ קֶצֶת שְׁנִינֵי בֵּין ה"א לַח' אֶפְּיָלוּ בְּלֹא תְּלִיַת הַכְּרַעֲיָי אֲבָל לְפִירַש"י ו"ל בְּצוּרַת ח' אֵיזָה הַפְּרַשׁ יֵשׁ בֵּין ח' לַה' אִי לֹא תְּלִי לְכַרְעֵי וְהַתּוֹס' ו"ל הִבִּיאוּ בְּשֵׁם פִּי הַקּוּוֹטְרִס דְּחֻטְרֵי כו' הִיָּנּוּ שְׁהַגְּבִיָּה רְגַל שְׂמָאלוֹ עַד לְמַעְלָה וְנ"ב הִיָּנּוּ שְׁלֹא לְתִלוֹת רְגַל שְׂמָאל מִשְׁמַע דְּסַפְּרֵי דְּלֹא דִּיִּיקֵי הַנִּי תְּלִי לְרְגַל הַז' גַּם כֵּן וְלֹא מִשְׁמַע כֵּן בְּרַש"י לְפָנֵינוּ וְעֵינָן בְּר"ן ו"ל שָׁם סוּף פְּרָק הַבּוּנָה: שָׁם גְּמָרָא וְהוּא דַּכ' רַוְבָּא דְּסַפְּרָא שְׁפִיר עִי בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בַּפ"ז בַּה' ס"ת וּבְדַבְּרֵי הַה"מ ו"ל שָׁם: שָׁם אֲבָל יְתִירוֹת לִית לֹן בַּה' עִי תוֹס' ו"ל שְׁפַתְבוֹ יֵשׁ טוֹעִין כו' וּמְדַבְּרֵי הַנִּימְק"י מִשְׁמַע דְּמַפְּרַשׁ הַכִּי שַׁכ' אֲבָל יְתִירוֹת ל"ל בַּה' דְּכָל יְתֵר פְּנְטוּל דְּמִי וְאִינוּ מַעְלָה וְאִינוּ מוֹרִיד עַכ"ל הָרִי מְבִנְאָר דַּס"ל דִּיתִירוֹת לֹא פְּסִיל כָּלִל: דָּף ל גְּמָרָא רַבְּנָן אֶמְרֵי אַף בְּאַמְצַע שִׁטָּה פִּירַש"י וּבְאַמְצַע הַדָּף כו' בְּאַמְצַע שִׁטָּה דְּנִקָּא וְלֹא בְּאַמְצַע הַדָּף.

ולשיטתו יכול לסיים גם בסוף השיטה נרב קמ"ל דבאמצע השיטה ג"כ שפיר אכל
הנימק"י פי' אף באמצע שיטה וה"ה בסוף שיטה וס"ל לרבנן דמסתבר יותר לסיים בסוף
השיטה וקמ"ל רב דבאמצע ג"כ פשר נרב אשי ס"ל דוקא באמצע שיטה והכי משמע
פשוטא דתלמודא ועי' בה"ז ו"ל: שם גמרא ח' פסוקים שבתורה יחיד קורא אותן.

עי' רש"י ותוס' ו"ל והרמב"ם ו"ל פי' יחיד קורא ואין צריך עשרה כמו בכל קריאת
התורה ועי' ראב"ד ו"ל שם וקשה לפירושו הא הרי"ף ו"ל במגילה הביא דברי
הירושלמי בכל קריאת התורה אם התחילו בעשרה גומרה אפילו הלכו מקצתן וכו' פסק
בש"ע וא"כ הא הנה ח' פ' סוף קריאה הם ואם מתחילה הי' עשרה מאי איריא הנה ח'
פסוקים דקוראין ביחיד ומברך אחריהם הא בכל התורה פן הוא הדין וכ"כ הרמב"ם ו"ל
לדינא דהירושלמי בפ"ח מהל' תפלה ועיין כ"מ ו"ל שם ועי' בר"ן ו"ל במגילה שכ'
דצריך שישאר רוב עשרה עכ"פ וא"כ י"ל דהכא קוראן אפילו לא נשאר רוב וצ"ע
בדברי הראשונים ו"ל: שם ע"ב תוס' בד"ה ר' יוסי כו' ע"ש שהאריכו איזה מהן עדיף.

ואי גרסינן אף בדר' יוסי וגירסת הרי"ף ו"ל בההו' ברייתא ניחא יותר ר' יהודה אמר גורר
ור' יצחק אמר אף מוחק וכותב ותולה את מה שגורר ור' יוסי אף תולין את השם כמו
שתולין שאר תיבות ה"נ תולין את השם ולר' יוסי תלי' עדיף אפילו מגריה ולתנאי
קמאי גריה או מחיקה עדיף מתלי' דהשם אין תולין וכו' פליגי אמוראי ר"ח אמר רב
הלכה תולין ורבב"ח כו' א' הלכה מוחק כו' ומדברי הרי"ף ו"ל נראה שהכריע כמ"ד
תולין מדהביא הא דר' חנינא הלכה פר"ש שזורי אבל הרמב"ם ו"ל פ"א מה' תפלין כ'
דתולין את השם כולו ולא מקצתו וכר"ש שזורי ודוקא בס"ת אבל בתפלין ומזוזות אין
תולין וא"כ כתב ומותר לכתוב את השם על המחק ככולן אפילו בתפלין ומזוזות משמע
דס"ל דחד מהני תנאי לא פליג אחבריה אי מ"ד תולין מודה נמי דיכול למחוק או איפכא
יכמו שכ' התוס' ו"ל ועי' במרדכי והגמ"י באר"ך בזה.

ולי הי' נראה דשפיר ס"ל להרמב"ם ו"ל דהני תנאי פליגי שפיר ומ"ד תולין תקנה זו
עדיף ממחיקה וכ"כ להלכה ואח"כ כתב דמותר לכתוב את השם על המחק היינו אם
אירע הדבר דכתיבת השם בא על איזה מחק מותר לכתוב את השם עליו דבהא כולהו
תנאי מודו דבדיעבד מותר לכותבו על המחק לבר מר"מ דאוסר הפל וכי פליגי לכתחלה
פליגי ולר' יוסי טוב יותר לתלות מלמחוק וכן הוא משמעות דבריו ו"ל דכ' תחלה תקנת
תלי' ואח"כ כתב דמותר לכתוב על המחק ולא כתב לתקנה זו לכתחלה עי' בי"ד סי'
רע"ו ובש"ף שם: שם גמרא אמר"ש בר נחמני אמר ר"י הלכה פר"ש שזורי עיין בדברי
הרמב"ם ו"ל בפ"א מה' מע"ש ובכ"מ ו"ל שם ומבאר מדבריו ו"ל שם דפסק דלא פר"ש
שזורי לבר ממסוקן ותרומת מעשר של דמאי וכן בש"ע ויין פסק דלא כן ומתהו ונהרי"ף
ו"ל הביא כאן הא דרבין בר חנינא כו' משמע דהביא זאת להלכה דתולין את השם ולפי
מסקנת הש"ס לא קאי הא דרבין על ר"ש שזורי גבי תולין וצ"ל נהי דרבין אמר למילתיה
אשידה או אינו מ"מ פיון דכניל ואמר כ"מ ששנה כו' הלכה כמותן ממילא ס"ל דגבי
תליית השם ג"כ הלכה כמותו וקאי בחדא שיטתא עם ר' חננאל דהלכה דתולין את השם
וא"כ נראה קצת מדברי הרי"ף ו"ל דס"ל להלכה פר"ש שזורי בכל מקום ששנה ועוד

יתבאר לקמן בזה ועי' תוס' חולין דף ע"ה אָנאָ כּי האּי ס"ל: שֶׁם גְּמָרָא ר"פ אָמַר אֲשֵׁינָה רנב"י אָמַר אֲיִן.

צָרִיף לְדַקְדָּק אַמַּאי לָא גִיחָא לִיה לרנב"י כר"פ דְקָאֵי אֲשֵׁינָה דְשִׁנוּיָהּ בּמס' פְּלִים קוּדָם לִינָן דְשִׁנוּיָהּ בּמס' טְהָרוֹת דְכֵן מְסַתְפֵּר דְאָמַר רַבִּין כּו' לְמִילְתֵיהָ עַל דְבַרֵי ר"ש הָרָאשׁוּנִים וּאפ"ל דרנב"י ס"ל דְאֲמַשְׁנָה דְשִׁינָה לָא אָמַר רַבִּין לְמִילְתֵיהָ פִּינָן דְפְּלוּגְתָא דְקָמַאי הִיא ב"ש וּב"ה וְהִלְכָה כּב"ה וּע"כ לָא אָמַר דְהִלְכָה פֶּר"ש בּכ"מ אֶלָּא הִיכָא דְפְּלִיג עִם חֲבִירָיו לְהִכִי קָאֵמַר דְקָאֵי אֲיִן: דָּף לָא תוּס' בּד"ה אִימָא ר"ש כּו'.

ע"ש וְהַדְבָּרִים בְּרוּרִים כּפִי ר"ת ז"ל דְקָאֵי אֶקְרוּשׁ וְהִכִי מִשְׁמַע לִישְׁנָא דְשָׁמֹן תְּחִלָּה לְעוֹלָם וְעִי' בְּדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל וְכִנּוּנָתוֹ בְּרוּר כּמ"ש הִבֵּה"ז ז"ל דָּאִם גְּטָמָא הַשָּׁמֹן קוּדָם שְׁנִקְרַשׁ אֶפִּילוּ נִקְרַשׁ הוּא תְּחִלָּה דְלָא פֶּמּוּ רוּטְב דָּאִם קָרַשׁ הָרִי הוּא שְׁנִי אֶבֶל אַחַר שְׁנִקְרַשׁ אִינוּ לָא אֶנְכֵּל וְלָא מִשְׁקָה וְעִי' בְּתוֹסְפֵתָא פ"ב דְטְהָרוֹת דְמִבְּנָאָר פֶּן אֶלָּא דְמִשְׁמַע הֶתֶם דְּוָקָא אִם גְּמַחָה אַח"כ הוּא דְהוּי תְּחִלָּה לְעוֹלָם ע"ש וְעִינָן בְּה"ז מ"ש לְהַקְל בְּמַרְקַחַת דְלָא הוּי בְּכִלְל טִיבוּלוֹ בְּמִשְׁקָה דְכָל שְׁנִקְרַשׁ לָאו מִשְׁקָה הִיא צ"ל עִינָן דְבַפ"א מַה' טמ"א לָא פְּתַב אֶלָּא שָׁמֹן הַקְרוּשׁ לָא אֶנְכֵּל וְלָא מִשְׁקָה אֶבֶל דְבִשׁ לָא פְּתַב שֶׁם וְכִינָן דְקִי"ל כְּחַכְמִים דְבִשׁ גַּם פֶּן תְּחִלָּה לְעוֹלָם אֶפִּילוּ בְּשַׁעַת קְרִישָׁה מִשְׁקָה הוּא אַע"ג דְמִשְׁמַע מִמֵּתְנִי דְשָׁמֹן הוּי יוֹתֵר מִשְׁקָה כְּשֶׁהוּא קְרוּשׁ מְדַבֵּשׁ דר"מ ס"ל דְּוָקָא שָׁמֹן וְלָא דְבִשׁ מ"מ לָא מְצִינּוּ גַבֵּי דְבִשׁ הִיא דִּינָא דְבִשַׁעַת קְרִישָׁה לָא הוּי מִשְׁקָה כ"א בְּתֵר מִחֲשָׁבָה תְּלִיא מִילְתָּא דָּאִם חֲשַׁב לְאֶנְכֵּלִין הוּי כְּאֶנְכֵּל וּא"כ יֵשׁ לוֹמַר דְמַהֵאי טַעְמָא לָא חֲשַׁיב מִשְׁקָה פִּינָן דְחֲשַׁיב לְאֶנְכֵּלוֹ עִינָן שֶׁם בְּדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל פ"א מְהִלְכָה הַנָּ"ל: שֶׁם גְּמָרָא שְׁלַח לִיה רב יִימַר כּו' אַף בְּנִתְעַרְב לִיה טָבֵל בְּחוּלִין.

נִרְאָה דְהָא דְמִיבְעִי לִיה הִיא אֶלִיבָא דְאִיפָא דְאִמְרֵי דְאָמַר לִיה לָף קַח מִן הַפּוֹתֵי וַיֵּשׁ קִנְיָן דְפְּלִיגֵי תַנְיָא בְּזָה וּמִיבְעִיא לִיה אִי הִלְכָה פֶּר"ש שְׁזוּרֵי גַם בְּהָא דֵינָשׁ קִנְיָן כּו' דְאִי פְּלִישְׁנָא קָמָא דְאָמַר לִיה לְקַח מִן הַשּׁוּק מְשׁוּם דְרוּב ע"ה מְעַשְׂרִין הֵן הָא לָא אֲשַׁפְּחוּן מֵאֵן דְפְּלִיג בְּהָא וְכַמְּה סְתָמֵי מְשִׁנְיֹת ס"ל הִכִי וּמַאי קְמִיבְעִיא לִיה וְדוּחַק לוֹמַר דְקָאֵי עַל דִּיּוּקָא דְלָא אָמַר לִי לָף קַח מִן הַפּוֹתֵי מְשׁוּם דס"ל אִין קִנְיָן כּו' וְעִינָן בְּשַׁבַּת פֶּרֶק בְּמַה מְדִלְקִין דְמִשְׁמַע דְהֶתֶם דְפְּלִיגֵי אַבְיִי וְרַבָּא בְּהָף דְרוּב ע"ה מְעַשְׂרִין הֵן וּבִירוּשְׁלָמֵי פ"ה דְדִמַּאי מְבִנָּאָר כִּי הִיא לִישְׁנָא דְאָמַר לִי רַבִּי טְרַפּוֹן לָף וְקַח מִן הַפּוֹתֵי אֶלָּא דְמִשְׁמַע הֶתֶם דְלָא ס"ל פֶּש"ס דִּילָן דר"ט אָמַר לוֹ לִיקַח טָבֵל דְרַבְּנָן הִינּוּ מִן הַפּוֹתֵי וּמְשׁוּם דֵינָשׁ קִנְיָן וְתַעְרוּבוֹת גַּם פֶּן דְרַבְּנָן אֶלָּא הַתַּעְרוּבוֹת לָא הִי בּוֹ פְּדִי בִּיטוּל וְאָמַר לוֹ דְאֶפִּילוּ מִן הַפּוֹתֵי יְכוּל לִיקַח דס"ל אִין קִנְיָן כּו' וְטָבֵל גְּמוּר הוּא וְהוּי מִן הַחַיִּיב עַל הַחַיִּיב ע"ש וְלִל"ק צָרִיף לוֹמַר דַּאֲע"ג דְמִדְמַאי עַל הַדְּמַאי אִין תּוֹרְמִין וּמִדְמַאי עַל תַּעְרוּבוֹת תּוֹרְמִין מִזַּע"ז וְעִי' מִש"כ בְּזָה בַח' גְּדָרִים.

וּלפמ"ש דְבְּעִיא דְרַב יִימַר קָאֵי לְהֵאי לִישְׁנָא דְלָף קַח מִן הַפּוֹתֵי וּלְמִסְקָנָא אָמַר רַבִּין כּו' אָמַר רַבִּי תַנְיָא גַם עָלָה דְתַעְרוּבוֹת טָבֵל דְהִלְכָה פֶּר"ש שְׁזוּרֵי דֵינָשׁ קִנְיָן לְנִכְרֵי' כּו'. וְקָשָׁה דר"ח אַדְר"ח מְהָא דְאָמַר ר' תַנְיָא בְּכּוּרוֹת דָּף י"א הַלּוּקַח טָבֵלִים מִמְּוֹרְחֵי' כּו' וּמִסִּיק שֶׁם אֶלִיבָיָה דְאִין קִנְיָן כּו' ס"ל ע"ש וּבַתּוֹס' ז"ל בְּאֶנְרָף וְדו"ק: ע"ב גְּמָרָא לָא אָמַרְן אֶלָּא בְּעִתִיקְתָּא כּו' וְלָא עִתִיקְתָּא מִמֶּשׁ אֶלָּא הָא דְלָא אֶפִּיצָן כּו'.

פירש"י ז"ל ד'ישן מגנא הקריעה והינינו פי אפיצן ד'שחור הוא והוי פ'ישן ו'חדתא היינו ד'לא אפיץ אם נתיישן ו'שחור הוא ג"כ אין לתפור ולפ"ז מאי קאמר ו'לא חדתא ממש הא בעינו חדש ממש ו'עתיקא הוא ל"ד והנימוק"י ז"ל פי' איפכא הא ד'לא אפיצן הוי כמו עתיקא ו'שאינו חזק כ"כ ועומד ל'קצע (וחתר) הא ד'אפיצן חזק הוא והוי כמו חדתא וגם לפי פי' יש לדקדק כנ"ל נהי ד'עתיקא ל"ד ואם לא אפיץ הוי כמו ישן ו'שאינו חזק אבל חדש ממש בעינו והרמב"ם ז"ל פי' הא ד'לא אפיצן היינו שנתנישנו עד ו'שאינו ניפר האפויץ עי' בפ"ט מה' ס"ת ובכ"מ ז"ל שם ועי' בטורוש"ע י"ד ר"פ ובדברי האחרונים ז"ל שם ולפי' הרמב"ם ז"ל ניקא קושיות התוס' בד"ה הא ד'לא אפיצן.

והי' נראה לתת טעם להאי מילתא ד'שנים יתפור ג' לא יתפור משום ד'אשכחן פ'רשה קטנה ו'שבתורה ו'היא פ"ה אותיות ובג' שיטין יש פ'די פ' ד'שיטה היא ל' אותיות ג' למשפחותיכם וכי הגיע הקרע עד ג' שיטין הוי כ'נחלק פ'רשה אחת לשנים ו'לא מהני תפירה בעתיקא אבל בב' שיטין לא הוי הקרע הפסק כ"כ ומהני תפירה בכל ג'ונא ועי' בכ"מ ו'הביא דברי הריב"ש ז"ל ד'יותר מג' אל יתפור אפילו ב'חדתא.

ודקדק כן מ'לשון הרמב"ם ו'לזה לא מ'צאתי טעם ע"ש. ובעי רב יהודה כו' בין ד' ד' בין שיטה ל'שיטה מאי יש לומר ד'מ'בעי' ליה אי צריף לתפור כ'ל קרע ש'בין ד' ד' ובין שיטה כ'ין ו'לא הגיע לתוף הפתב אי דגאי על הא ד'ש'לש אל יתפור בין ד' ד' מהו וכן פירש"י ז"ל ועי' בכ"מ ז"ל שם ב'דברי הרמב"ם ז"ל בפ"י קמא ולפי ג'ירסא זו א"ש ד'מ'בעי' ליה ת'רתי ד'לאו ב'חדא ג'ונא הם ו'תרנוייהו ו'לא בתוף הפתב אבל לפי ג'ירסא זו בין ד' ד' ובין ת'בה לת'בה מאי וכמ"ש הנימוק"י ק'שה קצת כ'ין ד'מ'בעי' לי' בין ת'בה לת'בה כ"ש בין ד' ד' ו'תרתי למה לי ועוד הא רב חננאל סתמא קא' קרע הבא בב' שיטין כו' מ'שמע כל ש'נכנס ל'שיטין או בין אות לאות או בין ת'בה לת'בה הוי דינא הכי ומנ"ל לחלק ולומר ד'בין ת'בה לת'בה קיל ועי' בט"ז ובנקה"כ ס"ל ה'ג"ל ו'דוק: שם ג'מרא מזוזה ו'פתב' ש'תים ש'תים כ'שירה.

וקמ"ל אע"ג דכ"ת בעי ל'כל הפחות ג' ת'בות כ'ל שיטה אבל מזוזה כ'שירה אפילו ש'תים כ'ל שיטה וה"ה אחת אחת אלא ד'איבעי' להו ש'תים ו'ש'לש וא' מהו היינו ו'ש'אין ה'שיטין שוות מהו ו'פשיט לה כ"ש ו'ש'ש'א' כ'שירה וכ'שירה ו'בלבד ו'לא יע'שה כ'קובה כו'.

וצ"ל הטעם ב'פסול כ'קובה כו' משום ד'אין ד'רף כ'תיבה כ'רף ו'לאו כ'תיבה תמה היא ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה שפי' להא ד'ש'תים ש'תים היינו ב'ש'ני ד'פים ע"ש. וק'שה איך פ'רש הא ד'ש'תים ו'ש'לש ואחת ל'כולא ש'מעתינ לא מ'שמע בפ"י ו'דין ב' ד'פין ו'תבאר ל'קמן ד' ל"ג ועי' בי"ד סי' רפ"ח: שם תוס' בד"ה ו'עושה פ'רשיותיו כו'.

עיינן ב'מרדכי ובבה"ז: ד' לב ג'מרא שם לא אריזח. יש לדקדק אמאי לא קאמר יותר דקאי אדוקסוסטוס ד'אשכחן פ'לוגתא ב'זה כ'מבואר ב'דברי התוס' ז"ל בד"ה ר'שב"א וקמ"ל ד'הלכה כ'רשב"א אבל אריזח ל'כאורה לא אשכחן מאן ד'פליג ו'הלכה למה לי וי"ל כ'ין ד'תנא ד'פליג בהא הוא ג"כ ר'שב"א ב'שם ר"מ ו'תרי תנאי אלו אליב' ד'רשב"א כמ"ש כ' התוס' ז"ל איכא ל'מימר דקאי על דוקסוסטוס כ'ין ד'אמר סתם הלכה כ'רשב"א לא ד'עיינן אי אקלף אי אדוקסוסטוס וק"ל: שם תוס' בד"ה ו'האידנא נהוג ע'למא כו'.

ע'י בְּדַבְרֵי הָרֵאשִׁישׁ ו"ל וּבְמִרְדְּכֵי ו"ל וּכְבָר נִתְאַרְכוּ הַדְּבָרִים וְהַדְּעוֹת בְּזֶה בְּדַבְרֵי הָרֵאשׁוּנִים ו"ל וּבִטּוֹר וּש"ע ו"ל אֶלָּא דִּישׁ לִי לְדַקְדָּק בְּעֵינֵיךָ הָאֵי דִּינָא בְּשִׁינוּי הַפְּתוּחוֹת וְהַסְּתוּמוֹת דְּמִבְּנֵיךָ בְּדַבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ו"ל בַּפ"ז מֵה' ס"ת דְּפִסּוּלָה וְכַתֵּב הַכ"מ ו"ל מְקוּרָו בְּבְרִייתָא דְּפָרֵק הַבּוֹנֵה פְּתוּחָה לֹא יַעֲשֶׂנָה סְתוּמָה כּו' פְּתַבָּה פְּשִׁירָה כּו' הָרֵי אֵלּוּ יִגְנוּזוּ וּלְפִי לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא מִשְׁמַע אֵיפְכָא דְּפְרָשָׁה סְתוּמָה לֹא יַעֲשֶׂנָה כּו' הִינְנוּ לְכַתְחֻלָּה פְּתַבָּה פְּשִׁירָה כּו' הָרֵי אֵלּוּ יִגְנוּזוּ דַּל"ה הָרֵי לִיָּה לְמִינְקֻט פְּנִלְהוּ פְּתַבָּה פְּרָשָׁה פְּתוּחָה שְׁעֵשְׂאָה סְתוּמָה כּו' אוֹ שְׁפַתְבָּה פְּשִׁירָה כּו' הָרֵי אֵלּוּ יִגְנוּזוּ וְהַכ"מ ו"ל הָעֵתִיק שָׁם בְּלְשׁוֹן בְּרִייתָא אוֹ שְׁפַתְבָּה פְּשִׁירָה כּו' וְלֹא כֵן הוּא הַגְּנוּסְחָא לְפָנֵינוּ הֵן אִמַּת דְּמִשְׁמַעְתִּין מִשְׁמַע דְּשִׁינוּי פְּתוּחָה אוֹ סְתוּמָה מְעַכֵּב מְדַאֲמַר רַב"י גַּם מְזוּזָה מְצוּזָה לַעֲשׂוֹתֵן סְתוּמוֹת וְאֵי עַבְדִּינְהוּ פְּתוּחוֹת שְׁפִיר דְּמִי מִשְׁמַע דְּוָקָא בְּמְזוּזָה הַדִּין פֶּן אֶבֶל בַּס"ת אֶפְּיֵלוּ דִּיעֲבַד מְעַכֵּב אֶבֶל גַּם זֶה יֵשׁ לְדַחוֹת דְּהֵכָא אֵי עַבְדִּינְהוּ פְּתוּחוֹת ש"ד לֹא דִיעֲבַד קְאָמַר דְּהָא ר"מ הִי עוֹשֶׂה פֶּן לְכַתְחֻלָּה אֶלָּא ע"כ ה"ק נְהִי דְּמְצוּזָה בְּסְתוּמוֹת מ"מ רְשׁוֹת בִּידוּ גַּם פֶּן לַעֲשׂוֹת פְּתוּחוֹת אֶבֶל בַּס"ת אֶסוּר לְשִׁנוֹת אֶבֶל פְּסוּל לְדִיעֲבַד אֶפְּתִי לֹא שְׁמַעְנוּ אֶבֶל בַּמַּס' סוּפְרִים פ"א אֵיתָא פְּתוּחָה שְׁעֵשְׂאָה סְתוּמָה כּו' יִגְנוּ ע"ש פ"א: שָׁם גְּמָרָא אִמַּי הֵכָא סְתוּמוֹת וְהֵכָא פְּתוּחוֹת מְסַתְמָא דְּתַלְמוּדָא מִשְׁמַע דְּתַרְנוּוֹיָהוּ פְּרִיף מַסִּי"נ וְתַפְלִין דְּבַהֲגִי וְהִי אִם שְׁמוּעַ סְתוּמָה וּבְמְזוּזָה פְּתוּחָה הִיא וְלְכַאוּרָה הָאֵי טַעְמָא דְּאֵין סְמוּכוֹת מִן הַתּוּרָה אֵיתָא נְמִי בְּתַפְלִין וְלָמָּה לֹא יַעֲשֶׂה בְּתַפְלִין גַּם פֶּן פְּתוּחָה כְּבָר נִחְלְקוּ הָרֵאשׁוּנִים ו"ל בְּזֶה וּבִש"ע סִי"ל ב' הוּבָא שְׁנֵי דִּיעוֹת בְּזֶה.

וְעִי' בַּט"ז שָׁם וּבְבַאִיהֵ"ט וְדו"ק: שָׁם תּוּס' בַּד"ה דִּילְמָא לְהַשְׁלִים כּו'. עִי' בַּד' ו"ל וּלְפִי דְּבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ו"ל דְּמַגְלִיּוֹן ס"ת וְתַפְלִין ג"כ אֶסוּר לַעֲשׂוֹת מְזוּזָה הָרֵי מְצִי לְשִׁנוּי דְּלֵהֲכִי אִמַּר דְּאֵין מוֹרִידִין וְלִקְוֹתְבָה פְּנִלְהוּ עַל הַגְּלִיּוֹן וְהַכ"מ ו"ל לֹא הֵרָאָה מְקוּרָו לְדִין זֶה וְצ"ל דְּמִשְׁמַע לִיָּה הֲכִי מְסַתְמָא דְּבְרִי' דְּאֵין עוֹשִׂין מְזוּזָה מַסִּי"ת אֶפְּיֵלוּ מַגְלִיּוֹן וְעִי' תּוּס' שְׁבַת פ' הַמּוֹצִיא שֶׁכ' דְּהָא מוֹרִידִין עוֹשִׂין הִינְנוּ בְּגוּנוֹנָא שֶׁכ' דְּשְׁמַע בְּסוּף עַמּוּד כּו' דַּל"ה רְחוּקִים הַפְּרָשִׁיּוֹת זֹו מְזוּזָה וְלֹא מִשְׁמַע פֶּן הֵכָא דַּל"כ מַאי פְּרִיף הֵכָא פְּתוּחוֹת כּו' פִּינּוֹן דַּל"כ מִיָּרִי לְהַשְׁלִים וּמְדַבְרֵי רַש"י ו"ל נִרְאָה שָׁם דָּאֵם תְּלָה לְשִׁנֵי הַפְּרָשִׁיּוֹת אַע"ג דְּכַמָּה פְּרָשִׁיּוֹת מְפַסְקוֹת יְצָא יְדֵי מְזוּזָה וְלֹא מִיָּפְסִיל ע"י שְׁאָר הַפְּרָשִׁיּוֹת וְעִי' בְּדַבְרֵי הָרֵאשׁוּנִים ו"ל אֵי מוֹתֵר לְהוֹסִיף אֵיזָה פְּסוּקִים וְשִׁמוֹת וְנִחְלְקוּ הָרֵאשׁוּנִים ו"ל וְעִי' בְּסִנְהֶדְרִין חֲמִשָּׁה טוֹטְפוֹת וְעִי' ט"ז ו"ל סִימֵן ר"צ בִּי"ד שְׁהַקְשָׁה עַל הָאֵי גוּנוֹנָא דְּהִי אִם שְׁמוּעַ בְּרֵאשׁ עַמּוּד הִיכִי פּוֹתֵב שְׁמַע הָא הָרֵי שְׁלֵא פְּסִדְרָן ע"ש שְׁהוֹכִיחַ דַּבַּל לֹא בְּעִינָן פְּסִדְרָן וְאֶפְּתִי תִי לְפִי הַקּוּנְטֵרְס דְּהִי גוֹטֵל שְׁיֻטָּה א' מַסִּי"ת וְתוֹפֵר בְּמְזוּזָה וְהָא הָרֵי שְׁלֵא פְּסִדְרָן וְצ"ל דְּשִׁיטָּה רַאשׁוּנָה הִי תוֹפֵר וְאֶחָ"פ יְכַתֵּב פֶּל הַמְזוּזָה וְק"ל וְעִי' בְּיֹאוֹר הַגֵּר"א ו"ל: שָׁם תּוּס' בַּד"ה תַּפְלִין עַל הַקְּלָף כּו' תִּימָא דְּלֹא חָשִׁיב כּו' וִי"ל דְּלֹא אֵינְרֵי בְּדַבְרֵי שְׁפַתּוּבִים בּו' כּו'.

פּוֹנוּתָם דְּהִנֵּי אֵין בֵּין דְּמַגְלִיָּה לֹא פּוֹלִיָּה מִי לֹא קְאָמַר וְלֹא מִיָּרִי בְּדַבְרֵי שְׁנַכְתְּבִים בּו' אַע"ג דְּגַם זֶה אֵינְרֵי בִּינִיָּהוּ כְּמוֹ בְּאֵין בֵּין דִּוְיָה"כ דְּלֹא חָשִׁיב אֶלָּא שְׁזָה זְדוּנוֹ בִּינֵי אָדָם וְלֹא חָשִׁיב אֶכִּילָה דְּאֵינְרֵי בִּינִיָּהוּ דְּשַׁבַּת מוֹתֵר בְּאֶכִּילָה וְיֹוה"כ אֶסוּר וְגַבִּי יו"ט נְמִי קְאָמַר אֵין בֵּין כּו' אֶלָּא אֵינְרֵי וְלֹא חָשִׁיב דְּשַׁבַּת בְּסִקִּילָה וִי"ט בְּלֹא.

ועיין מהרש"א ז"ל ולא הבנתי דבריו ז"ל אלא דמאי דלא חשיב היתר אכילה בין שבת ליוה"כ לאו דוקא הוא כ"כ פינו דאכילה לא נאסר בשבת פלל וגם מצוה איפא ועי' תוס' מגילה שם גבי הא דתנו אין בין כו': שם בא"ד א"ל כו'.

גם בזה עיין מהרש"א ז"ל ודבריהם פשוטים כמ"ש התוס' ז"ל בשבת פרק המוציא וכ"כ הבה"ז ז"ל ומהא דסתמא דהש"ס פריה מתפלין על הקלף כו' משמע דמס"ת לא פריה דכשירה גם אדוקסוסטוס ודלא פדברי הרמב"ם ז"ל דפסל ס"ת אדוקסוסטוס וכבר נחלקו הראשונים ז"ל בזה ומש"כ התוס' ז"ל דמזוזה פסולה אגוןיל ג"כ לאו כ"ע מודו בזה ועיין ברא"ש ז"ל דמכשיר מזוזה גם על הגוןיל וא"כ ליפא בין ס"ת למזוזה אלא למצוה לכתחלה מזוזה אדוקסוסטוס וכבר נתבארו דינים אלו בד' הראשונים ז"ל: שם תוס' בד"ה אידי ואידי כו'.

ע"ש שיטת הר"ר יוסף ז"ל דמזוזה דכשירה אקלף ואדוקסוסטוס גם שינוי מקום לא פסל ובמס' סופרים פ"א לא משמע פן דאיתא התם לענין ס"ת כותבין על הקלף במקום בשר ועל כו' במקום שער ואם שינה בזה ובזה פסול אלא דאפילו ס"ת דכשירה אטרוננייהו מ"מ שינוי מקום פוסל ע"ש: ע"ב גמרא הא מורידין כו' והא בעי שירטוט.

וכתבו התוס' ז"ל אע"ג דיש לומר דמשרטטי מ"מ פינו דפטור מן הדבר אין דרף לעשותו ע"ש ומכאן יש לדקדק על דברי הרמב"ם ז"ל שכתב דמזוזה א"צ עיבוד לשמה א"כ הא דתנא במס' סופרים מזוזה שבלתה עושין ממנה תפלה והא תפלה בעי עיבוד לשמה ומזוזה לא בעי עיבוד אלא ש"מ דמזוזה נמי בעי עיבוד לשמה ועי' נימוק"י ז"ל שכ' דתפלין אין צריכין שירטוט דהעור דק ושמה יקרע.

ולכאורה מי הכריחו לזה אלא די"ל דס"ל כר"ת דס"ת ג"כ בעי שירטוט וא"כ מ"ש תפלין דלא נאמרה בה הלכה של שירטוט וע"כ משום דיש בה חשש שמה יקרע וא"כ א"ש דברי הרמב"ם ז"ל דהקא פריה שפיר והא בעיא שירטוט ותפלין לא משרטטי וקצת איסור איפא לשרטט אבל בעיבוד לשמה שפיר יש לומר דמיירי שעייבדה לשמה ולהכי עושין ממנה תפלין אבל הרמב"ם ז"ל בעצמו לא כתב פן דהוא ז"ל ס"ל דגם בס"ת נאמרה הלכה זו דבעי שירטוט והא דתפלין אין צריכין שירטוט כ' הטע' לפי שהם מחופין ואינו נראין וא"כ ליכ' איסור' לשרטט והק"ל.

והנה מהא דפריה הא בעי שירטוט דאמר כו' משמע דלרב מנימין נמי דאמר דידי' הלכה למ"מ כו' הוא אפילו לעכב דלכאורה קשה מאי איפא בין רב מנימי לדידי' ובין מה דאמר בשם רב חמאדע"כ ר"ח נמי משום הלכה הוא דפוסל מזוזה שאינה משורטטת דאל"ה מ"ט דפסולה משום נוי בעלמא אין לפוסלה והי' נראה דפסול א"ב דלרב חמא בלא שירטוט פסולה ואלביה דידיה הלכה למצוה אבל לא לעכב כדאשפחן לעיל לענין דוקסוסטוס דהלכ' למצוה נאמרה אבל א"כ לא הוי פריה הא בעי שירטוט פינו דאינו אלא למצוה וע"כ לתרוננייהו שירטוט מעכבי ופלוגתנייהו י"ל דרב חמא יליף פתיבה פתיבה וכפירש"י ז"ל לקמן וכ"ז במזוזה אבל ס"ת אפילו לר"ת ז"ל דבעי שירטוט משום זה כו' נראה דבדיעבד כשירה בלא שירטוט אבל הרמב"ם ז"ל כתב דבס"ת ג"כ הלכה למ"מ היא אבל לא ביאר.

(ועי' בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל פ"ז ובכ"מ ו"ל וְלִדְבָרָיו הַד"ק תוּס' לְדוֹקְתָא ע"ש). וְעֵינָן תוּס' ו"ל בד"ה הָא מוֹרִידִין שְׁהַקְשׁוּ לְסַבְרָא זוּ דס"ת לָא בְּעֵי שְׁיִרְטוּט אַמְאֵי לָא יְלִיף בַּגּוֹז"ש מְמוּזוּהָ דְבְּעֵי שְׁיִרְטוּט וּלְפִי מ"ש רש"י בְּסוּפָה דְּכָל הֵי"ג מְדוּת אִין לְמִידִין מְהַלְכָה אִין פְּאֵן קוֹשְׂיָא וְעֵי פְּסָחִים פָּרַק פִּיצַד צוֹלִין דָּף פ"א וּכְבָר הַעִירוּ בְּהַאי פְּלָלָא הַרְאִישׁוֹנִים ו"ל: שֶׁם גְּמָרָא פְּתַבָּה אִיגְרַת פְּסוּלָה.

הַרְי"ף ו"ל הַשְּׁמִיט לְהַאי דִּינָא וְצ"ל דְּמַפְרֵשׁ לָהּ לְעֵנָן שְׁיִרְטוּט. וּכְבָר כ' דְּמוּזוּהָ בְּעֵי שְׁיִרְטוּט וּבְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל ג"כ לָא יִתְבָּאָר דָּאֵי כ' אִיגְרַת לְעֵנָן מְאֵי וְנִרְאָה מְדַבְרֵי ו"ל בַּפ"ה דְּכָל זֶה בְּכָלֵל פְּתַבָּה אִיגְרַת שְׁלֵא בְּשְׁיִרְטוּט אוּ שְׁלֵא דְקַדְקַד בְּחֶסֶר וּמְלֵא אוּ שְׁהוֹסִיף בְּהָ אֹת אַח' כְּמוֹ אִיגְרַת שְׁאִינוּ מְדַקְדָּק בּוּ וְגַבֵּי סוּטָה אִי נְמִי לְהַאי דִּינָא דְכְּתַבָּה אִיגְרַת וְכַתְבַּת הַרְמַב"ם בַּה' סוּטָה פְּלִישְׁנָא דְהַש"ס פְּתַבָּה אִיגְרַת וְלֵא בִּינָר מְהוּ אִיגְרַת וְלֵא כ' הַמְּפָרְשִׁים אֵלּוּ שְׁכ' לְעֵנָן מְזוּזָה וְהַדְבָר צ"ע וְעוֹד יֵשׁ לְדַקְדָּק קִצְתָּ אַמְרָה רַב יְהוּדָה לְהַאי דִּינָא אִמְזוּזָה וְלֵא אַמְרָה אֶתְפְּלִין ג"כ וּלְפִי הַאי פִּירוּשָׁא דְאַחְסָר וְיִתִּיר קְאָמֵר הֵנִי רְבוּתָא טְפִי אַף ע"ג דְּלֵא בְּעֵי שְׁיִרְטוּט וְכִּי אִיגְרַת מ"מ דְּקַדְדוּק חֶסֶר וְיִתִּיר וְדָאֵי בְּעֵי וְכֵן אִיזָה תוּסְפֶת אֹת וי"ל דְּבַתְפְּלִין פְּשִׁטָּא דְכ"ז מְעַכְבֵּי וּבְכָלֵל תוֹרָה הִיא כְּדַכְתִּיב לְמַעַן תִּהְיִי תוֹרַת ה' בְּפִיָּה וְעֵי מ"ש בְּזָה בַחֲי' סוּטָה דִּי"ז: דָּף לַג תוּס' בַּד"ה פְּתַבָּה עַל ב' דְּפִים וְנִחְלְקוּ בְּזָה רש"י וְתוּס' ו"ל לְרִש"י אֶפְּיֵלוּ בַב' דְּפִים בְּעוֹר אַחַד פְּסוּלָה וְהַתוּס' ו"ל כ' דְּלֵא מִיפְּסִיל אֶלָּא בַב' חֲתִיכוֹת וּבְסוּף דְּבִרְיָהּ כ' וּבִירוּשְׁלָמִי מְשַׁמַּע דְּבַשְׁנֵי עוֹרוֹת פְּסוּלָה נִרְאָה מְדַבְרֵיָהּ שְׁהִבִּיאוּ רְאִיָּה לְפִי הַתוּס' ו"ל דְּדוֹקָא בַב' עוֹרוֹת הוּא דְּפְסוּלָה אֶבְל עֵי בְּמַרְדְּכִי שְׁהִבִּיאוּ רְאִיָּה לְפִירִש"י ו"ל וּבְאַמַּת מְבֹנָאָר שֶׁם בְּפִירִש"י דְּפִרְיָה עַל מַתְנִיתִין דְּאִין בֵּין כו' וְלָמָּה לָא תְּנִיתָא שְׁהַסְפָּרִים נְכַתְּבִים בַב' דְּפִים וְתַפְלִין וּמְזוּזוֹת אִין נְכַתְּבִים אֶלָּא עַל דָּף אַחַד.

תַּב ר' יִצְחָק בְּרִיָּה דְר' חֲזִיָּא פְּתוּבָא דְרַבָּה וְהִי נִרְאָה דְצ"ל תְּתוּבָא דְרַבָּה וּפְרִיָּה אַמְאֵי לָא קָשָׁה לִיה רְבוּתָא טְפִי לִיתְנֵי שְׁהַסְפָּרִים נְכַתְּבִים עַל ב' עוֹרוֹת וְתַפְלִין וּמְזוּזוֹת אִין נְכַתְּבִין אֶלָּא בְּעוֹר אַחַד אֶמְרִין חֲבֵרִיָּא לְפָנֵי ר' מְנָא נְאָמֵר דָּף א' בַב' עוֹרוֹת לִית הוּא דְרַבָּה פִי דְקוֹשְׂיָא לְהוּ ג"כ דְּזָה הֵנִי רְבוּתָא טְפִי דְאַפְּיֵלוּ דָּף אַחַד בַב' עוֹרוֹת אִין לְכַתְּבֵי אֶמֶר לוֹן אֶפְּיֵלוּ בְּסַפְרִים אִין כּוֹתְבִין כֵּן דָּף אַחַד בַב' עוֹרוֹת וְלֵא נִשְׂאָר אֶלָּא קוֹשְׂיָת רוּב' דְס"ת נְכַתְּבַת בַב' דְּפִין וְתַפְלִין וּמְזוּזוֹת בְּדָף אַחַד וּכְבָר פְּתַב הַגָּאוֹן ר"א ו"ל בִּי"ד סִימָן רפ"ח דְּמַדְבְּרֵי הִירוּשְׁלָמִי מְבֹנָאָר כְּפִירִש"י ו"ל אֶלָּא דִּישׁ לוּ לְדַקְדָּק גַּבֵּי תַפְלִין בְּמֵאֵי קַמְיָרִי הִיא אִיסוּרָא דַב' דְּפִין הָא בְּשָׁל יָד ג"כ כּוֹתְבִין כָּל פְּרָשָׁה בְּדָף אַחַד וְע"כ שְׁלֵא לְחַלֵּק פְּרָשָׁה א' לַב' דְּפִין וּמ"ש דְּבְמוּזוּזָה צְרִיָּה לְכַתְּבֵי ב' הַפְּרָשִׁיּוֹת בְּדָף אַחַד וּבְתַפְלִין דוֹקָא בַב' א' וְגַם לָא נִתְבָּאָר לְדִין זֶה בַב' דְּפִין בַש"ע וְלֵא בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל לְעֵנָן תַּפְלִין.

וּבְדִין ב' עוֹרוֹת יֵשׁ לִי ג"כ מְקוּם עֵינָן דְּהַתוּס' ו"ל כ' לְעֵיל דְּלֵא נְאָסֵר ב' עוֹרוֹת בְּתַפְלִין אֶלָּא כְּשֵׁלֵא תַפְרֵן וְע"כ לָא נְאָסֵר ב' עוֹרוֹת ג"כ אֶלָּא בְּדָף אַחַד הֵינָנו פְּרָשָׁה אַחַת דְּכָל הַפְּרָשִׁיּוֹת אִינְתֵּמֵר לְקַמֵּן דְּבְשָׁל יָד אִם פְּתַבְּן עַל ד' עוֹרוֹת פֶּשֶׁר וּלְפ"ז הִיכִי ס"ד לְהַכְשִׁיר בַּס"ת כַּה"ג דְּקָאָמֵר שְׁהַסְפָּרִים נְכַתְּבִים בַב' עוֹרוֹת וְאִי בְּשֵׁלֵא כְּתַפְרֵן פְּשִׁטָּא דְגַם ס"ת פְּסוּל כַּה"ג אִם לָא נִתְפָּרוּ וְאִין לוֹמֵר דְּבַס"ת יְכוּל לְכַתְּבֵי קוֹדֵם תְּפִירָה וְאַח"כ תוֹפְרֵן

וכשר אבל תפלין ומזוזה צריף לתופרן קודם פתיחה דוקא דלא משמע הכי מדברי התוס' ז"ל לעיל.

והרמב"ם ז"ל לעגנו מזוזה דאם פתכו בב' דפין פשירה אבל בב' עורות אפילו דפסול ב' עורות ליפא אלא בדרך אחד אבל בב' דפין גם ב' עורות לא מיפסיל. וכדמסיק בירושלמי וכן בתפלין ע"כ לא מיפסלי ב' עורות אלא בדרך אחד וכנ"ל וגם דין ב' עורות לא פתב הרמב"ם ז"ל לא לעגנו תפלין ולא לעגנו ס"ת.

והרי בירושלמי משוי להו להדדי לדין זה וכ"ז צ"ע בדברי הראשונים ז"ל ועי' בי"ד בסימן ר"פ מ"ש לעגנו מטלית וקצת ה"ל נראה לומר דהאי איסורא דב' עורות לאו בשני חתיכות שתפרן מיירי אלא ב' עורות היינו משני מינים מחקה ובהמה דבס"ת פותבין חקיה ע"ז וחקיה ע"ז אבל בתפלין ומזוזות צריף לכתוב הפל על עור אחד וכעת לא מצאתי הדברים מבוארים בדברי הראשונים ועיין סוטה דף י"ח בדברי התוס' ז"ל שם ומש"כ בחי' שם בדברי הרמב"ם ז"ל: שם גמרא אמר ר"נ תלי דשי ברישא.

עי' רש"י ותוס' ז"ל והרמב"ם ז"ל פ"א תלי דשי כו' היינו דאינו חייב במזוזה אלא אם יש לו דלת עיין בפ"ו שם מה שהשיב לחכמי לונגיל ז"ל ולשיטתו קשה קצת. והא דאמרין לקמן חתף והניח ואח"כ העמיד כו' פסולה משום תעשה כו' וכל שלא העמיד מזוזה ודאי אין לו דלתות עדיין ומאי איירא דפסולה משום דהניח עד שלא העמיד מזוזות הפתח אפילו העמיד המזוזה כל שאין לו דלת עדיין שעת פטור הוא והוי תעשה ולא מן העשוי ועיין בלשון הרמב"ם ז"ל שם פ"ה וה"ל נראה קצת דפסול תעשה כו' גם לדברי הרמב"ם ז"ל לא איתמר אלא קודם עשיית מזוזות הפתח אבל קודם עשיית דלת נהי דמצוה לעשותה אחר תליית הדלת וכדאמר ר"נ תלא דשא ברישא אבל אם קבעה קודם הדלת לא מיפסיל פיון דאיכא מזוזות הפתח והיינו דס"ד דריש גלותא לעשות המזוזה קודם הדלת דאטו לא ידע דרשא דתעשה ולא מן העשוי ועיין בלשוננו ז"ל בתשובתו הג"ל הובא בכ"מ ועי' מגדול עוז שם: שם גמרא עשאה פמין נגר פסלה.

עיין רש"י ותוס' ז"ל דנחלקו בזה ועיקר מילתא הוא אי להניחה מעומד או מושכב וק"ק לפ"ז למה תלאה בכמין נגר הוי ליה למימר קבעה לאורף או לרוחב פסולה למר כדאית ליה כו' ואי לאו דמסתפינא הייתי אומר דהפסול הוא משום דהכניסה בפותל ואינה נראית מבחוץ והיינו בספקתא כמו יתד הנעוץ בפותל וסתימות לשון הרמב"ם ז"ל ג"כ נראה דלא נתפנין אי מעומד אי מושכב אבל בטל' דעתי בזה נגד דעת הראשונים ז"ל: שם גמרא לעולם כר"י.

ומאי מצוה כו' שלא להרחיקה משל מעלה יותר משליש משמע דלכתחילה יניחה בגובה יותר ויכול להיות דמודה ר"י דטפח צריף להרחיק כמו לר' יהודה. ומלשון הרמב"ם ז"ל נראה איפכא דלכתחילה יניחה בשליש העליון.

ואם קבעה למעלה פשירה וי"ל דמשמע ליה הכי מלישנא דשמואל דאמר מצוה להניח כו' משמע דמצוה לחוד היא אבל אינו מעכב ואי כפשיט' דתלמודא דאתי לאשמועינן שלא יניח למטה משליש העליון מאי קאמר מצוה כו' הא למטה פסולה היא דמאמר ר' יהודה כל הפתח פשר למזוזה ש"מ דלר' יוסי כל הפתח פסול והיינו למטה משליש

העליון אבל לדברי הרמב"ם ז"ל נחא דמצנה בשליש העליון ונקא ואם הניחה למעלה ג"כ פשר ועי' בב"י סי' רפ"ט בי"ד.

ומה שמצריך להרחיק משקוף טפח ודאי נראין דבריו ז"ל דע"כ טעמא דר' יהודה משום דכל טפח למטה או למעלה הוי פלמטה או פלמעלה ומהיכי תיתי למימר דר' יוסי פליג עליה בהא ודו"ק.

ובירושלמי סוף מגילה משמע בדבריו ז"ל דלכ"ע מצנתה בתחילת שלישי העליון ע"ש דמיתי פלוגתיהו במקום מזוזה עצמה: ע"ב גמרא מצנה להניח בטפח הסמוך לרה"ר וכתב בטור וש"ע דהני תרתי הא דרבא הא מהו דלעיל מצנה להניח בחלל הפתח אינו אלא לכתחלה אבל אינו מעפב ע"ש והו' דהכא מסתבר כן פיון דטעמא אינו אלא סברא בעלמא פדי שיפגע כו' או אידך טעמא אבל הא דלעיל פיון דפשטיה דקרא הכי משמע.

וכדפריה לעיל פשיעא בשעריה פתיב מנ"ל דאינו מעפב וי"ל דלעיל משמע דהני תרי דיני חד גוונא להו וכדאמר סד"א כו' ועיין ביאורי הגאון ר"א ז"ל: שם תוס' בד"ה דלית להו תקרה ע"ש שהקשו ללשון אחרון של רש"י ז"ל מי גרע משערי חצירות ועי' בדברי הרא"ש ז"ל והרמב"ם ז"ל ג"כ דעתו פן דבית שאין לו תקרה פטור מן המזוזה אבל לפי המבואר שם בדבריו ז"ל דחיובא דשערי חצירות הוא רק משום דבית דירה פתוח לתוכן אבל כל שאין בית דירה פתוח לתוכן פטורות והיינו נמי הו' דבית שער אכסדרה ומרפסת דתני הכא דחייבים וביומא תני דפטורין דהתם מייירי דאין בית פתוח לתוכן והו' עצמן לאו לדירה קניימי מש"ב פטורות והכא מייירי דבית פתוח לתוכן ולהכיאע"ג דהו' עצמן לא קניימי לדירה פיון שהם פתוחין לבית דירה חייבים וכשיטת הרי"ף ז"ל א"כ אין כאן קושיא כלל דבבית בעינן שיהא מקורה וראוי לדירה וכיון שהבית ראוי לדירה גם החצר חייב והתוס' ז"ל בסופה הקשו על תי' הרי"ף ז"ל דא"כ הוי לשנויי דברייתא איירי בפתוחה לבית ורב חסדא הכא דאמר בית אכסדרה פטורה מייירי בפתוחה לחצר ולא ידענא מאי קשיא להו דא"כ למה לי לרב חסדא למימר דפטורה לפי שאין לה פצימין אפילו יש לה פטורה משום דאין עשויה לדירה וכמו בית שער ומרפסת אלא ונדאי מייירי רב חסדא ג"כ בפתוחה לבית ואפ"ה פוטרה משום דהוי פאין לה פצימין דלחזוק תקרה עבידי ופריה שפיר מברייתא דתני חייבין במזוזה ואדרבה לשיטת רש"י ותוס' ז"ל דחיובא דכל בית שער אינו אלא מדרבנן תקשי מאי פריה בסופה דף ח' ע"ב ותיהוי חיצונה כבית שער הפנימית ותחייב דילמא הא דתני התם והחיצונה פטורה היינו מדאורייתא ומש"כ מהרש"א ז"ל התם דמשמע להו דפטורה לגמרי משמע אינו מוכרח דאמימרא דרב חסדא שפיר יש לומר דפטורה לגמרי משמע אבל ברייתא דהתם פי היכי דתני ביומא בית שער פטורה והיינו מדאורייתא ה"נ הו' ברייתא דב' סופות החיצונה פטורה מדאורייתא קאמר ודו"ק: שם גמרא בית שער הפתוח לגינה ולקטונת כו'.

ומסיק דהלכתא פכולהו לחומרא דכ' הפתחים חייבין במזוזה כו' יוסי ועיין בדברי הרא"ש ז"ל וקשה קצת דא"כ מאי קמ"ל רחבה דכי הרזקי חייב בב' מזוזות פיון דאפילו בית שער שפין בית לגינה הפטורה חייבת בב' מזוזות כ"ש בית שער שפין בית לחצר ובש"ע כ' ג"כ פתב לתרתי דיני.

ולכאורה לא צריכי לאשמענו תרתי והרמב"ם ז"ל באמת פלגינהו לכולהו פחדא עיין בפ"י הלכה ח' וכו' טעם אחד לכולהו דכל שהבית הפנימי חייב אפי' י' פתוחים מזל"ז פולן חייבים ע"ש: דף לד גמרא מאי ר"מ דתנא בית שאין לו אלא פצים א' כו'.

ויש מהראשונים ז"ל שפסקו כר"מ דדי בפצים אחד בימין היינו מזוזה אחת משום דר' ישמעאל ור"ע פנותיה ס"ל והרמב"ם כ' דבעינו ב' מזוזות פרבנו. ולכאורה י"ל דלמאי דס"ל דאפילו דלת מעכב א"כ בעינו פתח פדרכו ובלא ב' מזוזות לאו פתח הוא וכי היכי דבעינו משקוף שיהא צורת הפתח ור"י ור"ע י"ל דמודו דפתח לא הוי אלא בב' מזוזות והא דאמרי מזוזות פתיב ואין ריבוי כו' היינו שלא נימא דצריך לכתוב על ב' המזוזות פדכתיב וכתבתם על מזוזות להכי קאמרי דאין ריבוי כו' או משום דזה בנה אב כו' וצריך עיון בספרי: שם גמרא אי לאו גז"ש הא לכתביה אאבנא כו'.

פירש"י ז"ל יחקוק בספין כו' וכבר הקש' הצ"ק א"כ דאפשר לכתוב על אבנים פתיבה הדק"ל רחמנא אמר על מזוזות כו' וכן הקשו התוס' ז"ל הובא במקדכי על פירש"י ז"ל ע"ש וכו' שם דלא גרסי פתיבה תמה דגם על האבנים אפשר לעשות פתיבה תמה אלא ה"ג אמר קרא וכתבתם ונהדר על מזוזות והתוס' ז"ל בד"ה וכתבתם הכריחו דגרסי פתיבה תמה ע"ש וצ"ל דעל המזוזה עצמה א"א לכתוב פתיבה תמה אבל על האבן פשהוא לעצמו אפשר לכתוב עליו.

ועוד נראה דה"פ א"ק וכתבתם פתיבה תמה ונהדר על מזוזות היינו שיומן על המזוזה פתוב בשלימות ועל המזוזה עצמה צריך לכתובה מעט מעט ופריך א"כ גז"ש למה ומהיכי פתימי למימר דכתבי על האבנים פינו דע"כ קרא ונהדר על מזוזות קאמר ומשני אי לאו גז"ש ה"א לכתבי אאבנא בשלימות ונהדר ליקבעא בסיפא דאיקמוס קצת פשטיה דקרא וכתבתם על מזוזות להכי אתי גז"ש דכתבנה על הספר ובמקדכי פתב דהתוס' ז"ל דהאריכו בזה ואינם אתנו וקצת יש לדקדק גז"ש למה לי הא הלכה למ"מ דמזוזה על דוכוסטוס ומצינו הלכה עוקרת המקרא.

ויש לי הרהורי דברים בדברי הרמב"ם ז"ל בדין בית של דע"ד שכתב אע"ג דאינו מרובע דע"ד אלא אריסוקטין גם פן חייב במזוזה ועיין בדברי הרא"ש ז"ל וגבי דין מעקה ודין פתי ערי חומה סתם דבריו וכתב סתם דבעינו דע"ד ונראה בדעתו ז"ל דבכל הני גם פן אפילו אריף וקטין פינו דיש מקום דע"ד חזי לדירה אבל לענון בית המנוגע נראה דגם הוא מודה דבעינו דע"ד מרובעות דוקא שכ' בפ"י ה"ל ואם יש בו פדי לרבע דע"ד בשנה אע"פ שהוא עגול או בעל חמש זוויות ואצ"ל אם הי' ארכו יתר על רחבו הואיל ויש בו לרבע דע"ד חייב במזוזה עכ"ל וע"כ אתי לאשמעי' אע"ג דבבית המנוגע בעינו שיהי' מרובע דוקא ולא עגול או בעל ה' זוויות כמש"כ בה' טומאת צרעת פי"ד הכא לענון מזוזה לא איכפת לן בהא וא"כ י"ל דגבי בית מנוגע בעינו נמי דע"ד מרובעות ולא ע"י צירוף אלא דשם בה' ט"צ לא כתב שלא יהא ארכו יתר על רחבו.

ולענ"ד הי' נראה דגם הרמב"ם ז"ל לא נתפנוין לחייב באריף וקטין אע"פ שאין רוחב ד"א אם ארכו יתר על ד"א דהמוכח בסופה גבי סופה העשוני' ככתבון דלמאן דבעי בשיעור סופה דע"ד היינו דוקא מרובעות וה"ה לכל הני מילי אלא דבא לאשמענו דאם הוא עגול או בעל ה' זוויות פל שיש בו דע"ד היינו ריבוע של דע"ד פתוכו חייב במזוזה

ולא איכפת לן בתבנית המחיצות איהם ונדקא לענין בית המנוגע הוא דבעינו כל הני ודו"ק.

עוד הלכה אחת יש לי לבאר בדין תפלין ומזוזה אינהו מהן קודמת הובא ברמ"א ו"ל סי' רפ"ה דתפלין קודמת וכתב פן ע"פ הכרעת הרא"ש ו"ל בפלוגתא דפליגי בזה שמואל נרב הונא בירושלמי סוף מגילה שמואל אמר מזוזה קודמת שפן נוהגות בשבתות וי"ט ור"ה אמר תפלין קודמין שפן נוהגין בהולכי ימים ומפירשי כו' מתניתא מסייע לשמואל תפלה שבלתה עושין ממנה מזוזה מזוזה שבלתה אין עושין ממנה תפלין לפי שאין מורידין כו' וא"כ לכאורה מסקנת הירושלמי שמואל דמזוזה קודמת דקדושה חמורה היא אלא דכבר כ' הגאון ר"א ו"ל בסי' ה"ל דלפי שיטת הש"ס דילן דמתפלין אין עושין מזוזה דקדושת תפלין חמורה איפא סייעתא לר"ה דתפלין קודמין ולפי שיטת הירושלמי נדאי מוכח דמזוזה צריכה עיבוד לשמה דאל"ה היכי מציינו לומר דקדושת מזוזה גדולה יותר מתפלין ובלא"ה קשה מאד גירסת הירושלמי ומאיזה טעם יהי קדושת מזוזה יותר חמורה מקדושת תפלין וכבר הבאתי לעיל לשון מס' סופרים פנוסחת הש"ס דילן אבל בעיקר מחלקותיו יש לי לדקדק מ"ט דשמואל דאמר מזוזה קודמת הא יש תקנה במזוזה לפטור את עצמו ולא יעבור בעשה דבידו להפקיר את ביתו וכדאמרינו בשבת פרק ר"א דמילה דציצית ומזוזה אין מכשיריהם דוחין את השבת הואיל ומצי למיפטר נפשיה מחיוביהו ע"י הפקר פסותו וביתו אבל מתפלין לא מצי למיפטר נפשיה וכל שעמא עובר בעשה.

(אנ"ה אולי יש לתרץ עפ"י מאי דפסקינו להלכה דלקיים מ"ע אינו מחוייב לנותר כ"א שליש וכדי שלא לעבור על מל"ת מחוייב להפקיר כל ממונו וא"כ גבי שבת דהוא ל"ת מחוייב להפקיר ביתו אבל מזוזה אינו כ"א מ"ע ואינו מחוייב להפקיר ביתו וממילא חייב ועי' בתשובת הגר"ע איגר בזה): שם ע"ב רש"י בד"ה וצריף שיהא רינח בין הפרשיות פשיכתבם בעור אחד כו'.

ואח"כ ד"ה ביניהם בתוך הד' בתים של עור האחד ואין זה מוכן דהאי וביניהם על מאי קאי דהא כבר פירש"י ו"ל וצריף שיתן רינח ביניהם היינו בין פרשה לפרשה וכברש"י שפרי"ף ו"ל ליתא להאי דיבור וביניהם כו' ע"ש ומדברי הנימוק"י נראה דמפרש הכי וצריף שיתן רינח ביניהם היינו בין בית לבית היינו רינח גדול דברי ר' וחכ"א א"צ רינח גדול אבל שוין שיהי' רינח ביניהם כדי ליתן חוט ומשיחה ביניהם.

ולפ"ז א"ש טפי לישנא דושנין כו' אבל לפירש"י ו"ל דפלוגתיהו הוא ברינח שבין פרשה לפרשה בעור אחד לא א"ש האי ושוין שיתן חוט ומשיחה כו' היינו בין בית לבית ומה ענין זל"ז דקאמר ושוין כו'.

והתוס' ו"ל כ' דא"צ ליתן חוט ומשיחה אלא פשנכנסין בעור אחד ולא הבנתי היכי שניף גתינת חוט ומשיחה בין בית לבית להא שנקטב בעור אחד ועי' בב"י סי' ל"ב שהאריף בזה וגם הט"ז ו"ל האריף לפרש דברי רש"י ו"ל ע"ש ול"נ כמ"ש דעירוב פירושים הוא וכדמשמע מלשון רש"י שפרי"ף ו"ל והרמב"ם ו"ל השמיט להאי דינא דאם כתבן בעור אחד יצא וכבר תמה הב"י ע"ז.

ועיין הגמ"י ז"ל שם אות ב' שְׁנֵרָאָה שְׁרָצָה להגיה שם להאי דינא דְכַתְבֵן על עור אֶחָד וְכַתְבֵן דִּין שֶׁל יָד שְׁפַתְבֵן על ד' עורות והוא שְׁלֵא בְּמִקוּמוֹ וְדִין זֶה מְבֹאָר בְּד' הֶרְמֵב"ם ז"ל: שם גְּמָרָא מוֹדָה הֵינּוּ פְּלוֹגְתִּיָּהּוּ לְפִי מַאי דְתַנִּי לְעִיל דְבִשְׁל רֵאשׁ אִם פְּתָבֵן בְּעוֹר אֶחָד ג"כ יֵצֵא א"כ דִּילְמָא הָא דְמוֹדָה ר"י הֵינּוּ שְׁנֵכְתָב בְּעוֹר אֶחָד וְקַמ"ל דַּע"ג דְּמִנְחָה בְּד' בְּתִים בְּפָנִים מ"מ פִּינֵן שְׁטֵלָה עוֹר מִבְּחוּץ וְאִין הִד' בְּתִים גִּיפְרִים מִבְּחוּץ הָוִי אוֹת אֶחָד וִי"ל דְּלֵא שְׁיִיף בְּזָה וּמוֹדָה פִּינֵן דְּלֵאוּ מְעִין פְּלוֹגְתִּיָּהּוּ הוּא וּמ"מ קַמ"ל ר' יוֹסִי רְבוּתָא בְּהָא דְמִבְּפָנִים אֶפִּילוּ ד' קְלָפִים בְּד' בְּתִים כָּל שְׁלֵא גִרְאָה מִבְּחוּץ כְּשֶׁר לְשֶׁל יָד וְעִי" ב"י וְט"ז ז"ל שֶׁמ"ש על דְּבָרֵי הַטּוֹר ז"ל: שֶׁמ"ש גְּמָרָא תְּפִלָּה שֶׁל יָד עוֹשִׂין שֶׁל רֵאשׁ וְשֶׁל רֵאשׁ אִין עוֹשִׂין שֶׁל יָד וּמְסִיק דִּר' יוֹסִי מִיָּרֵי בְּחֻדְתִּי וְשְׁמַעִינוּ מֵהָא דְרַבִּי יוֹחָנָן דְּמִקְנֻשָּׁה קִלְהָ לְחַמוּרָה עוֹשִׂין אַף עַל גַּב דְּמִתְחַלְהָ הִי הָעֵיבוֹד וְהַפְּתִיבָה לְשֶׁם שֶׁל יָד לֵא חֲשָׁבִינוּ לָהּ גִּבִּי שֶׁל רֵאשׁ בְּלֵא לְשִׁמָּה וְקִשָּׁה לִי מִזָּה עַל מַה שֶׁכ' בִּש"ע ס' ל"ב בְּפִשְׁיטוֹת דָּאִם עֵיבֹד לְשֶׁם מְזוּזָה פְּסוּל לְתַפְלִין וְכַתְבֵן כֵּן מְסַבְּרָא כְּמִבְּנֹאָר בְּב"י שֶׁמ"ש דְּהָוִי כְּשֶׁלֵּא לְשִׁמָּה דְּמְזוּזָה קְדוּשָׁה קִלְהָ וְתַפְלִין קְדוּשָׁה חַמוּרָה וְהָרִי הֵכָא מְשָׁל יָד לְשֶׁל רֵאשׁ עוֹשִׂין אַע"ג דְּשֶׁל יָד קְדוּשָׁה קִלְהָ הִיא וּבְהָא י"ל דְּתַפְלִין תְּרוּנִיָּהּוּ חֻדָּא מְצוּהָ הִיא וּמְשָׁל יָד לְשֶׁל רֵאשׁ לֵא חֲשִׁיב שְׁלֵא לְשִׁמָּה אַע"ג דְּעֵשְׂאָה לְשֶׁם שֶׁל יָד אֲבָל מְזוּזָה מִקְלָתָא אַחֲרִיתִי הִיא וְכִי עֵיבֹדָה לְשֶׁם מְזוּזָה הָוִי שְׁלֵא לְשִׁמָּה לְגַבִּי תַפְלִין אֲבָל יוֹתֵר קִשָּׁה לִי מִבְּרִי" דַּמְס' סוֹפְרִי שְׁהַבְּאִתִּי לְעִיל דְּמְזוּזָה שְׁבִלְתָּה עוֹשִׂין מִמְּנָה תַפְלִין הָרִי מְבֹאָר דְּלְשֶׁם מְזוּזָה לֵא חֲשִׁיב שְׁלֵא לְשִׁמָּה לְגַבִּי תַפְלִין דַּא"ל"ה הָאִיף עוֹשִׂין מִמְּנָה תַפְלִין לְאַחַר שְׁבִלְתָּה וּלְגִנְסַחַת הִירוּשְׁלָמִי דְּסוֹף מְגִלָּה דְתַנִּי לְהָא בְּרִיָּתָא אִיפְכָא כְּמוֹ שְׁהַבְּאִתִּי לְעִיל ג"כ מוֹכַח דְּעֵיבוֹד לְשֶׁם קְדוּשָׁה קִלְהָ הָוִי לְשִׁמָּה גַם לְקְדוּשָׁה חַמוּרָה וְדְבָרֵי הַש"ע לֵא א"ש אֵלָא לְפִי דַעַת הֶרְמֵב"ם ז"ל דְּמְזוּזָה לֵא בְּעֵי עֵיבוֹד לְשִׁמָּה כָּלֵל א"כ אֶפִּילוּ עֵיבֹדָה לְשֶׁם מְזוּזָה הָוִי שְׁלֵא לְשִׁמָּה גִּבִּי תַפְלִין פִּינֵן דַּאִין צְרִיכָה מְחֻשְׁבָּה לְשִׁמָּה אֶפִּילוּ כִּי מְחֻשָּׁב לְשִׁמָּה לֵאוּ מְחֻשְׁבָּה הִיא.

ולפ"ז יקשה יותר מברייטא דמס' סופרים לדברי הרמב"ם ז"ל היכי עושין תפלין ממזוזה שבלתה וליכא לאוקמי פגון שעייבדה לשמה כמ"ש לעיל דכל שאין צריך לשמה אפי' כי מחשב לשמה לאו פלום הוא ובאמת לא אשפחן פסול שלא לשמה מקדושה לקדושה אלא בקדושים אבל לא בשאר דברים הצריכין לשמה וכבר נתארכו הדברים בדין לשמה של פתיבת סת"ם אי סתמן לשמה קאי עי' במרדכי פ"ק התכלת ועדיין צ"ע.

והא דאמרינן ה"כא דבחדתי מותר לשנות משום דהזמנה לאו מילתא אע"ג דהעיקר והפתיב ה"י לשם של ראש ובבה"ז הזמנה בגוף הקדושה מילתא היא פ"ב האריף בזה השי"א ז"ל בכ"י ב"ז ועי' באה"ט כו' ל"ב ששהביא תשובת עה"ג והיך אהרן ז"ל בזה ואינם אתי לעיין בהם ועי' בזה בתשובותיו של אחי הגאון ז"ל בס' משפנות יעקב: שם גמרא פיצד סדרן כו'.

פ"ב נודע מחלוקת קדומה בין רש"י ור"ת ז"ל בסדרן נאלו ד' כו' ע"פ סתרון של דברים וכבר האריכו בזה הראשונים ז"ל כמבואר בטור וש"ע נאני לא באתי אלא להעיר קצת בזה ע"פ פשטן של דברים לשיטת ר"ת ז"ל לא נתבאר טעמו של דבר בגמרא בהקפוד סדר הפרשיות להקדים והיה אם שמוע לשמע בסדר ההנחה דלא פסדר פתיבתן בתורה

וצ"ל דְּכָה גְּאָמְרָה הַלַּמ"מ דְּכָל שְׁאָר דִּינֵי תַּפְלִין דְּהַלְכָה הֵם כְּדַאִיתָא בְּשִׁמְעֵתִין אֱלָא דַּלְפ"ז דַּעַת אַבְיֵי דַּעֲיָקָר הַלְכָה לֹא גְּאָמְרָה אֱלָא ע"ז דְּקַדְשׁ וְשִׁמְעָה יְהִי בְּבִתִּים שְׁל חוּץ דְּלֹא פְּסֻדָּר פְּתִיבְתָן בְּתוֹרָה אֲבָל יָמִין וְשִׁמְאַל אֵינוֹ מְעַפֵּב וְכֵן גְּוַנְיָתָא אֵין לָהֶם סֻדְרָא א"כ לְדִידָן יִקְשָׁה לְשׁוֹן הַבְּרִייתָא קַדְשׁ וְהִיָּה כּו' מִיָּמִין וְהִיָּה כּו' שְׁמַע מְשִׁמְאַל הָוִי לִיה לְמִיתְנֵי בְּקִצְרָה קַדְשׁ מִיָּמִין שְׁמַע מְשִׁמְאַל פִּינּוֹן דְּזֵה עֲיָקָר הַרְבּוּתָא וּבְשִׁלְמָא לְפִירִשׁ"י ז"ל י"ל דְּלַכְתַּחְלָה צְרִיף לְהַנְיָחוֹן פְּסֻדָּר שְׁפַתּוּבָה בְּתוֹרָה וְהִיָּנוּ סֻדְרָן אֲבָל לְעַפֵּב לֹא הָוִי אֱלָא מְשׁוּם דְּלֹא חֲזָיָא אֲוִירָא אֲבָל בְּלֹא"ה כּו' הַנְּחָתָן לֹא מְעַפֵּב אַע"פ שְׁמוּנְחִים שְׁלֹא פְּסֻדָּרָן בְּתוֹרָה אֲבָל לר"ת עֲיָקָר מְצַנָּה הוּא שְׁמַע וְקַדְשׁ מִבְּחוּץ אֲבָל יָמִין וְשִׁמְאַל וְגוּוְנְיָתָא לָהֶם סֻדְרָא לֹא הָוִי לִי לְאִשְׁמוּעִי אֱלָא הָא וי"ל דְּלר"ת ז"ל ג"כ לְכַתְּחַלָּה קַדְשׁ מִיָּמִין קוֹדֵם לְכּוֹלָן מִפְּנֵי שְׁהִיא פְּרָשָׁה רֵאשׁוּנָה לְכּוֹלָן בְּתוֹרָה אַע"ג דַּאִין זֵה מְעַפֵּב.

וּמִמִּילָא כָּל הַסֻּדְרָן כְּפֵי הוּא לְכַתְּחַלָּה וְהִיָּה כִּי כּו' אַחַר קַדְשׁ וְאַח"כּ וְהִיָּה אִם כּו' וְשִׁמְעָה וְאַפְתִּי אֵיכָּא לְמִיָּדָק לְדַבְרֵי ר"ת ז"ל מֵאֵי קַמ"ל רַב חֲנִנְיָאֵל בְּהָא דְּאִם הַחֲלִיף פְּרִשְׁוִיתִיהּ פְּסוּלוֹת הָא שְׁמַעִינוּ לָהּ מִבְּרִייתָא דְּכָה גְּאָמְרָה הַלְכָה לְהַקְדִּים וְהִיָּה אִם לְשִׁמְעָה וְכִינּוֹן דְּהַלְכָה גְּאָמְרָה כְּפֵי מִמִּילָא פְּסוּלוֹת וּבְשִׁלְמָא לְפִירִשׁ"י ז"ל ה"א דְּמְצַנָּה בְּעֻלְמָא הִיא פְּסֻדָּרָה הַתּוֹרָה אֲבָל אֵינוֹ מְעַפֵּב אֲבָל לר"ת ז"ל ע"כ גְּאָמְרָה הַלְכָה לְשִׁנּוֹת הַסֻּדְרָן וּמִמִּילָא מְעַפֵּבֵי וְכַדְקִי"ל בְּכָל הָנֵי מְיָלֵי שְׁנֵאָמְרָה בְּהַלְכָה דְּמְעַפֵּבֵי כְּמוֹ שִׁי"ן שְׁל תַּפְלִין וְאֵינָהּ אֱלָא דִּי"ל קִצְתָּ טַעַם לְדַבְרֵי ר"ת ז"ל דַּאִין כָּאֵן שִׁנּוּי הַסֻּדְרָן אֱלָא דְּבִיָּמִין הַמְנִיחַ כְּפֵי הוּא הַסֻּדְרָן שְׁמַע וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָה וְכַדְתְּנֵי בְּבְרִייתָא אֵיכָּא שְׁמַע וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָה מִיָּמִין קַדְשׁ וְהִיָּה כִּי יְבִיאָהּ מְשִׁמְאַל וְהָוִי ב' פְּרִשְׁוִית פְּסֻדָּרָן מִיָּמִין הַקּוֹרָא וּב' פְּרִשְׁוִית פְּסֻדָּרָן מִיָּמִין הַמְנִיחַ וְא"כ מְשִׁמְעוֹת אֵינָהּ בְּרִייתָא כּו"ת שְׁמַע וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָה מִיָּמִין הִיָּנוּ שְׁמַע מִבְּחוּץ וְאַח"כּ וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָה וּבְרִייתוֹת לֹא פְּלִיגֵי אֲהַדְדֵי וְשִׁתִּיָּהֵן אַחַת הֵם קַמְיָיתָא תְּנֵי קַדְשׁ מִבְּחוּץ וְהִיָּה כִּי יְבִיאָהּ מִיָּמִין הַקּוֹרָא שְׁמַע מִבְּחוּץ וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָה מְשִׁמְאַל הַקּוֹרָא וְאֵינָהּ בְּרִייתָא תְּנֵי אֵיכָּא שְׁמַע וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָה מִיָּמִין הִיָּנוּ שְׁמַע מִבְּחוּץ וְאַח"כּ וְהִיָּה אִם כּו' קַדְשׁ מִבְּחוּץ וְהִיָּה כִּי כּו' מְשִׁמְאַל אֲבָל לְפִי רִשׁ"י ז"ל ע"כ צ"ל דְּהָא דְּתְּנֵי אֵיכָּא הִיָּנוּ קַדְשׁ וְהִיָּה כִּי כּו' מְשִׁמְאַל שְׁמַע וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָה מִיָּמִין וְאַקְדִּים שְׁמַע לְיָמִין שְׁלֹא פְּסֻדָּרָה בְּכ"מ לְהַקְדִּים יָמִין לְשִׁמְאַל כְּלִשׁוֹן מְשִׁנָּה וּבְרִייתָא וי"ל דְּסֻדְרָן פְּרִשְׁוִית נִקְטָ.

עוֹד יֵשׁ לְדַקְדָּק דְּמִפְּשָׁטֵי דְּשִׁמְעָתָא נִרְאָה דְּהָא דְּכִיצַד סִיָּדְרָן כּו' בְּשִׁל רֵאשׁ אֵינִרִי דְּמוֹנָח בְּד' בִּתִּים וּבְהָא נ"מ בֵּין גְּוַנְיָתָא לְבְּרִייתָא אֲבָל בְּשִׁל יָד דְּמוֹנָח בְּבִית אַחַד וְנִכְתָּב בְּעוֹר אַחַד נִכְתָּבִין פְּסֻדָּרָן בְּתוֹרָה אֲבָל לֹא מְסַתְּבַר לְחַלְקָה בֵּין שְׁל רֵאשׁ לְשִׁל יָד וְכַדְמוּכָח לְעֵיל דְּשִׁנְיָהֶם שְׁוִין וְעִי בְּמִרְדְּכֵי שְׁהֲאָרִיף בְּזֵה.

וּלְפ"ז קִשָּׁה קִצְתָּ מְהָא דְּלְעֵיל תַּפְלִין שְׁבִלוּ אֵין עוֹשִׁין מְזוּזָה מְשׁוּם דַּאִין מוֹרִידִין כּו' הָא מוֹרִידִין כּו' וּמְשִׁמְעָה דַּס"ד דְּעוֹשִׁין הִיָּנוּ מְזוּזָה שְׁלִימָה דְּבַתֵּר הָכִי מְסִיק וְדִילְמָא לְהַשְׁלִים וְהִכִּי עוֹשִׁין הָא בְּתַפְלִין קְדוּם וְהִיָּה אִם שְׁמוּעָה לְשִׁמְעָה וּבְמְזוּזָה וְדַאִי בְּעֵינָן פְּסֻדָּרָן שְׁמַע וְהִיָּה כּו'.

וְרֵאִיתִי בְּמִרְדְּכֵי שְׁדַקְדָּק כֵּן מְהָא דַּמַּס' סוֹפְרִים מְזוּזָה שְׁבִלָה אֵין מוֹרִידִין לְעֵשׂוֹת תַּפְלִין הָא מוֹרִידִין עוֹשִׁין וְתִקְשִׁי לר"ת וְלֹא יִדְעֻנָּא אִמָּאֵי לֹא הַקְּשָׁה כֵּן מִתְּלִמוּדִין לְעֵיל. וּבְמַס' סוֹפְרִים לְפָנֵינוּ הַנּוֹסְחָא בְּש"ס דִּילָן דְּמוֹזָה עוֹשִׁין אוֹתָהּ תַּפְלִין וּבִירוּשְׁלָמִי סוֹף מְגִילָה

הוא דמייטי לה פּוֹנֵסְתָא זוּ וּכְמוֹ שֶׁהִבֵּאתִי לְעִיל וְגַם לָמָּה לִיֹּה לְאַקְשׁוּיֵי מְדִיוּקָא דְהָא מוֹרִידִין כּו' יוֹתֵר הָיִי לִיֹּה לְהַקְשׁוֹת מְאִידָה בְּבָא לְפִי גּוֹסְתָא דְמִתְפַּלִּין עוֹשִׁין מְזוּזָה אֶלְא דְבִלֵּא"ה קָשָׁה הֵיכִי מְצִינֵן לְעֵשׂוֹת מְזוּזָה מִתְפַּלִּין הָא תְּפִלִּין נִכְתְּבִין בְּב' דְּפִין וּמְזוּזָה אֵינָה נִכְתְּבַת אֶלְא בְּדָף אֶחָד וּכְבָר כְּתִבְתִּי לְעִיל בְּזָה: דָּף לָהּ רַש"י בְּד"ה גְּנוּיָתָא לְכַרְיִיתָא שְׂכ' וְהָיָה פִי יְבִיאָה קוֹדֵם לְקִדְשׁ כּו'.

מִשְׁמַע מְדַבְּרִיו ו"ל דְּלֵא ס"ל פְּסוּל דְּשָׁלָא פְּסוּדָן בְּכֶתֶב וּמִשׁוּם דְּמִשְׁמַע דְּקָאֵי גַם עַל שָׁל יָד שְׁנִכְתֵּב בְּעוֹר אֶחָד לֹא נִיחָא לִיֹּה לְפָרֵשׁ אֶהְנִיחָה לְחוּד פִּינֵן דְּבָשֶׁל יָד הַפֵּל בְּעוֹר אֶחָד וּלְפָרֵשׁ דְּכֶתֶב פְּסוּדָן אֶלְא דְּהִנִּיחַ מְקוֹם פְּנוּי כַּמ"ש הַמְרַדְכִי ו"ל ג"כ לֹא נִיחָא לִיֹּה לְהֵכִי פִי שְׂכ' וְהָיָה פִי קוֹדֵם כּו' וְעִי' בְּמְרַדְכִי בְּזָה: שָׁם גְּמָרָא תִּיתוּרָא כּו' מְעַבְרָתָא כּו'.

עִי' בְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל דְּנִרְאָה מְדַבְּרִיו ג"כ דְּהַפֵּל אֶחָד ע"ש: שָׁם וְצָרִיף שְׁיִגִיעַ עַד מְקוֹם הַתְּפִיר פִּירֵש"י ו"ל חֲרוּץ שְׁבִין בֵּית לְבֵית וְעִי' רַא"ש ו"ל שְׁפִי דְּקָאֵי עַל הַשִּׁי"ן ע"ש וּבִש"ע פֶּתַח לְתַרְנוּיָהּ וְגַם יֵשׁ מִחֲלֻקָּתָא בֵּין הָרַאשׁוּנִים ו"ל אֵי הִלְכָה פְּאַבְיֵי אוֹ פְּרַב דִּימִי: שָׁם תּוֹס' בְּד"ה מְעַבְרָתָא וּד"ה דְּשִׁי"ן כּו'.

דְּבַרְיָהּ ו"ל מְגוּמָמִים פֶּאֶן וְעִי' בַּה"ז וּמְהַרְש"א ו"ל אֶבֶל בְּמְרַדְכִי מְבֹאָרִים דְּבַרְיָהּ ו"ל הֵיטִיב ע"ש: שָׁם גְּמָרָא לִימָא מְסִינַע לִיֹּה הָעוֹשֶׂה תְּפִלְתּוֹ עֲגוּלָה כּו'. וְקָאֵמַר דְּלֵא שְׁמַעִינֵן מִמִּתְנִי' דְּמַגִּילָה אֶלְא דְּעֵבִידָא פְּאַמְגוּזִי וּכְרִיִּיתָא תְּנִי דְּבַעִינֵן דְּנֻקָּא מְרֻבְּעוֹת וְאַפִּילוּ עֲגוּל פְּעֻגוּל פְּסוּל כְּמוֹ שְׁפִירֵש"י ו"ל וְהַרְמַב"ם ו"ל פֶּתַח לְתַרְנוּיָהּ דְּבַעִינֵן מְרֻבְּעוֹת דְּנֻקָּא בַּפ"ג מַה' תְּפִלִּין וּבַפ"ד שָׁם כ' ג"כ לִישְׁנָא דְּמִתְנִיתִין הָעוֹשֶׂה תְּפִלְתּוֹ עֲגוּלָה פְּאַגוּז אֵין בָּהּ מְצוּנָה וְקָשָׁה תְּרַתִּי ל"ל פִּינֵן דְּכְבָר פֶּתַח דְּאֵם אֵין מְרֻבְּעוֹת פְּסוּלוֹת כ"ש עֲגוּל פְּאַגוּז וְעִי' בִּירוּשְׁלַמִי מְגִילָה שָׁם דְּמִיִּיתִי לְהֵאֵי בְּרִיִּיתָא דְּתְנִי תְּפִלִּין מְרֻבְּעוֹת שְׁחֹרוֹת הִלְכָה לַמ"מ מִשְׁמַע דְּשְׁחֹרוֹת הַבְּתִים ג"כ הִלְכָה הוּא וְעִי' בְּתוֹס' ו"ל וּבַטוֹר וּש"ע וּד"ה בְּתוֹסְפוֹת תְּפִלִּין מְרֻבְּעוֹת כּו' עִי' בְּרַא"ש ו"ל וּכְרִיִּיתָא בְּזָה.

וּבְדִין עֵיבּוּד לְשִׁמָּה בְּעוֹר הַבְּתִים וְהַרְצוּעוֹת כ' הָרַאשׁוּנִים ו"ל דְּתַרְנוּיָהּ בְּעֵי עֵיבּוּד לְשִׁמָּה וְכַרְשָׁב"ג בְּסִנְהֶדְרִין דְּרַבָּא פְּנוּתִיָּה ר"ל לְפִי פִירוּשָׁם ו"ל וְהַרְמַב"ם ו"ל פֶּתַח דְּעוֹר הַבְּתִים אֵין צָרִיכִין עֵיבּוּד כָּלֵל וְאַפִּילוּ בְּעוֹר מְצָה פֶּשֶׁר וּכ' הַכ"מ ו"ל דְּפִסְק כַּת"ק דְּרַשָׁב"ג דַּא"צ עֵיבּוּד לְשִׁמָּה וְקָשָׁה דַּא"כ גַּם מְדַבְּרִי ת"ק נִרְאָה דְּעֵיבּוּד צָרִיף אֶלְא דַּאֵין צָרִיף לְשִׁמָּה וּלְדַבְּרִי הַרְמַב"ם ו"ל א"צ עֵיבּוּד כָּלֵל וְכִינֵן דַּא"צ עֵיבּוּד לֹא שְׁיִיף בְּזָה פְּלוּגְתָּא דְּהַזְמָנָה מִלְּתָא אֵי לֹא פִינֵן דְּבִאָף הָעֵיבּוּד פְּלִיגִי אֵי צָרִיף אֵי לֹא נִרְאָה יוֹתֵר כַּמ"ש בְּב"י דְּהַרְמַב"ם ו"ל מְפָרֵשׁ פְּלוּגְתָּא דְּרַבְּנֵן וְרַשָׁב"ג גְּבַקְלָף שְׁכוּתְבִין עָלָיו וּבְזָה פְּסִק דְּצָרִיף עֵיבּוּד לְשִׁמָּה לְכַר מְזוּזָה שְׁהַקִּיל וְלְדַבְּרִיו ו"ל צָרִיף לְחַלֵּק בֵּין עֵיבּוּד לְשִׁמָּה דְּבַעִי בַּס"ת וְתְּפִלִּין וְכַתִּיבָה עֲצָמָה נִרְאָה קֶצֶת מְדַבְּרִיָּהּ דְּלֵא בְּעִינֵן לְשִׁמָּה אֶלְא בְּאַזְפְּרוֹת כְּמִבְּנֹאֵר בְּדַבְּרִיו ו"ל פֶּרֶק א' מַהֵל הַנָּ"ל הִלְכָה ט"ו ע"ש וְצ"ל דְּעֵיבּוּד בְּעִינֵן ג"כ מִשׁוּם אֲזַפְּרוֹת דְּבַעִינֵן לְשִׁמָּן אֶלְא דַּא"כ קָשָׁה מ"ש מְזוּזָה דְּלֵא בְּעֵי עֵיבּוּד לְשִׁמָּה הָא לְשִׁמָּה דְּאַזְפְּרוֹת גַּם בְּמְזוּזָה בְּעִינֵן אוֹ י"ל דְּסִתְּמָה פְּתִיבָה לְשִׁמָּה קָאֵי אֶבֶל סִתְּמָה עֵיבּוּד לֹא לְשִׁמָּה קָאֵי וְלֵהִכִּי בְּעִינֵן לְשִׁמָּה וְהַדְּבָרִים אֲרוּכִים בְּזָה בְּדַבְּרִי הָרַאשׁוּנִים ו"ל.

אָבֵל מֵה שְׁהָצִירָה בְּרָצוּעוֹת עֵיבוֹד לְשִׁמָּה יוֹתֵר מֵעוֹר הַפְּתִים צ"ע מנ"ל וְאִם הַפְּתִים
פְּשִׁירוֹת בְּלֹא עֵיבוֹד כָּלֵל מנ"ל דְּבְרָצוּעוֹת בְּעֵינֵי מְעוֹבָד וְלְשִׁמָּה וּבְכַרְיִיתָא תְּנִי אֵין
קוֹשְׁרִין אֲלֵא בְּמֵינֵן בֵּין יְרוּקוֹת בֵּין שְׁחוֹרוֹת בֵּין לְבָנוֹת כו'.

וְנִרְאֶה מִדְּבַרֵי הַרְמָב"ם ז"ל דֵּה"פ אֵין קוֹשְׁרִין אֲלֵא בְּמֵין הַפְּתִים אִם הֵם לְבָנוֹת גַּם
הַרְצוּעוֹת יִהְיוּ לְבָנוֹת לְבָנוֹת אוֹ יְרוּקוֹת יְרוּקוֹת וּזש"כ בַּפ"ג הֶלְכָה י"ד וְלֹא יֵהי' אַחֲרֵי
הַרְצוּעָה אֲלֵא כְּעֵין הַקְּצִיצָה אִם יְרוּקָה יְרוּקִין כו' וְכֵינֵן דְּלֹא מְצָרִיף בְּרָצוּעָה אֲלֵא מִין
הַקְּצִיצָה א"כ מנ"ל דְּבְעֵינֵן מְעוֹבָד וְלֹא בְּעוֹר מְצָה וּכ"ז צ"ע בְּדְבַרֵי הַרְאִשׁוֹנִים ז"ל וְעֵי'
ב"י וּבד"ה ס' ל"ג ומ"א ז"ל שֵׁם וּכ"ז אֵינֹו מְסַפִּיק דִּמְנ"ל דְּצָרִיף עֵיבוֹד כָּלֵל: שֵׁם גְּמָרָא
לֹא אָמְרֵן אֲלֵא בְּחֻדְתָּא אָבֵל עֲתִיקָתָא לִית לֹן בֵּה וְהֵרִי"ף ז"ל גְּרַס אֵיפְכָא לֹא אָמְרֵן אֲלֵא
בְּעֲתִיקָא כו' ע"ש.

וְהַרְמָב"ם ז"ל ג"כ כְּתֹב בְּגִיְרַסַת הַרִי"ף ז"ל אֲלֵא שְׁפִי פוּלִי שְׁמַעְתָּא לְעַנְיֵן הַתְּפִירוֹת
ע"ש וְעֵי' בְּמֶרְדְּכִי ז"ל: ע"ב גְּמָרָא פּוֹק חֲזִי מָה עֲמָא דְּבַר וּפְרַש"י ז"ל לְחוּמְרָא וּר"ת ז"ל
פִּי' לְקוֹלָא וְנִרְאֶה דְּזֵה תְּלִיָא בְּמַחְלוּקַת לְעֵיל לְעַנְיֵן מְזוּזָה שְׂאִין נְכַתְּבַת בְּב' עוֹרוֹת וְאִם
תְּפָרֵן אֵי הֵוִי פְּעוֹר אַחַת אֵי לֹא וּלְמֵאן דַּס"ל הֵתֵם דְּהֵוִי פְּעוֹר אַחַת נִרְאֶה דְּכ"ש הֵכָא
דְּמַהְיֵי תְּפִירָה וְיֵשׁ לְחֻלְקִי: שֵׁם גְּמָרָא הֵתֵם הוּא דְּתַשְׁמִישי מְצוּהָ כו'.

עֵי' בַּש"ע סִימֵן ל"ב שְׁכ' בְּשֵׁם יֵשׁ מִי שְׂאוּמֵר דְּתַפְלִין שְׁנַתְּקַלְקַל רִיבּוּעֵן צָרִיף לְתַקְּנֹן
וְהוּא מְתַשּׁוּבָה אֲשֶׁפְּנֻזִית הוּבָא בְּב"י שֵׁם לְחֻלְקִי בֵּין צִיצִית אַע"ג שְׁנַתְּמַעֻט הַפְּנָף אַחַר
עֲשִׂיָה דְּכָשֵׁר מְשׁוּם דְּהֵתֵם כ' וְעֲשׂוּ לָהֶם כו' הַעֲיָקֵר בְּשַׁעַת עֲשִׂי' אָבֵל תְּפִלִין בְּעֵינֵן שְׁיֵהֲנִ'
כְּתִיקוּנָם לְעוֹלָם וְא"כ אֲמַאי לֹא קֵאָמֵר הַש"ס לְחֻלְקִי בְּהֵם לְעַנְיֵן גְּרָדוּמִי צִיצִית מְשׁוּם
דְּבַשְׁעַת עֲשִׂיָה הִי' בְּשִׁיעוּרֵן אֲלֵא וְדֹאֵי מוּכַח מְזֵה דְּתַשְׁמִישי קְדוּשָׁה וּכ"ש קְדוּשָׁה עֲצָמָה
כָּל הֶלְכוֹת שְׁנֵאָמֵר בְּהֵן צָרִיף שְׁיֵהֲנִ' לְעוֹלָם בְּתִיקוּנָם וְהַדְּבָר פְּשׁוּט בְּאֵין מַחְלוּקַת וְהֵכִי
נְמִי מְשַׁמַּע מְהָא דְּלְעֵיל כ"ז שְׁפָנִי טַבְּלָה קֵיִימַת וּבְשִׁיעוּר הַרְצוּעוֹת עֵי' תוּס' ז"ל וּבְרָא"ש
וּבְמֶרְדְּכִי ז"ל בְּאֹרְךָ וְע' בְּב"י ז"ל: שֵׁם גַּמ' קָשֵׁר שֶׁל תְּפִלִין הֶלְכָה כו' פִּירַש"י ז"ל דְּהֶלְכָה
שְׁיֵהֲנִ' הַקָּשֵׁר עֲשׂוּי כְּעֵין ד' מְאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם וְהַתּוֹס' ז"ל כְּתָבוּ דְּלֹא מְצִינֹו הֶלְכָה אֲלֵא בְּשִׁי"ן
אָבֵל הַקָּשֵׁר בְּצוּרַת ד' לֹא הֶלְכָה הִיא וְצָרִיף לְדֻקְדָּק א"כ מַאי קַמ"ל הֶלְכָה פְּשִׁיטָא דְּצָרִיף
לְקָשׁוֹר דַּע"י מָה יַעֲמוּד עַל הָרֹאשׁ אִם לֹא יִקְשָׁרְנוּ וְצ"ל דְּגַבִּי שֶׁל יָד כְּתִיב וּקְשָׁרְתֶם כו'
אָבֵל בְּשֶׁל רֹאשׁ כְּתִיב וְהֵוִי לְטוֹטְפוֹת כו' וְהֵ"א דִּיכְרוּךְ הַרְצוּעוֹת סְבִיב הָרֹאשׁ ג"כ יֵצֵא
וּקַמ"ל הֶלְכָה דְּבְעֵינֵן דְּוָקָא קָשֵׁר אָבֵל בְּעִירוּבִין פְּרָק הַמוֹצִיא מְשַׁמַּע דְּקָשֵׁר שֶׁל תְּפִלִין
אֵינֹו דוּמָה לְסַתֵּם קָשֵׁר דְּאִמְרִינֵן וְלִיעֲנַבִּי מִיעֲנַב וּמְשַׁנִּי הָא מְנִי ר"י הוּא דְּאָמֵר עֲנִיבָה
הֵינֵנו קְשִׁירָה כו' וּפְרִיף הָא לֹא הֵ"א לִיעֲנַבִּיהָ כו' הָא אָמֵר מֵר קָשֵׁר שֶׁל תְּפִלִין הֶלְכָה
לִמ"מ וּמְשַׁנִּי דַּעֲבִיד כְּעֵין קְשִׁירָה דִּידְהוּ מְשַׁמַּע דְּקָשֵׁר שֶׁ תְּפִלִין לֹא כָּלֵל הַקָּשָׁרִים הוּא
אֲלֵא יֵשׁ לוֹ צוּרָה מִיְחֻדָּת וְכֵן מְשַׁמַּע מְהָא דְּאִמְרִינֵן ת"ח צָרִיף שְׁיֵהֲנִ' בְּקִי גַם בְּקָשֵׁר שֶׁל
תְּפִלִין ש"מ דְּאֵינֹו כָּלֵל הַקָּשָׁרִים וְצ"ל דְּכוּלְהוּ מוֹדוּ דְּצוּרַתוֹ צוּרַת ד' נְאֻמְרָה הֶלְכָה אֲלֵא
דְּהַתּוּס' ס"ל דְּלֹא מְאוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הוּא אֲלֵא כְּפֹה נְאֻמְרָה הֶלְכָה וּבְכַאֲמַת בְּשֶׁל יָד שְׁנֵאָמֵר בּוֹ
קְשִׁירָה לְהַדְּיָא לֹא נִתְּבַרֵר לִי אֹפֶן הַקְּשִׁירָה דְּלְכַאוּרָה אֵין קָשֵׁר בְּשֶׁל יָד אֲלֵא פְּרִיכָה
בְּעֻלְמָא שְׁעֵינַב הַרְצוּעָה בְּרָצוּעָה הַמְּכוּרְכַת וְזֵה לֹא הֵוִי קָשֵׁר גַּם לְעַנְיֵן שְׁבַת וְצ"ע: שֵׁם
גְּמָרָא וְנוֹיִיָהוּן לְבַר.

ע"י רש"י ז"ל ותוס' ז"ל וע"י רש"י בעירו ובין פּרָק המוציא תּפּלִין שְׁנֵרָא דְקָאֵי אֲשִׁינָן
שֶׁל תּפּלִין גַּם פֶּן וְעִי מְרַדְכֵי ז"ל שְׁהָרִיף בְּזַה וּבְרַש"י שֶׁם מְבִנְאָר שְׁלֵא יְהִי הַשִּׁינָן בֵּין
בֵּית לְבֵית ע"ש: שֶׁם גְּמָרָא וְצָרִיף שְׁיָהָא כְּלָפֵי פָּנִים.

ע"י נִימוּק"י שְׁפִי דְקָאֵי אֲשֶׁל יָד וְעִי רָא"ש בְּשֶׁם רַב עֲמָרָם ז"ל: שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה מְשַׁעַת
הַנְּחָה כּו'. הָאָרִיכוּ בְּזַה אֵי צָרִיף לְקִשְׁוֹר בְּכָל יוֹם כְּדַבְרֵי רַבִּינוּ אֱלִיהוּ ז"ל וְדַקְדְּקוּ ז"ל
דְּלַדְבְּרֵי ר"א הָוִי לִיהַ לְמִימַר אֵיפְכָא מְשַׁעַת קִשְׁיָרָה עַד שְׁעַת הַנְּחָה וְלֹא הִבְנִיתִי דְיוֹק זֶה
דַּע"כ הָא דְמַצְרִיף ר"א ז"ל קִשְׁיָרָה בְּכָל יוֹם הֵינּוּ כְּשֶׁהַתּפּלִין מְוַנְחִים עַל הַיָּד אוֹ עַל
הָרֵאשׁ אַח"כ קוֹשְׁרִין לְקִיָּים מְצוֹת וּקְשָׁרְתָם כּו' עַל יָדָהּ.

וּא"כ הַנְּחָה קוֹנָדָם וְאַח"כ קִשְׁיָרָה גְּמַר הַמְצוֹנָה דְאֵי הַקִּשְׁיָרָה הִיא קוֹנָדָם הַנְּחָה עַל הַיָּד א"כ
מֵאִי נ"מ אֵי קוֹשְׁרָה בְּכָל יוֹם הָא קוֹנָדָם הַנְּחָה אֵין פֶּאֵן מְצוֹנָה כְּלָל דְעֵיקָר מְצוֹנָה הִיא
הַקִּשְׁיָרָה עַל הַיָּד וְכֵן מְבִנְאָר בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל דְּמַבְרַף אַחַר הַנְּחָה עַל הַקִּיבּוֹרָת קוֹנָדָם
הַקִּשְׁיָרָה וְלִשְׁיטָתוֹ דְאֵין מְבָרְכִין אֱלֹא אַחַת לְהַנִּיחַ עַל שֶׁל יָד א"ש לַכ"ע הָא דְאָמַר מֵאִימְתִי
מְבָרַף כּו' דְּבִש"י א"א אֱלֹא לְהַנִּיחַ תַּחֲלָה וְאַח"כ לְקִשְׁוֹר וְלֹא יִדְעָנָא מַה שְׁחִזְרוּ הַתּוֹס'
ז"ל מְהָא דְמַקְנוּאוֹת דְאֵפִילוּ שֶׁל יָד א"צ קִשְׁיָרָה בְּכָל יוֹם וְהָא לְעוֹבְדָא דִּינָן א"א לְעִשׂוֹת
קִשְׁיָרָה עַל הַיָּד תַּחֲלָה וְאַח"כ הַנְּחָה וְעִי בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ז"ל פְּרָק ג' דְּמַקְנוּאוֹת שְׁלֵא פִי
עַל הַקִּשְׁוֹר הָא דְשִׁיָּהָא אֵינְצָא וְשִׁאֵינָה עוֹלָה וְיוֹרְדָת אֱלֹא עַל הַרְצוּעָה עִם הַקְּצִינָה ע"ש.

וּבְאֵמַת יֵשׁ לְדַקְדֵּק בְּעֵיקָר מַחֲלֻקָּת זֶה דְנִרְאָה כְּדַעַת רַבִּינוּ אֱלִיהוּ ז"ל דְעֵיקָר קִיּוֹם הַמְצוֹנָה
הִיא לְקוֹשְׁרָה בְּכָל יוֹם אֲבָל אִם הַקִּשְׁוֹר עוֹמֵד וְהַנְּחָה לְבַד עַל הָרֵאשׁ לֹא קִיָּים הַמְצוֹנָה וְזֶה
אֵי אֲפֻשֶׁר לוֹמַר דְהָא אֲמַרִּינוּ לְקַמְן תּפּלִין מֵאִימַת מְבָרַף עֲלֵיהֶם מְשַׁעַת הַנְּחָתָן כּו'
וּכְשִׁיגִיעַ זְמַן מְשַׁמֵּשׁ בְּהֵן וּמְבָרַף הָרִי דְמְבָרַף עַל הַמְשַׁמוֹשׁ לְחֹד אַע"ג דְהַקִּשְׁיָרָה הֵיטָה
שְׁלֵא בְּזַמְנָהּ וּמִשׁוּם דְעֵיקָר הַמְצוֹנָה הִיא הַנְּחָה עַל הַיָּד וְעַל הָרֵאשׁ וּמְהָא שְׁמַעִינוּ דְאֵפִילוּ
שֶׁל יָד לֹא בְּעֵי קִשְׁיָרָה בְּכָל יוֹם דְמָה לִי אִם הֵיטָה קִשְׁוֹרָה מְאֵתְמוֹל אוֹ שְׁקִשְׁרָה בְּלִילָה
קוֹנָדָם שְׁהַנְּחָה דְהָוִי שְׁעַת פְּטוֹר וְכֵן אֲמַרִּינוּ רַבִּינוּ כָּל אֵימַת דְמְשַׁמֵּשׁ בְּהוּ מְבָרַף עֲלֵיהוּ
אֱלֹא דִי"מ שֶׁם בְּרַכָּה דְלִשְׁמוֹר חוֹקִיו וְע"כ צ"ל דר"א ז"ל לְמַצוֹנָה בְּעֵלְמָא קְאָמַר הֵכִי אֲבָל
לֹא לְעַכְבַּ וְא"כ אֵין רְאָיָה נְמִי מְהָא דְחֻשְׁבִּיב לְהַ קִּשְׁוֹר שֶׁל קִיָּמָא בְּעִירוּבִין פִּינוּ דְיוֹצָא אִם
אֵינוּ מְתִיר בְּכָל פְּעַם וְלֹא תִיקָשִׁי נְמִי לר"א מְהָא דְאֵיפָא מֵאֵן דַּס"ל דְשַׁבַּת זְמַן תּפּלִין
וּלר"א ז"ל הָא קִשְׁיָרָה אֲב מְלֹאכָה הִיא וְהֵיכִי קוֹשֶׁר בְּשַׁבַּת אֲבָל לִפִּי הַנְּחָ"ל נִיחָא דְאֵין זֶה
מְעַכְבַּ וְיִכּוֹל לְקָרוֹת מַע"ש וי"ל עוֹד דְלָמ"ד שַׁבַּת זְמַן תּפּלִין לִילָה נְמִי זְמַן תּפּלִין וְכַדְמוּכָח
לְקַמְן וּבְעִירוּבִין וְא"כ הָוִי מְצוֹנָה תְּמִידִית לְהֵאֵי תְּנָא מוֹדָה ר"א ז"ל דְיוֹצָא בְּקִשְׁיָרָה
רֵאשׁוֹנָה פִּינוּ דְלִיפָא שְׁעַת פְּטוֹר בִּינְתֵינָם דְאֵטוּ אִם חוֹלְצִין בְּיוֹם פְּעָמִים צָרִיף בְּכָל
פְּעַם לְהַתִּיר הַקִּשְׁוֹר וְלַחְזוֹר וּלְקוֹשְׁרוֹ וְע"כ לֹא קְאָמַר ר"א ז"ל אֱלֹא פְּעַם רֵאשׁוֹן בְּיוֹם
דְחָל עֲלֵיהֶ חַיִּיב חֲדָשׁ דְלִילָה לֹא זְמַן תּפּלִין בְּהָא ס"ל דְצָרִיף לְעִשׂוֹת קִשְׁיָרָה וְהַנְּחָה אֲבָל
לֹא אִם חֲצָצֵן בְּיוֹם וְחֹזֵר וּמִנִּיחָן פִּינוּ דְהַפֵּל שְׁעַת חַיִּיבָא הוּא וְה"נ לָמ"ד דְתּפּלִין לֹא זְמַן
גְּרָמָא הוּא יוֹצָא בְּקִשְׁיָרָה רֵאשׁוֹנָה וְכָל יָמֵיו בְּחַיִּיב הוּא וְאִם חוֹלְצֵן חוֹזֵר וּמִנִּיחָן וְעוֹד צ"ע
בְּדַבְרֵים אֱלוּ וּמְדַבְרֵי הָרִי"ף וְהַרְמְב"ם ז"ל שֶׁם בְּעִירוּבִין מוֹכַח דַּס"ל דְקִשְׁוֹר תּפּלִין לֹא
קִשְׁוֹר שֶׁל קִיָּמָא הוּא מְדַכְתְּבוּ בְּחֻשׁוֹת שְׁיָשׁ בְּהֵן רְצוּעוֹת וְאֵינָן מְקוֹשְׁרוֹת דְאֵסוֹר לְהַכְנִיסָן
דְלִמָּא קְמִיעַ הֵם וְלֹא מִשׁוּם אֵיסוֹר הַקִּשְׁיָרָה וּבְאֵמַת קִשְׁוֹר הֵיכִי הָוִי קִשְׁוֹר שֶׁל קִיָּמָא פִּינוּ

שְׁקוּשְׁרוֹ רַק כְּדֵי לְהַכְנִיסוֹ וּבְדַעְתּוֹ הַדְּבָר תְּלוּי לְהַתִּיר מִיָּד וְאִין כָּאִין מְקוּמוֹ בְּזֶה עַכ"פּ זֶה נִרְאֶה וּבְרוּר דר"א ז"ל לֹא קָאָמַר אֱלָא לְמַצְנָה בְּעֵלְמָא וְאִי בְּעֵי הָכִי עֵבִיד וְאִי בְּעֵי הָכִי וְכֹן מִשְׁמַע קֶצֶת מְדַבְּרֵי הַמְּרָדְכִי שְׁכַתְב דְּמִשְׁמַעוֹת רַש"י ז"ל לְעֵיל בְּד"ה עֵבִיד כְּדִידִן מִשְׁמַע כְּדַבְּרֵי ר"ת וְהֵינּוּ דְלֹא הָיוּ גִרְע אֱלָא עֵבִיד כְּדִידִן כְּמִנְהַג שְׁלָנוּ.

וּמַפ' דְּרַבְּה קָטַר לְהוּ כו' וְרַב אַחָא בְּר יַעֲקֹב קָטַר לְהוּ הֵינּוּ דְהָיוּ קוּשְׁרִין בְּשַׁעַת הַמְּנַחָה מִר בְּרִיָּה דְרַבִּינָא עֵבִיד כְּדִידִן כְּמִנְהַג שְׁלָנוּ דְמַנִּיחִין קוּשְׁרוֹת אֱלָא דְהַמְּרָדְכִי כְּתַב שָׁם פִּירַש"י כְּמִנְהַג שְׁלָנוּ שְׁהִי תוֹלָה לְפָנָיו ע"ש וְעֵינֵן ר"ת שָׁם: דָּף לו גְּמָרָא סָח בֵּין תְּפִלָּה לְתְּפִלָּה חוֹזֵר וּמְבָרַךְ כו'.

גַּם בְּהָאֵי שְׁמַעְתָּא מְחַלְקֵת קְדוּמָה הִיא שְׁיִטַּת רַש"י ז"ל דְּאִין צְרִיךְ לְבָרַךְ אֱלָא לְהַנִּיחַ עַל שְׁתֵּינֵן וּמ"ל רַב חֲסֵדָא דָּאֵם כַּח בִּינְתִימִים הָיוּ הַפְּסָק וְחוֹזֵר וּמְבָרַךְ וּפְרִיךְ סָח אִין כו' וְהָאָמַר ר"ח כו' עַל ש"י אֹמֵר לְהַנִּיחַ וְעַל ש"ר עַל מְצוֹת וּפִירַש"י ז"ל דְּשָׁל יָד דְּהָיוּ הַתְּחִלָּה מְבָרַךְ לְהַנִּיחַ וְשָׁל רֹאשׁ דְּגוֹמַר מְבָרַךְ עַל מְצוֹת עַכ"פּ שְׁמַעִינֵן דְּמְבָרַךְ שְׁתֵּימִים וּמִשְׁנֵי אַבְיֵי וְרַבָּא דְהָא דְמְבָרַךְ שְׁתֵּימִים הֵינּוּ אִם סָח אֲבָל בְּלֹא"ה אִין מְבָרַךְ אֱלָא אַחַת תְּנָא סָח בֵּין תְּפִלָּה כו' עֵבִירָה הוּא בְּיָדוֹ כו' וּפִירַש"י אִם לֹא בִּירָה אֲבָל בִּירָה לִיכָא אִיסוּרָא מִשׁוּם גּוֹרֵם בְּרַכָּה שְׁאִינָה צְרִיכָה וּלְפִי"ז י"ל דְּהִנְכַרְח רַש"י ז"ל לְפָרֵשׁ דְּאִשְׁל רֹאשׁ אִינוּ מְבָרַךְ כְּלָל דְּאִי מְבָרַךְ עַל מְצוֹת עַל שָׁל רֹאשׁ בְּכָל גּוֹנָא לֹא הִי עֵבִירָה כ"כ אִם לֹא בִּירָה אֱלָא חֲדָא כְּשֶׁפָּסַח וּבְלֹא"ה לֹא מְסַתְּבַר לְרַש"י ז"ל דְּלִיבָרַךְ עַל שָׁל רֹאשׁ תְּרַתִּי לְהַנִּיחַ וְעַל מְצוֹת דְּמָה מְקוּם לְשְׁתֵּי בְּרַכּוֹת בִּיחַד דְּלְהַנִּיחַ עַל שָׁל יָד אִיכָא טַעְמָא דְּבָשָׁל יָד מִתְחִיל וְעַל מְצוֹת בְּשָׁל רֹאשׁ אִם סָח מִשׁוּם דְּגַמַּר מְצוּה וּכְמ"ש רַש"י ז"ל אֲבָל תְּרַתִּי בְּשָׁל רֹאשׁ לְחוּד לִיכָא טַעְמָא וּלְפִי טַעְמוֹ שָׁל רַש"י ז"ל יֵשׁ לוֹמַר דְּנִקָּא בְּסָח הוּא דְּמְבָרַךְ עַל מְצוֹת בְּשָׁל רֹאשׁ מִשׁוּם דְּגוֹמַר הַמְּצוּה אֲבָל אִם אִין לוֹ אֱלָא שָׁל רֹאשׁ לְבַד וּמִנִּיחוֹ אֲפֻשְׁר מְבָרַךְ גַּם עַלִי לְהַנִּיחַ כִּינּוּן דְּהַתְּחִלָּה הוּא וַא"ש הָא דְּמוֹקִי לְהָא דר' יוֹחָנָן דְּנִקָּא בְּסָח וְלֹא עַל שָׁל יָד לְבַד וְעַל שָׁל רֹאשׁ לְבַד אִם אִין לוֹ אֱלָא אַחַת מֵהֶם מִשׁוּם דְּבַכָּה"ג מְבָרַךְ עַל שְׁתֵּימִים לְהַנִּיחַ.

אֲבָל הַרְמַב"ם ז"ל כְּתַב כְּשִׁיטַת רַש"י ז"ל אֱלָא דְכ' דְּעַל שָׁל יָד לְחוּד מְבָרַךְ לְהַנִּיחַ וְאִם אִין לוֹ אֱלָא שָׁל רֹאשׁ מְבָרַךְ עַל מְצוֹת. וְנִרְאֶה בְּטַעַם שְׁנֵינֵי הַבְּרַכּוֹת מִשׁוּם דְּבָשָׁל יָד נֶאֱמַר וּקְשָׁרְתֵם כו' חַיִּיב הַהֲנַחָה בְּפִירוּשׁ מַש"ה מְבָרַךְ לְהַנִּיחַ אֲבָל בְּשָׁל רֹאשׁ נֶאֱמַר וְהָיוּ לְטוֹטְפוֹת כו' וְלֹא נֶאֱמַר הַחַיִּיב בְּפִירוּשׁ כְּמוֹ בְּשָׁל יָד מַש"ה מְבָרַךְ עַל מְצוֹת כו' וְאִינוּ מְזַכִּיר חַיִּיב הַפְּעוּלָה בְּפִירוּשׁ.

וְשִׁיטַת ר"ת ז"ל דְּסָח מְבָרַךְ שְׁתֵּימִים הֵינּוּ עַל שָׁל רֹאשׁ לְהַנִּיחַ וְעַל מְצוֹת וְכֹן אִם אִין לוֹ אֱלָא ש"ר לְבַד וּכְמוֹ שְׁתַּמָּה הַב"י ז"ל עַל הַנִּימוֹק"י ז"ל דְּנִרְאֶה מְדַבְּרֵי דְּאִפִּילוּ לְשִׁיטַת ר"ת ז"ל אִם אִין לוֹ אֱלָא ש"ר מְבָרַךְ עַל מְצוֹת לְחוּד וְאִם אִין לוֹ אֱלָא שָׁל יָד לְחוּד מִשְׁמַע מְדַבְּרֵי הַרְאִשׁוֹנִים דְּלַכ"ע אִינוּ מְבָרַךְ אֱלָא אַחַת לְהַנִּיחַ.

וּמְדַבְּרֵי הַסְּמ"ג וְהַסְּמ"ק מִשְׁמַע דְּעַל שָׁל יָד נְמִי מְבָרַךְ שְׁתֵּימִים אִם אִין לוֹ אֱלָא שָׁל יָד וְעִי' בַּט"ז בְּשֵׁם אָבִיו הַר"י הַלְוִי ז"ל שְׁתַּמָּה עַל הַטּוֹר ז"ל דְּכַתְּב דְּלֹא כְּנוֹתִיָּהוּ וְכ' דְּאִין מִשְׁמַעוֹת בְּדַבְּרֵי הַרְא"ש דְּלֹא כְּנוֹתִיָּהוּ ע"ש וּבְעֵינֵי יִפְלֵא דְּבַדְּבַרִי הַרְא"ש ז"ל בְּד"ה סָח

בין תפלה מבואר דמש"כ בהלכות תפלין עתיקתא שפול תפלין צריף ב' ברכות היינו של ראש משמע להדיא דס"ל דשל יד אינו מברך אלא אחת בכל גוונא.

ובאמת צ"ע גדול מה נשתנה מצוה משאר המצוות והיכן מצינו שתי ברכות על מצוה אחת בשלמא אי על של ראש לחוד מברך שתיים יש לומר דעיקר נוסח הברכה היא להניח היינו להבא אלא דבשל ראש שלא נאמר חיוב ההנחה בפירוש כמש"כ לעיל להכי מברך עליו על מצוות ולהניח שביורה על של יד קאי גם על של ראש ואם סח בינתיים מברך גם להניח על של ראש והיינו על ידי משמוש של יד ג"כ וכמ"ש הר"ן ז"ל בר"ה והיינו כשיש לו של יד אלא דסח בינתיים אבל אם אין לו אלא ש"ר אינו מברך אלא אחת וכדברי הנמוק"י אבל לדברי הסמ"ג והסמ"ק דבין בשל יד ובין בש"ר אפ"י פשהו לעצמן מברך שתי ברכות מ"ש תפלין מפל המצוות וטעמו של ר"י הלוי ז"ל בט"ז שם דעל מצוות הוא על אות וזכרון ולהניח הוא על הנחה על המקום המצוה א"כ הי' צריף לברך שתיים על של יד ויכוין להוציא גם ש"ר מלהניח של יד בברכה אחת אע"פ שאם היתה לבדה היתה מחוייבת בשתייהן ובלא"ה אין זו מוכרח פי עיקר הברכות נתקנו על המעשה ולא על טעמן דא"כ במצוה ומרור נמי לברך שתיים על מצוות מצוה פי היא לאות על בצקת אבותינו ומש"כ דהקא אם הי' אוחזה בידו ג"כ הי' מקיים גם זה לא אבין א"כ מזוזה נמי נימא הכי דהוא ג"כ לאות על אחרותו ית' ויאמר ברכה אחת על האות ואחת על הנחת המקום וגם בזה יש לחלק אבל כ"ז לא מצינו בשום מצוה מהמצוות ומ"מ אין בידי להכריע בזה בדבר שנוחלקו בזה גדולי הראשונים ז"ל וגם בדברי זוהר חדש נאמרה מחלוקת זו ואלו ואלו כו' כמו שהביא אחי הגאון ז"ל בספרו ועי' בדברי הגר"א ז"ל בש"ע והספק הזה יתא מונח עד ביאת אליהו ז"ל ועי' בש"ע סי' י"ט שכ' דלהכי אין מברכין לעשות ציצית משום דלאו חובת מנא הוא והקשה המ"א ז"ל מ"ש ממזוזה דג"כ חובת הדר הוא ומסיק שם דאם קבע המזוזה קודם פניסה לבית מברך אשר קדשנו כו' לדור בבית שיש בו מזוזה ויש לפקפק בזה דבשלמא ברפת להתעטף הוא המתעטף ועושה המצוה ומברך על עשייתה אבל הנכנס לדור בבית הוא אינו עושה מעשה המצוה דהא בכניסתו אינו ניקר אם יש בו מזוזה אי לא וצ"ע בזה בדברי האחרונים ז"ל: שם תוס' בד"ה וקשרתם לאות וכו'.

ע"ש שכ' הא דעבורי דרעא על המצוה. ולכאורה אין זה מעביר על המצוה אם מניח הש"ר פיון דאין זה קודם של יד ואינו רשאי להניח את ש"ר קודם השל יד וי"ל פיון דאין זה לעיפוב ואם אין לו אלא של ראש מניחו לבדו הוי כהגיע זמנו והוי מעביר על המצוה אם מניחו על איזו מקום מפני השל יד ועי' תוס' יומא שם ומגילה דף ו' והדברים ארוכים בדברי הראשונים ז"ל: שם תוס' בד"ה וכשיגיע זמנו מממשמש בהם ע"ש מ"ש לענן ציצית אם צריף להסיר טליתו ע"ש ובמרדכי מביא מחלוקת בזה ולידי צ"ע במצוה שהיא עליו חובה ולא עבר זמנה אפילו אם לא בירך עובר לעשייתה מ"מ יכול לברך על קיומה עתה כ"ז שהוא מקיימה ונדוקא אחר קיומה אין לברך כגון מצוה אחר אכילתה וכיוצא בזה אבל פל שהמצוה עליו בחובה יכול לברך עלי' בכל עת שהיא עליו והוי עובר לעשייתה דמה שהוא הולך בציצית או תפלין חשוב מעשה פי היכי דלענן פלאים חשיב מעשה אע"ג שפבר הוא לבוש פדאיתא בסוף מכות ולא יפטר מהחייב עדיין דאינו יוצא בפ"א בלבישת ציצית או הנחת תפלין אלא חייבן הוא פל זמן חייבן

בלי הפסק ולא מיבעי' למ"ד ציצית ותפלין הוי מצנת שלא הזמן גרמא ודאי מצותן היא בתמידות ואפי' קניי' שעה אחת בכל יום לא יצא ידי חובתו דמאן פלג מצנה זו לימיו פינן דאין בהם זמן אלא אפילו למ"ד דהוי מ"ע שהז"ג מ"מ באותו הזמן לא יצא ידי חובתו בזמן קטן ביום אלא חיובן כל היום וכשם שאם עבר עליו יום אחד ולא לבש ציצית ולא הניח תפלין ביטל העשה ה"נ כשהוא הולך כמה שעות ביום בלי ציצית ותפלין הוי בכלל ביטול אלא דלמאן דיליף תפלין מלמועדה מימיה יש לומר דחיובן הוא לפחות שלא יעבור עליו יום אחד בלא הנחתן ואינו חמור כ"כ ביטול שעות ביום כמו ביטול יום שלם דמימיה משמע בכל יום אבל למאן דאמר פתוקת הפסח הפתוב מדבר לא נאמר גבי תפלין שום זמן וחיובן תמידי וכן ציצית וא"כ אפילו לא בירך בשעת לבישת הטלית והנחת תפלין חייב לברך אח"כ והמשמוש הוא למצנה בעלמא ועי' בספרו של אחי הגאון ז"ל שאלה מ"ו שם.

ובאמת הדבר מבואר בש"ס ובדברי הראשונים ז"ל דחיוב מצות אלו הוא תמידי רק ע"ז פאתי דלענ"ד שנה ביטול שעות ביום לביטול יום שלם ונהי דמצינו חיוב תפלין בכל יום בשעת ק"ש שלא להעיד עדות שקר בעצמו אבל אין זה מוּצְנֵי חיובה בפירושו מה"ת אם לא שנאמר כמש"א ז"ל אפילו לא קרא ק"ש אלא שחרית וערבית קניי' מצות והגית' כו' וכדברי ר"י דאפילו סידר המערכה ערבית מיקרי תמיד והקולא שהקילו בזה כבר נתבאר בד' הראשונים ז"ל: שם גמרא עד מתי מניחן עד שתשקע החמה ור"י ז"ל אמר עד שתכלה כו' וחכ"א עד זמן שינה.

ופי' התוס' דת"ק סבר לילה לאו זמן תפלין וצריף לחולצן משתשקע החמה ור"י ורפנן ס"ל לילה זמן תפלין וא"צ לחולצן עד שתכלה כו' לר"י ולרפנן עד זמן שינה ומשום גזירה שפא יישן בהם ומסיק בא"ד דאין הלכה כר"י אלא כת"ק דאחר שקיעת החמה צריף לחולצן דלילה לאו ז"ת ור"ח ורבה בר ר"ה דמצלי בהוא באורתא פליגי את"ק וס"ל כר"י או פרפנן דלילה זמן תפלין ופריף הש"ס מהא דאמר רבה ספק חשיכה לא חולץ כו' הא ודאי חשיכה חולץ ומשני ההוא בע"ש איתמר ומסיק דס"ל לרבה כר"ע דלילה ז"ת ושבת וי"ט לאו זמן תפלין מבואר מזה דלמ"ד לילה לאו זמן תפלין חולץ מיד אחר שקיעה ותו אמרינן דר"י ור"א ס"ל דלילה לאו זמן תפלין ואם מניחן בלילה עובר בעשה או בלאו משמע דאם הי' עליו מבע"י ולא חלצן בלילה לא עבר בלאו ועשה אבל צריף לחלצן וס"ל כריה"ג דבחוקת תפלין הפתוב מדבר וכתוב ושמרת' כו' אבל לר"ע בשבת נראה דליכא אסור פינן דלא כתיב ביה שמירה ואמר ר"א אם לשמרו מותר הא דעובר בלאו או בעשה דוקא אם מניחן לשם מצנה אבל אם מתפונן לשמרו מותר.

ולפ"ז קשה מאי קאמרי ר"י ור"א דעובר בלאו ועשה משום דכתיב ושמרת' הא לכ"ע עובר בלאו דבל תוסיף אם מתפונן למצנה וכן מבואר במ"א סימן ל"א בשם הרשב"א ז"ל ונתבאר לקמן יותר בזה ואמרינן רבינא הוי יתיב קמיה דר"א חשד והניח תפלין ואמרי ליה לשמרו קבעי להו מר ואמר ליה אין וחייתיה לדעתיה כו' קסבר הלכה ואין מורין פן משמע מזה דלשמרו מותר אפילו למ"ד לילה לאו זמן תפלין ורב אשי ס"ל דמותר אפילו להניחן בלילה דלילה זמן תפלין אלא דאין מורין פן לרבים וגם בזה קשה דרב אשי דלא כמאן דהא לעיל אמרינן ומודים חכמים לר"י דאחר שקיעת החמה שוב

אינו מניחן אע"ג דס"ל לילה זמן תפלין וכמ"ש התוס' ו"ל פן הוא ריקטא דשמעתא לפירש"י ו"ל ותוס' ו"ל והעולה מזה להלכה דלמ"ד לילה זמן תפלין אינו חולצו עד זמן שינה אבל אינו מניח מיד אחר שקיעה לתנאי דברייתא והוא גם פן משום גזירה דרבנן אלא דתיקשי מרב אשי דמנח לכתחלה ולמ"ד לאו ז"ת חולצו ג"כ מיד אחר שקיעה ולהניח בלילה עובר בלאו או עשה אבל דוקא אם מניחן לשם מצוה אבל לשמרו מותר אפילו להניח.

והרי"ף ו"ל גרס בדרב אשי והוא ישן בדלא סליק תפלין ולגירסא זו א"ש דלא תיקשי לר"א מברייתא דאסור להניח לכ"ע דרב אשי בחליצה מניחי דלמ"ד לילה לז"ת צריף לחלוץ מיד אחר שקיעה והוא לא חלץ ואמר דלשמרו קבעי משום דס"ל הלכה זמן תפלין וא"ש לחלוץ פתנאי דברייתא אלא דאין מורין פן אפילו בחליצה וא"ש לישנא דהלכה היינו דקאי אפלוגתא דלעיל אי הלכה כר"י אי לא וס"ל לרב אשי דהלכה כר"י דאין צריף לחלוץ מיד אחר שקיעה אבל אין מורין פן לרבים והיינו דוקא עד זמן שתקלה כו' או עד זמן שינה אבל בתר הכי לכ"ע צריף לחלוץ אבל להניחן לכתחלה אסור לכ"ע כדתני לעיל ומוזים כו' ולשמרו מותר אפילו להניחן דהא ר"א ס"ל לז"ת הוא ואפ"ה מתיר לשמרו ומשמע דקאי אהנחה לכתחלה אלא דלשיטה זו קשה מאי קאמר לי רבינא לשמרו קבעי מר ומחייבי תיתי ליה הכא דילמא סבר ר"א פרבנו דלעיל דאין צריף לחלוץ עד זמן שינה ובלא"ה גירסא זו והוי ישן קשה דשינה ודאי אסורה ויותר נכון הגירסא דהוי חשה וכמ"ש הרא"ש ו"ל ומנח תפלין היינו פשהו עליו וכ"כ הרא"ש ו"ל בשם בעל התרומות ו"ל בשיטה זו דהלכה ואין מורין פן היינו לענון חליצה מיד אחר שקיעה אבל פלא שלא כתב דאחר זמן שינה לכ"ע צריף לחלוץ אם לא שנאמר דמפרשי עד זמן שינה היינו שינה ממש והכי משמע קצת מלשון המרדכי ו"ל ע"ש ולפי שיטה זו הנחה בלילה אסור מדרבנן וחליצה הלכה דאין צריף לחלוץ אבל אין מורין פן ולשמרו מותר אפי' להניח בלילה.

אבל הרמב"ם ו"ל יש לו שיטה אחרת בזה והוא ו"ל פסק כריה"ג דלילה לאו ז"ת היא וכר' יוחנן דעובר בלאו אם הניחן אבל לחלוץ א"צ ואפילו הן עליו כל הלילה מותר ואין מורין דבר זה לרבים.

ולפי"ז ר' יעקב ונחמים דברייתא מצי סברי דלילה לאו ז"ת היא ואפ"ה א"צ לחלוץ והוא ו"ל כתב עוד בהני תרי ברייתא הי' בא בדרף כו' וקדש היום הי' יושב בביהמ"ד כו' וקדש עליו היום דע"ש תיב לחלוץ רק בדרף או בביהמ"ד מניח ידו עליהם עד שמגיע לביתו.

ויש לדקדק לשיטתו מ"ש דבשבת צריף לחלוץ ובלילה א"צ לחלוץ פינו דתרנייהו מסד קרא נפקא ועוד דא"כ למה ליה להש"ס למימר דרבה בר ר"ה דמצלי בהו באורחא ס"ל כר"ע דלילה זמן תפלין ושבת לאו זמן תפלין הא אפילו אי לילה לז"ת דינא הכי דבלילה א"צ לחלוץ ובשבת חולץ ועוד דמסתברא איפכא דבלילה דיליף מושמרת כו' ועובר בלאו אם הניח בלילה כמ"ש הוא ו"ל שם הי' מן הדין שיש לחלוץ פינו דאיכא איסורא ובשבת דיליף מלך לאות כמ"ש שם דליכא איסורא פינו דלא כתיב בי' שמירה לא הי' צריף לחלוץ מהא גופא קשה מ"ש לילה מחוקה ושבת מלך לאות דזה דלא כמאן ומ"ש

הכ"מ ו"ל שם דהלכה כר"ע מחבירו אין זה מוכן דהא ר"ע מוקי בןקנות הפסח ולא קי"ל פנותיה אלא חוקה זו היא מצות תפלין ושבת נמי גילף מהא דהא לא אשכחן מאן דפליג בהא אריה"ג ונ"מ לענין לעבור הלאו על הנחתן בשבת ולפמ"ש הרא"ש דתפלין בחוה"מ תליא בפלוגתא דריה"ג ור"ע לריה"ג חוה"מ פטור ג"כ ולר"ע חייב ע"ש י"ל דהרמב"ם ו"ל פסק פתרוןיהו כריה"ג לפטור לילה וכו"ע לפטור גם חוה"מ אלא דא"כ אמאי לא פתב ג"כ דאם מניחן בשבת עובר בלאו.

ולענין היסור לשמרון נראה מדבריו ו"ל דלא מהני ג"כ אלא שאין צריך לחלוץ אע"ג דבלא"ה אין צריך לחלוץ אבל אין מורין פן ולשמרון מורין פן וכמו שכתב הכ"מ ו"ל שם וגם זה קשה דהא ר"א דאמר אם לשמרון מותר ע"כ אפילו להניח קאמר דשלא לחלוץ בלא"ה מותר דהא דאין מורין פן רב אשי הוא דקאמר הכי וצ"ל דר' אלעזר ס"ל כת"ק דברייטא דצריך לחלוץ משתקע החמה להכי קאמר אם לשמרון מותר ולפי שיטות אלו דלשמרון לא הותר אלא שלא לחלוץ אבל להניח לא הותר אפילו לשמרון דעובר בלאו אפילו אינו מכונן לשם מצוה וא"ש בזה מה שהקשיתי לעיל הא בכוננה למצוה בלא"ה עובר בבל תוסיף ולפי הנ"ל ניחא דהכא עובר בלאו אפילו בלא כוננה לשם מצוה אלא דא"כ תקשי לת"ק דברייטא היכי מניחן קודם זמנן בהשפכים לצאת לדרך פינון דאיפא איסורא דאוריין בהנחתו בכל גוונא.

ועוד דלפ"ז לריה"ג בשבת ג"כ אסור להניח ועובר בלאו פינון דיליף שבת וי"ט מקרא דחוקה א"כ מאי קאמר בעירובין פרק המוצא דפליגי בלעבור שלא בזמנו אי בעי כוננה והא אפילו בלא כוננה איפא לאו דנשמרת וע"ש בתוי"ט ו"ל שכ' דריה"ג ג"כ סמיה אקרא דלף לאות ועי' מהרש"א ו"ל שם וא"כ י"ל דבשבת לריה"ג ג"כ לא קאי בלאו אם הניחן ומדברי הרמב"ם ו"ל נראה פן דאין להניחן אפילו שלא בכוננה למצוה דהשמיט הא דהשפכים לצאת לדרך וכמ"ש הב"י ו"ל ובשיטת הרמב"ם ו"ל משמע מפשטי' דברייטא דעירובין שם הניעור בלילה רצה חולץ רצה מניח דמשמע דמניח לכתחלה ולשיטת הרא"ש ו"ל ליפא מאן דשרי להניח לכתחלה וצריך לפרש רצה מניחן היינו דאינו חולץ וכמ"ש ו"ל אבל לשיטת הרמב"ם ו"ל א"ש כפשטי' דלמ"ד זמן תפלין מותר להניחן לכתחלה בלילה ותנאי דשמעתין דאסרי להניח בלילה ס"ל לילה לאו זמן תפלין ומ"מ ברצונו הדבר תלוי פינון דזמן שינה הוא חיובא ליפא ועיין תוס' ו"ל שם בד"ה ושמרת כו' שכתב וז"ל ורבינא ור"א אמרי הלכה ואין מורין פן אלא פל הלילה ז"ת ואין לשונם ו"ל מדוקדק דמשמע דרב אשי בא להוסיף על דברי האי תנא דאמר עד זמן שינה וז"א דעל האי תנא קאמר דהלכה כו'.

ובש"ע פסק פשיטת הרי"ף ו"ל דא"צ לחלוץ בלילה משום דלילה ז"ת אבל אין מורין פן. וגם פתב לברייטא דהי' בא בדרך וישקעה עליו חמה מניח ידו עליהם עד שפגיע לביתו וכ' האחרונים ו"ל אע"ג דבלא"ה אינו חולץ בלילה מ"מ פינון דאין מורין פן מניח ידו עליהם עד ביתו וק' ע"ז הא בריי' ע"כ ס"ל דלילה לאו זמן תפלין דברייטא לא שייך למימר דמשום חומרא תני הכי וא"כ מנ"ל לדידן דקי"ל לילה ז"ת ואינו חולץ אלא דאין מורין פן לרבים אבל בא בדרך מנ"ל לאחמורי בשלמא להרמב"ם ו"ל ע"כ ברייטא הכי ס"ל פינון דאפילו לילה לאו ז"ת אינו חולץ ע"כ לחומרא בעלמא קאמר הכי אבל זה

דוסק לומר דברייטא לחומרא קאמר וע"כ צ"ל דברייטא אתיא כת"ק דברייטא דילן דחולץ משתשקע החמה וברייטא דהי' בא בדרה כו' הגוססא לפנינו בדברי הרמב"ם ז"ל וקדש עליו ביום ולהכי חולץ פשיגייע לביתו ועי' בכ"מ ז"ל שם ועי' מ"א ז"ל שכ' שם דאסור הנחת תפלין בשבת שפכת בש"ע הוא דוקא אם מתפנין לשם מצוה וכבר כתבתי לעיל בזה לענין לילה אבל בשבת לפי משמעות דברי הזוהר משמע דאפילו בלא פנונה אסור וכדאיתא התם משל לחותם המלה ע"ש וכ"ש למ"ד מצות אין צריכות פנונות וכ"ז צ"ע יותר ועיין באיה"ט שם: ע"ב תוס' בד"ה אי קסבר כו'.

ע"ש שהאריכו וכ' דתפלין בבית מותר לכ"ע משום דממשמש בהו כל שעה כו' ובלא"ה מצינו למימר שלא גזרו לבטל מצוה זו בשבת למ"ד זמן תפלין. וכבר האריכו הראשונים ז"ל בזה: שם תוס' יצאו שבתות כו'.

ע' בדבריהם שהביאו מן הירושלמי דרבה ורבה בר בר חנה ס"ל דחווה"מ ז"ת הוא ולא מסתבר דס"ל דשבת זמן תפלין דכולהו אמוראי לא ס"ל הכי ובמקדכי כ' עוד דבגיטין איפא סתמא דעבד פטור מן התפלין והיינו ע"כ משום דהוי מצוה שהז"ג ולכל הפחות ס"ל למתניתין דשבת לאו ז"ת ועי' ד"ת שם ועי' מ"ש בזה בחי' במועד קטן דנ"ל מוכרח בדעת הרמב"ם דס"ל דחווה"מ ז"ת הוא ודקדקתי שם על הש"ע דפסקיו נראין פסותרין זא"ז ע"ש ובעיקר המחלוקת בדין מלאכת חוה"מ אי דאורייתא או דרבנן דבזה תליא ג"כ דין תפלין בחוה"מ כמבואר בד' הראשונים ז"ל כתבתי שם גם בריש מ"ק מה שנגראה לי ע"ש ומ"ש הרא"ש ז"ל דחווה"מ לריה"ג נדאי פטור מדברי התוס' בעירובין לא משמע הכי שכ' דריה"ג נמי סמיך אדרשא דלה לאות וכמש"כ לעיל: שם גמרא אמר רבה בר ר"ה חייב אדם למשמש בתפלין כל שעה כו' כבר דברו הראשונים ז"ל מה ענין הגיסח הדעת הזה אי דוקא קלות ראש או הגיסח הדעת בעלמא.

והתוס' ישינים ביומא הקשו א"כ אמאי קאמרינן דאסור לישן בהן שפא יפיו ותיפוך ליה משום הגיסח הדעת ותי' דאסור הגיסח הדעת נמי מהאי טעמא הוא ולא משמע הכי מהא דגליף ק"ו מציץ ובציץ דאורייתא הוא מדכ' תמיד פדאיתא ביומא ואי אסור הגיסח הדעת הוא משום גזירה כו' למה ליה קרא להכי ויותר נראה בדברי הר"ר אלחנן שם דלא נאסר הגיסח הדעת אלא פשהוא ניעור ובדעתו אבל לא בשעת שינה ויותר נראה דבשעת שינה לאו בר חיובא הוא בתפלין וכדתניא בסופה הנכנס לישן רצה חולץ רצה מניח דחיובא ליפא אפילו בשנית עראי אלא דרשות להניח ג"כ וא"כ פנין דלאו שעת חיוב הוא לית ביה משום הגיסח הדעת והכי משמע ביומא גבי ציץ דאמרינן התם אילימא תמיד על מצחו היכי משכחת לה מי לא בעי ענייל לביה"כ מי לא בעי מינם אלא דאפילו למאי דס"ד תמיד על מצחו אפ"ה בשעת שינה ליפא חיובא דחיוב ליפא אלא פשהוא ניעור אבל לא פשהוא ישן ואינו בדעתו והתוי"ט שם כ' דבאמת חיוב ציץ הוא תמידי אפילו בשעת אכילה וכדאמרינן דקם להם בציץ שבין עיניה מ"מ בשעת שינה נדאי ליפא חיובא ועיין תוס' ריש פ' בא לו כה"ג וא"כ כ"ש תפלין דחולצן בשעת אכילה כדתניא בפרק מי שמתו כו' נדאי ליפא חיובא בשעת שינה ואיסורא נמי ליפא דאסור הגיסח הדעת לא נאמר אלא בשעת חיוב וקיום המצוה וגם זה לא לעכב למצוה בעלמא אבל לא שלא יניח כולל אם אינו יכול לשמור עצמו מהגיסח הדעת ל"מ לפי מאי שכתבו התוס'.

ז"ל שם בְּיוֹמָא דְהַאי ק"ו הוּא מְדַרְבְּנָן וְדַאי אִין זֶה לְעֵיכּוּבָא אֱלָא אֶפְיֵלוּ אִי ק"ו גְּמֹור הוּא וְאָסוּר לְהִסִּיחַ דְּעַת מַה"ת מ"מ אִין עֵיקַר הַנְּחַת תְּפִלִּין תְּלוּי בְּזֶה וְלֹא מִיפְטָר אֶפְיֵלוּ אִינוּ יָכוֹל לְשִׁמּוֹר עֲצָמוּ מִהִסָּח הַדְּעַת וְהָכִי מִשְׁמַע מְהָא דְאֶמְרִינָן רִישׁ פְּרָק הַמוֹצֵא תְּפִלִּין דְּלִמ"ד מִצּוֹת אִין צְרִיכוֹת פְּנוּנָה תְּפִלִּין נְמִי יוֹצֵא אֶפְיֵלוּ בְּלֹא פְּנוּנָה לְמַצְנָה אֱלָא לְשִׁמְרוֹן לְבַד וְאִם אִינוּ מְכַנְיָן לְמַצְנָה וְדַאי בְּכָלל הִסָּח הַדְּעַת הוּא ג"כ וְאֶפ"ה הוּא יוֹצֵא יְדֵי מִצְנָה עַד דְּקָשִׁין לִיה דְּבְרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּפ"ד מַה תְּפִלִּין שְׁפַתְב דְּמַצְטַעַר פְּטוֹר מִן הַתְּפִלִּין מְשׁוּם שְׂאִין יָכוֹל לְשִׁמּוֹר מִהִסָּח הַדְּעַת מְהֵם וּלְפִי הַנ"ל אִין זֶה מְסַפִּיק לְפִטְרוֹ לְגַמְרֵי מַחְמַת זֶה וְעֵי' מ"א ז"ל שְׁהַקְשָׁה מְהָא דְאָבֵל חֲזִיב בַּתְּפִלִּין אַף ע"ג דְּמַצְטַעַר הוּא וְתִ' דְאָבֵל אֵיבְעֵי לִיה לִיתוּבֵי דְעַתִּי אֶבֶל מַצְטַעַר דְּהָכָא א"א לִיתוּבֵי דְעַתִּיהּ וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי מְדַבְּרֵי הַר"ר מְנוּחַ ז"ל שְׁהִבִּיא הַכ"מ ז"ל שֶׁשׁ שְׁהַקְשָׁה מ"כ הָא בְּכָל מִצְוֹת אֶמְרִינָן אֵיבְעֵי לִי לִיתוּבֵי דַעַת' וְתִ' דְתְּפִלִּין שְׂאִנִּי דְאָסוּר בְּהִסָּח הַדְּעַת מִשְׁמַע דְּלֹא אֶמְרֵי בַּתְּפִלִּין אֵיבְעֵי לִיה כו'.

וְדַבְּרֵי הַמ"א ז"ל נִרְאָה דְהוֹלְכִין לְפִי סְוָגִיא דְסוּפָה דְמַחְלַק הַש"ס בֵּין צַעֲרָא דְמִמִּילָא לְהִיכָא דְאִיהוּ מְצַעַר נְפִשִׁי וְצַעֲרָא דְמִמִּילָא פִּרְש"י ז"ל שֶׁשׁ הֵינּוּ צַעַר דְסוּפָה עֲצָמָה צִינָה אוֹ דָּבָר אַחַר וְדוֹמָה לָזֶה הָכָא עוֹבְדָא דִירוֹ' שְׁהִי חוֹשֵׁשׁ בְּרֹאשׁוֹ דְהַצְעַר בָּא לוֹ מַחְמַת הַנְּחַתָּן אֶבֶל דְּבְרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל לֹא מִשְׁמַע הָכִי אֱלָא כֹּל שְׂאִין דְּעַתוֹ מִן שְׁבַת פְּטוֹר וְלֹא אֶמְרִינָן אֵיבְעֵי לִיה כו' וְהַדְק"ל מְאָבֵל דְחֲזִיב בַּתְּפִלִּין וְנָהִי דִי"ל דְאַחַר יוֹם רֹאשׁוֹן לֹא חָשִׁיב מַצְטַעַר כ"כ מ"מ בְּיוֹם רֹאשׁוֹן לְמָה לִיה טַעֲמָא מְשׁוּם שְׁנַאֲמַר בְּהוֹן פֶּאֶר תִּיפּוּק לִיה מְשׁוּם דְּמַצְטַעַר הוּא וְא"א בְּלֹא הִסָּח הַדְּעַת אֱלָא מִשְׁמַע דְּלֹא מִיפְטָר מַצְטַעַר מִתְּפִלִּין וְכַנ"ל דְהִסָּח הַדְּעַת לֹא מְעַפְכָּא וּמְהָא דְכַה"ג מְקַרִּיב אוֹנָן וְהוֹלֵךְ הַצִּיץ אַע"ג דְאָסוּר לְהִסִּיחַ דְּעַת מְמַנּוּ אִין רֹאֲיָה דְבַכַּה"ג לִיכָא אֲנִינּוֹת וְאֲבִילוֹת פִּי הִיכִי דְמוֹתֵר לְהַקְרִיב אַע"ג דְשָׂאֵר כְּהֵן אָסוּר שְׁנֵא' שְׁלָמִים כְּשֶׁהוּא שְׁלָם וְלֹא כְּשֶׁהוּא חָסֵר אֶבֶל כַּה"ג אֶמְרָה תּוֹרָה דְמַקְרִיב וְלֹא מִצְאָתִי כְּעַת דְּבְרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל אִיסוּר הִסָּח הַדְּעַת בְּצִיץ וְעִדִּין צ"ע בְּזֶה בְּדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל מ"א ז"ל שְׁפַתְב לְהִבִּיא רֹאֲיָה דְמַצְנָה לִישָׁן בְּטִלִּית קָטָן מְדוּד הַמַּע"ה שְׁלֹא נְצַטְעַר אֱלָא בְּמַרְחֵץ שְׁהִי עָרוּם בְּלֹא מַצְנָה וְלֹא נְצַטְעַר בְּשַׁעַת שִׁנְיָה ע"ש וּלְפִי הַנ"ל אִין זֶה מְוַכְרַח דְּלֹא נְצַטְעַר אֱלָא כְּשֶׁהוּא נִיעוֹר אֶבֶל בְּשַׁעַת שִׁנְיָה לָאו בְּרַ חֵיּוּבָא הוּא.

וְעֵי' בְּדַבְּרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּה' מְלָכִים דְּמִשְׁמַע דְּהַמְלִיךְ בַּס"ת שְׁלוֹן אַף ע"ג דְּמַחְנוּיָיב הוּא לִילֵךְ בַּה' תְּמִיד מְכָל מְקוֹם בְּשַׁעַת סְעוּדָה מְזִיחָה כְּנִגְדוֹ וּמ"ש הַצִּיץ דְּלְפִי דְּבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל אֶפְיֵלוּ בְּשַׁעַת סְעוּדָה הִיא עֲלִיו וְעֵי' שֶׁשׁ בְּיוֹמָא פְּרָק בָּא לוֹ כַּה"ג דְּהֵם עֲצָמָם מְסוּפָּקִים בְּזֶה וְגַם לְדַבְּרֵי ר"ת ז"ל מִשְׁמַע דְּאִינוּ מְחַנוּיָיב לִילֵךְ בְּצִיץ תְּמִיד אֱלָא רְשׁוּת בְּעֵלְמָא אֶפְיֵלוּ אִי שְׂאֵר בְּגַדֵי כְּהוֹנָה לֹא נִתְּנוּ לְהִנּוֹת בְּהֵם ע"ש: שֶׁשׁ גְּמָרָא ת"ר יְדָה זֶה שְׁמֵאל כו'.

צָרִיךְ אֲנִי לְהַאֲרִיךְ קִצְת בְּשִׁמְעֵתִין וְאֶבְאָר תְּחִלָּה פְּשֻׁטָא דְשִׁמְעֵתִין. הִנֵּה בִיד שְׁהוּא שְׁמֵאל אֵיכָא תְּלַתָּא קָרְאִי ת"ק יְלִיף מִיְדָה דְּמַצִּינוּ בְּכָל מְקוֹם שְׁהוּא שְׁמֵאל וְר' יוֹסִי פְּלִיג עַל הַךְ דְּרִשָׁא דְּמַצִּינוּ יְמִין ג"כ שְׁנַקְרָא יְד וְר' נָתָן אוֹמַר דְּיִלְפִינוּ מְקוֹשְׁרֵתָם וְכַתְּבָתָם מַה כְּתִיבָה

בְּיָמֵינוּ ופִּירֵשׁ י"ז ל' דָּרוֹב כּוֹתְבֵינוּ בְּיָמֵינוּ אֶף קִשְׁרָה בְּיָמֵינוּ וְכִינוּ דִקְשִׁירָה בְּיָמֵינוּ הַנֶּחֱטָה בְּשִׂמְאֵל.

וּפְרִיָה הַש"ס ר' יוֹסֵי מְהִיכָא יְלִיף וּמְשַׁנֵּי דנפ' מְדַרְשָׁא דר' נַתָּן רב אֲשֵׁי אָמַר ר' יוֹסֵי יְלִיף מִיְדָה יָד כְּהָהּ הֵינּוּ שְׂמַאל וּמְסִיק פְּתַנְאֵי יְדָה בַּה"א זו שְׂמַאל אַחֲרִים אוֹמְרֵי יְדָה לְרַבּוֹת אֶת גִּידָם מִשְׁמַע דת"ק יְלִיף שְׂמַאל מִיְדָה כְּרַב אֲשֵׁי וְאַחֲרִים יְלִפֵי שְׂמַאל מְאִינְדָה דְרִשֵׁי וְאַיְצְטְרִיָה יְדָה לְרַבּוֹת הַגִּידָם אָבֵל לת"ק גִּידָם פְּטוּר וְהֵינּוּ תַנְאֵי דְאִיְדָה בְּרִייתָא דת"ק ס"ל אֵין לוֹ זְרוּעַ פְּטוּר וְאַחֲרִים אוֹמְרֵים יְדָה לְרַבּוֹת הַגִּידָם וְהַתּוֹס' י"ז ל' כ' דְמַר אָמַר חֲדָא כּו' וְהֵינּוּ מְשׁוּם דְלָא מְסַתְבַּר לְהוּ פְּלוּגְתָא בְּזָה דָאָם אֵין לוֹ זְרוּעַ לכ"ע פְּטוּר פִּינוּ דְאֵין לוֹ מְקוּם לְהַנִּיחָן וּע"כ הָא דְיִלְפֵי אַחֲרִים מִיְדָה דְגִידָם חֲזִיב הֵינּוּ דְנִשְׁאָר לוֹ זְרוּעַ אֲלָא דְשִׁאָר הֵיךְ נִקְטְעָה וְאֵי לָאו קְרָא דְיְדָה ה"א דְלָא מִיְקַרֵי יְדָה אֲלָא כְּשֶׁהִיא בְּשִׁלְיָמוֹת אָבֵל לָא גִידָם עַד הַזְרוּעַ אָבֵל פִּינוּ דְכְּתִיב יְדָה אֲפִילוּ הַגִּידָם בְּכָלֵל וּמ"מ נִרְאָה דְהָכָא בַּהֵאי בְּרִייתָא לִיכָא פְּלוּגְתָא אָבֵל תַנְאֵי דְלַעִיל דְיִלְפֵי שְׂמַאל מִיְדָה לִיכָא קְרָא לְרַבּוֹת גִּידָם וּפְטוּר אֲפִילוּ יֵשׁ לוֹ זְרוּעַ כֵּן נִרְאָה בְּשִׁטַּת הַתּוֹס' י"ז ל'.

וְהַמְרָדְכֵי פְתַב דְאַחֲרִים מוֹדוּ נְמִי דְמִיְדָה יְלִפִינוּ שְׂמַאל ג"כ וְתַרְתֵי ש"מ אָבֵל ת"ק לָא יְלִיף אֲלָא שְׂמַאל אָבֵל לָא גִידָם דְאֵין לוֹ יָד כָּלֵל וְלָא בִינָר אַחֲרִים בְּמַאי מְחִיבֵי פִינוּ דְאֵין לוֹ זְרוּעַ.

עֵי מ"א י"ז ל' שְׂפַתְבּ דֵיֵשׁ נְנוֹסָא דג' אֵין לוֹ אֲלָא זְרוּעַ וְלָא מִשְׁמַע הָכִי מְלִשׁוֹן הַמְרָדְכֵי י"ז ל' דְאֵין לוֹ יָד כָּלֵל וְאוּלַי י"ל דְאֵין לוֹ זְרוּעַ הֵינּוּ דְאֵין הַזְרוּעַ בְּשִׁלְיָמוֹת אָבֵל מ"מ נִשְׁאָר מְקוּם לְהַנִּיחָת תְּפִלִין וְכַדְאֲמַרִינוּ בְּעִירוּבֵינוּ פֶּרֶק הַמוֹצָא מְקוּם יֵשׁ בְּזְרוּעַ לְהַנִּיחָת ב' תְּפִלִין וְהָכִי מִשְׁמַע קֶצֶת לְשׁוֹן הַא"ז שְׁהִבִיא הַר"מ י"ז ל'.

אָבֵל יוֹתֵר נִרְאָה בְּדַבְרֵי הַסְפָּרֵי שְׁהִבִיא הַמ"א י"ז ל' דְמַרְבֵי גִידָם יָד שְׂמַאל לְהַנִּיחָת בְּיָמֵינוּ וְא"ש הָא פְּלוּגְתָא כְּפִשְׁטֵי דת"ק פּוֹטֵר לְגַמְרֵי וְאַחֲרִים מְחִיבֵי בְּיָמֵינוּ וְכֵן נִרְאָה מְדַבְרֵי הַרִי"ף וְהַרְמָב"ם י"ז ל' שְׁלָא פְתַבוּ דִין גִּידָם כָּלֵל וְהֵינּוּ דְכָל שְׁיֵשׁ לוֹ זְרוּעַ פְּשִׁיטָא דְחֲזִיב וְאָם אֵין לוֹ זְרוּעַ מְמִילָא פְטוּר כַּת"ק וּמְמִילָא שְׁמַעִינוּ דְבְּיָמֵינוּ לָאו מְקוּם תְּפִלִין הוּא וְעֵי מ"א שְׁהִאָרִיָה בְּזָה וְהַקְשָׁה הָא ר"י יְלִיף מִיְדָה זו שְׂמַאל וְכַדְאֲמַרִינוּ בְּשִׁמְעָתִין ע"ש וְל"ג דה"ק וּמַה ת"ל עַל יְדָה לְרַבּוֹת אֶת הַגִּידָם לָאו סִיּוּמָא דר' יוֹסֵי הִיא אֲלָא סִיּוּמָא דר' נַתָּן דְיִלְפֵי שְׂמַאל מְקוֹשְׁרָתָם וְכַתְבָתָם וְכֵן לת"ק דְיִלְפֵי מִיָּד דְזוֹ שְׂמַאל א"כ מַה ת"ל יְדָה לְרַבּוֹת הַגִּידָם וְדַבְרֵי ר' יוֹסֵי צ"ל קוֹנָדָם דַּבְרֵי ר"נ וְכִמוֹ שְׁהִיא שְׁנוּיָא הָכָא בְּשִׁמְעָתִין וְעֵי בְּמַכִּילָתָא פ' בָּא דג' הָתָם אָבָא יוֹסֵי וְדִין מִי שְׁאֵין לוֹ יָד שְׂמַאל אֵי צְרִיָה לְקִשּׁוֹר בְּיָמֵינוּ לְסַמְוֵה בְּפְלוּגְתָא דְמְצוּרַע אֵין לוֹ בְּהֵן יָד דְאָמַר ר"ש הָתָם נוֹתֵן עַל שְׁל שְׂמַאל וְיוֹצֵא דְלָא בְּעֵינוּ קְרָא כְּדַכְתִּיב וְעֵי בַתוּי"ט פִּי"ד דְנִגְעִים בְּאַנְרָה שָׁם וְא"כ לְכַאוּרָה ה"ג אָם אֵין לוֹ שְׂמַאל יְקִשּׁוֹר בְּיָמֵינוּ וְתִשׁוּבַת שְׁבוֹת יַעֲקֹב אֵין אִתִּי לְעֵינֵינוּ בּוּ.

וְתוּ מִיָּתִי הַש"ס ת"ר אֵיטֵר מְנִיחָת תְּפִלִין בְּיָמֵינוּ וְהַתְּנָא בְּשִׂמְאֵלוּ הֵהוּא בְּשׁוֹלֵט בְּשִׁתִּי יָדִיו וְהִנֵּה מִשְׁמַע קֶצֶת דְהֵאי בְּרִייתָא דְאֵיטֵר אֶתְנָא כְּהֵנִי תְרֵי תַנְאֵי אוֹ לְמַאן דְיִלְפֵי שְׂמַאל מִיְדָה יָד כְּהָהּ וּבְאֵיטֵר יָמִין הוּא יָד כְּהָהּ אוֹ כַר' נַתָּן דְיִלְפֵי מְקוֹשְׁרָתָם כּו' מַה פְּתִיבָה בְּיָמֵינוּ וְא"כ אֵיטֵר פְּתִיבָתוּ בְּשִׂמְאֵל קִשְׁרָתוּ נְמִי בְּשִׂמְאֵל וְכַמ"ש רַש"י י"ז ל' בְּדַבְרֵי ר"ג דְרָוֵב בְּנֵי אָדָם כּוֹתְבֵינוּ אָבֵל לת"ק דְיִלְפֵי מִיְדָה זָה שְׂמַאל א"כ לְכַאוּרָה אֲפִילוּ אֵיטֵר מְנִיחָת

בשׂמאל דגוזה"כ הוא דמקום תפלין הוא על שׂמאל אַבְל שם במְכילתא איתא דהה דרְשָׁא דידך זו שׂמאל אין ראיה לדְבַר אַלָּא זכר לדְבַר והוא נמי סמיה על דרְשָׁא דידְכָה יד פְּהָה או הִלְכָה למ"מ נְאָמַר דְּהַנְּחַת תפלין על שׂמאל וי"ל דְּהִכִּי נְאָמַר דְּאִיטְר יְנִיחַ בְּיָמִין ועוד דאי איפא נפ"מ בין ת"ק לר"נ באיטור א"כ מאי קאמר ר"נ א"צ הרי הוא אומר וקשרתם כו' הוּא איצטריד למילף מיד זו שׂמאל לענגן איטור דגם הוא מניח בשׂמאל אַלָּא משמע דליכא נפ"מ לדינא בין תנא קמא לר"נ.

אַבְל ראיתי במְרָדְכִי שכ' פנ"ל דהה דאיטור אַתְיָא פְּהָאי תנא דיליף מידְכָה יד פְּהָה אַבְל לת"ק ולר"ל גם איטור מניח בשׂמאל וכתב פן לדעת רש"י ז"ל שפתיב דרוב בני אדם כותבין בְּיָמִין וכינון דרובא כותבין בְּיָמִין ממילא שמעינן דקשירה בְּיָמִין והנחה בשׂמאל בכל אדם אפילו באיטור דבשביל שהוּא מְשׁוּנָּה מרוב בני אדם אין דין הנחת תפלין משתנה בשביל זה ממציננה בשׂמאל דבשלמא למאן דיליף מיד פְּהָה י"ל דכך אַמְרָה תורה דהתפלין יהיו מונחים על יד הפה ובאיטור ימין שלו הוא יד פְּהָה אַבְל לר"נ ילפינן דהקשירה בְּיָמִין והנחה בשׂמאל מנ"ל לשנות בשביל פח האיטור המְשׁוּנָּה והוי כמו לת"ק דנאמר שׂמאל להדיא ועי' מש"כ בזה בחי' בכורות גבי פהו איטור ובדברי רש"י רש"י י"ל דפסולו משום דאין לו ימין ע"ש ולא אמרינן דאזלינן בתר ימינו והמְרָדְכִי ז"ל הקשה ע"ז דא"כ פי פריד מברייתא דמניח בשׂמאלו ומשני פי תנא ההוּא בשולט בשתי ידיו ואמאי לא משני דאָתָא כת"ק ור"נ ותי' דלדידהו אין פאן רבותא מ"מ פשטא דשמעתא משמע דליכא מאן דפליג על האי דינא דאיטור וכן מסיק שם במְרָדְכִי.

שוב ראיתי לאחי הגאון ז"ל בספרו שהאריד בדין זה ותמה שם על המְרָדְכִי בקושיותו אמאי לא משני דאָתָא כת"ק ור"נ ובעיניי יפלא פי פנונת המְרָדְכִי עלה דשמעתין וכמ"ש. ואם כותב בְּיָמִין וכל מעשיו עושה בשׂמאל כ' התוס' ז"ל דהאי בשולט בשתי ידיו וזה לא הוי אלא לענגן תפלין דאפשר אזלינן בתר פתיבה אַבְל לענגן פהו איטור דמכשיר רבי אם שולט בשתי ידיו משום דהימין עומד על עמדו ובריאותא אשכח בשׂמאל ע"ש בפכורות ובכה"ג דעושה כל מלאכתו בשׂמאל נראה דגם לרבי פסול דהוּא ודאי ימינו פחוש פינון דרוב מלאכתו נעשה בשׂמאל ובמְרָדְכִי שאל הר"ר אלחנן את הרי"ף אביו ז"ל איפכא אם כותב בשׂמאלו ושאר מלאכה עושה בְּיָמִין מה דינו ופשיט ליה דהוי גם כן בשולט בשתי ידיו ובתר הכי מסיק דהוי פאיטור וזה לא הבנתי ונראה אם עושה רוב מלאכתו בְּיָמִין שׂמאלו יד פְּהָה הוא ולת"ק ולמאן דיליף מידְכָה יד פְּהָה פשיטא דשׂמאל הוי יד פְּהָה ובתר רוב מלאכה אזלינן ולר"נ לחוד הוא דיש מקום לומר דאזלינן בתר פתיבה וגם זה אינו מוכרח כמש"כ המְרָדְכִי ז"ל שם והיכי פשיטא ליה דהוי פאיטור ובגוןנא שכ' התוס' ז"ל שפתיב בְּיָמִין וכל מעשיו בשׂמאל ג"כ נראה דלמאן דיליף מיד פְּהָה הוי איטור וימינו יד פְּהָה הוא וכ"כ הרא"ש ז"ל בשם בעל התרומות ועי' בדברי אחי הגאון ז"ל באורף בזה ועי' ב"י ז"ל שהעתיק בדברי הראשונים בשם בעל התרומות הני תרתי גוונני או שכותב בְּיָמִין ועושה מלאכתו בשׂמאל או כותב בשׂמאל ועושה מלאכה בְּיָמִין ולפניו ליתא אלא חד גוונא כותב בְּיָמִין ועושה מלאכה בשׂמאל ובזה פתיב דניח בשׂמאל ככל אדם אַבְל איפכא וכתב בזה דניח בְּיָמִין שהיא תשש פח אַבְל ממילא שמעינן דאיפכא פשיטא דניח בשׂמאל שהיא תשש פח וככל אדם.

וכ' עוד שם בב"י דהמדרכי נראה דס"ל ג"כ פהרא"ש ויכבר דקדקתי במסקנת דברי המדרכי דכאיטר חשביו ליה אמאי פיון דהוא מייירי אם עושה מלאכתו בימיו: שם גמרא מי שיש לו ב' ראשים כו' ורבי גער בו כי דבר שאינו שאל מ"מ יש להבין שאלתו וע"כ מיבעי' ליה באיזה מניח על של ימין או על של שמאל כי היכי דשל יד מניח על שמאל אע"ג דשולט בשתי ידיו אלמא דמקום הנחת תפלין הוא בצד שמאל ה"נ בב' ראשים אפשר מניח על השמאלי והתוס' ז"ל הביאו דברי המדרש דבאו לפני שלמה לדון ונמצא בשאר ארצות ברי' פנה וזש"א לו איקום גלי כו' וא"כ גם לענין תפלין אפשר להמצא שאלה זו באדם פנה אבל באמת ברי' זו לאו בכלל אדם הוא ואפילו קיבל עליו עול מצות אין קבלתו פלום ואין להאריך בזה: שם תנא ליה ההוא סבא חייב ליתן לו עשרה סלעים.

וכתב רש"י ז"ל אע"ג דיולדת תאומים כו' היינו משום דא"א לצמצם כו'. עי' מש"כ בזה בחי' בכורות דנראה לי דרבי אה"ג לא פליג בהא אע"ג דס"ל אפשר לצמצם ע"ש והרמב"ם ז"ל השמיט להאי דינא חדא דטרופה הוא ומאי אהני הא דבגלגולת תלי רחמנא פיון דטרופה פטור ועוד דתרתי חיובא בחד גבירא לא מצינו ע"ש מ"ש עוד בזה: ע"ב גמרא או אינו אלא על ידך ממש.

פירש"י ז"ל זו הפך ומסיק מה להלן בגובה שפראש אף פאן בגובה שפינד ולפ"ז א"ש דאימעיט גם הקנה היינו מיד עד המרפק ור"א אומר אינו צריך הרי הוא אומר יהי לה לאות ולא לאחרים לאות במקום שאין דרכו להיות מגולה וא"כ לכאורה לא אימעיט אלא פס ידו אבל הקנה עד המרפק מנ"ל וצ"ל דגם זה דרך צדוקין להיות מגולה עד אצילי ידיו ובמשנה מגילה תנו נתנה על פס ידו או על מצחו הרי זו דרך צדוקין דמפרשי קרא כפושטי' וצ"ל דל"ד על פס ידו אלא על הקנה ג"כ הוא דרך צדוקין ועי' בזה בתוס' בד"ה קיפורת באורף בזה ובדברי הרא"ש ז"ל ומהא דתנו דעל מצחו ג"כ הוא דרך צדוקין היינו משום דפושטי' דבין עיניה הוא המצח וא"כ לא הבנתי קושית התוס' ז"ל בד"ה מה להלן כו' אף פאן במקום בשר היינו פדחתו דלא זה הוא פושטי' דבין עיניה כל המצח היינו פדחת ובפדחת עצמו יש ב' מקומות של שער ושל בשר וילפינו מ"ש יד דאין הפירוש כפשוטו משום דיש שם ב' מקומות היינו השער והבשר ועי' רש"י ז"ל שכ' בין עיניה ממש היינו גבות עיניו ולא משמע הכי במשנה דמגילה ותנו התם עוד ציפון זהב ונתנו על בית אונקלי שלו הרי זה דרך החיצונים.

ונראה מדברי רש"י ז"ל שם דתרתי קתני ציפון זהב או שתלאן בבית אונקלי היינו שהניחן על הבית יד ה"ז דרך החיצונים משום דדרשינו והיה לה לאות ולא לאחרים לאות ע"ש ומזה הוציא הרשב"א ז"ל לצדד דשל ראש מותר להניח על המצנפת עי' בדברי הר"ן ז"ל במגילה שם ובב"י באורף בזה אבל באמת אין זה מוכרח דבמקום לה לאות אמרינו וכבר האריך בזה אחי הגאון ז"ל בספרו אף מש"כ להביא סעד מדברי הרמב"ם ז"ל שהשמיט להא דנתנה על בית אונקלי ע"ש נ"ל דהרמב"ם ז"ל לא מפרש לה כפירש"י ז"ל אלא חדא קתני ציפון זהב ותלאן על בית אונקלי היינו דלא הניחו דרך מלבוש אלא ציפון זהב ותלאן עליו לתכשיט באיזה מקום שהוא על ידו או על זרוע או על כתיפו הרי זה דרך החיצונים שאינו מאמינים לא בתורה שבכתב ולא שבע"פ וכן מבואר בפ"י המשנה שלו והשתא א"ש טובא שהשמיט לזה בחיבורו כי דרך החיצונים

גרוע מדרף' צדוקין פי אינם מאמינים לא בתורה שפכתב ולא שבע"פ ודלא כמש"כ
הר"ן ז"ל ולפי פירושו אין שום ראיה לחלק בין של יד לשל ראש ובתרנוניהו לא יהי
תציעה וכמו בציץ שנאמר והיה על מצחו היינו על מצחו ממש בלי שום דבר חוצץ ה"נ
על ידה ובין עיניה היינו על ידה ובין עיניה ממש שלא יהי דבר חוצץ ודוק.

ועי' בנימוק"י שפי' הא דרב אשי אמר לאמימר ולא סבר לה מר כו' היינו דרב אשי הי'
סבור דאמימר קרע בכוננה שיהיו מגולין ואי כפי' רש"י בנתנה על בית אונקלי היכי
ס"ד דר"א דאמימר סבור הכי הא מתניתין תנן לה בדרף החיצונים אם מקפיד שיהיו
מגולין ע"ש בנימוק"י: שם גמרא מאי בינייהו אמר רב יוסף סדין בציצית א"ב כו'.

יש לדקדק מאי בעי מ"ב הא איכא אם אין לו אלא ג' ציצית לת"ק לא ילפוש הפגד דלא
מקנים העשה כלל ולר"י צריך ללבוש דעכ"פ מקנים המצוה בג' ציצית ונראה דלר"י
ג"כ אינו חייב ללבוש אם אין לו אלא ג' ציצית פיון דאינו יכול לקנים העשה פתיקונה
ולא דמי לתפלה של יד ושל ראש דכל חד מצוה לחודיה היא אבל ציצית גם לר"י כולהו
שייכי אהדדי וליכא חיובא אלא אם יש לו כל הד' ציצית והיינו דלא פליג ר"י ואמר
דאין מעכבין זא"ז אלא אמר ארבעתן ד' מצות היינו נהי דחיובא ליכא אם אין לו פולם
מ"מ מצוה איכא באחת או ב' וג' אי עביד.

ולהכי קאמר ת"ק שארבעתן מצוה אחת דלכאורה מיותר הוא דכבר אמר ד' ציצית
מעפבות זא"ז ומש"כ דלא אמר הכי באינה דמתניתין דתנן דמעפבי אהדדי אלא תרתי
אשמעינן במעפבי אהדדי וליכא חיובא אלא אם יש לו כל הד' ולא תימא דנהי דליכא
חיובא אלא בכולן מ"מ אי עביד חדא או תרין ג"כ מצוה קעביד להכי קאמר שארבעתן
מצוה א' ובאחת מהם אין שום מצוה כלל ור"י פליג ואמר דד' מצות הם ואי עביד חדא
גם פן מצוה קעביד והשתא פריה שפיר מאי בינייהו פיון דלר"י נמי ליכא חיובא אלא
בארבעתן וקאמר סדין בציצית א"ב דלת"ק אי עביד ג' ולבשן עבר אלאו דכלאים ולר"י
לא עבר דמ"מ מצוה קעביד וכל אחת לבדה בכלל היתר לאו דכלאים הוא רבה בר אהינא
אמר טלית בעלת ה' א"ב ופירש"י ז"ל דלר"י צריך לעשות בכל הפנפות וכבר פתבתי
בזה בנבחים דף י"ח דלא משמע הכי שם בשמעמא וכו' שם לפרש דלת"ק דכולן מצוה
אחת בעלת ה' נמי חייבת בד' ציצית והכנה היתר פמאן דליתא דמי ולר"י דארבע מצות
הם כל פנה מצוה לעצמו לא אמרה תורה אלא בת ד' פנפות ולא יותר ובשם ספר יראים
ז"ל הבאתי שם דפי' איכא לת"ק בעלת ה' פטורה פיון דכולן מצוה אחת ולר"י חייבת
ע"ש ורבינא אמר דרב הונא א"ב ולר"י אם יוצא בג' ציצית אינו חייב משום הוצאה
ולשנויא דרבינא שפיר י"ל כמ"ש דלר"י נמי ליכא חיובא אלא בכל הד' אפ"ה אם יצא
בג' ציצית הוי דרף מלבוש דשם מצוה על כל אחת אבל לענין פלאים קשה הדבר לומר
פן דהא עיקר מילתא הוא משום דעשה דציצית דוחה ל"ת דכלאים וא"כ אי ליכא חיובא
להטיל ג' ציצית אם אין לו אלא ג' היכי אישתרי פלאים לגבייהו פיון דליכא חיוב אין
פאן עשה למידחי הלאו וי"ל דהא בלא"ה לא מיחייב ביש טלית בת ד' פנפות אלא אם
לובש איכאעשה דציצית ודוחה ל"ת דכלאים וא"כ אפילו אין לו פולן כל פנה שעשה
מקנים העשה ולא עבר אלאו דכלאים וכן נראה עוד מהא דמשמע דמודה ר"י בטלית
בת ג' דפטורה דלא מצינו מי שיחלוק ע"ז ואי נימא דד' מצות הם לגמרי ואם אינו יכול

לקיים אלא א' מהם מחויב לקיים א"כ בת שלש ג"כ ליחייב אלא ש"מ דלר"י ג"כ חיובא ליפא אלא בארבעתן יחד ועדיין צ"ע יותר בזה וגם טעם מחלקותן לא מצאתי פעת וכ"ש לפי מ"ש שם בנבחים דטעמא דת"ק דמעפבי זא"ז הוא משום דכ' ביהו הוי' והי' לכם כו' ומ"ט דר"י דפליג בהא ואפילו למ"ש דמודה ר"י דחויבא ליפא אלא בכולן מ"ט לא אשכחן כה"ג בשאר מקלי דמתניתין דבהני אם חסר אחת מהן ליפא באינה שום מצוה כמו בלולב ואתרוג ודוק.

ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מהל' ציצית שפכת לענין תכלת ולכן אע"ג דאין מעפבין זא"ז מ"מ מצוה אחת הם מקרא דוהיו לכם לציצית כדאייתא בספרי וד' ציצית נמי מצות עשה אחת היא ע"ש ולא נתבאר פנונתו ז"ל בזה ומאי נפ"מ אי מצוה אחת היא או כל חד מצוה לחודיה ומאי קאמר ת"ק טעמא למילתא דד' ציצית מעפבין זא"ז שארבעתן מצוה אחת והא תכלת ולכן גם פן מצוה אחת ואפ"ה אין מעפבין זא"ז ונתבאר עוד בזה לקמן פרק התכלת בס"ד: שם גמרא האי מאן דבצרי' לגלימא כו'.

עי' בהגמ"י שפי' בשם הרא"ש ז"ל לקולא דשנ' בעלת ה' ופטורה. והובא בב"י גם כן: שם האי מאן דציירי' לגלימא לא עבד ולא פלוס דכמאן דשדיא דמי משמע דדוקא בקשר אמר רב משרשיא דכמאן דשדיא דמי אבל אם תפרה משמע דאיהני מעשיו ורב דימי אמר אפי' חייטי' לגלימא לאו פלוס הוא וא"כ פליגי אהדדי ומפשט הסוגיא משמע דליפא מחלוקת ומר אמר חדא כו' ובדברי הרי"ף והרמב"ם ז"ל לא נתבאר דינים אלו ועי' בדברי הרא"ש ז"ל דיש חסרון בדבריו ז"ל ולקמן בדין טלית פכולה יתבאר יותר: שם גמרא רבינא הוי אזיל כו'.

עי' בפרדכי שפכת בשם ר"י ז"ל דמותר ללבוש בשבת טלית שאינו מצויץ פהלכתו דלא נאמר לא תלבש בגד בלא ציצית אלא כשלוכשו חל עליו עשה דציצית ובשבת אינו יכול לקיימה אבל בחול אסור דהא עובר בעשה דעשה ציצית ועי' מ"א ז"ל ששהקשה הא בחול נמי פיון דכבוד הבריות הוא שב וא"ת נדחה מפני כבוד הבריות אפילו עשה דאורייתא כדאייתא בפרכות פרק מי שמתו כו' ע"ש ול"נ דאם הי' לבוש טלית ונפסק הציצית ודאי אפילו בחול א"צ לפושטו מפני כבוד הבריות דשב וא"ת הוא אבל ללבושו בתחלה בלא ציצית זה הוי קום ועשה דהלבישה עצמה מעשה הכא ועביד איסורא דאורייתא בלבישה זו דהתורה אמרה דטלית בת ד' פנפות יהי' בציצית אם לובשו בלא ציצית עביד איסור בידים ודוקא בחול דבידו לקיים העשה אבל בשבת דאין בידו לקיים העשה לא עבד איסורא פיון דאין בידו לקיים המצוה ולבישה עצמה לא נאסרה ולא דמי למזוזה אם נכנס לדור בבית שאין בו מזוזה דבכניסה עצמה לא עביד איסורא דעיקר החיוב הוא אם דר שם אבל כניסה לחוד לא מיזכר דירתו עדיין ואם דר בלא מזוזה הוי שבואל תעשה אבל לבישת הטלית בשעת לבישה עבר בעשה והוי קום ועשה ובלא"ה לא הוי כניסה לבית מעשה בידים כמו לבישת הטלית בלא ציצית וכמ"ש לעיל בזה ועדיין צ"ע בדברי הראשונים ז"ל ולפי ה"ל אשכחנא קולא למ"ד דציצית חובת ג' דאלבינה אין בלבישה חיוב חדש והוי רק שב וא"ת אם לובש טלית בלא ציצית ומשום כבוד הבריות מותר ובלא"ה יש לפקפק בכבוד זה דגנאי לו להיות בלא טלית ועי' מ"א ז"ל באנרד: הדרן עלה פרק הקומץ רבה פרק התכלת שם אינה מעפב הלכן והלכן אינו מעפב את התכלת.

הנה במשנה זו נחלקו הראשונים ו"ל לפי דעתם בעיקר עשיית הציצית פדינו היינו ב' חוטי לבן וב' חוטי תכלת וא"כ פי תנו דאין מעפבין זא"ז היינו דסגי בב' חוטי לבן לחוד או ב' תכלת לחוד אבל לא כן דעת רש"י ו"ל אלא אם אין לו תכלת נותן ד' חוטי לבן וכן איפכא והאריכו התוס' ו"ל בזה והביאו ראיה לדברי רש"י ו"ל מסוגיא דלקמן גבי סדין בציצית דאמרי גזירה משום קלא אילן ופריה לא יהא אלא לבן אלא אע"ג דעושה יותר משני חוטין ג"כ מצנה היא ודחי עשה דכלאים ש"מ דצריה בכ"ג ד' חוטין וכ' לדחות זאת דבאמת ליכא מצנה וחיוב אלא ב' חוטין ומ"מ אי רמי טפי לא עבר אפלאים דיכול להרבות בחוטין אם ירצה כמו ערבות שפלוכלב אע"ג דלא דמי דהתם בערבה ליכא איסורא אלא בל תוסיף בהא איכא למימר דהתורה אמרה דלא יפחות משנים אבל מוסיף כמה שיירצה אבל הכא דאיכא איסור פלאים לכאורה לא הותר אלא פפי מצותו היינו ב' חוטין ולא יותר אבל סברתם ו"ל פיון דלא נאמר שיעור למעלה כי הותר פלאים הותר לכמה שיירצה והכל בכלל מצנה הוא ולא דמי להא דאמרינו בעלמא בירושלמי הא דלא דחי עשה דמצנה ל"ת דחדש גזירה פזית ראשון אטו פזית שני אע"ג דשיעור פזית לא נאמר אלא שלא יפחות אבל אם מוסיף לכאורה ג"כ בכלל מצנה הוא דהתם כל שאכל פזית יצא ידי חובתו ועל שני חל עליו איסור חדש אבל הכא בציצית דנותנו פאחת בכנה הכל מצנה אחת היא וכולן בכלל העשה דציצית והקשו ע"ז מהא דפרק הנחנקין דמשמע דאם מוסיף על החוטין עבר בכל תוסיף ופסול ומסקנתם דעד ח' ליכא בל תוסיף וא"כ אין ראיה זו מהא דלא יהא אלא לבן מוכח דבעינו ד' חוטין גם מלבן לחוד דבד' חוטין ליכא בל תוסיף והקשו עוד על דברי רש"י ו"ל מנ"ל הא דכי לית ליה אלא לבן ותכלת לחוד דצריה ד' חוטין ולא סגי בכל אחד פשיעורו היינו ב' חוטין ותי' דגדילים ארבע משמע בין מין אחד בין ב' מינים נחקרו עוד מנ"ל דב' לבן וב' תכלת דילמא ג' לבן וחד תכלת וכ' דמפתיל ילפינו ומסקנתם דמצות ציצית היכן הוא ב' לבן וב' תכלת ואם אין לו אלא לבן או תכלת לחוד לרבנו דלא מעפבין זא"ז אם יש לו לבן עושה ד' מלבן ואם יש לו תכלת עושה ד' מתכלת ולרבי מעפבין זא"ז ופטור לגמרי וילפינו לרבי מוראיתם אותו עד דאיכא תרנוניהו ורבנו אותו כל חד לחודיה ולכאורה פי היכי דילפינו לעיל דד' ציצית מעפבין זא"ז מוה"ל לכם כו' בהנייתו יהו א"כ מ"ט לא ילפי רבנו אלקן ותכלת דליעכבי אהדדי ג"כ מוה"ל ולשיטת רש"י ו"ל דלרבנו נמי צריה ד' חוטין וצבע התכלת אינו מעפב י"ל דליכא למילף מוה"ל פיון דהציצית הם בשלימות אלא שלא נצבעו תכלת שפיר מיקרי בהויתו ולא ילפינו מוה"ל אלא שלא יחסר איזה מין כמו בכל הנה דמתניתין דלעיל אבל אי נימא דאינו מעפב כלל וסגי בב' חוטין גילף מוה"ל שיעפבו זא"ז ועי' בדברי הרמב"ם ו"ל שפתב דרשא דוהיו לכם לציצית דלבן ותכלת מצנה אחת וכבר דקדקתי לעיל מאי נפ"מ דמצנה אחת הו פיון דפסק רבנו דאין מעפבין זא"ז.

עוד יש לדקדק לשיטת רש"י ו"ל דד' חוטין צריה בכל גוונא מ"ט דרבי דאמר לבן מעפב את התכלת פיון דיש ד' חוטין ולמה יפסל בשביל שצבעו תכלת הא לבן ל"ד דאפילו נצבעו באיזה צבע ג"כ כשר ולמה יפסל שצבעו תכלת ויתבאר בזה לקמן בשמעתין בהא דאמר רבא מידי צבעא גרם.

אבל הרמב"ם ו"ל לו שיטה אחרת בעשיית הציצית שפתב דעיקר ציצית הוא הקלן מין פנה וכתב דאין לחוטין שיעור מה"ת ועי' בכ"מ ו"ל והתכלת אינה אלא חוט אחד לכרוך

אותו על הלֵבן כמש"נ פתיל תכלת וביאר הָא דתכלת אינָה מעפֿבת הלֵבן שָאם אין לו תכלת עושה הפריכות מן הלֵבן לחוד והלֵבן אינו מעפֿב את התכלת אין לפרש כפשוטו דעושה ציצית מתכלת לחוד פֿינן דעיקר ציצית הוא מן הלֵבן ותכלת לא באת אלא לכוּרָה הלֵבן להכי כתב שָאם נפסק הלֵבן עם הכֵנף ונשאר התכלת לבדָה פְשירָה ולפ"ז נראה דהא דפליגי רבי ורבנן היינו בתכלת אי מעפֿבת הלֵבן אבֿל בעיפוב הלֵבן את התכלת אין פֿאן פֿלוגתא דתחלת עשִׂיתָה בתכלת לחוד לכ"ע לא מהני ואם נפסק הלֵבן ונשאר התכלת לכ"ע פֿשר דהיינו גרדומים וְלא משמע הֵכי בגמרא דאמר מתניתין דלא פֿרבי ומסיק דמתניתין לקדם קאמר ופריה תינח לָבן דאין מעפֿב את התכלת משמע דלרבי לחוד הוא דאיצטריך לאוקמי לקדם והא לרבנן נמי ע"כ צריך לאוקמי הָא דלָבן אינו מעפֿב התכלת היינו לקדם וכן רבא דמסיק דלא צריכא אלא לגרדומי דאי איגרדום תכלת כו' אי איגרדום לָבן כו' משמע הפל דלרבי איצטריך למימר הֵכי ובהא דלָבן אינו מעפֿב את התכלת לכ"ע ע"כ לא איצטריך אלא לגרדומי וכמ"ש הרמב"ם אם לא שניאמר דהכי קאמר רבא לא נצרכה אלא לגרדומי פֿי היכי דהא דלָבן אינו מעפֿב התכלת ע"כ לכ"ע לגרדומי נצרכה דאיגרדום לָבן וקאי תכלת פֿשר ה"נ הָא דתכלת אינו מעפֿב את הלֵבן היינו לגרדומין דאיגרדום תכלת וקאי לָבן ואתיא אפילו פֿרבי נעוּד יתבאר שיטתו ו"ל מותר בשמעתין: שם גמרא לא נצרכה אלא לקדם כו'.

הרי"ף ו"ל השמיט להאי דינא דמצנה להקדים לָבן לתכלת ועל הרי"ף ו"ל י"ל דמש"ה לא פתחה דאין לנו תכלת בזה"ז ולא איצטריך אלא לאשמעינן דהלכה פֿרבנן דתכלת לא מעפֿבי וצריך להטיל לָבן אבֿל הרמב"ם ו"ל ג"כ לא כתב להאי דינא ואפֿשר דס"ל דהיך פֿרייתא אליבא דרבי צריכה דתכלת ולָבן מעפֿבין זא"ז וקמ"ל דמצנה להקדים ג"כ אבֿל לרבנן דלא מעפֿבי זא"ז מצנות קדימה ג"כ לית להו אבֿל לא כן מבואר בתוספתא במכילתין דתני התם תכלת אין מעפֿב הלָבן כו' ואח"כ תני מצנה להקדים לָבן לתכלת: ע"ב גמרא מידי צבעא גרם פירש"י ו"ל דאפילו בטלית תכלת צריך לעשות לָבן ברישא פֿמו ברוב טליתות ועי' תוס' ו"ל והנה זה פֿשוט דל"ד לָבן אמרה תורה דאם הי' טלית אדום ועשה הציצית אדומים לכ"ע פֿשר עכ"פ אפילו אי נימא דליכא מצנה לעשות אדומים וכדעת יש מהראשונים ו"ל אבֿל פֿשר לכ"ע אפי' לא היו לבנים ומנ"ל דבטלית שכולה תכלת אין לעשות הציצית מצבע הטלי' וצ"ל דמשמעות הפתוב הֵכי הוא ונתנו על ציצית הכֵנף פתיל תכלת משמע דהפתיל לחוד יהי' תכלת אבֿל לא פֿל הציצית ועי' בד' הרמב"ם ו"ל בפ"ב מה' ציצית ובדברי הראב"ד ו"ל שם ובטור א"ח ו"ל נעוּד יתבאר לקמן בפירקין בזה בס"ד.

וצריך לדקדק עוד בהא דתני מצנה להקדים לָבן לתכלת היכי שייך קדימה בזה הָא הטלתן בפגד קודם קשירה לאו פֿלום הוא ועיקר העשִׂיה הוא הקשירה ואם קשרן פֿאחת המצנה נעשית פתיקונה ומאי איכפת לן אם הטיל תחלה התכלת בלא קשירה והקשר ע"כ צריך לקשור פֿולן פֿאחד וגם זה יתבאר עוד בשמעתין בס"ד: שם גמרא אמר רבא לא נצרכה אלא לגרדומין דאי איגרדום תכלת כו'.

משמע דאי איגרדום פֿולהו פֿסול וא"כ דין הכשר גרדומין לא נצרה אלא לרבי דב' המינים מעפֿבין זא"ז וקמ"ל דאי איגרדום אַחד ונשאר השני שלם מודה רבי דכשר אבֿל לרבנן

דלא מעפבי זא"ז לא איצטריף להכשיר גרדומי דאפילו ליתני' ללבן או תכלת פלל פשרים אלא דאפ"ה לרבנן נמי נצרכה דנהי דלא מעפבי מ"מ חייב הוא לעשות שתייהן ואיצטריף למימר דאי איגרדום חד מינא לית לן בה וא"צ לעשות אחרת אבל התוס' ז"ל בד"ה אלא לגרד' האריכו בזה ובתחלת דבריהם פתבו דהו דגרדומין פרבי אתיא דהפל מצוה אחת ומש"ה משלים חד אברי' אבל לרבנן אפילו נפסק חוט אחד פסול ואין האחת מועיל לתכרתה דשתי מצות הם אלא דנראה להו דלרבנן לדין דעושין ד' חוטין הוי ג"כ מצוה אחת היא ואי איגרדום שני חוטין פשר מפני שנים הנשארים שלמים וזה פדברי ר"ת ז"ל דלרבנן נמי גרדומי שני חוטין פשר כמו לרבי והפל בנשתייר פדי עניבה אבל לא נשתייר כ"ע אפילו חוט אחד פסול וא"כ אתיא הו שמעתא דגרדומין שפיר בין לרבי בין לרבנן ולפ"ז אינו מובן מ"ש עוד ומיהו לא מסתבר דסוגין לא הוי פרבנן דהא לשיטת ר"ת אתיא סוגיא גם לרבנן וצ"ל דכ' פן לד' יש שרוצים לדקדק דסוגיא זו אתיא פרבי ולא פרבנן לז"כ דלא מסתבר לומר פן ע"כ פ"י עוד דבאמת הא דאמר הכי אי איגרדום לבן כו' היינו דוקא לרבי ובפחות מכ"ע אבל לרבנן אפילו בחוט אחד פסול והא דבני ר' חייא דגרדומי תכלת פשרין היינו לכ"ע ובנשתייר כ"ע ואפילו נפסקו פל החוטין וכמשמעות לישנא דגרדומי תכלת היינו פל הציצית.

והשתא איכא בזה תלתא שיטתא. שיטת ר"ת ז"ל הוא דלא הוה נפסק גרדומין אפילו בכ"ע אלא שני חוטין וכמו לרבי דהוה נפסק גרדומין בלבן או בתכלת ה"נ לרבנן אפילו בלבן לחוד הוה נפסק גרדומין רק בשני חוטין נשתייר כ"ע.

שיטת יש מדקדקין דלא הוה נפסק גרדומין אלא לרבי אבל לרבנן לא הוה נפסק גרדומין פלל ואפילו נפסק חוט אחד וגם נשתייר כ"ע פסול לרבנן. אה דלא מסתבר דהא דבני ר' חייא יהי' דלא פהלקתא פ"י עוד שיטתא אחריתי דב' גונוי גרדומי' יש אם נשתייר כ"ע היינו דבני ר' חייא דכל החוטין שנפסקו ונשתייר כ"ע ג"כ פשר והא דאמרנו הוה אי איגרדום לבן כו' היינו בלא נשתייר כ"ע בהא לרבי פשר אם נשאר לבן או תכלת בשלימות אבל לרבנן פסול אפילו בחוט אחד שנפסק ולא נשתייר כ"ע ועי' בדברי הרא"ש ז"ל.

ולדידי קשיא טובא הא דהחליטו התוס' והרא"ש בשיטה זו דהגרדומי שני חוטין הוי רבי לקולא ורבנן לחומרא ולא מצאתי שרש לזה דמחומרו של רבי דמעפבי זא"ז יצא קולא בגרדומין ומקול' של חכמים דלא מעפבי זא"ז יצא חומר בגרדומין ומש"כ דלרבי הוי מצוה אחת ולרבנן שני מצות אינו מוכרח והרמב"ם ז"ל אינו אומר פן כמש"כ לעיל ואוקימתא דרבא אתיא אפילו פרבנן וכמ"ש לעיל דאי איגרדום לבן וקאי תכלת או איפכא לית לן בה וכשרין אלא דנהי קשה לפי זה דלישנא דבני ר"ת גרדומי תכלת פשרים משמע דאיגרדום פולהו וכמ"ש התוס' והרא"ש ז"ל וכן משמע לעיל דבעי למימר דגרדומי רצועות פשרות ומסיק דלא דמי גרדומי תכלת דתשמישי מצוה הם ואי לא הוה נפסק גרדומים אלא בלבן לחוד או בתכלת לחוד פגון דקאי חד מינניהו א"כ בלא"ה לא דמי לגרדומי רצועות דאין להם מי שישלים וכן משמע לקמן בשמעתין בברייתא דמותיב רבא לר"נ בד"א בתחלתו כו' וכמו שיתבאר שם.

וכבר הבאתי לעיל לשון הרמב"ם ז"ל שכתב פרבנן דאין מעפבין זא"ז וביאר הא דלבן אינו מעפב התכלת היינו אם נפסק הלבן ונשאר התכלת לבדו פשר ובסוף הפרק שם

פֶּתַח וְכֵן אִם נִתְמַעֲטוּ חוּטֵי הַצִּיצִית אֶפִּילוֹ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר מִהֶן אֲלָא כ"ע פְּשָׁר וְאִם נִפְסַק אֶפִּילוֹ חוּט אֶחָד מֵעֵיקָרוֹ פְּסוּל וְהָאֲרִיף בְּזַה הַכ"מ ו"ל דְּלִכְאוּרָה קִשְׁיִין אֶהְדְּדִי דְמָהָא דְאִם נִפְסַק הֶלְבֵן פְּשָׁר בְּתַכְלַת לְבָדוֹ מִשְׁמַע דְּלֹא הֶוְכָשֵׁר גְּרַדוּמִין אֲלָא בְּחַד מִינָא וּמִמַּש"כ וְכֵן אִם נִתְמַעֲטוּ כּו' אֲלָא מִשְׁמַע דְּאֶפִּילוֹ נִתְמַעֲטוּ בְּוֹלָם פְּשָׁרִים וְאִי הָתָם בְּלֹא נִשְׁתַּיֵּיר כ"ע הָא אֶפִּילוֹ בְּחוּט אֶחָד שְׁנַפְסַק מֵעֵיקָרוֹ פְּסוּל וּפִי' הַכ"מ ו"ל דְּבָרֵיו בְּג' אֲנָפִי אוֹ דְהִיכָא דְמִין אֶחָד שְׁלָם פְּשָׁר אֶפִּילוֹ לֹא נִשְׁתַּיֵּיר בְּשָׁנֵי כ"ע וְכֹאֻקִּימָתָא דְרָבָא וְהָא דְבַעֲיָנוּ כ"ע הֵינּוּ אִם נִפְסַקוּ כָּל הַחוּטִין וְהָא דְחוּט אֶחָד מֵעֵיקָרוֹ פְּסוּל הֵינּוּ שְׁנַפְסַק גַּם מִהַשְׁנֵי חוּט אֶחָד וְאִין זֶה בְּמִשְׁמַעוֹת לְשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל ש"כ סְתָמָא וְאִם נִפְסַק חוּט אֶחָד מֵעֵיקָרוֹ פְּסוּל וּלְפִי הַגָּ' הִי' לוֹ לְפָרֵשׁ הֵינּוּ בְּשִׁפְכָר נִפְסַק הַמִּין הָא' וְהַפִּי' הַב' דְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל אֲתֵינּוּ פְּשִׁיטַת ר"ת דְּלֹא הֶוְכָשֵׁר גְּרַדוּמִין אֲלָא בְּמִין אֶחָד וְנִשְׁתַּיֵּיר כ"ע וְזֶה דְחוּק יוֹתֵר וְאִין דְּרָכּוֹ שֶׁל הַרְמַב"ם ו"ל לְסַתּוֹם הַדְּבָרִים כ"כ וְהַפִּי' הַג' הוּא ע"ד הָרֵאשׁוֹן אֲלָא שְׁחִידֵשׁ דְנִפְסַק הַחוּט מֵעֵיקָרָא הוּא בֵּין ג' וְאֶפִּילוֹ בְּמִין אֶחָד אַע"ג דְּלֹא בְּעֵינּוּ כ"ע אִם נִפְסַק מֵעֵיקָרוֹ וּלְכוּלְהוּ פִּירוּשָׁא קְשָׁה מ"ש דְּבְתַכְלַת אִינוּ מְעַכְבֵּי אֶת הֶלְבֵן כּו' דְאִם אִין לוֹ תַכְלַת עוֹשֶׂה לָבֵן וּבְלָבֵן דְאִינוּ מְעַכְבֵּי אֶת הַתַּכְלַת פְּתַח אִם נִפְסַק הֶלְבֵן כּו' ע"כ הִי' נִרְאֶה לְפָרֵשׁ דְּבָרֵיו ו"ל כּו"ש לְעֵיל דְהָא דְלָבֵן אִינוּ מְעַכְבֵּי הַתַּכְלַת גַּם לְרַבָּנָן א"א לְפָרֵשׁ בְּתַחֲלַת עֲשִׂינָה שְׂעִיעָה תַכְלַת לְחוּד פִּינּוֹן דְעֵיקָר הַצִּיצִית הוּא הֶלְבֵן וְתַכְלַת בָּאָה לְכַרְוֵה הֶלְבֵן וְהֵינּוּ דְאָמַר ר"י בֶּן נוּרִי אִין לוֹ תַכְלַת מְטִיל לָבֵן וְלֹא קְאָמַר אֵיפְכָא אִין לוֹ לָבֵן מְטִיל תַכְלַת וְאֲלָא בְּמֵאֵי קְאָמַר דְלָבֵן אִינוּ מְעַכְבֵּי הַתַּכְלַת הֵינּוּ דְעִשָׂה הַצִּיצִית בְּהַכְּשֵׁר תַכְלַת וְלָבֵן וְאַחַר כֹּה נִפְסַקוּ חוּטֵי לָבֵן וְנִשְׁתַּיֵּיר הַתַּכְלַת וְאִין לוֹ לָבֵן אַחַר מ"מ הַתַּכְלַת פְּשָׁר דְאִין מְעַכְבֵּי זא"ז וְלֹא אֵינְרִי הָכֵא מִהַכְּשֵׁר הֶלְבֵן כְּלָל וְהוּי פְּאִין לוֹ לָבֵן וּבְסוּף הַפָּרָק פְּתַח דִּין הַכְּשֵׁר גְּרַדוּמִים דְאִם נִשְׁתַּיֵּיר כ"ע פְּשָׁרִים וּא"צ לְתַקּוֹן וְאִם נִפְסַק מֵעֵיקָרוֹ אֶפִּילוֹ חוּט אֶחָד פְּסוּל וְצָרִיף לְעִשׂוֹת אַחַר בְּמִקּוּמוֹ וְהָכִי מִשְׁמַע לִישְׁנָא הַתַּכְלַת אִינוּ מְעַכְבֵּי אֶת הֶלְבֵן וְלָבֵן כּו' הֵינּוּ אַע"ג דַּא"א לוֹ לְקַיָּים חֲדָא מִינָא יְקַיָּים הַמִּין הַשְּׁנֵי וּלְפִי פִירוּשֵׁי הַכ"מ ו"ל הָא קַיָּים גַּם מְצוֹת לָבֵן ע"י הַכְּשֵׁר גְּרַדוּמִי' וּא"צ לְתַקּוֹן גַּם הֶלְבֵן וְהִכִּי שְׁנִיף לְמִיתְנֵי בְּזַה הֶלְבֵן אִינוּ מְעַכְבֵּי הַתַּכְלַת פִּינּוֹן דְמַקְיָים גַּם מְצוֹת לָבֵן ע"י הַגְּרַדוּמִים עַד דְקִשְׁיָא לִי אוֹקִימָתָא דְרָבָא אֲלִיבָא דְרַבִּי דָּאִי אֵיגְרַדֵּם כּו' לִית לֵן בַּהּ וַע"כ צָרִיף לְפָרֵשׁ אֲלִיבָי' דְהֶלְבֵן גַּם כּו' פְּשָׁר בְּגְרַדוּמִים וְכַדְאֲמַרִי בְּנִי ר"ח וְמָה רְבוּתָא הִיא זֹ דְאִינוּ מְעַכְבֵּי הַתַּכְלַת פִּינּוֹן דְהֶלְבֵן עֲצָמוֹ פְּשָׁר ג"כ וּא"צ לְתַקּוֹן וּלְקַמֵּן בְּשִׁמְעָתִין יְתַבָּאָר עוֹד בְּזַה בַּס"ד וַע"י בְּמִרְדְּכִי שְׁהִבִּיא מ"ש רְאָיָה זֹ שְׁפַתְבּ מְגַרְדוּמִי רְצוּעוֹת כּו' דְאֶפִּילוֹ אִי גְרַדֵּם כּוּלְהוּ פְּשָׁר וְנִרְאֶה שֶׁם מְדַבְּרֵיו דְרָבָא אֲלִיבָא דְרַבִּי קְאָמַר דְלֹא הֶוְכָשֵׁר אִי אֵיגְרַדוּם אֲלָא מִין אֶחָד וְהַשְׁנֵי שְׁלָם אֲבָל לְרַבָּנָן אֶפִּילוֹ אֵיגְרַדֵּם כּוּלְהוּ פְּשָׁרִים וְזֶה דְלֹא כּוּלְהוּ שְׂיִטְתִּי דְלְעֵיל: שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה פְּדִי לְעוֹנָבֵן.

ע"ש שְׁפַתְבּ בְּשֶׁם רַש"י ו"ל דְהֵינּוּ שְׂיִשְׁאָר בְּפִתִּיל פְּדִי לְעוֹנָבֵן וּלְהָכִי פִי' לְקַמֵּן דְמוֹכַח רָבָא דְצָרִיף לְקַשׁוֹר עַל כָּל חוּלְיָא דַּא"ל הִי פִי מִשְׁתַּרִּי עֵילָאִי מִשְׁתַּרִּי כּוּלְהוּ לַאס"ל דְבַעֲיָנוּ פְּדִי עֲנִיבָה דָּאִי נִשְׁאָר כ"ע לֹא מִשְׁתַּרִּי הַקְּשֵׁר כְּלָל וּלְפָנֵינוּ לִיתָא זֹאת אִינוּ מוּבָן לִי בְּרַש"י הָכִי וְאֲדַרְבָּה פְּתַח פִּינּוֹן דִּיפּוּק קִצַּת הַגְּדִיל מִשְׁמַע דַּכ"ע מִן הַגְּדִיל קְאָמַר וְגַם יֵשׁ לְדַקְדָּק אִי רָבָא לֹא ס"ל שְׂעִיעוּרָא דַּכ"ע א"כ הַדְּק"ל אִטּוּ הָא דְאָמַרִי בְּנִי ר"ח גְּרַדוּמִי תַכְלַת פְּשָׁרִים אֲתֵיָא אֲלִיבָא דְרַבִּי וְכַקְוִשִׁית הַתּוֹס' ו"ל לְעֵיל וְכֵן מִשְׁמַע לְקַמֵּן דְרָבָא מוֹדָה לַר"נ

דְּשִׁירֵי גֵרְדוּמִי' פְּדֵי לְעוֹנְבֵן וְעִי' בְּטוֹר וּש"ע בְּזֶה וְעִי' בְּחִיבוּרוֹ שֶׁל אַחֵי הַגָּאוֹן ו"ל שְׂאֵלָה י"ז וי"ח מ"ש בְּזֶה: דָּף לט גְּמָרָא ש"מ קָשֶׁר עֲלִיוֹן דְּאוֹרְיִיתָא.

עִי' תוּס' ו"ל שֶׁהֵבִיאוּ בְּשֵׁם רַש"י ו"ל ב' פִּירוּשִׁים אוֹ דְקָאֵי עַל קָשֶׁר שְׂאֵחַר הַגְּדִיל אוֹ עַל קָשֶׁר הַסְמוּךְ לַכֶּנֶף אֲבָל מִשּׁוֹם קָשֶׁר שְׂאֵחַר הַגְּדִיל לְאוֹ פְּלָאִים הוּא פִּינָן שְׂהוּא רְחוּק מִן הַטְּלִית וְלֵהֲאֵי לִישְׁנָא קָשָׁה הָא דְאָמַר רַבָּא לְעִיל אֵי מִישְׁתְּרִי עֵילָאֵי אִישְׁתְּרִי כְּוָלְהוּ וְכִתְבוּ הַתּוֹס' ו"ל אֲפִילוּ לְמ"ד אוֹ פְּתִיל אוֹ גְּדִיל דְּהָכָא פְּתִיל ג"כ לִיכָא דְסוּפוֹ לִיפְּנֹל וְלִפִּי הַנְּ"ל הָא לֹא יִפְּנֹל דְנִשְׂאָר הַקָּשֶׁר הַסְמוּךְ לַכֶּנֶף וְעוֹד דְּלִפ"ז הָיִי ב' קָשֶׁרִים דְּאוֹרְיִיתָא אַחַד הַסְמוּךְ לַכֶּנֶף וְהַב' אַחַר הַגְּדִיל דְּבִלָּא קָשֶׁר לֹא יִתְקַנֵּים הַגְּדִיל ג"כ מ"ש דְקָשֶׁר רְחוּק מִן הַטְּלִית לְאוֹ פְּלָאִים הוּא לֹא יִדְעָנָא טַעְמָא מֵאֵי פִּינָן דְּמַחְוּבְרִין צו"פ יִחַדְּדוּ מֵאֵי נִפ"מ אִם רְחוּק אוֹ קְרוֹב וְעִי' בְּמַרְדְּכִי ו"ל שֶׁהָאֲרִיף בְּדִינֵי קָשֶׁרִים אֵלוֹ: שָׁם בֵּא"ד וי"ל דְּבַעֲלָמָא דְלִיף לִיהַּ מִתְּכַלַּת דְּבַגְדֵי פְּהוּנָה וְכִינּוֹן דְּתַכְלַת שְׂזוּר שׁוֹר ה"ה לְכֹן עַכ"ל וְהָכִי אֵיתָא בְּהִדְיָא בְּסַפְרֵי דְיִלְיָף לְכֹן מִתְּכַלַּת שְׂיִהִיוּ שְׂזוּרִין וְתַכְלַת פְּתָבוּ הֵרָאשׁוּנִים ו"ל דְּפְשִׁטָא לִיהַּ לְהַסְפְּרֵי דְיִלְיָף תַּכְלַת מִתְּכַלַּת דְּמִשְׁפָּן וְכ"כ בּו"ר.

וְהַרְמַב"ם ו"ל דְּעָתוֹ דְלָא בְּעֵינָן שְׂזוּרִין וְכ' בְּזֶה תְּשׁוּבָה לְחַכְמֵי לִוְנִיל וְעִי' בְּבִיאוּרֵי הַגָּר"א ו"ל וּבְחִיבוּרוֹ שֶׁל אַחֵי הַגָּאוֹן ו"ל: שָׁם גְּמָרָא נִפְסַק הַחוּט מְעִיקְרוֹ פְּסוּלָה. פִּירַש"י ו"ל שְׁנַפְסַק רֹאשׁ הַמְּחֻוּבֵר לַטְּלִית.

וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק א"כ הֵיכִי ס"ד דְּרַבָּא לְאֲכַשׁוּרֵי פִּינָן דְּאִין מְחֻוּבֵר לַטְּלִית כְּלָל וּמֵאֵי קַמ"ל רַבָּה בַּר רַב אֲדָא וצ"ל דְּקַמ"ל אֲפִילוּ לֹא נִפְסַק אֲלָא חוּט אַחַד וְשָׁם צִיצִית עָלָיו ע"י קִישׁוּרוֹ עִם שְׂאָר חוּטֵין וְה"א דְּהָא אִין מוֹנִין בְּכָלֵל הַקָּשֶׁר גֵּרְדוּמִין קַמ"ל דְּלֹא וְרַבָּא בְּעֵי לְמִפְשֵׁט מְבַרְיִיתָא דְתַנִּי שִׁירֵיו וְגֵרְדוּמֵיו וְלִפְנֵי רַש"י ו"ל שִׁירֵיו הֵינּוּ שְׁנַפְסָקוֹ הַחוּטֵין וְאֲשַׁתְּיִיר מִיְנֵיהוּ מְקַצֵּת וְגֵרְדוּמֵין הֵינּוּ שְׁנַפְסָק צַד הַעֵיקָר ג"כ כְּשֶׁר וְלִפִּי הָא שִׁיטָא דְלְעִיל דְשִׁירֵיו ג"כ לֹא הוֹכָשֶׁר אֲלָא בַב' חוּטֵין וְהַשְּׁנִים שְׁפִיר תַּנִּי שִׁירֵיו וְגֵרְדוּמֵיו דְחַד דִּינָא לְהוּ דָּאִם נִפְסָקוֹ מְעִיקְרָן ג"כ אִינוּ כְּשֶׁר אֲלָא אִם נִשְׂאָרוּ ב' שְׁלִימִים אֲבָל לִפִּי הָנִי דַס"ל דְשִׁירֵיו בְּכָל הַד' חוּטֵין א"כ לֹא דְמֵי לְהַדְדִי שִׁירֵיו וְגֵרְדוּמֵיו דְשִׁירֵיו כְּשֶׁר בְּכָל הַחוּטֵין וְנִפְסָק מְעִיקְרוֹ וְנִדְאֵי לֹא מִיְרֵי בְּכָל הַחוּטֵין וְגַם לֹא נִתְפָּרַשׁ כְּמָה חוּטֵין הוֹכָשֶׁרוּ אִם נִפְסָקוֹ מְעִיקְרוֹ וְהַתּוֹס' ו"ל פִּי אֵיפְכָא שִׁירֵיו דְאֵיפְסַק מִיְנֵיהוּ הֵינּוּ קַצַּת חוּטֵין נִפְסַק מְעִיקְרָן וְאֲשַׁתְּיִיר מִיְנֵיהוּ שְׁלִימֵין וְגֵרְדוּמֵין הֵינּוּ דְאֵיגְרַדְּם כְּוָלָם וְלִפִּי זֶה מִשְׁמַע דַס"ל לְרַבָּא דְגֵרְדוּמֵי' כְּשֶׁרִין אֲפִילוּ כָּל הַחוּטֵין וְאֲפִילוּ לֹא נִשְׁתְּיִיר אֲלָא כ"ש וְאִם כֹּן קָשָׁה הָא דְמִשְׁמַע מֵאוּקִימָתָא דְרַבָּא לְעִיל דְלֹא הוֹכָשֶׁר גֵּרְדוּמֵין אֲלָא בְּחַד מִיְנָא וְאִינָּה שְׁלִימִים וְהָכָא מְכַשִּׁיר אֲפִילוּ אֵיגְרַדְּם כְּוָלוֹ וְלִפִּי מ"ש לְעִיל בְּשֵׁם הַמְּרַדְּכִי דְלַרְבִּנָּן מוֹדָה רַבָּא דְאֲפִילוּ אֵיגְרַדְּם כְּוָלָן כְּשֶׁרִים א"ש אֲבָל לְשִׁיטַת הַתּוֹס' לְעִיל קָשָׁה וי"ל דְּהָא דְאָמַר רַבָּא אֵי אֵיגְרַדְּם תַּכְלַת וְקָאֵי לְכֹן הֵינּוּ שְׁנַפְסָקוֹ מְעִיקְרָן וְבָהָא בְּעֵינָן דְּוָקָא שְׂיִשְׂאָר מִין אַחַד שְׁלָם אוֹ י"ל דְּבַתֵּר דְשִׁמְעָא מַר"נ סְבָרָא דְלֹא הוֹכָשֶׁרוּ גֵּרְדוּמֵין אֲלָא אִם נִשְׁתְּיִיר כ"ע וְחַדָּא קַתְנֵי שִׁירֵי גֵרְדוּמֵין וְלְעִיל מִיְרֵי בְּלֹא נִשְׁתְּיִיר כ"ע וְכַמְש"כ הַתּוֹס' ו"ל לְעִיל וּמִיְנֵינָשׁ בְּזֶה מַה דְקָשָׁה קַצַּת הָא דְמִיְיָתִי רַבָּא לְעִיל רֵאִי' דְגֵרְדוּמֵי תַּכְלַת כְּשֶׁרִים מְדַאֲמֵרֵי בְּנִי ר' חֵיָא וְאֵמָאֵי לֹא מִיְיָתִי מְהָא בְּרִיִיתָא דְתַנִּי בְּהִדְיָא בּו"א בְּתַחֲלָתוֹ אֲבָל בְּסוּפוֹ שִׁירֵיו וְגֵרְדוּמֵיו כ"ש וְכַדְמִיְיָתִי הָכָא מְהָא בְּרִיִיתָא לַה"נ וְלִפִּי הַנְּ"ל נִיחָא דְבְּרִיִיתָא מִיְרֵי

בְּנִשְׁתִּיבֵי כ"ע וְכַדְמָסִיק וְהֵתָם מִיְיָרֵי בְּלֹא נִשְׁתִּיבֵי כ"ע וְעַדִּינָן צ"ע: שָׁם גְּמָרָא אָמַר לִיהֵ
רַב יוֹסֵף שְׁמוּאֵל אָמְרָה וְלֹא רַב וּלְפִי פִי רַש"י ו"ל לְקַמְן דְּרִישׁ לְפִתִּיל פּוֹתְלוֹהוּ מִתּוֹכוֹ
הֵינְנוּ דְחוּט שֶׁל פְּרָף עוֹלָה מִן הַמְּנִינָן א"כ רַב נָמִי אָמְרָה וּמִפְּשִׁטָּא דְשִׁמְעָתָא הִיא גִּרְאָה
דְּלַרְב דְּיִלְיָף מְגִדִּילִים לְמַנְיָנָא אֵין חוּט שֶׁל פְּרָף עוֹלָה מִן הַמְּנִינָן דְּהַגְדִּיל לְבַד יֵהִי ד' וְהֵינְנוּ
דְּאָמַר שְׁמוּאֵל אָמְרָה וְלֹא רַב וּבִתְכֻלַּת שְׂכָרָה רְנָבָא אָמַר אֵיפְכָא דְרַב אָמְרָה וְלֹא שְׁמוּאֵל
דְּשְׁמוּאֵל דְּאָמַר חוּט שֶׁל פְּרָף עוֹלָה מִן הַמְּנִינָן ס"ל פְּרָבָה ב"ב חֲנָה דְּגִדִּילִים לָאוּ לְמַנְיָנָא
אֲתִי אֵלָא אוֹ גְדִיל אוֹ פְתִיל וּא"כ ע"כ לֹא אָמַר הָא דְתַכְלַת שְׂכָרָה רְנָבָא דְלִדְיָדִיָּה אֲפִילוּ
פְּרָף כְּוָלָה פֶּשֶׁר דָּאוּ גְדִיל אוֹ פְתִיל אֵלָא רַב אָמְרָה אֲבָל מְדַבְּרֵי הֲרֵאשׁוּנִים ו"ל לֹא מִשְׁמַע
הֵכִי דְפִסְקוּ פְּרַב דְּבַעֲיָנָן פְתִיל וְגַם פִּסְקוּ דְחוּט שֶׁל פְּרָף עוֹלָה מִן הַמְּנִינָן וְעִי' בְּדַבְּרֵי
הֲרֵאשׁוּנִים ו"ל שְׁהָאֲרִיכוּ בְּמִלְאֲכַת הַצִּיצִית בְּקִשְׁרִים וְהַחֲוֹלִיּוֹת וְכַבֵּר נִהְגוּ הָעַם: ע"ב
גְּמָרָא אָמַר רַחֲבָה אָמַר רַב יְהוּדָה חוּטֵי צָמֵר כו' עַד סוּף שְׁמַעְתִּין וּפְלִיגֵי רַב יְהוּדָה וּר"ל
בְּשָׂאֵר מִיָּנִים אֵי חֲזִיבִים מְדֹאֲרֵיָּתָא ר"י ס"ל דְּחֲזִיבִין מְדֹאֲרֵיָּתָא וּמְוַתֵּר לַעֲשׂוֹת בָּהֶם
צִיצִית שֶׁל צָמֵר וּפְשָׁתִים הֵינְנוּ תַכְלַת שֶׁל צָמֵר וְלָבָן שֶׁל פְּשָׁתִים אַע"ג דְּיִכּוֹל לַעֲשׂוֹת לָבָן
מִמֵּינָן וְלֹא הָיִי פְלֵאִים וְכִי הֵיכִי דְהוֹתֵר לַעֲשׂוֹת לָבָן שֶׁל פְּשָׁתִים בְּצָמֵר אַע"ג דְּאֲפִשְׁר
בְּמֵינָן בְּלָבָן שֶׁל צָמֵר וְלָבָן שֶׁל מֵינָן פּוֹטֵר מִהַפְּנָף מִיֵּן הַפְּנָף וּר"נ אָמַר דְּשָׂאֵר מִיָּנִים אֵין
חֲזִיבִים אֵלָא מְדַרְבְּנָן וְלֹא הוֹתֵר צָמֵר וּפְשָׁתִים בִּיחַד אֵלָא אוֹ צָמֵר אוֹ פְשָׁתִים וּקְצַת קֶשֶׁה
פְּשָׁתִים הֵיכִי פּוֹטֵר בָּהֶם הָא תַכְלַת ע"כ צָרִיף לְהַטִּיל גַּם בָּהֶם מְדַרְבְּנָן וְהֵיכִי מְצִי לְהַטִּיל
בָּהֶם פְּשָׁתִים מִשׁוּם לָבָן הָא אֵיפָא פְלֵאִים וְצ"ל דְּמִיְיָרֵי אִם אֵינּוּ מְטִיל אֵלָא לָבָן לְחוּד
וְיֵצֵא גַם בְּפְשָׁתִים וְכ"כ ה"כ מ"ז ל' לְדַבְּרֵי הַרְמְב"ם ו"ל שְׁפִסְקוּ כו' דְּשָׂאֵר מִיָּנִים מְדַרְבְּנָן
וְכֹן פִּסְקוּ הַרִי"ף ו"ל כו' וְתַמָּה הֲרֵא"ש ו"ל לְמָה פִּסְקוּ דְלֹא פְרַב יְהוּדָה וְרַבָּא וְהִיא גִּרְאָה
לוֹמֵר דְּמַרְב יְהוּדָה לֹא מְכַרַע הַלְכָתָא דְהוּא לְטַעְמָיָה אֲזִיל וְלֹא קי"ל כְּוֹנְתִיָּה דְבִשְׁבַת פְּרִיף
הַש"ס אֲמַאי לֹא מְרַבֵּי תַנָּא דְבֵי ר' יִשְׁמַעְאֵל שָׂאֵר בְּגָדִים מֵאֲשֶׁר תַּכְסָּה בָּהּ וּמִשְׁנֵי
דְּאִיצְטְרִיף לְרַבּוֹת פְּסוּת סוּמָא וּא"כ רַב יְהוּדָה דַּס"ל דְּכִסּוֹת לִילָה נָמִי חֲזִיב וְכַדְאָמְרִינָן
לְקַמְן רַב יְהוּדָה רַמֵי תַכְלַתָּא לְפָרְזוּמָא דְּאֵינְשֵי פִיָּתָא א"כ לֹא אִיצְטְרִיף לְרַבּוֹת פְּסוּת
סוּמָא וְע"כ אֲשֶׁר תַּכְסָּה בָּהּ מְרַבָּה שָׂאֵר בְּגָדִים וְאֵנָן לֹא קי"ל כְּוֹנְתִיָּה בָּהּ וְקי"ל כְּתַנָּא
דְּבֵי ר"י דְּבְּגָדִים סֵתָם הָיִי צָמֵר וּפְשָׁתִים וְלֹא שָׂאֵר מִיָּנִים אֵלָא דְּאֲכַתֵּי אִיצְטְרִיף אֲשֶׁר
תַּכְסָּה בָּהּ לְרַבּוֹת בַּעֲלַת חֶמֶשׁ אִם לֹא לְפִי מ"ש לְפָרֵשׁ בְּזִבְחִים הָא דְּאָמְרִינָן לְעִיל בַּעֲלַת
ה' א"ב בֵּין רַבָּנָן לְר"י וְלַר"י פְּטוּר וּא"כ רַב יְהוּדָה פִּסְקוּ לְעִיל כו' וְע"כ אֲשֶׁר תַּכְסָּה
לֹא אֲתִי אֵלָא לְרַבּוֹת שָׂאֵר בְּגָדִים אֲבָל הֲרֵאשׁוּנִים ו"ל לֹא פִירְשׁוּ כֵּן וְכַמ"ש שָׁם וְעוֹד אֵי
טַעְמָא דַּר' יְהוּדָה מִשׁוּם רִיבּוּיָא דְּאֲשֶׁר תַּכְסָּה בָּהּ אֲמַאי נִפְטְרוּ בְּמֵינָן הָא צָמֵר וּפְשָׁתִים
הוּא דְּפִטְר וְכַדְפְּרִיף הַש"ס אֵלָא ע"כ מְדַרְשָׁא דְּהַפְּנָף מִיֵּן פְּנָף יְלִיף וְאֲכַתֵּי אֲמַאי לֹא
פִּסְקִינָן כְּוֹנְתִיָּה וּבְאֲמַת יֵשׁ לְדַקְדַּק לַס"ד דְּהַמְקַשֵּׁן דְּפְרִיף אֵי אֲמַרְתָּ דְּאֲוֹרֵיָּתָא צו"פ הוּא
דְּפִטְר וְכִינּוּ דְלֹא יַדַע עַדִּינָן מְדַרְשָׁא דְּהַפְּנָף ע"כ טַעְמָא דְּהוּי דְּאֲוֹרֵיָּתָא הוּא מִשׁוּם דְּבְּגָדִים
סֵתָם כֹּל בְּגָדִים בְּמִשְׁמַע וְהֵיכִי מְצִינָן לְמִימַר הֵכִי הָרִי מִפְּשָׁטִי דְקָרָא לֹא מִשְׁמַע אֵלָא צו"פ
וְכַדְפְּרִינָן בְּשִׁבְתָּ שָׁם הָא אֵי לֹא אֵף כֹּל הָא כֹּל בְּגָדִים וְהָא צו"פ כְּתַב וּמִשְׁנֵי סו"א
כְּדַרְבָּא כו' הָרִי מְבֹנָאֵר דְּבִלָּא דְרָשָׁא דְרַבָּא פְּשִׁטָּא דְלֹא מִיִּחֲזִיבֵי אֵלָא צו"פ וְעוֹד דַּל"ל
וּר"נ כְּדַתְנָא דְבֵי ר"י אֵף כֹּל צו"פ הָא בְּלֹא יִלְפִיתָא דְנִגְעִים מִשְׁמַעוֹתָא דְקָרָא אֵינּוּ אֵלָא
בְּצו"פ וְלָזָה י"ל דַּה"ק ר"נ כְּתַנָּא דְבֵי ר"י דְּאָמַר אֵף כֹּל צו"פ אֲלֵמָא דְלֹא ס"ל לְתַנָּא

דבר ר"י דרנשא דהפנף מין פנף דס"ל לר"נ דאף פל משמע בכל מקום שנא' בגדיל סתם אינו אלא צו"פ והיננו דמסיק אבני דהאי תנא מפיק מאידך תנא דמרבי שאר בגדים בשרצים מאו בגד דלפי שיטתו של ר"נ דתנא דבי ר"י קמא דקאמר אף פל כו' פללא פניל דבכל מקום שנאמר בגדים סתם הוי צו"פ ע"כ מפקא מאידך תנא דאמר דבשרצים איתרבי שאר בגדים והתוס' ז"ל בד"ה אף פל כו' הקשו מנ"ל לר"נ דפליג אצמצית דילקא מרבי לה מהפנף ולא הבנתי קושניתם ז"ל דהא אבני באמת אמר דהאי תנא דמרבי בשרצים שאר בגדים פליג אתנא דאמר אף פל אלמא דס"ל דתנא דבי ר"י קמא פללא קאמר דבכל מקום שנאמר בגדים אינו אלא צו"פ ורנב"י הוא דאמר התם דאף פל ל"ד אלא לאתויי חד דחטא היינו ציצית אבל ר"נ ואבני לא ס"ל הכי אלא פללא קאמר ומ"מ צריכין אנו לדברי התוס' ז"ל דמה פנף לא מרבינו להוציא בגד ממשמעותי פדמוכח בשבת דאמר רנב"י אף פל לאתויי ציצית ופריה ל"ל הא צו"פ פתיב ומשגי סד"א פדקרבא כו' ואפתי תיקשי למה ליה דרשא דאף פל הא בלא"ה צו"פ פתיב ודרשא דהפנף ע"כ לא ס"ל דאי ס"ל השתא נמי גרבה אלא ש"מ דלמאי דילפינו דסתם בגד הוא צו"פ תו לא מסתבר למידרש מהפנף להוציא ממשמעותי ולפ"ז צריה לומר דרבא דדריש הפנף מין פנף לחיוב שאר מינים ע"כ לא ס"ל פתנא דבי ר"י דסתם בגדים צו"פ אלא פל בגדים במשמע וא"כ א"ש דברי הרי"ף ז"ל שפכת דתנא דבי ר"י ס"ל כר"נ ואידך תנא לא מפיק מינה בהוא נמי מודה דסתם בגדים צו"פ וגבי שרצים ריבוייא הוא דאיכא או בגד אבל ה"כא ליכא ריבוייא עד דתיקשי לרבא גופיה מאן הוא האי תנא דס"ל דבגדים סתם פל בגדים הא רבא מסיק בשבת שם דתנאי לא מפקע מהדדי ותרונייהו מודו דסתם בגדים צו"פ דוקא והתוס' ז"ל באי נמי שפכתו מסקי הכי דתנא דבי ר"י פליג ארבא אלא דמ"ש דרבא לא דריש מיתורא מידי דממילא פל הבגדים משמע בשבת שם לא משמע הכי אלא בלא דרשא דהפנף ה"א דלא מיחייבי אלא צו"פ פדכתב והשתא דכתב הפנף מין פנף מינה שמעינו דשאר מינים נמי מיחייבו עכ"פ דברי הרי"ף ז"ל נכונים בזה דסמך אתנא דבי ר"י דלתרתי תנאי ס"ל דבגד הוא דוקא צו"פ ובצמצית ליכא ריבוייא ורנב"י מסיק שם הכי דאף פל לעגנו ציצית ומשמע התם דרב אשי נמי הכי ס"ל ע"ש.

שוב ראיתי בחיבורו של אחי הגאון ז"ל שהאריך ג"כ בזה ות"ל שפוננתי לקצת דבריו ז"ל שם ע"ש אף מ"ש ז"ל שם דלתנא דמרבי בשרצים מאו בגד אפילו לבע"ג איכא למילף ציצית מבגד דשרצים דכל בגדים בכלל לא משמע הכי בדברי התוס' ז"ל ה"כא דבגד קאי כמשמעותי אלא מאו בגד מרבינו גם שאר בגדים אבל היכא דליכא ריבוייא קאי במשמעותי דאינו אלא צו"פ ודו"ק ועי' בה"ז בתוס' בד"ה בגד כו': דף מ גמרא סדיו בציצית ב"ש פוטרין ב"ה מחיבין.

פירש"י ז"ל דב"ש לא דרשי סמוכין להתיר פלאים בציצית והא דנקט לשון פטור ולא לשון איסור משום דחובת טלית היא ע"ש. והקשו התוס' ז"ל הא בכל דוכתי קי"ל דעשה דוחה ל"ת מהא דכלאים בציצית ובמשנה תורה כ"ע דרשי סמוכין ותי' דכ"ש ילפי דעשה דוחה ל"ת מראשו וסמוכין לא דרשי אלא היכא דמוכח או מופנה ואי תימא פיון דעשה דוחה ל"ת בעלמא א"כ עשה דציצית לידחי לאו דכלאים ה"כא אפשר לקיים שניהם דציצית של לבן עושה ומצנת תכלת לא נאמר אלא בצמר וכ' עוד א"נ לאשמעינו קשר דלעיל לא ידעינו אלא מדאישתרי פלאים ודבריהם ז"ל צריכין ביאור דמשמע דבאו

לתרץ דלהכי לא דחי עשה זו לאו דכלאים ולכאורה אדרבה תיקשי איפכא אמאי פטרי
ב"ש לגמרי מתכלת פיון דליפא קרא למישרי פלאים א"כ לא שמעינו דקשר עליון
דאורייתא ויעשה תכלת בלא קשר גם בסדין ולא יהי פלאים והבה"ז ו"ל פ"י דבריהם
ז"ל דלא אישתרי פלאים אלא היכא דלא אפשר וקא דאיצטריד קרא לאשמעינו דקשר
עליון דאורייתא ואין זה מוכן דקא קיימינו השתא לב"ש דלא דרשי סמוכין ולא אישתרי
פלאים פלל ועי' צ"ק ו"ל וגם דבריו אינם מוכנים דקא לפירש"י ז"ל לא אישתרי פלאים
פלל לב"ש ונראה בכוננתם דלא תקשי אמאי לא דחי עשה דציצית ל"ת דכלאים פי היכא
דבעלמא עשה דוחה ל"ת משום דלא שמעינו קשר עליון וא"כ אין פאן עשה לדחות
הלאו ואפ"ה לא מחייבו להטיל תכלת בלא קשר פיון דאיפא איסורא ע"י קשירה
מסתברא דלא חייבה רחמנא אלא פשתים לפשתים צמר לצמר ועדיין אין דבריהם ז"ל
ברורים אצלי והקשו עוד על לשון פטור דקא קי"ל דחובת גברא היא ובסוף דבריהם כ'
די"ל דלב"ש פטור אפילו מלכו דס"ל פרבי דתכלת מעכב את הלכו והיינו דתנו לישנא
דפטור גם לפירש"י ז"ל אלא דהקשו א"כ ליתי עשה דציצית ולדחי ל"ת דכלאים פיון
דאי אפשר לקיים פלל מצות ציצית בסדין של פשתים וכן פי' הצ"ק ז"ל ודברי הבה"ז
צ"ע.

ועוד יש לדקדק בעיקר סברא זו דלרבי פטר גם מלכו דע"כ לא אמר רבי דמעכבין זא"ז
היכא דהבגד מחוייב בשניהם בלכו ותכלת אבל פשתן לב"ש דאינו מחוייב בתכלת משום
פלאים מנ"ל למיפטרי' גם מלכו דע"כ מצוה דתכלת לא קאי אלא אצמר אבל ציצית
דלכו שפיר מיחוייבי פל הבגדים וכדאמרי' בריש יבמות עביד צמר לצמר פשתים
לפשתים ובמרדכי הקשה עוד ע"ז ע"ש.

ור"ת ז"ל פ"י דב"ש מדרבנן פטרי גם ממנה גזירה משום תכלת ותכלת מהנה טעמי
דאמרינו משום שפא יקרע כו' או משום פסות לילה והרי"ף ז"ל האריד דלא פדיעה זו
אלא דלא מיפטר אלא מתכלת וכ"כ הרמב"ם ז"ל והרמב"ן ז"ל במלחמות כ' איפכא
דלפי' רש"י זכ"ש לא דרשי סמוכין לכ"ע פטור אפילו מלכו אפילו לרבנן דפליגי ארבי
משום דאינו ראוי לבילה בילה מעפכת בו וכבר הקשה ע"ז אחי הגאון ז"ל בספרו מסוגיא
דיבמות שהבאתי לעיל ולענ"ד נראה כמ"ש דאפילו לרבי לא מעכבי וכנ"ל.

ויש לדקדק דלישנא דמתניתין סדין בציצית ב"ש פוטרינ אמאי נקט סדין לחוד ולא תנו
בגדי פשתים בציצית ב"ש פוטרינ והי' נראה קצת לומר דבסדין לחוד פליגי למאי דמסיק
הטעם משום פסות לילה והיינו בסדין דוקא דדרף לכסות בו גם בלילה וכ"כ הרמב"ם
ז"ל בפ"י המשנה בעדיות שדרפן של בני אדם לכסות בסדיניהם בלילה וא"ש לפ"ז הא
דמשמע לעיל דחוי צמר פוטרינ בשל פשתן וכן איפכא אלמא דבגדי פשתים מטילין
בהם ציצית כמו בגדי צמר ועי' בחיבורו של אחי הגאון ז"ל אבל מדברי הרמב"ם ז"ל
בחיבורו משמע דבכל בגדי פשתים פטורים מתכלת משום גזירה דכסות לילה וכן
לטעמא דגזירה משום קלא אילן או משום שפא יקרע ע"כ אין לחלק בין סדין לשאר
בגדי פשתים.

ויתבאר עוד בזה בשמעתין: שם תוס' בד"ה פיון דאפשר במינו כו'. לעיל דמסיק כו'
היינו בהדיא תכלת וכו' פי' היכא דהמצוה בשלימות עם התכלת הותר פלאים לגמרי

אפילו אפשר במינו כמו חוטי פשתן בשל צמר אבל אי ליכא תכלת צריף לקנים שניהם ולעשות במינו דוקא ולא מצאתי טעם נכון לסברא זו ומאי אהני הא דאיכא תכלת בשל צמר וסתמא קאמר לעיל ל"ש צמר בפשתים ול"ש פשתים בצמר ולהכי כתבו התוס' ז"ל עוד דמה"ת בכל גוונא שרי דכלאים הותר אצל ציצית ולא משום דחי' ולשונו"ל בזה אינו מדקדק דנדאי מטעם דחיה הוא דאתאן עלה דהא בעלמא ילפינו מינה דעשה דוחה ל"ת אלא די"ל פיון דתכלת בפשתים הוי לא אפשר ונדחה לאו דכלאים לגבי ציצית וכיון דאינדיחי אינדיחי לגמרי אפילו היכא דאפשר לקנים שניהם והא דאמרינו כדר"ל הוא מדרבנן עוד כ' דלא קיימא מסקנא הכי ולמסקנא מותר בכל גוונא והרמב"ם ז"ל פתב דלהטיל חוטי צמר בפשתים או פשתים בצמר מן הדין מותר דלא נאסר שעטנז בציצית אלא משום דאפשר לקנים שניהם צריף לקנים שניהם ע"ש ומלשונו ז"ל נראה דליכא איסור דאורייתא בהא וכ"ש דמלקות אין בו ועי' מ"ש בזה ביבמות פ"ב גבי איסור מצוה ואיסור קדושה ובשבת פ' ר"א דמילה מוכח נמי דהא דר"ל ד"ת הוא ויש לדקדק בדבריו ז"ל שכ' בסתימות להאי דינא משמע אפילו בזמן דאיכא תכלת ולעיל אמרינו דמותר ליתן חוטי צמר בטלית של פשתים וכן איכא אם לא שנאמר שדעתו ז"ל דאי נמי שכתבו התוס' ז"ל דלעיל מדאורייתא קאמר אבל מדרבנן בכל גוונא איסור פל היכא דאפשר לקנים בהיתר והכ"מ ז"ל כ' דהרמב"ם ז"ל מייירי בזמן דליכא תכלת דוקא והוכיח פן מדכתב דיכול לעשות בשאר מינים צמר או פשתים ואי בזמן דאיכא תכלת היכי עביד לבן שלהם מפשתים הא הוי פלאים וע"כ בזמן דליכא תכלת מייירי אבל בזמן דאיכא תכלת מותר לעשות לבן של צמר בטלית של פשתים אבל לבן של פשתים בטלית של צמר איסור אפילו בזמן דאיכא תכלת ולא הבנתי דבריו ז"ל דחילוק זה מנין לנו פיון דאי פשיטא בש"ס לעיל דבין של צמר בטלית של פשתים ובין של פשתים בטלית של צמר מותר מנ"ל לחלק מסברא דנפשיה וכיון דשרייתא דשל פשתים בצמר ע"כ מדאורייתא קאמר אבל מדרבנן איסור אפילו בזמן דאיכא תכלת ובשמעתין דאפשר לקנים שניהם א"כ דילמא של צמר בפשתים גם פן איכא איסור דרבנן בלבן פיון דאפשר לקנים שניהם וי"ל דלבן ש"צ בטלית של פשתים אין כאן תוספת איסור פלל פיון דבלא"ה איכא שעטנז בחוטי תכלת ומה לי ב' חוטין או פל' הד' חוטין פיון דעושה אותן בקשר אחד ולא שייכא הא דר"ל לכאן.

אבל יש לדקדק עוד מאי אשמע לן הרמב"ם ז"ל בהאי דינא ול"ל טעמא דאפשר לקנים שניהם הא בלא"ה אפילו תכלת איסור להטיל בכסות של פשתים גזירה משום פסות לילה וכ"ש דאין להטיל חוטי צמר ללבן בשל פשתים וי"ל דנ"מ לחוטי פשתים בטלית של צמר דלא אשפחן לגזירה דכסות לילה בטלית של צמר.

אבל הכ"מ ז"ל כתב שם דגזירה דכסות לילה שייף בכל הבגדים ולדבריו ז"ל למה ליה האי סברא דאפשר לקנים שניהם הא בלא"ה נאסר פלאים משום גזירה דכסות לילה ועי' בב"י ז"ל סי' י"א שהאריף בזה וכ' שם דאפ"ל לית ליה לבן של פשתים איסור לעשות ש"צ פיון דאפשר לקנים שניהם אי אית ליה וכבר הרגישו עליו ז"ל מהא דאמרינו בשבת אי איכא אחר ליעבד אחר כדר"ל ומשני דליכא אחר אלמא דהא דר"ל לא נאמר אלא אם אפשר לקנים שניהם אבל אם א"א לקנים אלא ע"י הלאו קנים העשה וידחה הלאו ואם נאמר דס"ל דלא אמרה תורה לדחות לאו דכלאים אלא תכלת בפשתים דא"א

בשומאופן לקיים שניהם אבל בלבן דאפשר לקיים שניהם אם לא ע"י איזה אונס לא ניתנה לדחות א"כ לא שייכא להא דר"ל גם מה שנראה מדבריו ו"ל שם דלהרמב"ם ו"ל מה"ת אסור פלאים בזמן דליכא תכלת לענ"ד נראה כמ"ש דמדרבנן קאמר וצ"ע עוד בזה בדברי הראשונים ו"ל ועי' בדברי הר"ן והמלחמות ו"ל בפ' במה מדליקין וכ"ש שם דלב"ש צריך סמוכין דלא לידחי עשה ל"ת דכלאים ג"כ צע"ג דא"כ גילף מהכא בעלמא דאין עשה דוחה ל"ת ועי' מ"ש בזה ביבמות בשמעטא דעלי': ע"ב גמרא שמה יקרע פדינו תוף ג' כו'.

ופירש"י ו"ל דיניח חוט התפירה לשם ציצית וכינון דלבן ליכא תכלת נמי הוי פלאים דליכא ד' חוטין וכשיטתו בריש פירקין דלא מעפכי זא"ז אבל ד' חוטין בעינן לעיפובא והקשו התוס' ו"ל ע"פ ע"ש וכתבו מהא דתניא לקמן פלוגתא דר"מ ורבנן בנקרע תוף ג' אי יתפור ורמ"א לא יתפור ורבנן אמרי יתפור ופירש"י לקמן דבההו גזירה פליגי ר"מ אומר לא יתפור משום שמה ישיר חוט התפירה לשם ציצית ורבנן דאמרו יתפור לא גזרי וא"כ לכאורה הכא דלא כמאן דלר"מ אסור לתפור ורבנן לא גזרו משום חוט התפירה וכתבו התוס' ו"ל דהכא אתיא ככ"ע וילגוסת הבה"ז ואפילו לרבנן גזרינן כו' כוונתם דלר"מ ונדאי א"ש דהכא משום איסור פלאים גזרינן שמה יתפור אע"ג דאסור לתפור אבל לרבנן דשרו לתפור ולא גזרו משום חוטי התפירה הכא מ"ט גזרינן לזה פ' דמשום איסור פלאים גזרינן משום חוטי התפירה אלא דמה שחילק בין טלית של צמר לשל פשתים אין זה במשמעות דבריהם ו"ל ויותר נראה הגוססא הישנה ואפילו לר"מ גזרינן הכא שמה יתפור משום איסור פלאים אלא דמ"מ קשה לפ"ז ר' זירא למה שריא ר"ז לסדיני' נהי דגזרי לעלמא שמה יתפור אבל ר"ז לעצמו אמאי חייש לגזירה זו פיון דאיכא איסורא לתפור ומשמע דלא חש ר' זירא להאי אלא מטעם גזירה זו דמסתברא ליה והתוס' ו"ל פי' לפלוגתא דר"מ ורבנן בטעמא אחריןא דנקרע הכנף שהציצית תלוין בה ואם נקרע הכנף ולא נשתייר בו ג' הוי כאלו נפסק לגמרי אבל אם נשתייר בו ג' לד"ה חיבור מעליא הוי והשתא שמעתין כר"מ אתיא כו' ונראה בכוננתם דלא נשתייר ג' היינו שנקרע הכנף ולא נשתייר ג' מחובר לטלית לר"מ הוי כאלו נפסק לגמרי ונפסלו הציצית ולא מהני אפילו חזר ויתפרן דכבר נפסלו והוי תעשה ולא מן העשוי ורבנן דאמרי יתפור משום דכל שהוא מחובר קצת עדיין בהכשירו הוא ויכול לתפור וכן משמע ממה שהביאו מהא דזבחים בגד שנקרע ונשתייר בו פדי מעפורת היינו שנשאר מחובר פדי מעפורת אלא דהתם משמע דאפילו נשאר פדי מעפורת לא הוי חיבור אלא מדרבנן ע"ש.

ולפי מה שחילקו התוס' ו"ל בין נקרע פל הכנף ובין נקרע חתיכה א"ש וגם לשיטה זו קשה אמאי חייש ר' זירא להא שמה יעשו שלא פדין והיכא אשפחן דכונותה והרא"ש ו"ל פי' בשם רב עמרם נקרע תוף ג' א"כ לא נשאר בכנף ג' ע"ג וכמאן דלית' דמי ואע"ג דתפריה כמאן דפסיק חשיב ואי עביד ב' ציצית לא פטר ליה לטלית עכ"ל נראה מדבריו ו"ל דר"מ אמר לא יתפור דתפירה לא מהני אפילו להטיל בו ציצית אחר התפירה דכמאן דפסיק דמי וכן פי' בכ"מ ובב"י ו"ל.

ולפ"ז קשה מאי קאמר הכא והתורה אמרה תעשה כו' הא לאו משום הא הוא דמיקפסיל אלא משום דכמאן דפסיק דמי. וראיתי בט"ז ו"ל שהקשה פן וכתב לפרש דברי הרא"ש

ז"ל ג"כ על ציציית שהי' בו בשעה שנקרע וקשה לפ"ז לשונו ז"ל ואע"ג דתפירה כמאן דפסק דמי הא אחר התפירה לאו כמאן דפסיק הוא אלא דכבר נפסלו קודם התפירה ולא מהני תפירה אח"כ משום תעשה ולא מן העשוי ופשיטא דלישנא משמע כדברי הב"י ז"ל וכי נקרע חוץ לג' דהוי שיעור בגד דיתפוך אע"ג דקודם תפירה אין בתחילה שיעור בגד לציציית מ"מ מהני אם תפרו אח"כ פיון דבתחילה נעשו בפניו זה בהכשר פניו זה בגד זה אע"ג דנקרע אח"כ אם חזר וחזר חזר להכשירו ולא הוי תעשה כו' והכי משמע מהא דתני התם ושון שלא יביא אמה על אמה כו' ופי' הרא"ש ז"ל משום אמה דעל כנפי בגדיהם בעינו וכנף זה לא הי' בבגד בשעת עשיה משמע דהכשר חוץ לג' הוא משום דכנף הזה הי' בבגד בשעת עשיה ובאמת לשיטת רש"י ז"ל יקשה הא דתני ושון כו' ומה ענין זה למחלקותן דהתם בגזירה שמה ששייר מחוט התפירה פליגי והכא שלא יביא אמה על אמה כו' מילתא אחריתי היא.

והנימוק"י ז"ל פתב בשיטת הרא"ש ז"ל בשינוי לשון ז"ל חוץ לג' ואם נקרע הכנף חוץ לג' (אם נקרע הכנף חוץ לג') יתפוך שיקרי לא נתבטל הציציית פיון שנשאר שיעור שלם להיות כנף היינו גע"ג תוף ג' בטל הציציית מיד שלא נשאר שיעור כנף וכשחוזר ותופרם הוי ליה תעשה כו' והיינו לר"מ ולרבנן יתפוך כו' הט"ז ז"ל אם רצה יתפוך ע"ש משמע דמפרש שנקרע ונשאר מחובר בבגד ולענ"ד נראה בכוננת הנימוק"י ז"ל שנקרע הכנף לגמרי מן הבגד ואם נשאר שיעור כנף לכ"ע לא נתבטל הציציית ויכול לחזור ולתפוך פיון שנעשו בהכשר בפניו זה בבגד זה אבל אם לא נשתייר שיעור כנף לר"מ נתבטלו הציציית וכי תפר ליה הוי תעשה כו' ולרבנן גם בזה יתפוך וכשר ולפ"ז א"ש טובא הא דתני ושון שלא יביא אמה על אמה ממקום אחר ובהתכלת דדוקא כנף שהי' בבגד זה מהני תפירה אבל ממקום אחר שון שלא יביא אלא דמדברי הנימוק"י נראה דלא מפרש הכי להאי ושון ולא גרס ובהתכלת אלא ה"ק אע"ג דמודו פוליהו דאם נשאר שיעור כנף יכול לתפוך אבל אם מקום הציציית קיים ונקרע שאר רוב הטלית שון שאסור לתפוך אמה על אמה להכנף דהוי תעשה ולא מן העשוי ועי' בט"ז סי' ט"ו ס"ק ג' מ"ש שם ובס"ק ד' שהאריף שם ומדבריו ז"ל נראה דפי' דברי הנימוק"י ע"ד פי' התוס' ע"ש ולענ"ד נראה כמ"ש הדרנא לסוגיא דשמעתין ולכולהו שיטתא נראה מכאן דהלכה כר"מ וכרבנא אמר רב יהודה לקמן אלא דלא א"ש הא דאמרינו לקמן תנ"ה ר"מ אומר לא יתפוך וחכ"א יתפוך והיכי מיייתי סייעתא הא אדרבה רבנן פליגי עלי' והגמ"י פתב דהלכה כר"מ בגזירותיו ואין זה אלא לפי שיטת רש"י ז"ל דבגזירה שמה ששייר מחוט התפירה פליגי אבל לשיטת התוס' והרא"ש והנימוק"י ז"ל בדינא פליגי ואמאי לא איפסיק הלכתא כרבנן דרבים הם אבל הרי"ף ז"ל גרס ר"מ אומר יתפוך וחכ"א לא יתפוך ולפ"ז א"ש מאי דקאמר תנ"ה ודו"ק ועי' במדכ"י ז"ל מ"ש בזה ומש"כ שם דגע"ג יתפוך הוא דוקא אם מחובר בבגד כ"ש ג"כ צ"ע: שם גמרא ר"ז אמר גזירה נמי משום פסות לילה לישנא דנמי משמע דבא להוסיף דאיכא למיחש נמי להא וא"כ י"ל דהיינו ר"ז דלעיל והתוס' ז"ל לא כ"כ עי' ברי"ף ז"ל דגרס רבא גזירה נמי משום פסות לילה והאריכו התוס' ז"ל בד"ה גזירה כו' בשם ר"ת ז"ל דעיקר הדין הוא בכסות ולא בהזמן דכסות יום חייב אפילו בלילה וכסות לילה פטור אפילו ביום ודייק הכי מלישנא דהש"ס גזירה משום פסות לילה ולא אמר שמה יתפסה בו בלילה ורש"י ז"ל פי' שמה יתפסה

בו בלילה מבואר בדבריו דאפילו כסות יום בלילה לאו זמן חיוב הוא ועבר אלא דכלאים ובשבת פרק במה מדליקין בהא דאמרינן התם וראיתם אותו פרט לכסות לילה כ' כסות המיוחד ללילה דלא מיחייב והיינו דהכא בכסות יום אמרינן ופטרוהו משום גזירה ולא מיסתבר למיגזר שמה יעשה ציצית בכסות המיוחד ללילה דמהיכי תיתי למיגזר הכי דאתי למיעבד ציצית בכסות הפטורה אלא גזרינן שמה יתפסה באותו סדין בלילה אבל התם דילפינן מראיתם אותו לפטור מעשייתו בלילה דהמצוה נאמרה בלשון עשיה כמש"נ ועשו להם ציצית וכתב רחמנא וראיתם אותו דהחיוב הוא פדי לראות ולנפוך א"כ לא נאמר חיוב המצוה אלא בכסות יום אבל כסות לילה פטור מעשיית ציצית פיון דלילה זמן פטור והא דנקט הכא לישנא דכסות לילה לישנא דברייתא נקט דאמרינן פרט לכסות לילה דהתם לא שייך למעוטי אלא בגד של לילה פטור מלעשות בו ציצית דבגד של יום מחוייב הוא בציצית אבל לא בגד של לילה והטעם הוא משום דלילה לאו זמן ציצית הוא ואין עליו חיוב מצות ציצית בלילה אפילו בגד של יום כל שאינו שעת ראי' וזכירה ומ"מ מצוה הוא להטיל בו ציצית פיון דבגד של יום הוא אבל בגד המיוחד ללילה אין צריך להטיל בו ציצית כלל ולא מיבעי' למ"ד ציצית חובת מנא ואפילו בגד שמונח בקופסא חייב נדאי א"ש דרשא דקרא בכסות יום וכסות לילה דכסות יום חייב להטיל בו ציצית וכסות לילה פטור משום דחיוב מנא אינו אלא בזמן חיוב גברא ולילה דגברא לאו בר חיובא הוא הבגד ג"כ לאו בר חיובא הוא אלא אפילו אי חובת גברא הוא ג"כ א"ש דבגברא נאמר חיוב העשיה בבגד ועשו להם כו' וזה אינו אלא בכסות יום אבל לא בכסות לילה ובין כף ובין כף לילה לאו זמן חיובא הוא ואפ' בגד של יום יש בו משום איסור פלאים אם לובשו בלילה כן נראה בדברי רש"י ז"ל וכו' כ הראשונים ז"ל בשם רש"י דלילה זמן פטור הוא בכל גוונא אפילו בגד של יום אלא דשם בפרק ב"מ גבי הא דאמרי' ואינהו סברוה משום כסות לילה פ'י' שמה יהי' בגד המיוחד ללילה ויטיל בו ציצית משמע דס"ל דבדברי ר"ת דכסות יום חייב אפילו בלילה וכבר כתב בזה אחי הגאון ז"ל דבדברי רש"י ז"ל נראין כסות יום ז' וכתב לישב בזה דתליא בפלוגתא אי חובת מנא אי חובת גברא ולמ"ד חובת מנא כסות יום חייב גם בלילה דבכסות תליא מילתא ע"ש באורח.

ולענ"ד צ"ע דאפילו למ"ד חובת מנא היינו דבגד שהוא מיוחד לזמן חיוב היינו ליום צריך להטיל בו ציצית אפילו פשהו בקופסא אבל מ"מ העיקר תליא בחובת גברא ויום הוא זמן ציצית ולא לילה ומש"ה כסות לילה פטור פיון דאינו מיוחד לזמן חיוב דלילה לאו זמן ציצית וכיון דלילה שעת פטור הוא ממילא אין כאן מצוה אפילו בגד של יום דמהיכי תיתי לן למימר שבהגד יגרום החיוב בזמן פטור דהא הטעם שאינו בראיה וזכירה על גברא קאי וכמש"נ למען תזכרו כו' וכל שאינו בראיה וזכירה אין כאן מצוה.

ומטעם זה יש לדקדק בהא דאמרינן לקמן ומודה שמואל בזמן שעשה לכסות שפטורה משום דלאו לאכסוי' עבידא ולמה ליה האי טעמא ותפוק לי' משום דנעשה לזמן פטור כמו כסות לילה דפטור לר"ש דקי"ל פנותיה וצ"ל דהיינו הך דאמר האי לאו לאכסוי' עבידא אחר כל הנ"ל אין ראיה מכרחת לשיטת ר"ת דכסות יום יחייב אפילו בלילה וכסות לילה יפטר ביום דלאו בכסות תליא מילתא ואפ' למ"ד חובת טלית אינו מחוייב אלא אם מיוחד לזמן חיוב ובזמן חיוב עד דמספקא לי אם קנה טלית של ד' פנפות בלילה

אם מחוייב להטיל בה ציצית אפי' למ"ד חובת טלית הוא פנין דלא רמיא חיובא אגברי דחובת טלית מחמת חובת גברא היא בהא וצ"ע בזה בדברי הראשונים ז"ל וכו"ה ד' הרמב"ם ז"ל דלאו בכסות תליא מילתא אלא יום הוא זמן חיוב ולילה הוא זמן פטור אפילו בכסות יום והתוס' ז"ל הביאו דברי הירושלמי בקידושין דמסייע לר"ת דאמרין התם בטעמא דרבנן דמחייבי נשים בציצית ולא הוי זמן גרמא דלשיטת הירושלמי כולהו מודו בזה דלילה לאו זמן ציצית הוא וכדאמר ר"ש אי אתם מודים לי שפסות לילה פטור ואמר ר' אילא טעמיהון דרבנן שאם היתה פסות מיוחדת ליום ולילה חייבת וכבר האריך בזה אחי הגאון ז"ל וכתב שם דהירו' ס"ל דחובת טלית הוא וכשיטתו לעיל דלמ"ד חובת טלית פשיטא דכסות יום חייב בלילה ול"נ כמ"ש ויתבאר יותר בזה לקמן גבי פלוגתא זו חובת מי הוא.

והנה ר"ת ז"ל גופא ספוקי מספקא ליה האי דינא וכמבואר לקמן בתוס' בד"ה תכלת אין בה כו' אי איכא חובה בכסות יום בלילה או חובה ליכא אכל רשות איכא ואין בה משום פלאים דלגמרי התיר הפתוב פלאים בציצית אפילו שלא בשעת חיוב כדדייק מלישנא דאפילו כו' ועוד הביאו ראי' מטלית שאולה דאחר ל' יום חייבת מדרבנן ואפ"ה שרי פלאים משום דלהאי גברא דהוי דידה ליכא פלאים ויש לדקדק בזה פנין דעיקר דחזיית עשה לל"ת מינה גמרינן מאין לנו היתר בכלאים בציצית יותר מכל דוכתי דאמרין עשה דוחה ל"ת דלא הותר אלא בשעת מצוה ובעינן דוקא בעידנא דמיעקר לאו יקיים עשה והכא מותר אפילו בזמן פטור ויותר מזה התירו אפילו לאשה אע"ג דפטורה היא היכי אשקחן דכנותה להתיר לאו שלא במקום מצוה כלל ואפילו למ"ד חובת טלית היא נהי דהטלית מחוייב בציצית הואיל ומיוחד הוא לזמן חיוב ולבר חיובא מ"מ בשעת לבישה בלילה או אשה ליכא שום מצוה ומה ידחה הלוא אלא דקצת נראה גם מדברי הרמב"ם ז"ל דס"ל פשיטת רש"י ז"ל בכסות יום דפטור בלילה ואפ"ה כתב דאשה יכולה להתעטף בציצית בלא ברכה לה מסתם לה סתומי ולא ביאר דדוקא בציצית שאין בו פלאים וכמ"ש הראב"ד ז"ל שם משום דאפשר לומר פנין דרשות לנשים להחמיר על עצמן לקיים מצוה שאינן מצווין א"כ ה"נ ציצית יכולה להחמיר ע"ע ולא עברה על לאו דכלאים דלמצוה היא מכוננת וכן הוא המצוה לעשות ציצית של פלאים ואשה ג"כ רשות לה לקיים המצוה ומ"ש לעיל גזירה שמה תפסה בה בלילה שאין זמן חיוב כו' זמן פטור שאני שאין בו שום מצוה להחמיר אבל אשה אע"פ שאינו מצוה להחמיר וקצת סעד לזה עוד מהא דבסוף ה' פלאים כתב הרמב"ם ז"ל דאם לבש בגדי פהונה שלא בשעת עבודה לוקה משום פלאים ולא כתב ג"כ דאם לבש ציצית מי שהוא פטור דלוקה ולפי הנ"ל ניחא דבגדי פהונה אין מצוה בלבישתן שלא בשעת עבודה שפיר לוקה אבל ציצית דלשם מצוה מכונן ניתן רשות גם למי שאינו מצוה להחמיר ע"ע אלא דאפתי אמאי לא כ' אם לבש ציצית בלילה דלוקה על פלאים ועוד דלא משמע הכי מהא דאמרין למ"ד נשים סומכות רשות היינו דוקא באקפו וזייכו דלא למיעבד עבודה בקדשים ולא אמרינן דמותרות לסמוך כדן לשם מצוה אלמא כל היכא דאיכא עבירה בעשיית המצוה לא הותר אלא למחוייב במצוה ומשום דאתי עשה ודחי ל"ת אבל לשאינו מצוה אסור אפילו אם מכונן לשם מצוה.

והתוספ' ו"ל פתבו לחלק אפילו אי בבגדי פהונה אסור שלא בעידן עבודה וכדאמרין לקמן הָכָא בְּצִיצִית כָּל לְבִישָׁה שָׂרִי רַחֲמָנָא ע"ש ודעת הרמב"ד ו"ל הוא להיפך דבבגדי פהונה דעתו דאפילו שלא בעידן עבודה אישתרי וכשמעתיא דריש פֶּרֶק בָּא לֹא כַה"ג עי' בפ"ו מהלכות פלי המקדש ובכ"מ ו"ל שם ובציצית החמיר דאסור לנשים ללבוש ציצית של פלאים פמבואר בפ"ג מהלכות ציצית וכן מסתבר דכלאים דבגדי פהונה לא נאמר בלשון דחיה כמו ציצית אלא התיירא הוא דשרי רחמנא פלאים בבגדי פהונה ולהכי נתנו להנות בהם אפי' שלא בעידן עבודה אבל ציצית דחיה הוא ולא הותר אלא בשעת חובה ולבר חיוב אבל מהא דלא הותר סמיכה לנשים אלא בהקפת יד משמע דאפי' במילתא דהתיירא כמו סמיכה דהותר עבודה בנדשים ולא אשכחן בה מטעם דחיה אלא כף התיירא התורה ואפ"ה לא הותר אלא לבר חיובא והא דבגדי פהונה הותרה אפילו שלא בעידן עבודה לדברי הרמב"ד ו"ל היינו משום דלא ניתנה תורה למה"ש לצמצם דוקא שעת עבודה וגם בכל שעה אפשר שיזדמן לו איזה עבודה אבל בזמן שאינו ראוי לעבודה נדאי אסור ללבוש בגדי פהונה פלאים והדרן לקיימתא דלא אשכחן היתר לאשה דלאו בת חיובא היא וכן לילה דזמן פטור הוא ללבוש ציצית פלאים ונהי דמדברי התוס' ו"ל משמע דלא התיירו בזמן פטור אלא בכסות יום פיון דחייב ביום מותר גם בלילה וכן לאשה דוקא בכסות שבעלה מתפסה בה ג"כ וכיון דכסות זה חייב בציצית בשביל בעלה גם היא מותרת לצאת בו אפילו בכלאים מ"מ לא מצאתי טעם לזה להתיר לאו דכלאים באשה מפני שהטלית בר חיוב הוא ומה שהביאו ראיה מדברי הספרי ביחיד בטלו חכמים כו' ולא חייבו בטלית אלא מפני שבעלה מכסה בו נראה דלא מיירי בציצית של פלאים דהא משמע דמיירי בטלית המיוחד לאשה ופטורה היא מן הדין אלא דחייבו אותה מפני שבעלה מתפסה בו לפעמים וא"כ היכי ס"ד דבכלאים נמי התיירו לאשה על זה הא זה דומה לכסות לילה דאסור בכלאים דאטו משום שילבוש אותו ביום פעם אחת בשביל זה יותר לו פלאים אפילו בלילה פיון דעיקרו מיוחד ללילה וה"נ כסות אשתו שמייוחד לאשתו בשביל עראי שמתפסה בו בעלה יותר פלאים גם לה ולא מיבעי' לדברי ר"ת ו"ל דכסות לילה פטור אפילו ביום ונדאי דה"ה כסות המיוחד לאשה אפילו לובשו בעלה עראי פטור אלא אפילו אי נימא דביום חייב ה"ה דבשעה שלובשה בעלה חייב אבל לא לאשה אלא ע"כ מיירי בציצית שאינה של פלאים.

ועי' מש"כ בזה אחי הגאון ו"ל בחיבורו שם וע"כ צ"ל לדברי התוס' ו"ל שהביאו ראיה מהא דספרי דהא דבעלה מתפסה בה לאו דרך עראי הוא אלא מיוחד גם לו וכן נראה מלשון הרא"ש ו"ל ע"ש אבל ראיתם ו"ל מטלית שאולה ראיה גדולה היא והרמב"ם ו"ל כתב סתמא דאחר ל' יום חייבת ומשמע אפי' פלאים וצ"ל לשיטתו דס"ל דאחר ל' יום חייבת ד"ת דהוי פשלו והדברים עתיקים.

ומחלוקת קדומה היא וצ"ע יותר בדברי הראשונים ו"ל ובאותו ענין יש לי עוד הרהורי דברים בדין אשה אי יכולה לברך על ציצית וידוע דעת הראשונים ו"ל אשר אשה יכולה לברך גם על מצות שהז"ג וכמו שהאריכו התוס' ו"ל בכמה דוכתי אלא די"ל היינו בכל המצות דיכולה להחמיר ע"ע והוי פאינה מצנוה ועושה אבל ציצית דאינה יכולה לקניימ המצוה פתיקונה בתכלת משום פלאים.

וּלְדַבְרֵי הַרְמַב"ן ז"ל שֶׁהִבְאִתִּי לְעֵיל דְלִמָּאן דְּלֹא דְרִישׁ סְמוּכִין סְדִין פְּטוֹר אֶפְיָלוּ מִלְבָּן אֶפְיָלוּ לְרַבְּנָן דְּלֹא מְעַכְבִּי זא"ז וא"כ אִשָּׁה נְמִי פִּינּוּ דְתַכְלַת א"א לָהּ לְקַיָּים לְבָן ג"כ אִין בָּהּ וא"כ הָאִיף תְּבַרְךָ וְצִוְנָנוּ עַל לְבָן לְחֹד פִּינּוּ שְׂאִין בָּהּ מְצוּה פְּלֵל וְלֹא שִׁינְךָ בְּזַה אִינְהָ מְצוּנָה וְעוֹשָׂה פִּינּוּ דְלִיפָא מְצוּה פְּלֵל בְּלָבָן לְחֹד וְאֶפְיָלוּ לְפַמְש"כ לְעֵיל דְנִלְע"ד דְּאֶדְרַבְהָ אֶפְיָלוּ לְרַבֵּי בְּסִדִּין שֶׁל פְּשֻׁתָּן חֲזִיב בְּלָבָן לְמָאן דְּלֹא דְרִישׁ סְמוּכִין הִינְנוּ הָאִישׁ דְּכָף אֶמְרָה תוֹרָה וְעָשׂוּ לְהֵם צִיצִית כו' פֵּל חַד בְּמִינְיָה אֲבָל לְרַבְּנָן דְּאִישׁ מְחַנְיָב בְּתַכְלַת וְלָבָן אִשָּׁה פִּי מְטַלַּת לְבָן לְחֹד לֹא הָוִי מְצוּה פְּתִיקוּנָה וְנִרְאָה דְּאִינְהָ יְכוּלָה לְבַרְךָ וְצִוְנָנוּ אֲבָל גַּם זֶה אִינוּ מְוַכְרַח דְּהָוִי פְּאִישׁ שְׁמַטִּיל לְבָן לְחֹד אֶפְיָלוּ בְּמִזִּיד דְּמַבְרַךְ לְרַבְּנָן דְּאִין מְעַכְבִּין זל"ז וְה"נ אִשָּׁה יְכוּלָה לְבַרְךָ גַּם אֲלָבָן לְחֹד וְהַשְׂאֵג"א ז"ל פְּתַב בְּזַה דְּנִשְׁיִים גַּם בְּלָבָן אִין יְכוּלִין לְבַרְךָ דְּנָהִי דְּאִין לְבָן וְתַכְלַת מְעַכְבִּין זא"ז הִינְנוּ בְּאִישׁ דְּרֵאוּי לְתַכְלַת וְהָוִי בְּכָלֵל רְאוּיָה לְבִיָּלָה אֲבָל אִשָּׁה דְּאִינְהָ רְאוּיָה לְתַכְלַת פְּלֵל הָוִי אִינְהָ רְאוּיָה לְבִיָּלָה דְּבִיָּלָה מְעַכְבִּת בּו'.

וּלְדִידֵי צ"ע א"כ גִּיָּדָם דְּאִינוּ רְאוּי לְתַפְלָה שֶׁל יָד אִטּוּ פְּטוֹר הוּא גַּם מְשָׁל רֹאשׁ וְזֶה לֹא מְצִינּוּ וְנָהִי דִּי"ל דְּתַפְלִין שֶׁל יָד וְשֶׁל רֹאשׁ שְׁנֵי מְצוֹת הֵם כַּמֶּש"נ וְהִי לְאוֹת כו' וְכֵן מְנָה אוֹתָן הַרְמַב"ם ז"ל לְשִׁתֵּי מְצוֹת אֲבָל לְבָן וְתַכְלַת דְּחֻדָּא מְצוּה הֵם וְכַמֶּש"כ הַרְמַב"ם ז"ל בְּפ"א מַה' צִיצִית נָהִי דְּלֹא מְעַכְבִּי אֶהְדְּדִי אֲבָל רְאוּי לְבִיָּלָה בְּעֵינָן הָא גּוּפָא קַשְׂיָא פִּינּוּ דְּלֹא מְעַכְבִּי אֶהְדְּדִי אִמְאִי יַחְשָׁבוּ לְמְצוּה אַחַת וְעוֹד נִרְאָה דְּלֹא אִיתְמַר הָא דר"ז לְגַבֵּי מְצוּה שֶׁהִיא חוֹבַת הַגּוּף וְחֲזִיב בְּכָל אֶחָד לְבִדָּה וְאִם אִינוּ רְאוּי לְשִׁנְיָהֶם גַּם אַחַת לֹא יִקְוִיָּם.

וּכְבָר הַעֲרַתִּי קֶצֶת בְּזַה בַּח"ל סוּף מ"ק וְעִי' מַש"כ בְּזַה בַּח"ל גְּדֵרִים דָּף ע"ג וְכֵן יֵשׁ לְהִבְיָא רְאָיָה לְזֶה מְהָא דְּקִי"ל דְּקַרְבָּנוֹת שֶׁל מְצוֹרְעֵי אִין מְעַכְבִּין זא"ז וְאֶפְיָלוּ אִם אִינוּ יְכוּל לְהִבְיָא שְׂאָר קַרְבָּנוֹת כְּמוֹ סַפֵּק מְצוֹרְעֵי מְבִיא זֶה שֶׁיְכוּל וְיוֹצֵא בּוֹ וְלֹא אֶמְרִינָן דְּהָוִי אִינוּ רְאוּי לְבִיָּלָה וְלִיעַכְבוּ אֶהְדְּדִי וְעִי' בְּפִסְחִים דָּף נ"ט גַּבֵּי הָא דר"י בְּשֶׁל רִיב"ב דְּאָמַר מְחַנְסֵר כְּפּוֹרִים בְּשְׂאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה טוֹבֵל וְאוֹכֵל בְּקַדְשִׁים לְעַרְב וּמְקַרִּיב אַחַר הַתְּמִיד וּמוֹקִי לָהּ הֵתָם בְּחֻטָּאת וּפְרִיָּה וְהָרִי לֹא קַרְבָּה עוֹלָתוֹ וְכ"ת עוֹלָה לֹא מְעַכְבָּא כו' וְהִכִּי ס"ד דְּלֹא מְעַכְבִּי הָא הָוִי אִינוּ רְאוּי לְבִיָּלָה וְדַבְרִים אֱלוֹ צ"ע יוֹתֵר וְדו"ק: שֶׁם חֲסִידִים הִרְאִישׁוּנִים פִּינּוּ שְׂאָרְגוּ בָּהּ ג' כו'.

פִּירַשׁ"י ז"ל אֲלֵמָא כֹּל שְׁנַעְשִׁית לְשֵׁם מְצוּה אַע"פ שֶׁלֹּא לְצוֹרְךָ נַעֲשִׂית לִיכָא מְשׁוּם תַּעֲשֶׂה כו' פְּנוּנְתוֹ כו' ז"ל לִינִישְׁב בְּזַה קוֹשְׁיָת הַתּוֹס' ז"ל דְּלַעֲיֵל פְּשִׁיטָא לָן דְּדַרְשִׁינָן תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעָשׂוּי וְהָכָא פְּרַכִּינָן עֲלֵיהָ וְלִשְׁיטָתוֹ ז"ל לְעֵיל דְּתַעֲשֶׂה כו' הִינְנוּ שְׂמָא יִשְׁתַּיִיר מְחוּט הַתְּפִירָה וְלֹא נַעֲשִׂית לְשֵׁם מְצוּה פְּלֵל בְּהָא כ"ע מוֹדוּ דְּפָסוּל מְשׁוּם תַּעֲשֶׂה כו' אֲבָל הָכָא לְמַצְוָה נַעֲשִׂית אֲלֵא שֶׁלֹּא לְצוֹרְךָ וְהַתּוֹס' ז"ל לְשִׁיטְתֵיהוּ אֲזִלִּי לְעֵיל מְחַלְקֵי בַע"א וְעִי' בְּמַרְדְּכִי שֶׁהִבְיָא הָא דְּחֲסִידִים הִרְאִישׁוּנִים כַּס"ד דְּהַש"ס פִּינּוּ שְׂאָרְגוּ ג' וְהַקְשָׁה קוֹשְׁיָת הַש"ס הָא הָוִי תַּעֲשֶׂה כו' בְּשֵׁם הַר"ר אֶלְחָנָן וְתִי' שֶׁם ע"ש וְהַדְּבָר פְּלֵאִי הָא קוֹשְׁיָת הַש"ס הִיא וּמְסִיק פִּינּוּ שְׂפָצְעוּ בָּהּ ג' כו': שֶׁם גְּמָרָא וּמִי אֶמְרִינָן תַּעֲשֶׂה כו'.

וְהָאָמַר ר"ז הֵטִיל לְמוֹטְלַת כְּשָׁרָה כו'. פִּירַשׁ"י ז"ל דְּבַתְרָאִי כְּשָׁרִים אָף עַל פִּי שְׁנַעְשֶׂוּ בְּפָסוּל וְשֶׁלֹּא לְצוֹרְךָ אַפ"ה פִּי פְּסִיק קְמָאִי כְּשָׁרָה כְּבַתְרָאִי וְלֹא הָוִי תַּעֲשֶׂה כו' פִּינּוּ דְּנַעֲשֶׂוּ

לשם מצוה ומשני רבא השתא בבל תוסיף קאי להכי מעשה לא הוי דאין זו עשי' פיון דבעבירה נעשית וקציצת קמאי זו היא עצמינתו דבתראי וכן כתבו התוס' ז"ל פיון דעביד איסורא לאו עשייה ומתקיה לה ר"פ ממאי דגברא לאוסופי קאי מכונן דילמא לבטולי קא מפיון ובל תוסיף ליכא מעשה איכא וקאי מעשה כו' ויש לדקדק מאי טעמא דרבא דאמר משום דמעשה זו נעשה באיסור לאו מעשה היא היכן מצינו דכונתא אדרבא עצמינתה הוא בפסול יותר דגם עבירה איכא ואין זו שייקה להא דרבא אמר בריש תמורה כל מילתא דאמר רחמנא לא תעביד אי עביד לא מהני דמ"מ נעשית בפסול והאיך יתפשרו ע"י פסיקת קמאי אם בהם לא נעשה שום מעשה בהכשר ועוד הא לא עביד איסורא בשעת הטלתו דבל תוסיף לא עבר אלא פשלו בשו' בציצית כפולין אבל בשעת הטלתו בבגד לא עביד איסור אם לא שונאמר דרבא ס"ל דחובת טלית הוא ועביד איסור בשעת עשי'.

ור"פ פריה ממאי דלאוסופי כו' דילמא לבטולי מכונן והוי מעשה בפסול וכתבו התוס' ז"ל דאפילו אי לעבור בבל תוסיף לא בעי פנונה הכא ליכא ב"ת פיון דלבטולי קא מכונן וגם בזה יש לדקדק למ"ד חובת טלית אכתי איכא ב"ת פיון דשני הציצית קיימין ומאי אהני מחשבתי לבטולי פיון דעדיין לא ביטלה ולסמוך זאת לדברי הסוברים דכוננה שלא לצאת גרוע ופסלי אפילו למ"ד מצות אין צריכות פנונה וה"ה דלא עבר בב"ת הם דברים רחוקים מן הפשט ולא כ"ע מודו בה ועוד דלא נתברר דעתיה דר"פ באתקפת' אי בא לאיפלוגי על ר"ז ופוסל הטיל למוטלת או דס"ל דתעשה ולא מן העשוי לא הוי בכה"ג שנעשית לשם ציצית ופליג על דינא דהטיל לבעלת ג' והרא"ש ז"ל הביא ל"א דעיקר פסולא דהטיל למוטלת הוא משום ג' ציצית קמאי דאכתי לא בטיל לקמיינתא אבל רביעית פי הטילה בטלי לקמאי וקמ"ל ר"ז דלא הוי מן העשוי ומשום דבבל תוסיף קאי וחי' דושי' דהאי לישנא דאחר הטלת ציצית בתראי בטלי קמאי וצריה טעם לביטול זה ומהיכי תיתי למימר דע"י בתראי בטלי קמאי ממילא אע"ג דמכונן להוסיף דהא מהאי טעמא פשר דלא הוי מעשה משום דעבר בבל תוסיף ואתקפתא דר"פ להאי לישנא צריה לפרש דילמא לבטולי קמכונן ולא עבר בבל תוסיף וביטול נמי לא הוי בג' קמאי ונעשו בפסול וקרינו ביה ולא מן העשוי אבל הרביעית פשרה גם לר"פ דכבר איבטיל קמאי אבל נראה דגם הרביעית פסולה פיון דהראשונים פסולים א"כ ע"י רביעית לחוד ג"כ לא איבטיל קמאי וא"כ ליכא נ"מ בין הני תרי לישנא אם לא פשעשה כל הו' ציצית בתראי בב"א דבזה לר"פ ג"כ פשרים דקמאי איבטיל אבל כ"ז צ"ע ומי הכריח לסברא זו דע"י בתראי בטלי קמאי.

ולענ"ד הי' נראה לפרש דרבא ור"פ לא פליגי לענין דינא אלא רבא קאמר דהיינו טעמא דלא הוי תעשה ולא מן העשוי השתא בבל תוסיף קאי מעשה לא הוי פיון דנעשית לשם מצוה ועבר בבל תוסיף הרי נעשית לשם ציצית והוי מעשה ולא דמי לבעלת ג' דלא הוי מעשה כלל ור"פ אתקיה ממאי דלאוסופי קמכונן דילמא לבטולי קמאי מכונן וליכא ב"ת כלל ואפ"ה מעשה איכא פיון דעשאן לבטל לקמיינתא ולהניח אלו בתראי חשיב שפיר מעשה ולכי פסיק לקמאי לא מיקרי ולא מן העשוי ועי' במרדכי ובחידושי אנשי שם ולכל הני שיטתי נראה דקמאי לא איפסלי ע"י עצמינת בתראי וכי פסיק לבתראי חזרו קמאי להכשירן לכ"ע ואם שניהם בבגד נראה דלר"פ דאמר לבטולי מכונן ובתראי

פסולין הם קמאי בהקשרן קאי ויוצא בזה אכל לרבא דעובר בב"ת אינו יוצא בשניהם כ"ז שהן בבגד וגם זה אינו מוכרח דנהי דעובר בבל תוסיף היינו אפתיאי אכל מ"מ קמאי בהקשרן קאי ויוצא חובת ציצית ומיד דהוי אמניח ב' זוגות תפלין דעובר בב"ת ואטו ע"י זה לא קיים מצות תפלין כלל.

אבל הרמב"ם ז"ל כ' שיטה אחרת בזה אם נתפנין להוסיף שניהם פסולין דנפסלו ע"י איסור ב"ת ולא מהני עוד אפילו יחתוף אחד מהם פנין דכבר נפסלו שוב אין חוזרין להקשירן דהוי תעשה ולא מן העשוי אבל אם נתפנין לבטל הראשונות וחתף הראשונות האחרונות פשרים וכבר עמד הראב"ז ז"ל ע"ד וכתב דאין הראשונות נפסלין ע"י איסור ב"ת וחקלק בין הא דאמרינן בסנהדרין גבי זמן ממרא אי עביד חמשה חוטין וקשר דאורייתא גרוע ועומד הוא היינו משום דחוט היתר חוצץ בקשר ע"ש וקשה לי למה הוצרך לטעמא דחוצץ הא בלא"ה לא דמי דהתם בקשר פאחת שפיר הוי גרוע ועומד הוא דלא נעשית כמצותה דד' אמר רחמנא ולא חמשה אבל הכא דהראשונים נעשו בהקשר אין התוספת פוסלתן ואיסורא לבד הוא דעביד בהטלת האחרונים וכ"כ התוס' ז"ל בריש פרקין דלא מיפסלי קמיינתא בהכי וכדמוכח מהא דפרק הנחנקין דלא מוקי ציצית בהטיל למוטלת דאיכא ב"ת ולא הוי גרוע ועומד ועי' בזה בה' ממרים בדברי הראב"ד ז"ל ובכ"מ ובלח"מ ז"ל שם ובדברי התוס' ז"ל בפרק הנחלקין ובדברי התוס' ז"ל בסופה ועוד קשה לדברי הרמב"ם ז"ל אפילו אי נימא דכ"ז שישנן לשניהם ואיכא בל תוסיף שניהם פסולין אבל אם חתף לשנים אמאי לא יחזרו ראשונים להקשירן פנין דתחלת עשייתן בהקשר נעשה ופסולן ג"כ לא מצד עצמן ולא מחמת הפגד דהפגד בר חיובא הוא נהרי הדברים ק"ו ומה אם נקרע פנה למעלה מג' אפילו נקרע לגמרי עם הציצית מותר לתפורו והציצית פשרים אע"ג דבשעת קרע נפסלו מפל מקום חוזרין להקשירן אחר התפירה כ"ש בכה"ג וראיתי בדברי האחרונים ז"ל בא"ח סי' י' שכ' בזה דהוי נראה ונדחה דאינו חוזר ונראה ונלע"ד לא דמי להא דהתם בעלתה בו תמרה דנפסל מצד עצמו אינו חוזר ונראה אבל הכא לא נפסל מצד עצמו ונהרי בסופה כה"ג דסיפכה פתיקנה ואח"כ פורס עליה סדין דנפסל הסכה אם חזר ונטל הסדין חזר הסופה להקשירה כמבואר בסי' תרכ"ו בא"ח ועי' שם בדברי האחרונים שהביאו דברי הפר"ח לענין מזוזה דבימי סופה נפטר מהמזוזה אחר סוכות צריף לחזור ולקובעה דהוי תעשה ולא מן העשוי ע"ש דנחלקו עליו אבל כ"ז לא דמי להא דידן דציצית ראשונים אין בהם שום פסול מצד עצמן ויש לדקדק עוד מדברי הרמב"ם ז"ל שכתב בנתפנין לבטל הראשונות מתיר הראשונה או חותכה וכשרה משמע דאין היתר אחרלבגד זה אלא ע"י התרת הראשונה אבל כ"ז שלא התיר פסולה ואמאי פנין דבנתפנין לבטל ליכא איסור ב"ת במה נפסלו הראשונות דהיכא דאיכא איסור בל תוסיף נפסלו שניהם לשיטתו מפני איסור בל תוסיף אבל היכא דליכא איסור אין שום דבר שפסול את הראשונות ולא מסתבר לומר דכוננתו לבטלן פוסלתן פנין דעדיין לא ביטלן ואפ"ל דבאמת הראשונות עומדין בכשרותן אלא דקמ"ל דגם האחרונות פשירות אם התיר הראשונות ולא הוי תעשה כו' פנין דעשייתן הי' ע"מ לבטל הראשונות ולקשב סוגיא דשמעתין לפי הרמב"ם ז"ל כבר כתב בזה אחי הגאון ז"ל דמפרש להא דרבא בדרה פירכא אליבא דר"ז היכי מכשיר ר"ז בהא השתא בבל תוסיף קאי מעשה לא הוי ופשיטא דהוי ולא מן העשוי אלא דר"ז ליתא וזה נכון

מאד אלא מש"כ דרבא פריה אפילו אי נימא דהיכא דמכוון לשם מצוה אע"ג דהוא שלא לצורף פשר הכא דבבל תוסיף קאי ועביד עבירה פשיטא דהוי ולא מן העשוי יש לפקפק בזה דאטו בבעלת ג' קעביד מצוה אלא ע"כ עיקר טעמא לשיטת רש"י ו"ל דלא דמי להא דאמר ר"ז לעיל פסול דתעשה ולא מן העשוי משום דהתם נעשה ממילא אבל הכא הוא עשאון לשם מצוה אע"ג שלא לצורף.

ולשיטת התוס' ו"ל ג"כ לא דמי לדלעיל דנתבטלה הנחה ראשונה אבל הכא משום דעבר בב"ת מהיכי פשיטא לי' לרבא דהוי לא מן העשוי פינו דהוא עשאון לשם מצוה. ועוד דסברא זו דנעשית בעבירה לא מהני אלא לפסול השנית שנעשו בעבירה אבל הראשונים למה יפסלו וצ"ל דה"ק השתא בב"ת וגם הראשונות נפסלו כ"ש האחרונות דפסולין ותו איפא למידק לשיטתו ו"ל מאי ס"ד דהמקשן ומי אמרינן תעשה כו' והאמר ר"ז כו' אי בנתפנון להוסיף הא פרכא רבא ולכ"ע הוי תעשה ולא מן העשוי ואי בנתפנון לבטל הא פשיטא ליה לר"פ דליכא משום תעשה ולא מן העשוי ואי רב פפא הוא דחידש להאי סברא דאם נתפנון לבטל ליכא משום תעשה לא ה"ל לר"פ למימר בלשון אתקפתא אלא ר"פ אמר הא דר"ז בנתפנון לבטל פינו דתרנוניהו אתו לפרוקי קושניית הש"ס ומי אמרינן כו' ועי' במרדכי דגרס תניא רבי אומר הטיל למוטלת פשרה משמע קצת דלא הוי גרס להאי קושניא ומי אמרינן אלא מילתא באפי נפשא היא ואולי כף היא גירסת הרמב"ם ו"ל אבל לקמן מוכח דמימרא דר"ז היא וכדפריה לקמן והאמרה ר"ז חדא זימנא כו'.

שוב ראיתי להט"ז ו"ל שפי' פן לדברי הרמב"ם ו"ל דרבא מתמה עלי' דר"ז וכמו שכ' אחי הגאון ו"ל ועדיין אין הלכה זו ברורה אצלי עד יבא המורה צדק ודו"ק בקל הנ"ל: דף מא גמרא אלא מאי פטורה הטיל למוטלת והא אמרה ר"ז כו' משמע משמעטן דאין בה משום פלאים אפי' אם שניהם בטלית אע"ג דאין צורף באחד מהם מ"מ פינו דשניהם ראויין לציצית פוליהו ציצית מיקרי ואין בה משום פלאים וקשה לפ"ז מאי קאמר והאמרה ר"ז חדא זימנא היכי שמעינן לה מהא דר"ז דלעיל דקמ"ל דכשרה בקמאי או בתראי איפסוק חד מינייהו וכמ"ש רש"י ו"ל היכא דלובשין פששניהם קיימין דאין בהם משום פלאים הא קא לביש פלאים שלא לצורף דחד מינייהו שלא לצורף הוא ואם נאמר בשיטת הרמב"ם ו"ל דהאחרונות דווקא פשרים אבל הראשונים נפסלו כבר ע"י פנונתו לבטלן א"ש קצת דמהא דקאמר הטיל למוטלת פשרה בהני בתראי ממילא דאין בהן משום פלאים פינו דאלו לבד ראויין לציצית ואפילו לשיטת רש"י ו"ל הנה נראה לפרש דאין בה משום פלאים אפילו בטלית פטורה היינו בבתראי וקמ"ל אע"ג דנעשו בשעת פטור מ"מ פשיקות ולהכי אין בה משום פלאים ובדברי הרמב"ם ו"ל לא נתבאר מזה פלוג משום דמדין הטיל למוטלת שמעינן לה וכפירש"י ו"ל: שם גמרא פל שהקטן מתפסה בו ראשו ורובו והגדול יוצא בה עראי נראה דלאו תרתי קאמר שיהי' בטלית כדי שיתפסה בו רובו של קטן ועוד תנאי אחד שילף הגדול בו עראי ותרוניהו מעכבי ואם אין הגדול הולף בו עראי פטור אפילו יש בו כדי ראשו ורובו של קטן דלא משמע הכי מהא דבעי למימר וכן לענין פלאים היינו לאיסור פלאים ופירש"י ו"ל דאי אין קטן מתפסה בו אין בו משום פלאים משום דאין בו שיעור בגד פלל ופריה עלה מהא דתנו אין עראי לכלאים דאפילו אין הגדול הולף בו עראי יש בו משום פלאים ומאי קושניא דילמא האי תנאה דגדול יוצא בו עראי לא בעינן בכלאים דכל שלובשו אפילו פעם אחת

חייב משום פלאים אבל שיעור הפגד פדי שיתכסה בו הקטן שפיר בעינו גם לענין פלאים דבפחות מהאי שיעור לאו לבישה היא פלל אלא משמע דכוליה חד שיעורא הוא אם יש בו שיעור לקטן שיתכסה בו ראשו ורובו יש בו שיעור לגדול ג"כ לצאת בו עראי וכיון דגדול דרף לצאת בו עראי חייב בציצית אבל אם אין בו האי שיעורא אין דרפו של גדול לצאת בו פלל ופטור מן הציצית והשתא פריה שפיר והתנן אין עראי לכלאים דאפי' לית בי' האי שיעורא אסור בכלאים ועיין בפ' המשנה להרמב"ם: שם שפי' אין עראי כו' היינו על הלבשה אפילו לובשו דרף עראי לבד והר"ש ז"ל כ' דלענין שיעור הפגד קאמר ועיין בדברי האחרונים ז"ל: שם גמרא טלית פפולה חייבת בציצית ור"ל פוטר עיין בב"י ז"ל והנכון בזה דת"ק מחייבו בציצית בכנפות פשוטים אע"ג דמלבשו פפול ור"ש פוטרו לגמרי אפילו מפשוטין כיון דאין דרף ללבושו פשוט נרבה בר"נ רמי לי' בכפלי' אמר לי' לאו היינו פנף דכתבה רחמנא באורייתא ועיין פרי"ף ז"ל דגרס באורחא איני שדיני' ואין זה מוכן ומאי איריא באורחא אמר לי' רבה בר רב הונא מי סברת חובת גברא כו' זיל רמי לה היינו בפנפים הפשוטים וכינ"ק וכ"כ אחי הגאון ז"ל בספרו ועיין במרדכי: שם גמרא אלא אם אמרת חובת טלית הוא מי מחייב כו' משמע מפאן דלמ"ד חובת טלית איפא קולא דלא רמי חובה אנברא כ"א אטלית וקשה דהא עיקר חובת טלית הוא ג"כ משום דמיקסי' בי' והא דאמר שמואל פלי קופסא חייבין בציצית היינו דוקא אם מיוחדים ללבשה באיזה זמן אע"ג דאינו תמידי ונראה דלא קאמר הכי אלא למאי דס"ד דחובת גברא היינו דמחוייב ללבוש בגד של ד' פנפות בזה קאמר דלמ"ד חובת טלית ליפא חייב לבישה עליו אבל בתר דמסיק דלמ"ד חובת גברא ג"כ ליפא חייבא ללבוש בת ד' פנפות אלא פי מיקסי' בי' חייבין רחמנא תו ליפא קולא למ"ד חובת טלית אלא חומרא איפא דמחייב למירמי בטלית שעתידי ללבושו ולמ"ד חובת גברא לא יחייב אלא בשעת לבישה ומ"מ עשה איפא ואסור למעבד טצדקי למיפטר נפשי' מינה אפילו למ"ד חובת טלית הוא וכגירסת רש"י ז"ל אלא הכי קאמר לי' והתוס' ז"ל בד"ה ענשיתו אעשה כ' לחלק הא דקי"ל בעלמא דעל עשה אפילו ב"ד של מטה היו מפין אותו בזמן הפית בא"י והכא משמע דמספקא לי' אי נענש על עשה משום דעשה זו לא דמיא לשאר עשה דאינו מחוייב לחזור אחר טלית בר חיובא ואם אין לו לא עבר על עשה בין למ"ד חובת גברא בין למ"ד חובת טלית להכי קאמר לי' ענשיתו אעשה פי האי וד' הפהרש"א ז"ל בזה אינו מובנים לי' ודברי התוס' ז"ל ברורים וההג"ה בגליון הש"ס דרב קטינא סובר חובת טלית הוא וקא ליישב קושיות מהרש"א ז"ל ג"כ אינו נראה אלא כמש"כ ודו"ק: שם גמרא ומודה שמואל בזמן שעשאה לכבודו וכ' הנמק"י וכ' אם לובשו לפעמים בחייו דהוי פכסות לילה דפטור אפילו ביום.

והכ"מ ז"ל כ' דאפילו לדברי הרמב"ם ז"ל דביום חייב אפילו פסות לילה הכא פטור ע"ש ובב"י. והנה הנמוק"י כתב בכלי קופסא דחייבין היינו פשלו בשן לפעמים ונראה דל"ד פשלו בשן אלא כיון דמתעבדי ללבשה חייב להטיל בהן ציצית אפילו אם לא לבשו פלל ולהכי קאמר דשמואל מודה בזמן שעשאה כו' דאין צריף להטיל בהן ציצית דטלית זה לאו פסותה הוא דלא איתעביד לכסו' אבל אם לובשו בחייו אפשר דחייב להטיל בו ציצית דמאן דאמר חובת טלית מודה נמי דחובת גברא הוא ובשעת לבישה חייב בציצית ונראה דהכריחו להנמוק"י לפרש דפטור אפילו אם לובשו דאל"ה למה לי טעמא דאשר

תכסה בה היא בלא"ה פשיטא דפטור דלא עדיף מפסות לילה דפטור גם למ"ד חובת טלית
פינן דמינוחד לזמן פטור וכ"ש המינוחד לכבודו אלא ש"מ דקמ"ל אפילו אם לובשו פעמים
בחיים פינן דעיקר עשייתו לאו לכסות עבידא אין פאן לא חובת טלית ולא חובת גברא
בשעת לבישה.

ולפ"ז מוכח דבכסות לילה כה"ג שלובשו פעמים ביום למ"ד חובת טלית חייב להטיל בו
ציצית מיד בשעת עשי' דלא מודה אלא בזמן שעשאה כו' וה"ה למ"ד חובת גברא בשעת
לבישה וסייעתא מפאן לשיטה זו דכסות לילה חייב ביום וכמו שהערתי לעיל בזה אלא
דא"כ מאי איריא דקאמר ומודה שמואל בזמן כו'.

משמע דלא איצטריך לראש מעינן דזקן כו' פטור אלא לשמואל דאמר חובת טלית אכל אי
חובת גברא לא איצטריך לאשמעינן ולפי הג"ל אפילו למ"ד חובת גברא איצטריך
לאשמעינן דפטור גם אם לובשו בחייו אע"ג דכסות לילה כה"ג חייב אם לובשו ביום
ועיין בזה בחיבורו של אחי הגאון ז"ל שהאריך קצת בזה.

ובסי' ט"ו בעט"ז כתב שיש מחמירים לבדוק הציצית פשהו מקופלין די"א דקי"ל
כשמואל דכלי קופסא חייבין ולעיל בגמרא משמע דאיכא מדת חסידות להטיל ציצית
בטלית אפי' קודם לבישה גם למ"ד דחובת גברא הוא וכדאמרין לעיל שאני חסידים
דמחמרי אנפשיהו ויפלא קצת שלא הובא חומרא זו בדברי הש"ע.

ועיין במרדכי שכתב דזה דווקא למ"ד חובת טלית וכבר כתבתי לעיל דדבריו ז"ל שם
הם נגד דברי הש"ס: שם גמרא ושון שלא יביא אמה על אמה כו'. פירש"י דעל פנפי
בגדיהם כ' כו'.

והנמוק"י ז"ל כ' משום דהוי תעשה ולא מן העשוי. וכ' הצ"ק דלא ניחא לי' לרש"י בהכי
דאמה על אמה איכא שיעור בגד ולא הוי תעשה כו' ולפ"ז לא א"ש ג"כ טעמא דעל פנפי
בגדיהם ג"כ דכבר כ' האחרונים ז"ל דשרי לחבר ב' חתיכות שיש בהן כשיעור עם ב'
ציצית בזה וב' בזה ועיין בש"ע סי' ט"ו ודברי האחרונים ז"ל והעיקר כמ"ש המ"א ז"ל
שם ס"ק ג' והנמוק"י שכ' משום תעשה כו'.

כבר כתבתי לעיל דנראה דלא הי' גרס ובה תכלת אלא דהטלית נקרא רובו ובה לתמן
הטלית ע"ש באריכות בהלכה זו והרמב"ם ז"ל כ' ג"כ שלא יבוא כו' משום תעשה כו':
ע"ב גמרא פאן בטלית בת ד' חוטין כו' פירש"י ז"ל בלשון שני דפסול משום דלא הוי
ב' מינים והקשו התוס' ז"ל דא"כ מאי פריה מאידך ברייתא דאם הביא פשר דילמא אתיא
כרבנן דאין התכלת מעכב את הלבן ואין זו קושיא כ"כ דלרבנן נמי גהי דאינו מעכב
זא"ז מ"מ חייב לקיים מצות ב' מינים והיכי תני ואם הביא פשר משמע דא"צ לתמן כלל
ועוד דא"כ אפילו בולה תכלת ג"כ פשר ומאי איריא קלא אילן ומשמע משמעתין דכולה
תכלת לכ"ע פסול וכבר הערתי לעיל מנ"ל הא דב' מינים מעכבין בטלית שפולה תכלת
דעיקר מצות לבן הוא מהפנף מין פנף אכל בטלית שפולה תכלת דלא שייך מין פנף
מנ"ל דמין אחר מעכב בו ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה דמפרש בלשון שני של רש"י ז"ל
דלא יביא קלא אילן משום דלא הוי ב' מינים וא"כ בטלית בת ד' אם הביא פסול ויקשה
למה לא ביאר הוא ז"ל דאם הביא פסול ועיין בכ"מ ז"ל שכ' לשיטת הרמב"ם ז"ל ג"כ

בת ח' פסול ולענ"ד לא נראה כן ואיך שיהי' צ"ע אמאי לא ביאר אם זה לעיכובא אם לא וצ"ע: שם גמרא מתירין מבגד לבגד כו'.

וכ' רש"י ז"ל בשבת דבמנחות מפרש טעמא דמאן דאסר ולא נמצא הקא בש"ס שום טעם למאן דאסר אלא הטעם מסבא דאסור לבטל הבגד הזה ממצנתו ולהניח בבגד אחר כמו במזוזה.

ונכתבו התוס' ז"ל דאפילו למ"ד חובת גבא אסור דומיא דמזוזה דחובת הדר היא ואפילו הכי נענש אותו שנטל המזוזה. אע"ג די"ל דאפילו לשמואל כה"ג אסור אם מוכר טליתו לאחר אסור ליטול ציציותיו ודווקא להטילו בבגד אחר הוא דמתיר מ"מ רב ס"ל דאפילו להטילו בבגד אחר אסור וכן מבואר בשאלות דאפילו לשמואל אסור ליטול הציצית אם מוכרו לאחר אע"ג דלשמואל מסתבר יותר להחמיר מבגד לבגד דהא הבגד הראשון ג"כ חייב בציצית אליבא דהיכי מצי לבטל מצותיו בשביל השני ואלו אם מוכרו לאחר תו ליכא עליו חיוב ציצית ולמה לא יותר ליטול הציצית ממנו עכ"ל צ"ל דכל שהוא נותן בבגד אחר אין כאן בזיון משא"כ כשנוטלן מהבגד שלא ע"מ ליתן בבגד אחר ועי' בש"ע סי' ט"ו ומהא דפריה לעיל שמעת מינה מתירין מבגד לבגד א"ש.

אבל לל"ב דהאי ש"מ קאי אטלית בת ח' חוטין דגזרינן דילמא שקיל מינה ד' חוטין לטלית אחר מוכח מזה דאפילו בכה"ג ששאר בטלית הראשון כמצנתו אפ"ה אסור ליטול ממנו חוטין הנוספים לטלית אחר ולכאורה טעמא מאי הא בכה"ג שרי ליטול אפילו שלא להטילן בבגד אחר פינן ששייר כדי מצנתו ובעיקר ה' גזירה דלעיל שפא יטלם לבגד אחר.

ופירש"י ז"ל ושידי קלא עם לכן בציצית והני פלאים שלא במקום מצוה צ"ל דה' ברייתא אתיא כב"ה דמחייבי סדין בציצית אבל למאי דקי"ל כב"ש דסדין בציצית פטורה ליתא לה' גזירה וא"ש בזה דלא כתב הרמב"ם ז"ל לדין טלית בת ח' חוטין כלל ודו"ק: שם גמרא רב יהודה מסר לה לקצרא כו'.

ופירש"י ז"ל דלא חייש דלמא מנתקא תכלת ורמי קלא אילן. לכאורה אין שייכות למימרא זו הקא לגבי פלוגתא דמתירין מבגד לבגד וי"ל דהא בהא שייכי דאי אין מתירין ליכא למיחש דלמא מחלף ליה קצרא ור"ח ורבינא ס"ל דמתירין ומש"ה חייש להו מיחש והרי"ף והרמב"ם ז"ל לא הביאו דין זה כלל ואולי ס"ל דכל הני אמוראי חיישי שפא יתירם מבגד זה ליתנו לבגד אחר וס"ל דאסור אבל לדין קי"ל דמותר ליכא חשש כלל: שם גמרא אמר ר"ה ד' בתוך ה' כו'.

קצת קשה ר"ה איך יתיר ברייתא דחסידים הראשונים וע"כ פינן שפצעו בה ג' קאמרי אלמא דלא יהי' רחוק יותר מג' דאל"ה פינן שפצעו ד' הי' להם להטיל הציצית וי"ל דר"ה ס"ל כב"ש דכל שעורי ציצית בד' משערינן היינו שיעור השלישי ורב יהודה ס"ל כב"ה ולב"ה פל השיעורים בג' ויתיר ר"ה ברייתא דחסידים הראשונים כב"ה ורב פפא הוא דמפרע דשיעור השלישי הוא בד' אבל פנף לא מיקרי אלא תוף ג' לכ"ע: שם גמרא משולשת כו'.

ונחלקו בזה רש"י ותוס' ז"ל לרש"י קאי אפתייל ולר"ת קאי אגדיל ופשיטא דהשו"נ
כדברי הרמב"ם ז"ל דשניהם יחד הגדיל והפתייל יהי' לא פחות מד' וכבר נתבארו
הדברים בטור וש"ע (ז"ל) ועי' בזה בחיבורו של אחי הגאון ז"ל ומסיק דציצית אין לו
שיעור למעלה אבל יש לו שיעור למטה והא דתני אין ציצית אלא משהו פירש"י ז"ל
(דאגרומין) קאי ואזלי בזה לשיטתיהו לרש"י ז"ל שיעור ד' קאי אענף ואהא תני
דגרדומי אינו אלא משהו מענף אבל הגדיל צריף שיהי' בשלימות והתוס' ז"ל מפרשי
דשיעור ד' קאי אגדיל ועלה קאי אין ציצית אלא משהו דאפי' (איגרום) גדיל כשר
וכמש"כ לעיל ודו"ק: דף מב תוס' בד"ה ואל ימול פותי כו'.

וכתבו התוס' ז"ל אף על גב דכותי אדעתיה דנפשיה קעביד סתם מילה לשמה קאי והיגו
הר"מ ע"כ ס"ל דמילה בעינן לשמה מדפסיל כותי וא"כ פותי נמי שלא לשמה קעביד
ולזה פתב דלא פסיל ר"מ אלא כותי דעושה שלא לשמה אבל כותי נהי דלא עביד לשמה
אבל סתמא לשמה קאי ועי' בריש זבחים שהערתיו שם בענין לשמה של מילה אמאי לא
הוי בכלל מצות דקי"ל אין צריכות כנונה.

ולרוב ראשונים אפילו בכנונה שלא לשמה יוצא ע"ש באריכות קצת ובה פתב לתרץ
למאן דמכשיר ציצית כותי אע"ג דמיייתי דציצית בעינן לשמה ואפ"ה כותי פשר והיגו
משום דסתמא לשמה קאי אלא דהתינח תלי' בבגד יש לומר דסתמא לשמה קאי אבל
טו' לכאורה ליכא למימר דסתמא לשמה קאי דטו' אינו מוכחח לשם ציצית ומשמע
דלמאן דמכשיר כותי כל המלאכות כשר ע"י פותי והנימוק"י ז"ל פתב באמת דפסול
ציצית ע"י פותי הוא משום דהוי שלא לשמה דכותי אדעתיה דנפשיה קעביד ובש"ס
משמע דמקרא דבני ישראל הוא דילפינן אבל מדברי הרמב"ם ז"ל נראה דתלי' בבגד
לא בעינן לשמה ואפילו בלא כנונה כשר וכותי אימעיט מבני ישראל וטו' הוא דבעינן
לשמה ובטו' פותי פסול משום שלא לשמה אע"ג דמבני ישראל י"ל דלא אימעיט אלא
מתלי' בבגד כמש"נ בני ישראל ועשו להם כו' על כנפי כו' אבל מטו' לא אימעיט מ"מ
פסול הוא משום שלא לשמה אלא דקשה לשיטתו ז"ל מ"ש דטו' בעינן לשמה והתלי'
בבגד דהוא עיקר המצוה לא בעינן לשמה ועוד דעיקר קרא גדילים תעשה לה לשם חובה
משמע דעל תלי' בבגד קאי וכן הוא שיטת רש"י בסנפך דרב מודה דבעינן תלי' לשמה
ובטו' הוא דפליג וכמש"כ התוס' ז"ל לקמן ג"כ יהי' אפשר לומר דהרמב"ם ז"ל מודה
דבעינן לשמה גם בתלי' ומ"ש ואם עשה בלא כנונה כשר היגו משום דסתמא לשמה
קאי וזה דוקא בתלי' על הבגד אבל לא בטו' אלא פינן דכל מלאכת הציצית נפקא לן
מגדילים תעשה לה לשם חובה כדאיתא בסנפך מנלן לחלק דטו' צריף שייאמר או יכוין
לשמה ובתלי' סתמא לשמה קאי ויתבאר עוד בזה לקמן בשמעתין בס"ד: שם גמרא ר"י
אומר ימול פותי ולא ארמאי ומסיק דרב נמי מיפסיל פסיל מילה בכותי.

וכ' הרמב"ם ז"ל דהפל פשרים למול אבל כותי לא ימול ואם מל א"צ לתזור ולימול
וכתב הכ"מ ז"ל שם דסמיף אשמעתין דמשמע דס"ל דמילה בכותי כשרה ע"ש באריכות
ול"נ דעיקר מחלוקת בזה אינו אלא לכתחלה אי מותר למול ע"י פותיאי לא אבל בדיעבד
ליכא מאן דאמר דצריף לתזור ולהטיף דם ברית ומידי דהוי אנוולד מהול דא"צ להטיף

דַּם בְּרִית אֱלֹהִים מְשֻׁמָּה עָרְלָה כְּבוּשָׁה הִיא אֲבָל בְּלֹא סֶפֶק זֶה לֹא הִיא צָרִיף לְהִטִּיף דָּם בְּרִית פִּינּוּן דָּאִין לוֹ עָרְלָה.

וּכְבָר כְּתִבְנוּ בְּזֶה בַחֲוֵי יְבָמוֹת פ' הַחֹלֶץ וּבְשֵׁבֶת פָּרָק ר"א דְּמִילָה לְעִנּוּן מִילָה שְׁלֵא בְּזִמְנָה קוֹדֵם יוֹם הַח' וְשֵׁם הָאֲרָכְתִּי קִצֵּת בְּזֶה וּבִטּוֹר וּש"ע ב'ה' מִילָה מְבֹאָר מְחֻלָּקֵת הֶרְאִשׁוֹנִים בְּזֶה וְדַעַת הַסֵּמ"ג ז"ל דְּצָרִיף לְהִטִּיף דָּם בְּרִית אִם מִל כּוֹתִי וּלְפִי הַנָּ"ל בְּדַעַת הַרְמַב"ם ז"ל צ"ע לְשׁוֹנוֹ ז"ל שֵׁם בַּפ"א מִל מְשַׁעֲלָה עֲמוּד הַשַּׁחַר כְּשֶׁר מְשַׁמַּע דְּבִלְיָה מִמֶּשׁ פֶּסוּל וּלְמֵאֵי נ"מ ע"כ צ"ל דְּצָרִיף הִטְפַת דָּם בְּרִית וְעוֹד נִרְאָה דְּמִפְּלוּגְתָּא זֶה גּוֹפָה אִי מִילָה בְּכוֹתִי כְּשֶׁר אִי לֹא מְשַׁמַּע הַא"א לְחִזּוֹר וּלְתַקֵּן הָאִם אֲפִשֶׁר לְתַקֵּן מ"ט דְּמֵאֵן דְּמִכְשִׁיר בְּכוֹתִי פִּינּוּן דְּמִצְוָה אֲצֵל הָאֵב וּשְׁלִיחוֹת לִיפָא הִכָּא דָּאִין שְׁלִיחוֹת בְּעִנּוּי אֲמוּנָה לֹא י"י וּבִמָּה נִפְטָר מִמִּצְוָתוֹ אֱלֹהִים ש"מ דָּאִין לוֹ תַקְנָה עוֹד וּמֵאֵן (דְּמִכְשִׁיר) ס"ל פִּינּוּן שְׁהִגִּיעַ זְמַנוֹ לְמוֹל צָרִיף לְקַיִּים מִצְוָה זֶה אִפִּי ע"י כּוֹתִי דְּהִסְרַת הָעָרְלָה הוּא עֵיקַר הַמִּצְוָה עַל מִי שֶׁהוּא וּמֵאֵן דְּפָסֵל ס"ל דְּמוּטָב לְהַשְׁהוֹתוֹ בְּעָרְלָתוֹ מִלְּמוּלוֹ ע"י כּוֹתִי.

וּבְאֵמַת לֹא מְצִינּוּ מ"ע חִיּוּבִית שְׁיִנְכָשֶׁר בְּעוֹבֵד פּוֹכְבִים רַק מִילָה וְהִינּוּ מְשֻׁמָּה דְּעֵיקַר מִצְוָתָהּ הוּא הִסְרַת הָעָרְלָה וְלֹא דְּמִיָּא לְכָל הַמִּצְוֹת שֶׁהַמְעַשֶׂה עֲצָמָה הִיא חוֹבַת הַגּוֹף וְהִיא דְּאִיצְטְרִיף קָרָא לִפְסוּל כּוֹתִי בְּצִיצִית וְאִיפָא מֵאֵן דְּמִכְשִׁיר נִרְאָה ג"כ דָּאִין זֶה אֱלֹהִים לְמֵאֵן דַּס"ל חוֹבַת גְּבָרָא הוּא וְעִשְׂיִיתָהּ לֹא עֵיקַר הַמִּצְוָה הִיא בְּזֶה אִיצְטְרִיף קָרָא לִפְסוּל אֲבָל לְמ"ד חוֹבַת טְלִית וְהַתְּלִי בְּבָגָד הִיא עֵיקַר הַמִּצְוָה פְּשִׁטָּא דָּאִם עֲשָׂאָה כּוֹתִי דְּפָסוּלָה וְצָרִיף הַיִּשְׂרָאֵל לְחִזּוֹר וּלְקַיִּמָּה פִּינּוּן דְּאֲפִשֶׁר לְקַיִּים אִם לֹא לְכַמְש"כ לְעֵיל דְּאִפִּי לְמ"ד חוֹבַת טְלִית מ"מ עֵיקַר הַמִּצְוָה גַּם חוֹבַת גְּבָרָא הוּא א"כ י"ל דַּמ"מ מוֹתֵר לְלַבּוֹשׁ בְּגָד זֶה פִּינּוּן שֶׁהוּא בְּצִיצִית אַע"ג דְּלֹא קַיִּים מִצְנַת הַתְּלִי בְּבָגָד וְלֹא מִצְאָתִי פְּעַת מְבֹאָר דִּין מְזוּזָה אִם נִקְבְּעָה בְּבֵית ע"י כּוֹתִי מֵה דִּינוֹ וּלְפִי מַש"כ רַש"י ז"ל לְעֵיל דָּף ל"ג דְּגַמְרִינּוּ מְזוּזָה מִצִּיצִית לְעִנּוּן תַּעֲשֶׂה וְלֹא מִן הָעֲשׂוֹי נִרְאָה דְּלֵהָא נְמִי גְּמַרִינּוּ מִצִּיצִית וְצ"ע בְּדַבְּרֵי הֶרְאִשׁוֹנִים ז"ל וְנִרְאָה עוֹד לְצַדֵּד דְּלֵמ"ד צִיצִית חוֹבַת טְלִית קָטָן וְאִשָּׁה נְמִי פְּסוּלִין לְהִטְלֵת צִיצִית פִּינּוּן דְּלֹא בְּנֵי חִיּוּבָא נִינְהוּ וּכְבָר מְבֹאָר בַּש"ע בְּדַבְּרֵי הַרְמ"א ז"ל דְּעָה אֲחֻד מִהֶרְאִשׁוֹנִים שֶׁהַחֲמִירוֹ בְּאִשָּׁה אֲפִילוֹ לְדִידָן דַּס"ל דְּחוֹבַת גְּבָרָא הוּא.

וּבְצִיצִית יֵשׁ מְקוּם לוֹמֵר דְּדַרְשִׁינּוּ כָּל שְׁיִשְׁנוּ בְּלִבִּישָׁה כּו' אוֹ דִּישׁ לְחוּשׁ דְּשִׁמָּא קו"ל דְּחוֹבַת טְלִית הִיא וְכַמְש"כ לְעֵיל אֲבָל בְּכָל הַמִּצְוֹת כְּמוֹ סוּפָה וְלוּלָב אִין שׁוּם מְקוּם לְפָסוּל אִשָּׁה לְעֲשׂוֹת תְּקוּנָה וְהַכְּשֶׁר הַמִּצְוָה וּבְכַרְט בְּאֵלוֹ שֶׁא"צ פְּנוּנָה בְּעֲשִׂיָתָן וְהִרִי הִבִּיאוּ הֶרְאִשׁוֹנִים ז"ל מְסוּפַת גַּנְב"ךְ דְּמְבֹאָר בְּהַדְּיָא דְּכְשִׁירָה א"ע דָּאִין רְאָיָה מְשֵׁם לְצִיצִית דְּפָסוּלָה בְּכוֹתִי וְא"כ י"ל דְּנָשִׁים נְמִי פְּסוּלוֹת וְדַרְשִׁינּוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלֹא בְּנוֹת יִשְׂרָאֵל קְוִשְׁיַת הַמ"א ז"ל בְּסִי י"ד.

וְעוֹד דְּבַעֲשִׂיָת צִיצִית אִינוּ מִצְוָה מְדַבְּעִינּוּ לְשִׁמָּה אֲבָל סוּפָה וְלוּלָב לִיפָא סָרַף מִצְוָה כָּלֵל אֱלֹהִים כָּל שְׁנַעֲשִׂית לְסַפָּה מִקְרִי סוּפָה וּבְלוּלָב ג"כ אֲפִילוֹ לְמֵאֵן דַּס"ל דְּצָרִיף אָגַד. נִרְאָה דְּאִפִּילוֹ אָגַדוּ כּוֹתִי כְּשֶׁר דְּאָגְנָהּ הִיא וּמֵה מְקוּם לְהַחֲמִיר בְּאִשָּׁה בְּזֶה וְגַם בְּצִיצִית לֹא תִיקְשִׁי קוֹשְׁיַת הַמ"א כ"כ דְּלֹא מְסַתְּבַר לְמַעוֹטֵי נָשִׁים מִהַכְּשֶׁר מִצְוָה פִּינּוּן דְּלִיפָא חוֹבָה וּמִצְוָה בְּעֲשִׂיַת הַהַכְּשֶׁר וְנִהִי דְּפִטְרָה רַחֲמָנָא מְגוּף הַמִּצְוָה שֶׁהִזְמִן גְּרַמָּא אֲבָל מְעֲשִׂיַת הַכְּשִׁירָה לֹא אִימְעִיטָא דְּהִרִי הִיא כְּאִישׁ לְכָל דְּבָרִי אֲבָל בְּקוֹשִׁירַת תְּפִלִּין עַל זְרוּעַ אֲפִשֶׁר

לצדד דפסול ע"י נשים דהא הקשירה עצמה מצוה היא כמש"נ וקשרתם כו' והוי כמו תלי' הציצית בפגד למאן דאמר חובת טלית דיש מקום לומר דאשה פסולה כמש"כ לעיל.

וגם בזה י"ל דהקשירה לאו עיקר המצוה היא אלא ההנחה על הזרוע וכבר הביאו הראשונים ו"ל מהא דהיתה קושרת לו תפלין. אבל קטן בטוי' דבעי לשמה ודאי אין מעשה קטן פלום אבל בתלי' לד' הרמב"ם ו"ל דלא בעי פנונה פשר ע"י קטן.

וכבר נתבארו דינים אלו בדברי הראשונים ו"ל אף יש לי מקום עיון בדין קטן בעשיית מצוה דמבואר בטור וש"ע דקטן פסול משום דבעינן עשי' לשם מצוה וקשה לי בזה דברי הירושלמי שהביאו התוס' ו"ל גבי פלוגתא דב"ש וב"ה בסנפך ישנה דב"ש פסלי משום דבעינן עשיה לשמה ואמרו שם מצוה ישנה פלוגתא דב"ש וב"ה לב"ש פסולה ולב"ה פשרה ומסיק דלב"ה נמי פסולה מחשש חימוץ עכ"פ שמעינן מינה דלב"ה לא בעינן עשיה לשם מצוה וכמו בסנפך דכשרה אפילו לא נעשית לשם מצוה אפילו מצת מצוה דבמצת רשות לא שייקא לפלוגתא דב"ש וב"ה וזה דלא כמבואר בטור וש"ע דלדין נמי בעינן שימור לשם מצוה אשר ע"כ נראה דמחשבה לשם מצוה לא בעינן כלל במצוה אלא שימור לשם מצוה היינו שלא יבוא לידי חימוץ וכמבואר בדברי הרמב"ם ו"ל פ"ה מה' חומ"צ מקרא דנשמרתם את המצות ע"ש וא"כ דמחשבה לא בעינן אלא שמירה מחימוץ א"כ אפילו קטן פשר אם גדול עומד על גביו וכן כותי דדוקא היכא דבעינן פנונה לשם מצוה בזה אמרינן דכותי אדעתיה דנפשיה קעביד אבל במצוה דלא בעינן פנונה לשם מצוה אלא שימור מחמץ שפיר מהני גדול וישראל עומד ע"ג ושיעור מעליה היא והשתא א"ש דברי הירושלמי דלב"ש דס"ל דבסנפך בעינן עשיה לשמה ה"נ במצוה בעינן עשי' לשם מצוה וצריף לנדק עוד מהא דאמרינן בפסחים חלות תודה ורקיקי נזיר אין יוצאין בהן חובת מצוה אם עשאן לשם תודה ויליף מקרא דנשמרתם את המצות מצוה המשתמרת לשם מצוה ולא המשתמרת לשם זבח משמע דבעינן שימור לשם מצות מצוה יצאו אלו שנשתמרו לשם לחמי תודה דאי לא בעינן אלא שימור משום חימוץ לחוד א"כ מאי איפכת לן אם נשתמרו גם לשם לחמי תודה וצ"ל דגזיה"כ הוא שלא יהי שימור אלא למצוה לחוד אבל לא למצוה אחרת ג"כ ולפי"ז לב"ש דבעינן במצוה ג"כ שיעשנה לשם חג א"כ חלות תודה שנעשו לשם תודה ולא לשם חג פשיטא דאין יוצאין בהם ויקשה לפ"ז הא דשאלו את ר"א מהו שיצא אדם בחלות תודה והשיב לא שמעתי ואמאי לא השיב לפי שיטתו דגבי סנפך ס"ל כב"ש דבעינן סנפך לשם חג וכדמוכח שם בסנפך וא"כ במצוה ג"כ בעינן עשיה לשם חג ולחמי תודה לא יעשו לשם חג אלא לשם תודה.

וי"ל דמה שאמר לא שמעתי הוא על החילוק בין עשיה לעצמו או למפור בשוק כדמשמע ה"ם בפסחים דע"ז אמר הן הן הדברים כו' ע"ש. והוא דרף פלפול אבל זה נראה עיקר דשימור דמצוה לאו שימור לשם חג בעינן אלא שימור מחימוץ ודוק היטיב.

ודרך אגב ראיתי מי שהעיר למ"ד ימול כותי מילה אמאי דחי שבת הא אפשר ע"י כותי ואין פאן קושטיא הא עיר שאין בה רופא ישראל קתני אבל עיקר מצוה בישראל ולא מיקרי אפשר לקיים ע"י אחר אם קיימים אותה מי שאינו מחוייב בדרך כמו כותי או ח"ש.

וזה פשוט. [או י"ל הואיל ואם אין רופא כותי אזי ונדאי מותר לישראל לימול וממילא גם פשיש כותי מותר לישראל מדאורייתא מטעם הואיל ע"ש בסוגיא דהואיל.

נ"ה]: ע"ב גמרא ובציצית ב"הא פליגי כו'. פירש"י ר"נ ורב חסדא ומדברי הרי"ף ו"ל נראה דקאי אר"נ וראב"ע דראב"ע דמברך ס"ל חובת טלית ור"נ ס"ל חובת גברא ע"ש: שם גמרא אמר רב עשאן מן הקוצין כו'.

וכתבו התוס' ו"ל בשם רש"י ד"ה פסול משום תעשה ולא מן העשוי וברש"י לפנינו איתא משום עשי לשמה וכן פירש"י ו"ל בסנפך אבל מן הסיסין פשרה דטוי לא בעינו לשמה ולפ"ז צ"ל דרב נמי דריש קרא דגדילים תעשה לה לשם חובה היינו אתלי בבגד אבל לא בטוי ושמואל אמר מן הסיסין ג"כ פסולה דבעינו טויה ג"כ לשמה ופסקו ו"ל פשמואל ויש לדקדק דילמא רב ושמואל לטעמייהו אזלי רב דס"ל דציצית חובת גברא הוא והתלי בבגד ג"כ לאו עיקר מצוה היא אלא הכשר מצוה וגלי קרא דגדילים תעשה כו' לשם חובה היינו על התלי שהיא הכשר מצוה הקרוב יותר אל המצוה אבל טויה לא שמענו ושמואל לטעמיה אזיל דס"ל חובת טלית ותלי היא עיקר המצוה וא"כ לא איצטרך קרא דגדילים כו' לשם חובה להכי פינו דעיקר המצוה היא ובא לכלל זה אי מצות צריכות פנונה אי לא.

וע"כ קרא אתי להכשיר הטויה שיהי' ג"כ לשמה וכיון דקי"ל דלא פשמואל ב"הא אלא חובת גברא היא הלכתא נמי פ"ב ב"הא דלא בעינו לשמה אלא בתלי אבל לא בטויה אבל הרמב"ם ו"ל פ"ה דמין הנמין כו' פסול לאו משום שלא לשמה הוא אלא משום דאין זה צמר חשוב וכמש"כ הכ"מ ו"ל ותלי' לכ"ע לא בעינו לשמה ובטויה לחוד הוא דפליגי רב לא בעי לשמה ושמואל ס"ל דבעינו לשמה א"ש דפסקינו פשמואל דבעינו טויה לשמה.

ומה שדקדקתי לעיל בטעמא דמילתא לדברי הרמב"ם ו"ל ע"ש דתלי' לא בעינו פנונה ובטויה בעינו לשמה נראה דס"ל דכל דבר שנעשית בו מצוה צריך לעשותו מדבר המזומן לאותו מצוה כמו חוטי הציצית שיהי' נטוין לשמן אבל לא יקח חוטין מעלמא דאין זה כבוד המצוה וכן עור ס"ת ותפלין יהי' מעובד לשם זה אבל התלי' בבגד דהיא עשית המצוה עצמה אפילו בלא פנונה פשר דעשי' עצמה היא המצוה וכנונה אינה מעפכת וכן פתיבת הס"ת פשר בלא פנונה כמו שהבאתי לעיל משמעות דבריו ו"ל משום דכתיבת הס"ת עצמה מצוה היא ולא בעינו מחשבה לשמה אע"ג דקי"ל מצות צריכות פנונה פהתוקע לשיר בזה קיל הטלת ציצית וכתיבת הס"ת דלאו גמר המצוה הם ואפשר דגבי ס"ת דאיכא מ"ע דוכתב כו' צריך לכנון פנונה זו דכותב לקיים המצוה אבל פנונה לשם קדושה אינו מחוייב והפתיכה עצמה מוכחת והדברים ארוכים בזה גם בדברי הראשונים ו"ל: שם גמרא פתנאי כו'.

וברב דלא בעי טויה לשמה כת"ק דלא בעינו עיבוד לשמה ושמואל פרש"י ג דבעינו עיבוד לשמה ולפי שיטת התוס' ורש"י בסנפך דתלי' לשמה גם רב בעי צ"ל דתלי' שאני שהיא המצוה עצמה אבל הטויה הזמנה למצוה היא ולא בעינו לשמה כמו עיבוד.

והקשו התוס' ו"ל דילמא בציצית ת"ק נמי מודה דבעי לשמה דגדילים כו' ואפילו דעור תפלין מסברא ילפי' מציצית ומה ציצית דאין בהם קדושה כ"כ צריכה הזמנה לשמה כ"ש תפלין דקדושתו חמורה דבעי הזמנה לשמה והינו טעמא דרש"י ג דבעי עיבוד לשמה ועיקר קרא בציצית נאמר והא דלא ילפינו עשית סנפך לשמה מציצית י"ל

דעשיית הסנפה לא נאמר בתורה למצוה אלא חג הסוכות תעשה כו' או בסוכות תשובו ולהכי לא ילפינו לה דליהוי צריף עשייה לשמה אלא דא"כ דעיקר מילתא מציצית ילפינו ות"ק דלא בעי עיבוד לשמה ס"ל בציצית ג"כ דלא בעי טויה לשמה ולא דריש קרא דגדילים כו' לשיטת הרמב"ם ז"ל א"כ הא דאמרינו בסנהדרין דפלוגתא דהזמנה מילתא היא אי לא תליא בפלוגתא דרבנן ורשב"ג ופירש"י ז"ל דת"ק ס"ל דהזמנה לאו מילתא ולהכי לא בעי עיבוד לשמה ולרשב"ג דבעי עיבוד לשמה ס"ל דהזמנה מילתא היא ולפי ה"ל היכי שייכי אהדדי הכא בקרא פליגי ת"ק לא דריש לה לשם חובה וא"צ לשמה ורשב"ג דריש לה לשם חובה גבי ציצית וילפינו מינה לתפלין וס"ל ג"כ דבעי לשמה פל הכשר המצוה והתם בהזמנה מילתא בסברא פליגי אי נאסר דבר ע"י הזמנה בעלמא וי"ל אפילו ת"ק דס"ל הכא דא"צ טויה ועיבוד לשמה דלא חייבה התורה בזה מ"מ מודה בנאסר ע"י הזמנה וכן איפכא רשב"ג דמחייב לעשות הכשר מצוה לשמה פדכתב קרא מודה דאינו נאסר ע"י הזמנה והתוספ' פ"א איפכא דת"ק דלא בעי עיבוד לשמה ס"ל הזמנה מילתא וסגי בהזמנה בעלמא בחיתוף העור כו' ורשב"ג דבעי עיבוד לשמה ס"ל דהזמנה לאו מילתא וא"כ ת"ק נמי מודה בדרשא דגדילים כו' דבעי לשמה אלא דסגי בהזמנה בעלמא וגם לפ"ז קשה פיו דקרא פתיב תעשה לה לשם חובה אמאי לא נימא דחייבה התורה לעשות כל מעשיו לשמה תדע דהא בציצית בעינו גם צביעה לשמה אע"ג דכבר עשה בהן מעשה לשמה שיטו לשם ציצית אפ"ה בעינו שיהי' הצביעה ג"כ לשמה מגזה"כ והינו טעמא דרשב"ג ומנ"ל דבעלמא ס"ל דהזמנה לאו מילתא היא ובפשטא דתלמודין נראה יותר כפירש"י ז"ל דלת"ק דס"ל דא"צ הכשר לשמה לא בציצית ולא בעור של תפלין וכיון דלא מצינו שהקפידה התורה ע"ז אלמא דהזמנה לאו מילתא היא אבל לרשב"ג דאמר דצריף הכשר לשמה אלמא דהזמנה מילתא היא וה"ה לענין איסור דהזמנה מילתא היא והכא נמי פשע עיבוד העור לשם תפלין אסור לשנותו לדבר אחר דאל"ה מאי אהני העיבוד לשמה אם יכול לשנותו לדבר הרשות אלא ש"מ דהעיבוד מהני ליחדו לדבר קדושה זו לבד וכן הוא אם מזמינו לכל דבר איסור דמהני הנמנתו וכדתני התם בתיק של תפלין דלמ"ד הזמנה מילתא היא אסור להשתמש בו לדבר הרשות אם עשאו לכה אלא דקשה לי לפ"ז דברי התוספתא בפ"ב דמגילה דתני התם להך ברייתא דתיק של תפלין שהובא בש"ס שם במסכת סנהדרין בפרק נגמר הדין דבהזמנה לחוד אינו נאסר אלא אם כבר נשתמש בו קודם בלישנא אחרתא פלי גבוה עד שלא נשתמש בו גבוה ורשאי להשתמש בו הדיוט משנשתמש בו גבוה אין רשאי להשתמש בו הדיוט וכלים שנעשו מתחלתו להדיוט אין עושין אותן לגבוה וכן תני התם באבני היכל ומזבח דצריף לעשותן דוקא לשם גבוה ואפ"ה לא נאסרו להדיוט על ידי הנמנתו לגבוה עד שישתמשו בו גבוה וזה פתבתי דסתרן אהדדי פיון דצריכין עשייה לשמן וזה בשיטת רשב"ג דצריף עיבוד לשמה וא"כ אמאי לא מיתסר בהזמנה לחוד דלרשב"ג הזמנה מילתא היא.

שוב ראיתי דהלכה זו מבוארת בירושלמי יומא פרק אמר להם הממונה הל' ו' והכי איתא התם בדשיהו חדשים אם אומר אתי שלא ילבש שחקים והתני ולבשם אפילו שחקים ר' חנניא בשם ר' יוסא במחלוקת עור שעובדו לשם קמיע מותר לכתוב עליו מזוזה ורשב"ג אוסר א"ר יוסא הוינו סברין למימר מה פליגן להדיוט אבל לגבוה ת"ק נמי מודה דצריף

הזמנה דוקא לשמה מן מה דתני אבני קודש צריף שתהא חציבתן בקודש בגדי קודש צריף שתהא אריגתן בקודש ואמר ר"ח בשם ר' ייסא במחלוקת היא הדא אמרא אף לגבוה פליגין דלת"ק א"צ חציבה ואריגה לשם קודש והתני דצריף הוא פרש"ג דתני העושה פלי לגבוה עד שלא נשתמש בו גבוה מותר להשתמש בו הדיוט כו' והתני העושה פלי לגבוה אל ישתמש בו הדיוט ר"א בשם ר' ייסא במחלוקת דתני נמי תרתי ברייתא איפכא אם עשה פלי להדיוט עד שלא נשתמש בו הדיוט מותר להשתמש בו גבוה כו' והתני העושה פלי להדיוט אל ישתמש בו גבוה וכולה חדא מחלוקת היא למאן דבעי עשיה לשם גבוה אם נעשית לגבוה אסור להשתמש בו הדיוט ואם נעשית להדיוט אסור להשתמש בו גבוה ואלבי"ג אחי הא דתני העושה פלי לגבוה אל ישתמש בו הדיוט וכן איפכא ולאידך מ"ד דלא בעי עשיה לשמה הפל תליא בשומא ואם לא נשתמש בו הדיוט מותר לגבוה אפילו נעשית להדיוט וכן אם נעשית לגבוה מותר להשתמש בו הדיוט כ"ז שלא נשתמש גבוה וא"כ הו' דתוספתא אתא נמי רישא כת"ק וסיפא פרש"ג.

ויש לדקדק אם נעשית לגבוה לכ"ע אמאי מותר להשתמש בו הדיוט הא פבר אקדשי' לגבוה ובקדוש לכ"ע סגי בהזמנה לחוד כמו פל הקדש וצ"ל דמה שהוא עושה לשם קודש לא אקדשי' עדיין והקדש לא חל אלא מותר שישתמש בו וכן אמרינן בונין בחול ואח"כ מקדישין ובדברי הרמב"ם ז"ל לא מצאתי פעת לדינים אלו דצריף לתצוב אבן לשם קודש ואם מותר לשנותו להדיוט.

ונדרף אגב ראיתי שם בתוספתא דמגילה עוד הלכה אחת אבני היכל ועזרה שנופגמו אין להם פדיון וטעונוני גניזה וכתבה הרמב"ם ז"ל בה' בית הבחירה וציין הכ"מ לדברי התוספתא הנ"ל וכ' המשל"מ ז"ל דשמעינו לה נמי מתלמודין מהא דע"ז אבני המזבח ששקצום אנשי אנטיוכוס ויצאו לחולין דכתיב ובאו בה פריצים כו' ואפ"ה גנזום דלאו אורח ארעא ולא הבנתי דבריו ז"ל דאם איתא אמאי אין להם פדיון נהי דאין להשתמש בהן ע"י פדיון משום דלאו אורח ארעא אכל מ"מ לתפוס פדיונו אלא ונדאי אין להם פדיון פלל ולא תפיס פדיונו משום דקדושת הגוף חשיבא ואין פאן מקומו בזה.

והנה פל הנ"ל הולף ע"ד זה פי עיקר פלוגתא דת"ק ורש"ב"ג מציצית ילפי דנאמר בה גדילים תעשה לה לשם חובה ומינה ילפינו לתפלין דצריף עיבוד לשמה וכנ"ל ולא משמע הכי משטיטת הירושלמי דאטו פלי קודש ואבני קודש ג"כ מציצית ילפינו הפל ועוד לב"ש דבעי בסנפה עשיה לשמה גילף מינה לכל המצות דבעינו עשיה לשמה וזה לא מצינו אבל הרמב"ן ז"ל במלחמות בסנפה שם האריף בזה וכתב שם דלמאי דילפינו ציצית מקרא דגדילים לא איתוקם האי פתנאי דאיתמר הכא וקנשית התוס' ז"ל דציצית שאני דכתב קרא ות"ק ורש"ב"ג בסברא פליגי לכל דבר שבקדושה אי צריף עשיה לשמה ואי נאסרה ע"י עשיה זו לדבר הרשות ע"ש באריכות והביא ג"כ דברי הירושלמי בעור שעבדו לשם קמייע אי פשר לכתוב עליו מזוזה דפליגי ת"ק ורש"ב"ג וצייד שם הקי"ל כת"ק דרש"ב"ג דכולן אין צריכין עיבוד לשמה לא מזוזה ולא תפלין והק"ע ז"ל שם פתב מדברי הירושלמי האלו סיוע לדברי הרמב"ם ז"ל דמזוזה אינה צריכה עיבוד לשמה כת"ק המתיר לכתוב בעור של קמייע ואין זו ראיה דהא גפי תפלין נמי פליגי והתם פסק פרש"ב"ג דצריף עיבוד לשמה וכמש"כ לעיל דברי הב"י ז"ל אף מה שהקשיתי לעיל

לדברי הרמב"ם ז"ל מהא דתני בירושלמי ובמס' סופרים דמזוזה עושין תפלין וכמו שהארכת לעיל בזה י"ל דהירושלמי אגיל בשיטת ת"ק דרשב"ג דתפלין גם כן לא בעי עיבוד לשמה אלא דאפתי תיקושי מפתיה עצה להנה דסברי דבכתיבה כ"ע מזודו דבעי לשמה א"כ היכי עושין ממזוזה תפלין הא נכתבה לשם מזוזה ולא לשם תפלין ועדיין אין הלכה זו ברורה אצלי ואם להראשונים ז"ל לא נתבררה וכמש"כ הרמב"ן ז"ל שם במלחמות דהלכה זו רופפת ואנחנו מה נעני בתרי' ועדיין צ"ע והתוס' ז"ל הקשו דאביי אדאביי לשיטתם דאביי ס"ל דלא בעי עיבוד לשמה אם כן אמאי טעימה פסולה משום שלא לשמה הא לדידה לא בעינן לשמהותי' דבאמת לא קיבלה אביי ולשיטת רש"י ז"ל דרבא ס"ל דלא בעינן עיבוד לשמה תיקושי דרבא משמע דס"ל דטעימה פסולה ואדיסקיי סמכינן לעיל גבי סדין בציצית ולקמן יתבאר עוד: שם גמרא ש"מ תלת כו'.

ופרי' היינו צביעה לשמה היינו טעימה פסולה וא"ר אשי מ"ט קאמר וכ' התוס' ז"ל הטעימה פסולה אפילו לשם ציצית פיון דלשם נסיון נמי עבידא והוי כמנחה שקימחה לשמה ושללא לשמה וקצת קשה מנ"ל לדמות לזבחים דמחשב גם לשם זבח אחר ושפיר דמי מחשבה פסולה אבל לשם נסיון לאו מחשבה פסולה היא אלא דאינו מחשב לשמה וכי מחשב נמי לשם ציצית אמאי לא יהי' כשר וקצת אשכחן דכונתה בחלות תודה ורקיקי נזיר דאין יוצאין בהם מפני שאין משתמרין לשם מצה וכי עשאן למפור בשוק יוצאין בהם פיון דעביד לימלה אי מזדבן מזדבן ואי לא איפוק בה אגא הרי דיש פאן מחשבה מעורבת לשמה ושללא לשמה ועוד כתב רש"י ז"ל שם דרב יוסף דאמר דבעינן מצה הנאכלת לשבעה פא להוסיף על רבה דלרבה אם שמרה לשם מצה ולשם זבח יוצאין בהם להכי קאמר דאפתי אין יוצאין בהם משום דאין נאכלין לז' אלמא דבכהאי גוונא לשמה שללא לשמה כשר אבל פשטא דשמעתין משמע הכי דליפא טעימה פשרה וכל טעימה פסולה היא וע"כ צ"ל פיון דדרה הצביעה לנסות תחלה עיקרה שללא לשמה היא וכ' עוד דהשתא הני תלת תרי גינהו וכתב הצ"ק דכתב כן לשיטת רש"י ז"ל ויתבאר בזה לקמן: שם תוס' בד"ה משום שגאמר כליל תכלת כו' ותוכן ד' ז"ל דמפרש"י ז"ל גראה דלר"ח בג' לא הונשר אלא ראשון שנצבע בו אבל פעם שני פסול אפילו שניהם לשמו ור' יוחנן מכשיר אפילו מראה שני היינו פעם שני והקשו ע"ז הא משמע דטעימה פסולה היינו טעימה דלעיל שהיא עצמה פסולה ופוסלת נמי המותר אבל לשמו אפילו מאה פעמים וכ' בק"א פ' מצורע דרש"י ז"ל הוכרח לפרש כן דאל"ה א"כ הני תלת חדא היא דהא דטעימה פוסלת הוא גם כן משום דשללא לשמה פסול ואין מזה שום הכרח דהני תרתי שפיר חדא היא דטעימה פסולה משום שללא לשמה אבל הא דטעימה פוסלת הנשאר מילתא חדתא היא ולא שמעינן לה מקמייתא דנהי דהיא עצמה משום שללא לשמה אבל מנ"ל דפוסלת כל היורה ושפיר איצטריף לאשמעינן דטעימה פוסלת כל היורה ג"כ כל שנצבע בה תחלה צביעה הפסולה אלא אי קשיא לי הא קשיא לשיטת התוס' ז"ל ע"כ רחב"ג ס"ל דטעימה פסולה משום שללא לשמה א"כ פי מייתי לעיל תנאי ס"ל כשמואל דבעינן טויה מפלוגתא דרשב"ג ורבנן לענין עיבוד דתפלין ואמאי לא מייתי מהא דתני גבי ציצית גופא דטעימה פוסלת והיינו משום דהיא עצמה פסולה משום שללא לשמה וש"מ דבעי צביעה לשמה וה"ה דבעינן טויה לשמה ותיקושי מפאן לרב דלא בעי טויה לשמה דהא ר"י כן דהבאי לא פליג בהא ארחב"ג אלא דאמר דטעימה אינו פוסלת כל

היורה אבל היא עצמה פסולה וי"ל דמהא דאמר רחב"ג דטעימה פוסלת לא שמעינו דמיירי בטעימה שאין פסולה אלא משום שלא לשמה דאפשר ס"ל דשלא לשמה נמי פשר והא דאמר הטעימה פוסלת היינו אם טעם בדבר שאינו ראוי לציצית כגון צמר הבא מן הקוצים לדברי הרמב"ם ז"ל או איזה מין אחר טעימה בזו פוסלת כל היורה ובזה א"ש מאי דקשה לשיטת התוס' ז"ל דאינה פוסלת אלא טעימה דפסולה מהא דתני לה בת"כ בפי' מצורע להאי דינא דטעמו פסלו גבי שני תולעת שונאמר במצורע פתבה הרמב"ם ז"ל בה' טוצ"ר ע"ש והיכן מציינו התם דבעי בשני תולעת צביעה לשמה שיהי' הטעימה פסולה משום שלא לשמה ונהי דגבי צפרים כ' הרמב"ם ז"ל שם דבעי לקיחה לטהרת צרעת אבל צביעת השני מנ"ל דבעינו לשמה ואמאי פוסלת הטעימה אלא ע"כ בטעימה בדבר שאינו ראוי לשני תולעת וכן צ"ל גבי בגדי פהונה דאמר רחב"ג גבייהו הטעימה פוסלת מקרא דכליל תכלת והיכי אפשר דבגדי פהונה צריכין צביעה לשמה דליתיהו טעימה פסולה ופוסלת אלא מיירי בטעימה הפסולה מאיזה טעם אחר ובדברי הרמב"ם ז"ל לא נתבאר פסול טעימה גבי בגדי פהונה בה' פלי המקדש ועי' משנל"מ ז"ל שם ואחר כל הנ"ל לענ"ד הי' נראה דאינה פוסלת אלא כל שהיא עושה דרף טעימה ונסיון ויליף רחב"ג מכליל תכלת דלא הוכשר אלא צבע התכלת ברוה ואינה צריכה לנסיון אבל אם מנסה בה אין זה כליל תכלת וכל היורה נפסלה וכמשמעות לישנא דהש"ס טעימה פוסלת ולהכי צריך לנסות בכלי אחר ור"י בן דהבאי אומר אפילו מראה שני שבה פשר היינו אע"פ שאינה צבע תכלת הברורה אלא שניה לה כדרך הצבע שיש צבע ברור ויש דיקה מעט גם זה פשר דכתיב ושני תולעת ולא בעינו אליב' כליל תכלת היינו תכלת הברורה ונקא ולהכי גם אם מנסהו פשר ולא מיירי כלל בדרך צביעה ואפילו צבע תחלה שלא לשמה לא נפסל השאר אלא דא"כ למה ליה האי טעמא בפסול טעימה עצמה משום שאינה לשמה אפילו לא בעינו לשמה פסולה פינון שצבעו דרף נסיון ואם כל היורה נפסלת ע"י הנסיון עצמה כ"ש הנסיון וגם הלכה זו לא נתבררה אצלי עד יגלה לנו צבע הברור הנה הדומה לרקיע ולכסה"כ ועיין בת"כ ובק"א שם: שם גמרא תכלת אין לה בדיקה ואינה ניקחת אלא מן המומחה ומסקינן דאין לה בדיקה מפני טעימה ומהו ברייתא נמי משמע דבעינו צביעה לשמה וכשמואל דבעי טוי' לשמה.

וי"ל דהא מודה רב אם טעמו בד"א דנפסל וכמש"כ לעיל ואיכא למיחש לטעימה פי האי ובתפלין וס"ת עי' בדברי הרי"ף ז"ל ועי' תוס' ז"ל ודברי הנימוק"י ז"ל מעוררין קצת ע"ש שכתב לפירש"י ותוס' ז"ל: דף מג גמרא ר' מני דייק וזבין פחומרי מתניתא כו'.

משמע קצת דלמדת חסידות חשיב לה ואמאי היא ברייתא דינא קאמר דאין ניקחים אלא מן המומחה ומאי רבותא דר"מ ונראה מזה דחומר זה דאינו ניקח אלא מן המומחה לאו משום טעימה לחוד היא אלא משום קלא אילן ולהכי הרוצה לבדוק אין פאן איסור כ"כ ליקח גם שלא מן המומחה אבל ר"מ לא רצה לסמוך על הפהונה וזבין דוקא ממומחה ועי' נימוק"י ז"ל ואמר ליה ההוא הכי עביד כו' ואצלה עסקייהו פדאיתא בפסחים פרק מקום שנהגו אע"ג דמוכרי תכלת אין רואין סימן ברכה אם עושין לשמה רואין וק"ל: שם גמרא אמאי מברך כל צפרא כו' דאמר תפלין כ"ז שמניחן.

יש לדקדק דבסופה אמר רב יהודה אמר שמואל דסופה יום אחד ומסיק התם דס"ל פחכמים דפליגי ארבי וכיון דלא מפסקי לילות מימיה מברך פ"א לבד על כל הז' ימים ודוחק לומר הא דידיה הא דרבין'.

ונראה דע"כ לא ס"ל התם פחכמים אלא במצוה זמנית כמו סופה דמצותה ז' מברך אחת על פולן פיון דלא מפסקי לילות מימיה כל הז' ימים מצוה אחת היא אבל הכא בציצית פיון דס"ל לילה זמן ציצית הוי מצוה שאין לה זמן פלל בהא ס"ל כר'.

דכ"ז שהיא לובשה צריף לברך דלא מסתבר שלא יברך אלא פ"א בשעת לבישה ראשונה ועוד יש לדקדק דלכאורה בציצית לכ"ע צריף לברך בשעת עטיפה כל פעם דבשלא תפלין שהם חובת הגוף ולא עבר עליו זמן פטור שפיר יוצא בברכה ראשונה על כל זמן חייב אבל ציצית לאו חובה היא ללבוש בגד של ד' פנפות אלא כשלושב בגד מצוה להיות בו ציצית וכמבואר לעיל ובדברי הראשונים א"כ כל לבישה ולבישה מצוה לעצמה היא ולמה יפטר בברכה אחת והתוס' ז"ל פתבו לעיל להוכיח מהא דמברכין להתעטף בציצית ש"מ דציצית לאו חובת טלית היא ואי נימא דרב יהודה לא פליג אשמואל רבי' בכלי קופסא ואפ"ה מברך גם להתעטף וזה כמש"כ לעיל דאפי' אי חובת טלית היא מ"מ עיקרה חובת גברא היא ואפילו בירך בשעת עשייה צריף לברך בשעת עטיפה ג"כ וכמבואר בדברי התוספתא פ"ז דברכות ולא פרכינו מינה למ"ד חובת טלית אע"ג דאפתי קשה מהא דתוספתא אמאי לא חשיב ברכה דלעשות ציצית למ"ד חובת טלית היא והתוס' ז"ל פתבו לעיל בפלוגתא דתנאי היא ולא אשקחן היכא ואולי פוננת התוס' לדברי התוספתא ובריי' דתסידים הראשונים לעיל דבעי הש"ס למידק מינה דחובת טלית היא ולפי הנ"ל י"ל דרבי וחכמים פליגי אי לילה ושבח זמן תפלין וחכמים דאמרי דמברך רק שחרית ס"ל דלילה לאו זמן תפלין והוי מצוה זמנית כל יום וסגי בברכה א' ליום ורבי ס"ל דזמן תפלין הוא והוי מצוה שאין לה זמן ומברך כל שעה שמניח אבל בסופה י"ל דרבי נמי מודה דאינו מברך אלא יום ראשון אבל לא משמע הכי בסופה בהא דאמרינו נאנו נמי כרבי עבדינו ומברכין כל שבועה ע"ש וצ"ע בדברי הראשונים ז"ל בזה: ע"ב גמרא ורבנן האי וראיתם אותו מאי עבדי מיבעי לכדתניא כו'.

וכ' התוס' ז"ל האסמכתא בעלמא היא דק"ש דרבנן ודבריהם ז"ל קשין קצת היכי פתב בפשיטות דק"ש דרבנן ורביהודה לחוד הוא דאמר הכי שם בברכות וי"ל דכוננתם לרב יהודה דס"ל לעיל דלאו מצוה שהז"ג היא ואלביב' ע"כ וראיתם אותו לאו לק"ש אתי דאיהו ס"ל דק"ש דרבנן.

ובאמת נראה דכולהו מודו דקרא דוראיתם אותו אתיא כפפשטי' להביאו לידי זכירה ובכל הני דרשא דמיימי הש"ס גם לרש"י אלא דר"ש ס"ל מסברא דלילה דלאו שעת ראיה היא פטורה ורבנן ס"ל פיון דסומא חייב ע"כ לאו בראיה ממש תליא מילתא וכסות לילה ג"כ חייב ובשבת פרק במה מדליקין משמע דרבי יהודה ס"ל נמי דכסות לילה פטור ואפ"ה אליביה ריבוי' דאשר תכסה בה ע"כ אתי לרבות בעלת חמש דלכסות סומא לא איצטריף אליביה דסומא פטור מפל המצות בלא"ה וק"ל: שם גמרא מה נשתנה תכלת מפל צבעונים שנתכלת דומה לים וים דומה לרקיע כו'.

ובירושלמי איתא ויום דומה לעשבים ועשבים דומה לרקיע ורקיע דומה לכסה"כ וכוון פי הצבע הזה יביא את האדם להתבוננות מלכותו ית' בכל משלה והן בראי הארץ היינו עשבים בכללם והים אשר הוא חלק המים והרקיע כולם אין אחד להם הפל נשפע מכסא כבוד מלכותו ית' זכרו לנצח נצחים וראיה זו מביא לידי זכירה להיות פחד אלהים לנגד עיניו וה' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד: שם גמרא חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום שנאמר ועתה מה כו' ופירש"י ו"ל א"ת מה אלא מאה.

נראה שפנינו ו"ל לישוב האי דיוקא דמשמע דשואל מעמך מה היינו מילתא זוטרתא וקבוקשית הש"ס בברכות לזה אמר דאין תאמר מה אלא מאה ברכות היינו שחייב לברך בכל יום מאה דעיקר הפנונה בברכה להדבק בו יתברך בכל ברכה וברכה ואמרין במסכת חגיגה דף ט' ע"ב אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחד מבואר מזה דהרופצה לשנות פרקו ולא יהי' שכוח ממנו הוא מאה פעמים ואחד ובמאה עדיין נקרא לא עבדו פי באפשרי שימשול השכחה בו אע"פ שלא נחסר אלא האחד אחר המאה ועיקר משנה הפרק היא לשום בזכרונו אהבת ה' ויראתו וכוון שאמר מה ה' שואל כו' ש"מ דמאה ברכות בכל יום המה חיוכי למען הדבק בו זכרון השם הגדול ואהבתו ויראתו וע"ז נאמר מה ה' שואל מעמך כ"א עוד תוסיף אחד תהי' עבודתך שלימה ולא תסור מאחרי אפילו פרגע וזש"כ שם כ"א ליראה כו' לטוב לה וכוון פי לא יגע בה רע לבא לידי שכחה ח"ו אפילו פרגע כאשר יקרא השונה פרקו מאה פעמים בשם לא עבדו וכונו ה' לעבודתו התמה דירושלים עיר הקודש בב"א.

ועי' מהרש"א ו"ל בח"א: שם רב אחא כו' שמעי' לברך דהוי מברך שלא עשני בור אמר ליה כולי האי נמי עי' פירש רש"י ו"ל ול"נ דבשלקמא דהני תלת יש לברכו על ראשית בריאתו שנברא בין אנשים ולא כהני תלת דעול מצות הוקל מעליהם נשים ועבדים פטורים ממצות שהזמן גרמא וראוי ליתן שבת והודיה על קריבות לעבודתו בכל המצות אבל בור אין זה שינוי הבריאה ובבחינתו הדבר תלוי בריצנתו לא יהי' בור וריק מכל טוב אלא יכול לעשות פרי הטוב דשם בור גרוע משם ע"ה דע"ה יוצלח מעט לישוב הארץ אבל בור הוא כמו שדה בור ולא יעשה פרי ע"כ הי' בדעת ברי' דרב אחא לברך ע"ז פי לא נעשה ברי' שחוקה לא יוכשר לשום דבר ורב אחא אמר לו גם ע"ז אין לברך אחרי שהדבר תלוי בבחינתו וכשאז"ל ואלו צדיק ורשע לא קאמר וק"ל: דף מד גמרא ששמע שיש זונה בכרפי הים כו'.

הענין הזה יורה לנו גודל פח המצנה ואיך צריך להזהר מתחבולות ומלחמת היצר ע"כ זה התלמיד אשר הי' זהיר במצות ציצית זה יורה על אחיזתו בקודש ובמעלות הפסא פסגולת טבע התכלת כמבואר לעיל ע"כ התגבר עליו הלוחם הגדול להורידו ממעלה הגדולה הזאת וידוע פי זלע"ז עשה כו' ובשבתה של אשת חיל נאמר דרשה צמר ופשתים כו' פי ע"י המצוה הזאת יחסה בסתר כפני שכינתו ית' ע"כ נתקנא בו אשת פסילות ושלחה סרסורי דעבירה ובאה השמועה אליו מזונה היושבת בכרפי הים ורוח זנונים התעוהו להלך אחריה והציעה לו ז' מטות כמש"נ מרבדים רבדתי ערשי עד שהתגבר עליו היצר לעלות למטה השביעית ואז הי' נזרת ח"ו מחבל ההתקשרות בקודש ובמעלות הפסא ליפול בעומק רע המדרגה התחתונה שבשואל ובאו לו ד' ציציותיו וטפחו על פניו

לעורר לבבו אחרי מי אתה הולך אחרי עיניך הרעים וע"י כח הזה שב וירד ממקום הרע הזה כמש"נ בסגולת מצוה הזאת ולא תתורו כו' ונעשה תשובה מאהבה עד שדונות נעשו לו פזיות והזונה עצמה נכנסה תחת פני השכינה ומצעות שהציעה לו באיסור הציעה לו בהיתר וד' מאות זהובים הניתן בשכרה הם לעומת ד' מאות שקל פסף אשר ניתן בקנין שדה המכפלה והבן: שם תוס' בד"ה טלית שאולה כו'.

וכ' ז"ל דחייבא דלאחר ל' יום בציצית הוא רק מדרבנן דכסותה פתיב למעט שאולה ולד' ז"ל ה"ה שכורה פטורה ובמזוזה נסתפקו אי דאפילו בית של אחרים כל שהוא שאול או שכור אצלו חייב ולא אימעיט מביתה.

ולפ"ז דחקו לישב האי תנ"ה דקאמר הש"ס דע"כ צריף לפרשו דמייתי ליה על פטור בתוה ל' וכ' עוד די"ל דמזוזה ג"כ פטורה בשאולה או שכורה דתרי ביתה פתיב ע"ש. ולפי שיטה זו דמזוזה חייב אפילו בבית של אחרים מ"מ תוה ל' פטורה דלא תשיבה בית דירה עדיין יקשה לי לפי שיטה זו הא דאמרין בשבת דר"א מודה דמכשירי ציצית אין דוחין את השבת הואיל ובגידו להפקירן ומאי אהני הפקר לענין מזוזה הא מ"מ הוא דר שם ולא עדיף ההפקר.

ואם הי' הבית מתחלתו שאינו שלו פינן דלא בעינן ביתה כלל גם מש"כ דלענין ציצית מה"ת פטורה לעולם שאולה או שכורה ובעינן דוקא שיהי' הטלית שלו לגמרי יש לדקדק א"כ נשים אמאי חייבין בציצית היינו טעמא לרבנן דר"ש הא אין הפסות שלה דמה שקנתה אשה כו' ונהי דזה לא תקשי דשפיר מיקרי פסותה אבל אפתי תקשי טלית של שנתפין אמאי חייב כדאמרין בחולין הא לאו כל הטלית שלו וגם זה יש לדחות אבל פבר פתבו הם ז"ל דתנ"ה לא א"ש ע"כ הי' נראה דמזוזה וציצית דין א' להם דאם הם שאולים או שכורים חייבין מה"ת דזה מיקרי פסותה וביתה פינן דבא לידו ע"י שאולה ושכירות ושכירות ליומ' ממפר הוא אלא דפחות מל' יום לא מיבעי' במזוזה דפטורה דלא תשיבה דירה כלל אלא אפילו ציצית כל שלא שאלו על ל' יום פטורה ואימעיט מקרא דכסותה ולהכי לא קאמר גבי מזוזה ג"כ דביתה אתי למעוטי תוה ל' משום דלא צריף קרא להכי דפחות מל' יום הוי כמו פונדק בעלמא.

והשתא א"ש דמייתי תנ"ה ממזוזה דאחר ל' יום חייב מה"ת וכ"ז פשהם שאולים או שכורים אצלו אבל אם הפקירן ואין לבית זה בעלים כלל שפיר לא מיקרי פסותה וביתה ופטור הוא ממזוזה ובזה יש להם ליישב קושיות המ"א ז"ל בס' י"ג בשם אהיו הגאון ז"ל גבי טלית שאינה מצויינת בשבת דשרינן לקנבשו משום כ"ה הא יכול ליתנו לאחר ולחזור ולשאול ממנו ע"ש.

ולפי הנ"ל כה"ג חייב מה"ת פינן דשלו הי' מתחלה ועתה הוא שאול אצלו הוי כשאולה אחר ל' יום ועי' מ"א שם שכתב דאסור ליתן מתנה בשבת וה"ט דלא קאמר הכי בשבת פרק ר"א דמילה ואין זה מוכן דהא שם בדחית שבת איירינן ושפיר הוי מצי למימר הואיל ויכול ליתנו במתנה ועי' בי"ד סי' רפ"ו שהביאו אחרונים ז"ל לחייב במזוזה מי שהושיבוהו בבית האסורים על כמה חדשים וזה לפי שיטה זו דכל אחר ל' יום חייב מדרבנן ואם פן ה"נ חייב אע"ג דישיבתו בע"כ אבל לפמ"ש דשאולה או שכורה חייב מה"ת דמיקרי ביתה א"כ דוקא אלו שיש לו זכות בבית ע"י שאולה או שכירות אבל לא

זו שיושב בע"כ נודאי לא מיקרי ביה ועי' בדברי הראשונים ז"ל שנתלקו אי יכול לברך תוך שלשים על ציצית ומזוזה והעיקר נראה דאינו מברך ול"ד לנשים וקטנים דשייך בהם קצת חומרא אבל ליפא מצוה להחמיר כלל.

והנה לשיטת התוס' ז"ל אם דר אחד בבית בשכירות ועשה מזוזה וחסור וקנה הבית צריך לחזור ולקבוע המזוזה דהא נעשית בשעת פטור בשעת שכירות דאינה אלא מדרבנן והוי תעשה ולא מן העשוי.

ולפמש"כ א"צ לחזור ולקבוע ונה נ"מ טובא ומילתא דשכיחא וצ"ע יותר בדברי הראשונים ז"ל ועיין תוס' ז"ל סוף פ"ג דעכו"ם גבי אין משפירין להם בתים כו' ומ"ש דאם עשה מזוזה בשעת שכירות כי קנה הבית צריך לחזור ולקבוע משום תעשה ולא מן העשוי אין הדבר מוכרח ומידי דהוי אסופה לב"ש דבעי עשיה לשמה ואפ"ה עושה אותה קודם זמן חיוב דאע"ג דבסופה בעינן ג"כ תעשה ולא מן העשוי ולא מיקרי זה עשוי בפסול אם עושהו קודם זמן חיובו כיון דעושה בשביל החיוב וכבר הבאתי לעיל דברי הפר"ח ז"ל אם נעשית סופה קודם זמן חיובו אי צריך לחזור ולקבוע וכל שהחיוב סופו לבא כמו סופה או יכול לבוא שיקנה הבית יכול לקבוע המזוזה אפילו קודם לזה ולא מיקרי עשוי בפסול ודו"ק: שם גמרא ל"ש אלא שיש לו כו'.

עי' פ"ה המשנה להרמב"ם ז"ל ועי' ב"י ז"ל סי' כ"ו ובתוי"ט ז"ל: שם גמרא עובר בשמנה עשה. ופירש"י ד' פרשיות יש בהן יאכל חדא קיימי תרי עשה ועי' מהרש"א ז"ל בח"א שהקשה ע"ז מציצית ע"ש ונהרמב"ם ז"ל ג"כ פתב כפירש"י ז"ל וז"ל שהרי ד' פרשיות פתב בהן תרי עשה וזה ליתא בציצית וק"ל: ע"ב גמרא אלא בבאים עם הזבח כ"ע לא פליגי דמנחה ואח"כ נסכים כו'.

עי' תוס' יומא דף ל"ד בד"ה נסכים למוספים שכתב אין להקשות מנ"ל דמנחה קודם לנסכים כו' עיין שם והוא פלאי דהא מבוארים הדברים הלא בשמעתין דבאים עם הזבח קודם לנסכים מעולה ומנחה וזבח ונסכים אתי לכדזעירי ובבאין בפ"ע לא נתבאר בדברי הרמב"ם ז"ל הלכה כד' מי ובעין משפט נרשם לפ"י מה' תמידין הלכה א' מוכח דהלכה פחכמים ולא נמצא שם הלכה א' משום דבר מזה.

ונראה שצ"ל הלכה י"א שכתב שם דקטרת הבזיכין קודם נוסף היין של מוספין אלמא דהקטרה קודם לניסוף ועי' שם בכ"מ ובלח"מ ז"ל ובמשנל"מ ז"ל שם אלא דקשה לי ע"ז הא אמרינן ביומא שם דנסכים קודמים למוספים דכתב זבח ונסכים דאין דבר אחר מפסיק בין זבח לנסכין היינו בין המנחה ובין היין תרנוייהו קודמים למוספין וא"כ אמאי מפסיק בהקטרת הבזיכין בין זבח היינו מוסף לנסכיו וי"ל כי היכי דחביתין קודמין לנסכי יין של תמיד האיל ומנחתו קדמ' וחביתין שום מנחה היא ה"נ במוסף בזיכין שום מנחה היא וקודמין לנסכי יין של מוסף.

ויש לדקדק עוד מ"ט דרבי דנסכים קודמין הא קי"ל דמנחות קודמין לנסכים דזה לאישים וזה לספלו וכמבואר בתוספתא זבחים ובדברי הרמב"ם ז"ל וצ"ל דזה דוקא בנדבה של יחיד אבל בשל ציבור ס"ל לרבי דהך מעלה דמיתאמרא שירה עלייהו עדיפא והכי מבואר בירושלמי פ"ב דיומא דבעי התם בזיכין ונסכים מי קודם ופריף הא מתניתא היא

לבונה קודם לזין והוא בתוספתא שם ומשני הא בצבור הא דמיבעי לן איזה מהן קודם הוא בצבור והא דתניא דלבונה קודם הוא בנחיד ובק"ע שם פ"א איפכא דבצבור בנחיד קודמים ובנחיד מיבעי לן ופ"א שם דחוק דהא דקאמר דמתניתא תנא לבונה קודם זין.

ולפי שיטתו כ' לסייע לד' הרמב"ם ז"ל דבזיכנו קודמין לנסכים של מוסף והדבר ברור כמש"כ דבנחיד פשיטא ליה דלבונה קודם לזין וכדברי התוספתא הנ"ל ובצבור הוי בעי דלא איפשיטא אלא העיקר כמש"כ דיצא לו משיטת הש"ס דילן פי היכי דאמרין דחביתין קודמין לזין משום משום מנחה היא הנ"ל בזיכי לבונה שם מנחה הם פקומין מן המנחה ולהכי קודמין לניסוף הזין של מוסף אלא דמסידורו של אביי לא משמע הכי.

ומוספים לבזיכין ובזיכנו קודמין לתמיד של בין הערבים משמע דאין שום דבר מוסף בין בזיכנו לתמיד של בין הערבים. שוב עינינו בדברי הרמב"ם ז"ל פ"ט מהל' תמידין שכתב זיין קודם ללבונה ע"ש וזה דלא כדברי הירושלמי הנ"ל ובתוספתא נבחים ליתא להא זיין ושמן קודם לשמן י"ל זיין עיקרו לנסכים אבל שמן לא אשפחו קרב לעצמו אי לא המתנדב שמן אבל לבונה הא קרבן היא בכל מנחה וגם ישנה בצבור וצ"ל דמפל מקום זין עדיף דראוי לשתי' מה שאין פן לבונה דאינו ראוי לאכילה כלל ודו"ק: שם משנה הפרים והאילים והקבשים אין מעבבין זא"ז.

ומסקי' בגמרא דפריה וכבשים דחג מעבבין זא"ז דכתיב כמשפט אלא מוספי ר"ח ועצרת דכתיב בחומש הפקודים ואילים מסיק דאילים דת"כ אין מעבבין איל דמוסף דעצרת הא דכ' אילים דת"כ מעבבי זא"ז דכ' יהיו משמע למסקנא זו דפי' דמתניתין הפרים כו' דפרים עצמן אע"ג דנא' פרים שנים אין מעבבין זא"ז ואם אין אלא אחד יקריבנו וכן הז' כבשים אבל באילים במוסף ליכא אלא איל אחד וע"כ צ"ל דאיל דמוסף אינו מעבב אילים דת"כ וה"ה דמציינו לפרושי פרים וכבשים נמי בכה"ג דפרים בחומש הפקודים אין מעבבין פר דת"כ דעצרת וכן כבשים אלא דא"כ לא מיירי מתניתין אלא בעצרת ומתניתין סתמא תנו להכי מסיק הפרים וכבשים קאי אר"ח גם פן נהם עצמן אין מעבבין זא"ז מאילים ע"כ ליכא לפרושי אלא בעצרת וכבר דקדקו התוס' ז"ל בפיסח מה דינו ועי' בפ"א המשנה ז"ל שפי' לכולא מתניתין בחד גוונא ובעצרת ע"ש וכ"כ בחיבורו פ"ח מהלכות תמידים אלא דכ' שם גם פן דמוספים עצמן ג"כ אין מעבבין זא"ז וכדברי ר"ש במתני' עד שגראה מסתימות דבריו ז"ל דכל המוספים אפילו דחג אין מעבבים זא"ז ואי אין פל הפרים והקבשים מקריב כמה שיש לו ועוד נראה מדבריו דאפילו אילים וכבשים דת"כ ג"כ אין מעבבין זא"ז ואם אין לו אלא איל אחד מקריבו וכן כבשים ולא כתב אלא השני כבשים מעבבים זא"ז וכדתנו לעיל ממתניתין מסייע לי' דאי פל הקרבנות הבאות עם הלחם מעבבין זה א"ז מאי איריא דתנו ב' כבשים מעבבין זא"ז הא פל הקרבנות מעבבין זא"ז.

והכ"מ ז"ל שם חילק בין ב' אילים דמעבבי אהדדי ובין פרים דלא מעבבי וכבר כ' התוי"ט ז"ל דאין לחלק ואי מעבבי פולן מעבבי אהדדי והנוסחא אשר לפני הכ"מ ז"ל בדברי הרמב"ם ז"ל אינה מדוייקת אבל יותר נראה דכולן לא מעבבי אהדדי חוץ משני כבשים ועי' בה"ז ז"ל שעמד ע"ז ג"כ מה שגראה מדברי הרמב"ם ז"ל דקרבות החג ג"כ אין מעבבין דלא כמשמעות הש"ס והביא דברי התוספתא במכילתין דפרים אילים וכבשים

מעפבין זא"ז ר' יהודה אומר פרים אין מעפבין שכן מתמעטין בחג אילים וכבשים מעפבין זא"ז.

ובאמת לשון התוספתא שם אינו מוּנְיָיִק דאיתא התם נמי תפלה של יד ושל ראש מעפבין זא"ז ואם אין לו אלא אחת יניח אחת וזה איפכא מדברי רב חסדא לעיל ואולי זה ע"ד שפרש"י ו"ל לקמן גבי ומנין שמעפבין זא"ז אם יש להם ב' פרים וז' כבשים הרי דאם אין להם אלא אחד אין מעפבין זא"ז אבל אם יש להם מעפבין זא"ז וה"נ גבי תפלין אם יש לו שניהם מעפבין ואם אין לו אין מעפבין וה"נ יש לפרש דפרים וכבשים מעפבין זא"ז היינו אם יש לו כולן ור' יהודה ס"ל דבפרים אפילו יש לו אין מעפבין הואיל ומתמעטין בחג עכ"פ מדברי התוס' דמוספי חג דין אחד להם עם כל המוספים ואי הני לא מעפבי הני נמי לא מעפבי וכדברי הרמב"ם ו"ל והאי עיכובא דיש לו גם כן טעמא בעי מ"ש בין יש להם לאין להם פיון דאם אין להם יביאו אפילו אחד כי יש להם ולא הביאו אלא אחד פשר הוא ויתבאר לקמן בזה וגם יש לומר דאם יש לו מעפבין היינו דלא יניח של ראש לבדו וכדאמרינו לעיל כ"ז שביין עיניה יהיו שתיים אבל לשון עיכוב לא א"ש ועדיין צ"ע.

ומהא דתנו לקמן במתני' דמוספים אין מעפבין זא"ז משמע דמתניתין דהכא לא מייירי בעפוב המוספין עצמן אלא כפי הרמב"ם ו"ל דאלו שבחנמש הפקודים אין מעפבין אלו שבת"כ וכן איפכא וסתמא דלקמן דמוספין אין מעפבין משמע נמי דבכל מוספים קאמר אפילו דחג: דף מה גמרא ומנין שמעפבין זא"ז כו'.

כבר כתבתי לעיל בפרש"י ו"ל והתוס' ו"ל כ' עוד לפרש דאתי לאשמעינן דכולן קודמין לנסכים ודלא פר"ש. ולכאורה לא איצטריף קרא להכי דמסברא נמי הם קודמין דנסכים אפשר להביא אפילו למחר אבל פרים וכבשים עבר יומן בטלו ור"ש הוא דילף מקרא דיותר טוב אחד עם נסכים מכולן בלא נסכים עוד כתב דאתי לאשמעינן דקודמין לתמיד של בין הערבים והקשו ו"ל ע"ז דלקמן לא מיבעיא ליה אלא מוספים דהאי דנא ותמידין דלמחר אבל תמיד דיומיה ונדאי קדים וכ"כ התוס' ו"ל לקמן ושם יתבאר בזה והבה"ז ו"ל כתב דמפאן יצא לו להרמב"ם ו"ל מש"כ ואם נשחטו כולם מעפבין זא"ז וע"ז הוא דקא' ומנין שמעפבין זא"ז היינו אחר שנשחטו כולן ואני לא הבנתי מה ענין קביעות דשחיטה הכא פיון דהתורה אמרה דכל כפה שיש לו יביא ומסדרם הוא למצוה כי נשחטו נמי ונפסל אחד מהם אמאי לא יוכשרו הנשארם להקריבם פיון דאין זקוקין זל"ז ודווקא בכשבים ולחמן הוא דשייף זיקת שחיטה לקובען יחד משום דזקוקין זל"ז דשחיטת הכבשים מקדשין ללחם אבל לא בקרבנות המוספים.

ועוד יש לדקדק בדבריו ו"ל דלא כתב להא דאם נשחטו כולם מעפבין זא"ז אלא אחר הלכות אלו דמוספים דחנמש הפקודים אין מעפבין אלו שבת"כ הבאים בגלל לחם. ובהנהג' נדאי לא שייף זיקה דשחיטה פיון דכל חד מצוה לעצמה היא אלו באים למוסר היום ואלו באים בגלל לחם וא"כ אפילו אם נפרש כפי הבה"ז ו"ל אפתי לא שמענו אלא בז' כבשים שהן מצוה א' דשחיטה עושה זיקה אבל באלו שבת"כ עם אלו שבחנמש הפקודים שהם שני מצות מנ"ל דשחיטה עושה זיקה ואמאי לא כתב להא דשחיטה עושה זיקה גבי מוספין עצמן ואם נאמר לדעתו ו"ל דאלו שבת"כ מעפבין זא"ז האילים והפרים

והפכשים הי' אפ' דהיגו טעמא דאם נשחטו מעפבין זא"ז דקודם שחיטה יוכל להביא אלו לעצמן בלא אלואבל פששחט את כולן ונפסל אחד מהו שמא דפסול הוא מאלו שבת"כ דמעפבין זא"ז וכולן פסולות אבל פבר פתבתי דאין זה מבואר פדבריו ז"ל דאלו שבת"כ מעפבין זא"ז נעדין אין ד' הרמב"ם ז"ל ברורים אצלי: שם תוס' בד"ה בפשעה בחודש כו'.

ונראה דאפילו לר' יהודה ניחא דמיירי במיעוט שבט עכ"ל וזה צ"ע פיון דליפא רובה של קהל וגם רוב שבט ליפא הוי פניחיד בעלמא ואין פאן פר פלל. ובחז' הוריות הארכתי בזה: שם גמרא ר"ש אומר אם הי' להם פרים מרובין כו'.

וכתב הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה דאין הלכה פר"ש בזה ועי' תוי"ט ז"ל ולכאורה אינו מבואר מי הוא החולק על ר"ש בזה ובתוספתא איפא נמי דר' יהודה אמר יחיד שחייב פרים אילים וכבשים יביא פרים בנספיהם ואל יביא פרים אילים וכבשים בלא נספיהם וזה ג"כ בשיטת רש"י ובדברי הרמב"ם ז"ל בחיבורו לא מצאתי פלל להאי דינא ונראה דסמך על מש"כ בפ"ב מהלכות מעה"ק אין הנסכים מעפבין הנבא אלא מביא זבחו היום ונסכיו אחר עשרה ימים ממילא מסתברא דעדף להביא פל הקרבנות מלמעט בקרבנות ולהביא נסכים ומ"מ קשה קצת אמאי לא פתב בפירוש להאי דינא פיון דפליגי תנאי בזה: ע"ב תוס' בד"ה קרבו כבשים כו'.

דבריהם ז"ל אינן מובנים מש"כ דהיו מקריבין מנחת העומר במדבר הוא תמוה דאיסור חדש לא הי' פלל במדבר לכ"ע ועומר למה הוא בא ומהאי טעמא שתי הלחם נמי לא הוי דמנחה חדשה היא להתיר חדש במקדש וזה לא שייך במדבר ומש"כ דתליא בפלוגתא דכי תבוא אי דוקא ור"ע לטעמיה דכי תבאו ל"ד מקרב שתי הלחם במדבר ג"כ קשה דר"ע פוסל לקמן שתי הלחם מח"ל אלא ע"כ ר"ע ס"ל נמי דכבשים לא קרבו במדבר ולא הי' במדבר לא כבשים ולא לחם וטעמיה דר"ע דלחם מעפב הכבשים מקרא הוא דיליף פדאמרינו בגמרא ור"ש בן ננס ס"ל דכבשים קרבו במדבר ולא לחם ולהכי כבשים מעפבי הלחם ולא לחם מעפב הכבשים ור"ש ס"ל נמי דתרווייהו לא קרבו במדבר ואפ"ה ס"ל ר"ש בן ננס ולא מטעמיה ויתבאר יותר בזה בגמרא: שם גמרא נמצא מה שאמור בחומש הפקודים קרב במדבר ומה שאמור בת"כ לא קרב במדבר.

ופרש"י ז"ל דלא קרבו משום דכ' על הלחם שלא נתחייבו בכבשים קודם שנתחייבו בלחם וזה מבואר דלא כדברי התוס' שכתב דלר"ע נתחייבו לחם במדבר דלא כדברי התוס' ליפא שום טעם למימר דלא קרבו כבשים במדבר פיון דנתחייבו בלחם ג"כ והתורה אמרה והקרבתם על הלחם כו' ועוד דאטו לר"ע הוי לחם במדבר ולא קרבו כבשים וע"כ יליף מאיזה קרא דלא קרבו כבשים במדבר וא"כ הוי ליה לר"ע למימר דמדבר שמעין דאין הכבשים מעפבין הלחם שהרי במדבר הביאו לחם ולא קרבו כבשים וגם לא הבנתי למה הנצרכו לזה שכתב דר"ע לטעמיה דכי תבאו לה' משמע דאתי למימר דלהכי אין סברת בן ננס ממדבר מכרעת הא בלא"ה לא מכרע פיון דר"ע ס"ל דכבשים נמי לא קרבו במדבר אלא ודאי מילתא דפשיטא היא לכ"ע דבמדבר לא הביאו עומר ושתי הלחם ולא נתחייבו בהן פלל ומש"כ הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה מפני שלא הי' להם אלא מן דבר הקשו התוס' ז"ל מלקמן פרק שתי הלחם דמשמע שהי' עמהם

לְחֶם הַפָּנִים וְהִי לֶחֶם לְהֵבִיא מִקְרָא מִפְּנֵי עֲרֹךְ עָלָיו עָרַךְ לְחֶם בִּפְּקוּדֵי אֱלֹהִים פִּינּוֹן דְּחָדֵשׁ לֹא הִי עֲנֹמֶר וְשִׁתִּי הַלְחֶם ג"כ לֹא נִתְחַיֵּיבוּ וְדו"ק: שֵׁם גְּמָרָא מ"ט דר"ע כו' מ"ט דְּבִן נָנֹס כו' אע"ג דְּבִן נָנֹס טַעְמָא קְאָמֵר בְּמִתְנִיתִין מִמְדַּבֵּר דְּהוּי כְּבָשִׂים בְּלֹא לְחֶם אֲבָל מִנ"ל דְּכְבָשִׂים מְעַבְבוּ דִּילְמָא תְּרוּנוּיָהוּ לֹא מְעַבְבִי אֶהְדְּדִי לְהִכִּי אִיזְטָרִיף קְרָא לְעַבְבִי וְר"ע ס"ל דְּקָרָא דִּיהוּי מְסַתְּבָר יוֹתֵר דְּקָאִי אֲלֶחֶם לְעַבְבִי אֲבָל בְּכְבָשִׂים לִיכָא קְרָא לֹא מְעַבְבִי וְר"ש בֶּן נָנֹס ס"ל דְּקָאִי אֲפְכָשִׂים דְּמְעַבְבִי אֲבָל לֹא לְחֶם אֱלֹהִים דְּהָא דְּפָרִיף לְבִן נָנֹס גִּילְף מִתְהַיֵּיבָה דְּלְחֶם יְעַבְבִי.

קָשָׁה לְכַאוּרָה הָא שְׁמַעֲיָנוּ מִמְדַּבֵּר דְּלְחֶם לֹא מְעַבְבִי כְּבָשִׂים קָרְבוּ וְלֹא הַלְחֶם וְהַתּוֹסֵף ו"ל הַרְגִישׁוּ בְּזֶה וְכַתְּבִי דִּיהוּי מִתְהַיֵּיבָה עֲדִיף לְמִילָף וְאִין זֶה מְסַפִּיק פִּינּוֹן דְּמִמְדַּבֵּר שְׁמַעֲיָנוּ דְּלְחֶם לֹא מְעַבְבִי.

וְע"כ פְּשִׁיטָא לִיה לְבִן נָנֹס דְּקָרְבִן כְּבָשִׂים בְּמִדְבָר וצ"ל דְּמִזָּה אִין הִכְרַח דְּנָהִי דְּקָרְבוּ כְּבָשִׂים לְבָדוֹן עַד שְׁלֹא בָּא זְמַן חַיִּיב לְחֶם הֵינּוּ בְּמִדְבָר אֲבָל אַחֵר שְׁנַתְחַיֵּיבוּ בְּלְחֶם יֵשׁ לֹמֵר דְּהַלְחֶם יְעַבְבִי הַכְּבָשִׂים.

וּבְאַמְתָּ לֹא נִתְבָּאֵר מֵהִיכָא פְּשִׁיטָא לִיה לְבִן נָנֹס דְּקָרְבוּ כְּבָשִׂים בְּמִדְבָר דְּפְשִׁטָּיה דְּקָרָא לֹא מְשַׁמַּע הִכִּי כְּדַכְתִּיב וְהַקְרַבְתֶּם עַל הַלְחֶם כו' וְכַדְרִישׁ ר"ט מִזָּה דְּלֹא נִתְחַיֵּיבוּ בְּכְבָשִׂים עַד שְׁנַתְחַיֵּיבוּ בְּלְחֶם וְהָא דִּילְפִי ר"ט מְשַׁבְּעַת כְּבָשִׂים תְּמִימִים אָף ע"פ שְׁאִין לְחֶם צ"ל דר"ט ס"ל כר"ע דְּלְחֶם מְעַבְבִי הַכְּבָשִׂים הֵינּוּ ב' כְּבָשִׂים שְׁלֵמִים וְה"א דְּלְחֶם מְעַבְבִי גַם ז' כְּבָשִׂים לְהִכִּי אִיזְטָרִיף קְרָא דְּהַלְחֶם אִינוּ מְעַבְבִי הַז' כְּבָשִׂים אֲבָל לְבִן נָנֹס דְּשִׁתִּי הַכְּבָשִׂים גּוֹפִיָּהוּ אִין הַלְחֶם מְעַבְבִי א"כ פְּשִׁיטָא דְּאִין הַלְחֶם מְעַבְבִי הַז' כְּבָשִׂים וְלֹא צָרִיף קְרָא לְהִכִּי.

וּלפ"ז יִקְשָׁה לְבִן נָנֹס מִנ"ל הַז' כְּבָשִׂים אִין מְעַבְבִין הַלְחֶם פִּי הִיכִי דְּשִׁנֵּי הַכְּבָשִׂים מְעַבְבִין פִּינּוֹן דְּמֵהִי טַעְמָא אִיזְטָרִיף קְרָא לר"ט שְׁלֹא יְעַבְבִי הַז' כְּבָשִׂים מְשׁוּם דְּלֹא גִילְף מְעַכּוּב הַשְּׁנֵי כְּבָשִׂים לְבִן נָנֹס גְּמִי גִילְף אִיפְכָא דז' כְּבָשִׂים ג"כ יְעַבְבוּ הַלְחֶם עַל פְּרָחָף הִי גְרָאָה דר"ט לֹא דְרִישׁ מִיתּוּרָא דְּקָרָא דְּכְבָשִׂים אע"פ שְׁאִין לְחֶם אֱלֹהִים ה"ק שְׁבַעַת כְּבָשִׂים כו' אע"פ שְׁאִין לְחֶם דְּהָא עֵיפוּבָא לֹא שְׁמַעֲיָנוּ א"כ מַה ת"ל עַל הַלְחֶם וּלְמֵאִי כְּתִיבָה רַחֲמָנָא דְּהַקְרַבָּה זֶה הִיא עַל הַלְחֶם לְלַמֵּד שְׁלֹא נִתְחַיֵּיבוּ בְּכְבָשִׂים קוּדָם שְׁנַתְחַיֵּיבוּ בְּלְחֶם אֲבָל הָא דְּפָרִים כו' וְכְבָשִׂים כו' אִין מְעַבְבִין אֶת הַלְחֶם וְלֹא הַלְחֶם מְעַבְבִין קִים לִן דְּלִיכָא קְרָא לְעֵיפוּבָא וְאַכְתִּי קָשָׁה בֶּן נָנֹס מֵאִי דְרִישׁ בְּקָרָא דְּעַל הַלְחֶם פִּינּוֹן דְּנִתְחַיֵּיבוּ בְּכְבָשִׂים קוּדָם שְׁנַתְחַיֵּיבוּ בְּלְחֶם.

וְעוֹד יֵשׁ לְדַקְדֵּק לְמָה לִּיה לר"ע הָאִי דִּיּוּקָא פְּשִׁטָּה מַגִּיעַ כו' דְּאִין אֱלוֹ הָאֱמוּרִים בְּחֻמְשׁ הַפְּקוּדִים הָא שְׁמַעֲיָנוּ לָה מְעַל הַלְחֶם דְּלֹא נִתְחַיֵּיבוּ בְּאֱלוֹ אֱלֹהִים לְאַחֵר חַיִּיב בְּלְחֶם וְאֱלוֹ הָאֱמוּרִים בְּחֻמְשׁ הַפְּקוּדִים נִתְחַיֵּיבוּ מִיָּד וְעִי' מִת"כ בְּזֶה.

וְלַעֲנֵן הַלְכָה פְּסֵק הַרְמַב"ם ו"ל כר"ע דְּלְחֶם מְעַבְבִי הַכְּבָשִׂים וְעִי' בְּדַבְרֵי הַרְאָב"ד ו"ל וּבְכ"מ ו"ל וּלְפַמְש"כ ר"ט ג"כ ס"ל כר"ע א"כ ר"ט וְר"ע קְשִׁישִׁי מִבֶּן נָנֹס וְר"ש. גְּרָאָה מְבַרְיָתָא דְּלַקְמֵן דָּף מ"ו שְׁתִּי הַלְחֶם הַבָּאִין בִּפְ"ע כו' וּפְלִיגֵי הֵתָם אֲמוּרָאִי בִּפְ"י דְּבַרְיָתָא וְהֵינּוּ אֲלִיכָא דר"ע דְּשִׁתִּי הַלְחֶם בְּאוֹת בְּפִנֵּי עֲצָמֵן וְהַסְעַד הַיּוֹתֵר גְּדוֹל לְשִׁיטָתוֹ ו"ל הוּא

ממתניתין דלקמן פ' אלו מנחות דתנן שתי הלחם כו' פולו לפהגים ובזו יפה פח פהגים
מפח מזבח ופי' בפ' המשנה דקמ"ל בזו יפה פח פהגים לעולם אפי' בפאים בפ"ע והיינו
דיתורא דבזו יפה מתפרש בתרי אנפי או דאמי לאשמעינן דבזו יפה ולא באחרת וזה
ברישא התם דאמי לאפוקי יין נדבה ע"ש אבל בסיפא לא אשכחן למעוטי דבר אחר אלא
ה"ק בזו יפה פח פהגים לעולם אפילו בבאין בפ"ע הרי סתמא דמתניתין אתיא כר"ע
ורש"י ז"ל פי' התם ג"כ כנ"ל אלא דכ' שם תלתא פי' ואין דבריו ז"ל מובנים דמ"ש
בשתי הלחם נדבה פבר פתב הצ"ק ז"ל שם דשתי הלחם ליתנהו נדבה אלא העיקר כפי'
הב' שם דאמי לאפוקי מהאי אמורא דאמר לקמן דלשריפה אתין ומ"ש שם עוד ע"א
לאפוקי מדר"ע כו' ג"כ אינו מוכן דאי פוונתו למימר דאמי לאפוקי מדר"ע דשתי הלחם
באין בפ"ע אלא אין באין כלל הא לא משמע הכי לישנא דהש"ס שם ע"ש אלא ונדאי
העיקר כפי' זה דאמי לאפוקי מ"ד לשריפה באין קמ"ל דבזו יפה פח הפהגים לעולם
ובדברי הרמב"ם ז"ל בפ' המשנה ומוכח דסתמא דהתם כר"ע אתיא ויפה כ' התו"ט
דמהא תיובתא לדברי הרמב"ד ז"ל אלא דכתב להאי פירושא שם בשם הרמב"ם ז"ל,
ובאמת רש"י והרמב"ם ז"ל גם כן מפרשי הכי וליפא פי' אחרוני שם ודברי התוס'
חדשים אינן מובנים ע"ש אלא דאפתי יש לדקדק בהך שמעתא דלקמן ולאפוקי ממאן
קאמר דאי כפרש"י ז"ל שם דאמוראי פליגי לקמן אי באין לשריפה או לאכילה הא ליפא
מחלוקת כלל בזה ורב יוסף הוא דאמר הכי אבל כ"ע מודו דיעובר צורתן ונשרפין ולרב
יוסף מה"ת ולרבה ורבא מדרבנן והיכי שייך למימר דמתניתין דהתם קמ"ל דבזו יפה
פח פהגים לעולם פיון דלכ"ע אין נאכלין.

ועוד היכי שייך למימר דמתני' אתי לאפוקי מד' רב יוסף דמפרש לברייתא אלא משמע
דמתני' אתי לאפוקי מברייתא גופא דתני בה דשתי הלחם הבאות בפ"ע נשרפין ומתניתין
פליגי ואשמע לן דבזו יפה פח פהגים לעולם וגם אם באין בפ"ע נאכלין וא"כ אמאי לא
פסק הרמב"ם כמתניתין דלקמן ועי' בדברי הרע"ב ז"ל שכתב כן בפירוש דמתניתין אתי
לאשמעינן דלאכילה עומדין ולא לשריפה משמע דאפילו גזירה דרבנן גם כן ליפא אלא
דאם כן ע"כ צ"ל דר' עקיבא גופא הוא דפליג על ברייתא דלקמן ואומר דלאכלין דאל"ה
לא אשכחן מאן דפליג על ברייתא ובתוספתא ראיתי דהן דברי ר"ע עצמו ואמר פיצד
יעשה אנפי ותעובר צורתו כו' וא"כלא אשכחן מאן דפליג בהא ואומר דנאכלין ע"כ
נראה יותר לפרש שמעתא דהתם דתנן בזו יפה פח פהגים לאפוקי מ"ד דשתי הלחם
באות בפ"ע וכשהן באין בפ"ע לשריפה אתין וא"כ אין פח פהגים יפה בהם לעולם דהאי
בא לחם הכא בפ"ע דאין פח פהגים יפה בהן להכי תנן בזו יפה כו' לאשמעינן דלעולם
יפה בהן פח פהגים דליפא לחם הכא בפ"ע כלל ולא אשכחן צד שאין פח פהגים יפה בהן
ולאפוקי מר"ע דאמר שתי הלחם באות בפ"ע ונהא דאמרינן התם לאפוקי מ"ד שתי
הלחם הבאות בפ"ע לשריפה אתין לא בעי למימר אלא לאכילה אתין דליפא מ"ד הכי
אלא אתי לאפוקי מ"ד דשתי הלחם באות בפ"ע וא"כ לשריפה אתין ואין פח פהגים
יפה קמ"ל דלא פהאי תנא ואולי כן הוא פוונת רש"י ז"ל בפ' ב' ומ"ש שם קמ"ל לא
קאי אהאי פירושא ע"ש.

עוד יש לדקדק מהא דלעיל דף ט"ו דאמרינן לחם גלל כבשים ואין כבשים גלל לחם מזה
משמע קצת דלא קי"ל כר"ע דלחם מעפב הכבשים דא"כ הלחם עיקר והכבשי' [בגללו]

אָלאַ דבֿסוֹף הוֹרִיזוֹן מְצִינֵנוּ אִיפֿכָּא דְאִמְרִינֵן הֵתָם עוֹמְרֵן קוֹדֵם לְכַבֿשׁ הַבָּא עִמּוֹ שְׁתֵּי הַלָּחִם קוֹדְמִים לְכַבֿשִׁים הַבָּאִים עִמָּהֶם זֶה הַפֿלֵל דְּבַר הַבָּא חוֹבָה לְיוֹם קוֹדֵם לְדְבַר בְּגִלְלֵי לָחֵם מִשְׁמַע דְּעוֹמְרֵן וּשְׁתֵּי הַלָּחִם הֵם עֵיקַר הַחוֹבָה וְהַכַּבֿשׁ וְהַפְּכָשִׁים הֵם פְּאִים בְּגִלְלֵי וְזֶה פְּשִׁיטָה ר"ע דְּהַלָּחִם עֵיקַר וְלֹא מְצִינֵנוּ פְּעֻת בְּדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ז"ל דִּין עוֹמְרֵן וְכַבֿשׁ הַבָּא עִמּוֹ אִי מְעַכְבִּי זא"ז וּבִתְּוֹסְפֵתָא אִיתָא דְאִין מְעַכְבִּין זא"ז פִּינֵן דְּלֹא הִוּוּקְרוּ זל"ז לְשׁוּם דְּבַר וְכֵן אִיתָא בַּת"כ דְּלֹא מְעַכְבִּי זא"ז וְקוֹדְמַת הָעוֹמְרֵן לְכַבֿשׁ הַבָּא עִמּוֹ פְּכַר פְּתַב הַכ"מ ז"ל בַּפ"ח מֵהַלְכוֹת תְּמִידִין דְּהַקְטֵרְתוֹ קוֹדֵם לְכַבֿשׁ אַע"ג דְּמִנְחָה הִיא וּבְכָל מְקוֹם בְּהֵמָה קוֹדֵם לְמִנְחָה הַבָּא שְׁאִנִּי דְּהַכַּבֿשׁ בָּא בְּגִלְלֵי הַלָּחִם וְעִי' בַּלַּח"מ ז"ל שֶׁם שְׁפָתַי בְּשֵׁם מֵהַר"מ מְטָרָאנִי דְּהַקְדִּימָה הִיא לְהַגְשָׁה וְתַנּוּפָה שֶׁל הָעוֹמְרֵן אֲבָל קְמִיצָתוֹ וְהַקְטֵרְתוֹ הִיא אַחַר הַכַּבֿשׁ.

וְקָשָׁה לַפ"ז הָא דְתַנָּא הֵתָם שְׁתֵּי הַלָּחִם קוֹדְמִים לְשְׁתֵּי פְּכָשִׁים וְאִיזָה קְדִימָה שְׁיִיף הֵתָם בְּהָא תַּנּוּפָתָן פְּאַחַת הֵם אָלֹא ע"כ צ"ל דְּאֲכִילַת הַשְׁתֵּי לָחֵם קוֹדֵם לְכַבֿשִׁים וְה"נ גַּבִּי עוֹמְרֵן הַקְטֵרְתָּ הָעוֹמְרֵן קוֹדֵם לְכַבֿשׁ הָעוֹלָה הַבָּא עִמּוֹ וְעִי' פ"ט מֵהַלְכוֹת תְּמִידִין הַלָּכָה ט' שְׁפָתַי הָרִי שֶׁהִי לְפָנָיו הַרְבֵּה מִמִּין קָרְבָן פִּיצוּד הֵן קְרִיבִים פְּרִים קוֹדְמִין לְאִילִים כו' שְׁתֵּי הַלָּחִם קוֹדְמִין לְשְׁנֵי פְּכָשִׁים מִשְׁמַע דְּהַקְרָבָה אִינְרִי מִי קוֹדֵם וְהָרִי בְּשְׁתֵּי הַלָּחִם לִיכָּא הַקְרָבָה וְע"כ לְעַנְנֵי אֲכִילָה מִינְרִי וְכַמֿש"כ שֶׁם הַלָּכָה י"ב ע"ש: דָּף מו גְּמָרָא דַּר' יוֹחָנָן גּוֹפָא מִיבְעִי לִיָּה כו'.

לְכַאוּרָה קָשָׁה הִיכִי קְאָמַר ר"י וְאִיזָה זִיקָה שְׁלָהֶם שְׁחִיטָה אִי מְסַפֿקָא לִיָּה דְגַם תַּנּוּפָה עוֹשָׂה זִיקָה א"כ זִיקַת שְׁחִיטָה לְמָה לִי פֿלֵל דְּכַבֿר הִוּוּקְרוּ בְּתַנּוּפָה. וְנִרְאָה דְּתַרְנוּנֵיהּוּ אִינְצֵטְרִיף לְאִשְׁמְעִינֵן וְלֹא שְׁמַעִינֵן חֲדָא מִחֲבַרְיָה דִּי"ל אִפֿי' תַּנּוּפָה עוֹשָׂה זִיקָה אִינְצֵטְרִיף לְאִשְׁמְעִי' דְּשְׁחִיטָה גַם כֵּן עוֹשָׂה זִיקָה דְּלֹא נִיחָא דְּנִקָּא תַּנּוּפָה שְׁהוּוּקְרוּ זל"ז בְּתַנּוּפָתָן הוּא דְּעוֹשָׂה זִיקָה לְהַדְדִי אֲבָל שְׁחִיטָה אֲפֿשָׁר אִין עוֹשָׂה זִיקָה וּנְפ"מ אִם לֹא הוּוּכְפוּ יַחַד דְּתַנּוּפָה לֹא מְעַכְבִּיא קמ"ל ר"י דְּשְׁחִיטָה עוֹשָׂה זִיקָה וְלֹא שְׁמַעִינֵן מִינְיָה הִיכִי ס"ל בְּתַנּוּפָה דִּי"ל דְּבַתַּנּוּפָה ג"כ פְּשִׁיטָא לִי דְּעוֹשָׂה זִיקָה אֲבָל שְׁחִיטָה אִינְצֵטְרִיף לִי לְאִשְׁמְעִי' אָלֹא דא"כ אִמְאִי קְאָמַר הַש"ס אוּ דִּילְמָא כו' וְתַנּוּפָה מְסַפֿקָא לִיָּה.

וּלְפִי הַנֵּ"ל י"ל דְּתַנּוּפָה נְמִי פְּשִׁיטָא לִיָּה וּשְׁחִיטָה אִינְצֵטְרִיף לְאִשְׁמְעִינֵן אָלֹא מִשְׁמַע מְזָה דְּאִי תַּנּוּפָה עוֹשָׂה זִיקָה לֹא אִינְצֵטְרִיף לְאִשְׁמְעִינֵן דְּשְׁחִיטָה עוֹשָׂה זִיקָה וְע"כ זֶה דְּנִקָּא בְּשְׁחִיטַת הַכַּבֿשִׁים עִם הַלָּחִם דְּהוּוּקְרוּ זל"ז ג"כ דְּשְׁחִיטַת הַכַּבֿשִׁים מְקַדְשָׁתָן אֲבָל שְׁאָר שְׁחִיטוֹת כְּגוֹן מוֹסְפִים עִם הָאִמּוּרִים כַּת"ק וְדִאִי לֹא הוּי זִיקָה וְכַבֿר פְּתַבְתִּי לְעִיל דְּדַבְּרֵי הַכ"מ ז"ל שְׁפָתַי דְּהַרְמַב"ם ז"ל הוּצִיא מְכָאן דְּאִם נְשַׁחְטוּ כְּוָלָן מְעַכְבִּין זל"ז צ"ע וְעִינֵן בַּלַּח"מ ז"ל וּבַבְּה"ז: וְהִנֵּה ר' יוֹחָנָן אִתִּי לְאִשְׁמְעִינֵן דְּשְׁחִיטָה עוֹשָׂה זִיקָה בֵּין לר"ע דְּאָמַר דְּכַבֿשִׁים אִין מְעַכְבִּין הַלָּחִם וְלָחֵם בָּא בַּפ"ע אֲבָל אִם נִזְקַק לְשְׁחִיטַת הַכַּבֿשִׁים מְעַכְבִּין אוֹתוֹ וְאִינוּ נְאָכְלֵן אִם אֲבָדוּ קוֹדֵם זְרִיקָה וּבֵין לְבֵן לְגַס דְּהַלָּחִם אִינוּ מְעַכְבִּי הַכַּבֿשִׁים אֲבָל אִם נְשַׁחְטוּ בְּלַחְמֵן וְאֲבָד הַלָּחִם אֲבָדוּ כַּבֿשִׁים ג"כ וְלֹא יִזְרוּק דְּמֵן וְהַתּוֹס' ז"ל הָאִרְיִכוּ לְהַקְשׁוֹת לְרַאבְר"ש דְּאִין שְׁחִיטָה מְקַדְשָׁתָא אִמְאִי יֵאבֵד הַלָּחִם הָא יְכוֹל לְפָדוּתוֹ ע"י ב"ד ז"ל וַיֵּשׁ לְזִקְדָּק לר"ע דְּאָמַר דְּלָחֵם בָּא בַּפ"ע ע"כ ס"ל דְּהוּי עֲלִי' קְדוּשַׁת הַגּוֹרֵף דְּהָא מִנְחָה מִיִּקְרִי וְאִם בָּא בְּלֹא כַּבֿשִׁים נְאָכְלֵן לְעַצְמוֹ אֲבָל פְּשָׁבָא עִם הַכַּבֿשִׁים וְנְשַׁחְטִים וְאֲבָדוּ

אין ללחם ג"כ תקנה ואסור באכילה והיכן מציינו למימר לר"ע דאין על הלחם אלא קדושת דמים א"כ היכי ס"ד למימר לקמן דבא לשריפה על המזבח כיון דאין עליהם קדושת הגוף אלא ע"כ ס"ל דתנור מקדש להו ונחית עליהו קדושת הגוף גם בלא שחיטה ולא שנייה פלל בהו פדי' ונפיר קא' ר"י דר"ע מודה דאם הונקו זל"ז בשחיטה דלא יבא הלחם בפ"ע אלא יאבד והא דפליגי לקמן רבי ור"א בר"ש אי שחיטה מקדשא אי לא ע"כ ס"ל כן מס דאין לחם בא בפ"ע ושחיטת הגזבח הוא דמקדשא ליה ויתבאר עוד בזה בשמעתין בס"ד.

אבל באמת הא דאשמע לן ר"י בשחיטה עושה זיקה לכ"ע איצטריף לתרנוייהו ללחם ולכבשים אפילו לכן ננס דס"ל דבלא"ה מעכבי כבשים ללחם אפ"ה איצטריף לאשמענו דאם הונקו זל"ז בשחיטה ואבדו הכבשים יאבד הלחם ולא יוכשר גם אם יביא כבשים אחרים והיינו דאמרינן להא דינא גם בתודה אע"ג דלכ"ע אין תודה בלא לחם ואין לחם בלא תודה אפ"ה נ"מ בזיקת השחיטה זע"ז דאם אבד אחד מהם נפסל גם השני ולא יוכשר הלחם אפילו יביא תודה אחרת וע"כ צ"ל פן דאל"ה מאי קאמר אבדו כבשים אבדו הלחם משמע דאם לא נזקו משחיטה ואבדו הכבשים הלחם יאכל וזה אינו דהא לחם הביא בפ"ע לר"ע נמי תענבר צורתו וכו' ואינו נאכל אלא ע"כ לענן זה דקאמר דאין הלחם אבד דיוכל להביא כבשים אחרים ולהכשיר הלחם אלא דנפ"מ בין אבידת הלחם מפני שבאין בפ"ע ובין אבידתו אחר שהונקו זל"ז דאם באין בפ"ע בהכשר באו ומתירין החדש במקדש אבל אחר שזנקו זל"ז פסולין הו לגמרי ולא הותר החדש.

ולקמן יתבאר יותר כמה יתירו שתי הלחם הבאות בפ"ע את החדש במקדש כיון דאין נאכלות ואין נשרפות על המזבח: וכ"ז הוא בהו דאבדו כבשים אבדו לחם אבל בהא דאבד הלחם אבדו כבשים ע"כ לא איצטריף אלא לכן ננס דהלחם אינו מעכב הכבשים קמ"ל דאם הונקו זל"ז מעכב הלחם את הכבשים אבל לר"ע לא איצטריף להא דהונקו בשחיטה דבלאו הכי כיון דאבד הלחם אבדו הכבשים ג"כ דליכא למימר דאי לא הונקו בשחיטה הי' מביא לחם אחר כיון דכבר נשחטו הכבשים אין להביא להם לחם אחר אבל אי נימא דתנופה עושה זיקה גם בזה נ"מ אפילו לר"ע דאבדו כבשים ואינו מביא לחם אחר ועפ"ז יש לדקדק הא דפריף הש"ס אי שחיטה עושה זיקה אמאי יזרק הדם בתודה אם נפסל הלחם משמע דאי אין עושה זיקה א"ש ואמאי הא בתודה לכ"ע מעכבי אהדדי הלחם את התודה והתודה את הלחם וא"כ אפילו בלא זיקה דשחיטה אמאי יזרק הדם בלא לחם וי"ל דאי לא דהונקו בשחיטה אע"ג דמעכבי אהדדי היינו דאין יוצא ידי גדרו וצריף להביא תודה אחרת עם לחמה אבל זו לא מיפסלא נאפילו עבר ושחט תודה בלא לחם לא מיפסיל וזרק הדם דאשפחן תודה באה בלא לחם כגון תמורה וחליפין כדאיתא לקמן פרק התודה להכי פריף כיון דהונקו זל"ז בשחיטה תיפסיל נמי התודה שלא לזרוק ומשני שאני תודה כו' ועוד יתבאר יותר בשמעתין בזה בס"ד: ע"ב גמרא אליבא דכן ננס לא תיבעי לה כו'.

צריף לדקדק אמאי פשיטא ליה כ"כ לב"נ דהלחם השני א"צ תנופה כיון דהראשון נאבד הוא כאלו לא הי' פלל ואי משום דכבשים כבר הונפו ומה אלו הנזרף כבשים לעצמן אפ"ה צריף להנזרף הלחם ג"כ והלחם השני ג"כ אפילו אם כבר הונפו הכבשים הלחם ליתבי

תנופה כמצינתו וצ"ל פיון דכבר הונפו כבשים עם לחם אע"ג דנאבד הלחם הלחם השני א"צ תנופה וכי מיבעי ליה אליבא דר"ע דאמר לחם עיקר אי צריף להגיפן או דילמא נהי דלחם בפ"ע בעי תנופה אבל בא עם הכבשים שהם מתירין דידיה וכבר הונפו עם לחם א"צ להגיף הלחם השני והרמב"ם ז"ל לא פתב להך בעיא וכשיטתו דתנופה עושה זיקה אבל לכאורה אפילו אי תנופה עושה זיקה היינו דוקא שהונפו פאחד הכבשים והלחם אבל אם הונפו זה בפ"ע וזה בפ"ע אין זה זיקה.

וכן הוא משמעות לשון הרמב"ם ז"ל ואם הונפו עם הכבשים מעפבין זא"ז משמע דוקא שהונפו עם הכבשים ביחד אבל לא זה בפ"ע כו' וא"כ איפא למיבעי אם הונף הכבשים והלחם כ"א לעצמו ואבד הלחם אם הלחם השני צריף תנופה אי לא וצ"ל דל"ד הונפו עם הכבשים הוא דעושה זיקה אלא ה"ה אם הונפו בפ"ע הונקו זל"ז או י"ל דאם הונפו בפ"ע לכ"ע צריף הלחם השני תנופה ג"כ פיון דכבשים הונפו בפ"ע ודו"ק: שם גמרא ומ"ש שבעת כבשים כו' דלא מקדשי ולא מעפבי.

וכ' התוס' ז"ל דלאו דוקא הא דלא מעפבי דמקרא נפקא לן לעיל ג' כבשים אע"פ שאין לחם וה"נ לחם אע"פ שאין כבשים ואפתי קשה אמאי לא קאמר הש"ס דמאה גופא שמעינן דכבשים מקדשי ללחם מדמעפבי אהדדי למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה משא"כ ג' כבשים עם הלחם דלא מעפבי אהדדי וצ"ל דנהי דלא מעפבי אהדדי מ"מ כי אייתינהו ושחטן על הלחם דילמא הני נמי מקדשי ללחם אלא דלפ"ז מאי משני הואיל והונקו זל"ז בתנופה הא עדיפא מינה איפא למימר דהני מעפבי אהדדי והני לא מעפבי ואפ"ה ס"ד דהני נמי לקדשי ללחם וצ"ל דהא דזקוקים זל"ז בתנופה עדיפא ליה פיון דנעשין פאחת במצות תנופה מסתברא שהם מקדשי הלחם ג"כ אבל עדיין קשה מאי פריף אב"י מתודה דליכא תנופה הא תודה מעפבי ללחם משא"כ שבעה כבשים דלא מעפבי וי"ל דהיינו דפריף הכא איפא זבחים אחרוני דנהי דבתודה ליכא תנופה ואפ"ה מקדשי היינו משום דליכא זיבחה אחרני' אבל הכא דאיכא זיבחה אחרני' דילמא כולהו מקדשי אע"ג דלא מעפבי וגם ליכא תנופה עד דמסיק דילפינן מאיל גזיר השלמים לחוד הוא דמקדשי ללחם וק"ל: שם גמרא שתי הלחם הבאות בפ"ע ינפו ותעובר כו' כבר פתבתי למעלה דע"כ צ"ל לר"ע בתנור מקדש להו דאל"ה אין שם מנחה עליו פיון דלא קדוש קדושת הגוף ולא דאפילו אי תנור מקדש מ"מ לא אשכחן קרבן כה"ג שלא יהי ממנו שום דבר למזבח ונחלקו בזה רבה ורב יוסף רבה אמר דלאכילה הוא בא ומשום גזירה שמה יאכלו קודם היתר הכבשים אפילו אם יש להם כבשים וכשיש להם כבשים אפילו לר"ע אסור לאוכלן עד שייתירו אותן דמן של כבשים ורב יוסף אמר דלשריפה אתין מה"ת והי שריפה לאו שריפה על המזבח קאמר דהא חמץ הם ואסור בכל תקטירו אע"ג דכ' קרבן ראשית כו' מ"מ למזבח לא קרב חמץ ועי' זוה"ק פ' תצוה אלא פשריפת פרים ושרפים בבית השריפה ומן הדין הי' מותר לשרפו מיז' בי"ט פיון דמצינתו בכף אלא ממתין לשרפן שמה ינדמן להם כבשים ויהי' מותר לאוכלן והאי תעובר צורתו לאו לינה קאמר אלא צורת הקרבנות ופרש"י עד אחר תמיד שלבן הערבים דאין לחוש עוד לכבשים וא"כ שורפן בי"ט אחר תמיד של בין הערבים אבל התוס' ז"ל הקשו על רש"י ז"ל לפי שיטתו בקרבן צבור קרב גם אחר תמיד וא"כ כל היום יש לחוש להנדמנות כבשים ע"כ פי' דצורת הקרבנות היינו עד הלילה ובלילה שורפין אותן וראיה מכאן

לדברי הרמב"ם ז"ל שכ' דשריפת פרים אפ"ל בליקלה וכמ"ש בזה בח' לזבחים דף ק"ג באריכות קצת ע"ש אף האי דינא גופא אי קרפן צבור קרב אחר התמיד יש מקום עיון בזה ויתבאר למן בפירקין בס"ד: שם תוס' מה בפורים כו' ואפ"ה איצטריה קרא כו'.

זה פשוט דאיצטריה גז"ש דיהי' שהלקחם יעכב הפכשים אבל הא תקשי מאי פריה לעיל לר"ע לילף יהי' מיהי' פיון דילפינו הקא מביכורים דבאין בפ"ע וע"כ לא איצטריה קרא דביכורים אלא פי היכי דלא גילף מגז"ש דיהיו דמעפבי הפכשים ללקחם דאל"ה לא צריה קרא דלא ליעכב לכמה דליכא קרא לעיכובא וצ"ל דאי הוי גז"ש גמורה הוי עדיפא מדרשא דביכורים והוי ילפינו מגז"ש לעיכובא: דף מז גמרא פכשי עצרת כו'.

ופליגי רבי וראבר"ש רבי אומר דבשחיטה לחוד קדוש ואינו קדוש ויליף מקרא דנאת האיל יעשה זבח הזביחה מקדשא וראבר"ש אומר דלא מיקדש הלקחם עד שישחוט ויזרוק לשמן דיעשה פתיב עד שיעשה כל עשיות ופליגי אב"י ורבא אליבא דרבי אב"י אומר דקדוש ואינו קדוש היינו קדוש ואינו גמור היינו דקדוש קצת ולא נגמר קדושתו ורבא אומר קדוש ואינו ניתר היינו דקדושתו קדושה גמורה היא אבל אינו ניתר לאכילה עד אחר זריקה ולרבא אתי שפיר אע"ג דיליף רבי מקרא הזביחה מקדשא ללקחם מ"מ אינו ניתר עד אחר זריקה כמו הזבח עצמו אבל לאב"י פיון דגלי רחמנא הזביחה מקדשא מנ"ל דלא הוי קדושה גמורה והנה מסקינן דלכ"ע אליבא דרבי קדוש הוא בשחיטה ליפסל ביוצא והא דלאב"י אינו גמור ולרבא הוי קדושה גמורה נ"מ למיתפס פדיונו וכתב רש"י ז"ל תרי גוסחי בזה לחוד גוסחא לאב"י לא תפוס פדיונו דעל המעות לא חל קדושת שתי הלקחם ויכול לשנות המעות לשאר קרבנות והלקחם ג"כ אינו יוצא לחולין ולרבא תופס פדיונו ויוצא לחולין וגי' זו נפלאה היא וכמו שהקשה רש"י ז"ל דלרבא פשיטא דאינו יוצא לחולין וכדאימתא בפסחים ועוד אי יוצא לחולין גם לרבא אמאי נפסל ביוצא גם לרבי היכן מציינו קדושת דמים דמקפסל ביוצא ולאב"י פשיטא דלא הוי ליה למקפסל ביוצא פיון דאפילו הפדיון לא תפוס.

ועוד דאמאי לא תפוס פדיונו אפ"ל קודם שחיטה פיון שהקדיש לשתי הלקחם ועוד דאם אין הלקחם יוצא לחולין א"כ אשפחן לאב"י דקדוש יותר מלרבא דלרבא יוצא לחולין וכבר כתב רש"י ז"ל לשבשה והעיקר כגי' זו לאב"י תפוס פדיונו דנהי דשחיטה קדושה ליה דאינו יוצא לחולין ע"י פדיון מ"מ אין קדושתו גמורה וכי פודיהו מיתפס הפדיון בקדושה ג"כ ולרבא לא תפוס פדיונו כלל דקדוש לגמרי ולא שיהו ביה פדיון כלל ולראבר"ש אינו קדוש כלל ונפדה אפילו אחר שחיטה ויוצא לחולין אלא דלפ"ז יקשה הא דקאמר אלא לאב"י מאי אכא בין רבי לראבר"ש הא אכא בינייהו דלרבי אין הלקחם יוצא לחולין ולראבר"ש יוצא לחולין ע"י פדי' כמקודם שחיטה.

והתוס' ז"ל הרגישו בזה בד"ה בקונטרס פ"ל בסוף דבריהם אלא דלשונם ז"ל מגומגם קצת וי"ל דה"ק בשלמא לרבא היינו דאיכא בינייהו דלרבי חל קדושת הגוף על הלקחם על ידי שחיטה ולראבר"ש עדיין אין עליו קדושת דמים אלא לאב"י איזה קדושה חלה עליו דלא ליהוי קדושת דמים פיון דתפוס פדיונו ומשני דחלה עליו קדושת הגוף קצת דנפסל ביוצא ומהאי טעמא אין יוצא לחולין ע"י פדיון אלא דהפדיון נתפס ג"כ בקדושה ואפשר לזה נתפוננו התוס' ז"ל במש"כ והשתא א"ב כנ"ל והשתא לפ"ז לאב"י דין פסול

יוצא ודין פדיון אינו שוין בדינו דדבר המקודש בכלי נחתא עליה קדושת הגוף ואין לו פדיון ואפ"ה לא מיפסל ביוצא ואלו שתי הלחם שנתקדש ע"י שחיטה אין עליו קדושת הגוף גמורה ותפיס פדיונו ואפ"ה מיפסל ביוצא אע"ג דקדושתו קלה מקדושת כלי.

וכבר האריכו בזה התוס' ז"ל לעיל לישב הא דאמרינו לעיל דלאחר שחיטה אבדו כבשים אבד הלחם ואמאי לא פריה ליה לאבני אליבא דרבי וכתב שם דלאבני לא יפוק לחולין משום דתנור מקדש וסוגיא דפסחים דלרבי לא נפיק לחולין גבי תודה הוא דלא פאבני דבלחמי תודה ליפא תנור ואין דבריהם ז"ל מובנים לי אי טעמא הכא משום דתנור מקדש א"כ אמאי תפיס פדיונו ומ"ש מכל המנחות שנתקדשו בכלי דאין להם פדיון ואין פדיונו נתפס פלל אלא ודאי הא דאין יוצא לחולין הוא משום דשחיטה מקדשא ליה במקצת והיינו טעמא דמיפסיל ביוצא ואי לאבני יוצא לחולין בלי קדושת כלי אמאי מיפסיל ביוצא בלחמי תודה וכן בכבשי עצרת הא משום קדושת כלי לא מיפסיל ביוצא אלא ונדאי שחיטה הוא דמקדשא ולא תקשי לאבני אליבא דרבי לעיל הא דאבד הלחם אבל לראבר"ש ולמאי דבעי למימר דתנופה נמי עושה זיקה אפי' לרבי ע"כ צ"ל הא דאינו פודיהו הוא משום דתנור מקדש ולפ"ז לא שייך פלוגתא דאבני ורבא אליבא דרבי גבי כבשי עצרת דלכ"ע לא תפיס פדיונו פינו דנתקדש בתנור וכבר פתבתי לעיל בזה ועוד יתבאר בשמעתי: והנה סילקא שמעתיא דרבי וראבר"ש בקראי פליגי ויש לדקדק מהא דאמרינו במס' יבמות דף ק"ד וכמה שרקקה תחליף ומסיק התם דתליא בפלוגתא דרבי וראבר"ש בב' דברים המתירין אי מעלין זבל"ז ולרבי דאמר מעלין רקקה נפסלה מן האחין מנ"ל הא דילמא דווקא הכא גלי רחמנא דשחיטה מקדשא והכי משמע דווקא שחיטה היא דמקדשא וראבר"ש נמי מודה דאם לא הי' לחם בשעת שחיטה זריקה לא מקדשא ליה פלל אע"ג דמזה אין ראיה פינו דלא הי' הלחם בשעת שחיטה אינו ראוי לזריקה ג"כ ולהכי לא מקדשא ליה מ"מ מנא לן למילף בעלמא מהכא נהי דגבי קדשים גופא ילפינו מהדדי לראבר"ש כמו בתודה אע"ג דכ' קרבנו על זבח וכן גבי נסכים אע"ג דכ' זבח ונסכים אפ"ה יליף מאיל נזיר דכ' יעשה דבעינו דבכולהו פל העשיות דווקא היינו בקדשים גופא אבל מנ"ל וי"ל דלראב"ש שפיר ילפינו בעלמא ק"ו מקדשים אם בקדשים אין מתיר אחד מועיל כש"כ בעלמא והיינו דאמרינו התם והא ב' דברים המתירין אין מעלין זבל"ז אפילו בקדשים וכ"ש במדי דחול ומשני לא כרבי ולא יליף מהא דרבי דחולין מקדשים לא אמרינו אלא ה"ק לא תיקשי לה דגילף מקדשים דמתיר אחד אינו מועיל פלום דאליבא דרבי קאמרינו דבקדשים נמי מועיל מתיר אחד והא דנפסלה ע"י רקיקה מסברא קאמר הכי ועדיין צ"ע ועמ"ש בח' ליבמות ובח' לנדרים פ' נערה: שם תוס' בד"ה עד שישחוט כו'.

א"כ ה"נ בעי למימר ויהי' ראוי לזריקה ולפ"ז קשה אמאי לא קידש הלחם אם זרק שלא לשמו הא כבר נראה לזריקה ולת' דשלא לשמן גרע מנשפף ג"כ צ"ע פינו דאחר קבלה מיד נחית ליה קדושת הגוף פינו דראוי לזרוק היכי פקעי אח"כ קדושה זו אם זרק שלא לשמו ואטו אם יצא הלחם אחר קבלה דנפסל ביוצא אם זרק אח"כ שלא לשמו חוזר הלחם להכשירו והי' נראה דלא אהני הא דכל העומד ליזרק כו' אלא לענין דלא תהני ליה פדיון דכזרוק דמי לענין זה שלא יצא לחולין אבל ביוצא לא מיפסיל עד שישזרוק וא"ש בזה הא דלא אמרינו דא"ב דלרבי אינו יוצא לחולין ולראבר"ש יוצא לחולין דאחר

קבלה לראבר"ש ג"כ אינו יוצא לחולין וראבר"ש עד שיזרוק קאמר ודו"ק: שם תוס' בד"ה ואת האיל כו' עי' רש"ק וצ"ק מש"כ ועי' לקמן פ"ק התודה דהא דאין הלחם מתקדש אלא בשחיטת הזבח הוא דרשא לחוד ואם נשחט שלא לשמו לא קודש הלחם הוא דרשא לחוד ורש"י ז"ל הביא דברי הת"כ ומפורש הוא לקמן פ' התודה'.

שם תוס' בד"ה שיהא הלחם בשעת שחיטה כו' ועוד שמה כו' דבשעת שחיטה בעינן שיהא בפנים ואין זה מוכן לר' יוחנן דלא בעינן על בסמוך אפילו לרבי לא בעינן בפנים ונדוןקא חוץ לחומת בית פאגי הוא דלא קודש הלחם דאיפסיל ביוצא אבל לראבר"ש גם כה"ג פשר פיון דהלחם אינו קדוש: שם גמרא שתי הלחם שיצאו בין שחיטה לזריקה וזרק דמן חוץ לזמן ר"א אין בלחם משום פיגול דאין זריקה מועלת ליוצא משמע דהפכים עצמן מכוונלין לכ"ע.

ויש לדקדק פיון דנפסל הלחם נפסלו גם הפכים וכדאמרינן לעיל דלאחר שהונקו בשחיטה אבד הלחם אבדו כפשים ומאי איריא דהלחם אין מתפגלין הפכים עצמן ג"כ לא ותפגלו דהוי זריקה פסולה ומ"ט דר"ע דאמר יש בלחם משום פיגול נהי דזריקה מועלת ליוצא מ"מ ה"א לא חזי לזריקה כלל אפילו לשמן ולא הוי פהרצאת פשר והכי פריה הש"ס לעיל גבי תודה דאם יצא לחמה אחר שחיטה דהלחם פסול והתודה פשיטה ואמאי פיון דאי פסיל לחם כו' ומשני שאני תודה כו' אבל כפשי עצרת נפסלת גם הם ע"י פסול הלחם והכי שייך פיגול בזה ויתבאר בזה לקמן בבבב"א דר' ירמ' מר"ז: ע"ב גמרא מאי מדזריקת פיגול כו' זריקה שלא לשמה נמי שריא ללחם דכגופא דזיבחה הוא או דילמא לקולא לא כו'.

קצת קשה היכי מדמי זריקה שלא לשמה לזריקת פיגול זריקת פיגול שפיר קבעה ללחם בפיון פיון דלא עקר שם הזבח וא"כ הלחם שייך לו וכגופא דמי אבל זריקה שלא לשמה דעקר שם הזבח ולא שייכא הזריקה על הלחם כלל דלפי זריקתו לשם זבח אחר א"צ לחם כלל וכה"ג תנן לקמן פ"ק התודה דשחיטת פיגול מקדש הלחם ושחיטה שלא לשמו לא מקדשא ליה משום דשחט לשם זבח אחר וצ"ל דס"ד דהכא דהלחם פ"ק נפסל ביוצא ואפ"ה אמר ר"ע דזריקת פיגול קבעי ללחם אלמא דהוי פגופא דזיבחה הכי נמי זריקה שלא לשמה יתר הלחם: שם גמרא כפשי עצרת ששחטן לשמן ואבד הלחם מהו שיזרוק דמן שלא לשמן להתיר בשר.

וכתבו התוס' ז"ל אע"ג דר' ירמ' אמר לעיל אי תנופה עושה זיקה אבד הלחם אבדו כפשים היינו קודם שחיטה אבל אם נאבד אחר שחיטה אפשר שרינו ליה לזרוק שלא לשמן כדי להתיר הבשר.

וכבר דקדקתי לעיל מסתמא דתלמודא דפריה לר' יוחנן בשחיטה עושה זיקה מהא דאם יצא הלחם או נטמא בין שחיטה לזריקה דתני התם הדם זרק ואמאי פיון דאיפסיל ללחם איפסיל נמי תודה אלא דכפשים פשיטא ליה דנפסלין לגמרי והכא מיבעי' ליה לר' ירמ' וצ"ל דסוגיא דהתם אתיא כפשיטותא דר"ז דאמר יש לה דבר שפשר לשמו ונדחה כו' ותודה שאני כדאמר נמי ה"א ר' זירא לר' ירמ'.

ולפ"ז איפשיטא בעיא דר' ירמיה ואסור לזרוק אפילו שלא לשמו אבל הרמב"ם ז"ל בפי"ז מהל' פהמ"ק פתב דאם זרק שלא לשמו ספק הוא אם הותר הבשר משמע דהוי בעי' דלא איפשיטא וא"כ אמאי לא פתב דספק הוא אם מותר לכתחלה לזרוק שלא לשמה.

וקצת נראה מדבריו דלכתחלה ודאי אסור לזרוק שלא לשמן אלא אם זרק הוי ספק אי הותר הבשר וא"ש לפ"ז סוגיא דלעיל דפריד הש"ס שם פיון דאיפסיל לחם ליפסיל נמי תודה והיכי שרינו לכתחלה לזרוק שלא לשמו אלא דלא מצינו פיוצא בזה פיון דפסולין הם לזריקה בין לשמן בין שלא לשמן הוי זריקה פסולה ולא שריא פלל ולא אשפחון אם זרק הורצה אלא בטומאה דהציץ מרצה אבל לא בשאר זריקה פסולה.

וכבר הקשיתי לעיל מהא דאמר ר"ע אם יצא הלחם בין שחיטה לזריקה וזרק חוץ לזמן דישנן בפניגול ואמאי פיון דזריקה פסולה היא ועי' בכ"מ ז"ל שהביא דברי ר' יהושע בב"ש של הרמב"ם ז"ל ליישב הגירסא בדברי הרמב"ם ז"ל וזרק דמן במחשבת הזמן הוי ספק אם הותר הלחם ע"ש.

והדברים בעצמן נפלאים הם מאין יבא היתר אכילה בהו ומש"כ דהוי פחולין הוא תמוה דנהי דפניגול לא הוי דזריקה פסולה היא אחר שאבד הלחם אבל היתר אכילה פשיטא דלא הותרו והעיקר כמש"כ הכ"מ ז"ל דצ"ל וזרק דמן שלא לשמן.

ועוד קשה לי בשמעתין אמאי לא פשיט לי' מפסח גופא דאמרינו בפסחים דאם מתו הבעלים בין שחיטה לזריקה או נטמאו תעופר צורתו ולא שרינו לזרוק שלא לשמן כדי להתיר הבשר ולקמן בשמעתין יבואר עוד בס"ד: שם תוס' בד"ה נהרי תודה כו'.

ד' ז"ל קצת מגומגמים וכוננתם ז"ל דהמקשין פריד מתודה פסול לשמו אם אבד הלחם והא דתני לעיל הדים זרק היינו שלא לשמו ולית ליה סוגיא דלעיל דמסיק התודה לא מיפסילי וכשרה גם לשם תודה.

ועי' צ"ק ז"ל מ"ש לפרש סוגיין דלעיל היינו הך דלעיל דף ט"ו ול"ד ומשני שאני תודה דקרי רחמנא שלמים הילקף לכתחלה יכול לזרוק לשם תודה פי אבד הלחם כצ"ל, ולפ"ז למסקנא אפילו לשם תודה מותר לזרוק וע"ז הקשו דהוי ליה למימר לאו מילתא היא דבתודה לשמו נמי כשר ולא נדחה מלשמו פלל ע"כ פי' דלשמו פסול גם למסקנא ופריד שפיר הרי תודה נדחה מלשמו וכשר שלא לשמו ומשני שאני תודה דקריא רחמנא שלמים והוי פלשמו אבל לשם תודה פסול ואפילו למ"ד פסח לא בעי עקירה בשאר ימות השנה וכשר אפילו לשם פסח דשלמים לשם פסח קשחית הכא פסול לשם תודה פיון דסבר נשחטה לשם תודה פן הוא פנונת דבריהם ז"ל.

ולדידי צ"ע דהא אשפחון מותר תודה דקרבה בלא לחם וה"ק למה יפסל אם שחטה או זרק דמה לשם תודה בלא לחם. ולפי משמעות רש"י ותוס' ז"ל אם שחטה בלא לחם כשרה דלא הונוקו זל"ז ונוקא אם שחטה לשמה דהונוקו זל"ז ואבדו הלחם אינו פשיטה לשמה ולקמן משמע דאפילו כבשי עצרת ששחטן לשמן אפי' לפני זמן כשרים וכמ"ש התוס' ז"ל לקמן ויבואר לקמן בזה דלמ"ד אין כבשים בלא לחם ואפילו בזמן אמאי

כְּשֶׁרִים שְׁלֵא בְּזִמְנָן לְשִׁמּוֹן וּמִסְתִּימוֹת דְּבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל נִרְאָה דְּלִשְׁמ תּוֹדָה נְמִי כְּשֶׁר
אֶפְיֵלוּ נֶאֱבַד הַלְחָם עֵי פִי"ב מֵה' פִּהֵמ"ק: שְׁם גְּמָרָא מוֹשֶׁף שְׁתִּים מִהֶן וּמִנִּפּוֹ.

עֵי תוֹס' ו"ל שְׁפִתְבוּ דְצָרִיף לְהַנִּיף בְּלוֹן לְרַבִּי אֶלָּא דְמַנִּיף שְׁתִּים שְׁתִּים כִּמ"ש וּלְד' קָאֵי
אוֹקִימָתָא דְרַב חֲסָדָא דְאַתִּי פְּרַבִּי וְרִש"י ו"ל פֶּתַב לְקַמְן דְּאֵי פְּרִיף הָאֵי אוֹקִימָתָא לְגַמְרֵי
הָאֵי רַבִּי בְּלוֹהוּ אַרְבַּעַה צָרִיף לְהַנִּיף וְלִישְׁנָא דְהַש"ס וְדָאֵי רַאבְר"ש הֵיא מִשְׁמַע דְּבְרֵינִתָּא
קַמְיִתָּא שְׁפִיר אֲתִי פְּרַבִּי וּבִין לְשִׁיטַת רִש"י ו"ל וּבִין לְדְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל פּוֹדֵן בְּפָנִים
וְאוֹכְלוֹ בְּפָנִים לְכוּלְהוּ ד' לֹא יִדְעִינָן הֵי מִינִינִיָּהוּ דְקִדְשִׁינְהוּ שְׁחִיטָה וּנְפִסְלוֹת בְּיוֹצֵא בִין
קוֹדֵם פְּדִיוֹן וּבִין לְאַחַר פְּדִיוֹן דְּשָׂמָא אֵלוּ הַשְּׁנִים הֵם הַמְקַדְּשׁוֹת דְּאִין בְּרִינְהָ וְהָא דְלֹא
מוֹקְמִינָן דְּפְרִיף לְהוּ מִבְּחוּץ וּכִמ"ד יֵשׁ בְּרִינְהָ מִשׁוּם דְּרַבִּי ס"ל אִין בְּרִינְהָ בְּפָרְק הַשְּׁוֹלַח
בְּגִיטִין ע"ש אֶבֶל הַרְמַב"ם ו"ל פֶּתַב לְבְרֵינִתָּא פְּפִשְׁטָא דְמוֹשֶׁף שְׁתִּים מִהֶן וּמִנִּיחָן וְהֵב'
הָאֲחֵרִים פּוֹדֵן בְּפָנִים וְאוֹכְלוֹן בְּחוּץ וּכְבָר תְּמָה הַלַּח"מ ו"ל עַל דְּבָרֵי ו"ל הָא קִי"ל דְּאִין
בְּרִינְהָ בְּדְאוֹרֵינִתָּא וְעוֹד אֵי יֵשׁ בְּרִינְהָ וְאוֹכְלוֹן בְּחוּץ אֲמַאי לֹא יִפְדָּה אוֹתָן בְּחוּץ ג"כ.

וְנִרְאָה לִינִישַׁב דְּבָרֵי ו"ל לְשִׁיטַתוֹ לְקַמְן בְּסוּף מְכִילְתִּין דְּתַנּוּן שׁוֹר בְּשַׁנְרֵי הַקְּדוֹשׁ הַגְּדוֹל
שְׁבָהוּ הַקְּדוֹשׁ וְחוֹלְשִׁין אַף לְבִינוּנֵי דְגַם הוּא בְּכָלֵל גְּדוֹל וְאַמְרִינָן בְּגְמָרָא פִּיצַד יַעֲשֶׂה
מִמֶּתִין שְׁיוּמָם הַבִּינוּנֵי וּמְחַלֵּל לִיהָ בְּגְדוֹל וּפִירִש"י ו"ל שְׁם דְּמְחַלֵּל הַגְּדוֹל עַל הַבִּינוּנֵי
אֶבֶל הַרְמַב"ם ו"ל בִּפְט"ז מֵה' מַעַה"ק נִרְאָה שְׁדַעְתוֹ דְּמַמְתִּין עַד שְׁיוּמָם וּמִמִּילָא חָלָה
הַקְּדוֹשָׁה עַל הַגְּדוֹל וּכ"כ הַכ"מ ו"ל וְצ"ל בְּטַעַם הַדְּבָר דַּכ"ז שְׁשִׁנִּיָּהוּ רֵאוּנָן לְהַקְרָבָה
שְׁנֵיהֶם בְּסַפֵּק נִדְרוּ אֶבֶל אַחַר שְׁהוּמָם הַשְּׁנֵי מִמִּילָא חָל נִדְרוּ עַל הַגְּדוֹל וְנִתְבָּרַר עֲתָה כִּי
זֶה הוּא נִדְרוֹ וְה"נ כֵּן הוּא כָּל זְמַן שֶׁהָא חֲלוֹת מְנוּחִים לֹא נִתְבָּרַר עַל אֵיזָה שְׁנִים מִהֶם
חָלָה הַקְּדוֹשָׁה וְאַסוּר לְהוֹצִיאָן לְחוּץ קוֹדֵם פְּדִיָּה אֶבֶל כְּשֶׁהוּא פּוֹדֵן לְשְׁנֵים וְלִיכָא קְדוֹשָׁה
עַלִּיָּהוּ מִמִּילָא חָל הַקְּדוֹשָׁה עַל הָרֵאשׁוֹנִים וְהַשְּׁנֵי מְנוּחִים לְהוֹצִיאָן חוּץ לְאוֹכְלוֹן כֵּן הִי
נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּבָרֵי ו"ל אֶבֶל הָא מִקְלָתָא גּוֹפָא מ"ש בַּה' מַעַה"ק דְּהַקְּדוֹשָׁה חָלָה מֵאִילֵיהָ
עַל הַגְּדוֹל אַחַר שְׁהוּמָם הַבִּינוּנֵי א"כ אִיפְכָא נְמִי אִם הוּמָם הַגְּדוֹל תְּחוּל הַקְּדוֹשָׁה עַל
הַבִּינוּנֵי כִּינּוּן דַּע"י מוּם שְׁל אֲחַד מֵהֶם מִתְבָּרַר הַקְּדוֹשָׁה עַל הַשְּׁנֵי וְעֵי בְּסוּף מְעִילָה בְּהָא
דְּרַמֵי הַש"ס הֵתָם פּוֹסִין אֶלְגִּין וּמ"ש שְׁם בַח"ל וְלִקְמָן בַּפ' הַתּוֹדָה גְּבִי פְּלוּגְתָא דְחֻזְקָא
וּר"י יִתְבָּאָר יוֹתֵר בַּס"ד: דָּף מַח תּוֹס' בַּד"ה לְעוֹלָם כְּרַבִּי וְאִין הַתַּנּוּר מְקַדֵּשׁ כִּינּוּן דְּלֹא
קְדוֹשֵי בְּלוֹהוּ.

וּכְמוֹ שְׁהֶאָרִיכוּ בְּזָה לְעֵיל דָּף מ"ו דְּלְרַבִּי דַּס"ל תַּנּוּר מְקַדֵּשׁ בְּסוּף פ' ר"י מ"מ הֵכָא יְכוֹל
לְפַדּוֹתָן כִּינּוּן דְּהוּי יוֹתֵר מְפָשִׁיעוֹר וְכַדְאִיתָא בְּסוּפָה. וְכַתְבַּ עוֹד אֵי נְמִי כִּמ"ד אִין פְּלִי שְׁרַת
מְקַדְּשִׁין אֶלָּא מְדַעַת וְהֵכָא אֵינוּ רוֹצֵה שְׁיִקְדְּשׁוּ אֶלָּא שְׁנֵים וְכַדְמַסִּיק וְנִרְאָה מְדַבְּרֵי דְלַמ"ד
מְקַדְּשִׁין שְׁלֵא מְדַעַת הֵי בְּלוֹן קְדוֹשִׁין וְלִקְמָן פ' הַתּוֹדָה דָּף ע"ח בְּפְלוּגְתָא דְחֻזְקָא וּר"י
מִשְׁמַע הֵתָם אִיפְכָא דְלַמ"ד מְקַדְּשִׁין שְׁלֵא מְדַעַת אִין קְדוֹשִׁין אֶלָּא שְׁנֵים ע"ש בְּפִירִש"י
ו"ל אֶלָּא דְלֹא דְמִי הָאֵי שְׁלֵא מְדַעַת דְּלִקְמָן לְשְׁלֵא מְדַעַת דְּעִלְמָא דְשְׁלֵא מְדַעַת דְּעִלְמָא
הֵינּוּ שְׁאִינוּ נוֹתֵן ע"מ לְקַדֵּשׁ וְלִקְמָן הֵנִי אִיפְכָא שְׁהוּא נָתַן ע"מ לְקַדֵּשׁ בְּלוֹן וְהַפְּלִי אֵינוּ
מְקַדֵּשׁ אֶלָּא הַשְּׁנֵים שְׁלֵא מְדַעַת בְּעִלִּים וְלְעֵיל דָּף ז' מִשְׁמַע מַד' הַתּוֹס' ו"ל בַּד"ה אָמַר ר"י
כּו' דְּמְפָרְשֵי הָא דְלִקְמָן ג"כ דְּאֵי מְקַדְּשִׁין שְׁלֵא מְדַעַת בְּלוֹן קְדוֹשִׁין וְחִזְקוּ בִין הָא דְר"י
ס"ל לְעֵיל דְּאִין מְקַדְּשִׁין שְׁלֵא מְדַעַת וְלִקְמָן קְאָמַר רַב פְּפָא דְלִר"י ג"כ מְקַדְּשִׁין שְׁלֵא

מדעת היינו משום דהתם מתוך שמקדש לדעת מקדש נמי שלא לדעת משמע בכוננתם דהתם מתוך שארבעים קדושות לדעת מקדשין נמי אינהו אע"ג דהם שלא לדעת אלא דא"כ למה להם לאקשוניי שם מר"פ דאמר דכ"ע ס"ל דמקדשין שלא לדעת הא לאבני נמי לקמן ר"י ס"ל דמקדשין שלא לדעת ולהכי לא קודשו ארבעים ג"כ ועוד דהיכא מצינו לפרושי דר"י ס"ל דמקדשין שלא לדעת דהא ר"י לא קודשו קאמר.

וכו יש לדקדק בהא דמקשי התם דחזקו' אדחזקו' מסוטה דס"ל דאין מקדשין אלא מדעת ולקמן אומר ר"פ דכ"ע ס"ל דמקדשין שלא לדעת ולפי שיטת רש"י ז"ל חזקו' נודאי ס"ל דמקדשין שלא לדעת אפילו לאבני התם.

שוב ראיתי בבה"ז סוף פרק ר"י שהאריה בזה בתשובתו להגאון מוהר"י ז"ל קדוש ה' ע"ש וחקרו בדברי הרמב"ם אי ס"ל תנור מקדש אי לא ושמ יתבאר באר"ה יזכירו ה'. ועיקר דברי התוס' ז"ל אינו מוכנים מאי קשיא להו למאי דמוקי לה פרבי מהא דתנור מקדש הא לא עדיפא קדושת תנור מקדושת שחיטה לרבי דאינו מקדש אלא שנים וה"נ התנור ועי' תוס' לעיל דף מ"ו שכתב כן לראבר"ש ע"ש: שם תוס' בד"ה הא דלא פרבי משמע דלראבר"ש לא מקדשא כו'.

ונראה שמקדשת הסל ולא אמר קדושה אבל לרבי שהוא גמר קדושה ולא זכיתי להבין דבריהם ז"ל. ומאי מספקא להו בזה דפשיטא מילתא דלראבר"ש שחיטה לא מקדשא כלל וכדאמרין בפעלמא אליביה דב' דברים המתירים אין מעלין זבל"ז משמע דאין אחד מעלה כלל וכדאמרין דיוצא לחולין ע"י פדיון אפי' לאחר שחיטה לראבר"ש ומ"ש דלר"א מקדש הפל ולא אמר קדושה ולרבי הני גמר קדושה הא אבני אמר לעיל דאפילו לרבי קדוש ואינו גמור וא"כ מה בין רבי לראבר"ש ונעלמה ממני פוננתם ז"ל ולמה הוצרכו לזה וצ"ע: שם גמרא מושב שפטים מהם זורק שלא לשמן.

והקשו התוס' ז"ל פיון דהזקקו זל"ז בשחיטה אבד הלחם אבדו כבשים כו' וכיון דהכבשים קריבים שלא לשמן יפסל הלחם ג"כ ותי' פשוט דבהדי הני לא איקבע הלחם ולא כמשמעות דבריהם ז"ל דלא יקבע כלל ע"י שחיטת כל הכבשים פיון דלא נתברר מי הם דזה נדאי אינו דא"כ אשכחן לרבי לחם יוצא ע"י פדיון גם אחר שחיטה כגון בכה"ג דשחט ד' כבשים אלא שנים מהם מקדשי לחם ואחר זריקת שנים מה שלא לשמן איגלאי מילתא דשנים האחרונים הם קודשו את הלחם בשחיטתו ג"כ.

אבל יש לדקדק דהא משמע דשחט הכבשים זאח"ז וא"כ מיד אחר שחיטת ב' כבשים הראשונים כבר נתקדש הלחם והכבשים האחרונים ליפסלו בשחיטתו דלאיזה צורך באו הלחם אין להם ואלו שחט כבשים בלא לחם כלל הלא פסולין הם למ"ד דלחם מעכב הכבשים וס"ת פיון דבדעתו לשחוט ד' כבשים לא נתקדש הלחם עד אחר שחיטת פולן א"כ אדרבה לא יקדשו כלל דשנים אמר רחמנא ולא ארבעה פי היכי דאמרין בד' חלות דאם דעתו שלא יקדשו זבל"ז אין קדושות כלל וה"נ בכבשים ע"כ הי' נראה דבאמת נתקדש הלחם ע"י הכבשים הראשונים ואם הי' זורק דמן לשמן היו האחרונים פסולין דמתחילתו באו שלא לצורך אבל אם זורק דמן שלא לשמן ולא עלו אלו לשם חובה חזרו אלו האחרונים להכשירן להעלות לשם חובה ולא נפסל ע"י הקרבת ראשונים שלא לשמן ואפילו בשני כבשים לחוד אם זרקו שלא לשמן וצריך להביא

אחרים לא אבד הלחם והוכשר לבא עם האחרים דאין זה מיקרי אבידה אלא דמלשון הש"ס מושף שנים מהן כו' משמע דמושף איזה שיירצה ואפילו אלו שנשחטו אחרונה וש"מ דאחרונים נמי ראויין היו לשמן אפילו אם הראשונים קנימין עדיין ולא יצאו מלשמן ולפי הנ"ל ר"ז להראשונים עומדין לשמן האחרונים אין ראויין כלל ועדיין צ"ע: ומ"ש דהקרבה שלא לשמו לא מיקרי אבידה שיאבד הלחם בשביל זה יש קצת ראיה לדברי מדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ח מה' תו"מ שחט אחד לשמו יקח זוג לשני ואע"פ שהשני נשחט שלא לשמו ונהרי הרמב"ם ז"ל פסק דהונקו זל"ז ע"י תנופתן מחיים וכיון דהלחם עם הכבשים הונקו יחד נראה דכ"ש שהונקו הכבשים זע"ז וכיון דקרוב האחד שלא לשמו היכי יוכשר השני כיון דאבד האחד אבד גם השני ועי' בכ"מ שפי' שחט האחד לשמו והשני מת או נמצא.

ויותר נראה כמש"כ אלא דאפתי תיקשי מדברי הרמב"ם ז"ל שם מת אחד מהם או שנמצאו טריפה יקח זוג לשני והוא מדברי התוספתא במכילתין וע"ז יקשה הרי הונקו זל"ז בתנופה ונהי דאנמצא טריפה י"ל דלא הונקו זל"ז כיון דפסול הוא מעיקרו אבל מת אחד מהם אמאי יקרר השני.

וכן יקשה הא דתנינן לעיל שחט אחד מן הכבשים לאכול ממנו הוא פגול וחבירו כשר ואמאי נהא הונקו זל"ז וע"כ צ"ל דלא אמרינן הו סברא דהונקו זל"ז אלא בכבשים ולחם אבל לא בכבשים עצמן והא דתנו לעיל דאם פגול על הלחם מפגול והכבשים אינו מפגולין היינו דאין מפגולין אבל פסולין הוי כיון דנפסל הלחם ולעיל כתבתי להוכיח מדברי התוספתא דכבשים ותודה בכה"ג פשרים לגמרי וצ"ע גדול בזה ועי' עוד בתוספתא שם שחט שניהם שלא לשמן יביא שנים אחרים ויגיר הלחם עמהם כו' משמע מזה ג"כ דאותו הלחם כשר לאחרים וש"מ כמ"ש דשלא לשמו לא הוי בכלל אבדו כבשים דנהי דע"י שחיטה לא הונקו זל"ז כיון דשלא לשמן ונשחטו אבל כבר הונקו זל"ז בתנופה: שם גמרא וכי אומרין לו לאדם חטא בשביל שתזכה כו'.

ומסיק דחטא בחטאת בשביל שתזכה בחטאת אמרינן חטא בחטאת בשביל שתזכה בעולה לא אמרינן. וכתבו התוס' ז"ל דבשביל שתזכה בחטאת אמרינן חטא אע"ג דהי' עובר בלאו גמור כמו באיברי חטאת דאיכא לאו דלא תקטירו כל שממנו לאישים ולהכי דקדקו מהא דכיצד צולין דאין עשה דאכילת בשר דוחה ל"ת דבשבירת עצם וחילקו בין הקטרה דאיכא תקנת הקרבן לאכילה.

ויש לדקדק מאי תקנת הקרבן איכא הכא הא ליכא הכא אלא הפסד הקרבן שלא יהי' ראוי לאכילה וכדמביעי' לן לעיל באבד הלחם מהו שיזרוק שלא לשמו כדי להתיר בשר באכילה ומסיק שם דאסור משום דיש לה דבר כו' אבל הכא דלא נדחה מלשון זורק שלא לשמו כדי להתיר בשר האחרונים באכילה וא"כ עיקר החטא הוא בשביל האכילה והדק"ל משבירת עצם דאינו נדחה מפני אכילה ויש לחלק דהכא נפסד הקרבן לגמרי אבל עיקר סוגיא דשמעתין קשיא לי הא בזבחים פריף הש"ס דליתי עשה דואכלו את הבשר כו' ולדחי ל"ת דשבירת עצם ומסיק דאין עשה דוחה ל"ת שבמקדש וא"כ הכא היכי שרינו ליה לעבור בלאו משום הפסד קדשים ועוד בהכא אין פאן עשה מפורשת לבא ולדחות הלאו.

וּלְפִי דְבַרֵי הַתּוֹסֵ' ו"ל בַּמֶּס' זְבָחִים שֶׁם דְּאֶפִּילוּ בְּאִיבְרֵי בַע"מ שְׁנַתְעַרְבוּ לִיכָא אֶלְא
אִיסוּרָא דְרַבְּנָן אִפִּי לְרַבְּנָן דַּר"א א"כ כ"ש בְּאִיבְרֵי חֲטָאת שְׁנַתְעַרְבוּ דְּלִיכָא אִיסוּרָא
דְּאוֹרְזֵייתָא א"ש סוּגְיָא דְּהָאֵי שְׁמַעְתָּא דְּלֹא שְׁרִינְן מִשּׁוּם הַפְּסֵד קַדְשִׁים אֶלְא אִיסוּרָא דְּרַבְּנָן
וְה"נ אַע"ג דְּאִיסוּר לְשִׁנּוֹת ב"ת פְּדֵאִיתָא בְּרִישׁ זְבָחִים הֵינּוּ דְּנֹקָא בְּקַרְבָּן שְׁעוּמַד בְּהַכְשִׁירוּ
אֶבֶל הֵיכִי דְּאֶחָד יִפְסֹל לְגַמְרֵי מוּטָב לְשִׁנּוֹת בְּאֶחָד וְלֹא יִפְסֹל הַשְּׁנִי לְגַמְרֵי וְהַתּוֹסֵפ' ו"ל
הַקְּשׁוּ עוֹד מָהָא דְּנַתְעַרְבַּ בְּדַם הַתְּמַצִּית דְּלֹא אֶמְרִינְן חֲטָא בְּדַם הַתְּמַצִּית פְּדֵי שְׁתַּנְפָּה כּו'
וּבְזָה ג"כ יֵשׁ לְדַקְדָּק מ"ש בֵּין גַּתְעַרְבַּ בֵּין דָּם פְּסוּלִין לְנַתְעַרְבַּ בְּדַם פִּינּוּ דְּפְסוּל הוּא
לְזַרְיָקָה הֵוֵי בְּדַם פְּסוּל דְּעֶלְמָא דְּאִין אֶמְרִין חֲטָא כּו' וּמְאִיזָה טַעַם נֹאמַר לֹחֲטָא בְּדַם
הַתְּמַצִּית אַע"ג דְּמֵאוֹתוֹ קַרְבָּן הוּא פִּינּוּ דְּפְסוּל הוּא לְזַרְיָקָה הֵוֵי פְּסוּל דְּעֶלְמָא וְנִרְאָה
דְּהָא דְּאֶמְרִינְן חֲטָא בְּחֲטָאת בְּשִׁבִיל שְׁתַּנְפָּה בְּחֲטָאת אֶמְרִינְן הֵינּוּ דְּנֹקָא שַׁע"י חֲטָא בָּא
הַזְכוּת דַּע"י זַרְיָקָה שְׁלֵא לְשִׁמּוֹן הַנְּכֻשְׁרוּ הָאֲחֵרוּנִים אֶבֶל חֲטָא בְּחֲטָאת בְּשִׁבִיל שְׁתַּנְפָּה
בְּעוֹלָה לֹא אֶמְרִינְן הֵינּוּ מִשּׁוּם דְּהִתְם חֲטָא לְעַצְמוֹ וְהַזְכוּת לְעַצְמוֹ וְה"ה בְּכָל כַּה"ג דְּלֹא
אֶמְרִינְן חֲטָא וּל"ד בְּעוֹלָה נֹאמַר אֶלְא כּו' תְּרֵי מִקְלֵי כַה"ג קֹאמַר: וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק עוֹד
בְּשִׁמְעֵתִין אַמְאֵי לֹא אֲשַׁכְּחֵן תְּקֵנָה זֹו בִּשְׁתֵּי חֲטָאוֹת אַבּוּד וְאַחֲרֵת שְׁהַפְּרִישׁ וְשַׁחַט שְׁנֵיהֶם
דְּמִשְׁמַע בְּמַעֲלָה דְּזוּרְק אֶחָד וְהַשְּׁנִי הוּלָף לְאִיבּוּד וְאַמְאֵי לֹא נֹאמַר לוֹ חֲטָא בְּרֵאשׁוֹן לְזוּרְק
לְשֵׁם חוֹלִין דְּכָשֵׁר וְאִינוּ עוֹלָה לְחֻבָּה וְהַשְּׁנִי יוֹכָשֵׁר לְשֵׁם חֲטָאת וְעֵי מַש"כ בַּח"ל מַעֲלָה
שֶׁם וּבְזָבָחִים סוּף פְּרָק הַשּׁוֹחֲט וְהַמַּעֲלָה: שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה אֵי שְׁשַׁחֲטוּן בֵּין לְפָנֵי זְמַנּוּ בֵּין
לְאַחַר זְמַנּוּ וְכַתְּבוּ ו"ל דְּאֶפִּילוּ לְשִׁמּוֹן פֶּשֶׁר דַּאֲל"ה אִין לָהּ דְּבַר כּו'.

וַיֵּשׁ לְדַקְדָּק לְהָאֵי תַנָּא דְּאִין כְּבָשִׁים בְּלֹא לֶחֶם א"כ אֶפִּילוּ בְּזַמְנֹו אִינוּ בָּא בְּלֹא לֶחֶם וְאִיךָ
יּוֹכָשֵׁר לְפָנֵי זְמַנּוּ אוֹ לְאַחַר זְמַנּוּ וְצ"ל דְּנִהְיֵי דְּלֶחֶם מְעַכְבַּ הַכְּבָשִׁים הֵינּוּ דְּלֹא קִיָּים הַמַּצְוָה
וְצָרִיף לְהֵבִיא כְּבָשִׁים אַחֲרֵים עִם לֶחֶם אֶבֶל אִם עֶבֶר וְשַׁחַט בְּלֹא לֶחֶם הַזְּבַח כָּשֵׁר אֶבֶל
מ"ש הַתּוֹסֵפ' ו"ל בְּפִשְׁטוּת דְּאִין לָהּ דְּבַר שְׁפָשֶׁר שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ וּפְסוּל לְשִׁמּוֹ.

קִשָּׁה דְּהָא פְּלוּגְתָּא הִיא בְּזָבָחִים דְּרַף ט"ו רַב חֵלְקִי וְרַב הוּנָא וּמ"מ ע"כ צ"ל דְּאֶפִּילוּ לְשִׁמּוֹן
כָּשֵׁר מְדֻלָּא פְּרִיף מִיָּנָה לְרַב הוּנָא הִתְם דְּאֶמַר אֵי פְּסוּל לְשִׁמּוֹ פְּסוּל נְמִי שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ
וּמְלִשׁוֹן רַש"י ו"ל מִשְׁמַע דְּהַדָּם יְזַרְק דְּנֹקָא שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ וְיִתְבָּאֵר עוֹד לְקַמְן בְּשִׁמְעֵתִין בְּזָה
וְכֹן מִשְׁמַע בְּנִזִּיר דְּרַף כ"ח דְּפְרִיף הִתְם עֲלָה דְּנִזְרָק עֲלֵיו אֶחָד מִן הַדָּמִים דְּאֶמַר ר"ע דְּאִינוּ
יְכוּל לְהַפֵּר מִשּׁוּם הַפְּסֵד קַדְשִׁים וְאַמְאֵי אִיכָּא הַפְּסֵד קַדְשִׁים הָא יְכוּל לְזוּרְק שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ
וְכַדְתְּנֵי הֵכָא בְּכַבְשֵׁי עֲצָרַת הַדָּם יְזַרְק מִשְׁמַע דְּזַרְיָקָה דְּהֵכָא הֵינּוּ שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ וְעֵי תּוֹס'
הִתְם שְׁכַתְּבַ דַּל"ד שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ אֶלְא סְתָמָא נְמִי כָּשֵׁר אֶבֶל לְשִׁמּוֹ מִשְׁמַע דְּפְסוּל וּמ"מ נִרְאָה
עֵינְקֵר דְּלְשִׁמּוֹן נְמִי כָּשֵׁר כָּל שְׁשֵׁם עוֹלָה וְשְׁלָמִים עֲלֵיהֶם וְאִין עֲלֵיהֶם דִּין מַחֲזו"ס פִּינּוּ דְּשֵׁם
עוֹלָה וְשְׁלָמִים בָּאִין נְדָבָה וְעֵי מ"ש שֶׁם בַּח"ל ע"ד הַתּוֹסֵ' ו"ל שֶׁם אֶלְא דְּלַכְתְּחֵלָה אִין
לְחַשְׁבֵּן לְשִׁמּוֹ פִּינּוּ דְּלֹא שְׁיִיף בּוֹ מַחֲשָׁבַת לְשִׁמּוֹ קוֹדֵם זְמַנּוּ אוֹ לְאַחֲרֵיו וְכֹן הִתְם בְּאִשָּׁה
אַחַר שְׁהַפֵּר לָהּ בְּעֵלָה.

וּכְבָר הָאֲרַכְתִּי בְּזָבָחִים פְּרָק פְּרַת חֲטָאת בְּהָא דְּתַנּוּ הִתְם עוֹלוֹתֵיהֶם וְשְׁלָמֵיהֶם בְּחוּץ חֲזִיב
וַא"ש בְּזָה הָא דְּמִשְׁנֵי הִתְם בְּנִזִּיר כְּגוֹן שְׁשַׁחַט חֲטָאת אַע"ג דְּגַם בְּחֲטָאת אֲשַׁכְּחֵן הַכָּשֵׁר
שְׁלֵא לְשִׁמּוֹ כְּגוֹן לְשֵׁם חוֹלִין אִין זֶה תְּקֵנָה פִּינּוּ דְּחֲטָאת הִיא וְאִינוּ בָּא בְּנְדָבָה וְעֵי תּוֹס'

שם ומ"ש בח"ל שם ועוד פתבתי בנבחים שם בָּהָא דְרַב חֲלַקְיָה שָׁם: שָׁם תּוֹס' בּו"ה חטא בשבת כו' תימא זרוק פדי לאכול חי.

ולא הבנתי קושיותם ז"ל דהא אימורין ונדאי אסור להקטיר בשבת וא"כ בשר נמי אסור לאכול אפילו חי דכל כמה דלא מתקטרי אימורים אין הבשר נאכל וכ"כ התוס' ז"ל בנזיר שם לענין שחטון שלא לשמן בי"ט דיזרק הדם אפילו למ"ד אין נדרים ונדבות קריבין בי"ט דאינו אוכל הבשר עד הערב אבל בפיצה דף כ' משמע דמותר לאכול הבשר אפילו קודם הקטרת אימורים בכה"ג בי"ט או בשבת דאסור להקטיר האימורים עד הערב וכמו שכתבו התוס' ז"ל שם וכמשמעו תא דשמעתין התם וכן תני בתוספתא במכילתין אם נשחטו שלא לשמן מהו ליזרק את הדם בי"ט זרק ומותר באכילה ובשבת לא זרק ומותר בהנאה אם זרק הבשר יאכל ויקטיר את האימורין לערב משמע דבשבת נמי מותר לאכול הבשר מיד אם זרק ודוחק לומר דלערב קאי גם אאכיל' והאי מותר בהנאה דתני התם אין מוכן לי דהיכי שינה היתר הנאה בזה כ"ז שלא זרק ודו"ק.

וצריך לדקדק עוד בהא דאמרינו שאם אי אפה אומר פן הפסדת את האחרונים ולפי משמעו תא דשמעתא דנזיר דאפילו אם אינו נצרך לו פלל יכול להקריבו שלא לשמו פגון אם הפר לה הבעל ומייתיה לה מהא דכבשי עצרת דהכא וא"כ אפילו אחר הקרבת הראשונים לשמן למה יפסידו האחרונים זרק דמן שלא לשמן וכ"ת דדוקא בכה"ג דבשעת שחיטה לא הי' עומד לשמן פגון שחטו שלא לשמו או לפני זמנו ולאחר זמנו דלא הי' עומד בשעת שחיטה לשמו הוא דכשר שלא לשמו אבל בפכשים אלו דבשעת שחיטה עמדו לשמן ונדחו מלשמן שלא לשמן ג"כ פסולין וכמ"ש רש"י ז"ל דא"כ היכי מייתי ראיה בנזיר שם בנשחט עלי' אחד מן הדמים קודם הפרה דיכול לזרוק שלא לשמו מהא דכבשי עצרת כו' הא בכבש עצרת כה"ג אינו יכול לזרוק שלא לשמו פיון דהשחיטה הי' לשמו.

ובאמת מצינו לעיל סוגיא מפורשת לחלק בין תודה ואל נזיר לכבשי עצרת אם נפסל הלחם דכבשי עצרת נפסלו גם הם ותודה זרק דמה ולדברי התוס' ז"ל לעיל דוקא שלא לשמו וא"כ קשה קצת הו' ראיה דמייתי התם מכבשי עצרת ועי' מה שהקשו התוס' ז"ל שם מהא דאבד הלחם אבדו פכשים ומ"ש שם ע"ד ז"ל.

וכבר כתבתי לעיל דהרמב"ם ז"ל כתב לבעי' דלעיל באבד הלחם ג"כ בספיקא אי מותר לזרוק שלא לשמן ועדיין צ"ע בזה: ע"ב גמרא פי אתא רב יצחק תני כבשי עצרת ששחטון שלא כמצותן פסולין.

ופירש"י ז"ל ב' לשונות אם שלא כמצותן היינו שלא לשמן וגמר מחטאת דאי תקשו ליה או הביאו בן שמים והקשה על לשון זה דא"כ שהביאן מיבעי' ליה ונראה דללישנא קמא דשלא לשמו הוא שלא כמצותו ה"ה דבן שמים ג"כ הוי בכלל שלא כמצותו ולר"י פסולים ולתנא דבי לוי פשרין דגמר שלמי חובה משלמי נדבה אבל לאידך לישנא דשלא כמצותו היינו בן שמים בשלא לשמו גם לר' יצחק פשר דלענין זה לא מקשינן לחטאת דאותה פתיב והתוס' ז"ל הקשו אמאי לא פריה מהא דלעיל כבשי עצרת ששחטון שלא לשמן הדם זרק ומפני זה כתב דכלשון אחרון נראה להם משמע דל"א לא תיקשי מהא דלעיל ואין זה מוכן דשלא בזמנו ג"כ הוי בכלל שלא כמצותו וכמש"כ ז"ל בעצמן

דמחוסר זמן בכלל וכ"כ לעיל דבריינתא דלעיל אתינא פתנא דבי לוי ולא כר' יצחק וכן הקשה הצ"ק ז"ל ע"ש אלא דא"כ דאיכא פתנאי דפליגי בהא בכבשי עצרת ושחטון קודם זמנו ולתנא רבי יצחק פסולין ולדידיה שלמי נזיר גם כן פסולין שלא כמצותן מאי פריה בנזיר לר"ע מאי הפסד קדשים יזרוק שלא לשמו וכבריינתא דלעיל אמאי לא משני דר"ע ס"ל פתנא דר' יצחק דשלא כמצותן פסולין אלא משמע דליכא מאן דפליג בהא וכן מוכח ממתניתין דזבחים עולותיהו ושלמיהם בחוץ חייב אפילו קודם זמנו והיינו משום דאפילו שלא בזמנו חזו לפנים ומש"כ התוספ' ז"ל בד"ה אייתיבי דמהתם אין ראיה דאינהו גופייהו חזו לעולה לא הבנתי בזה דלא ס"ד לעיל דתוה זמנו ג"כ בא לכלל פלוגתא דר"י ודבי לוי ובגופא דשמעתא יש לדקדק הא דמשמע דכבשי עצרת חד דינא להו עם שלמי נזיר.

ולמאן דיליף חובה מנדבה כולהו פשירות אפי' שלא כמצותן ולמאן דלא יליף חובה מנדבה כולן פסולות שלא כמצותן והלא מבואר לעיל דכבשי עצרת לא דמי לתודה דכבשי עצרת ע"י פסול לקחם גם הם נפסלין ואלו תודה אינה נפסלת אפילו הוזהרה עם הקחם וכדאמרינן לעיל שלמים קריא רחמנא ואיל נזיר דמי לתודה בכל דיני והוא שלמים גמורים ולא אשפחן ביה חומר מתודה וא"כ מנ"ל דר' יצחק ותנא דבי לוי פליגי אהדדי דילמא מודה תנא דבי לוי בכבשי עצרת שלא כמצותן דפסולות וכמ"ש התוס' ז"ל לעיל דשאני כבשי עצרת דקדש קדשים הם או דשלמי צבור משלמי יחיד לא ילפינן ומ"ש התוס' ז"ל בד"ה אשם נזיר דשלמי נזיר לא חזו לנדבה דאיפלגו טובא לא הבנתי במאי איפלגו יותר מתודה וכבר הערתי לעיל בזה ועי' מ"ש בח"ל זבחים שם דף קט"ו ועדיין אין הלכה זו ברורה אצלי.

השם יאיר עיני בתורתו: שם תוס' בד"ה אית ביה כו'. הקשו מבריינתא דתמורה ע"ש ועמ"ש בחי' תמורה שם מה שנלע"ד ע"ש: שם גמרא אין דגין דבר שלא בהכשירו מדבר שבהכשירו.

ופריה מיוצא דיליף מבמה ולכאורה לא דמי דהכא שפיר קאמר דאין דגין אשם נזיר מאשם גזילות כיון דלכ"ע עיקר מצותן חלוקים הם זה דוקא בן שנה וזה דוקא בן שתיים ואין דגין זה מזה דהא הקפידה תורה זה דוקא בן שנה וזה דוקא בן שתיים אבל יוצא דבמה אין זה עיקר מצותו אלא דלא שייך פסול יוצא בבמה אפשר שפיר ילפינן וכבר פתבתי בח"ל זבחים בזה: דף מט גמרא אמר רב עלו ועלו מפשטי' דשמעתין משמע דרב מודה בכבשי עצרת דאין נפסלין שלא לשמן.

וכמ"ש התוס' ז"ל לעיל בד"ה כבשי עצרת דלא אמרינן בהו הו סברא הואיל ובא להתיר כו' אלא דמש"כ שם הכבשים לאו מתירין הם משום דהם מתירין הקלחם כו' נראה דלהאי פתנא דהקלחם אינו מעכב את הכבשים הכבשים עצמן מתירין חדש במקדש ויתבאר בזה לקמזן פרק ר"י בס"ד: שם גמרא מסתברא מילתא דרב כסבור אילים ושחטון לשם כבשים.

נראה דמשמע ליה להש"ס דהא דתני רבה ב"ב חנה שחטון לשם אילים לא עלו לבעלים ע"כ לא מייירי בסתם שינוי השם דא"כ מאי קמ"ל פשיטא דלא עלו לבעלים אלא חידוש קאמר ורב פליג ואמר עלו ועלו ומפרש רב חסדא במאי פליגי וקאמר דבכסבור אילים ושחטון לשם כבשים פליגי ותני רבה דאם שחטון לשם אילים היינו שדימה שהם אילים

ושחטן לפי דעתו בשינוי השם ובאמת הם פבשים ג"כ לא עלו לו פיון דלפי מחשבתו שחט בשינוי השם אף ע"ג דבאמת אינו פן נאמר ליה רב עלו ועלו דטעותא פי האי לאו פלום היא פיון דהאמת במחשבתו הוא אבל אם שחט ג"כ לשם אילים אע"ג דבטעות הי' שדיקמה שהם אילים הוי עקירה ורבה אמר דגם בזה אמר רב עלו ועלו דעקירה בטעות לא הוי עקירה ולא הוי שינוי השם אלא אם בכוננה עשה אבל לא בטעות ופריה רבה מהא דכהנים שפיגלו בשוגג דהוי פיגול ושוגג היינו דקסבור שלמים הם וחישוב לשם שלמים לאכול לשני ימים ולילה אחד אלא דעקירה בטעות הוי עקירה.

ולדידי קשה א"כ אמאי הוי פיגול פיון דעקירה בטעות הוי עקירה וקסבור שהוא שלמים ומחשב בה לשם שלמים לב' ימים ולילה אחד א"כ הוי עירוב מחשבות שלא לשמו וחוי לזמנו ולא פיגול אלא פסול וכן יקשה לאבני דאמר לעולם דינדע דחטאת הוא ומחשב בה לשום שלמים ואי מחשב בה לשום שלמים הוי שלא לשמו ג"כ ולא הוי פיגול דהוי עירוב מחשבות וגם למה קאמר הכי דמחשב לשם שלמים לימא בכל פיגול דמחשב לאכול חטאת לב' ימים ואומר מותר ומדברי התוס' ז"ל נראה דבאמת ל"ד לשם שלמים קאמר אלא לאכול חוי לזמנו בשלמים ולאבני איפא למימר הכי אבל לרבה דמוקי לה בקסבור שהוא שלמים א"כ מחשב בה ממש לשם שלמים והוי בה עירוב מחשבות ואמאי קרי לה פיגול ואי נימא דפיגול לא הוי אלא בדבור י"ל דלא אמר לשם שלמים אלא הרני שוחט לאכול לב' ימים ושפיר הוי פיגול.

וכבר נסתפקו התוס' ז"ל בזבחים בזה ועי' רש"י ז"ל בב"ק דף ה' שפי' מפגל היינו ששחט חטאת לשם שלמים נראה דכתב פן כמשמעוהא דשמעתין דל"ד פיגול קאמר אלא שלא לשמו בחטאת ג"כ בכלל זה ואתיא שמעתא כפשטא בשינוי השם דלפירש"י ז"ל הקא לא א"ש לישנא דלשום שלמים דליפא למימר דאם שחט לשם שלמים הוי ממילא חוי לזמנו פדי אכילת שלמים דא"כ פל הנאכל ליום ולילה אם חשב לשום שלמים יהי פיגול דאכילתו הוי חוי לזמנו אלא נדאי צריה שיאמר או יחשוב בפירוש לאכול חוי לזמנו וא"כ מאי קאמר ומחשב בה לשם שלמים הא אין זה עיקר הפיגול אלא משמע דבהכי מירי בשינוי השם בחטאת דג"כ פסול הוא ועי' במשנל"מ ז"ל פ"ו מהלכות תו"מ ועי' תוס' ז"ל בד"ה עקירה שהקשו מדברי התוספתא דתני עלו לצבור לשם אילים ולא הוי עקירה.

ולפי דברי התוספתא בסיפא דמילתא והשאר יעלו על המזבח וטעון נסכים נראה דצ"ל בדברי התוספתא לא עלו לצבור. ולפ"ז א"ש פיון דלא עלו מה יעשה בהם להכי קאמר והשאר יעלו ע"ג המזבח אבל לפי הגוסחא עלו לצבור מאי והשאר דתני הא ליפא שום נשאר פיון דעלו לצבור והא דתני רבה ב"ב חנה הוא דברי התוספתא והרמב"ם ז"ל פסק פרבה דעקירה בטעות לא הוי עקירה ועי' בכ"מ ז"ל ובדברי הבה"ז ז"ל ועי' ריש זבחים מש"כ שם דלהכי צריה קרא למתעסק בקדשים דפסול ולא מיפסיל משום פסול מחשבה משום דהוי עקירה בטעות ע"ש ולא נתבאר בדברי הרמב"ם ז"ל האי דינא דעקירה בטעות לענין חוי לזמנו ונראה דהו סברא דעיקרה בטעות לא הוי עקירה לא אמרינו אלא בזבחים דסתמן לשמה קאי ומה שעקר בטעות לאו עקירה היא וקיימא אסתמא אבל בהני מילי דבעינו לשמה דוקא אם חישוב מחשבה אחרת אפילו בטעות לא

הגוי לְשִׁמָּה וְאֵין פֶּאן מְקוּמוֹ לְהֶאָרִיף בְּזֶה: שְׁם גְמָרָא צִיבּוּר שְׂאִין לְהֵם תְּמִידִים וּמוֹסְפִים אִיזָה מְהֵן קוּדָם וּמְסִיק דְתַמִּידִין וּמוֹסְפִין דְיוֹמָן' וְדַאי תְּמִידִין עֲדִיפִי דְהֵוּ תְדִיר וְגַם מְקוּדָשׁ.

וּפִירֵשׁ"י ו"ל ב' לְשׁוֹנוֹת בְּהַאי לִישָׁנָא דְהֵוּ מְקוּדָשׁ אִי אַע"ג דְמוֹסְפִין קְדוּשֵׁי דְיוֹם קְדוּשׁ הוּא תְּמִידִין נְמִי בְּכָלֵל קְדוּשָׁה זֹו דְקַדְוֶשֶׁת הַיּוֹם פִּי הֵיכִי דְאַהֲנִי לְמוֹסְפִין אַהֲנִי נְמִי לְתַמִּידִין וְכִי מִיבְעֵנִי לִי מוֹסְפִין דְהַיּוֹם דְהוּא מְקוּדָשׁ וְתַמִּידִין דְלְמַחֲרָה דְלֹא קְדִישֵׁי כ"כ דְחֹל הוּא אֶלָּא דְתְדִירֵי הֵי מִינְיָהוּ עֲדִיף.

וּלפ"ז לְכַאוּרָה אִיכָּא גְוֹנֵי דְלִיכָּא לְמִיבְעֵנִי פְּגוֹן מוֹסְפִין דְר"ח שְׁחַל בַּע"ש וְתַמִּידִין דְלְמַחֲרָה הֵינּוּ בְּשַׁבַּת דְהֵם ג"כ מְקוּדָשׁ וּקְדוּשַׁת שַׁבַּת יוֹתֵר גְּדוּל מְקוּדָשֶׁת ר"ח תְּמִידִין דְלְמַחֲרָה עֲדִיפִי דְהֵוּ תְדִיר וּמְקוּדָשׁ וְלֹא מְשַׁמַּע הֵכִי מְסַתְמָא דְשְׁמַעְתִּין וְצ"ל דְמַעְלַת מְקוּדָשׁ לֹא אַהֲנִי אֶלָּא לְיוֹמָן' אֶבְל לֹא לְמַחֲרָה פִּי הֵיכִי דְלֹא מְסַתְמָא לֵן בְּאַם אִין לְהֵם אֶלָּא לְמוֹסְפִין אֶחָד בְּר"ח וְשַׁבַּת שְׁאַחֲרֵיו אִי שַׁבַּת קְדִים דְקְדוּשׁ מוֹתֵר מְר"ח אֶלָּא וְדַאי חוֹבַת הַיּוֹם קְדִים אֶבְל בְּתַמִּיד דְאִיכָּא מַעְלַת תְּדִיר מִי בְּעֵי לִיהֵ: וְלִשׁוֹן ב' פִּירֵשׁ"י ו"ל דְמְקוּדָשׁ הֵינּוּ מַעְלַת הַקְדִּימָה מִבְּיוֹמֵי תְּמִידִין הֵוּ מְקוּדָשׁ ג"כ דְהֵא קוּדָם לְמוֹסְפִין הוּא אֶבְל מוֹסְפִין דְהֵאִיִּדְנָא וְתַמִּידִין דְלְמַחֲרָה מוֹסְפִין הֵוּ מְקוּדָשׁ דְהֵא יִקְרָבוּ הַיּוֹם וְתַמִּידִין לְמַחֲרָה.

וְיֵשׁ לְדַקְדַּק בְּזֶה דְבִשְׁלֵמָא הַתְּמִידִין וּמוֹסְפִין דְיוֹמָן' שְׂיִיף שְׂפִיר לְמִיקְרֵי הַתְּמִיד גַּם מְקוּדָשׁ דְהֵא שְׂנִיָּהֶם זְמַנָּן הַיּוֹם וְהַתְּמִיד קוּדָם הֵרִי דִישׁ לוֹ קְדוּשָׁה יִתְיָרָה מִמוֹסְפִים אֶבְל הֵיכִי מִיקְרֵי מוֹסְפִים דְהֵאִיִּדְנָא מְקוּדָשׁ מְפִנֵי קְדִימָתוֹן לְתַמִּיד שְׁל מַחֲרָה פִּינּוֹן דְהַתְּמִיד לֹאוֹ זְמַנּוֹ הוּא הַיּוֹם וְגַהֲ דִישׁ מְקוּם לוֹמֵר דְבִשְׁבִיל חוֹבַת הַיּוֹם יֵהִי קוּדָם מְתַמִּיד שְׁל מַחֲרָה דְעֲדִינּוֹן לֹא הִגִּיעַ זְמַן חִיּוּבוֹ סְבָרָא אַחֲרֵינֵי' הִיא אֶבְל לֹא לְקִירוֹתוֹ מְקוּדָשׁ בְּשַׁבִּיל זֶה וְכִבְרָה פְּתָבוּ הַתּוֹס' ו"ל דְבִזְבָּחִים דָּף צ"א מְשַׁמַּע כַּל"ק וְעִי' מַש"כ בַּח"ל שְׁם: שְׁם גְמָרָא אָמַר לִיהֵ תְּנִיתוּהָ הַתְּמִידִין כו' אֶלָּא דְלִית לִיהֵ כו'.

וּבְעֵי לְמִיפְשֵׁט דְאִיזָה שְׂיִרְצָה יִקְרִיב אִי מוֹסְפִין דְהַיּוֹם אוֹ תְּמִידִין דְלְמַחֲרָה וְלִישָׁנָא דְמַתְנִיתִין קִשָּׁה קֶצֶת לפ"ז דְלֹא דְמִי לְסִיפָא דְאִין הַמוֹסְפִין מְעַכְבִּין זַא"ז דְהַתָּם קַמ"ל אַע"ג דְלִיתְנִיהוּ לְכַוְלָהוּ יִקְרִיב פְּמָה שְׂנִישׁ לוֹ וּבְרִישָׁא מִקְלֵתָא אַחֲרִיתִי קַמ"ל דְמוֹסְפִין דְיוֹמָנָה וְתַמִּידִין דְלְמַחֲרָה שְׂנִיָּהֶם שְׁקוּלִין אִם אִין לְהֵם אֶלָּא לְאַחַד אֶבְל אִין לְהֵם שְׂנִיכוֹת זַל"ז וּמְסִיק דְבִדְאִית לִיהֵ וְלַקְדָּם דְאִם הַקְדָּים מוֹסְפִין לְתַמִּיד פֶּשֶׁר ג"כ דְשָׁלָא יֵהִי דְבָר קוּדָם כו' לְמַצְוָה בְּעֵלְמָא הוּא.

וּלפ"ז תִּינַח הַתְּמִידִים אִין מְעַכְבִּין הַמוֹסְפִין דְאַפִּילוּ הַקְרִיב מוֹסְפִין קוּדָם לְתַמִּיד פֶּשֶׁר אֶלָּא הַמוֹסְפִין אִין מְעַכְבִּין אֶת הַתְּמִידִים מֵאִי קַמ"ל וְאִי קַמ"ל דְמוֹסְפִין אִין מְעַכְבִּין לְתַמִּיד שְׁל פִּין הָעֶרְבִים אִם הַקְרִיבוּ קוּדָם לְמוֹסְפִין אַע"ג דְדִינוּ שְׁל מוֹסְפִין לִיקְדָּם אִין זֶה רְבוּתָא דְהַתְּמִיד פֶּשֶׁר וְעִיקָר הָרְבוּתָא הוּא דְמוֹסְפִין פֶּשֶׁר גַּם אַחַר הַתְּמִיד וְכִמוֹ שְׁהֶאָרִיכוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּזֶה וְלְכַאוּרָה אִמָּאִי לֹא מְפָרְשֵׁי מַתְנִיתִין פְּפִשְׁטָא דְאִין תְּמִידִין מְעַכְבִּין מוֹסְפִים וְהַתְּמִיד פֶּשֶׁר אַף ע"פ שְׁלֹא הַקְרִיב מוֹסְפִים וְכֵן אִיפְכָּא וְצ"ל דְלֹא אִיִּצְטְרִיף לְאַשְׁמַעִינּוֹן הֵא דְפִשְׁטָא דְלֹא מְעַכְבִּי אַהֲדָדִי דְכָל חַד מְצָנָה לְחֻדְיָה וְהַרְמְב"ם ו"ל פְּתַב לְמַתְנִיתִין פְּצוּרְתָה מְשַׁמַּע דְמְפָרְשׁ לָהּ פְּפִשְׁטָא וְעִי' בְּתוֹס' יִשְׁנִים יוֹמָא דָּף ל"ג: שְׁם תּוֹס' בַּד"ה תְּלַמוּד לוֹמֵר כו'.

והקשיו דהקא ילפינו מעל' ובפ' כל התדיר ילפינו מדכתיב מלבד כו' ותי' דהקא איצטריו
למנחת חביתין דג"כ תדירי וכתב דהא דתנו עופות קודמין למנחות מפני שהן מיני דמים
מהקא נפקא דאל"ה מנ"ל ויש לדקדק בדבריו דהא תנו התם דכל שמתנותיו מרובה
מתבירו הוא קודם וע"כ האי מילתא סברא היא להקדים כל שהוא קרב למנחת יותר
בהזאותיו וכינון דנבחים קודמין לעופות מסברא פשיטא דנבחים קודמין למנחות דאין
בהם דמים כלל וכן הא דעופות קודמין למנחות ג"כ סברא היא דיש בה עבודת מנחת
יותר מצוי והזאה והזאת הדם הוא עיקר ריצוי הקרבן ויותר נראה ר"ת דהקא בהקטרה
מייירי והתם לענון עבודת הדם ובאיור כל דבריהם ו"ל באנרף עי' משגל"מ ו"ל פ"א מה'
תו"מ שביאר דבריהם בתכלית הביאור גם כמה שהאריכו בעשה דהשלמה אי מיפסיל
בהכי אי אינו אלא למצוה וכו' כמה ראיות דזה ג"כ אינו אלא למצוה מהא דאמרין
בפסחים דעשה דפסח ועשה דאכילת קדשים דוחה עשה דהשלמה ואי הוי מיפסיל בהם
לא שייך ביה דחיה ודקדק הוא ו"ל מהא דכתב לקמן ואין לומר דעשה דפסח דחי עשה
דהשלמה דהא לא הוי אלא ספיקא וזה סותר למ"ש לעיל דאי מיפסיל בהכי לא שייך
דחיה.

ולדידי לא תקשי דמעשה דפסח ונדאי לא מוכח דלא מיפסיל אחר התמיד דהא פסח
מצותו בקדו ואסור לשוחטו קודם התמיד לכתחלה והא דאמרין שם בפסחים דלת"ק
דר"י עשה דפסח גיחא דהוי עשה שיש בו פרת ודוחה עשה דהשלמה היינו מח"פ בע"פ
דמביא פירתו ג"כ אחר התמיד מזה מוכח שפיר דלא מיפסיל הקרבן דאי מיפסיל לא
שייך דחיה כיון דכפירתו פסולה אבל לקמן כתבו ואין לומר דעשה דפסח דחי עשה
דהשלמה היינו פסח עצמו דמצותו אחר התמיד וכיון דספק פסח הוא יכול להביאו אחר
התמיד לז"כ דהא לא הוי אלא ספיקא בעלמא ודילמא שלמים הוא ופסול הוא וע"ש
בדבריו ו"ל ותמצא ביאור לכל דבריהם ו"ל: דף ג גמרא אלא תנא בעלמא קאי.

עיינ רש"י בעירוובין הדברים מבוארים שם יותר: שם גמרא שאין מחנכין כו'. ומסיק
דחסורי מחסרה וה"ק בד"א דלא יקריבו בין הערבים בזמן שלא נתחנף המנחת דאין
מחנכין אלא בתמיד של שחר כדילפינו מןאת הפכש השני כו' שני בין הערבים ולא
ראשון בין הערבים וכתב רש"י ו"ל דהאי קרא בחינוך פתיב ע"ש.

ול"נ דאחר חינוך לא שייך למעוטי כלל ולא ראשון בין הערבים דלאו ראשון הוא דכבר
קרבו תמידים ולעכובי זא"ז לא שמענו ואם לא הקריב האחד אמאי לא יעשה השני: שם
גמרא אמר ר"ש אימתי בזמן שהן אנוסין כו'.

ומפרש רבא דאפהנים קאי אם היו מזידין ולא הקריבו בפקר קנסין להו שלא יקריבו
הם בין הערבים אלא אחרים. ולכאורה הוי מצי לאתויי סייעתא מינה לר' יוחנן דאמר
ביומא דף כ"ו דלא הי' מפסין על של בין הערבים אלא הזוכה בשל שחר הוא העובד
בין הערבים וא"ש האי קנסא אבל למאי דס"ד התם דלתמיד של בין הערבים הי' פניס
אחר א"כ בלא"ה לא הי' אלו הראשונים מקריבין וי"ל דקנסא הוי דאין מטילין אותן
בהפניס וע"כ צ"ל פן מהא דתנו בקטרת אפילו לא הקריבו במזיד בפקר יקריבו אלו
הפהנים גם לר"ש וכמפרש טעמא דלא קנסו להו בקטרת ונהרי הי' פניס אחר לבין
הערבים לבד מפהנים של תמיד השחר כמבואר בדברי הרמב"ם ו"ל בה' תו"מ ומאי

קאָמער דאלו הפּהגים ראשונים יקריבו בין הערבים אלא ש"מ דלא קנסין להו שלא להטילן בפניס דאין לומר דהא דאמר יקריבו בין הערבים היינו מפני שזכו בפניס של שחר ונהי דבמזיד לא הקטירו בפקר מ"מ זכותן עומד לבין הערבים דזה לכאורה בלאו קנסא אבדו זכותן פנין דבמזיד לא הקטירו למה יזכו בזה הפניס בבין הערבים אבל אי נימא דקנסין להו שלא להפיס עליהם א"ש דבקטרת לא קנסין להו להאי קנסא ומשום דחביבא להו ולא פשעי ואם נאמר דקנסא הוא לכל בית אב של אותו היום א"ש טפי אבל מסתמא דהש"ס לא משמע הכי.

והרמב"ם ז"ל כתב למתניתין בסתם דאפילו לא הקריבו או הקטירו בפקר מזידין יקריבו ויקטירו בין הערבים ועי' בכ"מ ז"ל פ"ג מה' תו"מ ובלח"מ ז"ל ומסתמת דבריו ז"ל לנראה דאיתי לאשמעין עיקר הקרבה דאי בכהנים אלו או אחרים הוי ליה לפרש אלא כתב לעיקרא דמילתא דאפילו לא הקריבו בפקר יקריבו בין הערבים וכ"ע מודו בזה והקנס לפהגים לא הוצרך לפרש וממילא שמעין דליכא קנסא ועי' בתוספתא דגרסינן התיב אמר ר"ש אימתי בזמן שהי' ב"ד אנוסין או שוגגין אבל אם היו מזידין שהיתה חנוכה המזבח ולא הקריבו כפש בפקר לא יקריבו בין הערבים ע"ש וגירסא זו צ"ע דמשמע דדוקא בשעת חינוך הוא דפליג ר"ש וזה דלא פדמסקין בתלמודין ועל הא דאמר ר"ש ושלמה היתה קריבה הוא די"ל דלא קאמר אלא בשעת חינוך דהחינוך הראשון הוא במנה שלמה אבל אחר שנתחנף ליכא טעמא כ"כ להקטיר שלמה בין הערבים אם לא הקטירו בפקר ובלא"ה מסקינן בזבחים דהא שיעורא דמנה ופרס אינו אלא מדרבנן ודו"ק.

ועוד נראה דצ"ל בדברי התוספתא אימת בזמן שהיו אנוסין כו' אבל מזידין או שהיתה חנוכה המזבח לא יקריבו בין הערבים והיינו הך דמתניתין ועי' במשנל"מ ז"ל פ"ב מה' פלי המקדש שהביא דברי הראשונים ז"ל אי ב' הקטרות דבוקר ובין הערבים מצוה א' היא או ב' מצות וי"ל דזה תליא בהא דפליגי ת"ק ור"ש אי שלמה היתה קריבה: שם תוס' בד"ה יכול יהא יחיד מתנדב כו'.

והא דאמרינן במעילה הנהנה כו' יביא דבר שכולה למזבח היינו קטרת היינו למוסרם לציבור עכ"ל ומסירה זו איני יודע למה דהא דמי מעילה היא ולכ"ע שייך לציבור אלא דמר אמר שם יפלו לנדבה ומר אמר יביא דבר שכולו למזבח היינו שהציבור יביאו קטרת מזה ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל פ"ב מה' פלי המקדש שכתב או שהקטיר קטרת פזו שהתנדב יחיד או ציבור לוקה משום לא תעלו עליו כו' והוסיף הכ"מ ז"ל פלומר ולא מסרה לציבור וגם זה אינו מוכן דהא בנדבה קמייירי ואפילו ציבור נדבה קאי בלאו ועי' משנל"מ ז"ל שם: ע"ב תוס' בד"ה תלמוד לומר כו'.

תימא למה לי קרא דלא תעלו עליו כו' ע"ש מה שתי' והאחרון הוא דמכל אשר צויתיה לא שמעין דלא מהדר אלא אקטרת סמים כו' עי' בקאור ד' ז"ל בבה"ז ובצ"ק ז"ל ונדברי שניהם ז"ל אינן מוכנים דהגהת הצ"ק וה"א דעל המזבח החיצון מביא ונדאי אינו מוכן דעיקר מיעוטא דככל אשר צויתיה אתי למעוטי מזבח החיצון אלא נראה בכוננתם דככל אשר צויתיה לא מהדר אלא אמזבח הקטרת היינו דלא אתי אלא שלא יקריב קטרת על מזבח החיצון אלא באשר צוה על מזבח הפנימי אבל במזבח הפנימי עצמו לא אימעיט

להכי איצטריו לא תעלו עליו למעוטי מזבח הפנימי ג"כ מנדבת יחיד וציפור ובלא"ה איצטריו לא תעלו למלקות וק"ל: שם משנה חביתי כה"ג לא היו באין חצאין אלא מביא שלם וחוצהו ומקריב כו'.

וילפינו בגמרא מדכתיב מחציתה כו' מחצה משלם הוא מביא ונראה מפירש"י ו"ל דהי' חוציהו בחצי עשרון כשהוא סולת ואופה החצי עשרון בפוקר ומקריבו והחצי עשרון השני יכול לאפותו בערב ולהקריבו ומקריב שש חלות בפוקר ושש חלות בערב והא דילפינו דחביתין באין י"ב חלות היינו בעשרון השלם בצרוף החצי בפוקר והחצי בערב אבל הרמב"ם ו"ל פתב במעשי חביתין סדר אחר דמקדשו בעשרון ואח"כ חולק לשני חצאי עשרון ועושה ששה חלות מכל חצי ואופה ומטגן את כל הי"ב חלות ואח"כ חולק הי"ב חלות באומד ומקריב חצי הי"ב בפוקר וחציון בערב.

וכבר עמד הראב"ד ו"ל ע"ז דאין זה במשמעות פשטא דמתניתין והאריכו בזה נושא פליו הכ"מ ו"ל והלח"מ ו"ל והמשנל"מ ו"ל ע"ש ויפלא בעיני שלא הביאו דבריו ו"ל בפ"י המשנה פרק שתי מדות שביאר שם מאין הוציא הסדר הזה ע"ש הדברים מבוארים היטיב ועי' בדברי הרע"ב ו"ל שם אלא דהא קשיא ליה לשיטתו הא דאמר ר"נ בגמרא על הא דתניא מחצה ראשון ושני תעובר צורתן כו' בשלמא ראשון איחזי להקרבה אלא שני מעיקרא לאיבוד אחי והשתא לשיטת רש"י והראב"ד ו"ל דמחצה היינו חצי עשרון וא"כ אחי שפיר הא דמעיקרא לאיבוד אזיל דאינו עושה אלא חצי עשרון והשני נשאר בסולתו ולא איחזי להקרבה כלל אבל לשיטת הרמב"ם ו"ל דאופה כל העשרון ומחצה חלות הוא מקריב א"כ השני נמי איחזי להקרבה נהי דלא דמי לראשון דהי' עומד להקרבה והכא בשני אינו עומד להקרבה אלא מחצה אחת מ"מ שניהם חזו להקרבה ולא נודע מי נדחה עד אחר הקרבה ואמאי לא מסתבר ליה כר' אשי.

והתוס' ו"ל בד"ה ומחצה אבד דקדקו לר"א דאמר לעיל בריש מכילתין דקדושה לחצאין א"כ המחצה השני' לא איקדוש קדושת הגוף ואמאי אבד הא יכול לפדותו. ולפי דברי הרמב"ם ו"ל א"ש פיון דכבר נאפו כל הי"ב חלות ונדאי פולן נתקדשו קדושת הגוף דהא משני חצי עשרונות הוא מקריב אע"ג דדברי התוס' ו"ל ג' כצ"ע דלר"א נמי היכי מצי פריה לה הא פבר קידשה העשרון דלמזונה עכ"פ צריה להביא עשרון שלם וכן לאחר שחילקו בחצי עשרון גם כן נתקדשו.

ועוד מ"ש בסוף דבריהם מיהו משום הכי קרי לה אבד ופי' הבה"ז ו"ל הואיל ויכול לפדותו ג"כ אינו מוכן דא"כ תקשי לר"א מברייתא דתני תעובר צורתו ויצא לבית השריפה אבל באמת מבוארין הדברים בירושלמי שקלים דמיייתי התם פלוגתא דר"י ור"ל ר"י אמר חוציהו ואח"כ מקדשה ור"ל אמר מקדשה ואח"כ חוציהו מתניתין פליג על ר"י מקריב מחצה ומחצה אבד ולר"י דלא נתקדש קודם חלוקה המחצה השני אמאי אבד הא לא נתקדשו עדיין דלא קידש אלא מחצה ראשון שצריה להקריב אבל השני אינו מקדש עד שעת הקרבתה וכיון דנפסלה שוב אינה מקדשה אי אפשר אפילו פבר נתקדשה פיון דנדחית ולא חזיא להקרבה אין קידושה פלוגתא דר"י ומשני דמותר עשירית האיפה של כה"ג אפילו מעות ירקבו ותו קאמר מתניתין פליגא על ר"י ותני עלה מחצה ראשון ושני תעובר צורתן ויצא לבית השריפה ונראה בגי' הק"ע מתניתא

פְּלִיגָא עַל ר"י דְאֵמַאי יֵצֵא לְבֵית הַשְּׁרִיפָה פִּינּוּן דְּלֵא נְתַקְדָּשׁ נְהִי דִירְקַב אֲבָל בֵּית הַשְּׁרִיפָה לָמָּה וּמִשְׁנֵי פֶתֶר לָהּ כַּר"ש דְאָמַר עֶשְׂרוֹן מְקַדָּשׁ.

וּבִירוּשְׁלַמִּי גֵרַס פֶּתֶר לָהּ כַּר' יִשְׁמַעְיָאֵל דְאָמַר עֶשְׂרוֹן מְקַדָּשׁ הָרִי מְבוֹנָאָר דְּפִדְיוֹן וְנוֹדָא לִיפָא אֲלֵא דְלֵא נְתַבְרַר לִי הֵךְ פְּלוּגְתָא דְעֶשְׂרוֹן מְקַדָּשׁ אִי לֹא מַה הִיא אִי הֵךְ פְּלוּגְתָא דְמַדַּת יָבֵשׁ אִי נְתַקְדָּשָׁה אִי לֹא א"כ חֲצֵי עֶשְׂרוֹן ג"כ אִינוּ מְקַדָּשׁ וְגַם לֹא מִצְאָתִי כַּעַת מְקוֹם דְּבָרֵי ר"ש דְאָמַר עֶשְׂרוֹן מְקַדָּשׁ אִי אֲפֹשֶׁר הָא דְפְּלִיגִי אִי עֶשְׂרוֹן מְקַדָּשׁ הִינּוּ אִי כְּלֵי שְׁרֵת מְקַדָּשִׁין שְׁלֵא מִדַּעַת דְּהִקָּא מְחַצָּה הַשְּׁנֵי דְבָא מִתְחַלָּה לְאִיבּוּד לֹא רָצָה לְקַדָּשׁ כְּלָל וְעוֹד יִתְבָּאָר דִּינִים אֵלּוּ לְקַמֵּן בְּמַכִּילְתִּין בְּרַצוֹת ה'.

עכ"פ דְּשָׁרֵי הַתּוֹסֵ' ו"ל צ"ע וְאַחַר כָּל הַנֵּ"ל מִדְּבָרֵי הִירוּשְׁלַמִּי הַמְּבוֹנָאָרִים תִּיקָשִׁי לְדְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל דְּלִשְׁיטְתוֹ ו"ל שְׁהִי אֹפָה וּמִטְגָּנָן כְּאַחַת וְחַלְוֹתָהּ הַהִקְרָבָה הִיא בְּחִלּוֹת א"כ פְּשִׁיטָא דְכָבֵר נְתַקְדָּשׁוּ פְּוֹלָן קַדְוֶשֶׁת הַגּוֹף מֵאִי פְּרִיף מִינָהּ לר' יוֹחָנָן דְּמִינִירִי בְּשַׁעַת חַלְוֹתָהּ הַסֵּלֶת נְהִי דְאָז לֹא נְתַקְדָּשׁ הַחֲצֵי הַשְּׁנֵי אֲבָל אַח"כ כְּשֶׁנֶּאֱפּוּ בְּמַחְבַּת פְּוֹלָם וְנוֹדָא נְתַקְדָּשׁוּ קַדְוֶשָׁה גְּמוּרָה.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק עוֹד דְּשִׁיטַת הִירוּשְׁלַמִּי אֲלִיבָא דר"י הוּא דְלֵא כְּשִׁיטַת תַּלְמוּדִין לְעֵיל דַּר' יוֹחָנָן דְאָמַר דְאִינוּ קְדוֹשׁ לְחֻצָּאִין: שֶׁם גְּמָרָא ר"י אָמַר אֹפָה וְאַח"כ מְטַגָּנָה וְאַמְרִינּוּ בְּטַעְמִיהָ דְדַרְרִישׁ תְּנֻפִינִי תְּאַפְנָה נְאֻה וְאַחַר טִיגוֹן אִינוּ נְאֻה ור' חֲנִינָא אָמַר מְטַגָּנָה וְאַח"כ אֹפָה דְדַרְרִישׁ תְּאַפְנָה נָא הִינּוּ דְבִשְׁעַת אֲפִיָּה תְּהִי מְבוֹשְׁלַת קֶצֶת כְּמוֹ נָא דְפִסְחָא וּמִינִיתִי הַש"ס תְּנָאִי דְפְּלִיגִי גַם כֵּן בְּהָא ור' יוֹסִי הוּא דַּעַת שְׁלִישִׁית וְאַמַּר תְּאַפְנָה רַבָּה לְחַד גִּיְרָסָא וּפְרִיֵשׁ רַש"י ו"ל דְדַרְרִישׁ נָא וְנְאֻה וְאַפָּה וּמִטְגָּנָה וְאַפָּה כְּדְאִמְרִינּוּ בְּגְמָרָא וְלֵהֲאִי פְּרִיֵשׁ אֵלּוּ מְוִכְרַח לּוֹמַר דַּר"י נָא וְנְאֻה דְרִישׁ וְעוֹד פִּירֵשׁ"י ו"ל תְּרַתִּי לִישְׁנֵי רַבָּה הִינּוּ גְדוּלָּה וּמְרוֹקְעַת וּס"ל דְרִישָׁא דְנָא דְמִטְגָּנָה תְּחַלָּה אֲלֵא דְמַקְיִים נְמִי דְרִישָׁא דְנְאֻה הִינּוּ גְדוּלָּה וּמְרוֹקְעַת וְכֵן לְגִיר' דְרַבָּה הִינּוּ הַר"י ס"ל מְטַגָּנָה וְאַח"כ אֹפָה כְּדְרִישָׁא דְנָא אֲבָל נְאֻה ג"כ הִיא וְלֵהֲנִי לִישְׁנֵי אִין מְוִכְרַח כ"כ דַּר"י אֵית לִיהָ נָא וְנְאֻה דִּילְמָא לֹא ס"ל נָא כְּלָל וְאִיזָה שְׁיִרְצָה יְקָדִים אֲלֵא דְדַרְרִישׁ נְאֻה לְחוּד שְׁתֵּהֲלִי רַבָּה בְּשֶׁמֶן אוֹ גְדוּלָּה וּמְרוֹקְעַת דְּזֵהוּ נּוּיָה אֲלֵא דְלֵא מְסַתְּבַר לִי לְהַש"ס לּוֹמַר לר"י אִיזָה שְׁיִרְצָה יְקָדִים אֲלֵא דְרִישׁ נְמִי נָא וּמִטְגָּנָה תְּחַלָּה וּבִירוּשְׁלַמִּי שְׁקָלִים שֶׁם מִינִיתִי לְהֵךְ פְּלוּגְתָא דְאִמְוִרָאִי וּמִינִיתִי נְמִי תְּנָאִי רַבִּי אוֹמַר תְּנֻפִינִי רַבָּה ר' הוּנָא אוֹמַר תְּנֻפִינִי נּוּיָה אֲתִיא אִינוּן פְּלוּגְתָא כְּהִנְךָ פְּלִגְוּוֹתָא מ"ד תְּנֻפִינִי נּוּיָה כַּמ"ד מְטַגָּנָה וְאַח"כ אֹפָה וּמ"ד תְּנֻפִינִי רַבָּה כַּמ"ד אֹפָה וְאַח"כ מְטַגָּנָה וְזֵה אִיפְכָא מְסוּגִית תַּלְמוּדִין וְעִי' ק"ע שֶׁם.

וְהַרְמַב"ם ו"ל פֶּסֶק כַּמ"ד אֹפָה וְאַח"כ מְטַגָּנָה אֲבָל כְּתֵב עוֹד וְאִינוּ מְבַטְלָה הַרְבָּה שְׁנָאֵמַר תְּנֻפִינִי בֵּין בְּשָׁל וְנָא וְעִי' בַּלַּח"מ ו"ל בְּאֹרְךָ בְּזֵה וְכַתֵּב דְּהַרְמַב"ם ו"ל מְפָרֵשׁ דְלֵא כַּפְרֵשׁ"י ו"ל וְאִין זֶה מְוִכְרַח אֲלֵא לְשִׁיטַת רַש"י ו"ל ג"כ אֲתִי שְׁפִיר דְפִסְק כַּר' יוֹחָנָן דְאֹפָה וְאַח"כ מְטַגָּנָה וְהִינּוּ נְאֻה וְתְּנֻפִינִי נָא דְרִישׁ עַל גְּמַר הַבִּישׁוּל שְׁלֵא יְהִי הַרְבָּה אֲלֵא סְמוּךְ לְנָא וְלֵהֲאִי דִינָא דְאֹפָה וְאַח"כ מְטַגָּנָה כְּתֵב הַרְמַב"ם ו"ל בְּכָל הַמְּנַחּוֹת שְׁל רְבוּכָה בַּפ"ט שֶׁם וְלֵהֲאֵא שְׁלֵא יְהִי מְבוֹשְׁלַת הַרְבָּה לֹא כְּתֵב שֶׁם וְאִם לְאַפְיָה וְטִיגוֹן יְלִפִּינוּ לְשֶׁאָר מְנַחּוֹת לְהָא נְמִי נְלִמּוּד לְשֶׁאָר מְנַחּוֹת וְצ"ע: שֶׁם גְּמָרָא תְּנּוּן הֵתֵם חֲבִית כו' לִישְׁתּוּן וְעִירִיכְתּוּן בְּפָנִים וְדוּחּוֹת אֵת הַשְּׁבֵת מִנָּה"מ כו'.

לכּאר סוגיא דשמעתין צריד לפרש פשטא דמתניתין מאי אתי לאשמעינן ונראה מסיפא דמתניתין דאתי לאשמעינן דכל הני לישא כו' אע"ג דאינו אלא מכשירי מצנה פיון דא"א לעשותן מערב שבת מותר לעשותן בשבת וכדתנן התם פלל אר"ע פל מלאכה כו' ומשמע דהיינו טעמא דא"א לעשותן מע"ש דמעשיהם בפנים ואם יעשה מאתמול בין הלישה בין האפיה ונפסל בלינה דכבר נתקדשו בכ"ש פו נראה מפשטא דמתני' ועיקר המצנה היינו הקרבת החביתין בשבת משמע דפשיטא ליה אלא דאתי לאשמעי' דמכשירי' ג"כ דוחין את השבת פיון דא"א מע"ש ולא צריד קרא להכי דממילא שמעינן לה כמו שחיטת התמיד ושאר מלאכות שא"א לעשותן מע"ש וכדתנן בפסחים אלא דתנו התם בשתי הלחם ולחה"פ דלישתן ועריכתן בחוץ ואפייתן בפנים ואינו דוחות את השבת לא הלישה ולא האפיה וכבר רמי התם אהדדי מ"ש דלישה בחוץ ואפיה בפנים ובעי למימר דעשרון לא מקדש ויכול ללוש בחוץ אבל תנור מקדש להכי אופה בפנים.

וכבר הקשו התוספ' ז"ל ממתניתין דילן דבבביתין הלישה ועריכה גם פו בפנים אלמא דעשרון נתקדש ותי' שם דע"י תערובות השמן נתקדשו דהוי פכלי לח ורמי התם עוד אם אפייתן בפנים אלמא דתנור מקדש א"כ אמאי אין דוחות את השבת הא איפסיל בלינה ונשאר בקושא וקאמר הש"ס תברא כו' עכ"פ מהא נמי משמע דדחיית שבת תליא באפיה בפנים דכיון דנאפית בכ"ש מתקדשת ואי אפו לה מע"ש מיפסיל בלינה והשתא מאי קבעי הש"ס מה"מ הא סברא הוא פיון דכל מעשי' בפנים ומקודש הוא ע"כ א"א לעשות מע"ש לא ללוש ולא לאפות וכיון דקי"ל בהקטרת חביתין דוחה שבת ממילא כו' מעשי' דוחין שבת וצ"ל דקאי אשיטתא דמתני' דתני התם ברישא דשתי הלחם ג"כ אפייתן בפנים ואפ"ה אין דוחין את השבת ואופין מע"ש אלמא דלאו הא בהא תליא א"כ ה"נ בבביתין מנ"ל דדחי שבת ואמאי לא אפו לה מאתמול וסייעתא מפאן לשיטת הרמב"ם ז"ל דפסק למתניתין דשתי הלחם אף על גב דאמרין התם תברא מי ששנה זו לא שנה זו לא קי"ל הכי אלא הדין אמת דאפייתן בפנים ואפ"ה יכול לאפותה מע"ש אע"ג דנתקשו בטעמו של דבר וכמ"ש בפ"י המשנה שם ומשני רב הונא דאינו יכול לאפות מאתמול דאינשפה לה וכיון דאפ"ה א"א מאתמול לישא ועריכה ונדאי א"א מאתמול דהא באות מצה.

ויש לדקדק קצת לדברי הרמב"ם ז"ל שכ' לעיל דילפינן מחביתין לכל המנחות דאופה ומטגנה א"כ גילף נמי להא דתאפנה נאה ולחה"פ ושתי הלחם מ"ט מותר לאפות מאתמול וצ"ל דדוקא רבוכה הוא דילפינן מהדדי אבל לא לחה"פ וב' הלחם דנאפין יבש ומשמע מדברי ר"ה דלפסול לינה לא חיישינן וקשיא טובא הא תנו במעילה המנחות קודשו בכלי הנוקשרו לפסול בלינה ונהי דמדת יבש לא נתקדשה הא המחבת ונדאי פלי שרת היא ונתקדשה ואי עושה אותה במחבת שלא נתקדשה א"כ לא נתקדשה קדושת הגוף פלל והכי מקטיר לה וע"כ צ"ל לר"ה דהי' אופה אותה בכלי חול מע"ש פדי שלא לחדות שבת ובשבת יקדשה בכלי שרת להכי קאמר דא"א בהכי דאינשפה לה או י"ל דס"ל לר"ה דכ"ש אין מקדשין אלא בזמן וילהכי לא מיפסיל בלינה אפילו אופה אותה מע"ש והוי מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש אי לאו דתופיני תאפנה נאה ופריד עלה רב יוסף אפשר דכביש ליה בירקא ואפתי אפשר לעשותה מע"ש ומנ"ל דדוחה שבת ומשני דבי ר"י תנא תעשה אפילו בשבת כו' אבני אמר סלת מנחה תמיד הרי היא לה פמנחת תמידין

ולהאי שנינוניא ג"כ קשה מאי משני מקרא דתעשה אפילו בשבת אי קרא דאביי הא הני קראי צריכי לעיקר מצוה להקטרת החביתין דדוחה שבת אע"ג דלאו קרבן צבור הוא אבל מנ"ל דהלישה ואפיה דוחה שבת ואי מסבא פשיטא ליה דאינו יכול לעשות מאתמול משום פסול לינה א"כ היינו הך דרבא וע"כ צ"ל דהש"ס דבעי מה"מ תרתי קבעי מנ"ל דמצנת חביתין דוחה שבת ומ"ט דלישה ואפיה דחי' שבת הא אפשר לעשותו מאתמול כמו לחה"פ וב' הלחם ושנינוניא דר"ה ורבא קאי אהא דלישה ואפיה דחי' שבת משום דא"א לעשותן מאתמול ותנא דבי ר"י ואביי קאי אעיקר מילתא מנ"ל דדוחה שבת היינו משום דכתיב תעשה כו' אי משום דאיתקש לתמיד ועפ"ז לא הבנתי תמיהת התוס' ז"ל בד"ה אפו לה כו' דהכא אמר רבא דסבא היא דדחיה שבת משום דאי אפו לה מאתמול איפסיל בלינה לקמן גבי שתי הלחם בעי קרא להכי ומאי קושיא התם איצטריו קרא לעיקר מילתא דשתי הלחם ועומר דוחין שבת פדאמרינו התם מניו לעומר והקרב עמו שתי הלחם והקרב עמהם אלא דקאי התם בשטיט ר"ע דדבר שאפשר לעשותה מע"ש לא דחי שבת וא"כ שתי הלחם לענין מאי דוחה שבת ע"כ לטחינה והקדה אלמא דאפילו מלאכה שאפשר לעשותה מע"ש דוחה שבת ומשני לא לאפ"י וס"ל תנור מקדש וא"א לעשותה מע"ש ובהא יליף דדחי שבת והיינו הך דהכא ומה שתי' ז"ל דה"א דאפו לה בתנור חול להכי בעי קרא ג"כ אינו מוכן דאטו קרא יתירא איכא לשתי הלחם לחוד דנימא דגלי קרא שיאפנה בתנור קודש וידחה שבת הא קרא דויזבר כו' מועדי ה' כו' אתי לרבות עומר והקרב עמו ב' הלחם והקרב עמהם והשתא אי אפשר לאפות שתי הלחם מע"ש מנ"ל מהאי קרא דדוחה שבת וצריף לאפותן בתנור קודש דילמא באמת אפנו בכלי חול ואין צורך לדחיה שבת אלא הדבר ברור כמ"ש וכדאמרינו הכא האי סבא למימר דאינו יכול לעשותה מע"ש ושפיר שמעינו מקרא דמועדי ה' דאפיינתן דוחה שבת: ורבא אמר על מחבת מלמד שטעונה פלי ואי אפי לה מאתמול איפסיל בלינה פירש"י ז"ל גהי דמדידה יכול למודדו בכלי חול היינו חצי עשרון שלנו נמשך אבל אפי ע"כ במחבת כ"ש היא ואינו יכול לאפותה מע"ש והקשו התוס' ז"ל הא פלי שרת אין מקדשין אלא בזמן ות' פיון דכ' קרא על מחבת ע"כ בעי קידוש פלי משמע דבעי למימר דהכא שפיר נתקדשה אפי' שלא בזמנה פיון דכלי כתבה בקרא ולהכי הקשו משתי הלחם דלא פתיב תנור אמאי מתקדש מאתמולותי' פיון דלא דחי שבת מאתמול נמי זמנו ולפ"ז לא הוי צריכי לחלק בין חביתין דכתיב על מחבת ע"כ בעי קידוש פלי אלא ג"כ משום דאתמול נמי זמנו ועיקר סברתם דמשום דכתב פלי מקדש אפי' שלא בזמנו אינו מוכן דמנלן הא והכי הוי לי' למימר פיון דבעי קידוש פלי א"א לאפות מאתמול דהא אינו מתקדש שלא בזמנו והתורה אמרה שיעשנה בקדושת פלי אבל מנ"ל למילף מהא דמתקדש שלא בזמנו ול"נ דע"כ לא אמרינו דאין כ"ש מקדש שלא בזמנו דדוקא בדבר שיש לו זמן כמו סידור הלחם על השולחן בזמנו נאמר בתורה להעריכו בשבת כי מעריכו שלא בזמנו אינו קדוש וכן חזרת הקומץ בלילה דמצנתו ביום אינו מקדש שלא בזמנו היינו בלילה אי לאו דלילה אינו מחוסר זמן אבל אפית חביתין ושתי הלחם דאינו גוף המצוה אלא הכשירה ואין לה זמן כלל שפיר מתקדשת בכל עת שיאפנה וכן שאיבת מים לחג אין השאיבה גוף המצוה ואין לה זמן מתקדשת אפי' שאבה בערב שבת: אלא דתו איכא למידק לפי משמעות סוגיא דסוכה דלמ"ד כ"ש אין מקדשין אלא מדעת הי' יכול

מלאות גם במוקדשת בע"ש אדעתא שלא יתקדש מעט א"כ ה"נ היכא פשיטא ליה לרבא דאי אפי לה מאתמול איפסיל בלינה יאפנה על דעת שלא יתקדש פיון דבדעתו הדבר תלוי וכן לקמן גבי שתי הלחם דמסקינו לרבי דתנור מקדש א"א לאפותה מאתמול וא"כ ע"כ רבי ס"ל דכ"ש מקדש שלא לדעת ותיקשי למ"ד אין מקדשין אלא מדעת והכא לעגנו חביתין יש לומר פיון דכ' על מחבת שטעונה פלי ומצותה בכך מתקדשת אפילו שלא מדעתו וכמו שפיתבו התוס' ו"ל לעגנו שלא בזמנו אבל בשתי הלחם דלא נאמר פלי הא איכא תקנתא שיאפנה ע"ד שלא יקדשנה התנור ואפתי אפשר לעשותה מע"ש והא לא תיקשי יאפנה בתנור של חול אי נימא דלא בעינו שיהי' מקדש בשעת אפיה ואפתי אמאי דוחה שבת הא אפשר לעשותה מאתמול די"ל פיון דבמקדש לא הי' תנור של חול ומצות אפיה בפינים פדתנו לקמן מאיזה טעם שהוא חשיב לא אפשר לעשותה מאתמול אבל הא תיקשי יאפנה ע"ד שלא לקדשה ולא תיפסיל בלינה וכ"ש לפי מש"כ התוס' ו"ל לעיל דף ז' דשלא בזמנו לכ"ע אינו מקדש אלא מדעת וכ"כ התוס' ו"ל בסופה שם ה"נ הרי שלא בזמנו הוא והי' נראה גם בזה דהו' פלוגתא אי מקדש שלא לדעת אי אינו אלא מדעת היינו דוקא לעגנו הנחה בכ"ש דקי"ל פשם שהמזבח מקדש כף כ"ש מקדשין בהא פליגי ואיכא מאן דס"ל דאינו מקדש אלא מדעת.

ובירושלמי סופה אמרינו דיליף לה ממזבח מה מזבח אינו מקדש אלא מדעת כ"ש אינו מקדשין אלא מדעת והא דפשיטא ליה במזבח דאין מקדש אלא מדעת עי' ק"ע מה שפי' דאם העלה חולין למזבח אינו קדוש אין זה מוכן דמה עגנו זה לקידוש שלא מדעת אלא נראה בהעלאת מזבח ונדאי לדעת היא דלעגנו מאי העלהו למזבח אם לא להקטירו ה"נ בכ"ש אינו מקדש אלא אם דעתו לקדש אבל אם נתנו בכלי שלא להתקדש וכן אם שאב המים שלא ע"ד קידוש אינו מקדש אבל שתי הלחם דנעש' בו מעשה בכ"ש דנאפה בו וכן חביתין במחבת לא מהני דעתו בזה ואפילו דעתו שלא יתקדש מתקדש שלא מדעתו פן הי' נראה לומר ומסתבר הוא אבל התוס' ו"ל לעיל דף מ"ח בד"ה לעולם פריי כו' כ' דהא דאין התנור מקדש משום דאתיא כמ"ד דכ"ש אין מקדשין אלא מדעת מבואר מדבריהם ו"ל דבאפיית התנור ג"כ פליגי ואיכא למ"ד דאין מקדש אלא מדעת וכבר הבאתי לעיל דברי הבה"ז ו"ל מה שנתפס בזה עם הגאון הקדוש מוהר"י ו"ל באפשר מבואר דבריהם ו"ל ומה שיש לי להעיר בדבריהם ו"ל: והגאון הקדוש מוהר"י ו"ל כתב ליישב דברי הרמב"ם ו"ל בקצירת העומר דכתב דנקצר ביום פשר ודוחה שבת וזה דלא כמשמעותא דשמעתין סוף פרק ר"י דא"כ אפשר לקצור מע"ש ואינו דוחה את השבת וכתב הגאון ו"ל דהש"ס פריי ה' קרב עמו' רבי מועדי ה' לרבות עומר יקרב עמו' ב' הלחם יקרב עמהם ובב' הלחם ליכא הקרבה וע"כ אפילו טחינה והרקנה ג"כ קאמר רבי דדוחה שבת והי' קצירה בעומר אע"ג דאפשר לעשות מע"ש והיכי אמרת דלרבי אין קצירת העומר דוחה שבת משום דאפשר לקצור בע"ש ומשני דמירי באפייה דשתי הלחם ותנור מקדש וא"א לאפותו מע"ש ובעומר להקטרה והיינו אי נימא דכשם מקדשין שלא לדעת אבל אי אין מקדשין אלא לדעת ע"כ ס"ל לרבי דאפילו אפשר לעשות מע"ש דוחה שבת דהא אפשר לאפות מאתמול ע"ד שלא יתקדש ור"ח ס"ל אליבא דרבי אין מקדשין אלא מדעת לפי דברי התוס' ו"ל לעיל כד"ד לעולם פריי א"כ ע"כ לרבי דוחה שבת אע"ג דאפשר לעשותה מע"ש ונהי דגבי ב' הלחם לא פסק פנותיה דרבי וכסתמא

דמתניתין לקמן פ'רק ב' הל'חם אכל בעומר דכתב קרא דב'חריש ובקציר פסוק פ'נותיה דדוחה שבת אפילו אפ'שר לעשות מע"ש יעשה מחלוקת בין רבא דהכא דס"ל אי לא אפ'שר מאתמול לא צרי' קרא ולר' יוחנן דלקמן צרי' קרא אפילו אם לא אפ'שר מע"ש ע"פ תמיהת התוס' ז"ל וכבר כתבתי דלענ"ד אין פ'אן קוש'יא והא דהכא לא בעי קרא היינו משום דכתב קרא דעיקר מצות חביתין דוחה שבת מתעשה כו' וממילא פ'ל מלאכה שאפ'שר לעשות מע"ש דוחה שבת והתם בעיקרא ועיקר מילתא דשתי הל'חם והקרב עמו דוחה שבת ובעי התם להוכיח דלרבי אפילו מלאכה שאפ'שר לעשותה מע"ש דוחה שבת בלא אשפ'חן בב' הל'חם מלאכה שאי אפ'שר לעשותה מע"ש וש"מ דס"ל כר"א דאמר פ'ל מכשירים שאפ'שר לעשותם דוחה שבת ומשני דאפי' בב' הל'חם הוי מלאכה שא"א לעשותה מע"ש ונפיר ס"ל כר"ע והשתא אי נימא כסברא זו דיכול לאפותה ע"ד שלא יקדש ע"כ רבי ס"ל כר"א דאפילו אפ'שר לעשותה מע"ש דוחה שבת כמו בכל דוכתי דליפ'א למימר דגבי שתי הל'חם לחוד הוא דס"ל הכי דמנ"ל הכי דהא ליפ'א קרא יתירה לשתי הל'חם לחוד ועוד דלא פ'רבי ממועדי ה' אלא דגם שתי הל'חם יתיה בכלל פ'ל קרבנות צבור וכמש"כ התוס' ז"ל בפ'סחים וא"כ לא עדיף ב' הל'חם מפ'ל קרבנות ציבור וכי היכי דבכל קרבנות צבור מכשירין שאפ'שר לעשותה מע"ש לא דחי שבת לר"ע ה"נ בשתי הל'חם אלא ונדאי כר"א ס"ל דבכל קרבנות אפילו אפ'שר לעשותה מע"ש דוחין את השבת והשתא היכי מצינו למימר דהרמב"ם ז"ל פ'סק פ'רבי בהא פ'ינן דפ'סק בכל הקרבנות כר"ע אטו עומר ע"ד מפ'ל הקרבנות אלא ונדאי העיקר כמ"ש פ'ריש מ"ק בדברי הרמב"ם ז"ל דאף ע"ג דנקצר ביום פ'שר מ"מ פ'ינן דלכתחלה מצוה לקצור בלילה שפיר דוחה שבת ע"ש שהארבתי בשיטתו ז"ל ומלאכת העומר פ'נן דוחין את השבת פ'ינן דזמן קצירה בו ביום וממילא הותרו פ'ל המלאכות טחינה והקד'ה אע"ג דנקצר מע"ש וכשר בדיעבד ויכול לטחון ג"כ מע"ש מ"מ פ'ינן דאם הי' אפ'שר לו לקצור בשבת מותר גם בטחינה להכי אפילו אם אין לו מה לקצור בשבת מותר לטחון בשבת ג"כ אע"ג דאפ'שר מע"ש וחביתי כ"ג פ'ינן דא"א לאפ'ייתן מע"ש משום קדושת פ'לי פ'דרבא פ'ל המלאכות דחי שבת גם הלישה ועריכה ובהא ונדאי ליפ'א למימר דיאפ'נה ע"ד שלא לקדשה פ'ינן דאמרה תורה על מחבת שטעוניה פ'לי היינו שצרי' לקדשה בכלי ואינו יכול לאפותה ע"מ שלא לקדשה כמו שאינו יכול לאפות בכלי חול ועי' מ"ש הבה"ז ז"ל שם: ושתי הל'חם תליא בפ'לוגתא אי תנור מקדש ורבי ס"ל דתנור מקדש ואינו יכול לאפות מאתמול ועוד נראה דלמ"ד תנור מקדש עיקר מצותו בתנור המקודש וי'ליף מתנור ב' פ'עמים אחד שיהא הקד'שו בתנור וכדאיתא בסוף פ'רק פ'ל המנחות ואף על גב דנה פ'תיב במאפה תנור י'לפינן מינה ל'כל הנאפות בתנור דכן הוא מצ'נתן לאפות בתנור מקודש פ'די שיתקדשו ועי' תוס' ז"ל שם וא"כ אליבא דמ"ד תנור מקדש אין לאפות בכלי חול ולא לאפות עד שלא לקדש ולא תקשי פ'נ"ל למ"ד אין מקדש אלא מדעת יאפ'נה ע"מ שלא לקדש דנה הוא דלא פ'מצותו והרמב"ם ז"ל פ'סק פ'סתמי דלקמן דאין התנור מקדש ויכול לאפותו בע"ש.

ומ"ש הבה"ז ז"ל דהא דאפ'ייתה בפ'נים הוא מקרא דמועדי ה' לא הבנתי פ'ינן דלא קי"ל פ'רבי באפ'יית שתי הל'חם א"כ לא הוי בכלל דרשא דמועדי ה' ועי' תוס' ס'נפה שם שצ'ידדו לומר דבמנחה הבאה עם הזבח גם לענ'ן לינה אינה מתקדשת בכלי אלא בשחיטת הזבח

וּכְבֵּר דְחוּ הַתּוֹס' ו"ל סְבָרָא זֹו לְעֵיל דְּף ט"ו בּד"ה אֶפְשָׁר כּו' מְהָא דְסוּף פְּרָק ר"י וְעִי
מ"ש בְּזָה בּח"ל סוּטָה דְּף י"ד בְּדִין קִידוּשׁ שְׁלָא מְדַעַת: וְאַחַר כָּל הַגְּ"ל אֶפְתִּי קֶשֶׁה לִי רַב
הוּנָא דְאָמַר דְּטַעְמָא דְאִינוּ יָכוֹל לְאַפּוֹתָה מְשׁוּם דְאִינְשָׁפָה לָהּ אִטּוּ לָא ס"ל דְּמַחְבַּת הָוִי
כ"ש וְטַעוּנָה כְּלִי וְהַדְתָּנּוּן סְתָמָא בְּמַעֲיָלָה הַמְנַחֲחוּת כּו' קִידְשׁוּ בְּכָלִי הַנּוֹכְשָׁרוּ לִיפְסֹל בּט"י
כּו' וּבְלִינָה וְהִי נִרְאָה דְכָל הָנִי שִׁינּוּיֵי דְשִׁמְעִתִּין צָרִיכִי אֶהְדְּדִי וְיַמַּר אָמַר חֲדָא כּו' דְקָרָא
דְתַנָּא דְבִי ר"י וְקָרָא דְאַבְיֵי אִיזְטְרִי־דְלַעֲיָקָר מְצוֹת חֲבִיתִין דְדַחֲי שְׁבַת וְאַפְתִּי אִיפָא
מְכִשִׁירִי לִישָׁה וְעַרְיָכָה וְאַפְיָה וְטִיגוֹן דְר"ע קָרִי לָהּ מְלָאכָה שֵׁא"א לְעֲשׂוֹת מַע"ש וְר"ה
ס"ל דְאֹפְיָה וְאַח"כּ מְטַגְנָה וְא"כּ נָהִי דְטִיגוֹן בְּמַחְבַּת א"א מְאַתְמוֹל מְשׁוּם פְּסוּל לִינָה אָבֵל
הָאֶפְיָה בְּתַנּוּר יֶאֱפְנָה מַע"ש וְגַם הַלִּישָׁה וְעַרְיָכָה יְהִי מַע"ש דְתוּ לִיפָא חֲשֵׁשׁ חִימוּץ פִּינּוּן
דְנֹאֶפֶת הִיא לְהָכִי קְאָמַר טַעְמָא מְשׁוּם דְאִינְשָׁפָה לָהּ וְרָבָא ס"ל מְטַגְנָה וְאַח"כּ אֹפְיָה
וּסְבִירָא לָהּ מְשׁוּם פְּסוּל לִינָה לְחוּד וְיֵישׁ לִינְשֵׁב בְּזָה קֶצֶת דְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל שְׁפַתְב
לְשִׁנֵי הַטַּעְמִים לְטַעְמִי דְר"ה וְלְטַעְמִי דְרָבָא (וְכַמְבֹּאֵר בְּדַבְרֵי בַהֲל' מַעֲשֵׂה קַרְבָּנוֹת פְּרָק
י"ב) וְעִי לַח"מ ו"ל וְלִפִּי הַגְּ"ל נִיחָא דְתַרְנוּיָהּ צָרִיכִי טַעְמִיָה דְר"ה אִיזְטְרִי־דְלַעֲיָקָר
בְּתַנּוּר דְקָדָם לְטִיגוֹן דְאִינוּ בְּזָה פְּסוּל לִינָה מְדַרְבָּא לְטִיגוֹן דְעֵיָקָר מְצוּהָ הִיא וְכִינּוּ דְעֵיָקָר
מְצוּהָ דַחֲי שְׁבַת לְהָכִי לָא עֲבָדִינוּ לְאַפְיָה ג"כ שׁוּם תְּקַנְתָּא הֵינּוּ כְּבִישָׁא בְּיָרְקָא: וְאִיפָא
לְמִיזְדַּק עוֹד בְּהָאִי עֲנִינָא מְאִי דְכַתִּיבָנָא דְתַנּוּר אִינוּ מְקַדְשׁ לְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל א"כּ הָא
דְתַנּוּן בְּמַעֲיָלָה שְׁתֵּי הַלְחָם וְלַחֲה"פ מוֹעֲלִין מְשִׁהוּקְדִישׁוּ קְרָמוּ בְּתַנּוּר הַנּוֹכְשָׁרוּ לִיפְסֹל
בְּטָבוֹל יוֹם וּבַמַּח"כּ וּבְלִינָה וְלֹא גָרַס רַש"י ו"ל הֵתָם וּבְלִינָה מְסַתְמָא דְלַקְמָן שְׁתֵּי הַלְחָם
נֶאֱכָל לֹא וְלֹב' כּו' לַחֲה"פ נֶאֱכָל לְשִׁמוּנָה וְלַתְשַׁעָה וְלֹא כ' בִּי לִינָה וְהַתּוֹס' ו"ל כְּתָבוּ שָׁם
דְגָרְסִינוּ שְׁפִיר וּבְלִינָה כִּינּוּן דְאַהֲנִי קְרִימַת תַּנּוּר לִיפְסֹל בְּטָבוֹל יוֹם וְיַמַּח"כּ אֶלְמָא דַס"ל
דְתַנּוּר מְקַדְשׁ א"כּ ה"ה דְנֶפְסֹל בְּלִינָה וְא"כּ דְבָרֵי הַרְמַב"ם ו"ל קֶשֶׁן אֶהְדְּדִי דְמַהֲאִי
פְּיִסְקָא דְאִינוּ דוֹחִין אֶת הַשְּׁבַת ע"כּ נִרְאָה דַס"ל דְאִינוּ תַּנּוּר מְקַדְשׁ וְאִלוּ בַפ' י"א מְאַבּוֹת
הַטְּוֹמָאָה דְטוֹמָאָת קוֹדֶשׁ לֹא שְׁיִיכָא אֶלְא בְּקוֹדֶשׁ הַמְקוֹדֶשׁ כְּמוֹ בְּשַׁר הַקְּרָבָנוֹת וְהַמְנַחֲחוֹת
מְשַׁקְדִישׁוּ בְּכָלִי וְלַחֲה"פ הַפְּנִים וּב' הַלְחָם מְשַׁקְרָמוּ בְּתַנּוּר מְשַׁמַּע דַע"י קְרִימַת תַּנּוּר חֲלָה
עַלִּיָהּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְהַתַּנּוּר מְקַדְשׁ וְא"כּ אֶמְאִי לֹא יִפְסֹל בְּלִינָה כִּינּוּן דְחַל עַלִּיָהּ קְדוּשַׁת
הַגּוֹף וְעִי פ"ה מַה תְּמִידִין מ"ש הַלַח"מ ו"ל שָׁם דְהַתַּנּוּר מְקַדְשׁ קֶצֶת וּמַש"ה אֶפְיָתוּן
בְּפְנִים אָבֵל אִינוּ מְקַדְשׁ לְגַמְרִי לִיפְסֹל בְּלִינָה וְע"כּ צ"ל כֵּן גַּם לְעַנְיָן זֶה דְנָהִי דְתַנּוּר מְקַדְשׁ
לְחוּל עַלִּיָהּ קְדוּשַׁת הַגּוֹף וְלַהֲיוֹת קוֹדֶשׁ מְקוֹדֶשׁ מ"מ אִינוּ קוֹדֶשׁ לְגַמְרִי לִיפְסֹל בְּלִינָה
וּמְשַׁמַּע לִיהִי הָכִי כִי דְלֹא תִיקְשִׁי סְתָמִי אֶהְדְּדִי דְבַמְכִילִתִּין תַּנּוּן הַנֶּאֱכָלִין לְכַמָּה יָמִים
וְלֹא פְּסוּל בְּהוּ לִינָה וּבְמַעֲיָלָה תַּנּוּן קְרָמוּ בְּתַנּוּר הַנּוֹכְשָׁרוּ לִיפְסֹל בּט"י וּבַמַּח"כּ וְקֶשֶׁן
אֶהְדְּדִי אֶלְא וְדֹאִי לְעַנְיָן חֲלוֹת קְדוּשַׁת הַגּוֹף לַכ"ע דְתַנּוּר מְקַדְשׁ וְלַעֲנָנּוּן פְּסוּל לִינָה הוּא
דְפְלִיגִי אַע"ג דְלֹא נִתְבָּאָר טַעְמָא דְהָאִי מִיְלִתָּא מַש"כּ דְחַל עֲלֵי קְדוּשַׁת הַגּוֹף ע"י קְרִימָה
דְבַתַּנּוּר לַכ"ע וְלַעֲנָנּוּן לִינָה הוּא דְפְלִיגִי וְכֵן מְשַׁמַּע בְּזִבְחִים דְּף צ"ו דַלַכ"ע תַּנּוּר כְּלִי שְׂרַת
הִיא וְעֲבָדִינוּ לִיהִי שְׁלַ מְתַכַּת מְשׁוּם לַחֲה"פ וּב' הַלְחָם דְאַפְיָתוּן בְּפְנִים וְעִי תוֹס' ו"ל שָׁם
וּלפ"ז יְקֶשֶׁה הָא דְאָמַר אַבְיֵי לְעֵיל דְלְרַבִּי קוֹדֶשׁ וְאִינוּ גְמוּר וְתַפִּיס פְּדִיוֹנוּ אֶפְיָלוּ לְאַחַר
שְׁחִיטָה וְאַמְאִי תוֹפְסֵי פְדִיוֹנוּ כִּינּוּן דְקוֹדֶשׁ קְדוּשַׁת הַגּוֹף כְּתַנּוּר לַכ"ע דְמִיקְרִי קוֹדֶשׁ
הַמְקוֹדֶשׁ הִיכִי שְׁיָיָה בְּיָה פְדִיוֹן הֵן אֶמַת דְבִלֹא"ה תִקְשִׁי לְאַבְיֵי הִיכִי תַפִּיס פְּדִיוֹנוּ לְרַבִּי
הָא ס"ל דְתַנּוּר מְקַדְשׁ סוּף פְּרָק ר"י וּכְבֵּר הָאֶרִיכוּ בְּזָה הַתּוֹס' ו"ל לְעֵיל דְּף מ"ז בּד"ה

ואיזו היא כו' ונראה מד' דנהי דאין לו פדיון לצאת לחולין אבל פדיונו יתפס ע"ש באריכות ולא שמענו פן בשאר דברים המקודשים בכלי למימר דאם פדה אותן נתפס הפדיון והדברים ארנפים בזה עוד יתבארו במכילתין בס"ד לקמן בפרק כל המנחות דף נ"ז: שם תוס' בד"ה תעשה אפילו בשבת כו' היינו משום דגלי רחמנא כו'.

ונראה דהי מינייהו מפקא ולא דמו לפסח עכ"ל ולא ביארו אמאי לא דמו לפסח ועי' בה"ז ז"ל שפי' משום דכבר גלי רחמנא בפסח אבל דברי התוס' ז"ל מגומגמין קצת שכ' דשקולים הם והי מינייהו מפקת ונהי בפסח איצטריף קרא אחריןא לטומאה אלמא דלאו שקולים הם והי נראה דלא דמי לפסח דאיצטריף קרא אחריןא לטומאה משום דבפסח איכא נמי אכילה בטומאה והא דטומאה אינה נדחית אבל בכל קרבנות דאין בהן אלא עבודה לחוד שקולין הם ויבאו שניהם דהי מינייהו מפקת ועי' תוס' פסחים דף ס"ו שיהאריכו קצת בזה וכתבו שם דלקמן סוף פרק ר"י מרבינו מקר' שבת וטומאה וישתי הלחם והתם בפרק ר"י בעומר מירי וכן איתא לעיל לענין מלח תקריב אפילו בשבת וטומאה ועי' תוס' לקמן סוף פ' ר"י ובאמת צריף לדקדק בזה למאי דאמרינו ביומא דשבת הותרה בציבור וטומאה דחוייה א"כ לאו שקלים הם והיכן מציינו למילף לתרנוייהו מחד קרא והתוס' בפסחים דף ס"ו פתבו דתנאי הוא איכא תנא דיליף טומאה מפקת דכתב אש נדחה כו' וילפינו תמיד מינה בגז"ש דמועדו ושבת פתיב בתמיד על עולת התמיד וילפינו פסח מתמיד ואם פן דמתרי קראי נפקא שפיר איכא למימר דשבת הותרה וטומאה דחוייה אבל רבי דלקמן פ' ר"י ס"ל דילפינו תרנוייהו מחד קרא במועדו אפילו בשבת וטומאה ואלבייה הי' נראה דאין לחלק בין שבת לטומאה ושניהם הותרו פן הי' נראה אבל ביומא דף מ"ו משמע דאפי' למאן דיליף ממועדו לתרנוייהו ג"כ שבת הותרה וטומאה דחוייה ע"ש ועי' תוס' ישנים שם: דף נא תוס' בד"ה הרי היא לה פמנחת תמידין כו' ותימא דלמד מן הלמד הוא עי' בה"ז וצ"ק שכתבו דמנחת תמיד למדין מתמיד וחביתין ממנחת תמיד ואין זה מוכן דהא כתיב על עולת התמיד ונסכה הרי נסכים מפורשין ג"כ דדחי שבת ודחוק לומר דונסכה היינו נסכי יין דאין בהם דחית שבת דלשיתין אזלי ועוד דהיכא מבואר הקישא מנחת התמיד לתמיד והי' נראה דקצת חסרון יש בד' ז"ל ופסח גמר מועדו מתמיד ותמיד גמר מועדו מפסח לענין טומאה וא"כ חביתין לטומאה היכי ילפינו מתמיד הוא למד מן הלמד הוא ואיכא פלוגתא אי דבר הלמד בגז"ש מלמד בהיקוש לזה כתבו דגילוי מילתא בעלמא הוא פיון דדחי שבת דחי נמי טומאה וק"ל: שם גמרא דנין תבש"ט מיגי"ל כף נראה מלשון רש"י ז"ל הגי' ואיכא ד' בהאי צד תדיר באה חובה שבת וטומאה ובאידיך צד איכא ג' יחיד גלל עצמה לבונה וא"כ הוי מצי למימר הני גפישין וי"ל דשבת וטומאה חד הוא ועי' קרבן אהרן ז"ל לשהאריף בזה: ע"ב משנה לא מיני פהו אחר תחתיו כו' ר"ש אומר בשל צבור ר"י אומר משל יורשין.

ופריף הש"ס ממשנה שקלים דאמר ר"ש דבתנאי ב"ד הוא דבאה מתרומת הלישפה לא מן התורה ומשני דשתי תקנות הוי תקנה ראשונה שייבא משל יורשין משום דמינדחק לישפה.

ונראה דהיורשין צריף שימסרם לצבור פיון דמה"ת הם אינו מחוייבין אלא חובת צבור הוא אם אין כ"ג פי באה נמי משל יורשין צריף מסירה לצבור דאל"ה לא הוי משל

עולם פּינן דחזו דפּשעי חזרו ותקנו פּדין תורה לבא משל צבור ובירושלמי שקלים פּריד נמי להאי פּירכא ומשני התם דתקנה הי' שלא יגבו בתחלה משום דין הדין תרומת הלשפה לא באה אלא לצורך חובת ציבור הוקבע להם זמן כמו תמידין ומוספין אבל חביתין אין חובה על הצבור כ"כ מן הדין הי' צריד לגבות בתחלה אבל משום פשיעה תקנו שביבא מתרומת הלשפה פּו נראה מלשון הירושלמי שם בשקלים וכן פּי' הק"ע אבל בשקלים אשר בתלמודין הגירסא כמו הכא בתלמודין ע"ש ור"י פליג התם ג"כ ואומר דמשל יורשים היא באה לטעמיה אזיל דאמר הכא דחובה היא על היורשים ד"ת ולא על הצבור א"כ ליכא למיחש לפשיעה ולתקוני דיבא משל ציבור פּינן דאינה חובה על הצבור פּלל ועי' תוס' לקמן דף נ"ב בד"ה דשמעין ליה לר"ש כו' שפכת דר"י נמי חושש לפשיעה דס"ל משל יורשין ולא אשכחן דנפלוג אתקנות והוא פלאי דהא ר"י פליג שם במתניתין וכן"ל ועי' תוי"ט בשקלים דמסתבר ליה למ"ד משל יורשים דאין חייבים אלא מירוששתם מכ"ג אבל לא משל עצמן ולדידי לא נראה דא"כ אם לא ירשו מכ"ג אביהם בטל מצות חביתין ולא כו אמרינן לקמן דכ' סלת מנחה תמיד הרי היא לה פּמנחת תמידין שאינו בטל לעולם עכ"פ פּשטא דמתניתין פּולן ודשקלים נראה דר"י ור"ש לטעמיהו אזלי וכן"ל דלר"ש דהחוב הוא על הצבור מה"ת א"ש תקנתא אחרניתא מירושין לצבור ואוקמוה אדאורייתא פּדאמרינן בגמרא אבל לר"י דליכא חוב על הצבור לא שייך תקנתא זו להטיל על הצבור פּינן דאין מחוייבין בדבר וחובת יחיד הוא ודוקא בעכו"ם וגר שמת הוא דתקיננו להביא הנסכי משל צבור דא"א בענין אחר אבל משום חשש פשיעה של יחיד אין להטיל על הצבור ועוד פּינן דמחוייבים הם נראה דיכולין למשכן אותן ע"ז כמו חייבי עולות אבל הרמב"ם ז"ל פסק הכא כר' יהודה בפ"ג מהל' תו"מ דמשל יורשין היא באה ובפ"ד מה' שקלים פּכת להא דר"ש דבתנאי ב"ד באה משל צבור והכ"מ ז"ל פּכת שם דאגב גררא נסבא והוא דחוק ונראין בזה ד' הלח"מ ז"ל בפ"ג הנ"ל דהרמב"ם ז"ל ס"ל דלאו חד פּלוגתא היא אלא הכי פליגי בדאורייתא והתם בחוששין לפשיעה פליגי וכדאמרינן לקמן בשמעתין דר"ש חייש לפשיעה משמע דר' יהודה לא חייש לפשיעה אבל אי הוי חייש לפשיעה הי' צריד לתקוני לבא משל צבור אע"ג דמדאורייתא משל יורשים אלא דא"כ קשה קצת למה פסק כר' יהודה בפר העלם כו' דמתחלה מגבין להם פּינן דפסק כר"ש דחייש לפשיעה ור"י לא חייש לפשיעה.

ועי' בכ"מ ז"ל פ"ד מה' שקלים שלא כ' מוצא דין זה וצ"ל דלמסקנא משמע דטעמא דר"ש לאו משום פשיעה היא דבמילתא דאית להו כפירה לא שייך פשיעה אלא טעמיה דר"ש מקרא הוא ור"י פליג ולא דריש לקרא והלכה כר"י לגבי יורש בכלל דתלמודין בינייהו פּכת דמתחלה מגבין להם ועי' תוי"ט ז"ל שם שכ' לסיוע לדברי הכ"מ דאגב גררא נקטא מהא דעכו"ם ששלח עולתו ולא הביא דמי נסכים יביאו משל צבור משמע דאם שלח בא משלו והוא ז"ל פסק דאין עכו"ם מביא נסכים ילפי הנסכא אשר לפנינו בדברי הרמב"ם ז"ל וכן מי ששלח עולתו ממדינת הים כו' נראה דל"ד עכו"ם קאמר אלא ה"ה ישראל אם שלח מארץ רחוקה עולתו מביא נסכים משל צבור אין פּאן קושיא ודו"ק: שם גמרא כליל תקטר שתהא פּולה בהקטרה.

ופירש"י ו"ל לחד לישנא שלא יעשה לה שירינים. ופי' התוס' ו"ל דלר"ש דאמר משל עולם היא דנצרכה אבל לר"י דאמר משל יורשין לא איצטריה דבכלל פל מנחת פהו פליל כו' הוא ודינו דבעי לקמן לר"י פליל תקטר מאי עביד ליה.

ולפ"ז אינו מוכן הא דאמרנו לקמן אין לי אלא תחתונה בלא תאכל עליונה מנ"ל אלמא דאי לא פתיב פליל תקטר לא הוי ידעינו מנחת כ"ג ממנחת פהו הדיוט וא"כ שפיר איצטריה פליל תקטר לגופיה והיכי כ' ו"ל פיון דהוי מנחת פהנים פשיטא דכולה פליל וי"ל דליורשים שהם פהנים הדיוטים לא איצטריה קרא דכליל תקטר דבכלל פל מנחת פהו הוא ולקמן דאמרנו לר"י דאיצטריה פליל לגז"ש ליתן את האמור של זה בזה היינו לכ"ג גופיה דלא שמעי' מכל מנחת פהו דמירי בהדיוט אלא דא"כ אמאי לא אמרנו לקמן דאיצטריה פליל תקטר לר"י לגופיה דמנחת כ"ג פולה בהקטרה פיון דלא ילפינו מפנהו הדיוט ע"כ נראה יותר פלישנא אחרונה שאינה קריבה לתצאין ושפיר פריה לר"י למה לי דהא יליף לה מאותה ולא חציו: ואכתי איפא למידק בקושית הש"ס לר"י פליל תקטר למה לי משמע דמותר הוא ואמאי הא איצטריה לגופי' לתביתי כ"ג שיהי' פולן בהקטרה ואי משום דהוי שמעינו לה מכל מנחת פהו כו' א"כ מאי משני ליתן את האמור כו' לא לתבתי' פלל ויהי' הפל בכלל פל מנחת פהו וצ"ל דכליל תקטר איצטריה למצוה להקטיר פולה מזה לא שמעינו מכל מנחת פהו פליל תהי' דלא אלא שיהי' נשרף ולא יאכל אבל לא ידעינו דמצוה בהקטרה על הפזבז ויהינו דקאמר מנין ליתן את האמור כו' פיון דגבי מנחת כ"ג פתיב עשה דהקטרה ובמנחת פהו הדיוט לא נאמר אלא לאו דלא יאכל אע"ג דכתיב נמי פליל תהי' היינו דנשרפת אבל לא נאמר עשה דהקטרה מנין ליתן את האמור של זה בזה ת"ל פליל לגז"ש ועיקר שינויא הוא דאיצטריה למצוה בהקטרה.

ועפ"ז יש ליישב קושית התוס' ו"ל בד"ה אף פאן כו' אמאי לא שמעינו לאו אלקיבא דר"י ולאמר דדריש לאו אמור. ולפי ה"ל ניקח דע"כ לא אמר ר"י לאו אמור אלא בלאו הפא מכלל עשה דלא נאמר העשה אלא בשביל הלאו כמו נדבה תעשה אותו ולא בע"מ בכה"ג אהני קרא דלאמר לאו אמור וכמ"ש התוס' ו"ל בפסחים שם אבל הקא דהעשה איצטריה לאפיה דמצוה להקטיר פולה אין בה בכלל לאו אמור אלא דלא משמע הכי בפסחים שם דאמרנו דלר"י איפא לאו בצלי מבעוד יום דכ' ואכלו את הבשר בלילה הנה בלילה אין ביום לא וכתוב לאמר לאו אמור אלמא דאפילו איצטריה העשה לגופיה הוי בכלל זה דהא עשה דנאכלו את הבשר איצטריה לגופיה.

ועוד קשה לר"י למה פתב רחמנא גבי מנחת פהו פליל תהי' לא תאכל הא בכליל תהי' לחוד ג"כ שמעינו דאיפא ל"ת מלאמר לאו אמור ועי' צ"ק ואין דבריו ו"ל מוכנים: שם תוס' בד"ה חטאת היא וכו' ותימא הא קדשי ב"ה היא ופשיטא דמועלין בה ותי' דאיצטריה דיש בה מועל אחר מועל דאינו אלא בבמה וכ"ש ויש לזקדק דטעמא מאי יש מועל אחר מועל בבמה משום דקדושת הגוף היא ולא יצאה לחולין ע"י מעילה אבל פרה דאינה אלא קדושת דמים וכל שפן דקיימינו הקא לר"ש דאמר פרה נפדית ע"ג מערכתה אמאי יהי' בה מעילה אחר מעילה פיון דליפא עלי' אלא קדושת דמים והיכי ילפינו מחטאת היא דיש בה מועל אחר מועל פיון דאית לה פדיון ולא דמי לחטאת והא בהא תליא פיון דאית לה פדיון ואין עלי' אלא קדושת דמים ממילא להא נמי לא דמי

לחטאת ואין בה מועל אחר מועל דכל קדושת דמים נפקא לחולין על ידי מעילה ונראין בזה דברי הכ"מ ז"ל שכתב על לשון הרמב"ם ז"ל שכ' דיש בה מעילה אע"פ דקדשי ב"ה היא דקשה אטו קדשי בדה"ב אין בהן מעילה אלא דגם לקדשי בדה"ב לא דמיא לגמרי ואיצטריך קרא למעילה עצמה ע"ש וכן מבואר בד' הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' פרה אע"פ שהיא קדשי בד"ה ע"ש ועי' בה"ז ז"ל: דף נב תוס' בד"ה ואין מועלין באפרה תימא תיפוק לי' דאפר הקדש מותר ולמאן דמוקי גיחא כו'.

משמע מדבריו ז"ל דאיכא פלוגתא בזה ובאמת אין כאן פלוגתא דהנשרפים כמזנותו פמו פרים הנשרפים משנה מפונשת היא במעילה דאין מועלין באפרן משום דאין לה דבר שנעשית מצותו והנשרפים מחמת פסולן פמו כל פסולי המוקדשין הוי בכלל הא דתנו כל הנשרפים אפרן מותר ולא אשכחן אפר הקדש דאסור או בעצי הקדש של שלמים דלא נפיק לחולין או ששרפן במזיד כדאיתא בפסחים דף כ"ו או באפר תה"ד לטעון גניזה וא"כ האי תי' שכתב דהכא אסור דכל מצותו לשריפה עומד אינו מוכן דאדרבה דבר שמצותו לשריפה פשיטא דאין מעילה באפר דנעשית מצותה אלא העיקר כתי' בתרא דהכא לא נעשית מצותו דהאפר הוא עיקר המצוה ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל פ"ב מה' מעילה שכתב וכן פרה מועלין בה משנהקדשה עד שתעשה אפר ותנאי ב"ד הוא שלא ימעול אדם באפרה עכ"ל וקשה קצת למה הזכיר התנא ב"ד כיון דמן הדין אין בו מעילה ותקנה ראשונה בטלה ממילא אין בו מעילה וצ"ע: שם גמרא כיון דחזו דקר פרישי מספק הזאות כו'.

ובירושלמי שקליה איתא כיון דנגדרו ותו לא קא מזלזלי אוקמוהו אדאורייתא וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ה המשנה בשקלים שם ועי' בלשון הרע"ב ז"ל שם ולפ"ז איכא למישמע מינה דאם תקנו איזה דבר בשביל איזה טעם ובטל הטעם יש פח לבטל התקנה כיון דלא צריכי עוד.

ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' ממרים ובד' הראב"ד ז"ל שם: שם תוס' בד"ה גזרו כו' ואפר פרה נמי איקדש מדרבנן. עיין בה"ז ז"ל וצ"ק.

ובאמת ביומא דחי התוס' ז"ל לת' הר"ר חיים מאפר פרה דא"א לומר דרבנן איקדשוהו דא"כ היכי מזין ממנו על האדם ואין זה מוכרח כ"כ דישפח ביד ב"ב להקדיש ולא יעשה בו כ"א מצותו היינו הניה ואין זה הניה מן ההקדש דמצוה היא ודוק: ע"ב גמרא אילימא רבנן מ"ש לבונתה דהוקפלה ושמן לא הוקפל לכאורה לא דמי להדדי דבין קומץ יש לומר דכל דהוקפל משום דלא אשכחן חצי קומץ דקרוב לעשרון שלם והיכי דלא מייתי אלא עשרון אחד לא מייתי נמי אלא קומץ לבונה אבל אם מת כה"ג דמייתי ב' עשרונים מייתי ב' קמצים דחצי קומץ לעשרון לא אשכחן אבל שמן דבעלמא סגי בלוג לעשרון והכא הוסיפה תורה ג' לוגין י"ל דאפילו אם מביא ב' עשרונות סגי בג' לוגין וצ"ל דלא מסתבר להו להש"ס לחלק בזה ואם הי' כופל הלבונה הי' צריף לכפול גם השמן: הדרן עלה פירק כל התכלת פירק כל המנחות שם גמרא מנין לכל המנחות שהן באות מצה כו'.

ומסיק דלמצוה לא מיבעי' ליה אלא לעכב מנין ונראה מפשטא דשמעתין דמיבעי' ליה אפוליהו מנלן מצה לעיפובא ולא חמץ או שאור או רבוכה ומשני ליה מדכתיב לא תאפה חמץ אלא מצה שמעינן מינה עיפובא ופריף אפתי לא שמעינן שאור לעיפובא ורנב"י

פְּרִיָה דְמֵלֵא תֵאָפֵה כּו' לֹא שְׁמַעִינוּ מִיַּעוּט לְרַבּוּכָה וְרַבִּינָא פְּרִיָה דְאֶפִּילוּ חֲמִיז גּוֹפִיָה לֹא שְׁמַעִינוּ לְעַכְב דְקָרָא לֹא אֲתִי אֲלֵא לְמִיקָם גְּבָרָא בְּלֵאוּ בְּעֵלְמָא אֲבָל בְּדִיעְבַד לֹא מִיִּפְסִיל וּמְסִיק דְתִהְיֵי פְתִיב לְעִיכּוּבָא וְאִימְעִיטוּ פְּנִלְהוּ חֲמִיז וְשִׂיאֹר וְרַבּוּכָה.

וְהַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה מְנִין תְּמָהוּ הָא מְתַנִּיתִין הִיא לְקַמֵּן פְּרָק כָּל הַמְּנִחוֹת כּו' וּמְשַׁמְרֵן שְׁלֵא יַחְמִיצוּ דַכ' לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִיז וְלֹא הַבְנִיתִי תְּמִיָה זֶה הָא מְתַנִּיתִין דְלְקַמֵּן א"ש דְלַכְתַּחֲלָה וְנִדְאִי צְרִיָה לְשַׁמְרֵן מְחִימוֹיז כַּדכ' לֹא תַעֲשֶׂה חֲמִיז וְכִי מִיבְעֵי לִיָה הֵכָא לְעִיכּוּבָא מִנ"ל אֲלֵא אִי קִשְׂיָא לִי הָא קִשְׂיָא לִי מֵאִי מִיבְעֵי לִיָה לְעַכְב מְנִין תִּיפּוּק לִי מְדַכְתִּיבְכִי כָל שְׂאֹר וְכָל דְבִש לֹא תִקְטִירוּ כּו' קְרַבֵּן רֵאשִׁית וְאֵל הַמְּזִבֵּחַ לֹא יֵעָלוּ כּו' הָרִי מְפָנְרֵש דְחֲמִיז פְּסוּל לְהַקְטִיר מְזִבֵּחַ וּמִמִּילָא הַמְּנַחָה פְּסוּלָה פִּינוּ דֵא"א לְהַקְטִיר הַקְּוֹמִיז וְלֹא יֵעָלוּ לְרִיחַ גִּיחֻחַ מִשְׁמַע דְפְּסוּל לְגַמְרִי וְכִמוּ כָל שְׁמִמְנוּ לְאִישִׁים הָרִי הוּא בְּבַל תִּקְטִירוּ וְעוֹד לְמָה לִיָה הֵכָא קָרָא לְעַכְב פִּינוּ דְכְתִיב מִצּוֹת תֵּאָכֵל שְׁמַעִינוּ מִיָּנָה דְחֲמִיז לֹא יֵאָכֵל וְכִינוּ דְאָסוּר לְאֲכֹל הַשִּׁירִים מִמִּילָא הַמְּנַחָה פְּסוּלָה וְלַעֲנֵן אֲכִילַת הַשִּׁירִים לְכַאוּרָה לֹא בְּעִינוּ שְׁשִׁנָּה הַפְּתוּב לְעַכְב דֵּאִין זֶה בְּכָלֵל קְדָשִׁים דְבְּעִינוּ שִׁנָּה הַפְּתוּב.

וְיִוְתֵר קִשְׂיָה עַל אֲתַקְפָּתָא דְרַבִּינָא וְאִימָא לֹא תֵאָפֵה לְמִיקָם בְּלֵאוּ וְאִיִּפְסוּלִי לֹא מִיִּפְסִיל הִיכִי מְצִינוּ לְמִימֵר הִכִי פִינוּ דְכְתִיב לֹא עַל עֲשִׂיתִי חֲמִיז ע"כ אֲסוּרָה נְמִי בְּאֲכִילָה וְע"כ צ"ל לְרַבִּינָא נְהִי דְעֵבֵר בְּלֵאוּ עַל עֲשִׂיתָה חֲמִיז מ"מ בְּדִיעְבַד אִם עֲשָׂאָה חֲמִיז וְהַקְרִיבָה יָצָא יְדֵי חוּבְתוֹ וּמִוֹתֵר לְאֲכֹל הַשִּׁירִים וְקָרָא דְמִצְוֹת תֵּאָכֵל ג"כ אִינוּ אֲלֵא לְמִצְוָה דְאֲכִילַת קְדָשִׁים הוּי פְּקֻדָּשִׁים דְבְּעִינוּ שִׁנָּה לְעַכְב וּלְקוֹשְׁיָיִן קְמִיִּתָא אִמָּאִי לֹא נִפְקָא לָן מִכָּל שְׂאֹר לֹא תִקְטִירוּ אֶפִּילוּ דְלֹא מְצִינוּ לְמִילָף מִיָּנָה אֲלֵא שְׂאֹר אֲבָל לֹא חֲמִיז אֲבָל לֹא מִשְׁמַע הִכִי מְקָרָא דְקְרַבֵּן רֵאשִׁית תִּקְרִיבוּ הִיָּינוּ שְׁתֵּי הַלָּחִם דְבָא מִן הַחֲמִיז הוּא דְהַפְּרִיתִי לָךְ אֲבָל שְׂאֵר קְרַבָּנוֹת נֶאֱסָר בָּהֶם גַּם חֲמִיז.

וּבְאָמַת כָּל הַנִּי קָרָאִי שְׂנֵא' בְּהֵן מִצָּה לֹא נֶאֱמַר אֲלֵא לְעֵנֵן אֲכִילָה הִיָּינוּ הַשִּׁירִים בְּמִש"כ וְאֲכִלוּהוּ מִצְוֹת מִצּוֹת תֵּאָכֵל וּבְשִׁמְעֵתִין מִשְׁמַע דְמִיבְעֵי לִיָה אַעֲשִׂיתִי כָּל הַמְּנַחָה מִנ"ל דְחֲמִיז מְעַכְב זֶה צ"ע אִמָּאִי לֹא שְׁמַעִינוּ לָה מְשִׂאוֹר בַּל תִּקְטִירוּ: וְהִנֵּה בְשִׁמְעֵתִין נִרְאָה דְמִקְרָא דְמִצָּה תִהִי אִימְעִיטוּ פְּנִלְהוּ לְעִיכּוּבָא חֲמִיז וְשִׂאוֹר וְרַבּוּכָה בְּהִנֵּי שְׁלֵא נֶאֱמַר בְּהֵן רַבּוּכָה.

וּבִיבְמוֹת פְּרָק הַחֹלֶץ מְמַעַט חֲלוּט הִיָּינוּ רַבּוּכָה מִמִּצְוֹת תֵּאָכֵל דִּיתִירָה הִיא וְכִמִּש"כ רִש"י ז"ל שֵׁם אַע"ג דְמִצָּה הִיא לְעֵנֵן פְּסַח מ"מ הֵכָא מִיתוּרָא דְקָרָא מְמַעֲטִינוּ לָה וְהֵכָא בְשִׁמְעֵתִין מִשְׁמַע דְמִתְהִיָּה מְמַעֲטִינוּ לִיָה וְתִרְתִּי לְמָה לִי.

וְנִרְאָה מְדַבְּרֵי הַתּוֹס' ז"ל בַּד"ה ת"ל תִּהִי דְהֵתֵם לְמִצְוָה הוּא דְאִימְעִיט וְהֵכָא מִתְהִי שְׁמַעִינוּ עִיכּוּבָא וְצ"ל דְהִיָּינוּ לְבַתֵּר דִּילְפִינוּ הֵתֵם מְקָרָא יְתִירָה דְלְמִצְוָה בְּעִינוּ מִצָּה וְלֹא חֲלוּט יְלִפִינוּ נְמִי מִתְהִי לְעִיכּוּבָא אֲבָל אִי לֹא שְׁמַעִינוּ דְחֲלוּט אִינוּ לְמִצְוָה לֹא הוּי מְמַעֲטִינוּ לָה כָּלֵל מִמִּצָּה תִהִי פִינוּ דְבְּאָמַת מִצָּה הִיא אֲבָל מ"מ קִשְׂיָה מִנ"ל עִיכּוּבָא לְחֲלוּט מִתְהִי הָא תִהִי אִיִּצְטְרִיָה לְעִיכּוּבָא לְחֲמִיז וְלְשִׂאוֹר דְלְמִצְוָה אִימְעִיטוּ מִמְשַׁמְעוּתָא דְמִצָּה וְלֹא חֲמִיז וְשִׂאוֹר וְעָלָה קְאָמֵר רַחֲמָנָא מִצָּה תִהִי דְוָקָא מִצָּה וְלֹא חֲמִיז וְשִׂאוֹר אֲבָל חֲלוּט דְבְּכָלֵל מִצָּה הִיא מִנ"ל לְמִילָף מִתְהִי לְעִיכּוּבָא וִי"ל דְבְּאָמַת לְרַב חֲסֵדָא אִימָא לֹא תֵאָפֵה חֲמִיז אֲלֵא שְׂאֹר וְעִיקָר בְּעִי דר"פ מ"ל לְעִיכּוּבָא בְּשִׂאוֹר וְכֵן לְרַבִּינָא דְפְּרִיָה אִימָא לְמִיקָם

בְּלֹא אֶבֶל לֹא מִיִּפְסִיל וְעֵלָה אִיִּצְטָרִיךְ תְּהִי לְעִיכּוּבָא י"ל דְּרְבוּכָה לֹא שְׁמַעִינָן עִיכּוּבָא וְלֹא אִימְעִיט אֱלָא לְמַצְנָה פְּהָא דַּפ' הַחֹלֵץ אֶבֶל רַנב"י דְּפָרִיךְ חֲלוּט מַנ"ל אֱלִיבְנִי לֹא אִיִּצְטָרִיךְ תְּהִי אֱלָא לְחֲלוּט לְעִיכּוּבָא לְחַמְצָא לֹא צָרִיךְ דְּמֵלֵא תְּאַפְנָה חֲמִץ נִפְקָא וּלְשֹׂאֹר גַּם כֵּן לֹא אִיִּצְטָרִיךְ דְּאַפְשָׁר כַּר"מ י"ל אוֹ אֶפִּילוּ כַּר"מ י"ל דַּס"ל דְּסַפִּיקָא הוּא אִי חֲמִץ הוּא אוֹ מַצָּה וְכַדְמִיבְעִי לֵן בְּחֹלִין דְּף כ"ג וְאִם כֵּן לֹא אִיִּצְטָרִיךְ קָרָא לְמַעוּטֵי סַפִּיקָא וְרַב חֲסֵדָא דְּפָרִיךְ אִימָא לֹא תְּאַפְהָ חֲמִץ אֱלָא שְׂאוּר ע"כ צ"ל דַּס"ל דְּבָרִי הֲוֵי וְכִינּוּ דְּלֹא אִיִּצְטָרִיךְ תְּהִי לְמִקְלָתָא אַחֲרִיתָא אֱלָא לְחֲלוּט שְׂפִיר מְמַעְטִינָן לִיהָ לְעִיכּוּבָא דְּבִהְיֵי דְּלֹא נֶאֱמַר בְּהֵן רְבוּכָה אִי מִיִּתִּי רְבוּכָה פְּסוּלָה וְעִי' מְהַרְשָׁא ו"ל שְׁם בְּהַחֹלֵץ שְׁהַקְשָׁה שְׁם עַל הָא דְּאֶמְרִינָן הֵתָם לְמֵאִי הִלְכְתָא מַצָּה הִיא דְּאָדָם יוֹצֵא יְדֵי חוּבְתוֹ בְּפִסְחָא אִמָּאֵי לֹא קֶאֱמַר דְּמַצָּה הִיא לְעַנְנֵי מְנַחֹת גּוּפָא דְּבִדְעֵבֶד יוֹצֵא בְּחֲלוּט וְלֹא אִימְעִיט אֱלָא לְמַצְנָה וְאִין כָּאן קוֹשְׁיָא כְּמִבְּנֹאֵר בְּדַבְרֵי הַתּוֹס' ו"ל הֵכָא דְּבִדְעֵבֶד נְמִי פְּסוּל מִתְּהִי אֶבֶל הָא קוֹשְׁיָא מֵאִי קֶאֱמַר הֵתָם וְאֱלָא מַצָּה הִיא לְמֵאִי הִלְכְתָא הָא נ"מ לְהֲנִי מְנַחֹת דְּכַתִּיב בְּהוּ רְבוּכָה וְגַם מַצָּה בְּעִינָן כְּמוֹ עֶשֶׂר שָׁל מַצָּה שְׁבַתוּדָה דִּישׁ בְּהָ שְׁלִשָׁה מִינִים חֲלוּט וּרְקִיקִים וּרְבוּכָה וִי"ל דְּהָא דְּמַסְפָּקָא לִיהָ אִי מַצָּה הִיא אִי לֹא לֹא דְּשְׂמָא חֲמִץ הִיא דְּזָה וְנִדְּאֵי אִינּוּ דְּבִרְבוּכָה תּוֹ לִיכָא חִימוּץ כִּינּוּ שְׁנַחֲלִטוּ בְּרוּתְחִין אֱלָא דְּשְׂמָא גַּם שְׁם מַצָּה לֹא מִיקְרִי וְלֹא נֶאֱמַר בְּתוֹרָה לְשׁוֹן מַצָּה בְּרְבוּכָה וְכַדְאֶמְרִינָן לְקַמּוֹן כ' ע"ז וְלִהְכִי לִיכָא נ"מ לְעַנְנֵי רְבוּכָה אִי מַצָּה הִיא אִי לֹא וְעִי' רַש"י ו"ל בַּד"ה אִי דְּאִיכָא רְבוּכָה כְּתִיב בְּהָ רְבוּכָה כְּתִיב בְּהִדְיָא מְוֹרְכַת תְּהָא שְׁלֵא תְּאַפְהָ חֲמִץ עַכ"ל מְשַׁמַּע דְּהֲנִי דְּכַתִּיב בְּהוּ רְבוּכָה שְׁמַעִינָן שְׁלֵא יְהִי חֲמִץ וְע"כ צ"ל מְשׁוּם דְּאַחַר חֲלוּטָה תּוֹ לִיכָא חֲמִץ וְא"כ הֲנִי דַּכ' בְּהוּ רְבוּכָה לֹא צָרִיכִי שְׂיִמּוֹר שְׁלֵא יַחְמִיצוּ.

וּבְמַתְנִיתִין תְּנִין כָּל הַמְּנַחֹת שְׁנַחֲלוּשׁוֹת בְּפּוֹשְׁרִין מְשַׁמְרֵן שְׁלֵא יַחְמִיצוּ וְעוֹד דַּא"כ חֲבִיתִי כ"ג דַּכ' בְּהוּ רְבוּכָה לִישְׁתֵּן וְעִרִיכָה דִּידְהוּ אִמָּאֵי דְּחִי שְׁבַת יְלוּשׁ מַע"ש וְאִין לְחוּשׁ לְחִימוּץ כִּינּוּ שְׁפָכֶר נַעֲשׂוּ רְבוּכָה וְנַחֲלִטָה בְּרוּתְחִין אֱלָא מְשַׁמַּע דְּאָף לְאַחַר חֲלוּטָה בְּרוּתְחִין אֶפְשָׁר לְהַתְחַמֵּץ אִם יְלוּשׁ מַע"ש וְהָא דְּאֶמְרִינָן בְּפִסְחִים אֵלוּ דְּבָרִים שְׂאִין בָּאִין לִידֵי חִימוּץ הָאֶפּוֹי וְהַמְּבֹנָשׁל יַחֲלֹט שְׁחֲלִטוּ בְּרוּתְחִין הֲיִינוּ דַּע"י חֲלוּטָה בְּרוּתְחִין אִינּוּ מְתַחַמֵּץ עוֹד ע"י בִּישׁוּל וְכַדְתְּנִי נְמִי הָאֶפּוֹי שְׁנַחֲבַשְׁל אֶבֶל כְּשַׁחֲזוֹר וְלִישׁוּ יְכוּל לְהַתְחַמֵּץ גַּם אַחַר חֲלוּטָה וְא"כ אִין לְשׁוֹן רַש"י ו"ל מוּבָן אֵלֵי וְצ"ע יוֹתֵר בְּזָה וְלֹא מְצִאתִי פְּעַת הָאֵי דִּינָא בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל דְּרְבוּכָה פּוֹסְלָת בְּהֲנִי מְנַחֹת שְׁלֵא נֶאֱמַר בְּהֵן רְבוּכָה וְדִין שְׂאוּר ג"כ לֹא נִתְּבָאֵר בְּדַבְרֵי ו"ל אֶבֶל הָא לֹא תִקְשִׁי דְּהוּא ו"ל פ' כַּר"מ בְּגוֹקְשָׁה בְּלֹא וְחֲמִץ הוּא וְהֵכָא לֹא נִצְרָכָה אֱלָא לַר"י אֶבֶל רְבוּכָה בְּשֹׂאֵר מְנַחֹת לְעִיכּוּב צ"ע וְעִינָן בְּמַשְׁנַל"מ ו"ל פ"א מִהֲלָכוֹת ק"פ שְׁהַקְשָׁה מְכָאן לְדַבְרֵי הִירוּשְׁלַמִי דְּמַצְרִיךְ קָרָא לְשׁוּחַט הַפִּסְחָא עַל הַחֲמִץ דְּכָשֶׁר מְשַׁמַּע דְּאִי לֹא קָרָא ה"א דְּפְסוּל הוּא מְדַכְתֵּב לֹא לֹא תִשְׁחַט וְהֵכָא קֶאֱמַר רַבִּינָא אִימָא לְמִיקָם בְּלֹא בְּעֵלְמָא וְאִי פְּסוּלֵי לֹא מִיִּפְסִיל וְאִין כָּאן קוֹשְׁיָא כ"כ דְּהֵכָא גּוּפָא מְשַׁמַּע דְּרַב חֲסֵדָא וְרַנב"י שְׂפִיר יְלִפִי פְּסוּלָה לְחַמְצָא מְלֹא דְּלֹא תְּאַפְהָ חֲמִץ וּפְלִיגִי בְּזָה אִי יְלִפִינָן פְּסוּל מְלֹא הָאֶמּוֹר בְּתוֹרָה וּמֵהָא דְּאֶמְרִינָן לְקַמּוֹן דְּף נ"ט לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שְׁמֵן וְאִם שְׁם פְּסוּל אִין הִכְרַע דְּכָל שְׁנֶאֱמַר לֹא פְּסוּל הוּא דְּהָא בְּלַבּוּנָה ג"כ נֶאֱמַר לֹא וְאֶפ"ה כְּשֶׁר כְּדַתְּנִי הֵתָם אֱלָא י"ל דְּאֶקְרָא דְּחַטָּאת הִיא חֲמִיר וְלְפִלּוּגְתָא דְּאֶבְיִי וְרַבָּא בְּמִקְלָתָא דְּאֶמַר רַחֲמֵנָא לֹא תַעֲבִיד אִין זָה עַנְנֵן וְכַמ"ש בַּח' רִישׁ תְּמוֹרָה שְׁם: שׁוּב רְאִיתִי אַחֲרֵי הָעִיּוֹן דַּמְש"כ

דְּהַרְמַב"ם ו"ל ס"ל דְּנוֹקְשָׁה בְּלֹאוֹ אֵינוֹ פֶּן אֵלֵא עַל נוֹקְשָׁה פְּטוֹר וּבַתְעֲרוּבוֹת הוּא דְהֶאָרִיכוּ מְפָרְשֵׁי דְבָרָיו ו"ל בְּדַעְתּוֹ וְגַם אֲנִי הֶאָרַכְתִּי בְּזֶה בַח"ל נְזִיר בְּסוּגְיָא דְטַעַם פְּעִיקָר וְהַדְק"ל אֲמַאי לֹא בִינָר לְעַנְנֵי מְנַחוֹת דְשְׂאוֹר פְּסוּל דְהָא לֹא חֲמִץ גְּמוּר הוּא פִּינּוּ דְלֹא לְקִי וְכֵן לֹא כ' לְהָא דְמִיבְעִי' לֹן בְּחֻלִּין הָרִי עָלֵי לְהִבִּיא מִן חֲמִץ אִו מִן הַמְצָה וְהִבִּיא מִן הַשְּׂאוֹר דְאֲמַרִּינּוּ לר"מ לֹא מִיבְעִי' פִּינּוּ דְלְקִי חֲמִץ הוּא וְכִינּוּ דְהוּא ו"ל פְּסָק כר"מ דְלֹא לְקִי אַע"ג דְבִשְׂעוֹר שְׂאוֹר פְּסָק כר"מ דְהֵינּוּ הִכְסִיפוּ פְּנִים מ"מ פִּינּוּ דְנִשְׁבַּרְף וְלֹא לְקִי שְׂפִיר אִיפֹא לְמִיבְעִי' וּבְעִיקָר הָאִי מִיְלַתָּא דְאֲמַרִּינּוּ הִכָּא דְשְׂאוֹר דר"י לר"י מְצָה וּנְדָאִי לֹא הָוִי מְשַׁמַּע מִינָה דְאִיפֹא אִיסוֹר דְאוֹרִינְתָא לְאוּכְלוּ בְּפִסְחָא דְאִי מְדַרְבְּנָן הָא דר"מ לר"מ ג"כ אִיסוֹר בְּאַכִּילָה מְדַרְבְּנָן וְאַפ"ה אֲמַרִּינּוּ דְמְצָה מְעַלְיָא הִיא וְא"ש שְׂאוֹר דר"י אֲפִילוּ אִי הָא דְנִשְׁבַּרְף אֵינוֹ אֵלֵא מְדַרְבְּנָן א"כ מַה"ת מְצָה הִיא אֵלֵא וּנְדָאִי מְשַׁמַּע דַּמַּה"ת אִיסוֹרָה בְּאַכִּילָה וְהַשְׂתָּא מְנַלְן פִּינּוּ דְלֹא דְרִישׁ פֶּל וּמִיְלַקִּי לֹא לְקִי וצ"ל דְמִסְבָּרָא פְּשִׁיטָא לִיהֵ הִכִּי וְלֹא מִיבְעִי' אִי סְפִיקָא הִיא אִי חֲמִץ אִי מְצָה פְּשִׁיטָא דְאִיסוֹר מְסַפִּיקָא אֵלֵא אִפִּי' אִי נִימָא דְבָרִי' הוּא מ"מ לֹאוֹ מְצָה הִיא וְהַתּוֹרָה אֲמָרָה ז' יָמִים תֵּאָרֵל מִצּוֹת וַיִּתְבָּאֵר עוֹד בְּזֶה בְּדַבְרֵי הַתּוֹס' ו"ל בַּד"ה אֵלֵא דר"מ כו': דָּף נַג תּוֹס' בַּד"ה אֵלֵא דר"מ לר"מ מְדַלְקִי כו'.

וְהַקְשׁוּ ו"ל לר"מ ג"כ מְנַלְן דְלַעֲנָנֵי מְנַחוֹת חֲשִׁיב חֲמִץ נוֹקְשָׁה פְּחֲמִץ גְּמוּר דִּילְמָא דְנוֹקָא בְּפִסְחָא הוּא דְגִלִּי קָרָא פֶּל מְחֻמְצָת אֲבָל לְעַנְנֵי מְנַחוֹת לֹא הָוִי בְּכֻלָּל חֲמִץ פִּי הִיכִי דְלַעֲנָנֵי פֶרַת לֹאוֹ חֲמִץ הוּא וְכֵן הַקְשׁוּ עָלֵי' בְּחֻלִּין וְתִי' דְצִידוֹ יֵשׁ וַיִּתּוֹר בַּתּוֹדָה וּמְנַחוֹת גַּם פֶּן בְּחֲמִץ נוֹקְשָׁה הָוִי חֲמִץ וְלֹא הִבְנִיתִי דְבָרֵיהֶם ו"ל דַּא"כ דְקָרָא אִיפֹא בְּמְנַחוֹת דְחֲמִץ נוֹקְשָׁה הָוִי חֲמִץ מַה עֲנִין פְּלוּגְתָּא דר"מ ור"י בְּחֲמִץ בְּפִסְחָא לְכָאֵן הֵתֵם בְּקָרָאִי פְּלִיגִי ר"מ דְרִישׁ פֶּל לְרַבּוֹת נוֹקְשָׁה ור"י לֹא מְרַבִּי וְלֹא לְקִי אֲבָל בְּמְנַחוֹת אֲפֻשֶׁר דְכוּלְהוּ מוֹדוּ דְבְּכֻלָּל חֲמִץ הוּא מִיְתוּרָא דְקָרָא דכ' גְּבִי מְנַחוֹת גּוּפִינְהוּ וּמַאי קָאָמַר אִימָא לֹא תֵאָפֶה חֲמִץ אֵלֵא שְׂאוֹר דְהָא כ"ע מוֹדוּ דְשְׂאוֹר הוּא חֲמִץ נוֹקְשָׁה וְאִיפֹא קָרָא דְנוֹקְשָׁה הָוִי בְּכֻלָּל חֲמִץ לְעַנְנֵי מְנַחוֹת וּבְפִסְחָא דְלִיכָא קָרָא לר"י לֹאוֹ בְּכֻלָּל חֲמִץ הוּא אֵלֵא וּנְדָאִי הַדְבָרִים פְּפֻשְׁטָן דְעִיקָר פְּלוּגְתָּא זֹו בְּפִסְחָא הוּא וְלר"י לִיכָא קָרָא וְלֹא הָוִי בְּכֻלָּל חֲמִץ וּמְצָה נְמִי לֹא הָוִי וְאַלְיָבִיָּה י"ל לֹא תֵאָפֶה חֲמִץ אֵלֵא שְׂאוֹר וְכֵן בְּחֻלִּין שְׂפִיר מִיבְעִי' לִיהֵ אִי סְפִיקָא הוּא אִו בְּרִי אֲבָל ר"מ דְמַרְבֵּה נוֹקְשָׁה לְמַלְקוֹת שְׁמַעֲינּוּ מִינָה דְחֲמִץ הוּא וְלֹא סְפִיקָא וְלֹא בְרִי' וְא"כ לִיכָא לְמִימַר הִכָּא לֹא תֵאָפֶה חֲמִץ אֵלֵא שְׂאוֹר דְשְׂאוֹר נְמִי חֲמִץ מִיְקָרִי וְלַעֲנָנֵי פֶרַת בְּפִסְחָא הוּא דְגִלִּי רַחֲמָנָא דְאֵינוֹ חֲשִׁיב אֵלֵא עַל חֲמִץ גְּמוּר אֲבָל גַּם זֶה מִיְקָרִי חֲמִץ פִּינּוּ דְלְקִי עָלֵי' וְכֵן לְעַנְנֵי לְחִמִּי תּוֹדָה בְּכֻלָּל חֲמִץ הוּא אֵלֵא דְלֹא נְגַמַר חִימוּצוֹ וְהִכִּי מְשַׁמַּע לִישְׁנָא דְהַש"ס מְדַלְקִי עָלֵי' חֲמִץ הוּא הֵינּוּ דְמַהְכָּא שְׁמַעֲינּוּ בְּעַלְמָא דְחֲמִץ הוּא וּבְכֻלָּל לֹא תֵאָפֶה חֲמִץ הוּא: אֵלֵא דִישׁ לְדַקְדַּק עוֹד בְּזֶה לְסַבְרַת רַב נַחְמָן בְּרִישׁ אֵלוּ עוֹבְרִין דְנוֹקְשָׁה חֲמִיר מַתְעֲרוּבוֹת וּמֵאֵן דְאִית לִיהֵ נוֹקְשָׁה אֲפֻשֶׁר לִית לִיהֵ תְעֲרוּבוֹת אֲבָל מֵאֵן דְאִית לִיהֵ תְעֲרוּבוֹת כ"ש דְאִית לִיהֵ נוֹקְשָׁה א"כ הִיכָא אֲמַרִּינּוּ הִכָּא אִימָא שְׂאוֹר כְּשֶׁר לר"י בְּמְנַחוֹת פִּי הִיכִי דְפִטֵר נוֹקְשָׁה בְּפִסְחָא הָא בְּפִסְחָא פְּטוֹר תְעֲרוּבוֹת וְנוֹקְשָׁה אֲבָל הִכָּא בְשְׂאוֹר בַּל תְּקַטִּירוּ דְמַרְבִּינּוּ עִירוּבוֹ לַכ"ע א"כ קֶשֶׁה דְמוֹנְהָר עַל נוֹקְשָׁה וְהֵתֵם הוּא דְאָמַר ר"י דְנוֹקְשָׁה סְפִיקָא אִם בְּרִי' הָוִי דְלֹא הוֹנְהָר עַל תְעֲרוּבוֹת ג"כ אֲבָל הִכָּא בְּהוֹנְהָר עַל תְעֲרוּבוֹת חֲמִץ מוֹנְהָר נְמִי עַל נוֹקְשָׁה וִי"ל דְמַהְכָּא דְאֲחֻמִּיר רַחֲמָנָא עַל תְעֲרוּבוֹת בְּהַקְטָרָה אִין רְאִיָּה לְהַחֲמִיר בְּנוֹקְשָׁה דְגְבִי הַקְטָרָה לַכ"ע תְעֲרוּבוֹת חֲמִיר דְהַקְטָרָה הִיא בְּאַחַת וְהָוִי פְּמוֹ לְעַנְנֵי מְשָׂא דְלֹא מְהַנִּי

תערוכות והדברים ארנפים בנה פאשר הארכת קצת בח"ל נזיר בשמעתא דמשרת ועי' תוס' פסחים דף מ"ג בד"ה מאן תנא כו' דאי לאו דאיתרבי כו' אפילו איסורא לא הי' בו וכבר עמד המהרש"א ז"ל ע"ד דאיסורא ונדאי איפא גם לר"י דפטר ליה ממלקות אע"ג דמה שביא ראיה מתערוכות דאיפא איסורא אע"ג דלא לקי אין זו מוכרח דאיסורא דהתם הוא מדרבנן למ"ד דכ"ע לאו דאורייתא אבל משמעתין ומהא דחולין מוכח דאיפא איסורא דאורייתא גם לר"י בגוקשה וכמש"כ לעיל ודוק בכל הנ"ל ועוד יתבאר בנה לקמן דף נ"ד בתוס' בד"ה אין מחמיצין כו': שם בא"ד וקשיא אהיה דחולין דמשמע דלכ"ע גוקשה חשיב חמץ כו' גם זה לא הבנתי דהא בחולין נמי אמרינן דתליא בפלוגתא דר"י ור"מ לענין גוקשה בפסח וי"ל דבהא נמי פליגי רבנן ורחב"ג רבנן ס"ל כר"י דלאו בכלל חמץ הוא ורחב"ג ס"ל כר"מ דבכלל חמץ הוא ולוקה עלי' בפסח וה"ה דהני חמץ לענין תודה: שם גמרא נלמדנה מפסח ושמתם את המצות כו'.

מפאן נמי משמע דעיקר שימור דמצה הוא שלא יחמיצו אבל לא שימור לשם מצה וכמו שכו' בנה לעיל פרק התכלת באנרף: שם אמרו ליה רבנן לר"פ ר' עזרא כו' קאי אבבא כו' חזיא דהנה עכירא דעתיה פתח נאמר כו' פיון דשמעיה דקאמר אדיר פתח נאמר יבא אדיר כו'.

להבין סמיכות מאמרם אלו לכאן בריש פירקין דכל המנחות באות מצה והפשוט הוא איידי בעיות דר"פ בשמעתין אבל ניתן רשות לידרש פדברי חכמים וחיזותם וכל המאמר בכללו הוא פלאי מה ענין חזי' דהני עכירא דעתיה והפתיחה בנה אמרתי כו' וכן פיון דשמעיה דקאמר אדיר פתח נאמר יבא אדיר ועוד רבי הדקדוק אבל דבריהם ז"ל פולם בחכמה להשפיל לב האדם בתכליתו אפרא בורא כל העולמים ב"ה ומה פעולתו בעוה"ז ידוע כי האדם הוא חלתו של עולם.

הפנונה כי הוא חלק מהעיסה פולה אשר הופרש לגביה וכן האדם נברא להיותו קדוש במעשיו וכל דרכיו הוא דוגמת המנחה הקריבה קומץ ממנה יקטר לגבוה וחלק השאר נאכל לפנהיים והיא פולה בשמן פולה פן האדם יש בו שני חלקים אלו עבודת את קונו פולו לה' וחלק השני הם פעולות הגשמיות המוכרחות כמו האכילה ודוגמתה וגם זה יהי בקודש כמש"נ בכל דרכי דעהו וכולו בכלל יהי פלול בשמן היינו באור התורה וכמו המנחה צריכה שימור מן החימוץ מפני שנילוש בפושרין ויוכל להתחמץ פן האדם נילוש בפושרין הוא פח היצה"ר העומד להתחמץ וצריף שימור מאד ועי"מ.

על ידי התורה ומצנה כי היא התבלין לזה כמאמרם ז"ל וזש"נ בקרבן מנחה נפש כי תקריב כו' כי היא מורה על הקרבת נפשו ועיסתו פולה אף לדעה את ה' בכל דרכיו ועניניו ולא לו לבד הוא עמלו בטוב אלא עוד ייטיבו מעשיו לכלית הכריאה פי ע"י יקבלו פולם מטוב העליון ב"ה וכולם ידעו את ה' ויעשו רצונו כ"א כפי תבונתו ומדרגתו וכחפצו להטיב לברואיו.

ויש לרמז בנה בעיית ר"פ מר' אמי מנין לכל המנחות שנילושות בפושרין ומשמרן שלא יחמיצו נלמדנה מפסח רמזו בשאלתו מנין הוא הלימוד הגדול הנה והשפלה הגדולה לשמור א"ע משום חימוץ וחסא ועון אחרי שנילוש בדבר המביא לידי חימוץ הוא פח היצה"ר מה היא סגולת שמירה זו נלמדנה מפסח פי ע"י נפלאות ונסים שעשה לנו

הקב"ה הרָאנוּ לְדַעַת פִּי ה' הוּא כו' וּבְזַפְרוּ אֶת מַעֲשֵׂה ה' הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא ע"י זֶה יֵשׁ בְּכַח הָאָדָם לְהַשְׁמֵר מִהַחֲיָמוּץ הָרַע הַזֶּה וְהַשִּׁיב לוֹ רַבִּי אֲמִי אָמַת פִּי כֵן הוּא פִּי מַעֲשֵׂה מִצְרִים הוּא לִימוּד גְּדוֹל אֲבָל בְּגוֹפָא נְמִי פָתַב מַצָּה תְהִי הַחַיִּי' פִּי חַיִּיב עַל הָאָדָם עֲצָמוּ לְחַיּוֹת נַפְשׁוֹ וְלִקְנוֹת לוֹ לֵב לְהַבִּין וְלְדַעַת אֶת ה' כַּמֶּש"נ דַּע אֶת אֱלֹהֵי אָבִיךָ יֹאמֵר פִּי עַל קַבְּלַתְךָ מֵאֲבוֹתֶיךָ פִּי הוּא הָאֱלֹהִים אַתָּה בְּעֲצָמְךָ דַּע לָךְ פִּי בְּלִי דַעַת נֶפֶשׁ לֹא טוֹב וְתוֹכֵל לְשִׁפּוֹחַ גַּם הַקַּבְּלָה מֵאֲבוֹתֶיךָ וְעִי"מ הוּא קִנְיָן הַדַּעַת הַשְּׁלִימָה ע"י אֹר הַתּוֹרָה וְהַמְצָנָה תִּלְמַד לְאָדָם דַּעַת לְבַל יְהִי בּוֹ שׁוּם חֲיָמוּץ.

וְלִזְה סְמָךְ הָא דר' עֲזַרְא קָאִי אַבְבָּא פִּי בָּא לְקַבֵּל פְּנֵי ר' פְּרִידָא וְלִהְנוֹת מְאוּר תּוֹרָתוֹ וְלִהְגַּבִּיר דַּעַתוֹ בְּדַעַת הַשְּׁלִימָה אֲשֶׁר זֶה הִי דְרָךְ כָּל מְקַבְּלֵי פְּנֵי רַבִּים לְתַכְלִית הַזֶּה הֵן בְּדַבְרֵי הַלְכָה הֵן בְּדַבְרֵי אַגְדָּה הַכֹּל לְשֵׁם שְׁמַיִם וְלִידַע דְרָךְ ה' וּמִפְּנֵי מוֹרְאוֹ אֶת רַבּוֹ קָאִי אַבְבָּא עַד שִׁיטְוֵל רְשׁוֹת לִיכְנֹס וְאָמְרוּ לר"פ מַעֲלָתוֹ מִצַּד אֲבוֹתָיו זֶהוּא עֲשִׂירִי לר"א ב"ע כו' וְהַשִּׁיב לָהֶם ר"פ אִי בַר אֹרְיִין הוּא וְאִי כו' וְאִי בַר אַבְהֵן וְלֹא בַר אֹרְיִין כו' וְהוּא כַּנ"ל אַתָּם מְשַׁבְּחִין אוֹתוֹ מִצַּד מַעֲלַת אֲבוֹתָיו וְקַבְּלָתוֹ מֵהֶם אֲבָל זֹאת הַמַּעֲלָה אֵינָה אֶלְא אִם יֵשׁ לוֹ דַּעַת וְשְׁלִימוֹת מִצַּד עֲצָמוֹ וְכַר אֹרְיִין וְכַר אַבְהֵן הוּא וְאִי שְׁנֵינָהּם פְּאָחַד וְנִדְאִי טוֹבִים אֲבָל בַּר אַבְהֵן לְחִיד וְהוּא בְּעֲצָמוֹ בְּלִי דַּעַת שׁוֹלֵט בּוֹ הַדִּין יוֹמֵר פִּי הִי לוֹ מְמִי לְלַמּוֹד וְלֹא לְמַד וְאָמְרוּ לִיה בַּר אֹרְיִין הוּא ג"כ וְנָתַן לוֹ רְשׁוֹת לִיכְנֹס חֲזִינָה דְהֵנִי עֲכִירָא דַּעַתִּיהָ הֵינְנוּ שְׂרָאָה שְׂאִין דַּעַתוֹ צְלוּלָה עֲלֵיו וְזֶה מִפְּנֵי הַסְּתַלְקוֹת מוֹחַ הַדַּעַת מַעַט אֲשֶׁר זֶה הוּא הַחֲסָרוֹן וְהַצַּעַר הַגְּדוֹל לְעוֹבְדֵי ה' בְּאָמַת פִּי זֶה גוֹרֵם פִּירוּד ח"ו מִהַתְקַשְׁרוֹת בְּאַהֲבַת ה' אֲשֶׁר זֶה הוּא עֵיקַר הַדַּעַת מְשַׁרְיִית עֲלֵיו רוּחַ עֲלִיּוֹן קְדוֹשׁ וְכַהֲסְתַלְקוֹתוֹ הוּא חֲסָרוֹן הַדַּעַת ע"כ דְרִישׁ לוֹ ר"פ הַמְקַרָּא הַזֶּה אֲמַרְתָּ כו' לְחִזְק דַּעַתוֹ וְלֹא יְהִי צַעֲרוֹ גְּדוֹל כ"כ פִּי הַיְּפִיחוֹת הַזֶּה הוּא בֵּין פְּלָלוֹת יִשְׂרָאֵל וּבֵין הַקַּב"ה וְכַנֶּס"י טוֹעֲנַת הַחִזְק לִי טוֹבָה עֲנִינּוּ פִּי טוֹבָתוֹ וְרוּחַ קְדוּשׁוֹ יְהִי אֲתָנוּ בְּחִיזוּק לְבַל יִסְתַּלַּק ח"ו מֵאֲתָנוּ בְּשִׁכְרָה שֶׁהוֹדַעְתִּיךָ בְּעוֹלָם פִּי עֲשִׂינוּ שְׁלִיחוּתְךָ לְקַדְּשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָם ע"כ מְהֵרָאֵי שִׁיחֵי' טוֹבָתְךָ וְרוּחַ קְדוּשְׁךָ עִמָּנוּ בְּחִיזוּק וְלֹא תַעֲזוֹב אוֹתָנוּ הַשִּׁיבָה רוּחְךָ טוֹבָתִי בַּל עֲלִיךָ אֶלְא עֵיקַר הַחִזְקַת הַטוֹבָה שְׁלֹא אַעֲזוֹב אֶתְכֶם הוּא בְּשִׁבְלֵי אֲבוֹתֶיךָ שֶׁהִמָּה קְדוּשׁוֹ שְׁמִי בְּעוֹלָם שְׁנַאֲמַר לְקַדוּשִׁים כו' וְאֲדִירִי כו' פִּי הֵם הָיוּ בְּחִיזוּק עֲמָדִי פִּי אֲדִיר הוּא בְּעַל פֶּחַ וּגְבוּרָה וְכַמוֹ שֶׁהֵם הָיוּ אֲדִירִים וְחִזְקִים עֲמָדִי כֵּן אֲנִי מְחִיזִיק טוֹבָתִי בְּזִכּוֹת עִמְכֶם וּבְזֶה דִּיבַר עַל לְבוֹ לְבַל יִצְטַעַר כ"כ עַל הַיְּסוֹחַ הַדַּעַת בְּרַגַע פִּי בַר אַבְהֵן הוּא וְזִכּוֹת אֲבוֹתָיו יְהִי בְּעֲזָרוֹ לְהַחֲזִיק לוֹ טוֹבָתוֹ שֶׁל מְקוֹם ב"ה לְהִיּוֹת דַּעַתוֹ שְׁלֵם בְּעַבְדוּתוֹ פְּתוּשׁוּקַת עוֹבְדֵי ה' בְּאָמַת פִּינּוֹן דְּשִׁמְעִינּוּ דְקָאֵמַר אֲדִיר וּפְתַח לוֹ פְּתַח בְּמַעֲלוֹת אֲבוֹת פִּי הָיוּ אֲדִירִים וְחִזְקִים בְּעֲשִׂיַת רְצוֹנוֹ שֶׁל מְקוֹם וְהֵם הוֹדִיעוּ וְקִדְּשׁוּ שְׁמוֹ הַגְּדוֹל בְּעוֹלָם נְתִיבָה בְּדַעַתוֹ וּפְתַח פְּתַח לְנַפְשִׁיהָ לְהוֹדִיעַ מַעֲלַת יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר גַּם הֵם מוֹדִיעִים שְׁמוֹ הַגְּדוֹל בְּעַבְדוּתָם.

וְזֶה נּוֹדַע פִּי תַכְלִית חֲפִץ עֲלִיּוֹן ב"ה הוּא לְהוֹדִיעַ וְלְהַגְּלוֹת בְּעוֹלָם אֹר הוּי' ב"ה וְזֶה לֹא נִגְמַר ע"י הָאֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים כַּמֶּש"נ וְשְׁמִי ה' לֹא נּוֹדַעְתִּי לָהֶם וְזֶה נִתְּנוּדַע ע"י כַּנֶּס"י בְּצִאתָם מִמִּצְרַיִם וּבְקַבְּלַת הַתּוֹרָה.

וְזֶה מְבוֹאֵר פִּי שְׁלִימוֹת הַעֲבוּדָה הֵם בַּד' אֶלְהָ בְּיִרְאָה וְאַהֲבָה וְתּוֹרָה וּמְצָנָה שְׁתֵּי הַרְאִשׁוֹנוֹת הֵם פְּנִימִים וְנִסְתָּרִים וְהָאֲחֵרוֹנוֹת הֵם גְּלוּיִם לִימוּד הַתּוֹרָה וּמַעֲשֵׂה הַמְצָנָה

ובהיות האדם שלם בעבודה בכל אופןיו בזה יתנו עוז להתנדע ולהגלות את שמו הגדול
מכון לעומת הכשר העבודה כי שם הקדוש ג"כ שתי אותיות ראשונות הם נסתרים
והאחרונים הם בהתגלות ע"י הכשר המעשה בנודע.

ונה שדרש יבא אדיר כי התחלת גילוי הי' בצאתם ממצרים למחוג ראש על ארץ רבה.
ונה נעשה ע"י שישראל אדירים הם ביראתו העליונה ועי"ז נתנדע אות שמו הגדול
בגבורה עליונה מקור היראה העליונה יבא ידיד כו' ויבנה ידיד לידידים כי ע"י התקשרות
ישראל באהבה אליו ית' נתנדע בעולם אהבתו אלינו בבנין בהמ"ק חדר האהבה ושתי
הפעולות הנראות האלה הם ממקור שתי אותיות ראשונות של שמו הגדול יבא טוב כו'
כי עיקר שם טוב לא יקרא כ"א התורה השלימה כמאמרם ז"ל ואין טוב אלא תורה וע"י
הכשר איש הטוב זה משה שנאמר ותרא כי טוב הוא וגם כללות ישראל יש עליהם שם
טוב הזה כמש"נ הטיבה כו' לטובים וכו' להגלות אור התורה בעולם והוא רמזו לאות הג'
משמו הגדול יבא זה כו' עי"ז נגלה האות האחרון כמו שאז"ל ומקבל זאת כו' כי כל
השפעות הטובות פולם מקבלים אנו על ידי אות הזה אשר היא שוכנת איתנו כידוע
ותכלית דבריו ז"ל כיע"י כנס"י בשלימות עבודתם יקודש שמו הגדול בעולם וגם עתה
בכח ובחיוב על האדם השלם לעבדו באמת ביראה ואהבה ותורה ומצוה הפל בייחוד וע"י
הכשרו יתקדש ויתנדע שמו הגדול בכל פעולותיו הטובים ואז יהי השם שלם כו' כי"ר
והבן: ולזה סמך מאמרו של ר' יצחק בשעה שחבר בהמ"ק מצאו הקב"ה לאברהם כו'
כי בעונותינו נחרב ביהמ"ק ונהי להיפך בעוה"ר כי בא לידי חילול שם הגדול ע"כ בא
אברהם אבינו ע"ה ראש למודיעים שמו הגדול לידע מדוע נעשה ככה ואומר לו הקב"ה
בניך חטאו כי חטא גרם את זאת והמליץ עבורם שמה בשוגג חטאו כו' עד שהודיע לו
הקב"ה כו' לעומת שלימות העבודה אשר הם ד' מדריגות זו למעלה מזו כאמור למעלה
פכה הי' להיפוך כי ירדו ד' מדריגות אחרונות והחטא גבר עד שרחוקים הי' מהתשובה
ע"כ נחרב הבית ותופר האהבה וצעק אבינו שמה ח"ו כו' ונתפרדה החבילה חלילה השיב
לו זית רענן כו' פך ישראל אחריתו בסופן וסתירה זו צורך בנין הוא כי ממנה יבנו עדי
עד: ע"ב גמרא ונישקול פורתא מאברי כו'.

ופירש"י ז"ל ב' לשונות בזה ועל לשון אחר קשה היכי אפשר לצמצם לישת השאור בזה
בשנה עם הראשון ועוד דלמה פולי האי פינן דר"י ע"כ ס"ל כמות שהן מעשרינן וכמש"כ
התוס' ז"ל לקמן דף נ"ד בד"ה ת"ש דלא איכפת ליה לר"י במעט חסרון או יתרון הנה
ועשרון סלת קרינן ביה ויותר נראה בלשון ראשון דפריף אתרונן ויהו והתוס' ז"ל פתבו
דלשון שני עיקר ולא פתבו למה ועי' בפ"ה המשנה להר"מ ז"ל שכתב דאין הלכה כר"י
וכן נראה קצת דתני רבי להני דפליגי בלשון רבים וכדתנן אמרו לו כו' ורב חסדא ורבה
ורב יוסף מפרשי טעמייהו אבל בחיבורו פסק כר"י וכהאי פלגא ר"מ ור"י הלכה כר"י:
שם תוס' בד"ה אין מחמיצין בתפוחים.

רחב"ג אמר מחמיצין והאריכו ז"ל בזה דהכא משמע דיש חימוץ על ידי מי תפוחים
דחמץ גמור לא הוי נוקשה מיהא הוי ובסוף כל שעה קאמר רבא במי פירות אין מחמיצין
פלל ומסיק ר"ת ז"ל דמי פירות לחוד אין מחמיצין פלל והכא מייירי בתערובות מים
וכדאמרינן לקמן גבי מנחת נסכים דאיתרבי לחימוץ והא מי פירות אין מחמיצין ומשני

אומר הי' ריה"ג מנחת נסכים מגבלה במים והיינו מימרא דר"ל בכל שעה עיסה שנילושה בינו שמן ודבש אין חייבים על חימוצה פרת אבל לא איפא ומיירי בתערובות עם מים דלא הוי אלא נוקשה ע"ש וקשה לי לשיטה זו א"כ להאי תנא דס"ל דלא לקי על נוקשה ולא הוי בכלל חמץ א"כ לא אשכחן חימוץ במנחות דהא כולן נילשו בשמן עם מעט מים ולא הוי אלא נוקשה ונהי דריה"ג י"ל דס"ל כמ"ד נוקשה בלאו אבל האי תנא דאמר דנוקשה בלא כלום מה יאמר על לאו דלא תאפה חמץ הא לא אשכחן חמץ במנחות דרוב המנחות צריכין יציקת שמן תחלה ואפילו לש אחר כף במים פושרין הרי מעורב הוא עם שמן והשמן רוב ולא חמץ הוא והתוס' ז"ל כתבו בפשיטות בחמץ נוקשה הוי חמץ לענין מנחה וכדאמרינו לעיל מדלקי עלה כו'.

וכבר כתבתי לעיל דזה תליא בפלוגתא דנוקשה לענין פסח ובפסחים ל"ה כתבו דנוקשה הוי חמץ מהא דאמרינו לעיל שאור דר"י לר"י פסול למנחות ונה ונדאי אינו מוכן דנהי דלר"י פסול הוא משום דלאו מצה היא אימעיט ממצה תהי' אבל חמץ ג"כ לא מיקרי ולא לקי משום לא תאפה חמץ לר"י ועיקר ההקרח לזה הוא מדאמר ר"ל דאין חייבין על חימוצה פרת אבל לאו איפא ואי מיירי בלא מים למה הנצרך ר"ל לומר לריה"ג לקמן דמגבלה במים אלא ע"כ עם מים קאמר דהוי נוקשה וקרת ליפא: והרמב"ם ג"כ ס"ל בשיטה זו דמי פירות אין מחמיצין כלל כמש"כ בה' חו"מ פ"ה וכו' שם דאפי' מי רימונים ותפוחים אין מחמיצין כלל אפילו עמד כל היום ומותר באכילה ע"ש במפרשי דבריו ונראה דלא דייק להאי ודוקא דאינו חייב על חימוצו פרת אבל לאו איפא אלא ס"ל דליפא איסור כלל ועי' ש"ג בפסחים שם ולשיטתן שפיר איפא למימר דעם מים הוי חמץ גמור וכדמוכח מדבריו ז"ל בה' מעה"ק שכ' לענין מנחת נסכים ליפא לאו דחמץ דלגבלה במים אסור ומי פירות אין מחמיצין ואי לא הוי אלא נוקשה אפילו גבלה במים ליפא לאו דחמץ דהוא ז"ל ס"ל בנוקשה ולא כלום ולא הוי בכלל חמץ אלא דלפ"ז יקשה הך דשמעתין במאי פליגי בהאי חימוץ בתפוחים אי בלא מים מ"ט דרחב"ג הא אינו מחמץ כלל ואי עם מים מ"ט דרבנן הא חמץ גמור הוא.

ובאמת פשטא דשמעתא הךא משמע דהחימוץ הוא בתפוחים לחוד בטבעה להחמיץ כדתנן תפוח שריסקו ונתנו בתוך העיסה וחימוצה אטו מיירי ודוקא עם מים ונדאי לא משמע הכי וכבר כתב הש"ג ז"ל דמי פירות החמוצים שפיר מחמיץ כמו שהביאו המ"א ז"ל בסי' תס"ב והמ"א ז"ל כתב דהכא לא מוכח פן בגמרא ובתוס' ז"ל אמת הוא דהתוס' ז"ל לא כתבו פן אבל בגמ' משמע פשטי' דהש"ס דחימוץ בתפוחים לאו בכלל מי פירות הם ועיקר החימוץ נקרא ע"ש.

ועוד דהרמב"ם ז"ל כתב לדינא דמתניתין דתרומות דהיינו דתנן כל המחמץ אוסר בכ"ש כגון תפוח שנתנו לתוך העיסה וחימוצה אלמא דחימוץ גמור הוא ואוסר בכ"ש וכן משמע דעיקר החימוץ הוא מחמת התפוח דאי משום צירוף מים הוי ליה כזו"ז גורם.

הן אמת דיש לזקוק אמאי אוסר בכ"ש הא הוי מין בשאינו מינו ותנן בפ"ב דערלה דלא אמרו בכ"ש להחמיר אלא במין במינו. וכבר האריך בזה הפר"ח ז"ל בי"ד סימן צ"ח והביא ראיה מכאן דהאיסור הוא משום חימוץ ולא בנותן טעם מדמסיק לרבנן נהי דחמץ גמור לא הוי נוקשה מיהא הוי ולא קאמר טעמא מיהא איפא אלא ש"מ דמשום מחמץ

הוא דאָסירא ועי' בשנות אליהו מהג' ר"א ו"ל שְהביא שם דְבָרֵי הִירוּשָׁלַיִם בַּתְּפוּחַ שְׂרֵיֶסְקוֹ הִיא מִתְּנַנֵּי ע"ש וְאֵין פֶּאן מְקוּמוֹ לְהֶאָרִיךְ בְּזֶה עכ"פ מִשְׁמַע מְסוּגֵיָא דְשִׁמְעֵתִין דְתַפּוּחַ הוּא דְבָר הַמְחַמֵּץ וְחַמֵּץ גְּנוּקָשָׁה עכ"פ הֵוִי וּכְדָבְרֵי הַש"ג ו"ל וְלֹא מְצֵאתִי מְבוֹנָאָר כְּעַת בְּדָבְרֵי הָאֲחֵרוֹנִים ו"ל מְחַלְנֶקֶת זֹו בֵּין שְׂיִטַּת הַתּוֹס' ו"ל לְשִׁיטַּת הַרְמַב"ם ו"ל וּנְפ"מ טוֹבָא דְלַד' הַתּוֹס' ו"ל אֶפִּילוֹ בְּתַעְרוּבוֹת עִם מִים אֵינּוּ אֶלָּא חַמֵּץ גְּנוּקָשָׁה וְקוִי"ל דְאֶפִּילוֹ מְלָקוֹת אֵין בּוֹ וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ו"ל פֶּאן דְאֶפְשָׁר אֶפִּילוֹ אִיסוּר דְאִוְרֵיִתָּא לִיכָא לר"י וְלֵהֲאִי צַד דְלר"י סְפִיקָא הֵוִי אִי חַמֵּץ אִי מְצָה וְנִדְאִי אִיכָּא אִיסוּר דְאִוְרֵיִתָּא מְסַפִּיקָא וְע"כ לֹא כְּתָבוּ כֹּן אֶלָּא אִי לר' יְהוּדָה בְּרִיָּה הֵוִי לֹא מְצָה וְלֹא חַמֵּץ בְּזֶה י"ל דְאֶפִּילוֹ אִיסוּר דְאִוְרֵיִתָּא לִיכָא.

וּמָה שְׁהִבֵּאתִי לְעֵיל מְהָא דְלר"י שְׂאוּר דִּידְקָה לָאו מְצָה וּשְׂאוּר דר"מ מְצָה הִיא אַע"ג דְשְׂאוּר דר"מ ג"כ אִיסוּר בְּאֶכִּילָה וְא"כ אֶפִּילוֹ שְׂאוּר דִּידְקָה אִי לֹא הֵוִי אֶלָּא מְדַרְבְּנָן דִּילְמָא מְצָה הִיא צ"ל לְדָבְרֵי הַתּוֹס' מְדַאֲחֵמוֹר בִּי ר"י וְאָמַר דִּישְׁרַף ע"כ מוֹכַח דְמְצָה וְנִדְאִי לֹא הֵוִי דְאִי מַה"ת מְצָה הִיא אַמְאִי אַחְמוֹר בְּהָ יוֹתֵר מְהַכְּסִיפוֹ פְּנִי דְאֵינּוּ אִיסוּר אֶלָּא בְּאֶכִּילָה וּמ"מ לִיכָּא אִיסוּר דְאִוְרֵיִתָּא בְּאֶכִּילָתָן דְאִיסוּר תּוֹרָה מְנִין לֹן דְהָא דְכַתִּיב ז' יָמִים תֹּאכְלוּ מִצּוֹת לֹא אֲתִי לְמַעוּטֵי אֶלָּא חַמֵּץ גָּמוֹר וְיֵשׁ לְהִבֵּיא רְאִיָּה לְזֶה דְאִי אִיסוּר לר"י מְדַאֲרֵיִתָּא מְדַכְּתִיב ז' יָמִים תֹּאכְלוּ מִצּוֹת וְלֹא שְׂאוּר דְלֹא חַמֵּץ וְלֹא מְצָה הוּא אִם כֹּן אַמְאִי הָאוּכְלוּ פְטוּר לר"י הָא כְּתָב לְאִמַר בְּהִיא פְּרָשָׁה לָאו אַמְוֹר כְּדַאֲמַרִּינָן בְּסוּף כָּל שְׁעָה דְלר"י לוֹקָה עָלָיו מְבַעוּד יוֹם מְלָאוּ הַבָּא מְפַלֵּל עֲשֵׂה וְאָכְלוּ אֶת הַבֶּשֶׂר בְּלִילָה הַזֶּה וְכַתִּיב לְאִמַר בְּאוֹתוֹ פְּרָשָׁה א"כ ה"נ אִי ז' יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ הֵוִי לָאו הַבָּא מְפַלֵּל עֲשֵׂה וְלֹא שְׂאוּר מִיִּלְקִי נְמִי יִלְקָה דְבַהֲהִיא פְּרָשָׁה כְּתָבָא תְּרוּנוּיָהוּ בְּלִילָה וְלֹא בִּיּוֹם וּמִצּוֹת תֹּאכְלוּ וְלֹא שְׂאוּר אֶלָּא וְנִדְאִי לִיכָּא אִיסוּר דְאִוְרֵיִתָּא כָּלֵל בְּשְׂאוּר לר"י אֶלָּא פִּינּוֹן דְלָאו מְצָה הִיא אַחְמוֹר בְּהָ רַבְּנָן דְנִשְׁרַף ג"כ וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעֵיל דְמִשְׁמַעֲתִין לְעֵיל מוֹכַח דְרַב חֲסֵדָא פְּשִׁיטָא לִיהָ דְבָרֵי הֵוִי וְא"כ מְסַתְּבַר כֹּן דְלִידִין לִיכָּא אִיסוּר דְאִוְרֵיִתָּא בְּגוּקָשָׁה וְכַמִּש"כ הַתּוֹס' ו"ל הֵכָא וְכַמִּשְׁמַעוֹת דְבָרֵיהֶם ו"ל בְּפִסְחִים כְּמוֹ שְׁהִבֵּאתִי לְעֵיל.

שׁוֹב רְאִיתִי לְאַחֵי הַגָּאוֹן ו"ל בְּסַפְרוֹ מִשְׁפְּנוֹת יַעֲקֹב שְׂאֵלָה קָמ"ג שְׁתַּמָּה עַל הַפּוֹסְקִים שְׁלֹא בִּיְאָרוּ דְבִשְׂאוּר אִיכָּא אִיסוּר דְאִוְרֵיִתָּא גַם אִי בְרִי' הֵוִי מְקַרָּא דְתֹאכְלוּ מִצּוֹת. וּבְאַמַּת לִפ"ז בְּכָל גְּנוּקָשָׁה אִיכָּא אִיסוּר דְאִוְרֵיִתָּא דַעכ"פ מְצָה לֹא הֵוִי וּלְפִי מַש"כ גְּרָאִין דְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל דְכָל גְּנוּקָשָׁה לֹא הֵוִי אֶלָּא מְדַרְבְּנָן וְא"כ אִפִּי' מִי פִירוֹת עִם מִים לִיכָּא אֶלָּא אִיסוּרָא דְרַבְּנָן לְדִידִין דְקוִי"ל גְּנוּקָשָׁה בְּלֹא כְלוּם וְר"ל דְאָמַר דְאֵינּוּ חֲטִיב עַל חִימוּצָה כְּרַת מִשְׁמַע אֶבֶל לָאו אִיכָּא צ"ל דַּס"ל כְּהִיא תַּנָּא דְגְּנוּקָשָׁה בְּלָאוּ אִי הִיא דִּיוֹקָא לָאו דְוּוֹקָא וְכַמִּש"כ הַתּוֹס' ו"ל לְמַר כְּדֹאִית לִיהָ כו' וְעִי' צ"ק ו"ל מ"ש בְּזֶה וּדְבָרֵי גְּפִלָּאִים וְהִכִּי מִשְׁמַע הָתָּם לְמֵאִי דְבַעֲיָנָן לְמִימַר טַעְמָא דר"ל דְכַתּוּב ז' יָמִים תֹּאכְלוּ מִצּוֹת לֹא תֹאכְלוּ חַמֵּץ כָּל שְׂיִוצָא בּוֹ יְדֵי חוֹבַת מְצָה חֲטִיב עַל חִימוּצוֹ פְּרַת אֵין יוֹצָא בּוֹ יְדֵי חוֹבַת מְצָה אֵין חֲטִיבִים עַל חִימוּצוֹ פְּרַת וְכִינּוֹן דְדָרִישׁ לְהֵאִי הִקְשִׂיא לָאו נְמִי לִיכָּא דְהִקְשִׂיא בְּלָאוּ כְּתִיב וְה"ל לְמַסְקָנָא לָאו נְמִי לִיכָּא וּמֵאִי דְקִשְׂיָא לִי' לְשִׁטָּה זֹו הִכִּי אֲשַׁכְּחִן לְאוּדְמַחֵמֵץ בְּרוּב הַמְּנַחוֹת דְתַחֲלַת לִישְׁתָּן הוּא עִם תַּעְרוּבוֹת שְׁמֹן צ"ל פִּינּוֹן דְנִיְלוּשִׁין בְּפוּשְׁרִין יֵשׁ בְּהוֹן חִימוּץ גָּמוֹר וְעִי' בַּש"ג בְּפִסְחִים שָׁם וּבַד' הָרֵא"ש וְהָר"ן ו"ל.

וּלְשִׁיטת הַרְמַב"ם ז"ל נִרְאֶה נוֹדָאי דְּבַתְעֲרוּבוֹת עִם מַיִם חֲמִץ גָּמוּר הוּא אַע"פ שְׁנִילוּשׁ בְּשֶׁמֶן וְדָבָשׁ וּא"ש חֲמִיץ דְּמִנְחוֹת וְחֲמִיץ דְּמִנְחוֹת נְסָכִים לְרִי"ג אֲלָא דְהָא פְּלוֹגְתָא דְמִתְמִיצִין בְּתַפּוּחִים קָשָׁה לְדִידְיָה בְּמַאי קְמִינְרִי אִי בְּלֵא מַיִם הָא מִי תַפּוּחִים ג"כ אִין מִתְמִיצִין כַּמ"ש הוּא ז"ל וְאִי עִם מַיִם דַּת"ק דְּאָמַר אִין מִתְמִיצִין וְהוּא ז"ל לֹא הִבִּיא הָא דִּינָא כָּלֵל בְּחִיבּוּרוֹ וְקִצְת י"ל דְּרַחֲב"ג אֲזִיל בְּשִׁיטת ר"ג אָבִיו דְּאָמַר בְּפִסְחִים עֵינְסָה שְׁנִילוּשָׁה בְּשֶׁמֶן וְדָבָשׁ יִשְׂרָף מִיָּד וּס"ל דְּמִי פִירוֹת מִתְמִיצִין.

וּלְשִׁיטתוֹ דְּפֶסֶק דְּמִי פִירוֹת אִין מִתְמִיצִין לֹא הוֹצֵרָה לְכַתְּנָב עוֹד הָא דְאִין מִתְמִיצִין בְּתַפּוּחִים אֲלָא דְאִית תְּקִשִׁי הָא דְאָמְרִינּוּ לְרַבְּנָן דְּנִוּקָשָׁה מִיָּהָ הוּי וְאִי בְּלֵא מַיִם לֹא הוּי חֲמִץ כָּלֵל וְעֵדִינָן צ"ע בְּהַלְכָה זוֹ וְעֵי' שִׁיטת הַרְי"ף ז"ל בְּפֶרֶק כָּל שְׁעָה: דָּף נד תוּס' בד"ה תַּפּוּחַ שְׂרִיטְקוֹ כו'.

הִבִּיאוּ דְבָרֵי הַירוּשְׁלָמִי דַר' יוֹסִי מִתִּיר מְשׁוּם דְּאִין חֲמִיץ צוּרָר מְשַׁמַּע דַּס"ל דְּנִוּקָשָׁה לֹא כְּלוּם הוּא וְלַעֲלִיל אָמַר ר' יוֹסִי שְׂרָאן בְּחֻמְצֵי מוֹתֵר שְׁהַחֲמִץ צוּמְתָן מְשַׁמַּע דְּבִשְׁאָר מִי פִירוֹת אָסוּר וּי"ל דְּלַעֲנָן פֶּסַח מוֹדָה דְאֶפִּילוּ נִוּקָשָׁה אָסוּר דַּמ"מ חֲמִץ הוּא אֲבָל לְאֶסְרוֹר בְּתַרוּמָה מְשׁוּם מִחֲמִץ ס"ל דְּאִין לְאֶסְרוֹר כִּינּוּ דְאִין חֲמִיץ צוּרָר וְלַרְבָּנָן הוּי אִיפְכָא דְלַעֲנָן פֶּסַח לֹא הוּי חֲמִץ וְלַעֲנָן תַּרוּמָה מ"מ רִיחַ אִסוּר יֵשׁ בּוֹ כְּמוֹ מְתַבֵּל דְאוֹסְרִין בַּכ"ש דְעֵבִידֵי לְטַעְמָא וְדו"ק: שֵׁם גְּמָרָא לִימָא בְּהָא קְמִיפְלָגִי מֶר סָבַר כְּמוֹ שֶׁהוּן מְשַׁעְרִינּוּ כו'.

פֶּרֶש"י ז"ל דְאֶקוּמְצֵי קְאִי אִם עֵבָה הִיא חֶסֶר נִפְתָּה וְהוּי יִתֵּר דִּישׁ בְּקוּמְצֵי הַזֶּה יוֹתֵר מֵאֵלוּ הִי' קוּמְצֵי סוּלַת וְאִם רַף הוּא נִתְרַבָּה נִפְחוּ וְחֶסֶר סוּלַת בְּהַקוּמְצֵי וְלְכַאוּרָה הוּי מְצִי לְפֶרֶשׁ בְּמִנְחָה עֲצָמָה אִי מְגַבְּלָה בְּמַיִם נִמְצָאוּ חֶסֶר אוֹ יִתֵּר הַעֲשָׂרוֹן אֲלָא דַּא"כ בְּכָל הַמִּנְחוֹת הַנִּילוּשׁוֹת בְּפוּשְׁרִין וְגַם עִם שֶׁמֶן ע"כ מוֹדָה תַּחֲלָה עֲשָׂרוֹן סוּלַת וְאַח"כ נּוֹתְנָה בְּכָלִי גְדוּל וְנוֹתֵן הַשֶּׁמֶן עִם הַסוּלַת וּמְגַבְּלָה בְּמַיִם וְה"נ בְּמִנְחַת חוּטָא הוּא עוֹשָׂה כֵּן אֲבָל בְּקוּמְצֵי שְׁפִיר אִיפְכָא לְמִתְלִי בְּהָא אִי כְּמוֹת שֶׁהוּן מְשַׁעְרִינּוּ דְבִשְׁלֵמָא כָּל הַמִּנְחוֹת הָאֲפוּיּוֹת דְמִצְנֹת קְמִיצָה הִיא לְאַחַר אֲפִיָּה כְּף אֲמָרָה תוֹרָה וְלֹא אִיכְפַת לָן אֲפִילוּ אִם הִי' הַקוּמְצֵי סוּלַת הִי' בּוֹ יִתֵּר אוֹ חֶסֶר אֲבָל קוּמְצֵי מִנְחַת חוּטָא דְהוּי כְּמוֹ מִנְחַת סוּלַת צְרִיף שְׁיִקְמוּץ סוּלַת וְאִי לְכְמוֹת שֶׁהוּן מְשַׁעְרִינּוּ הוּי הַקוּמְצֵי חֶסֶר אוֹ יִתֵּר אִם יְקַבְּלָה בְּמַיִם וְהִינּוּ דְקָאֵמַר לִימָא בְּהָא קְמִיפְלָגִי אֲבָל בְּלֵא זֶה מְסַתְבָּרָא לִיהַּ לְהַש"ס דְמוֹתֵר לְגַבְּלָה בְּמַיִם דְחֲרִיבָה וְשֶׁמֶן קָאֵמַר רַחֲמָנָא וּמְסִיק דַּכ"ע כְּמוֹת שֶׁהוּן מְשַׁעְרִינּוּ וְלִיפָא לְמִיחַשׁ מְשׁוּם חֶסֶר אוֹ יִתֵּר וּמֵאֵן דְאָסַר לִיתָן מַיִם הוּא מְשׁוּם דַּס"ל חֲרִיבָה מְכָל דְבָר וְכִינּוּן דְמְסַתְבָּרָא לִיהַּ לְהַש"ס לְמַאי דְקָאֵמַר לִימָא כו' דַּלְכ"ע חֲרִיבָה מְשֶׁמֶן קָאֵמַר פֶּסֶק הַרְמַב"ם ז"ל כְּהָא מ"ד אֲפִילוּ לְהִתֵּר דְמְסִיק דְפִלְגִי בְּזָה וְעֵי' בַּה"ז ז"ל: שֵׁם גְּמָרָא תָּנּוּ הֵתֵם בְּשׂר הַעֲגָל כו' מְשַׁעְרִינּוּ לְכְמוֹת שֶׁהוּן.

וּפְלִיגִי בְּזָה אִי לְכְמוֹת שֶׁהוּן כְּמוֹ שְׁהִי' מִתְחַלְּהַ וּבְשׂר הַעֲגָל טְהוֹר וּבְשׂר זְקִינָה טְמֵא אוֹ כְּמוֹת שֶׁהוּן עֲתָה וְהוּי אִיפְכָא וּפְרִיף מְבַרְיָתָא בְּבְשׂר הַעֲגָל שְׁיִתְפַּח טְהוֹר לְשַׁעֲבַר וְטְמֵא לְהַבָּא אֲלֵמָא דְמְשַׁעְרִין כְּמוֹת שֶׁהוּן הַשְׁתָּא אַע"ג דְּבַתְחַלְּהַ לֹא הוּי בּוֹ כְּשִׁיעוּר וּמְשַׁנֵּי דְמוֹדוֹ שְׁמוּאֵל וְרַשְׁב"ר וְר"ל דְלַחוּמְרָא מְשַׁעְרִינּוּ כְּמוֹת שֶׁהוּן מְדַרְבְּנּוּ וּפְרִיף מְבַרְיָתָא דְבְשׂר זְקִינָה שְׁנַתְמַעֵט דְטְהוֹר לְהַבָּא אֲלֵמָא דְלַקוּלָא נְמִי מְשַׁעְרִינּוּ כְּמוֹת שֶׁהוּן וּמְסִיק רַבָּה הִיכָא דְמַעֲיָקְרָא הוּי בִּיָּה וְהַשְׁתָּא לִית בִּיָּה ר"ע מוֹד' דְכְמוֹת שֶׁהוּן מְשַׁעְרִינּוּ וְטְהוֹר הִיכָא דְמַעֲיָקְרָא לֹא הוּי בִּיָּה וְהַשְׁתָּא הוּי בִּי' שְׁנַתְפַּח מְשַׁעְרִינּוּ ג"כ כְּמוֹת שֶׁהוּן אֲבָל מְדַרְבְּנּוּ

ופירש"י ו"ל דלאו איסור הוא אלא מיא בעלמא שיתפח ע"י והקשו התוס' ו"ל בד"ה מעיקרא לא הוי ביה כו' מהא דפרק המצניע דאמרינן פחות מגרוגרות שתפחה ונמלך לאכילה חייב ואמאי הא מדאורייתא לכמות שהן משערין ולפי פירש"י ו"ל אין פאן תימה כ"כ דהכא לאו איסור הוא אלא מיא וליכא איסורא אלא פחות מפשיעור אבל לענן שבת הא איכא פגרוגרות בהדי הדדי אלא דלענן טומאת אוכלין משמע נמי דלא הוי אלא מדרבנן ואמאי לא יצטרפם המים לשיעור כביצה אלא נראה (דהתרמחה) ל"ד ממיא אלא כה דרף בשר עגל לתפוח ונעשה ספוגי כמו עיסה דמתני' אם רפה היא גדול' יותר מאם הי' סולת ובכה"ג ליכא באמת אלא פחות מפשיעור אלא שנתפח ע"כ גם לענן טומא' לא הוי פשיעור מה"ת ומ"מ לענן שבת חשיב שפיר שיעור הוצאה פיון דאיכא פגרוגרו' השת' ואולי' בתר דעת ב"א דהוי שיעור חשיב ואין פאן תימ' כ"כ.

והנה התם בעוקצין תנן כה"ג על בצים אם יש בהן ריר משערין כמו' שהן ואם יש חלל ממעף את חללן פת ספוגנית משערין פמות שהוא ואם יש חלל ממעף את חללו ובתר הכי תנן בשר העגל כו' וא"כ משמע דהני נמי דמשתערין פמות שהן אינו אלא מדרבנן דבחד בבא תנא להו אבל בני בצלים שיש בהן ריר משמע דשיעורן הוא מדאורייתא וכן פת ספוגנית פיון דאין בו חלל אלא שהוא ספוגי ונפ"מ לענן איסור אם אכל פזית חמץ פת ספוגי אטו לא לקי משום דאין בו שיעור וכן לענן אכילת מצנה כמו פזית מצה דליכא פזית קמח בכזית אפוי דלישתו רפה נימא דלא יצא בו ידי מצנה זו לא שמענו אלא נודאי פיון דאין בו חלל רק שהוא ספוגי חשיב פזית פת דבר תורה ועיין בא"ח סימן תפ"ו בדברי רמ"א שם ובדברי המ"א שגראה מדבריהם דאין צריך אלא למעף חללו כמתניתין דעוקצין ואפילו במצה דאורייתא ועי' באה"ט שם שהביא לספק לענן פזית מרור אם הניח בגשמים ונתפח בשם יד אהרן ונראה דלא מספקא ליה אלא לענן מרור דרבנן וכיון דמדרבנן משערין פמות שהן אפשר דיוצא בו ידי פזית ותשובה זו אינה אתי לעיין בה עכ"פ נראה מדברי הרמ"א ו"ל ומדברי המ"א ו"ל דפת ספוגנית מדאור' משערין פמות שהוא וא"כ מתניתין דעוקצין לאו בחד גוונא מתני' דכפת ספוגנית משערין פמות שהוא מדאורייתא ובשר העגל שנתפח משערין פמות שהוא רק מדרבנן (שהי' אפ"ל דכמתניתין).

ויתבאר לקמן מה שגראה לחלק בזה והא דלא ניחא ליה לרבה למימר דכלא הוי ביה ונתפח פליגי רב כו' ס"ל משתערין פמות שהן מדאורייתא ושמואל כו' ס"ל משתערין פמות שהן ומדאורי' אין בו שיעור דמשמע דפליגי בתרנוניהו בבשר עגל ובשר זקינה.

ומסיק דכי פליגי כגון שהי' בו פשיעור וצמק וחסור ונתפח רב כו' ס"ל דחסור לשיעורו אע"ג דנתמעט בנתיים ושמואל כו' ס"ל פיון דשעה אחת לא הי' בו פשיעור ע"י שנתפח אח"כ אינו חוזר לשיעורו אע"ג דנחסר שיעורו ע"י צמיקה אינו חוזר לשיעורו הראשון והני כמו שלא הי' בו שיעור מעולם דהשלמת התפיחה אינו משלים והא דקאמר הש"ס לישנא דיש דיוחי באיסורין נראה דלא מתורת דיוחי דעלמא קאמר כמו דיוחי בקדשים ומצות דמהיכי תיתי לן דין דיוחי באיסורים פיון דהשתא איכא שיעורא אלא בסכרא פליגי פיון דכבר נתמעט מנצמק ס"ל לשמואל דשוב אינו חוזר לשיעורו הראשון ומה שנתפח לאו פלום ורב כו' ס"ל פיון דהי' בו פשיעור ונתמעט יכול לחזור לשיעורו

הראשון ועיניו בפ"ד מה' אבוה"ט שדקדק הר"י קורקוס ו"ל מהא דלענין הוצאת שבת מיבעי' לן אם נתמעט בין עקירה להנחה וסלקא בתיקו והקא קי"ל דאין דחוי ע"ש.

ולפי ה"ל אין ענין זל"ז כלל דהתם שייך שפיר דחוי דהי' שעת פטור על הוצאה זו אבל הקא לאו משום דחיה אתנין עלה ודךך אנב ראייתי שם בפ' המצניע לךרשא זו שדקדק אמאי לא מיבעי' להך בעיא דיש דחוי בבעיא קמיינתא שם הוציא חצי גרוגרות לזריעה ונמך לאכילה ואח"כ תפחה אי יש דחוי וכ' משום דאין דךך לימלך לאכילה בפחות מגרוגרת אבל מדברי הרמב"ם ו"ל שם בה' שבת לא משמע הכי שכ' שם להאי דינא הוציא חצי גרוגרות לזריעה ונמלך לאכילה פטור ואם תפחה ואח"כ נמלך לאכילה חייב ולא פתב דאם נמלך קודם שתפחה הוי ספק משמע דס"ל דהתם ג"כ פטור הוא פיון דנמלך לאכילה בטלה מחשבתו הראשון' וליכא עקירה כלל ונדקא בצמק מאילי' הוא דמיבעי' ליה אי יש דחוי אי לא ואין פאן מקומו להאריך בזה.

ופירש"י ו"ל דבשר העגל שנתפח אסיפא קאי שחזר לכמות שהי' ובשר זקניה שנתמעט אמייצעי' קאי הכריחו לזה דמשמע דאמתני' פליגי וצריך לפרש מתניתין בכה"ג ועלה פליגי ושמואל כו' אמר משתערים לכמות שהו לענין טומאה דאורייתא.

וקשה לפ"ז מאי קמ"ל בתרתי דקתני בשר עגל ובשר זקניה הא בתדא נמי הוי אשמע לן האי דינא ונראה דלמסקנא באמת לאו אמתני' פליגי ומתניתין אתיא כפשטי' ומשערין פמות שהו ופלוגתניהו הוא מילתא אתריתי ביש דחוי אי לא ופריך דה"ש"ס ממתניתין טהרות דתנו בפירוש דאם חזר ונפתחו חזרו לשיעורן מדאורייתא ומסיק בתויבטא ויפלו קצת אמאי לא עמדו התוס' ו"ל הקא כמו שעמדו התוס' ו"ל לעיל ד' ט' פי מותיב לר"ל ממתניתין והקא נמי תקשי על שמואל ונחברייהו הא מתניתין הוא אלא דה"ש"ס שקיל וטרי עוד ובעי למידק מברייתא דתורמין תאנים על גרוגרות דבצמקו לחוד ג"כ לכמות שהו משערין אע"ג דבהדיא תנו במתניתין דטהרות הניחון בחמה ונתמעטו פמות שהו משערין וכו' תני לעיל בשר זקניה שנתמעט טהור מכאן ולהבא ע"כ י"ל דה"ש"ס שקיל וטרי בהא עד דמסיק דפליגי תנאי בהך פלוגתא דרב ושמואל אי יש דחוי דר' יוסי דהי' נוטל עשר גרוגרות על תשעים תאנים ומסיק טעמא הואיל ויכול לשולקן ולהחזירן פמות שהו אלמא דאין דחוי דאי יש דחוי גם אם יחזרו לכמות שהו לא מהני כמו אם לא הי' בהן פשיעור ותפחו אלא ודאי אין דחוי ונהי דלענין אכילת איסור כ"ז שלא חזרו פמות שהו משערין ופטור אבל לענין תרומה לא הוי ממעט במעשר פיון דיכול לשולקן ות"ק דאמר דתורם דוקא במודה ולא מהני הא דיכול לשולקן כו' ס"ל דיש דחוי ולא מהני אפילו יחזרו לכמות שהי' ושמואל ונחבריהו כת"ק ס"ל ולא תקשי להו ממתני' אבל רב מצי אמר אנא דאמרי אפילו כת"ק ואע"ג דאין דחוי ויכול לחזור פמות שהי' מ"מ השתא נצמק והוי ממעט במעשר.

וראייתי בירושלמי פ"ב דתרומות פל סוגיא דשמעתין אף בסגנון אחר כמו שאבאר דמיייתי התם הא דר"א בר"א אבא הי' נוטל עשר גרוגרות על תשעים תאנים ר' ירמיה' סבר מימר את רואה את הצמק כאלו תפח ונסב סליו פמה דאינון דלא איכפת לן במת שנצמקו רואין אותן כאלו תפח ר' יונה ור' יוסי אמרין דךך התפוחם לצמק ואין דךך הצמק לתפוח ונסב סליו רב רבין פתאניא אבל אין לי קח מן הצמוקים פי משערין אותן

כמו שהן פנין דאין דרכן לתפוח תמן תנינו כביצה אוקלין שהניחו בתמה כו' הרי אלו טהורין ירדו עליהם גשמים ונתפחו טמאים דרומאי אמרי והוא שיהא פזית מעיקרו וסיפא חזרו ונתפחו ארישא דנקא קאי שהי' בהן פזית מעיקרו ר' יוחנן ורשב"ל תרנוניהון אמרי ואע"פ שאין פזית מעיקרו פנין דנתפחו ויש בו כשיעור אולינן בטר השתא משמע דמוקי פלוגתייהו לחומרא אי מעיקרא לא הוי ביה והשתא יש בו דרומאי אמרי דמשערין כמו שהי' ור"י ורשב"ל אמרי דמשערין כמות שהן מדאו' וכמ"ש לעיל תמן תנינו אמרו לו אף היא היתה חסירה או יתרה פעמים שהשאור יפה ואלו סולת היתה צמוקה ועכשיו הוא תפוח ואת רואה התפוח כאלו צמק ונראית חסירה פעמים שהשאור רע והוא צמק ואת רואה את הצמק כאלו תפוח ונראית יתירה ע"ד דר' ירמ' דאמר את רואה הצמק כאלו תפוח ברומאי ור"י ורשב"ל שלשון אמרו דבר אחד ביתירה וכולהו מודו בזה דנראית יתירה ע"ד דר"י ור' יוסי דאמרי איפכא רואין את התפוח כאלו צמק שלשון אמרו דא' בחסירה כולהו מודו בהם חששא דנראית חסירה דהתפוח רואין כאלו צמק ולא תיקשי ר' יוחנן אמאי מחייב אפילו לא הי' פזית מעיקרו פנין דרואין הקפח כאלו צמק דלר"י ור' יוסי אפי' הי' פזית מעיקרו לא אהני כ"כ פנין דכבר נצמק ואין דרף הצמק לתפוח ואפ"ה כי חזר ותפס חייב אע"פ שדרכו לצמוק ה"ה כשלא הי' בו פזית מעיקרו דחייב דלענן אכילה מ"מ איכא פזית ושיטה זו הוא דלא פשיטת תלמודין דלשיטת תלמודין כשלא הי' בו פזית מעיקרו כ"ע מודו דלא חשיב שיעור מה"ת משום דדרף התפוח לצמוק ולחזור לכמות שהי' ומבואר משיטת הירושלמי דאמרו לו דמתניתין שייכי לפלוגתא זו אלא דיש לחלק בין חסר ליתר ואיכא מאן דס"ל חששא דחסרון משום דדרף התפוח לצמוק ואיכא מאן דס"ל חששא דיתרון דדרף הצמק לתפוח ועיין תוס' ו"ל בד"ה בשר זקונה כו'.

והרמב"ם ו"ל בפ"ד מהל' טומאת אוכלין כתב להאי דבשר עגל שנתפח משתערין כמות שהן בסתם דומיא דפת ספוגנית ולא ביאר דאין זה אלא מדרבנן אבל בפ"ד מה' אבות הטומאה לענן טומאה חמורה כתב להאי דינא דנתפח אינו מטמא אלא מדרבנן וכ"כ לענן איסורים בפ"ד מה' מאכא"ס דאם נתפח אסור ואין לוקין עליו וצ"ע קצת מאי קמ"ל דאסור הא ר"ש ג"כ אסור וי"ל דנפ"מ לענן דבר שצריך להאכיל פחות מפשיעור טוב יותר להאכיל ח"ש מפזית שנתפח אבל פת ספוגנית נראה דחשיב בפזית אכילה מה"ת וכמש"כ לעיל לענן אכילת מצנה אבל לענן איסור כמו חדש יש להסתפק דהא ליכא פזית איסור חדש אם לישתו רכה ומשום דטועם טעם איסור בפזית הא אין לוקין על טעם לחוד וצ"ע בזה בדברי הראשונים ו"ל ועי' בפ"ה מה' תרומות מש"כ הרמב"ם ו"ל דאין תורמין פת על החטים לפי חשבון ובכ"מ הביא גוססת התוספת' אלא לפי חשבון ועי' בר"ש ו"ל בעוקצין שם שכ' במתני' דבשר העגל כו' דפליגי במנחות אי כמות שהן אי כמות שהן ולמסקנא דהכא ליכא פלוגתא בהא ולכ"ע כמות שהן משערין ולא פליגי אלא ביש דחוי וגם זה איתותב ממתניתין דטהרות: שם גמרא אלא הכא בתרומת מעשר ואכא אליעזר בן גומל היא דהכל ניטל מאומד משמע למסקנא דכמות שהן משערין אסור לתרום גרוגרות על תאנים במנן דאין כאן שיעור תרומה ואם תרם הי' נראה דצריך להשלים כמו אם תרם אחד מששים ואחד ומלשון הרמב"ם ו"ל בפ"ה שם נראה דאם תרם בכה"ג גם פן תרומתו תרומה ואין צריך להוסיף כמבואר בלשוננו שם

הלקה י"ט אין תורמין גרוגרות על התאנים במנן פדי שיתרון בעין יפה משמע דאין בזה אלא משום עין יפה וא"כ במעשר נמי הוי מעשר כה"ג וכו' יוסי ס"ל והיגו דלא ביאר לענן מעשר דאם] עישר מגרוגרות על תאנים הוי מיעט במעשר ומתאנים על גרוגרות במנן הוי מרבה במעשר דהא לא קי"ל פאבא אלעזר בתרומת מעשר דניטל באומד וכמש"כ בפ"ג שם אלא ש"מ דלא חשיב מרבה במעשרות פיון דהגרוגרות נמי יכולין לחזור לכמות שהן ובאותו ענן יש לי מקום עיון בדברי הרמב"ם ז"ל מ"ש דלענן אומד פסק דלא פאבא אלעזר דתרומת מעשר איתקש לתרומה וכו' בפ"ג שם דתרומת מעשר אינו ניטל מאומד ואלו לענן זה דבעה"ב יכול לתרון תרומת מעשר כ' שם דיש לו רשות לתרון וזה פאבא אלעזר דדריש ההקש וכדאיתא בגיטין דף ל' וצ"ל דדוקא לענן אומד לא מקיש פיון דהתורה פירשה שיעור וכמש"כ הוא ז"ל שם ובדברי התוס' ז"ל שהאריכו בהאי ענינא דאומד ומחשבה עיין בד' בגיטין שם ובבכורות דף נ"ח בד' שם ומ"ש שם בחי'.

שוב ראיתי בבה"ז שהרגיש בזה ובהלקה י"ב שם מפונש הדבר ואין צריך לדייק מהל' ט"ו: דף נה גמרא ולא גרוגרות על תאנים אפילו במקום כו'. ופרש"י ז"ל ולא גרוגרות על תאנים במנן כו' ולא הבנתי דבמנן אפילו ליכא בהן אסור והיגו דתניא לעיל גרוגרות על תאנים במידה וע"כ היגו דליכא בהן דאי בדאיכא בהן תופס מן היפה ואפ"ה אינו תורם אלא במדה דאל"ה ממעט במעשר הוא אלא פשיטא דכל חד כדיניה קאמר ואפילו במדה היכא דאיכא בהן אין תורמין גרוגרות על תאנים דבמקום שיש בהן תורם מן היפה וכו' נראה מסתימת לשון הרמב"ם ז"ל ודו"ק: שם משנה כל המנחות כו' ומשמרן שלא יחמיצו ואם החמיצו שירי' עובר בל"ת.

הי' נראה לדקדק מלשון המשנה דפתח בלשון רבים ומשמרן שלא יחמיצו ואם החמיצו שיריה כו' תנא לה בלשון יחיד משום דעיקר לאו דחיימוץ איתא בכל המנחות הן במנח' סלת הן במנחות הנאפו' במחבת ומרחשת ומאפה תנור אבל לאו דשירים לא שייכא אלא במנחת סלת דנקמצת כשהיא סלת ושיריה חיימוץ בשירים אבל שאר מנחות דנקמצות כשהן אפויות לא שיריה לאו החיימוץ בשירים פיון דכבר אפויות הם ופשטא דקרא דייק הכי דבויקרא שנאמרו שם כל המנחות כתב רחמנא כל המנחות לא תעשה חמץ ואזהרה זו היא על כל המנחה קודם קמיצה ומשום קומץ וכמש"נ בסיפ' דקרא כי כל שאור וכל דבש כו' אבל לא נא' שירים שם משום דלא שייכא בכל המנחות כנ"ל ובפ' צו נא' וזאת תורת המנחה כו' ופשטיה דקרא שם הוא במנחת סלת כמש"נ וקמץ מסלתה כו' בזה נאמר לא תאפה חמץ חלקם אפילו חלקם היינו שירים לא תאפה חמץ.

וכן משמע מדברי הראב"ד ז"ל בפ"ב מהל' מעה"ק שכתב על הא דתבלה בקצת ובכל מיני תבלין דכשרה מיירי בשירי מנחות האפויות ליכא חיימוץ וזה שנאמר בפ' שם מצות תאכלו במקום קדוש משום דבמנחות האפויות לא צריך קרא על אכילת השירים מצה דכבר נעשו מצה באפייתן ושם בניקרא נאמרה העשה גם כן על עצמותה מצה תהי' וממילא השירים נאכלין מצה אבל בפ' שם צו דמיירי קרא במנחת סלת חזר וכתב מצות עשה על אכילת השירים דתאכל מצה וכדאיתא בפ' החולץ מצות תאכל מצה ולא חלוט ג"כ.

ולפ"ז הא דמעטינו חלוט היינו רבוכה בריש פירקין ממצה תהי' לאו בחד גוונא הוא עם הא דהחולץ דברישי פירקין אימעט עשייתה פולה קודם קמיצה דאלו שלא נאמר בהו רבוכה אסור לעשותו רבוכה ובהחולץ מייירי קרא בשירי'ם לחוד דמצוה לאכלן מצה ולא חלוט אלא דבר"פ מיייתי מהא קרא דזאת תורת כו' מצות תאכל למילף מינה עיפובא לכל המנחות דבאות מצה אלמא דילפינו מהאי קרא לכל המנחות האפויות ג"כ והיינו דמיייתי התם קרא דלא תאפה חמץ למילף מינה עיפובא ולא מיייתי קרא דלא תעשה חמץ דקדים בויקרא משום דקרא דלא תאפה כו' פתב אחר קרא תורת המנחה דמייירי בתורת כל המנחות וא"כ משמע קצת בלא תאפה חמץ חלקם קאי אכל המנחות אפי' האפויות קודם קמיצה אבל מ"מ נראה כמש"כ דבאפויות ליכא חימוץ פי היכא דמותר לבשל האפוי ולא חיישינו דיתחמץ ע"י הבישול וכן מסתבר דלא תאפה קאי אמנחת סלת דאלו מנחות שנגאפו כבר קודם קמיצה למה להו אפי' שני' לשירי'ם ובשם גדול אחד שמעתי שלא כדברי הג"ל אלא דאחר אפיה ג"כ אי מחזיר לסלחה ומחמץ אותה איכא שם חמץ עלי' ואולי סמוך אמתניתין דתנו סתמא אם החמיצו שירי' עובר בל"ת קאי אכל המנחות אפילו האפויות קודם קמיצה ול"נ כמש"כ ועיין משנל"מ ז"ל בפ"ג מה' מעה"ק הלכה יו"ד שכתב שם במנחת סלת ונ"ל שאם רצה הפהו לאכול אותה בלי שום בישול הרשות בידו לפי שלא נזכר במנחה זו אפיה כלל עכ"ל והוא פלאי דהא כתיב במנחת סלת והנותרת כו' מצות תאכלו במקום קדוש הרי מפניך דמצותה לאוכלה מצה אפיה ונדאייתא במס' יבמות בהחולץ שם דאפילו חלוט אסור ופשיטא דאסור לאוכלו בלא אפיה כלל: שם תוס' בד"ה כל המנחות גילושות בפושרין כו'.

ודקדקו הא בפסחים מסקינן דוקא במקום זריזין הוא דמותר ללוש בפושרין וא"כ לחם הפנים דלישתו בחוץ דתנו לקמן היכי גילוש בפושרין ואף על גב דלהאי תנא דלישתו בחוץ משום דמדת יבש לא נתקדשה ליתא לאו דחימוץ בלחם הפנים כדאמרין לקמן היינו דלא עבר בלאו כ"ז שאינו קדוש קדושת הגוף אבל מ"מ מצותו שיהי' מצה וצריך שימור שלא יחמץ ות' דציבור שאני והקשו עוד ממאפה תנור דגילוש בחוץ למ"ד חלות בוללן ולא בעיא שמן עד אחר אפיה (ולא כן פירש"י ז"ל לקמן דף ע"ד) ובחלות אין פאן קושיא כ"כ דהא חכמים אמרו סלת בוללו אבל מרקיקין איכא לאקשוני ות' דהאי תנא סבר מדת יבש.

(ועי' צ"ק ז"ל שנר' מדבריו ז"ל דלמ"ד אפתי יבש נתקדשה איתא בזריזים היינו בכהו וז"א דזר פשר לכ"ע ומאי דקשיא להו אמאי לא מסיק כו' היינו דלא מסיק שם במתניתין ס"ל דמדת יבש נתקדשה דלא תיקשי ממנחת מאפה נתקדשו ובלחה"פ נמי לישתו בפנים אבל מדברי הרמב"ם ז"ל לא נראה פן שפתב דמנחות כל מעשיהם בפנים משמע אפילו מנחת מאפה ולחם הפנים פתב דלישתו בחוץ ויתבאר בזה לקמן במקילתין בס"ד): ע"ב תוס' בד"ה אף אני אביא כו'.

והקשו ז"ל אי בהתראה אכל חדא אפילו אפה ואפה חייב תרתי ואי בלא התראה אמאי חייב אכל חדא פינו דליכא אלא התראה אחת ותירץ דאיצטריך קרא הכי אפילו בהתראה על כל או"א דהא דפטור משום דכבר נפסלה והוי כמחמץ מנחה פסולה ומש"כ ז"ל אפי' אפה ואפה חייב תרתי.

לדידי צ"ע פֿינן דאָפּילו שני' שלא לצורך הוא וכבר עשה כל מלאכת האפיה מנ"ל דחייב על אפיה שני' שהיא שלא לצורך וגם אחר אפיה תו ליכא משום מחמץ וכמש"כ לעיל ובעיקר דבריהם ז"ל שפתיבו דקרא אתי לאשמעינו שלא יפטר משום מחמץ את הפסולה.

יש לדקדק דא"כ מאי קאמר רבינא לעיל בריש פירקין ואימא לא תאפה חמץ למיקם בלאו אבֿל איפסולי לא מיפסיל אי לא מיפסיל למה לי לא תאפה כלל ללמוד דחייב על כל או"א פשיטא דחייב בהתרו בו על כל או"א פֿינן דהמנחה פֿשירה.

ועוד מאי פריה הש"ס אימא אפי' דבעט בה רחמנא ליחייב אינה ליחייב חדא אכולהו מהיכי תיתי למימר הכי פֿינן דכבר שֿמעינו מאפיה דמחמץ אחר מחמץ חייב ולא הוי כמנחה פסולה ממילא ה"ה לכל המלאכות ע"כ נראה לפרש דאיצטריך קרא דלא תאפה לגלויי דחייב על מעשה יחידי ואי לא כתב רחמנא לא תאפה ה"א דאינו חייב אלא אם עשה כל המעשים פֿולם דלא מעשה פתיב היינו כל עשיית הפת אבֿל על מעשה יחידי היינו לישא לחוד או עריכה לחוד פטור פֿינן דלא גמר העשייה כתב רחמנא לא תאפה דחייב על אפיה לחוד ומלמד על כל מעשה יחידי דחייב ויהשתא פריה שפיר אימא על אפיה לחוד חייב אבֿל אינה לא ליחייב אלא אם עשה את פולן ומשני משום דהוי דבר שהי' בפלל כו': שם גמרא ואימא פֿולן' להכי הוא דאתי אשירים לחוד ואינו חייב בשירים אלא באפיה אבֿל בעיקר המנחה לא ליחייב אלא חדא אכולהו וזה קשה קצת למה שפירשתי דא"כ שירים חמורים מעיקר המנחה דשירים חייב על אפיה לחוד ובעיקר המנחה לא יתחייב אלא אם עשה כל המלאכות אלא די"ל דאפיה באמת גילף עיקר המנחה ושירים דחייב עלי' בפ"ע אבֿל שאר עשיות ליכא לאו אלא במנחה פֿולה ודוקא בכל העשיות וא"כ היינו כמו קושית הש"ס ואימא אפיה כו': והתוס' ז"ל ג"כ כתבו פֿן דלהאי קושיא בשירים אינו חייב אלא על אפיה אבֿל אקומץ נאסר כל העשיות.

ולשיטתם ז"ל צ"ל הא דנאסר בכל העשיות היינו בעשייה זו שנתחמץ על ידה פֿגון אם נתחמץ בשעת לישא או שנתחמץ בשעת עריכה אבֿל אם כבר נתחמץ אינו חייב דהוי מנחה פסולה ולדידהו נמי תיקשי במנחה עצמה פטור אם כבר נתחמצה ובשירים חייב על אפיה אע"ג דכבר נתחמץ ונפסל אם לא שנאמר דמנחה פסולה לא אימעיט אלא בקומץ דלא קרינו ביה אשר תקריבו אבֿל שירים איכא לאו דמחמץ אע"ג דנפסל לאכילה אבֿל לא משמע הכי מסתמא דשמעתין ולשון רש"י ז"ל אינו מדוקדק ונראה דצ"ל ולישה בעריכה ואפיה דליהוי חייב על כל אחת בקומץ ובשירים מהיכא ילפת.

ובאמת יש לדקדק למסקנא ג"כ מנ"ל לחייב בחלקם היינו בשירים גם על לישא בעריכה הא לאו כתב בשירים אלא לאו דלא תאפה וצ"ל פֿינן דבחד קרא פתיבי ילפי מהדדי ואיכא לאו דלא מעשה גם בשירים ודו"ק: שם תוס' בד"ה הואיל ואיתרבי בסמיכה כו'.

וכתב פֿינן דבהאי קרא גופא דכתיב סמיכה פתיב נמי שחיטת צפון ה"א דאיתרבי מדשעיר נמי להא ע"ש וזה קצת דלא פמשעות הש"ס לקמן דקאמר וכי תימא תיתי בבגין אב כו' הא למאי דס"ד ג"כ ס"ל דלא מצינו למילף בבגין אב דשעה מדורות לא ילפינו אלא דס"ד דמהשעיר מרבין צפון ולא הוי צריך מר זוטרא למימר אלא דילמא למאי דאיתרבי כו': דף נו אלא אותו בצפון ואין השוחט בצפון.

פֶּל סוּגְיָא זוּ אִיתָא בְּנִבְחִים דְּרַף מ"ח ג"כ ועמ"ש שָׁם: שָׁם גְּמָרָא אָמַר ר"פ אַפָּאָה לִוְקָה שְׁתִּימָה אַחַת עַל עֲרִיכְתָהּ וְאַחַת עַל אַפְיִתָהּ. וּפִירֵשׁ"י ו"ל דְּאָפִי גְּמַר עֲרִיכָה הִיא וְעֵבֶה בְּאָפִי לְחֹד שְׁנֵי מְלָאכֹת הָאֲסוּרוֹת וְלוֹקָה שְׁתִּימָה וְצ"ל אַע"ג דְּלָא עֵבֶה אֱלָא מְלָאכָה אַחַת עֵבֶר בְּתָרֵי לְאוּי מְשוּם לֹא תַעֲשֶׂה וּמְשוּם לֹא תִאָּפֶה דְּנָהִי דְּאָפִיָּה יֵצֵא מִן הַפְּלֵל לְלַמֵּד מ"מ גַּם הִיא בְּכֻלָּל ל"ת וּא"כ פִּי הִתְרוּ בּוּ עַל אַפְיָה בְּהִנֵּי תָרֵי לְאוּי ל"ת וְלֹא תִאָּפֶה לִוְקָה שְׁתִּימָה אֱלָא דֹא"כ לְמָה הִנְצַרְךָ רִשׁ"י ו"ל לְפָרֵשׁ דְּאָפִי גְּמַר עֲרִיכָה הִיא בְּלֹא"ה לִוְקָה שְׁתִּימָה עַל אָפִי עֲצָמָה פִּינּוֹן דְּאִית בְּהַ תָּרֵי לְאוּי וְלִשׁוֹן הַש"ס אַחַת עַל עֲרִיכְתָהּ כּו' מִשְׁמַע דְּתַרְתִּי מַעֲשֶׂה אִיכָּא בְּאָפִי עֲרִיכָה וְאָפִי וְכֹן מִשְׁמַע מְהָא דְּפָרִיךְ הַש"ס וְהַתְּנִיָּא מְהָ אָפִי מַעֲשֶׂה יְחִידִי וְאִם נֶאֱמַר דִּר"פ מְחִיב תְּרַתִּי בְּאָפִי עֲצָמָה מְשוּם תָּרֵי לְאוּי אִין פְּאֹן קֹנְשִׂיא דְּשִׁפִּיר קָרִי לְהַ מַעֲשֶׂה יְחִידִי לְמִילָף מִינָהּ דְּלֹא בְּעִינּוּ דְּוּוּקָא פְּוֹלֵן פְּאֲחַת וְהָא דְּחִיב תְּרַתִּי הוּא מְשוּם תָּרֵי לְאוּי אֱלָא וְדֹאִי מִשְׁמַע דִּר"פ אֲתִי לְאֲשַׁמְעִינּוּ דְּאִית בְּהַ תְּרַתִּי עֲרִיכָה וְאָפִי וְכִפִּירֵשׁ"י ו"ל אֲבָל קִשָּׁה לִי מִמ"נ אִי הִתְרוּ בּוּ מְשוּם תְּרַתִּי לְאוּ ל"ת וְלֹא תִאָּפֶה אֲמִאי לֹא יִלְקָה שְׁתִּימָה עַל אַפְיָה עֲצָמָה אַע"ג דְּלִיכָּא עֲרִיכָה בְּהִדָּה וְאִי לֹא הִתְרוּ בּוּ אֱלָא מְשוּם לְאוּ אֲחַד ל"ת אוּ לֹא תִאָּפֶה לְמָה יִלְקָה שְׁתִּימָה פִּינּוֹן דְּלֹא עֲשֶׂה אֱלָא מַעֲשֶׂה יְחִידִי נְהִי דְּגַמַר עֲרִיכָה הִיא מ"מ לֹא עֲשֶׂה אֱלָא מַעֲשֶׂה אַחַת וְלֹא הִתְרוּ בּוּ אֱלָא מְשוּם לְאוּ אֲחַד וְע"כ צ"ל דְּאָפִי יֵצֵא מִן הַפְּלֵל לְגַמְרֵי וְאִינָהּ בְּכֻלָּל לְאוּ דְּל"ת אֱלָא בְּלֹא דְּלֹא תִאָּפֶה וּא"כ אִי לְאוּ דְּאָפִיָּה גְּמַר עֲרִיכָה הִיא אֲפִילוּ הִתְרוּ בּוּ מְשוּם תְּרַתִּי לְאוּי לֹא הִי לִוְקָה אֱלָא אַחַת מְשוּם לֹא תִאָּפֶה וְקמ"ל ר"פ דְּגַמַר עֲרִיכָה הִיא וְנִהְרִי הִיא ג"כ בְּכֻלָּל לְאוּ דְּל"ת מְשוּם עֲרִיכְתָהּ וְלוֹקָה שְׁתִּימָה אֲבָל קִשָּׁה מְאֹד לֹמַר כֵּן דְּאָפִיָּה אִינָהּ בְּכֻלָּל לְאוּ דְּלֹא תַעֲשֶׂה דְּלֹא יֵצֵא מִן הַפְּלֵל אֱלָא לְלַמֵּד דְּחִיב גַּם עַל מַעֲשֶׂה יְחִידִי אֲבָל לֹא שְׁלֵא יְהִי בְּכֻלָּל לְאוּ דְּל"ת וּלְפִירֵשׁ"י ו"ל הָא מְסִיקְנָא דְּאִי עֲרָךְ הוּא וְאָפֶה לֹא מִיחִיב תְּרַתִּי אַאפִיָּה דְּנָהִי דְּגַמַר עֲרִיכָה הִיא הָרִי גְּמַר זֶה בְּכֻלָּל בְּעֵיקָר עֲרִיכָה וְחִיב תְּרַתִּי אֲתַרְנוּיָהּ אֲבָל עֲרָךְ חֲבָרְיָ וְאָפֶה הוּא מִיחִיב הוּא תְּרַתִּי אַאפִיָּה וְגַמַר עֲרִיכָה וְהַקְּשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל אֲפִתִי אֲמִאי קָרִי לְהַ מַעֲשֶׂה יְחִידִי פִּינּוֹן דְּאִית בְּהַ תְּרַתִּי ע"כ פִּי ו"ל אִיכָּא עֲרָךְ הוּא וְאָפֶה הוּא הָא דְּאָמַר ר"פ דְּלוֹקָה שְׁתִּימָה הִינּוּ שְׁעֲשֶׂה הוּא גַּם גְּמַר הָעֲרִיכָה שְׁבִשְׁעַת אַפְיָה וְהָא דְּקָרִי לְהַ מַעֲשֶׂה יְחִידִי דְּעֲרָךְ חֲבָרְיָ לְגַמְרֵי וְיִהִיבִלְיָה וְאָפֶה דְּלֹא עֲשֶׂה שׁוּם עֲרִיכָה וְהַקְּשׁוּ בְּעֲצָמָם גַּם עַל שִׁיטְתָם וְעוֹד לְשִׁיטְתָם גַּם תְּקִשִׁי מִאי פָּרִיךְ מְהָא דְּקָרִי לְהַ מַעֲשֶׂה יְחִידִי דְּהָא דְּרָךְ לְעֲשׂוֹת עֲרִיכָה קִצַּת ג"כ בְּשַׁעַת אַפְיָה הָא אֲמַרִּינּוּ יְכוֹל לֹא יְהִי חִיב אֱלָא אַחַת עַל פְּוֹלֵם וְעַל עֲרִיכָה לֹא יִתְחִיב מְשׁוּם דְּכָבֵר נִפְסָלָה כְּנ"ל לֹא תִאָּפֶה וְשִׁמְעִינּוּ שְׁפִיר דְּחִיב עַל מַעֲשֶׂה יְחִידִי הִינּוּ אַפְיָה אַע"ג דְּכָבֵר נִפְסָלָה וּמִמִּילָא שְׁמַעִינּוּ דְּעַל עֲרִיכָה ג"כ חִיב בְּפָנֵי עֲצָמָה וְהַשְׁתָּא אִיכָּא תְּרַתִּי בְּאָפִיָּה הָעֲרִיכָה קִצַּת וְהַאָּפִיָּה.

וְהַרְמַב"ם ו"ל לֹא הִבִּיא פְּלֵל לְמִימָרָא דִּר"פ וְכִמּוּ שְׁתַּמָּה הַכ"מ ו"ל וְעִינּוּ בְּלַח"מ ו"ל וְעוֹד קִשָּׁה לִי בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ו"ל דְּבִמְנַן הַמְּצוֹת בְּמִסְפַּר הַל"ת לֹא חָשַׁב אֱלָא לְאוּ דְּאָפִי בְּשִׁירֵי מְנַחָה וְכֹן בַּה' סְנֵהֲדָרִין בְּמִסְפַּר לְאוּינּוּ שְׁלוּקִין עָלָיו לֹא חָשַׁב אֱלָא הָאוּפָה שְׁיָרִי מְנַחָה מְחַמֵּץ וְאֲמִאי לֹא חָשַׁב נְמִי לְאוּ דְּל"ת חֲמִיץ דְּכָתִיב בְּמְנַחָה גּוּפָא וְלִחִיב עַל פֶּל מַעֲשֶׂה יְחִידִי שְׁבָה וְכִמּוּ שְׁפַתְבָּ בַּה' מַעַה"ק.

וְקִצַּת נְרָאָה דְּהִלָּךְ אַחַר לְשׁוֹן הַמְּשֻׁנָה וְאִם הִחְמִיצוּ שִׁירִים עוֹבֵר בְּל"ת אֲבָל מְתַנִּיתִין רְבוּתָא קמ"ל דְּאָפִילוּ שְׁיָרִי עוֹבֵר וְכ"ש מְנַחָה עֲצָמָה וְכִדְּאָמַרִּינּוּ בְּכוּלֵי שְׁמַעֲתִין עַכ"פ

הא שמעינו מדברי הרמב"ם ז"ל דלאו דלא תאפה לא הוי לאו אחר לחייב על אפי' לחוד
אלא הפל בכלל לאו דלא תעשה חמץ דאל"ה הי' לו ז"ל למנות הני תרי לאוי בתרתי חד
על פל עשיות וחד על אפיה ועדיין צ"ע בזה: שם תוס' בד"ה ר"ש אומר כו'.

עיינן בזה מ"ש בח"ל בכורות באורף קצת בבאיור דבריהם ז"ל שם: ע"ב גמרא א"ר
חב"א א"ר יוחנן הפל מודים במחמץ אחר מחמץ שהוא חייב האי לישנא משמע דמחמץ
אחר מחמץ הוא כמו מסרס אחר מסרס ומטיל מים בבע"מ שחזר וסרסו או חזר והטיל
בו מום ה"נ מחמץ אחר מחמץ היינו שהוסיף להחמיץ אבל באמת נראה דלא דמי לאינך
אלא פל שנתחמץ נאסר לטפל בהכשר אפיתו בכל מעשיו מלישה ועם אפי' אע"ג דלא
נוסף החימוץ וכך אמרה תורה אלא דא"כ אי לא כתב רחמנא לא תאפה ה"א דמחמץ
אחר מחמץ פטור היינו דליכא חיובא אלא חימוץ הראשון היינו שחיקמצה בשאור ועשה
החימוץ אבל אם חיקמצה אחר תו ליכא חיובא אם מטפל בה ועושה מעשיו ולא משמע
לישנא דברייתא לעיל יכול לא יהא חייב אלא אחת על פולן ולפי ה"ל אינו חייב פלל
על המעשה בחמץ שנעשה כבר אלא המחמץ לבד הוא דחייב.

ולפי מש"כ לעיל ניחא דאי לאו קרא דלא תאפה ה"א דאינו חייב אלא אם עשאה לגמרי
בכל מעשיו דמש"נ לא תעשה חמץ היינו שיעשנה פתיקונה מלישה ועד אפי' ולא העושה
מקצתה השתא דכתיב לא תאפה ילפינן דעל פל מעשה יחידי שבה חייב.

ומלשון רש"י ז"ל בד"ה הפל מודים כו' פלומר פל המסייעים בחימוץ כו' משמע דחיובא
הוא בכלל משום מסייע להחמיץ ודו"ק: שם תוס' בד"ה אלא למעוטי פה"מ כו'. הוי מצוי
לאוקמי למעוטי בזה"ז כו'.

ונר' דלא ממעט מתמים אלא תמים ולא בע"מ וילפי רבנן מינה דמטיל בבע"מ פטור
ור"מ דלא אימעיט ולא בע"מ אלא לאחר שנפדה אבל קודם פדיון חייב אבל פסול אחר
כמו בזה"ז לא שייך למעוטי ממיעוטי דתמים וק"ל: שם גמרא ומעשה שבת פי ה"ג מי
מחייב כו' היפך בה אין לא היפך בה לא אמר מאי חייב כמעשה צלי של שבת ופירש"י
ז"ל הכא בהנחה לחוד חייב כמו במעשה צלי גמור דלא שייך לחלק הכא בין היפך אי
לא ולפ"ז מאי קא' במעש' שבת פיון דלא דמי למעשה שבת והתוס' ז"ל פי' מאי חייב
דקאמר במעשה צלי של שבת היינו לגמרי כר"י דהכא נמי ע"י הנחת שאור אינו מתחמץ
אלא אותו צד שנוגע בו השאור וגם זה הצד אינו מתחמץ לגמרי אלא דומיא דמאכל בן
דרוסאי בשבת והכא ג"כ אינו חייב אלא אם נתן השאור בצד השני פן נראה בד' ז"ל
וכ"כ הצ"ק ז"ל ויש לדקדק בדבריו ז"ל דבשלמא לענין שבת דבעינן מלאכת מחשבת
שיהי' המלאכה בשלימות שפיר איכא למימר דכל מצד אחד פמאכל ב"ד לאו פלום הוא
ולא חשיב בישול אבל לענין חמץ של מנחה פל שנתחמץ אפילו פזית ממנה נפסלה וחיוב
משום לאו דמחמץ ואי משום דלא הוי חימוץ גמור אכתי תיקשי ממ"נ אי מצד אחד הוי
עכ"פ חמץ גוקשה למ"ד דחמץ גוקשה הוי חמץ לענין מנחות סגי בהאי חימוץ מצד אחד
ואי כמ"ד דחמץ גוקשה לא הוי חמץ או דאפילו גוקשה לא הוי א"כ אפילו היפך בה
ונעשה פן משני צדדים לא הוי חמץ ע"כ נראה כפירש"י ז"ל והא דקאמר במעשה שבת
נראה דמילתא אחריתי אתי לאשמעינן דיש לדקדק עוד מה הוסיף רבא ואמר כמעשה
צלי של שבת הא רבי אמי ג"כ אמר כמעשה שבת אלא אתי לאשמעינן אף ע"ג דיש

לומר דהנחה בעלמא לאו מעשה הוא ולא דמי לבישול בשבת דניכר מלאכתו דנותן מים בקדירה ומעמידה על האש וכן שאר מלאכות הבישול להכי קאמר כמעשה צלי של שבת דהתם נמי לא עביד אלא הנחה בעלמא ומאילי היא נצלה ואפ"ה הוא חייב ה"נ הנחת השאור חייב מעשה.

ועוד נראה דהתוס' ז"ל ג"כ הכי ס"ל דבהנחה לבד חייב אלא דקשה להו הא דפריה ומעשה שבת פי האי מחייב הא ונדאי חייב כמו הדביק פת בתנור ור"י מייירי בגוננא שאינו נצלה כל צרכו וכדמסיק להכי פתבו דהכא הנחת השאור ג"כ פהאי גוננא הוא דאינו מתחמץ אלא מצד אחד ולהכי פריה מעשה שבת פי האי מי מחייב ומשני כמעשה צלי של שבת דעיקר הדמיון הוא לצלי של שבת דלא עביד אלא הנחה בעלמא אבל פהאי גוננא לא דמיון להדדי דבשבת בעינו נוקא היפך בה וקא חייב בהנחה ראשונה וחייב אע"ג דאינו מתחמץ אלא מצד אחד.

וכן מבואר בדברי הרמב"ם ז"ל דבהנחה לחוד חייב עי' בפ"ב מהלכות מעה"ק ודו"ק: דף נז גמרא א"ל רבינא לר' אשי במקום אחד אין בב' או בג' מקומות לא והתנו הקודם כ"ש כו' אלא לאו בב' או בג' מקומות דחזי לצירוף.

יש לדקדק הא תנו התם הבונה כ"ש המסתת והמפה בפטיש הקודם כ"ש והאי כ"ש קאי אפולהו כמו שפ"י רש"י ז"ל נשם ואם פן היכי בעי למימר דכ"ש הקודם היינו בב' או ג' מקומות דחזי לצירוף א"כ לא דמי להני דתנו בהדיא דכ"ש סגי ועוד דא"כ ליכא שיעורא פלל במתניתין דהאי חזי לצירוף לא ידעינן לאיזה שיעורא חזי לצירוף דבשלמא לענין צלי איכא שיעור פגרוגרות ובב' או בג' מקומות חזי לצירוף פגרוגרות אבל בקודם לאיזה שיעורא מצרפינן ולזה י"ל דס"ד דכ"ש לא חזי לשום דבר אלא איכא שיעור לתקוע בו יתד כפי המצוי כ"א פדרפו וע"ז תנו אפילו לא קדח במקום אחד פשיעור היתד הנצרך אלא קדח בב' או ג' מקומות כ"ש ובצירוף פולם יש פדי שיעור היתד שנצרך לו.

ורש"י ז"ל פי' דחזי לצירוף הנגרים כו' דקודחין ג' קטנים זבצ"ז כו' משמע דבעינו נוקא שיהא סמוכים זל"ז וא"כ מאי פריה מינה ורבא דאמר לענין צלי דבב' או ג' מקומות אין מצטרפין מהא דקודם כ"ש דילמא התם שאני דדרף הנגרין לעשות פן וגם הם סמוכין זל"ז משא"כ בצלי דאין דרף צלי בכף והתוס' ז"ל הקשו ג"כ למאי דפטר הכי בב' או בג' מקומות מהא דהוציא חצי גרוגרות וחסור והוציא חצי גרוגרות דחייב וצ"ל דמקשו מת"ק דר' יוסי שם דמחייבי אפילו לשתי רשויות ואין פאן קושיא כ"כ דמשמע התם דרבא כר"י ס"ל התם דבשתי רשויות פטור ולד' ז"ל דהכא מחוסר מעשה יותר איכא לאקשוני איכא לאיכא דאמרי דחייב אפילו בב' או ג' מקומות ואלו התם בשתי רשויות פטור והתוס' ז"ל בשבת דף ק"ד ע"ג הקשו להאי לישנא דמחייב מכותב ב' אותיות ואין נהגין זה עם זה דפטור וכתב דהכא לא מחוסר קריבה כ"כ מכ"ז נראה דס"ל דטעמא הכא משום דחזו לצרפן ממש וא"כ קשה היכי מדמי צירוף דגרוגרות לצירוף דקודם וכנ"ל ע"כ הי' נראה דהכא לא לצרף ממש קאמר אלא ה"ק מלאכה שנאמר בה שיעור אי לא מחייב אלא נוקא במקום אחד או אפילו בב' או ג' מקומות פינו דבכולן יחד איכא שיעורא פגון הכא שנצלה פגרוגרות בב' או ג' מקומות ומדמי לה להקודם כ"ש דס"ד דאיכא שיעורא ואפ"ה חייב בב' או ג' קבים כ"ש פינו דבצירוף פולין איכא שיעורא אע"ג

דאין עומדים לצרף ורחוקים הם זמ"ז אין זה ענין להא דמחוסר קריבה וכן פלוגתיה גבי הוצאה לשתי רשויות לאו במחוסר קריבה פליגי אלא בסברא פליגי ר"י ס"ל דאין מצטרפין אלא אם מוציא ב' הקצאין לרשות אחת ות"ק ס"ל אפי' לב' רשויות ודו"ק: שם גמרא בעי רב מרי חימצה בראשו של מזבח מהו אשר תקריבו וקא אמר רחמנא אקרבה כו'.

וכתב הרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' מעה"ק חימצה בראשו של מזבח אינו לוקה שנאמר אשר תקריבו וכבר קרבה והיא פשרה עכ"ל. ויש לדקדק בלשונו ז"ל והיא פשרה אמאי היא משמע דמבעי' לי בראשו של מזבח קודם הקטרה וכדאמר או דילמא מחוסר הקטרה כו' וא"כ אם חימצה אסור להקטירה כדכתיב פי כל שאור לא תקטירו והרי היא פסולה וצ"ל דה"ק וכבר קרבה והיא פשרה היינו דבשעת הקרבה היינו פשהעליהו על המזבח הי' פשרה אע"ג דפסלה אח"כ תו אינו לוקה אלא דצ"ע קצת אמאי לא ילקה משום כל שאור לא תקטירו ואלו חימצה קודם העלאה ואח"כ העליהו לוקה משום כל שאור כו' ה"נ פשהחימצה בראש המזבח יעבור בלאו דכל שאור כו'.

וי"ל דאינו חייב על העלאת שאור לבד אלא דוקא אם נתנו על האש להקטירו כמש"נ לא תקטירו וצ"ע בזה גם לענין שאר פסולים אי חייב גם על העלאה למזבח אי דוקא הקטרה על האש כמו בע"מ ועיין בד' הרמב"ם ז"ל פ"א מה' איסורי מזבח: שם גמרא והשתא דנפקא ליה מכל המנחה אשר תקריבו למה לי.

והקשו התוס' ז"ל בד"ה אשר וכו' לכל הפחות בעינן למעוטי מחמץ אחר שהוצת האור ברובו ונראה דלהא לא צריף קרא פניו דכבר יצתה המנחה בהכשר ואחר שהוצת האור ברובו יצא ידי הקטרה ג"כ פשיטא דליכא שום חיוב עוד דכבר גמרה מצותה ואיפלגו ריב"ג ור"ע ריב"ג אמר לרבות מנחת נסכים ור"ע אומר לרבות לחם הפנים והאריכו התוס' ז"ל מ"ש אלו דלא איתרבו מכל המנחה ע"ש וסלקי בתימא דהכא הוי איפכא מהגשה ועיין בק"א ז"ל מ"ש בזה ולי הי' נראה דלהכי איצטריף קרא למנחת נסכים ולחה"פ משום דמצינו מנחה של צבור דהותר בו חמץ כגון שתי הלחם דמיקרי מנחה יביא חמץ ואם פ"ה דבכל מנחת צבור הותר שאור מחמץ להכי איצטריף אשר תקריבו ללמד במנחת ציבור לבד משתי הלחם נאסרו בחמץ.

וכתבו התוס' ז"ל דריה"ג לא מודה לר"ע בלחה"פ משום דמדת יבש לא נתקדשה ולא קדוש קדושת הגוף עד אחר אפי' ובתנור אבל מאן דמרבי לחה"פ מודה במנחת נסכים והיינו משום דלא משמע להו דלר"ע אסור לגבלה במים דאיסור זה במנחת נסכים מנין לנו ונהי דלא צריכי למים משום דשמנן מרובה אבל אם גיבלה במים לא מופסיל ושאיר שייף לרבוני' לכ"ע והוא דאמר ר"ל אומר הי' ריה"ג מנחת נסכים מגבלה במים וכשריה לדברי ריה"ג קאמר אלא לכ"ע פשרה כמו פל המנחות: אבל הרמב"ם ז"ל לא כתב פ"ה אלא מאן דמרבי לחה"פ ס"ל דא"א לרבות מנחת נסכים דאם נתן בה מים נפסלה על ידי גתינת מים ואם גבלה ביין של נסכים מי הפירות אין מחמיצין עכ"ל, ולא הבנתי לשונו ז"ל מה ענין יין של נסכים לגבל בו המנחה הא היינו מתנסף בפ"ע ואם עירב בו יין וגיבלו הי' לה ליפסל כמו אם גיבלה במים פניו דע"כ איסורא לגבלה בד"א לבד שמנה וכי היכי דנפסלת בגיבול מים ה"נ ליפסל בגיבול יין פניו דאין שייכות ליין עם המנחה ושמנה

ואי לא דמסתפינא הייתי אומר דצ"ל ואם גיבולה בשמן של נסכים היינו בשמנה ויפלא בעיני על הכ"מ ז"ל שלא העיר בזה וגם הפסול מגיבולה במים צ"ע מנ"ל ומ"ש ממנחת חוטא דמגבולה במים אע"ג דכתיב בה חריבה וצ"ל דונקא שאר מנחות שקשה לגבול בשמן דמיעט לוג לעשרון מותר לגבול במים וכן מנחת חוטא דקשה לקמיצה אבל מנחת נסכים דשמנו מרובה לא צריכי למים אפילו מיפסיל פוסל בהן נתינת מים מעט אלא דלכאורה ליכא פסול בזה אלא משום חסר או יתר מגיבול קשה או רפה וכדאמרינן לעיל לענין מנחת חוטא והא קי"ל כר' יהודה דמתניתין דריש פירקין דכמות שהו משערינן וליכא משום חסר או יתר ועדיין צ"ע: עוד כתב הרמב"ם ז"ל דילפינן לחם הפנים מכל המנחה וכבר דקדק הכ"מ ז"ל דבגמ' משמע דמאשר תקריבו נפ"ל ע"ש מ"ש ובת"כ דריש מנחה לרבות כל המנחה ומנין לרבות כל המנחות ת"ל המנחה אין לי אלא מנחה ששיריה נאכלין אין שיריהם נאכלין מנ"ל וכתב הק"א ז"ל דהא דלא נאסר החימוץ אלא משום שירים וא"א לומר פן דהא פתיב בסיפא דקרא פי כל שאור וכל דבש לא תקטירו מבואר דאיסור שאור וחמץ הוא משום איסור הקטרה אלא משום דהאי קרא פתיב במנחת מרחשת אי לא פתיב אלא מנחה אשר כו' ה"א דליכא לאו דל"ת אלא במרחשת פתיב כל המנחה לרבות שאר מנחות ואפתי ה"א דנקא מנחות ששיריה נאכלין דומיא דמרחשת דאיירי ביה קרא אבל מנחות שאין שיריהם נאכלין מנין ת"ל וכל המנחה אלא דגירסא זו צ"ע דלא נאמר וכל המנחה אלא כל המנחה וע"כ צ"ל דה"ג ת"ל כל המנחה אשר תקריבו פולן בכלל לאו זה ואם פן דלשר תקריבו איצטריף לרבות מנחות שאין שיריהם נאכלין היינו מנחת פהנים ומנחת פהן משיח וא"כ מאי קאמר ריה"ג לרבות לחם הפנים מהיכי מרבינן ליה והק"א ז"ל פתיב דבהא גופא פליגי מנחה שאין שירי נאכלין מאי גיהו נאמר ריה"ג לחה"פ ומנחת נסכים ור"ע אומר מנחת נסכים לחוד ואין זה מוכן דהא איכא מנחות שאין שיריהם נאכלין טובא פגון מנחת פהנים אלא צ"ל דמכל המנחה איתרבי פולהו פי היכי דאיתרבו מנחות ששירי נאכלין ואין שירי נאכלין פולן מריבויה דכל ה"נ איתרבו לחה"פ ומנחת נסכים מריבויה דכל וכד' הרמב"ם ז"ל שדרכו לילף אחר דרשת הס"פ והא דאיצטריף הקא לרבות כל המנחות לחימוץ נראה דלא איצטריף אלא לענין לעבור בלאו דחמץ אבל ליפסול פשיטא דכל המנחות פסולין חמץ בין הנאכלין ובין שאין נאכלין וכדתנן בר"פ כל המנחות באות מצה: ומאי דכתיבנא לעיל דהא דאיצטריף לרבות מנחת נסכים ולחה"פ היינו משום דשל ציבור הם וה"א דילפינן משתי הלחם לפי הנ"ל אינו מוכרח פינן דלפסול חמץ פשיטא לן בכל המנחות וגם במנחת נסכים ולחה"פ תו לא שייך למילף מב' הלחם דהכשירו בחמץ ובלא"ה יש לפקפק בזה דא"כ מאי לא אמר לרבות מנחת העומר דשל ציבור הם וכן מנחת נסכים ל"ד של ציבור הם דאיכא נמי של קרבנות יחיד ודוק: ע"ב גמרא אמר ר"ל אומר הי ריה"ג מנחת נסכים מגבולה במים וכשירה עיין בבה"ז לעיל בר"פ שכ' על קושיות התוס' ז"ל לעיל מנ"ל דגוקשה הוי חמץ לענין מנחות הא שמעינן לה מהכא מדאיתרבי מנחת נסכים לחימוץ ולשיטתם אפילו עם מים אין זה אלא גוקשה וכבר הארכתי בזה לעיל דא"כ כל המנחות בשמן הן נילושין ולכ"ע הוי גוקשה חמץ לגביהו ומאי מספקא להו לעיל אליבא דר' יהודה אי שאור הוי חמץ לר"י הא מסקינן דר"ע ס"ל לרבות מנחת נסכים וא"כ לר"ע הוי גוקשה חמץ לענין מנחות ור"י תלמידו של ר"ע הוא ולזה י"ל

דר"י לא סבר לה פנותיה דר"ע במדת יבש דאמר לקמן פרק שתי הלחם כל מעשיהו בפנים וא"כ איצטריף קרא ללחה"פ ולא שמעינן לרבנות נוקשה כמו מנחת נסכים ובשמעתין תבאר עוד בזה: שם גמרא שלח רבין כו'.

איפוד ר"ע אומר לרבנות מנחת נסכים לחימוץ. והרמב"ם ו"ל פסק דבלחם הפנים יש בו משום מחמץ ובמנחת נסכים אין בו משום מחמץ דאסור לגבלה במים ולכאורה הלכה כר"ע מחבירו ואמאי לא פסק פנותיה ולענין לחה"פ פבר כתב הכ"מ ו"ל דלשיטתיה אזיל דפסק במתניתין דלקמן דמדת יבש נתקדשה מבפנים אבל הא קשיא אמאי לא פסק פנותיה בהא דמנחת נסכים מגבלה במים וכשיירה כיון דר"ע הכי ס"ל ודחוק לומר דמהכא דמרבין מקרא מנחת נסכים לחימוץ שמעינן דמגבלה במים אבל קרא איצטריף ללחה"פ תו לא שמעינן דמגבלה במים דמשמע דסברא בעלמא היא ותו איפא למידק בהא גופא שכתב דלחה"פ יש בו משום מחמץ וע"כ היינו משום דמדת יבש נתקדשה מבפנים וכמו שפסק הוא ו"ל נהרי מדבריו ו"ל שפסק דלישתן ועריכתן בחוץ מבואר דלא נתקדשו קדושת הגוף קודם אפייה בתנור ויותר מזה מבואר מדבריו ו"ל בה' אה"ט דשתי הלחם ולחה"פ לא מיקרי קודש מקודש עד אחר קרימה בתנור ולא ע"י קדושת העשורון וכסתמא דמעילה מנחות משקינדשו בכלי ושתי הלחם ולחה"פ משקדמו בתנור וכמו שהביאו התוס' ו"ל בד"ה ושמעינן כו' וא"כ אפתי אמאי איפא משום מחמץ בלחה"פ כיון דלא קדיש קדושת הגוף קודם קרימה בתנור וע"כ צ"ל לשיטתו דהחילוק בין מנחות לשתי הלחם ולחה"פ דזה מתקדש בכלי וזה בתנור הוא משום דמנחה כל מעשיה בכ"ש לא מיבעי' מנחת סלת דנודאי צריף לקדשה בנתינתה לכ"ש ומשם נקמצת אלא אפילו מנחות האפיות כמו מחבת ומרחשת כיון דצריכה מסן שמן כל מעשי' בכ"ש בפנים ומתקדשת קדושת הגוף בכלי אבל שתי הלחם ולחה"פ ליפא חובה לקדשה בכלי בשעת לישה ועריכה ואם רצה עושה הכל בכלי חול או אפילו בכ"ש ע"ד שלא תקדש וכ"ש אין מקדשין אלא מדעת ואם ירצה יכול לקדשן בכלי שרת מיד בשעת לישה ועריכה ולהכי יכול לעשות לישתה ועריכתה בחוץ וגם אינו דוחה את השבת והיינו דתנן במעילה דקדושת שתי הלחם ולחה"פ בתנור הוא משום דקדושתן בכלי אינו חובה והא דאייתרבי ללאו דחימוץ היינו אם קידשו בעשורון של קדש מיד דנתקדש קדושת הגוף מיד.

והשתא דאתינן להכי תו לא צריכין למימר איפוד משום דר"ע ס"ל מדת יבש לא נתקדשה וקודם אפי' אין בה קדושת הגוף הי' אפילו למ"ד נתקדשה אינו מחוייב לקדשה בכלי אלא ע"כ צ"ל דקרא מיירי אם קידשה בכ"ש ה"נ אפילו אם עשורון, לא נתקדש כלל קרא א"ש כגון אם לשה בביתא דכלי המקודש היא פדאמרינן בשמעתין ונתקדשה קדושת הגוף ועבר משום לאו דמחמץ ופסק כר"ע בתרנוייהו בלחה"פ דיש בו משום מחמץ ומנחת נסכים אין בה משום מחמץ דאסור לגבלה במים וא"ש בזה מש"כ התוס' ו"ל בד"ה ושמעינן כו' וצ"ע כו' דלא משתמע בשום דוכתי דליקדוש אלא או בתנור או על השולחן וכדאמרינן פרק שתי הלחם ושניהם מקרא אחד דרשו והוא דרף חול כו' וראיה זו אינו מוכן דר' יהודה דאמר ה"מ כל מעשיהם בפנים ע"כ ס"ל דע"י מדת יבש נתקדשו ועיין רש"י ותו"ט ו"ל שם ויתבאר שם בזה ומשנה דמעילה ג"כ הא דתלי קדושתה בתנור היינו כנ"ל משום דלא פשיטא כ"כ קדושת כלי יבש גפנייהו וברצונו תלוי הדבר ע"כ תנא במתניתין קרימת תנור דהוי מקלתא דפשיטא כן הי' נראה בשיטת

הַרְמַב"ם ז"ל אָבַל מ"מ לָא הָוֵי לִיה לְמִקְסָתָם כ"כ דְּבַלְחָה"פ חַיִּיב מְשׁוּם מְחַמֵּץ וְתַמָּה אֲנִי עַל נוֹשְׂאֵי כְּלָיו ז"ל שְׁלֵא הֵעִירוּ בְּזָה.

וְעוֹד לִפ"ז מ"ט דְּרִיָּה"ג דְּלָא מְרַבֵּי לַחַה"פ ג"כ פִּינּוּן דְּלַכ"ע אֲפֻשֶׁר גְּבִי לָאו דְּמַחְמֵץ וּמְשַׁמְעֵתִין נְמִי מוֹכַח דְּלֹאֲחַר אֲפִיָּה לָא שְׁיָיְדָה חִימוּץ דְּאֵל"ה אֲמַאי לָא קְאָמַר הַש"ס דְּהָא דְכ"ע מְרַבֵּי לַחַה"פ לְחִימוּץ הֵינּוּ אַחַר אֲפִיָּתוּ בְּתַנּוּר פְּמוּ חֶלְקָם הֵינּוּ שִׁירִים דְּמִנְחֹת הָאֲפוּיּוֹת אִי נִימָא דְקָאֵי הֵלָאוּ גַם עֲלֵיהֶם וְדוּק הֵיטִיב בְּכָל הַנָּ"ל: שֵׁם תּוֹס' בַּד"ה רַבֵּי יֵאֻשְׁיָה סָבַר אֲתָם כו'.

הַקְּשׁוּ מַהָּ דְאֲמַרִּינּוּ בְּשַׁבּוּעוֹת פֶּרֶק יְדִיעוֹת הַטְּוִמָאָה דְדַרְשִׁינּוּ אֲתָם בְּמִשְׁיָחָה וְלֹא לְדוֹרוֹת בְּמִשְׁיָחָה אֲלֵא בְּעַבְדוּדָה פְּמֵאן לָא כַר' יוֹנְתָן וְלֹא כַר' יֵאֻשְׁיָה וִי"ל דְאֲתֵיָּא כַר"ע דְאִית לִיה מִדַּת לַח בְּמִשְׁיָחָה בְּפָנִים וּבְחוּץ וְכָלִי הֵיבֵשׁ לָא נִמְשָׁחוּ כָּלִל וְלֹא אִיֶּצְטְרִיף אֲתָם לְדַרְשָׁא דְהָכָא אֲלֵא לְמַעוּטֵי לְדוֹרוֹת וְא"כ הָא דְלְדוֹרוֹת לָא בְּעֵי מִשְׁיָחָה תְּלִיָּא בְּפִלְגֻמָּא דְתַנְאֵי דְלֵהֲנֵי תַנְאֵי דְדַרְשִׁי אֲתָם לְדַרְשָׁא דְהָכָא בְּעֵינּוּ לְדוֹרוֹת מִשְׁיָחָה וְעַבְדוּדָה כְּדִאֲמַרִּינּוּ בְּשַׁבּוּעוֹת שָׁם וְלֹא מְצִינּוּ מֵאן דְּפְלִיג בְּהָא דְלְדוֹרוֹת לָא בְּעֵינּוּ מִשְׁיָחָה אֲלֵא נִרְאָה דְהָכָא בְּמִשְׁמַעוּתָא דְאֲתָם פְּלִיגֵי ר' יֵאֻשְׁיָה וְר' יוֹנְתָן ס"ל דְאֲתָם לָא מְשַׁמְעֵי אֲלֵא בְּפָנִים שָׁל כְּלֵי וְכַמ"ש ר' ש"י ז"ל וְר' יֵאֻשְׁיָה ס"ל דְלָא קָאֵי אֲלֵא אֲמַדַּת יָבֵשׁ דְלָא נִמְשָׁחוּ אֲלֵא בְּפָנִים אֲבָל מִדַּת לַח דְשִׁכְיָחֵי בְּהוּ בִּירוּצִין נִמְשָׁחוּ גַם מִבְּחוּץ וְר' יוֹנְתָן ס"ל דְקָרָא דְנוּיִמְשָׁחָם לָא קָאֵי אֲלֵא אֲמַדַּת לַח וְכַמ"ש ר' ש"י ז"ל דְקָאֵי אֲכָלִי מִזְבַּח וְעֲלֵיהֶם נֹאמַר אֲתָם דְמִשְׁמַע בְּפָנִים אֲבָל מִדַּת יָבֵשׁ לָא נִתְקַדְּשׁוּ כָּלִל וְר"ע לָא ס"ל כָּלִל דְאֲתָם מְשַׁמְעֵי דְנִקְא בְּפָנִים וְקָרָא מִיָּרִי בְּמִדַּת לַח כַר' יוֹנְתָן אֲבָל מִיעוּטָא דְאֲתָם בְּמִשְׁיָחָה וְלֹא לְדוֹרוֹת כ"ע מוֹדִים בְּזָה דְהָכֵי מְשַׁמְעֵי מִיעוּטָא דְאֲתָם.

וְקָצַת יֵשׁ לְדַקְדָּק אֲמַאי לָא דְרִישׁ וִיקְדָּשׁ אֲוֹתוּ דְכְּתִיב בְּרִישָׁא דְקָרָא גְּבִי מְשָׁכֵן וִיקְדָּשׁ אֲוֹתוּ בְּמִשְׁיָחָה וְלֹא לְדוֹרוֹת בְּמִשְׁיָחָה וְעֵינּוּ תּוֹס' שְׁבֻעוֹת שָׁם: שֵׁם גְּמָרָא א"ל רַב פֶּפְא לְאַבְיִי וְהֵאִיכָּא בִּיֶסָא דְלַח הִיא.

יֵשׁ לְדַקְדָּק אֵהִי קָאֵי הֵאִי פִּירְכָּא אִי אָמַר ר' יוֹנְתָן קָאֵי דְאֲפִיק דְבָרֵי ר"ע בְּלַחַה"פ מְשַׁמְעֵי דְמִדַּת יָבֵשׁ לָא נִתְקַדְּשָׁה וְעֵלָּה פְּרִיף הָא אִיכָּא בִּיֶסָא דְלַח הִיא אִם כֵּן מֵאִי מְשַׁנֵּי כְּגוֹן שְׁלֵשׁ ע"ג קְטָבְלֵי אֲפֵתִי תִקְשִׁי לְמָה לִיה לְאַפּוֹת לּוֹקְמָא דַר"ע דְמְרַבֵּי לַחַה"פ מִיָּרִי שְׁלֵשׁ בְּבִיֶסָא דְשִׁפִּיר נִתְקַדְּשׁ גַם לַר"ע וּבַכַּה"ג אִיִּתְרַבֵּי לְחִימוּץ וְצ"ל הָא דַר' יוֹנְתָן פְּרִיף דְאָמַר אִימַת הֵם לֵה' לְאַחַר שְׁנַאָפוּ וְעֵלָּה פְּרִיף דְאִיכָּא בִּיֶסָא וּמְשַׁנֵּי דְקָרָא מִיָּרִי בְּלֵשׁ ע"ג קְטָבְלֵי וְהֵינּוּ דְפְרִיף א"כ מִנ"ל לַר"י דְעֶשְׂרוֹן לָא מְקַדָּשׁ דִּילְמָא מִיָּרִי קָרָא דְכֵיִל בְּעֶשְׂרוֹן דְחוּל וּמְשַׁנֵּי כו' פִּינּוּן דְאָמַר רַחֲמָנָא כו' שְׁבִיב עֶשְׂרוֹן דְקוּדָשׁ כו' וּמִכָּאן קָשָׁה קָצַת ג"כ לְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל שְׁפָסַק דִּישׁ עֶשְׂרוֹן שָׁל קוּדָשׁ וְאַפ"ה שְׁתֵּי הֶלְחָם לִישְׁתּוּ בְּחוּץ וְע"כ בְּעֶשְׂרוֹן חוּל כֵּיִל לִיה.

וְכַבֵּר כְּתַבְתִּי לְעֵיל בְּזָה וְעוֹד יִתְבָּאָר לְקַמְן פֶּרֶק שְׁתֵּי הֶלְחָם בְּזָה בַס"ד: שֵׁם תּוֹס' בַּד"ה אִין לִי אֲלֵא מִזְבַּח כְּבֵשׁ מִנִּין כו'. ע"ש שְׁפַתְב דְכְּבֵשׁ אִינוּ בְּכָלִל מִזְבַּח לְעֵנִין כְּפָרַת הַדָּם וּבִזְבָּחִים כְּתַב בְּמִסְקָנָא דְגַם לְעֵנִין זֶה הָוֵי כְּמִזְבַּח וּבְהִגִּיעַ דָּם עַל הַכְּבֵשׁ נִתְכַפֵּר וְלְעֵנִין הַקְּטָרָה נִרְאָה דְכְּבֵשׁ לָאו מְקוּם הַקְּטָרָה הוּא דְהָא אֲפִילוּ ע"ג סוּבֵב פְּלִיגֵי תַנְאֵי בִזְבָּחִים אִי עוֹשִׂין מְעַרְכָּה ע"ג מְשַׁמְעֵי דְהַכְּבֵשׁ לַכ"ע אִין עוֹשִׂין מְעַרְכָּה וְאַפ"ה אִיִּתְרַבֵּי לְקַדָּשׁ כָּל

הנוגע בו וכן אם העלה שאור או דבש ובד"ה פבש מנין נסתפקו לר' יהודה דכל הרצפה קדוש להקרבנה אי לאיסור דשאור ודבש ג"כ כמזבח הוא.

ולכאורה נראה דלא צריך קרא להכי פיון דמקום הקטרה הוא ממילא מונהר שלא להקטיר שאור או דבש ועיין בדברי הרמב"ם ז"ל שכ' מפרשי דבריו בדעתו ז"ל דפסק כר' אלעזר דלבשר חטאת וכדומה לא הוי פבש כמזבח משום דסוגיא דפרק התערובות פנותיה אתיא.

ובאמת יש לדקדק לרבנו אליבא דר' אלעזר דרשינו ממיעוטא דאותם תרתי מילי קולא וחומר' קולא דלענין כל שממנו לאישים לא הוי פבש כמזבח וחומר' דלשם עצים לא הותר אלא שאור ודבש אבל לא כל שממנו לאישים דאפילו לשם עצים אסור ולא נתבאר טעמו של דבר דבחדא קל משאור ודבש ובחדא חמור ורקמן בד"ה מיבעי' ליה פתבו דלר' אלעזר לא תיקשי מברייתא דר"י דדריש אותם שלא יביאו נדבה דתרתי ש"מ והשתא לרבנו שמעינו תלתא מאותם ולר"א שם בזבחים דדריש מיעוטא דאותם רק לפבש כמזבח א"ש קצת דהאי איסור דכל שממנו לאישים קיל מאיסור שאור ודבש דבשאור ודבש מילקי לקי ובכל שממנו לאישים ליכא מלקות וכן לענין תערובות שאור ודבש חמיר דשאור ודבש אסור גם ע"י תערובות וכל שממנו לאישים ע"י תערובות ליכא איסורא כמו בע"מ דע"י תערובות מחצה.

ולהכי י"ל דכבש לא איתרבי אלא לשאור כו' אבל לרבנו הוי איפכא דשאור ודבש דאיסורו חמיר הותר לשם עצים וכל שממנו לאישים לא הותר לשם עצים ועיין בדברי הרמב"ם ז"ל פ"ה מה' א"מ שפכת שם הא דמעלה מבשר חטאת ואשם כו' היינו שהעלן עם שאור ודבש וכמ"ש שם הלכה ג' אפילו הקטיר דבר שאינו ראוי להקטרה בדבש או בשאור פנ"ל הואיל והוא מן הקרבן לוקה ועיין בכ"מ ז"ל שם שפכת דמשמע ליה הכי מדמיתי להו דהמעלה כו' בשמעתינן דשאור ודבש ע"ש וא"א לומר פן דאם פן מאי פליגי ר"א ור' יהושע במעלה מכולן על הפבש פיון דעיקר מילתא מיירי בהעלן עם שאור ודבש ולכ"ע איתרבי בהו פבש כמזבח אלא דבאמת לשיטת הרמב"ם ז"ל דבכל שממנו לאישים ליכא מלקות וכמ"ש הכ"מ ז"ל שם ג"כ ממשמעות דבריו ז"ל ע"כ צ"ל דפלוגתייהו בחיוב מלקות מיירי שהעלן עם שאור ודבש ור"י מחייב כמו בשאור לבד ור"א פוטר ממיעוטא דאותם בשאור ודבש לחוד הוא דאיתרבי פבש כמזבח אבל מיהו אחרני היינו כשמעלה שאור או דבש עם אלו אינו חייב אלא על המזבח אבל באיסור כל שממנו לאישים לחוד ר"י ג"כ מודה דלא איתרבי פבש כמזבח ולא איצטריך למימר לפ"ז דסוגיא דפרק התערובות דאמרינן התם לכ"ע דמאותם אימעוט דבהני הוא דכבש כמזבח אבל לא בכל שממנו לאישים דאתיא כר' אלעזר דהכא וכמש"כ התוס' ז"ל התם אלא בהא גם ר"י מודה וכי פליגי הכא במעלה אותן עם שאור ודבש והדבר מוכרח מדפליגי בחיוב מלקות ופטור אלא דלפ"ז הוי מצי הש"ס למימר הכא דר' יוחנן דריש להאי אותם לכל שממנו לאישים לחוד דלא איתרבי פבש כמזבח להאי איסורא עכ"פ זה ברור בשיטתו דמפרש לברייתא דהמעלה כו'.

ופלוגתא דר"י ור"א בהעלן עם שאור ודבש ותתמי לאוי איכא ביה או שהעלה שאור ודבש בפ"ע לשם קרבן ונקא או שהעלן עם דברים אלו בשר חטאת ואשם דכל אלו נקראין קרבן אף על גב דלא נתפנון בשאור עצמו לקרבן.

והדברי הספרי שהביא הלח"מ ז"ל שם וע"ז איכא מלקות אבל דברים אלו בפ"ע יש בהן איסור וכמ"ש שם מפי השמועה למדו פל דבר שמקצתו לאישים שאריתו בכל תקטירו אבל אין בזה מלקות ולפ"ז הא דמייבני לקמן המעלה מחטאת העוף מהו משמע דמייבני ליה אי לוקה צ"ל ג"כ דמייבני בהעלן עם שאור ודבש ובהא הוא דפליגי ר"א ור"ע ואמר ר"ע כל ששמו קרבן אבל לעגנו איסור דכל שממנו לאישים אפשר גם ר"ע מודה דבעינו ונקא ממנו לאישים וכלשון הרמב"ם ז"ל ג"כ פל שמקצתו לאישים כו' אבל בזבחים פרק התערוכות דף ע"ו ע"ב לא משמע הכי עיין תו"כ ז"ל באנרד ואחר פל הג"ל מבואר הרמב"ם ז"ל פסק פרבי יוחנן דבין לשאור בפ"ע ובין עם הקרבן איתרבו פכש פמזבח וזה דלא פדברי הר"י קורקוס והכ"מ ז"ל שכ' דפסק כר' אלעזר מפני סוגיא דפ' התערוכות ואין זה דרכו של הרמב"ם ז"ל הו' אמת דמה שהכריח הכ"מ ז"ל דליכא מלקות בכל שממנו לאישים דאל"ה ילקה שתיים פשהקריב שאור ודבש עם הקרבן משנה שאור ודבש ומשום פל שממנו לאישים אלא דאין מלקות בכל שממנו לאישים אינו מוכרח דהא לא לקי אלא בהקטרה כזית פמבואר שם בדברי הרמב"ם ז"ל וא"כ לא תקשי ילקה שתיים דבכזית אחד הקרבן עם השאור ליכא אלא לאו אחד שלא להקטירשאור עם הקרבן אבל משום פל שממנו לאישים לחוד ליכא שיעורא למלקות ומש"כ המעלה מכולן כזית בחמץ או בדבש היינו בצירוף שניהם כאחד אבל העלה כזית מאלו לחוד אפשר דלוקה משום פל שממנו לאישים אבל מ"מ בלא"ה נראה מדברי הרמב"ם ז"ל דליכא מלקות פהא דכל שממנו לאישים וכן לא מנה במגן לאונן הלוקין בה' סנהדרין אלא לאו דמקטיר שאור ודבש ובכלל זה הוא בין מקטירו בפ"ע בין עם הקרבן אבל אלו דברים לחוד משמע דאינו לוקה משום פל שממנו לאישים ודוק היטיב: דף נח גמרא אבל יהא ציבור מביא שמביא חובתו פיוצא פה.

יש לדקדק מה פיוצא פה הא ציבור ג"כ לאו למזבח הו' מביאין ואם העלו משתי הלחם על המזבח עברו בלאו דכל שאור לא תקטירו וא"כ היכא נימא דיחיד או אפילו צבור יביאו נדבה חמץ להקריב על המזבח ועוד דהא ציבור אין מביאין אלא עם הכבשים וכבשים אין ציבור מביאין נדבה וכמש"כ התוס' ז"ל דאין ציבור מביאים שלמים נדבה ולזה י"ל דאתיא אליבא דהאי תנא דאמר דלחם פא בפ"ע ג"כ אבל הא קשיא הא אין הציבור מביאין למזבח ואי יחיד או ציבור נדבה דקאמר היינו לאכילה פמו שתי הלחם חובה איזו נדבה היא זו.

ולפי שיטת הרמב"ם ז"ל שכתב לעיל א"ש קצת פינון דהותר חובה שתי הלחם עם הקרב עמו אף ע"ג דנאסר להביא קרבן עם שאור נהי דשתי הלחם עצמו לא הותר להקריבה התי' מצותו פכד' שיהי' הקרבן קרב ושלחם נאכל ה"א דנדבה יכולין להביא פיוצא פה אפילו להקריב בפ"ע ת"ל אותם כו' והיינו דחשיב שאור הותר מפללו בפקדש ומסיק דהיינו לקרב עמו ואמאי חשיב ליה הותר מפללו היכן מצינו איסור בזה אבל לשיטת הרמב"ם ז"ל ניהא קצת דהא בכלל לאו זה להביא קרבן עם שאור ודבש ושני פכשים

הותרו לבא עם שתי הלחם חמץ והוי מצי למימר דתודה ג"כ הותרה מכללה לבא עם לחמה דיש בה חמץ ודו"ק: שם גמרא ת"ר שאור בל תקטירו אין לי אלא פולו מקצתו מנין כו' עירובו מנין ת"ל כי פל.

ופליגי אב"י ורבא אב"י מפרש מקצתו היינו אפילו חצי זית דיש קומץ פחות מב' זיתים ויש הקטרה פחות מפזית וכמש"כ התוס' ז"ל בד"ה חצי מנין עירובין היינו שנתערב עם מצה ולא מינכר ואשמעינן דלא נתבטל בהיתר ורבא מפרש מקצתו היינו חצי קומץ אבל לא פחות מפזית עירובו ג"כ היינו שנתערב בהיתר וכתב רש"י ז"ל ולרבא כי פל למימר אע"ג דלא מינכר שיהי עירבן.

וכבר כתבתי בח"ל נזיר בסוגיא דטבע מאי איריא לרבא איצטריך משום דלא מינכר הא לאב"י ג"כ לא איצטריך אלא משום דנתערב ולא מינכר כמש"כ רש"י ז"ל והתוס' ז"ל כ' דלרבא לא איצטריך לאשמעינן דלא בטיל פינן דאיכא פזית אלא עירובו היתר מצטרף לאיסור וגם דבריהם ז"ל נתבאר שם ואמאי לא שייך ביטול אי איכא פזית.

ולפי סוגיא דפסחים פרק אלו עוברין אתיא הך ברייתא כר"א דדריש פל וכי פל לעירובו אבל לרבנן דלא דרשי ליכא קרא אלא למקצתו אבל עירוב לא שמעינן: והרמב"ם ז"ל פתב בפ"ה מה' א"מ ז"ל שאור ודבש אסורין לגבי המזבח ואיסורן בכ"ש שצאמר כי פל שאור כו' ואינו חייב אלא אם הקטירו עם הקרבן או לשם קרבן ואחד המקטיר עצמן או המקטיר תערובות שלהם לוקה על פל אחד בפ"ע ואם הקטיר שניהם כאחת אינו לוקה אלא אחד נפל כ"ש בקטרת נפסלה ואם הקטיר ממנה בהיכל לוקה ואין הקטרה פחות מפזית עכ"ל ותמה הכ"מ ז"ל דאז למה פתב דאיסורן בכ"ש דזה פאב"י דמחייב אחצי זית והא רבא לא קאמר הכי וכ' דרבא לא פליג על אב"י ואין דבריו ז"ל מוכינים בזה דהם נגד משמעות הש"ס וכמש"כ הלח"מ ז"ל ג"כ בפ"ג מה' מעה"ק והוא ז"ל פתב לתרץ שם דאיסורן בכ"ש היינו משום חצי שיעור וגם זה אינו מוכן מאי איריא דכתבי' הקא הא בכל איסורין קי"ל פן דחצי שיעור איסורא איכא.

עוד הקשה הכ"מ ז"ל הא פתב בעצמו דאין הקטרה פחות מפזית ודבריו פסותרין זא"ז ותירץ דאי תערובות בעינן שיהי' פזית בתערובות ואין לזה טעם ג"כ אם בפ"ע חייב על כ"ש מ"ש דע"י תערובות בעינן פזית ואמאי לא ליחייב על שאור כ"ש שיש בתערובות (ועי' בה"ז ז"ל והם דברי הכ"מ בעצמו) והלח"מ ז"ל הקשה עוד מהא דגבי חמץ פסק דאין לוקין על תערובות פרבנן דלא דרשי פל והקא פסק כר"א דדריש פל ונראה מדבריהם ז"ל דמפרשי תערובות שאור לשיתת הרמב"ם ז"ל כמו שיתת רש"י שעירבתי שאור עם דבר אחר וקמ"ל דאין ביטול בזה: ואחר העיון בד' ז"ל אני אומר דהרמב"ם ז"ל דרף אחרת אתו וכל דבריו ז"ל הולכים על יסוד זה דשאור ודבש נאסרו עם הקרבן וזה הוא תערובות שלו וזש"א בברייתא עירובו מנין היינו להביאו עם הקרבן כדברי הספרי שהביא הלח"מ ז"ל דיליף מכי פל העירוב הזה אפילו עם בשר חטאת וזה שפתב ואסורין בכ"ש היינו להביאו עם הקרבן וכמש"כ ואינו חייב אלא אם הקטירו עם הקרבן ולזה נתפונן במש"כ ואחד המקטיר תערובות שלהם דאזהרה זו נאמר או להקטירו בפ"ע לשם קרבן או לערבו עם קרבן אחר ולא תיקשי נמי גושניית הלח"מ ז"ל דפסק הקא דלוקה על התערובות דתערובות דהקא שאני דזה הוא עיקר הלוא אם מקטיר קרבן

בתערובות שאור או דבש אע"ג דבפרק אלו עוברין משמע דעירוב היינו היתר מצטרף לאיסור מ"מ מדבריו נראה דליכא תערובות אחר בשאור אלא אם מקטירו עם הקרבן וכדברי הספרא והשתא אין דבריו סותרין זא"ז דלאו זה להקטיר שאור עם הקרבן איסורו בכ"ש אבל הקטרת הקרבן או הקטרת שאור בעצמו לשם קרבן צריף שיהא בו כוונת דאין הקטרה פחות מכוונת והיינו דתניא גבי קטרת אם נתן בה דבש פסלה ואפילו כ"ש ולא שייף ביטול בזה כיון דזה עיקר האיסור הוא לתת שאור או דבש בקרבן וע"ז בא הלאו דכל שאור כו' לא תקטירו היינו שלא להקריב קרבן עם שאור או דבש וכן נראה שפי' להא דלקמן המעלה שאור ודבש לוקה משום שאור ולוקה משום דבש לוקה משום עירוב שאור ומשום עירוב דבש היינו היכא דהעלה שניהם באיזה אופן שהוא ואם העלה שאור ודבש בפ"ע לוקה משום שאור ומשום דבש או שהעלן עם הקרבן לוקה משום עירובי שאור ומשום עירובי דבש וכמבואר בדבריו ו"ל אחד המקטיר עצמן או המקטיר תערובות שלהם ודלא כפירש"י ו"ל ותוס' ו"ל וכמו שיתבאר לקמן אלא דהתינוח לרבא דאמר שיעור הקטרה בכונת א"ש דעם הקרבן אפילו כ"ש חייב אבל לאביי דשאור בפני עצמו חייב גם כן בכ"ש מאי אשמע לן קרא בצירוף הקרבן הא בלאו הכי חייב משום העלאת שאור כ"ש וי"ל דשאור יקריבו לשם קרבן אבל פשהוא מעלהו עם הקרבן א"צ שיעלה השאור בפני עצמו חייב אבל לאביי לשם קרבן אלא דאסור להעלות קרבן עם שאור אע"ג דאין מעלה השאור עצמו לשם קרבן אלא כדי להשביח הקרבן כמו דבש בקטרת ואינו חייב משום העלאת שאור אלא משום העלאת קרבן עם שאור ועיין בכ"מ ו"ל ולח"מ שם: ויש לדקדק עוד במש"כ הרמב"ם ו"ל בדבש שנתן לתוף הקטרת אם הקטירה בהיכל לוקה וכתב הכ"מ ו"ל שם דוקא בהיכל במקום הקטרת הקטרת הוא דלוקה אבל על המזבח החיצון דאינו ראוי לקטרת אינו לוקה ולדידי צ"ע אטו זה גרע מלוג שמן של מצורע דאינו ניתן ממנו על המזבח כלל ואינו שייף למזבח אפ"ה חייב אם העלהו למזבח עם שאור ודבש ואמאי לא ילקה נמי אם העלה קטרת עם שאור במזבח החיצון אטו קטרת לאו שמו קרבן ואפ"ל דלרבנותא כ"כ אפילו אם הקטירו בהיכל חייב אע"ג דכתיב ואל המזבח כו' וסתם מזבח הוא מזבח החיצון אפ"ה חייב נמי אם הקטיר בהיכל: עוד הערה אחת יש לי בדברי הרמב"ם ו"ל במש"כ המעלה מבשר חטאת כו' ממותר העומר ושתי הלחם כו' בשאור או דבש וכן הוא לשון הספרא ובשתי הלחם ל"ל צירוף שאור הא הוא בעצמו חמץ הוא וילקה על הקטרתן בפ"ע וצ"ל דאגב גררא דאינף נקט הכי.

ולשיטת רש"י ו"ל גם כן יש לדקדק למה ליה לרבנות שתי הלחם משום כל ששמנו לאישים הא בלא"ה איכא לאו דשאור לא תקטירו ועי' בק"א ו"ל שפי' דברי התוס' דהא דמרבין אפילו מנחות שאינן במצה תהי' היינו שתי הלחם ואיף יחול איסור כל ששמנו לאישים על לאו דחמץ לא תקטירו וצ"ע: ע"ב גמרא המעלה משאור ודבש כו'.

פירש"י ו"ל דאם העלה שאור ודבש מעורבין לוקה ד' לרבא משום שאור ודבש ומשום עירוב שאור ועירוב דבש דאיתרבי מפי כל ואביי אמר אין לוקין על לאו שבבבולות דבכל שאור הוי שאור ועירובו וכן בדבש איכא חדא מיהא לקי היינו על שאור א' ועל דבש דלאו אכל חד מיהדר ואיכא דאמרי אפילו חדא נמי לא לקי דאין פאן לאו מיוחד דכל שאורכולל שאור ועירובו וכן דבש וליכא מלקות כלל בלאו דשאור ולא דמי ללאו

דאלמנה כו' כן הוא שיטת רש"י ז"ל והקשו התוס' ז"ל אמאי לקי דאם מעורבין הם אין פאן לאו דשאור ודבש אלא לאו דעירובין ואם הו בעין אין פאן עירובין ורצו לפרש דאשאור לחוד איפא תרתי שאור וכל שאור וכן דבש וכל דבש והקשו גם על זה ע"ש ע"כ פי' רש"י שהעלה שאור ודבש בפני עצמן וגם תערובות שאור ודבש ולוקה על עירובין שמים משום עירוב שאור ועירוב דבש ואפ"י אמר אין לוקין על לאו שבכללות היינו על עירובין דהוי לאו שבכללות איפא דאמרי חדא מיהא לקי אע"ג דעירובי שאור ודבש פאחד איפא לאו דעירוב שאור ולא דעירוב דבש מ"מ לא לקי אלא חדא אחרוניהו אע"ג דאעירוב שאור לחוד או דבש לחוד לקי אבל אם עשה שניהם פאחד אינו לוקה אלא אחת וא"ד חדא נמי לא לקי על עירובין וליפא מלקות בעירובין דהוי לאו שבכללות ויש לדקדק בדבריהם ז"ל דאם כן פ"י דעיקר פלוגתא דאפ"י ור"ב בעירוב לחוד למה הזכיר כלל העלאת שאור ודבש ליפלו בהעלה עירוב שאור ודבש לחוד לר"ב לוקה שנים ולאפ"י או לוקה אחת או אינו לוקה כלל ועוד אמאי חשיב לא"ד קמא עירוב שאור ודבש לאו שבכללות הא עירוב שאור יליף מפי כל שאור כו' ועירוב דבש יליף מוכל דבש וכי"ן באחד לחוד לוקה אמאי לא ילקה שנים אם עשה שניהם כגון שהעלה שאור ודבש מעורב כא'.

ועוד הא פתבו התוס' ז"ל לעיל דלר"ב הא דמרב"י עירוב שאור ודבש היינו דהיתר מצטרף לאיסור להשלים לשיעור פזית כפי הקטרה וא"כ אי העלה שאור ודבש ב' זיתים אין פאן עירובין ופשיטא דלוקה שנים חדא אשאור וחדא אדבש ואי לא העלה אלא פזית א' משניהם אמאי הוא לוקה פ"י דליפא שיעורא מפל אחד לבדו אלא ע"י צירוף השני לא ילקה אלא אחת או משום דבש או משום שאור פ"י דליפא אלא פזית אחד אטו איסורי נזיר דמצטרפין וע"ז אם אכל פזית אחד מב' איסורים ילקה שנים למ"ד היתר מצטרף לאיסור אע"ג דמסקינן בפסחים ובנזיר דצירוף ב' איסורים היינו בזאח"ז אבל בב"א אפילו היתר מצטרף אדרבא משמע משם דבב"א אינו לוקה אלא אחת כמו בהיתר המצטרף.

ועוד קשה לי בין לפירוש"י ובין לפי' התוס' ז"ל הא דקרי לעירובי שאור ודבש לאו שבכללות מאי ענין זה לשאר דוכתי כמו בנא ומבןשל שנאמר כ"א צלי אש כולל לתרונ"יהו וכן בגז וחרצן פתיב מפל אשר יעשה מגפן היינו דהוי לאו הפולל וכן ברחים ורכב פתיב פי' נפש הוא חובל דכולל לכל כלי אונקל נפש בהני שייך למיקרי לאו שבכללות אכל עירוב שאור היכי שייך למיקר' לאו שבכללות הא הפל לאו אחד הוא והתורה אמרה דעירובי שאור הוי כשאור והיכא דהעלה שאור ועירובי שאור הוי כמו שהעלה שני מיני שאור דאינו לוקה אלא אחת בב"א וגם בהתראה אחת ואמאי לא אמרינן הכי גם בתערובות חמץ למאן דמרב"י תערובות מפל מחמצת דהוי לאו דחמץ לאו שבכללות וכן למ"ד דלוקין על טכ"ע אלא נודאי הפל לאו אחד הוא דע"י עירוב הוי כמו בפ"ע: וקבר פתבתי פי' הרמב"ם ז"ל לא פירש כן אלא פלוגתיהו בשאור ודבש גופניהו שנאמרו בלאו א' ואם העלן בזא"ז פשיטא דלוקה על כל אחד ואם העלן פאחת בהא פליגי לר"ב לוקה שנים אע"ג דנאמרו בלאו אחד וכמו שפיאר דבריו ז"ל בפרק ר"י מהל' סנהדרין וכן פתב לכל הני פלוגתא בנא ומבןשל בפסח בגז וחרצן בנזיר ברחים ורכב בלאו דלא יחבול ובשאור ודבש דשמעתין ובנא ומבןשל גפי' פסח פסוק

דאם העלה שאור ודבש פאחת אינו לוקה אלא אחת וכן בנא ומבושל אבל בנג וחרצן
בגזיר וכו' ברחיים ורכב פסק דלוקה שתיים וכמש"כ בה' סנהדרין דיש מהן שלוקין שתיים
ויש שלוקין אחת על שתייהם והך דשמעתין ונדאי מורה פשיטתן וכמש"כ דליפא הקא
לאו שבכילות אחר אם לא מפני שהם עצמן נאמרו בלאו א' אלא דמקשה לפ"ז טעמא
דא"ד דאפילו חדא לא לקי וא"כ ליפא מלקות כלל בשאור ודבש ונא ומבושל וזה לא
מצינו ובהדיא תני התם בפסחים בפרייתא דלוקה על נא ומבושל וכן הא דפליגי בנג
וחרצן א"א לפרש פלוגתיהו בהאי שיטתא בנג וחרצן גופא דלא א"ש א"ד דנודאי נמי
לא לקי וכדגרסינו בפסחים סוף פ' כל שעה דהא תנו בהדיא בגזיר דאיפא מלקות על זה
בפ"ע ולמאי דגרסינו בגזיר רבא אמר אינו לוקה אלא אחת אפשר לפרש פשיטה זו וכפ'י
רש"י ז"ל שם כל"ק ע"ש וגבי רחיים ורכב ונדאי ליפא לפרש פלוגתא דרב הונא ורב
יהודה שם אלא בלאו דכי נפש הוא חובל דברחיים ורכב עצמו תנו שם בהדיא דחייב
שתיים.

והש"ס מדמי התם פלוגתא דנא ומבושל דפליגי אבני ורבא ופלוגתא דר"ה ורב יהודה
ברחיים ורכב מבואר מזה דפלוגתא דנא ומבושל ג"כ בכי אם צלי אש פליגי וא"כ מנ"ל
דנא ומבושל עצמן אינו לוקה אלא א' ובכל הני דוכתי בנא ומבושל בנג וחרצן וברחיים
ורכב לא הזכיר כלל להאי לאו דכ"א צלי אש ולא ינא לאוי ע"כ הדברים פלאים נשגבים
לבאר כל הני דוכתי לשיטת' ז"ל ונתארכו הדברים בשרשי המצות שלו ובדברי הרמב"ן
ז"ל בהשגותיו שם אבל סוגיא דשמעתין מיושב עוד בשיטתו ז"ל.

ויש להסתפק בשאור ודבש אם העלה חצי זית מזה וחצי זית מזה אי מצטרפין בהדי
לשיטתו או כתרי מיני חשיבי ואין מצטרפין או פחד מיני פיון דאם העלה משתייהם אינו
לוקה אלא אחת וכן בנא ומבושל איפא לספוקי כה"ג והדברים ארוכים בזה וצ"ע בדברי
הראשונים ז"ל: דף נט משנה מנחת פהנים כו' מנחת נשים מנחת כותי.

נראה דבהני תרתי ליפא רבותא ואגב חשבינהו דמהיכי תיתי לחלק בין נשים לאנשים
אם דין המנחה בשמן ולבונה מי שמקריבה מקריבה פדין האמור בה וכן מנחת כותי
מהיפא איתרבי מאיש איש שנודרין נדרים ונדבות פישראל וכריה"ג לקמן ממילא דינו
פישראל בכל דבריו אלא דמנחת פהנים בעי הש"ס למעוטי מעל' דכ' במנחת העומר
וע"כ צ"ל משום דכליל היא ה"א דהוציאה הפתוב מדין מנחת ישראל ואינה טעונה שמן
ולבונה אבל פיון דמעוטיא איצטריוף ללחה"פ ולמנחת נסכים קמה מנחת פהן על דין
מנחת ישראל ולעיל דף נ"א גבי חביתי כ"ג אמרינו דלא איצטריוף קרא לקבוע שמן פיון
דכ' על מחבת משמע דאי לא פתיב על מחבת ה"א דאין טעונה שמן ואמאי הא הקא
במנחת פהנים מסברא אמרינו דטעונה שמן ולבונה כמו מנחת ישראל.

ועוד איפא מ"ד התם דאפילו פתיב על מחבת ה"א דתהוי כמנחת חוטא בלא שמן וצ"ל
דדוקא מנחת חביתין דהיא מנחת חובה לעצמה לכה"ג ה"א דאינה טעונה שמן כלל אבל
פל המנחות דנדבה הם באין בין לישראל בין לכהן מסתברא דשוין הם בכל דינו אלא
דשל ישראל נקמצת ושל פהנים כולה כליל וקא דס"ד למעוטי מנחת פהנים משום דכולה
כליל ולא ילפינו ממנחת פהן משיח דכולה כליל וטעונה שמן היינו משום דיצתה מפלל
שאר מנחות וריבה לה שמן ע"כ לא ילפינו מינה מנחת פהנים נדבה ולמאי דאמרינו

לעיל דהיכא דכ' על מחבת פשיטא דטעוניה שמן א"כ י"ל דה"נ לא ס"ד למעוטי מנחת פהנים אלא אם הביא נדבה מנחת סלת אבל אם אמר במחבת או מרחשת ונדאי טעוניה שמן: והא דאיצטריך למעוטי לקח הפנים משמן פתבו התוס' ו"ל בד"ה ונתת כו' משום דאיקרי מנחה ועיין תוס' ו"ל וכן משמע לעיל דלחה"פ איקרי מנחה דמרבין מפל המנחה אשר תקריבו לקח הפנים לחימוץ ש"מ דמיקרי מנחה ודו"ק: שם תוס' בד"ה פלי.

והקשו ממ"נ אי מדת יבש נתקדשה אפילו לחה"פ נמי בעי פלי ואי לא נתקדשה תרנונייהו לא בעי פלי ואם משום דשמן לחה"פ נמי השתא דבעי למימר דטעון שמן וכו' קשה לפי דבריהם מנחת פהנים אמאי בעי פלי דכלי בשמן תליא ואי לא בעי שמן לא בעי פלי אבל פבר פתבתי לעיל דמנחה ונדאי טעון פלי לקדשו פיון דממנה הוא מקטירו למזבח וכמש"כ התוס' ו"ל בעצמם לעיל במכילתין דבמנחת פהנים מהני קידוש פלי אפילו למיפסל ביוצא וכן מנחת חוטא ע"כ הי' צריך קידוש פלי ולקמוץ ממנו דבר המקודש ועוד יתבאר בזה במכילתין בס"ד אבל לחה"פ אינו מחוייב לקדשו בכלי וכמש"כ לעיל בדברי הרמב"ם ו"ל: שם תוס' בד"ה פיגול כו'.

עיין מש"כ בריש מכילתין בזה: שם גמרא להוציא שתי הלחם שלא יטענו לא שמן ולא לבונה. ויש לדקדק קצת לבונה בשתי הלחם היכי ס"ד דליבעי ומה יעשה בהא דבמנחה מתקדשת היא עם המנחה בולה ומקריב הקומץ והלבונה כא' ובלחה"פ מסדר על השולחן הלבונה עם הלחם והם מתקדשים כא' ולעת סילוקו הקומץ קרב והלחם נאכל אבל שתי הלחם הא' ב' כבשים הם המתירים אותן ולמה להו מתיר אחר היינו לבונה ולמ"ד שתי הלחם באות בפ"ע א"ש קצת דה"א שביא עמהם קומץ לבונה להתירן ודוק ועיין בס"פ: שם ע"ב משנה וחיוב על השמן בפ"ע ועל הלבונה בפ"ע ענראה דצריך לאשמעין הכי אע"ג דתרתוי לאוי פתיבי לא יתן כו' ולא ישים כו' משום דה"א דאינו חייב אלא על שניהם והא דכתיבי תרי לאוי היינו משום דלא מצוי למיכתב בחד לאו דהא לא שווו שיעוריהו להדדי דשמן חייב בכ"ש ולבונה בכזית קמ"ל פיון דתרי לאוי פתיבי חייב על פל אחד בפ"ע.

ובגמרא אמרינן לא ישים כו' ולא יתן כו' יכול בב' פהנים ת"ל עלי' בגופה של מנחה הפתוב מדבר ורבו פירושים בזה רש"י ו"ל פ"י יכול בב' פהנים דאין חייבין שנים אלא ב' פהנים אחד נותן שמן ואחד נותן לבונה אבל חד פהן לא מחוייב אלא חד אטרנונייהו.

וכבר הקשו התוס' ו"ל מאיזה טעם נאמר פן דלא יתחייב שתיים אפילו אחד פיון דתרי לאוי פתיבי ועיין ק"א מ"ש בזה. ע"כ פ"י יכול בשני פהנים היינו שני מנחות דוקא אבל במנחה אינו חייב אלא על הראשון על השמן או על הלבונה אבל על השני אינו חייב דכבר נפסלה ת"ל עלי' כו' ומ"ש דס"ד למילף ממחמץ את הפסולה צ"ע קצת דלכאורה דמי יותר למחמץ אחר מחמץ דחייב התם וה"נ פול"י חדא איסורא הוא השמן והלבונה והיכא דנפסלה בפסול אחר פגון שנטמא או שיצאת ונדאי מסתבר דתו ליכא חיובא אם נתן שמן ולבונה פיון דאין עומדת להקרבה ולא נאסר נתינת השמן אלא כדאי שלא יהא קרבנה מהודר.

ור"ת ו"ל פ"י איפקא יכול בשני פהנים היינו פועין שני פהנים היינו אפילו בזאח"ז אע"ג דכבר נפסלה ע"י הראשון מידי דהני אמחמץ אחר מחמץ ת"ל עלי' כו' יצא נותן שמן על

הלבונה כו' וע"ז יש לדקדק שמן אחר לבונה אמאי לא יתחייב דהא לא נפסלה לגמרי
עדיין דאפשר בליקוט וכי נתן שמן פסלה לגמרי ואין לה תקנה גם מ"ש בגופה משמע
פשירה ולא פסולה דילמא לא אימעיט אלא פסולה ע"י דבר אחר אבל לא מחמת נתינת
שמן דהוי כמחמץ אחר מחמץ ואפשר דס"ל לר"ת ז"ל דפסולה מחמת דבר אחר לא
צריה קרא ומ"מ פוליהו פירושא בדין חק הם בלישנא דברייתא ומדברי הרמב"ם ז"ל
משמע ליה דפי' בד"א שפתב בפ"ב מה' מעה"ק הלכה ח' נתן והקריב לוקה על השמן
בפ"ע ועל הלבונה בפ"ע עכ"ל משמע דאינו חייב אלא אם הקריב על המזבח בשמן
ולבונה ומנ"ל הא אלא נראה דמפרש הכי יכול בשני פהנים היינו דחייב אפילו הקריב
כהן אחר ואזרה דלא ישים כו' לא קאי אפהן המקריב ת"ל עלי' בגופה של מנחה היינו
העוסק גם בהקרבתה אבל אם נתן ולא הקריב פטור על הנתינה לחוד דעיקר הלאו הוא
אם מקריבה בשמן ולבונה פן הי' נראה לפי משמעות לשונו אלא דמסתפינא לומר פן
דמסתמא דמתניתין משמע דעל הנתינה לחוד חייב וכן משמע בכולי' שמעתינן.

ותמה אנכי על נושאי פליו ז"ל שלא העירו זאת על לשונו ז"ל דמבואר בו דאינו חייב
אלא אם נתן והקריב ועוד דלעיל דף כ"ה אמר ר"ל דהקומץ לא נאסר אם נתן עליו שמן
והעלהו ולא נאמר הלאו אלא שלא יקבע לה שמן בחברותי' הרי דאליבין' האזרה הוא
על הקביעות שמן לחוד וצ"ע: שם משנה נתן שמן על שירי' אינו עובר בל"ת נתן פלי
ע"ג פלי לא פסלה הא דתנן גבי שירים אינו עובר בל"ת וגבי פלי ע"ג פלי לא פסלה
נראה דגבי שירים לא איצטריך למיתני לא פסלה דפשיטא דהמנחה פשירה פיון דכבר
קרב הקומץ אלא אשמעינן דמותר ליתן שמן בשירים וגם פלי ע"ג פלי תנו לא פסלה
וכדאמרינן בבבב"תא יכול לא יתן כו' ואם נתן פסל' וע"כ האי ואם נתן פסלה היינו
לפוסלה כ"ז שהפלי עלי' דלא גרע מלבונה דמהני ליקוט ואינה פסולה אלא פשהלבונה
עליה וה"נ בנותן פלי דס"ד דפסלה ג"כ דווקא פשהפלי עלי' ולהכי קאמר יכול לא יתן
ואם נתן פסלה משום דהא בהא תליא דאם נפסלה פשהפלי עלי' יש לומר דעובר בלאו
דלא ישים אבל אם לא נפסלה כלל לא מסתבר לומר דעובר בלאו אם נתן פלי עלי'
והיינו דתנו במתניתין נתן פלי כו' לא פסלה דזה עיקר הרבותא וכיון דלא פסלה ממילא
אינו עובר ג"כ ועיין בלח"מ מה שדקדק על דברי הרמב"ם ז"ל ולמ"ש ניחא: ויש לדקדק
לר"ל דאמר לעיל דמותר ליתן שמן על הקומץ ולא נאסר אלא קודם קמיצה א"כ מאי
קמ"ל מתניתין נתן על שירים אינו עובר הא אפי' על הקומץ אינו עובר ופשיטא על
השירים דאינו עובר ומלשון הש"ס דאמרינן התם דלר"ל לאו דלא ישים שלא יקבע לה
שמן פחברותיה יש לומר דלא נאסר אלא לוג שלם פחברותיה וזה אסור אפילו בקומץ
ולא התיר ר"ל אלא לשמור מעט והא דלא פליגי קודם קמיצה אי אומר ליתן שמן פחות
מלוג משום דקודם קמיצה איכא איסורא מקרא דקרי' רחמנא חריבה ואם נתן בה קמיצת
שמן לא חריבה היא להכי קמ"ל דעל שירים מותר ליתן אפילו לוג שמן פחברותיה אבל
לא משמע פן מפירש"י לעיל ועיין תוס' ז"ל בדרג נ"ד בד"ה ומר סבר כו': שם גמרא בע
מיניה רבה כו' נתן עלי' לבונה שחוקה מהו כו' או דילמא משום דלא מיבלעא הוא צ"ל
דמיירי שנשארו מקום לקמיצה בלא לבונה ובשאר המנחה שחוקה היא וא"א ללוקט דאי
אפשר ללוקטה מכל המנחה בלא"ה פסולה דאינו יכול לקמץ שמא עלה בידו קורט
לבונה והא קומץ חסר וכן הדין בכל המנחות ללקט לבונ' ממקום קמיצה ולהכי מיבעי'

ליה לרבה דילמא אפי' א"א ללוקטה פיון דיש מקום לקמוץ והלבונה לא מיבלעא אפשר
דלא פסלה ונהי דאם אפשר ללוקטה חייב ללוקטה פיון דאיכא לאו דלא יתן כו' אבל אם
א"א ללוקטה ג"כ לא פסלה דסתמא קריני' רחמנא חטאת משום דלא מיבלעא בתוך
המנחה וליכא קרא לפסול בלבונה דמשמן ליכא למילף דמיבלעא ופשיט הש"ס מהא
דחגיגה אם עד שלא ליקט חישב מחשבת פיגול או חוץ למקומה פסול ואין בו פרת משום
דהוי דבר שאינו ראוי לעבודה אלמא דבלא ליקוט שם פסול עלי' דאל"ה אמאי לא הוי
פיגול אם חישב חוץ לזמנו.

והרמב"ם ז"ל פתב דנתן לבונה שחוקה פסולה מספק שא"א ללוקטה וכתב הכ"מ ז"ל
דלא גרס מאי הוי עלה ע"ש ואין זה מספיק דהא פתב לדינא דברייתא אם חישב חוץ
לזמנו קודם ליקוט לא הוי אלא פסול ולא פגול.

ולפי דבריו אמאי לא הוי ספק פיגול דילמא ליקוט לא מעפב ואפילו בלא ליקוט פשיטה
דלא מיבלעא ונפ"מ דאם אכל פזית ממנו באשם תלוי קאי למ"ד חתיכה אחת שנינו ונהי
דזה לא תיקשי כ"כ דלא קי"ל פהאי תנא מ"מ מברייתא מוכח דקודם ליקוט שם פסול
עלי' ואטו תנא דברייתא מספקא ליה ג"כ אי בעי' דוקא ליקוט או אפי' בלא ליקוט פשר
זה לא מסתבר ולפי הנ"ל א"ש קצת דע"כ לא הוי ספק אלא בלבונה שחוקה דא"א
בליקוט אבל כ"ז שאפשר ללקט מחוץ ליקוט וכ"ז שלא ליקט הוי בכלל אינו ראוי
לעבודה ולא מהני ביה מחשבה אע"ג דהיכא דא"א בלקיטה פשיטה היא כ"ז שאפשר
בלקיטה חייב ללקוט והיינו דאמרי' חדא ועוד קאמר פל שייכול ללקוט ילקטנה ואם א"א
ג"כ פשיטה דלא מיבלעא.

וי"ל עוד דהרמב"ם ז"ל גריס שפיר מאי הוי עלה ומייתי האי ברייתא לפשוט דאם אינו
יכול ללקוט ג"כ לא מיפסיל דאי עם הלבונה שם פסול עלי' לגמרי אמאי פסלה בה
מחשבה דמשמע דפסולה היא לעולם ולא מהני תו ליקוט ואמאי הא דבר שאינו ראוי
לעבודה לא מהני בה מחשבה פלל אפילו לפוסלה וכמבאר לעיל לענין מנחת העומר
שקמצה שלא לשמה בריש מכילתין אלא ש"מ דאפי' בלא ליקוט פשיטה אם א"א ואין
עלי' שם פסול כ"כ ומש"ה מהני בה מחשבה לפוסלה ודחי אביי דמהא לא תפשוט
דחטאת קריני' רחמנא ולא הוי בכלל אינו ראוי לעבודה דלא תהני ביה מחשבה פלל
אפילו לפוסלה ורבא אמר דחי' היא וכיון דחזי' לאסר ליקוט לא הוי דחוי וכ"ז הוא לומר
דאין זו בכלל אינו ראוי לעבודה וא"ש בזה קושית התוס' ז"ל הא פבר תנא בברייתא
דמחטאת היא ילפינו דכשיטה ע"י ליקוט.

ולפי הנ"ל הש"ס לא בא לומר טעמא דלא מיפסיל לגמרי משום דחוי דבזה ונדאי
שמעינו מקרא דכי חטאת כדאיתא בברייתא אלא בא לפשוט מהא דפסלה ביה מחשבה
דלבונה לא פסלה ועלה קאמר דחטאת קרי' רחמנא ופשר פסלה בה מחשבה והוא ע"ד
פירש"י ז"ל לפי גירסת הש"ס אמאי פסלה בה מחשבה ולכי לקיט לה תתכשר.

ועדיין אין הדברים מיושבים כ"כ דמאי קושיא אמאי, פסלה בה מחשבה הא פיגול באמת
לא הוי והא דפסיל הוא ג"כ לא תקשי דהא ע"כ קמץ קודם ליקוט דמחשבה לא שייכא
אלא בשעת קמיצה ואינה עבודות וא"כ הוי קמיצה פסולה ואפילו כי לקיט אח"כ תו לא
תתכשר ועיין מ"ש לעיל בריש מכילתין בשמעמא דמנחת העומר שקימצה שלא לשמה.

ובדברי הרמב"ם ז"ל שם שפתיב וכן המחשב במנחת קנאות קודם ליקוט אין מחשבה מועלת ע"ש: שם גמרא נתן משהו שמן ע"ג פזית מנחה פסול. ואיכא דאמרי דמיבעי ליה לר"י אי ילפינן שימה כנתינה ודווקא פזית שמן בעינן או לא בעינן שימה כנתינה ומשמע דפחות מנחית לאפסל כלל אי נימא דבעינן שימה כנתינה ולכאורה אמאי נהי דמלקות ליכא אבל ליפסיל משום דלא חריקה היא וצ"ל דפחות מנחית שמן לאו פלוג הוא ונהי בכלל חריקה ור"ל דאמר לעיל הוא עצמו משכשכו בשירי הלוג משמע דפשיטא ליה דמשהו שמן נמי פסול דאי דווקא פזית היכי מייתי ראיה מהא דמשכשכו בשירי הלוג הא פתבו תוס' ז"ל שם היכי משכשכו בשירי הלוג הוא שמן מיעוטו מעפב את רובו ות' דלא ניתנה תורה למה"ש וא"א בלא שירים ואי איכא פזית אמאי לא יעכב המיעוט הזה ואטו זה בכלל לא ניתנה שישאר פזית שלם זה ונדאי לא מסתבר ונהרמב"ם ז"ל לא ביאר בפ"ב מה' מעה"ק לענין לאו דלא ישים דבעינן דווקא פזית: דף ס תוס' בד"ה מי בעינן שימה דומיא דנתינה.

וכ' לישב בין אליבא דר"מ דיליף נתינה מסיכה בפ"ק דכתובות ובין לר"י דלא יליף ע"ש והא דהתם יליף ר"מ נתינה מסיכה דבכלל שהיא והכא אמרינן איפכא דשימה כנתינה בכנחית ולא אמרינן דנתינה כשימה בכ"ש צ"ל דהכא מסתבר כן למימר דבשמן ג"כ בעינן פזית דמשהו לאו פלוג הוא וק"ל: שם תוס' בד"ה ר"ש אומר כו'.

ע"ש שדקדקו דר"ש דאמר כל שאין בהן קמיצה לאו עיקר טעמא הוא וכ' דלסימנא נקטי' ע"ש ועיין פ"ה המשנה שפתיב דכל שאין בהם קמיצה הפנונה להטיר השירים לפנהיגים וכולי' חד טעמא וכן פ"ה הרע"ב ז"ל ע"ש: שם תוס' מנחת חוטא מנין כו'.

ע"ש באורף ומסקנת דבריהם ז"ל דמאת המנחה מרבינן כל המנחות פולן בכלל וכדאמר ר"ש לקמן דהייתי מרבה שפתי הלחם ולחה"פ ומנחת נסכים ומנחת פנהיגים אבל ר"ש ס"ל ג' מיעוטי מאלה והקריבה והגישה למעט הני תלת שפתי הלחם כו' ומנחת נסכים ומנחת פנהיגים ות"ק דלא ממעט מנחת פנהיגים ע"כ לא ס"ל אלא תרי מיעוטי לשפתי הלחם כו' ולמנחת נסכים וא"כ משמע דמיעוט לא ממעטינן אלא חדא שמסתבר יותר ואי לא הוי פתיב אלא חד מיעוט לא אימעות אלא שפתי הלחם כו' שאין מהן לאישים וא"כ הא דאיצטריו קרא למנחת העומר ולמנחת סוטה ולא מרבינן להו מריבויא דאת המנחה אע"ג דליכא אלא ג' מיעוטי לר"ש וב' לת"ק צ"ל דאי לאו קרא דנהבאת והקריבה הוי אמרי' איפכא דמיעוטי אתי למנחת העומר ומנחת סוטה דשניהם מן השעורים ומסתבר טפי למעוטי משפתי הלחם ולחה"פ וע"ז הקשו התוס' ז"ל בריש פירקין דגבי מחמץ משמע איפכא דרבינן איצטריו ללחם הפנים ומנחת נסכים אבל מנחת העומר וסוטה בכלל כל המנחות הם וי"ל דמכל המנחה שם איתרבו הפל והא דאיצטריו לרבות מנחת נסכים לאשמועינן דמותר לגבלה במים ולחה"פ איצטריו לאשמעינן דתנור מקדש ועי' מ"ש לעיל בזה.

ומ"ש התוס' ז"ל דת"ק לא דריש ה' דנהגישה הי' נראה יותר דת"ק היינו ר' יהודה דדריש מאלה שלא יביא חמשתן דכל זה דברי ר"י הם ר"י אומר והבאת לרבות מנחת סוטה להגשה או אינו אומר והבאת אלא שייחיד מתנדב ומביא מנחה אחרת כו' ת"ל מאלה וכן איתא דברי ר' יהודה בת"כ אלמא דר"י לא דריש מאלה למעוטי מהגשה ולדידי' ליכא

אלא תרי מיעוטי והקריבה והגיישה חד לשתי הלחם וחד למנחת נסכים דאינו באה בגלל עצמה אבל מנחת פהנים ומנחת פהן משיח לא אימעיט.

ולר"י דדריש ונהבאת למנחת סוטה דמנחת יחיד הוא שפיר איכא למימר או אינו אלא שייחיד מביא מנחה אחרת ואיצטריף אלה מאלה לדרשא דר"י אבל ר"ש דריש ונהבאת למנחת עומר שהיא מנחת צבור אליביה לא שייף למימר או אינו אלא שייחיד מביא נדבה ועיין רש"י ו"ל ולא איצטריף אלה מאלה לדרשא דר"י אלא למעוטי לחה"פ ושתי הלחם איכא ג' מיעוטי ואימעיט נמי מנחת פהנים ומנחת פהן משיח והא דאיתא בש"ס בדברי ר"ש את המנחה לרבות שאר מנחות כגון מנחת עפו"ם מנחת נשים בת"כ לא גרס לה.

וכבר כתבתי לעיל דלא איצטריף לרבויה הני אלא מנחת חוטא קאמר וכדאיתא בשמעתין ועיין בפ"ה המשנה להר"מ ו"ל שכתב דיש מהן מה"ת ויש מהן מדרבנן וסמכוהו אקרא האי מדרבנן לאו דרבנן ממש קאמר דלא אשכחן מאן דאמר הכי אלא פשיטתו דכל דבר שאינו מפורש בתורה ד"ט קרי לה ודו"ק: שם גמרא ר"ש פריף מה להנה שפן מצויין ור"י אדרבה האי מצוי טפי דחובה הוא עי' בזבחים פ"ק כל התדיר דמייתי התם ברייתא אוציא את הפסח שאינו תדיר ולא אוציא המילה שהיא תדירה ובעי למיפשט מציצה דמצוי הני כתדיר ומשני מילה תדירה במצות שנקרתו עליה י"ג פרייתות ואב"א מילה לגבי פסח הני כתדיר דפסח אינו אלא פ"א בשנה ומילה שכיחי אע"ג דאין לה קביעות ונראה דהני תרי שינויא שייכא בהא דר"י ור"ש דהכא דלר"י ליכא למימר דמילה תדירה לגבי פסח דהא קאמר הכא מנחת העומר הני מצוי טפי פיון דקביע לה זמן והא זימנין דלא משפחת לה פלל ומילה נמי זימנין דלא משפחת לה וע"כ צריף לומר אליביה דתדירה במצות היא ונפ"מ למי שיש לפניו שתי מצות האחת חובת היום והשני' אינה חובת היום אבל מצוי' היא להאב"א דאמרינן שם בזבחים צריף להקדים המצוי' דחשיב תדיר אבל למאי דאמרי' בשמעתין דר"י ור"ש פליגי בהא ולר"י דבר שהיא חובה ליום חשיב מצוי טפי משום דאינה זימנין דלא משפחת לה פלל ונהלכה כר"י לגבי ר"ש וא"כ דבר שהוא חובה ליום קודם למצוי ובש"ע ה' ר"ה כתב דתקיעת שופר ומילה מילה קודמת והוא מהג"א פ"ק דר"ה ולפי ה"ל אליבא דר"י דשמעתין ה"ל צריף להקדים תקיעת שופר למילה דזה חשיב מצוי יותר פיון דזמנו קבוע ואפשר מילה חשיב מצוי גם לר"י ולא דמי למנחת חוטא וסוטה דאינו מצויין כ"כ אבל מ"מ בלא"ה ה"ל נראה להקדים שופר למילה דשופר מקודש הוא וזמנו בר"ה ומילה לא הני מקודש ולא דמי לתמידים ומוספים דאמרינן דקדושת היום אהני גם לתמיד להיות מקודש ג"כ משום דתמיד של ר"ה זמנו בר"ה וסלה קדושת היום גם עליו אבל מילה לא קביעא זימנא בר"ה ולא שייכא לקדושת היום וצ"ע בזה בדברי הראשונים ו"ל: דף סא משנה ואימורי שלמי יחיד וסזה ושוק שלקם.

עיין בברייתא בגמרא דמניח האימורים על פיסת היד וסזה ושוק עליהם. והרמב"ם ו"ל כתב דשתי הפליות ויותרת הכבד מניח על סזה ושוק וכתב הכ"מ ו"ל דמשמע ליה הכי מדכתיב על אשי החלבים משמע דאימורין היינו חלב לחוד אבל הרמב"ם ו"ל לא ממשמעות כתב פן אלא דכן מבואר בהדיא בת"כ פ' צו ע"ש: שם משנה תנופה הני במזרח.

עיינו פירש"י ז"ל שפכת דאף במזרח קאמר וכ"ש במערב ומסקינו בגמרא אע"ג דגבי הגשמה אמרינו דלפני ה' במערב הוא ה"מ מנחה דמיקרי חטאת וטעונה יסוד כו' ויש לדקדק הא במנחת סוטה ג"כ כ' בתנופה לפני ה' ואפ"ה תנופתה במזרח וצ"ל דדוקא לענין הגשמה אל המזבח שייך לומר דמנחה הוי פחטאת דטעונה יסוד אבל תנופה דלאו במזבח תליא שפיר הוי במזרח גם במנחה אלא דמהא גופא אמאי לא מוכח הש"ס דלפני ה' במזרח דהא כתיב במנחת קנאות והניף כו' לפני ה' והקריב אל המזבח היינו הגשמה אלמא דתנופה במזבח ואחר כך הוא מגישה דאי במערב א"כ פבר קיים ההגשמה והתנופה תהי' אחר הגשמה והתורה אמרה התנופה קודמת ונראין בזה דברי הרמב"ם ז"ל שגוראה מדבריו ז"ל דתנופה דוקא במזרח ובהני דטעונים הגשמה ג"כ פשיטא דתנופה במזרח המזבח ואח"כ מגישה למערב אלא אפילו אלו שאין טעונו הגשמה תנופת פולן שנה וכשיגיע למזרח המזבח צריך להניף ולא יעבור על המצוה להניף במערב דחובת תנופה חלה עליו מיד וזה מודה הרמב"ם ז"ל אם עבר ולא הניף במזרח הניף במערב אבל מצנתו להניף מיד במזרח ודוק ועיינו תוס' ז"ל: והא דחשיב בכורים בכלל אלו דטעונו תנופה ולא הגשמה צ"ע קצת דהא הי' הנחה בכפורים ג"כ בקרן מערבית דרומית כמבואר בירושלמי בכורים ופסק פון הרמב"ם ז"ל בפ"ג מהל' בכורים והיינו הגשמה דמנחות ועדיפא מינה דבמנחות א"צ אלא הגשמה ובכפורים הוי הנחה ועיינו בתוס' מכות דף י"ח ע"ב שכתב דראב"י לא ס"ל הנחה פלל אלא דלכל לתנופה ושתי תנופות הי' וכדברי הספרי וא"כ א"ש דלראב"י אין פאן הגשמה אלא תנופה אלא דא"כ מאי פריף ולימא נמי כר' יהודה הא לר"י בעי נמי הנחה ולא א"ש ולא הגשמה אליביה אלא דווקא קא כראב"י קאמר ועיינו מהר"ם ז"ל שם: ע"ב גמרא שם מאי קאמר ה"ק אחד אנשים ואחד נשים קרבנו טעון תנופה ותנופה עצמה בישראל אבל לא באחרים מפרש"י ז"ל נרא' דה"ק דקרבו נשים וכותי טעונו תנופה ככהן אבל הם עצמן אינו מניפין ור' יוסי אמר מצינו שחלק הפתוב בסמיכה דקרבו כותי ונשים אין טעון סמיכה יכול נחלוך בתנופה שלא טעונו תנופה פלל אפילו ככהן לא מה לי סמיכה דאינה אלא בבועלים ונשים וכותיפטורים וליכא סמיכה ונחלוך בתנופה שהתנופה ככהנים ונהי דפטרינהו רחמנא שלא יניפו הם אבל הפהו מניף ע"י ומתניתין ה"ק אחד אנשים ואחד נשים וכותיים טעונו תנופה אבל התנופה עצמה בישראל ולא באחרים היינו דכהן מניף אבל לא הם ולפ"ז אינו מדוקדק הא דקאמר בישראל ולא באחרים בפנהים ולא באחרים מיבעי' לי' והתוס' ז"ל הקשו עוד דבכל הני דוכתי לא הוזכר קרבן כותי שטעון תנופה עיינו בדבריהם ז"ל וכתבו שיטה אחרת בזה דיש חילוק בין נשים לכותים דקרבו נשים הפהו מניף ע"י וקרבו כותי אין טעון תנופה פלל גם ככהן ור"י הכי קאמר לפי שמצינו שלא חילק הפתוב בין קרבן נשים לקרבן כותי אין טעונו סמיכה יכול לא נחלוך בתנופה ויהי' דינו שנה מה לי כו' לא נחלוך בתנופה שהתנופה לפנהים ומסתבר לחלק ביניהם שקרבן נשים יהי' תנופה ככהן וקרבו כותי אין בו תנופה פלל מפני שאין חזו ושוק שלו חלוק מבשר דהפל לפנהי' ולא לבועלי' הקשו גם ע"ז הא חזו ושוק חלוק כו' והבשר לישראל ועוד דא"כ מאי פריף הש"ס מאי קאמר הא אתיא מתניתין כפשטי' אחד אנשים ואחד נשים טעונו תנופה בישראל דווקא ולא באחרים היינו כותי דקרבו כותי אין טעון תנופה פלל ועיקר סברתה דכל שלמי כותי לפנהים לא ידענא הכי תני הא תני לקמן

דבנתניה תליא מילתא אם נתן לישראל ישראל אוכלו ובק"א קניי סברתם יותר אפילו אוסור איכא לא ידענא זו מנין לנו דע"כ לא מוקמינן לקמן הא בנתנו לישראל ישראל אוכלו היינו ע"מ שיתפפר בו ישראל היינו למ"ד דכותים לא מייתי אלא עולות אבל למ"ד דשלימים ג"כ מביאים א"ש פפושטי' דאם נתן לישראל ישראל אוכלו ושפיר חלוק חזה ושוק משאר בשר ומנ"ל לחלק בין קרבן פותי לקרבן נשים ועי' בת"כ דמשמע התם דר' יוסי פא לומר למה לן הך דרשא ישראל ולא בנות ישראל לתנופה הא בסמיכה לא חילק הפתוב בין קרבן נשים לקרבן פותים וה"נ בתנופה פינו דאימעיט בני ישראל ולא פותים ממילא אימעיט נמי נשים להכי קאמר מאי אם חילק לענגן סמיכה שהסמיכה בפעלים לא נחלוך בתנופה שהתנופה בכהנים ואפשר נחלוך בין פותי לנשים ת"ל בני ישראל ב"י מניפין ולא בנות ישראל וא"כ לפי גירסת התוס' בת"כ ג"כ לא שמענו לחלק בין קרבן פותי לקרבן נשים דנימא דקרבן פותי אינו טעון תנופה אפילו בכהן ונראה יותר בשיטת רש"י ז"ל ומתניתין ה"ק אחד אנשים ואחד נשים קרבנו טעון תנופה בכהן ותנופה עצמה היינו תנופת הפעלים בישראל ולא בנשים וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ה המושנה ע"ש ובחיבורו השמיט דין תנופה בקרבן פותים משום הפסק פהאי תנא דכותי אינו מקריב אלא עולות ולא שייכא תנופה בכותי פלל ומש"כ התוס' ז"ל דרישא דמתניתין דתנו מנחת פותי בהדי הני דטעונין הגשה ולא תנופה אתיא דלא כמ"ד שלמי פותי עולות דלהאי אין פותי מתנדב אלא מנחת נסקים ואינה נקמצת ד' צ"ע דלהאי תנא פותי אינו מתנדב מנחה פלל וכמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בה' מעה"ק וכדתניא לקמן פ"ק אלו מנחות אורח מביא נסקים ואין פותי מביא נסקים ועיין תוס' שם דף ע"ג.

ומ"ש רש"י ז"ל בד"ה שהתנופה בכהנים ויכולין לעשות שליח ק"ק מאי הוצרכו לזה הא תנופת הפהן חובה בפ"ע היא ואותן מיטעטה התורה אבל לא הפהן וא"צ לתורת שליחות: דף סב גמרא אמר רבי כו' אלא מניח זבצ"ז ומניף משום דעל בסמוך הוא.

ויש לדקדק מש"כ דלא פליג רבי לעיל גבי תנופה דשלימים דאפילו הלחם בצד האימורים יוצא ומ"ש התם דבעינן על ממש וגבי שתי הלחם עם הכבשים אמרינן על בסמוך וי"ל דהכא פיון דהפתוב שקול ע"כ אמרינן על בסמוך ומתקניי שניהם אבל גבי שלימים מפרשים על ממש פפושטיה אלא דמהא דאמר רבי גבי בזיכין על בסמוך משמע דלרבי פושטי' דעל משמע בסמוך אף על גב דליכא שום הכרח ואפתי תיקשי מהא דלא אמר לעיל על בסמוך וי"ל דהתם מדשני קרא וכתב תלתא קראי דלעיל בג' פהנים משמע דעל ממש קאמר ואתיא פולהו קראי שפיר פדאמרינן והרמב"ם ז"ל פסק פ"ב ב' הלחם וכן גבי בזיכין וכאבא שאול דמתניתין לקמן: שם תוס' בד"ה במילואים כו' עיין ק"א ז"ל מש"כ שם ע"ז: שם תוס' בד"ה פדי לעשות כו' שפא לא בכל תנופות עושין פן כו'.

ועיין בת"כ דאיתא פן גם בתנופת חזה ושוק של שלימים וכן בכל התנופות: שם גמרא ותנופות פמות שהן דברי רבי ונחכמים אומרים בחזה ושוק ומסיק דפליגי אי דון מינה ומינה או דון מינה ואוקי באתרא ורבי סבר אוקי באתרא ואחר שחיטה ג"כ תנופתן פשהו שלימים ויש לדקדק א"כ למה פסק הרמב"ם ז"ל לעיל פ"ב דתנופת פבשים ולחם הוא זבצ"ז דילמא רבי לטעמיה דתנופת שחוטין ג"כ אוקי באתרא ולהכי פי הכי דחיין תנופתן זבצ"ז ה"נ שחוטין אבל למאי דקי"ל ה"כא פ"ב דשחוטין אין מניף אלא חזה

ושוק פּשָׁאָר שְׁלָמִים א"כ לְהָא נְמִי גִילְף שְׁיִהְיִי פְּשָׁלְמִי יְחִיד עַל מַמָּשׁ כְּמוֹ בְּשָׁלְמִי יְחִיד
וכ"ש לְרַבִּינָא דְיַלְיָף מְשַׁלְמֵיהֶם לְרַבּוֹת שְׁלָמִי צִיבּוּר וְנֹדָאי מְסַתְבַּר שְׁיִהְיִי הַנְּפִתָן שְׁוֵה
לְגַמְרִי וְעִי בְּדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל פ"ח מה' תְּמִידִים וּבְדַבְרֵי הַלַּח"מ ז"ל שָׁם: ע"ב תּוֹס'
בד"ה רב פָּפָא כו'.

ע"ש שֶׁהִקְשׁוּ מֵהָא דְאָמְרִי בְּפִסְחִים וּמִינַה מַה תְּרוּמָה בְּכֻזִּית אַף מְעִילָה בְּכֻזִּית וְאִמְאִי לָא
אָמְרִינֵן אוּקִי בְּאַתְרָא כְּמוֹ לָאו דְמְעִילָה דְאִפִּילוּ פְּחוֹת מְכֻזִּית. וְהִי נִרְאָה דְלָא אָמְרִינֵן
בְּכַה"ג אוּקִי בְּאַתְרָא לְחִיבּוֹ בְּפְחוֹת מְכֻזִּית שְׁלָא יְהָא טָפֵל חֲמוּר מְעִיקָר וְעוּד דְאוּקִי
בְּאַתְרָא לָא הָוִי אֵלָא כְּמוֹ בְּנֵן אָב דְאִין עוֹנָשִׁין מִמֶּנּוּ כְּמוֹ שְׁפַתְב כַּמ"א בְּזֵה אֵלָא דְאִשְׁפַּחֵן
כַּה"ג בִּיבְמוֹת פֶּרֶק הָעֶרֶל דְאָסְרִינֵן מִמְזוּרָת לְאַחַר עֲשָׂרָה דוֹרוֹת מִשׁוּם דְיַלְיָף בְּגוֹז"ש
מִעֲמוּן וּמוֹאֵב וְלָא אָמְרִינֵן דִּין מִינַה מַה הֵתֵם זְכָרִים וְלָא נְקֻבוֹת אַף מְזוּר זָכָר וְלָא נְקֻבָּה
וְכַר"ל שָׁם אֵלָא אָמְרִינֵן אוּקִי בְּאַתְרָא כְּמוֹ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת דְנִקְבָּה נְמִי אִסּוּרָה אֵלְמָא
דְמְחִיבִין עַל נְקֻבָּה מֵהָא דְאוּקִי בְּאַתְרָא וִי"ל דְהֵתֵם לָא הָוִי אֵלָא גִילּוּי מִיְלִתָּא דְדוֹר עֲשִׁירִי
ל"ד אֵלָא עַד עוֹלָם וּמְמִילָא בֵּין זְכָרִים בֵּין נְקֻבוֹת אִסּוּרִין וְהִינּוּ דְפָסְקִינֵן הֵתֵם כַּמ"ד אוּקִי
בְּאַתְרָא אַע"ג דְבָכָל דְוֹכְתִי לָא קִי"ל הֵכִי וְכַמ"ש בַּח"ל יְבָמוֹת שָׁם וְדוּק וְעִינֵן בְּתוֹס'
פְּסֻחִים שָׁם דָּף ל"ג: שָׁם גְּמָרָא וִיְהָא אֲשֶׁם מְצוֹרַע טְעוּן תְּנוּפָה שְׁחוּט בַּק"ו מְשַׁלְמִי יְחִיד
כו' מְשַׁלְמִי צִיבּוּר לָא מְצִי יַלְיָף בַּק"ו מַה שְׁלָמִי צִיבּוּר דְאִין טְעוּנִין סְמִיכָה טְעוּנִין תְּנוּפָה
שְׁחוּטִין אֲשֶׁם מְצוֹרַע שְׁטַעוּן סְמִיכָה א"ד שְׁטַעוּן תְּנוּפָה שְׁחוּט מִשׁוּם דְהָוִי לְמַד מִן הַלְמַד
דְשַׁלְמִי צִיבּוּר מְשַׁלְמִי יְחִיד יְלַפִּינֵן וְלָמ"ד בְּזַבְחִים רִישׁ כָּל הַפְּסוּלִין דְסְמִיכַת אֲשֶׁם מְצוֹרַע
לָאו דְאוּרְיִיתָא א"ש וְעִינֵן תּוֹס' ז"ל שָׁם מַה שֶׁהִקְשׁוּ מִשְׁמַעְתִּין וְעִי' מַש"כ שָׁם בַּח"ל מַה
שֶׁנ"ל בְּזֵה: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה וְכֵן הַשּׁוֹלַח כו'.

כְּפָר הָאָרִיכוּ בְּזֵה גַם בְּזַבְחִים פ' הַתְּעֻרוֹבוֹת שָׁם וְעִי' מַש"כ שָׁם בַּח' וּמִסְקַנְתֵּם הֵכָא
דְמֵאִיזָה קָרָא יְלַפִּינֵן דְלָא בְּעִינֵן רְאוּי לְבִילָה וּמַש"כ מְקָרָא דְכִי יִטְהַר מְזוּבוֹ וְלָא מְנַגְעוּ
כְּפָר עֲמָדוֹ הֶרְאִשׁוּנִים ז"ל עַל ד' וְעִי' בִּיבְמוֹת בְּהַגְהוּ רִי"פ ז"ל וּמֵהָא דְאִימְעוּט טָמֵא
מִרְאִיָּה ג"כ אִין רְאִיָּה לְדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל דִּינוּצָא יְדִי רְאִיָּה גַם בְּעוֹלַת הָעוֹף דְלָא בְּעִי
סְמִיכָה וּמַד' הֶרְמֵב"ם ז"ל נִרְאָה ג"כ דְדוּקָא בְּחֻטָּאת הוּא דְאִין לְהַקְרִיב בְּלֵא סְמִיכָה מִשׁוּם
דְחֻטָּאת בְּעִי בְּעֵלִים אֲבָל שְׁאָר קַרְבָּנוֹת דְכְּשָׁרִים בְּלֵא בְּעֵלִים כָּלֵל יְכוּל לְשַׁלֵּחַן מְמַדִּינַת
הֵים ג"כ וְעִי' בַּפִּי"ד מַה' פַּה"מ ק וְהָא דְהַשּׁוֹלַח קַרְבָּנוֹ דְגַבִּי תְּנוּפָה הֵכָא לָא פְּתַב כָּלֵל.

וְצָרִיךְ לְדַקְדָּק מֵאִי טְעָמָא לָא הֵנוּזְפַר תְּנוּפַת נְזִיר בֵּין כָּל הַתְּנוּפוֹת דְתַנּוּן בְּמַתְנִיתִין וְצ"ל
דְזֵה בְּכָלֵל תְּנוּפַת אִימּוּרֵי שְׁלָמִים וְאִיל נְזִיר נְמִי שְׁלָמִים הֵם אֵלָא דְבִהְדִי אִימּוּרִים מְנִיף
גַם הַלְחָם וְזָרוּעַ בְּשִׁילָה אַע"ג דְחַלּוּקִין הֵם בְּדִין תְּנוּפַת נָשִׁים דְבִשְׁאָר שְׁלָמִים אִין הַנָּשִׁים
מְנִיפוֹת וְאֵלוֹ בְּנְזִיר גַם אִשָּׁה נְזִירָה מְנִיפָה וְכַדְתַּנּוּן בְּקִידוּשִׁין וְכַמַּש"כ הֶרְמֵב"ם ז"ל בַּפ"ז
מַה' נְזִירוֹת וְעִי' לַח"מ ז"ל שָׁם וְאִין דְבָרֵינוּ ז"ל מוּבָנִים וּפְשׁוּט הוּא כִּי הֶרְמֵב"ם אִתִּי
לְאִשְׁמַעִינֵן דְנְזִירָה נְמִי מְנִיפָה וְכַמַּתְנִיתִין דְקִידוּשִׁין מ"מ בְּכָלֵל תְּנוּפַת אִימּוּרֵי שְׁלָמִים
הוּא וְעִינֵן בְּתוֹס' קִידוּשִׁין שְׁדַקְדָּקוּ לְמָה לִי קָרָא לְמַעוּטִי אִשָּׁה מְתְנוּפָה הָא מְצַנַת עֲשֵׂה
שְׁהַזְמַן גְּרָמָא הוּא דְאִינָה אֵלָא בְּיוֹם ע"ש וְלָא הַבְנִיתִי א"כ קַרְבָּן לָא לִיתִי דְכָל קַרְבָּן מְצַנַת
עֲשֵׂה שְׁהַז"ג הוּא אֵלָא נִרְאָה דְכָל הַנִּי לָאו בְּכָלֵל זְמַן גְּרָמָא הוּא וְלָא מִיקְרִי זְמַן גְּרָמָא
אֵלָא חוּבָה הַקְבוּעַ לָהּ זְמַן כְּמוֹ שׁוֹפָר וְלוּלָב וְצִיצִית וְתַפְּלִין וְכָל פִּינוּצָא בְּזֵה אֲבָל כָּל הַנִּי

אינו למצוה זמן קבוע אלא דלהכשירה יש זמן ביום ולא בלילה לא מיקרי זמן גרמא דאין הזמן גורם לחיובא וכן נלענ"ד והאי ענינא דמצות עשה בשב ואל תעשה ג"כ אינה בכלל פטור אשה מעשה שהז"ג דזה לא נאסר אלא בקום ועשה ואי ז"ג נפטרה מעשיה זו אבל להתיר לה איסור אפילו אי ז"ג לא הותרה ולא יצא מכלל כל האזהרות ועונשין דהושוה לאיש.

וינדעתי שדבר הראשונים ז"ל לא משמע פן והנלע"ד פתבתי ואין פאן מקומו להאריף בזה וע' בח"ל יבמות פ' הערל: דף סג משנה מרחשת עמוקה כו'. עי' פירש"י ז"ל והרמב"ם ז"ל פ"ב בפי' המשנה פי' דמרחשת יש לה שפה סביב ומעשיה רפים ולא יזוב מהפלי ומחבת אין לה שפה סביב כלל ע"כ צריף לעשות עיסה קשה שלא יזוב העיסה לחוץ אם תהי' רפה והכי משמע קרא נעשה במרחשת ויש לה תוף ועל מחבת עלי' ולא בתוכה דאין לה תוף וכמו שפירש"י ז"ל ג"כ וא"כ כי אין לה תוף אמאי קרוי' פלי וכדאמרינן לעיל גבי חביתין על מחבת כו' מלמד שטעונה פלי הא כ"ש אין מקדשין אלא מתוכן וצ"ל דהצד שמשמשין בו מיקרי תוף ופשיטי פלי מתכות חשיב פלי: שם תוס' בד"ה מספקא לה כו' וא"ת אמאי יהא מונח יביא מרחשת ומנחה מספק כדתנן פירשתי כו'.

ונראה לחלק דהתם הנדר יצא מפיו בבירור וכל עליו חובת נדרו אלא ששכח את נדרו ע"כ מחויב להוציא עצמו מידי ספק ויביא פולן אבל הכא שיצא נדרו מפיו בלשון המסופק אי לשון זה משמע פלי או המנחה לא חל עליו החיוב ברור אלא יהא מונח ומילתא דמסתבר הוא ונפ"מ לדינא אבל צ"ע יותר בזה ולקמן במכילתין יתבאר יותר בס"ד: ע"ב גמרא א"ב דיעבד.

ופירש"י ז"ל לר"י דיעבד פשר אפילו מחצה חלות ומחצה רקיקין ולר"י בר"י אפילו דיעבד פסול ועי' במשנל"מ ז"ל בפ"ז מה' מעה"ק שעמד על דברי הרמב"ם ז"ל שלא ביאר דין דיעבד הלכה כמאן ואין הטעם מבןרר מ"ש דלר"י דיעבד פשר והיכן מצינו פיוצא בו אם התורה אמרה שלא יביא אלא קרבן א' או חלות או רקיקין אם שינה לא יצא ידי נדרו והי' נראה דדיעבד היינו אם פירש ואמר הרי עלי מנחה מחצה חלות ומחצה רקיקין דנהי דאם אמר סתם הרי עלי מנחת מאפה אינו מביא אלא או חלות או רקיקין דלקרבן אחד נדר אבל אם פי' לתצאין ג"כ הוי נדר ויוצא אם הביא לתצאין והיינו [לר"י אבל לר"י בר"י דמקיש וכל אשר תאפה לבל יעשה במרחשת ומחבת ולכל בלילה וחרובה אפילו בכה"ג לא הוי נדר כמו במחבת ומרחשת אם נדר מחצה במחבת ומחצה במרחשת דאין מצטרפין ה"נ בחלות ורקיקין וצ"ע: הדרן עלה פרק כל המנחות פרק רבי ישמעאל שם משנה רי"א עומר הי' בא בשבת מג' סאין ובחול מחמש וחכ"א כו'.

ומסקינן דר"י ס"ל עשרון מובחר בלא טירחא אתי מה' סאין בטירחא היינו בריבוי הרקדה אתי מג' ובחול עושין מחמש אבל בשבת בא משלש דמוטב להרבות במלאכה א' היינו הרקדה ואל ירבה במלאכות הרבה ורבנן ס"ל דבחול נמי א"צ אלא שלש ומוציא מהם עשרון מובחר וא"כ לא שמעינן מרבנן דפליגי על ר"י בסברתו דמוטב כו' אלא דאמרי דגם בחול אין צריף יותר אבל בגמרא לא משמע הכי דאמרינן ע"כ לא אמר ר"י בנו של ריב"ב כו' אבל הכא דלא איתעביד צורף גבוה פרבנן ס"ל משמע דלרבנן עבדינן

בשבת כמו בחול אע"ג דירבה במלאכות וצ"ל דמשמע ליה להש"ס דבהא לחוד דבחול גמי סגי בשלש לא שייכא פלוגתא כ"כ דבחול אין לדקדק במגן הסאין אלא אתי לאשמענו דשבת וחול שוין בזה ואי הוה נצרה לעשרון מוכח ה' סאין בחול הי' מותר גם בשבת לעשות פן אלא אהד שבת ואהד חול שוין בזה ולמצנה מן המוכח שרי להרבות במלאכות גם בשבת: שם תוס' בד"ה מפשיט את הפסח כו'.

ולאו דוקא נקט פסח דבכל קרבנות ציבור הוי מצי לאשמענו כו' אין דבריהם ו"ל מובנים דבכל קרבנות ציבור לא שייכא פלוגתא זו לא בעולת ציבור ולא בחטאת דעולה ודאי מפשיט את פולה ומעליהו מיד ובחטאת נמי דצריה לאכול מיד ונדאי מפשיט את פולו אפילו בשבת וכי פליגי בפסח דלא חזי לאכילה עד הערב א"כ הוי טירחא שלא לצורך שבת ואפילו בשבת חטאת ציבור נראה דהותר בשבת כמו הקטר חלבים דהוי מצוה בשעתה ה"נ אכילת חטאת ודוקא בפסח הוא דאין צלייתו דוחה שבת דלא חזי היום גם מ"ש דדוקא בפסח שרו רבנן משום דעיקרון לאכילה לא משמע הכי בשבת פרוק כל כתבי דאיכא מ"ד טעמא שלא יהא קדשי שמים מוטל בבזיון אלא דעוד איכא לאשכוחי פלוגתא זו בחטאת החיצון של יוה"כ דאסור לאוכלו עד הערב בהא שייך לאיפלוגי ג"כ אי מפשיטו פולו ול"ד בשבת אלא אפילו ביוה"כ עצמו פיון דלא חזי לאכילה היום אבל גם בזה נראה דלא פליגי ומוד' ר"י דמפשיט את פולו שלא יהא מוטל בעזרה בבזיון משא"כ פסח דיכול להוציא ליהר הבית ודו"ק ועיין תוספ' שבת דף קט"ז בד"ה פליגי בטלטול: דף סד גמרא אבל הכא דאיכא פרוסי מילתא פרבנו ס"ל נראה מזה דעיקר הדין ליכא נפקא מינה בדבר שהותר בשבת או שיעשה יחיד פולה או שיעשה בשנים זה מקצת וזה מקצת אלא מצוה מן המוכח שלא להרבות בני אדם לחלל שבת ולהכי היכא דצריה לפרסומי מילתא מיעבדא בפירסום ברבים דאם הי' איזה איסור בזה לא הוי שרינו משום פרוסי מילתא וכן דינא דרישא להרבות במלאכות הרבה אי במלאכה אחת ג"כ מן הדין ליכא איסורא אלא מחמת חומר שבת מוטב להרבות במלאכה אחת ממלאכות הרבה ומשום מצוה מן המוכח שרו רבנן להרבות במלאכות הרבה להכי בעי רבה למימר דר"י ור"ח אמרו דבר אהד שלא למיטרח טירחא יתירא היכא דאפשר בל"ז ומסיק הש"ס דלא דמי להדדי וכל חד אפשר מודה לרבנן פדחבריה וקאמר רב דרבי ישמעאל ור' יוסי אמרו ד"א דר' יוסי אמר דנראה בעליל אין מחללין ולא טרחינו היכא דאפשר משמע דהא דנראה בעליל דמחמיר ר"י ג"כ לא מן הדין הוא פכל הני דמתניתין וכן משמע מהא דמסיק דהתירא דרבנן הוא משום מכשול לעתיד לבא ואי אסור לחלל בנראה בעליל מן הדין דשלא לצורך הוא היכא שרינו לחלל שבת משום חשש מכשול לע"ל אלא ונדאי כולהו מודו דמן הדין מותרין לחלל אפילו נראה בעליל ור"י חומרא בעלמא קאמר.

ויש לדקדק מ"ט ליכא בהא אפילו איסורא דאורייתא פיון דנראה בעליל ואין צורך לעדותן וצריה לומר דילפינו מבמועדים דמצוה לכל רואה חידוש הלכנה לילה להגיד לב"ד אפילו בשבת וא"צ לחוש לשום אומדנא שמה פבר ראו אחרים דאם פן פולם יאמרו פן ולא ילכו וגם ב"ד אוילי לא יראו ולא יבא החודש בזמנו אלא התורה התירה לכל הרואה שילה ונגיד ומן התורה ונדאי מותרין לחלל אפילו נראה בעליל ור"י חומרא בעלמא קאמר והינו גמי הא דהקפיד ר"ג על ר"ע שעיקב לארבעים זוג משום דמכשילן

לע"ל דמה"ת כל הרוצה מותר לילה ור"ע רצה להחמיר ולעפכן ואמר לו ר"ג נמצאת אפה מכשילן כו' ויותר מזה פתב הרמב"ם ו"ל בפ"ג מהל' קידוש החודש דאפילו יחיד מותר לחלל שבת אע"פ שאינו יודע שיש עוד אחד ועיין בדברי המפרש שם שכתב דמשום ספק גם כן מותר לחלל שלא יהי' שם עוד אחד והקשה שם מ"ש דמילה ספק לא מחללינו שבת והכא אפילו מספק מחללינו וכ' הלח"מ ו"ל שם דקידוש החודש משום תקנת המועדות אפילו מספק מחלל אבל מילה אפשר למול אחר שבת.

וכתב דזה פשוט ואני לא הבנתי דבריו ו"ל איזו ספק עבודה דוחה שבת זה ונדאי פשוט דמספיקא אסור לחלל שבת בכל הדברים שדוחין שבת אע"ג דא"א לעשותן עוד אחר שבת וכדמוכח בסוף יומא דלא הותר לחלל שבת מספק אלא בפיקוח נפש וכינן דספק עבודה לא דחיא שבת הגדת העדים שהם מפני תקנת הקרבן מדחה שבת מספק וכמבואר בלשון הרמב"ם ו"ל שם דלהכי דוחה שבת הגדת העדים כיון שהוא לצורך קרבן ציבור שדוחה שבת עיין שם הלכה ב' אלא ונדאי נראה דלאו מספק התירו ליחיד לחלל שבת אלא דכך הוא מצותה דכל הרוצה לבנה בחידושה ילך ויגיד ויקיים הוא המצוה וכן יקיים שיראה ולא דמי לשאר ספק דאין מחללין מספק בכל הגי' דדוחין שבת לבד בפיקוח נפש ואין פאן קושיא ממילא ספק דלא דחי שבת וזה ברור.

ולפי שיטה זו נראה דגם הא דאמר ר"י בנו של ריב"ב להפשיט את כנולו הוא ג"כ חומרא בעלמא ומה"ת מותר להפשיט את כנולו דמלאכות שהותרו לגמרי התירו דהא הש"ס מדמי להדדי כל הגי' מילי וכן הא דתניא בשבת פ"ק ר"א דמילה בציצין שאין מעפכין אם פירש אינו חוזר הוא מדרבנן מדבעי לאוקמי להא כר"י בנו של ריב"ב דמחמיר בהפשט או כר' יוסי דמחמיר בשנראה בעליל כדאיתא שם בשבת וכינן דמשמעותא בשמעתין דכל הגי' אינן אלא מדרבנן ה"נ הא דפי' אינו חוזר דמה"ת הותר לעשותה פתקונה לגמרי ואפי' ציצין שאין מעפכין ואפילו פירש אלא דלפ"ז קשה קצת הא דמסיק שם בשבת דהא דפירש אינו חוזר אתי פרבנן דתמיד דבעינן טפחו של זה בצד טפחו של זה ולפי הג"ל דמה"ת מותר לחזור אפילו פירש א"כ לא אתיא פרבנן דתמיד דהפסקה מעפכא התם ד"ת וצ"ל בה"ק פינוודאשפחון לרבנן התם בלחה"פ בפירש הוי הפסקה מה"ת שפיר אחמורי רבנן הכא בציצין שאין מעפכין דפירש אינו חוזר אבל לר"י דאפי' התם פי' אינו מעפכ ה"נ לא מחמירין מדרבנן ואפתי איכא למידק מהא דאמרין שם בפרק כל כתבי מי דמי הכא טלטול התם מלאכה היינו דבהפשט איכא מלאכה ומסיק דשקיל בברזי דאינה אלא שבות כמו שפירש"י ו"ל משמע דשלא בברזי מלאכה גמורה היא ולפמש"כ לכ"ע אין בזה אלא שבות אלא דגם בזה י"ל נהי דמלאכה זו הותרה מה"ת מ"מ מלאכה הוא עושה ולא דמי לטלטול ואם הקילו בטלטול נקל במלאכה ומשני דשקיל בברזי דלאו מלאכה היא ועיין בח"ל שבת פ"ק ר"א דמילה שהארבתי קצת בהאי ענינא: שם גמרא שחט ב' חטאות ואינו צריך אלא אחת חייב על השני' ופטור על הראשונה אפילו נתכפר בשני' ואפילו נמצאת ראשונה בחוזה פירש"י ו"ל אפילו נתכפר בשני' היינו שנשפך דם ראשונה וכיפר בשני' אפ"ה חייב דביתר שחיטה אזלינן והשחיטה היתה באיסור ולפ"ז הא דקאמר פטור על הראשונה מילתא דפשיטא היא אלא דקאמר עוד אפילו נמצאת הראשונה בחוזה ופירש"י ו"ל קודם שחיטת השני' דאי לאחר שחיטה היינו דמיבעי' ליה לקמן נמצאת בחמשה בבני מעיין ולל"ק מסיק דלרבה גמי

חייב דבֿתר מחֿשבתו אִזְלִי וְאִי הֶכָּא נְמִי נְמַצָּאת פְּחוּשָׁה אַחַר שְׁחִיטַת שְׁנֵי קָאָמַר מֵאִי פְּרִיָּד וְמִי אָמַר רַבָּה הֵכִי כּו' הָא רַבָּה לֹא פִטְר אֱלָא אִם הֵיְתָה פְּחוּשָׁה קוֹדֵם שְׁחִיטָה אֱלָא ש"מ דר' אַמִּי נְמִי ה"ק דְּהֵיְתָה פְּחוּשָׁה קוֹדֵם שְׁחִיטָה אַפ"ה חֵיִב עַל הַשְּׁנֵי פִינּוֹן דְּיוֹצָא בְּדִיעֵבַד בְּכַחוּשָׁה וּפְטוּר עַל הֶרְאָשׁוֹנָה אַע"ג דְּהִי לּוֹ לְשַׁחוּט אֶת הַשְּׁמִינָה וְשִׁלָּא כְּדִין עֲשֵׂה מ"מ הוֹאִיל דְּכָבֵר עֲשֵׂה בְּהֵיְתֵר פְּטוּר עַל הֶרְאָשׁוֹנָה וְקֹא' הַש"ס מִי אָמַר רַבָּה הֵכִי וְהָא אָמַר רַבָּה פְּחוּשָׁה וְאַח"כּ שְׁמִינָה פְּטוּר גַּם עַל הַשְּׁנֵי וְלֹא עוֹד וְשִׁאֲמֵרִין לּוֹ הֵבֵא שְׁמִינָה לְכַתְחֵלָה וְשַׁחוּט וְצָרִיךְ לִזְמַר הַטַּעַם אַע"ג דְּכַחוּשָׁה פְּשָׁרָה בְּדִיעֵבַד מ"מ פִּינּוֹן דְּמַצּוֹה מִן הַמְּוֹבָחָר בְּשְׁמִינָה וְעַבּוּדַת צִיבּוּר הַתְּרָה מוֹתֵר לְשַׁחוּט לְכַתְחֵלָה גַּם הַשְּׁמִינָה כִּי הֵיכִי דְשָׁרוּ רַבָּנּוֹן בְּמַתְנֵי לְהַרְבוֹת בְּקִצְיָה מִשּׁוּם מַצּוֹה מִן הַמְּוֹבָחָר וְהֵינּוּ דְמֵינִי הַש"ס הֶכָּא לְהֵאִי פְּלוּגְתָא מִשּׁוּם דְּהוּי כְּעֵין פְּלוּגְתָא דר"י וְרַבָּנּוֹן בְּמַתְנֵינּוּ פִּן נִרְאָה לְפִי שִׁיטַת רַש"י ו"ל פִּי דְשִׁמְעֵתִין.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק בְּפִי רַש"י ו"ל בְּנִתְפַכֵּר בְּשֵׁנִי הֵינּוּ שְׁנֹשְׁפֵי דִם הֶרְאָשׁוֹנָה וּמְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי הֵיכִי מִתְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי הָא בְּפִסּוּל גְּשֻׁחָה פִינּוֹן דְּכָבֵר שְׁחַט הֶרְאָשׁוֹנָה הַשְּׁנֵי נִדְחִית דְּהָא כָּבֵר כִּיפְרוּ בְּעֵלִי וְאַפִּילוּ גְשֻׁפֵי אַח"כּ דִּם רֵאשׁוֹנָה תּוֹ לֹא חִזְיָא וְהֵכִי מִשְׁמַע בְּמַעֲלָה דוֹנָקָא אִם שְׁחַט שְׁתִּיָּהוּ כְּאַחַת רְצָה בְּזָה מִתְכַפֵּר וְרְצָה בְּזָה אֲבָל אִם שְׁחַט בּוֹזָח"ז הַשְּׁנֵי פְּסוּלָה גְּהִי דְכַחֲטָאת צִיבּוּר לִיכָּא מִיתָה אֲבָל דְּחִיָּה מִהַקְרָבָה אִיתָא גַּם בְּצִיבּוּר וְעֵינּוֹ בּוֹזָחִים סוּף פֶּרֶק הַשּׁוֹחֵט וְהַמַּעֲלָה דְתַנּוּ הֵתָם אַחַד בְּפָנִים וְאַחַד בַּחוּץ פְּטוּר אֲלֵמָא דְלֹא חִזִּי לְפָנִים עוֹד וְכֵן בְּכַחוּשָׁה וְשְׁמִינָה דְלַרְבָּה אוֹמְרִין לּוֹ לְכַתְחֵלָה לְשַׁחוּט הַשְּׁמִינָה וְאַמֵּאי פִינּוֹן דְּכָבֵר שְׁחַט הַכַּחוּשָׁה הֵיכִי שְׁחִיטַת תּוֹ הַשְּׁמִינָה הָא כָּבֵר נִתְכַבְּדוּ בְּכַחוּשָׁה וּבַח"ל מַעֲלָה ספ"ק הֶאֱרַכְתִּי קִצַּת בְּזָה וּכ"כ בְּזָה בַח"ל תְּמוּרָה.

וּבְאַמַּת לְפִי מַה שְׁנִרְאָה מִפִּירַש"י ו"ל דְּאַפִּילוּ שְׁחַטְן בּוֹזָח"ז הַשְּׁנֵי ג"כ רֵאוּיָה לְהַתְכַפֵּר וְאִם יִרְצָה מִתְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי לֹא הוּי צָרִיךְ לְפָרֵשׁ דְּנִתְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי הֵינּוּ אִם גְּשֻׁפֵי דִם הֶרְאָשׁוֹנָה דְּאַפִּילוּ לֹא גְשֻׁפֵי אֱלָא שְׁרָצָה לְהַתְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי שְׁפִיר קמ"ל רְבוּתָא דמ"מ חֵיִב עַל שְׁחִיטָתָה חֲטָאת וּבְזָה הוּי רְבוּתָא יוֹתֵר אַע"ג דְּבִרְצוֹנּוֹ הַדְּבָר תְּלוּי וּבְשַׁעַת שְׁחִיטַת הַשְּׁנֵי לֹא נִתְבָּרַר הַחִילוּל כ"כ כִּי שְׁמָא יִתְכַפֵּר בָּהּ אַפ"ה חֵיִב עַל הַשְּׁחִיטָה פִינּוֹן דְּשִׁלָּא לְצוּרָה הֵיְתָה וְהָא לֹא תִיקָשִׁי הֵיכִי מִתְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי פִינּוֹן דְּחֵיִב חֲטָאת עַל הַשְּׁחִיטָה א"כ הוּי מַעֲשֵׂה שֶׁבֶת וְלְהֵאִי תַנָּא דְמַעֲשֵׂה שֶׁבֶת אֲסוּר מְדֹאוֹ תּוֹ לֹא חִזִּי הַבְּשָׂר לְאַכִּילָה וְנִפְסַל הַפֶּל מִשּׁוּם דְּהֶכָּא מֵיָרִי בְּשׁוּגַג וְאִין אִיסוּר מַעֲשֵׂה שֶׁבֶת בְּשׁוּגַג כְּדֹאִי בב"ק פֶּרֶק מְרוּבָה.

וְהַרְמַב"ם ו"ל לֹא כָּתַב אֱלָא מִימְרָא דְרַבָּה הִי לְפָנֵינוּ ב' חֲטָאוֹת אַחַת שְׁמִינָה וְאַחַת פְּחוּשָׁה שְׁחַט שְׁמִינָה וְאַח"כּ פְּחוּשָׁה חֵיִב וְהַשְּׁמִיט לְהָא דְנִתְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי וּכְבָר עֲמַד הַלַּח"מ ו"ל ע"ז וְכַדְבָּרֵינוּ נִרְאָה דְהַרְמַב"ם ו"ל ס"ל דְּלִמְסַקְנָא דְנִמְצָאת פְּחוּשָׁה בְּבִנֵי מַעֲיִים פְּטוּר עַל הַשְּׁנֵי דְבִתֵּר מַעֲשִׂיו אִזְלִינוּ ה"נ נִתְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי אֱלָא דְבִשְׁלֵמָא לְפִירַש"י דְנִמְצָאת פְּחוּשָׁה בְּבִנֵי מַעֲיִים דְּהֶרְאָשׁוֹנָה לֹא נִפְסְלָה לְגַמְרֵי אֱלָא דְאַיְגְלָאי מִקְלֵתָא דְהַשְּׁנֵי שְׁמִינָה הִיא לְגַבֵּי הֶרְאָשׁוֹנָה וְאַמְרִינוּ בְּזָה דְהוּי מַעֲשֵׂה הַשְּׁנֵי בְּהֵיְתֵר וּפְטוּר שְׁפִיר אִיכָּא לְמִילָף לְנִתְכַפֵּר בְּשֵׁנֵי דְהוּי גַּם כֵּן מַעֲשֵׂה בְּהֵיְתֵר אַע"ג דְּהִי אֲפִשָׁר בְּלֹא מַעֲשֵׂה הַשְּׁנֵי דַּה"נ בְּזוֹ שְׁנִמְצָאת פְּחוּשָׁה אֲלוֹ לֹא שְׁחַט הַשְּׁנֵי הִי יוֹצָא בְּכַחוּשָׁה וְאַפ"ה קָרִינוּ לְמַפְרַע מַעֲשֵׂה בְּהֵיְתֵר אֲבָל הַרְמַב"ם ו"ל כָּתַב לְהֵאִי דִינָא בְּנִמְצָאת הֶרְאָשׁוֹנָה טְרִיפָה דְפְטוּר עַל הַשְּׁנֵי

א"כ מנ"ל בנתפפר בשניה דחשיב מעשה בהיתר הא לא דמי לנמצא טריפה דפסולה לגמרי ומעשה הראשונה לאו פלום היא ואינו יוצא אלא בשני' שפיר הוי מעשה בהיתר אבל נתפפר בשני' הוי גם מעשה באיסור דהא אפשר הי' בראשונה ולפי דבריו ו"ל שכתב להאי דינא דנמצא בבני מעיים על האי בבא דשחט שמנינה ואח"כ פחוישה דחייב הוכרח לפרש פו דנמצא טריפה בבני מעיים דאי נמצאת פחוישה אפתי לא מיפטר משחיתת השניה דהשני' נמי פחוישה הווי אכל אם נמצאת הראשונה טריפה שפיר הוי מעשה השני' בהיתר אבל ליפא למילף מינה לנתפפר בשני' ועוד קשה לי בנמצאת טריפה היכי בעי למימר בלישנא קמא דלכ"ע אזלינו בתר מחשבתו וחיוב חטאת והפן מצינו פזאת דאמחשבה לחוד שנתפגין לדבר איסור ועלה בידו היתר דלחיוב חטאת נהי דצריף כפרה וסליחה אבל חיוב חטאת ליפא והכא היתר גמור הוא דשחיתת ראשונה לאו פלום הוא פיון דנמצאת טריפה ולא דמי ללא שמע מתינוק והעלה דגים ותינוק דהתם נעשה מעשה רשות ג"כ היינו צידת דגים והעלאת תינוק לא פטר דלא נתפגין לזה אבל הכא בנמצא הראשונה לא עשה איסור פלל אלא נתפגין לחוד לדבר איסור בזה ודאי לא מחייב וכן יקשה גם לאיפא דאמרי דלמאן דמחייב בהעלה דגים ותינוק ה"נ חייב ולא מצינו חיוב חטאת בזה אבל פרש"י ו"ל א"ש קצת דנהי דנמצאת הראשונה פחוישה מ"מ פיון דבדיעבד פשירה היא אזלינו בתר מחשבתו לחייב חטאת על שחיתת השניה פיון דמחשבתו לאיסור הוי והמעשה ג"כ אין התירה ברור כ"כ מדמי לה הש"ס להעלה דגים ותינוק אבל לדברי הרמב"ם ו"ל קשה היכא מדמינו להו להדדי ועיין בירושלמי פסחים ריש פרק אלו דברים דאיתא התם בטעמא דמתני' לר' ישמעאל דס"ל מוכח דוחה שבת מוכח מן המוכח אינו דוחה וא"כ לכ"ע אומרים לו הכא שמנינה ושחוט דזה מוכח הוא ע"ש ודוק בכל הנ"ל: שם תוס' בד"ה שמים מיייתנו כו'.

עיין בחי' שבת פרק ר"א דמילה מ"ש שם בדבריהם ו"ל באורף קצת: ע"ב משנה מצות העומר להביא מן הקרוב כו'. ומפרשינו בגמרא אי משום פרמל תקריב וכמו שפירש"י ו"ל אי משום דאין מעבירין על המצות ולכאורה נפ"מ בין הגי תרי טעמי אם עבר וקצר מן הרחוק ויש מן הקרוב לטעמא דאין מעבירים כו' אם עבר פבר א"צ לחזור ולקצור מן הקרוב אבל לטעמא דכרמל תקריב אפילו פבר קצר מן הרחוק יחזור ויקצור מן הקרוב פיון דאפשר לקיים מצות פרמל וי"ל דע"כ הא דאיצטריף לטעמא דכרמל או אין מעבירים כו' לאו לרחוק ממש קאמר דהא בלא"ה מצותו לקצר פליל ט"ז וזה א"א ברחוק ממש אלא ע"כ רחוק מקרוב היינו באותו הזמן גופא באותו הלילה בזה גם מצות פרמל אין פאן כ"כ ואם פבר קצר מרחוק א"צ לחזור ולקצור מקרוב והא עובדא דגגות צרופין למ"ד דקצירה בלילה מעכב צ"ל דלא הנה רחוק כ"כ ויתבאר לקמן בזה בס"ד: דף סה גמרא והיינו דקרו ליה מרדכי בלשון.

עיין מהרש"א ו"ל בח"א שדקדק מנ"ל דמרדכי בלשון חד שפא הוא דילמא פרתמי הוי ע"ש. ונראה דמוכח פן מהגי תרי קראי דבחד נאמר מרדכי בלשון אחרי ארבעה ובאידך קרא נאמר מרדכי בלשון אחר חמשה ואמרינו עלה במגילה גדול ת"ת יותר מהצלת נפשות דאלו מתחלה בתר ד' ואח"כ פבת חמשה והשתא אי בלשון גברא אחרניא הוא א"כ מאי נפחת הוא ממדרגתו בתחלה בתר חמשה ולבסוף בתר ו' אלא ש"מ דחד שפא הוא אבל בתחלה ובסוף דקא' הש"ס קשה קצת דהגי פרתמי קראי חדא מילתא היא

עלייתם עם עזרא בימי כורש וצ"ל דעזרא כתב ספרו בימי כורש דקד' לאחשורוש ועדיין לא הי' מרדכי מן הקרובים למלוכה אבל נחמני' כתב ספרו בימי דריגוש אחר אחשורוש כתב במנינו אחר חמשה ועיין רש"י שם במגילה: שם משנה בא השמש כו' מגל זה כו' קורה זו כו' כ"כ למה מפני הבייתוסים כו'.

ונראה דלא הי' עושין זה הפירסום אלא בבית שצצו האפיקורסין ולאו דינא הוא והרמב"ם ז"ל כתב לכל הני דמתניתין משמע דדינא הכי גם פשיבנה בב"י. ולכאורה לא יצטרכו לזה כמאמר הפתוב ובריתי כו' אבל נודע דרכו ז"ל כי פתב הלכותיו בכל עת שייבנה ואולי לא תבערו עדיין כו' ע"כ כ' מנהגהקדום וכ"כ בה' פרה גבי הא דמטמאין הי' הפהן כו' מפני הצדוקים אלא דשם פתב בלשון אחר בימי בית שני היו מטמאים הפהן משמע דלא דינא קאמר אלא פתב דכן עשו להוציא מלב הטפשים ומנה מוכן אם יצטרכו לזה פן יעשו ולא פתב סתמא לטמאות הפהן משום דזלזול פרה הוא ע"כ פתב דהיו עושין מצד ההכרח ודו"ק: ע"ב תוס' בד"ה מה חדש כו'.

פ"ה ה"ר משולם דגרס מנה ימי וקדש יוכל משום דאמרה תורה לא שייך בדבר שאין הצדוקים מודים בו והקשו ע"ז מר"ה אמרה תורה חדש כו' ונראה דה"ר משולם הקא דווקא קאמר דתשובה לדברי הצדוקים היא ולא שייך להשיבם מדבר שאין מודים בו וק"ל: שם תוס' בד"ה מה להלן רגל לדבריהם זמנין בהא אחר הרגל כו' ורש"י ז"ל פ"ה ודבריהם זמנין דהוי בסוף הרגל פגון שחל בשני בשבת והיינו דתרתתי קא' רגל ותחלת ופ"ה התוס' על רגל דלדבריהם זמנין דהוי אחר הרגל ורש"י ז"ל פ"ה על תחלת הרגל דלדבריהם זמנין דהוי סוף הרגל אבל לקמן בד"ה מצה שאי אתה יכול לאוכלה כו' ואם תמתין כו' נמצא שלא תאכל חדש אלא אותו יום לבד עכ"ל זה קשה קצת אמאי לא פירש דזמנין דלא יאכל חדש כלל פגון אם חל באחד בשבת ובאמת יקשה לדבר שגם אלו אם חל באחד בשבת אמאי לא יביאו העומר באותו יום דהא מפקרת השבת הוא ואין להאריף דשיחה בטיילה שלהם.

והרמב"ם ז"ל כתב לקרא דויאכלו מעבור הארץ ממקרת הפסח ע"ש: שם תוס' בד"ה וספרתם לכם כו'. וכתב דביובל ב"ד מברכין ובכתובות פתב בפשיטות דב"ד מברכין בכל שנה א"כ מצוה למנות שנים ושמיטין דהא קרא קאמר וספרת לה שבע שבתות שנים שבע שנים שבע פעמים ומשמעות עיקר המנין הוא רק למנות שבע שמיטין ומנין השנים לא נאמר בפירוש אבל בת"כ פ' בהר משמע דצריך למנות השנים והשמיטין כמו בעומר ע"ש ובק"א אלא דלר"י דאמר שנת חמשים עולה לכאן ולכאן קשה לא יספרו השמיטה הראשונה היום שנה אחת לשמיטה והיא שנת ב' והרמב"ם ז"ל בפ"י מהלכות שמיטין פתב ג"כ למצנות ספירה זו על ב"ד הגדול אבל לא ביאר אופן ספירתה אם שנים ושמיטין או אחד מהם לחוד ומפשט לשונו ז"ל נראה דלא מנו אלא שמיטין לחוד כמש"נ וספרת לה שבע שבתות כו' ואין הדבר ברור עד עת קידוש שמיטין ויובלות.

והי' נראה לומר דספירת היובל לא נאמרה למצוה לעצמה לספור אלא העיקר הוא לקבוע זמן לקדש שנת החמשים ליובל אבל ספירת העומר לא נאמרה הספירה כמו לקדש חג שבועות אלא חלה הספירה מיום הביאכם את עומר התנופה וכנסת הברכה יום אחד לעומר והספירה מצוה לעצמה היא אבל הראשונים ז"ל לא אמרו פן וכמשמעות הת"כ.

עוד העירו התוס' ז"ל בספירת זכה וכתבו דלא שייך ביה ברכה הואיל וסותרת מנינה וזכה ונדאי נראה כמש"כ דאין הספירה מצוה לעצמה אלא בשביל שתהא נקיה ז' ימים תדע דהא אפילו לא בדיקה אלא יום א' ויום ז' עולה לה לז' נקיים אלא דאינה מחוייבת לספור וכבר כתבו הראשונים ז"ל בזה: דף סו גמרא מיום הביאכם יכול יקצור ויביא אימת שירצה יספור.

פי' רש"י ז"ל דמיום הביאכם הנקשרה ספירה אם בו ביום אם מחר וכן לקמן אימת שירצה יביא משמע נמי דהכי מפרש לה דלמחר יביא וכן נראה מדברי התוס' ז"ל בד"ה אימת שירצה יביא ע"ש.

ולדידי קשה היכי מצינו למימר דהבאה יהי גם לאחר ט"ז הא כתיב ממחרת השבת וניפנו הפהו וכן בספירה אימת שירצה יספור ואם יתחיל למחר לא ספר היום פלל והתורה אמרה תספרו חמשים יום והי' נראה לפרש יכול יקצור ויביא אימת שירצה יספור אי אחר קצירה או אחר הבאה ת"ל מהחל חרמש דהספירה יהי' אחר קצירה או מהחל כו' יכול יקצור ויספור ואימתי שירצה יביא אם ביום אם בלילה ת"ל מיום הביאכם דוקא ביום אי מיום כו' יכול יקצור ויספור ויביא ביום ת"ל תמימות אלא דלפ"ז קשה מאי קאמר עוד יכול יעשה הכל בלילה הא כבר למד מיום הביאכם דדוקא ביום ועיין בת"כ ובק"א שם ועוד תראה שם ישוב על מה שדקדקו התוס' ז"ל לעיל קרא דתספרו חמשים יום הא לא מנין אלא מ"ט יום ובהדיא דריש התם לקרא ואין פאן קושיא ע"ש ומשמע מפשטא דשמעתין דזמן ספירה הי' לאחר קצירה בשעה שהיו קוצרין כדאמר קצירה וספירה בלילה משום דהספירה בקצירה תליא ואין לספור קודם קצירה וא"כ אם אין קצירה פלל כמו בזה"ז ליכא חיוב ספירה גם כן וכאמיר דאמר לקמן זכר למקדש הוא.

אבל מדברי הרמב"ם ז"ל פ"ז מה' תו"מ משמע דבזה"ז ג"כ חיוב הספירה ד"ת הוא וכמש"כ הכ"מ ז"ל שם דס"ל דרבנן דבי רב אשי פליגי על אמיר ולפ"ז צריך לומר דיקצור ויספור ל"ד או למצוה בשעת קצירה סופר אחר קצירה ואם ספר קודם קצירה ג"כ יוצא והנה בהא ונדאי כ"ע מודו דבספירה ג"כ לא נתחייבו עד ביאתם לארץ דכי כתב פי תבאו אפוליהו פרשתא קאי וכיון דמצוה זו תלויה בארץ אם כן מנ"ל דבזה"ז חייבה ד"ת היא וכי היכי דקצירה ליכא ספירה נמי ליכא.

ולפי מש"כ בחי' ליבמות פ' הערל לצדד דחדש לכ"ע בזה"ז דאורייתא והקדושה לענין זה לעולם היא י"ל דנהי דקצירה נהבאה ליכא היינו משום דליכא מקדש אבל החיוב לא בטל ומש"ה מצות ספירה מחוייבת היא לעולם וי"ל בזה דרבנן דבי רב אשי לטעמייהו אזלי דס"ל לקמן דחדש בח"ל דאורייתא וכיון דאיכא איסור חדש שייך ספירה מיום הבאת העומר אבל למ"ד בח"ל דרבנן ובזה"ז בארץ גם כן מדרבנן וליכא איסור חדש פלל מסתברא דגם ספירה לא הוי אלא מדרבנן: וכתבו התוס' ז"ל בד"ה זכר למקדש דאם לא ספר בלילה כתב כה"ג שסופר ביום וכמו קצירה דתנן נקצר ביום פשר ור"ת חולק וכתב דקי"ל פאידין סתמא דכל הלילה פשר לקצירת העומר דוקא בלילה ולא ביום.

לרפנו ויכבד פתבתי דלפ"ז תקשי הא דמכשיר בעמרים פמאן הוא ועוד דלפ"ז עיקר מיבעי ליה אי מפשרי רפנו במן העלמי וזה לא קאמר הירושלמי אבל לפי גוסקא שכת' א"ש דבמן העלמי פשיטא דפליגי לרפנו פשר ולר"א פסול וכי מיבעי ליה בקצירת היום אי ר"א פוסל והשתא קאמר אין תימר פקצירת הלילה ליפא אלא חדא פלוגתא במן העלמי ואין תימא דלא הוי פקצירת הלילה איפא תרתי פלוגתא דר"א פליגי נמי בקצירת היום אלא דלפ"ז נמי קשה היכי מציון למימר דראבר"ש מודה בקצירת היום א"כ אפשר להביא אחרת מקצירת היום ומאי קאמר בין פה וב"כ כו' ועדיין אין דברי הירושלמי ברורין אצלי עכ"פ זה נראה משיטתו דיש מקום לומר דנקצר ביום הוי פקצירת הלילה אפי' אי מן העלמי פסול ולפ"ז לענין ספירה ג"כ יוכל למנות ביום ג"כ.

והרמב"ם ז"ל ג"כ כתב כן דאם לא מנה בלילה מונה ביום. ועוד יתבאר בזה בסוף פירקין בס"ד ועי' בש"ע ובדברי האחרונים מש"כ לענין גר שנתגייר באמצע המספר ובשני המספרים הימים והשבועות איזה מהן עיקר נראה קצת מהא דאמימר מני יומי ולא שבועי דחשבון הימים עיקר ואפי' בזמן המקדש אי מנה ימים לחוד יצא דאי לא יצא אמאי לא מנה גם שבועות פיון דלא יצא זבל"ז וגם בזה עיין בדברי האחרונים ז"ל: שם משנה וחכ"א בקנים ובקולחות חובטין אותו כדי שלא יתמעף.

לפירש"י נראה דלר"מ חובטין אותו במקל שלא יתמעף פיון דכבר נעשה קלי ונתניבש להכי קאמרי רפנו שאין חובטין אלא בקנים ובקולחות דלח הוא ויתמעף אם יחבט במקל דקלי עושין אחר פה אבל מפ' המשנה להרמב"ם ז"ל נראה איפכא דרפנו אמרי ליה לר"מ דאם יעשו קלי בשבולין יתחלף ויתמעף בשעת חביטה אלא עושין אותה קלי אחר חביטה וכן משמע מחיבורו פי' שם שכ' פיון קצרוהו וכו' וחבטוהו ולא כתב הא דבקנים או בקולחות ולפי' רש"י ז"ל הי' לו לכתוב דדוקא בקנים ובקולחות ולא במקל אבל לפי פי' המשנה א"ש דרפנו לא אמרי דהחביטה יהי' קלה אלא פה הוא דרף החביטה ולר"מ קאמרי לדידה יתמעף בשעת חביטה ואף על גב דמשמענתא דקרא קלוי באש משמע באש ממש וזה א"א אם לא בשבלים להכי קאמרי דע"י דבר אחר נמי נקרא קלי וכדאמרינו בגמ' וזה ברור ויפלא קצת על נושאי פליו ז"ל שלא הרגישו בזה: ע"ב תוס' בד"ה אומר הי' ר"ע ה"מ למיפרה כו'.

הא בעינן ממשקה ישראל כו'. ול"נ דע"כ לא קאמר דמירוח הקדש אינו פוטר היינו פשפדאו מי"ד דלא הוי אלא מירוח הקדש ואינו פוטר אבל כשהוא ביד הקדש מודה ר"ע דאין עליו חיוב מעשר ושפיר הוי ממשקה ישראל והא דתניא דאין מביאין מנחות מן הטבל היינו פשה' ברשות הדיוט וכל עליו איסור טבל ביד הדיוט אבל הכא לא חל עליו איסור טבל פלל דנתמרח ביד הקדש וקצת ראיה לזה מהא דילפינו לקמן בשמעתי גילגול הקדש דפוטר מעריסותיכם ולא עיסת הקדש ואי למעוטי עיסה ביד הקדש תיפוק ליה מפל המנחות היאך נאכלין הא א"א ליטול מהם חלה בשעת לישתן דיחסר העשרון וגם אם נילוש בשמן חייבת בחלה פמבואר בה' חלה ממשנה וירוש' שם במס' חלה אלא ונדאי פל שהוא ברשות הקדש לא חל לא חיוב מעשר ולא חיוב חלה לכ"ע ואי איצטריך קרא לפוטר גם אחר פדיונו ובא לרשות הדיוט אלא דלענין חלה שפיר לא חל החיוב ברשות הדיוט דחייבה היא בשעת גלגול אבל לענין מעשר הא אזלינו בתר הבאת שליש

ג"כ כדאי תא בירושלמי בפניאה שם והבאת שליש הי' קודם שבא לרשות הקדש ואפתי חל עלי' שם טבל וי"ל דכ"ז שהוא מחנבר ליפא שם טבל כלל והכא גפי עומר קנוי היא ממעות הקדש פשהוא מחנבר ואין עלי' שם טבל כלל ובירושלמי חלה פ"ג מייתי התם הא דרב פהנא דלר"ע מירוח הקדש אינו פוטר ולא איתותב שם ע"ש והא דפליגי הכא ר"ע ורבנן משום דבענמר דבא משלש סאין ונקצר בהקדש בנודאי יש מותר אבל בשאר מנחות לוקחין סלת ואין שם מותר ובשתי הלחם ולחה"פ ג"כ לכתחלה לוקחין סלת כדאי תא בסוף פ' אלו מנחות וליפא מותר ובמתניתין דחלה ג"כ לא תנן אלא מותר הענמר אבל ברמב"ם ז"ל כתב ג"כ מותר שתי הלחם ולחה"פ משום דלוקחין אותן חטין ג"כ ולפעמים איכא מותר ודו"ק: שם תוס' מירוח הפותי תנאי היא כו'.

והקשו דילמא ביש קנן ואין קנן פליגי והאריכו בזה ובפ"ה דדמאי תנן להא דמעשרין מזע"ז ע"ש ופי' הרע"ב ז"ל טעמא משום דאין קנן וכדברי הירושלמי שם וכבר פתבו התוס' ז"ל דמר"מ ור"י נודאי מוכח דמירוח פותי ג"כ אינו פוטר דאל"ה נהי דאין קנן מ"מ המירוח פוטר אבל ר"י ור"ש י"ל דס"ל כו' מירוח אינו פוטר והא דפטררי הכא היינו משום דיש קנן.

ולפי מה שהערתי בחי' ליבמות בהא דיש קנן דהוי כמו פירות ח"ל שבאו לארץ דחייב במעשר וה"נ אפילו יש קנן וגדלו ברשות פותי מ"מ כשבאו לרשות ישראל חל החיוב עליהם כמו אם באו מח"ל לארץ וע"כ הא דפטררי היינו משום מירוח פותי דהגמר הי' בפטור ובכה"ג פירות ח"ל שבאו לארץ אחר גמרן ג"כ פטורין וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' תרומות אלא דא"כ מאי נ"מ בהא דיש קנן ואין קנן הא אפילו יש קנן וקנאן ישראל ומירחן חייבין בתרומות ומעשרות ואם מירחן פותי אפילו אין קנן מ"מ מירוח הפותי פוטר ועוד דמדברי הרמב"ם ז"ל נראה דחייב פירות ח"ל שבאו לארץ הוא אינו אלא מדבריהם ואם כן אפתי דילמא טעמא דר"י ור"ש הוא משום דיש קנן כו' ואי משום דנתחייבו כשבאו לרשות ישראל הא חייב זה אינו אלא מדברבנן ולהכי אין תורמין על של ישראל ועוד דאפי' נימא דר"י ור"ש משום מירוח הוא דפטררי דאל"ה הוי כפירות ח"ל שבאו לארץ אפתי מנ"ל דס"ל דמירוח פותי פוטר אפילו בתבואה שגדלה ברשות ישראל וקנאה פותי קודם מירוח דילמא דנא הכא פטורים משום דיש קנן והגמר ג"כ הי' ביז פותי ולא חל עליהם חיוב כלל אבל לא בתבואה שגדלה ברשות ישראל ועי' בר"ש ז"ל שם בדמאי שכ' גם כן כדברי התוס' ז"ל דע"כ מיירי הכא בלקחה א"י במוץ מישראל ומירחה דאל"ה הא ר"מ יש קנן ס"ל וכ"כ התוס' ז"ל בבכורות דף י"ב אבל הרמב"ם ז"ל בפי' המשנה שם כתב דטעמא דמתניתין הוא משום דאין קנן ור"מ היא וכשיטת הירושלמי וכ' דאין כן הלכה אלא קי"ל דיש קנן לנכרי.

ובחיבורו נראה דפסק דאין קנן וכמ"ש שם בפ"א אם קנה ישראל מפותי וגמרן ישראל חייב בכל מה"ת וע"כ היינו משום דאין קנן דאין לומר משום דהוי כפירות ח"ל שנכנסו לארץ וגמרן דחייבים וה"נ פירות פותי כשנכנסו לרשות ישראל דהא חייבא דפירות א"י שנכנסו לארץ לא הוי אלא מדברבנן.

אלא דד' הרמב"ם ז"ל צריכין ביאור דמשמע מלשוננו ז"ל דחלה שנכנס לארץ חייבה מה"ת דכ' שמה אתם חייבים בין בפירות הארץ בין בפירות ח"ל ובמעשרו' כתב דאינו

אֵלָא מְדַבְרֵיהֶם וְלֹא כְּתַב טַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר וּמ"ש דְּהָא מַעְשָׁר בְּדִין זֶה מִחֻלָּה יְלִיף דְּמִתְנִיתִין
בְּחֻלָּה תִּנּוּן לֵה וְיִלְיָף מִיָּגוֹה לְמַעְשָׁר לְפִטוֹר פִּירוֹת הָאֲרָץ שְׂיֻצָאוּ לַח"ל וְנִגְמְרוּ שָׁם לְמִירוֹת
וְלִגְלִגּוֹל וְלַחֲיִיב פִּירוֹת ח"ל שְׂנַכְנְסוּ לְאֲרָץ וְנִגְמְרוּ בְּאֲרָץ וּא"כ כִּי הֵיכִי דְּחֻלָּה חֲיִיבָא ד"ת
ה"נ לְעִנּוּן מַעְשָׁר וּמֵאִיזָה טַעַם נְחַלֵּק בִּינֵיהֶם וְהַכ"מ ו"ל עֲמַד ע"ז וְכַתּוּב לְפָרֵשׁ דְּבָרֵינוּ
בְּשָׁנֵי אֲפֻזִּים אוֹ דס"ל דְּחִיּוּב חֻלָּה בְּפִירוֹת ח"ל שְׂנַכְנְסוּ לְאֲרָץ גַּם כֵּן אֵינּוּ אֵלָא מְדַבְרֵיהֶם
אוֹ הַמַּעְשָׁר גַּם כֵּן מֵה"ת פְּשָׁנְגְמְרוּ בְּאֲרָץ וּמִש"כ דְּהוּי מְדַבְרֵיהֶם הֵינּוּ פְּשָׁנְגְמְרוּ ג"כ
בַּח"ל וְעַל הַדְּרָךְ הָרֵאשׁוֹן יֵשׁ לְדַקְדָּק מְדַבְרֵי הִירוּשָׁלַיִם שָׁם בְּחֻלָּה דר' יְהוּדָה אָמַר הֵתָם
דְּבִפִּירוֹת ח"ל שְׂנַכְנְסוּ לְאֲרָץ פְּלִיגֵי ג"כ ר"א ור"ע ור"א פּוֹטֵר דְּאִזְל בְּתַרְנוּוּיָהּ בְּתַר
מְקוֹם גִּידוּלֵיוּ וּפִירוֹת הָאֲרָץ שְׂיֻצָאוּ לַח"ל חֲיִיבִים וּפִירוֹת ח"ל שְׂבָאוּ לְאֲרָץ פְּטוּרִין וּפְרִיָּךְ
לִיה ר"ע אִי אַתָּה מוֹדֵה בְּשַׁעָה שְׂנַכְנְסוּ לְאֲרָץ וּמֵצָאוּ קַמְחִים וּבְצִיקוֹת שְׁהוּ חֲיִיבִין בְּחֻלָּה
וְלֹאוּ גִידוּלֵי פְטוֹר הֵם וְהִשְׁתָּא אִי אֵין חֲיִיב זֶה אֵלָא מְדַרְבְּנָן מֵהֵיכִי פְּשִׁיטָא לִיה לר"ע
דְּבִשַׁעָה שְׂנַכְנְסוּ לְאֲרָץ נִהְגוּ חֲיִיב כִּיּוֹן דְּמַה"ת גַּם לר"ע פְּטוּרִין אֵלָא הַדְּבַר מְבֹאָר דְּלר"ע
חֲיִיבִין מֵה"ת אֵלָא דְּאִפְתִּי קָשָׁה הַתִּינַח קַמְחִין אֲבָל בְּצִיקוֹת שְׂמֵצָאוּ אִמְאֵי אוֹסֵר ר"ע
לְפַמ"ש דְּר"ע לֹא מְחִיב אֵלָא אִם נִגְמְרוּ בְּאֲרָץ הַמִּירוֹת לְעִנּוּן מַעְשָׁר וְהַגְּלִגּוֹל לְעִנּוּן חֻלָּה
וְרֵאִיתִי לְהַר"ש ו"ל שָׁם בְּחֻלָּה שְׁהַקְשָׁה ג"כ אִמְאֵי בְּצִיקוֹת חֲיִיבִים הָא גְּלִגּוֹל כּוֹתֵי פּוֹטֵר
וְתִי דר"ע לְטַעְמֵיהּ דְּהוֹלָךְ אַחֵר קָרִימָה בְּתַנּוּר אֲבָל גְּלִגּוֹל כּוֹתֵי אֵינּוּ פּוֹטֵר וי"ל עוֹד דר'
יְהוּדָה הוּא דְּאָמַר דְּפְלִיגֵי ר"א ור"ע בְּהָא ור"י ס"ל דְּמִירוֹת כּוֹתֵי גַּם כֵּן אֵינּוּ פּוֹטֵר וְה"ה
גְּלִגּוֹל כּוֹתֵיפְדְּמִסִּיק רְבָא אֲבָל בְּגִידוּלֵי פְטוֹר כְּמוֹ ח"ל הִי נִרְאָה דְּאִפִּי לר"ע נְמִי אִם
הַגְּלִגּוֹל הִי בְּפִטוֹר מוֹדֵה דְּפִטוֹר וְאֲמַרִּין בִּירוּשָׁלַיִם חֻלָּה דְּמוֹדֵה ר"ע בְּגְלִגּוֹל הַקְּדָשׁ
דְּפּוֹטֵר וּבִהְדִּיּוֹט הַגְּלִגּוֹל מְחִיבּוּ אֵלָא דְּמָהָא דְּפְלִיג גְּבִי א' שְׂנַתְיִיָּהּ בְּזִמְן הַבֵּית כּו' מִשְׁמַע
דְּאִפִּי קַמַּח שְׂגָדַל בְּרִשׁוֹתוֹ וְעָשָׂה מִמֶּנָּה עֵיסָה חֲיִיב לר"ע אִם הַקְּרִימָה הֵיטָה אַחֵר
שְׂנַתְגִּייר עַכ"פ מְדַבְרֵי הִירוּשָׁלַיִם מוֹכַח דְּמַה"ת חֲיִיב בְּחֻלָּה פִּירוֹת שְׂנַכְנְסוּ לְאֲרָץ וּמַה
שְׂכַתְב עוֹד הַכ"מ ו"ל לְפָרֵשׁ דְּבִין מַעְשָׁר וּבִין חֻלָּה אִם נִגְמְרוּ בַּא"י הַגְּלִגּוֹל וְהַמִּירוֹת
חֲיִיבִים מִן הַתּוֹרָה בְּחֻלָּה וּבַמַּעְשָׁר וּמ"ש דְּאֵינּוּ אֵלָא מְדַבְרֵיהֶם הֵינּוּ אִם נִגְמְרוּ בַּח"ל ג"כ
אֵינּוּ מוֹכַח דַּא"כ אִמְאֵי לֹא כְּתַב דְּאִם נִגְמְרוּ בְּאֲרָץ חֲיִיב בְּמַעְשָׁר מֵה"ת דְּזֶה הוּא עֵיקַר דִּין
זֶה וְגַם הַלְשׁוֹן דְּחוּק לַפ"ז ע"ש וּמַנ"ל הֵאֵי חוּמְרָא מְדַבְרֵיהֶם וּאִפ"ל דְּיֻצָא לוֹ כֵּן מָהָא
דְּתַנּוּן בְּחֻלָּה פ"א אִלוּ חֲיִיבִין בְּחֻלָּה וּפְטוּרִין מִן הַמַּעְשָׁרוֹת כּו' מִן תַּר הָעוֹמֵר כּו' וְאִמְאֵי לֹא
חֲשִׁיב פִּירוֹת ח"ל שְׂנַכְנְסוּ לְאֲרָץ דְּחֲיִיבִים בְּחֻלָּה דְּהַגְּלִגּוֹל הִי בְּאֲרָץ וּפְטוּרִים מִן
הַמַּעְשָׁרוֹת דְּהַמִּירוֹת הִי בַּח"ל אֵלָא ש"מ דְּגַם זֶה מְדַבְרֵיהֶם חֲיִיב בְּמַעְשָׁרוֹת אֵלָא דַּא"כ
קָשְׂיָא אִיפְכָא אִמְאֵי לֹא חֲשִׁיב בְּסִיפָא כִּי תַנּוּן הֵתָם אִלוּ שְׂחֲיִיבִין בְּמַעְשָׁרוֹת וּפְטוּרִים מִן
הַחֻלָּה עֵיסָה שְׂנַגְמְרָה בַּח"ל דְּפִטוּרָה מִן הַחֻלָּה וְחֲיִיבָת בְּמַעְשָׁר מְדַרְבְּנָן אֲבָל בַּלֵּא"ה
אִשְׁכַּחַן דְּחֲיִיבִין בְּמַעְשָׁר וּפְטוֹר מִחֻלָּה כְּגוֹן שְׁל כּוֹתֵי דְּגְלִגּוֹל כּוֹתֵי פּוֹטֵר וּבְמַעְשָׁר חֲיִיב
מְדַרְבְּנָן דְּמִסְקִינָן מִשׁוּם בְּעֵלֵי כִּיסִין לֹא חֲשִׁבָה הַתָּנָא מֵאִיזָה טַעַם וְאֵין רְאִיָּה מְזִה וּמַנ"ל
לְחוּמְרָא זֶה מְדַבְרֵיהֶם: ע"כ הִי נִרְאָה לְפָרֵשׁ דְּבָרֵינוּ ו"ל כְּפִשְׁטָן דְּלְעִנּוּן מַעְשָׁר לֹא הוּי
אֵלָא מְדַבְרֵיהֶם וְיֻצָא לוֹ כֵּן מָהָא דְּפְלִיגֵי אִם יֵשׁ קַנְיָן אוֹ לֹא אִי נִימָא דְּהַבָּאָה לְאֲרָץ קוֹדֵם
מִירוֹת חֲיִיב מֵה"ת בְּמַעְשָׁרוֹת אִפִּי יֵשׁ קַנְיָן לְהַפְקִיעַ מְקַדְוִשְׁתָּהּ לֹא גְרַע מִח"ל וְאִם כ'
כְּשָׂבָא לְרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל קוֹדֵם מִירוֹת לְחֲיִיב בְּמַעְשָׁר וּכְמַש"כ לְעֵיל אֵלָא ש"מ דְּהַחֲיִיב
אֵינּוּ אֵלָא מְדַבְרֵיהֶם וְעוֹד יֵשׁ לְהִבְיָא קֶצֶת רְאִיָּה לְזֶה דְּאִי נִימָא דְּלְעִנּוּן מַעְשָׁר גַּם כֵּן דְּבָאָה

לְאָרֶץ מְבִיאָה לַיָּדַי חַיִּיב מַצּוֹת הָאָרֶץ א"כ לְעֵנִן חֲדָשׁ נִמְי נִימָא הָכִי אֶפִּילוּ לְמ"ד בַּח"ל
דְּרַבְּנָן אֲבָל אִם הוּבָא לְאָרֶץ חָל עָלָיו אִיסוּר חֲדָשׁ וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי בְּרִישׁ כָּל קְרַבְנוֹת לְקַמְן
דְּאִמְרִינָן דְּר"י בְּר"י אָמַר עֲנָמַר בָּא מִח"ל מִשּׁוּם דְּחֲדָשׁ בַּח"ל דְּאִוְרִינְתָא וְאִי כְּנ"ל אֶפִּילוּ
אִי בַח"ל לָאו דְּאִוְרִינְתָא מ"מ כְּשֶׁבָא לְאָרֶץ חָל עָלָיו אִיסוּר חֲדָשׁ וְלָמָּה לֹא יָבִיאוּ עֲנָמַר
מִמְנוּ פִּינָן דְּחָל עָלָיו קְדוּשַׁת הָאָרֶץ אֲלֵא ש"מ דְּכָל שְׁגָדַל בַּח"ל אֶפִּילוּ הוּבָא לְאָרֶץ לֹא
חָל עָלָיו קְדוּשַׁת חַיִּיבֵי הָאָרֶץ וְדוּקָא לְעֵנִן חֲלָה דְּכַתִּיב שְׁמָה חַיִּיבִין בֵּין פִּירוֹת הָאָרֶץ בֵּין
פִּירוֹת ח"ל: וְרֵאִיתִי בִירוּשָׁלַיִם שֶׁם בְּחֲלָה דְּמַסִּיק דְּכִשְׁנֹכְסוּ יִשְׂרָאֵל לְאָרֶץ וּמִצָּאוּ אֶפִּילוּ
חֲטִיִּים בְּעֵלְיָ אִיסוּר מִשּׁוּם חֲדָשׁ וּכְזִית מִצָּה פְּלִיגֵי הֵתֵם ח"א דְּעֵשָׂה דוֹחָה ל"ת וּח"א דְּאָכְלוּ
מִמָּה שְׁתַּגְּרִי הָאֲנוּמוֹת מְכָרוּ לָהֶם וְהִבִּיאוּ מִח"ל מִבְּנֹאֵר מִזָּה דְּבִפִּירוֹת ח"ל אֶפִּילוּ בָּאוּ
לְאָרֶץ אִין בָּאִין לַיָּדַי אִיסוּר וְהָא דְּנֶאֱסְרוּ בְּחֲטִיִּים שְׁמִצָּאוּ בְּעֵלְיָ ע"כ מִטַּעַם שֶׁאִי מִן חֲזָקָת
הִיא לָהֶם מֵאֲבוֹתֵינוּ וְכִדְאִמְרִינָן הֵתֵם אֲלֵא דְּדַבְּרֵי הִירוּשָׁלַיִם צ"ע דְּאִמְרִינָן הֵתֵם דְּאָכְלוּ
מִצָּה מִמָּה שְׁתַּגְּרִי פוֹתִים מְכָרוּ לָהֶם וְכַר' יִשְׁמַעְעָל דְּאָמַר כָּל בִּיאוֹת שְׁנֹאֲמָרוּ בַּתוֹרָה
לְאַחַר יְרוּשָׁה וַיִּשְׁיבָהּ וְכֵן הִבִּיא הַר"ש ז"ל דְּבַרֵי הִירוּשָׁלַיִם וְאִי כַר"י לָמָּה לִיָּה לְשִׁנוּי
מִמָּה שְׁתַּגְּרִי הַכּוֹתִים מוֹכְרִין הָא אֲלֵיבִין אֶפִּילוּ חֲטִיִּים שְׁמִצָּאוּ מוֹתֵר דְּלֹא נֶאֱסַר חֲדָשׁ עַד
לְאַחַר יְרוּשָׁה וַיִּשְׁיבָהּ אֲלֵא ע"כ הָא דְּחֲטִיִּים שְׁמִצָּאוּ אִיסוּרִים הִינּוּ דְּלֹא כַר' יִשְׁמַעְעָל אֲלֵא
נֶאֱסְרוּ מִיָּד בְּכַנִּיסְתָּן לְאָרֶץ וְלֹא הִנְתָּרוּ אֲלֵא בְּמָה שְׁתַּגְּרִי הַכּוֹתִים מִח"ל מוֹכְרִין לָהֶם וְהָא
דְּאָמַר וְכַר' יִשְׁמַעְעָל הוּא מִיִּלְתָּא בְּאַנְפֵי נְפִשְׁיָהּ וְקֹאֵי אֲדַבְּתֵרֵיהּ דְּאֲלֵיבִיָּהּ אִיָּהּ יִפְרֹשׁ קְרֵא
דְּוִיָּאֲכְלוּ מִעֲבוּר הָאָרֶץ מִמְחַרְת הַפֶּסַח וּמִעֵיִקְרָא לֹא פִינָן דְּלֹא נֶאֱסְרוּ אֲלֵא לְאַחַר יְרוּשָׁה
וַיִּשְׁיבָהּ הָא מִעֵיִקְרָא נְמִי מִצֵּי אָכִיל וְהָא דְּקֹאֲמַר דְּנֶאֱסְרוּ מִיָּד בְּכַנִּיסְתָּן לְאָרֶץ הוּא דְּלֹא
כַר"י וְמָה שְׁגָדַל בַּח"ל נֶאֱסְרוּ מִיָּד וְלֹא הִנְתָּרוּ אֲלֵא בְּמָה שְׁתַּגְּרִי פוֹתִים מוֹכְרִין לָהֶם מִח"ל
וּש"מ דְּלְעֵנִן חֲדָשׁ גַּם אִם בָּאוּ לְאָרֶץ לֹא חָל עָלָיו אִיסוּר חֲדָשׁ אֲבָל עֲדִינָן אִין דְּבַרֵי
הִירוּשָׁלַיִם בְּרוּרִין דַּלְת"ק דְּר"י דְּלֹא דְּרַשׁ מוֹשְׁבוֹתֵיכֶם לְאַחַר יְרוּשָׁה וַיִּשְׁיבָהּ ס"ל בְּכָל
מְקוֹם שְׁאַתֶּם יוֹשְׁבֵין מִשְׁמַע וּבַח"ל נְמִי דְּאִוְרִינְתָא פְּדֹאֲמֵרִי בַר"ה וְאַפְתִּי מֵאִי אֶהְיֵי מָה
שְׁתַּגְּרִי פוֹתִים מוֹכְרִין פִּינָן דְּאֶפִּילוּ בַח"ל אִיסוּר וּכְבָר הוּבָא דְּבַרֵי הִירוּשָׁלַיִם בְּתוֹס' ר"ה
שֶׁם וְהַגְּר"א ז"ל בִּי"ד ג"כ הִבִּיאוּ בַּח"ל חֲדָשׁ וְלֹא מִצָּאֵי בִּיאוּר יָפָה וְעֲדִינָן צ"ע וְעִינָן ש"ף
ז"ל שֶׁם לְקַמְיִנְתָּא דְּמוֹכַח מִדְּבַרֵי הִירוּשָׁלַיִם דְּלְעֵנִן חֲדָשׁ אֶפִּילוּ כְּשֶׁבָא לְאָרֶץ אִין בּוֹ
אִיסוּר וְה"ה לְשֶׁאֵר מַצּוֹת הַתְּלוּיוֹת בְּאָרֶץ כְּמוֹ מַעֲשֵׂר אֲלֵא דֹאִין זֶה רֵאזָה דְּהָא אֶפִּילוּ
בְּחֲלָה דְּהִבְאָתוּ לְאָרֶץ מִחַיִּיבִין לֹא יִחַיִּיב אֲלֵא אִם הִגְלָגוּל נַעֲשָׂה בְּאָרֶץ אֲבָל לֹא לְאַחַר
שְׁנֹגְמָרוּ וְכֵן לְעֵנִן מַעֲשֵׂר אִי נִימָא דְּחַיִּיבִין מַה"ת הִינּוּ אִם נִתְמַרְח בַּח"ל דְּגָמַר חַיִּיבוּ
נַעֲשָׂה בְּאָרֶץ אֲבָל בַּחֲדָשׁ לֹא שִׁיָּהּ זֶה דְּהִאִיסוּר חָל עָלָיו מִיָּד וְאִם בַּח"ל לֹא הִי בְּכָלֵל
אִיסוּר הִבְאָתוּ לֹא"י לֹא מְהִי לְחוּל עָלָיו אִיסוּר כְּמוֹ חֲלָה לְאַחַר גָּמָרוּ דְּלֹא יְחוּל עָלָיו
הַחַיִּיב וְעוֹד קִשָּׁה לְפִי שִׁיטָּה זֶה דְּמַעֲשֵׂר לֹא דְּמִי לְחֲלָה דְּבַחֲלָה אִם הִגְלָגוּל נַעֲשָׂה בְּאָרֶץ
חַיִּיב וּבְמַעֲשֵׂר אֲזֵלִינָן בְּתַר גִּידוּל שְׁנִתְגָּדְלוּ בַח"ל מְקוֹם פְּטוּר א"כ אִיפְכָּא נְמִי נִימָא הָכִי
אִם גָּדְלוּ בְּאָרֶץ וַיִּצָּאוּ לַח"ל אִמְאֵי פְטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר כְּמוֹ בְּחֲלָה נִיזֵל בְּמַעֲשֵׂר בְּתַר גִּידוּלוֹ
וְגִידוּלוֹ בְּמְקוֹם חַיִּיב הוּא וִי"ל דְּמָהָא גּוּפָא מוֹכַח דְּכָל שְׁאָחַד הִי בְּשַׁעַת פְּטוּר אוֹ הַגִּידוּלִין
אוֹ הַמִּירוּחַ פּוֹטְרַת בְּמַעֲשֵׂר הַגִּידוּלִין מוֹכַח מְמ"ד יֵשׁ קִנְיָן וְכַמ"ש לְעֵיל וְהַמִּירוּחַ שְׁמַעֲיָנָן
מָהָא דְּמִירוּחַ א"י פּוֹטֵר וְה"ה אִם הַמְּקוֹם מִירוּחַ פְּטוּר הוּא וְדוּקָא בְּחֲלָה הוּא דְּגִלֵי קְרֵא
דְּכ' שְׁמָה לְחַיִּיב בֵּין פִּירוֹת הָאָרֶץ בֵּין פִּירוֹת ח"ל וְעֲדִינָן אִין דְּבַרֵי הַרְמְב"ם ז"ל בְּרוּרִים

אֲצִלִי וְעוֹד יִתְבָּאֵר בְּזוֹה בְּשִׁמְעֵתִין בִּס"ד: דָּף סז גַּמ' גִּלְגוּל א"י מֵאֵי וּמִיַּבְעֵי לִיה לר"מ ור"י דְאֲמְרֵי מִירוּחַ א"י אֵינוּ פוֹטֵר אֵי גִלְגוּל נְמִי אֵינוּ פוֹטֵר אוֹ דִּילְמָא דְנוֹקָא מִירוּחַ דְכִתִּיב דְגִנְהָ תְרֵי זִמְנֵי וְאֵין מִיעוּט אַחַר מִיעוּט אֲלֵא לְרַבּוֹת אֲבָל גְּבִי חֲלָה דְכִתִּיב עֲרִיסוּתִיכֶם אִימְעֵיט שֶׁל פְּנִתִי וְלכ"ע גִּלְגוּל פוֹטֵר וְהִדָּר אֲמַר רַבָּא דְגִלְגוּל וּמִירוּחַ חַד דִּינָא לְהוּ וּמֵאֵן דְפֻטֵר בְּמִירוּחַ פוֹטֵר בְּגִלְגוּל וּמֵאֵן דְמַחְיִיב בְּמִירוּחַ פוֹתֵי נְמִי בְּגִלְגוּל פוֹתֵי וְנִרְאָה דְפִלְגֻמִּינְהוּ מִזְה הֵיכָא דְמִירוּחַ א"י שֶׁלוֹ בֵּין מַה שֶׁקִּנְהָ מִיִּשְׂרָאֵל בְּשַׁבָּלִים בֵּין שֶׁגִּדְלוּ בְקַרְקַע שֶׁלוֹ לְמ"ד אֵין קִנְיָן כּו' וּמֵאֵן דְמַחְיִיב אַע"ג דְכִתִּיב דְגִנְהָ דְמִשְׁמַע לֹא שֶׁל פוֹתֵי הֵינְנוּ דְבִשְׁעַת דִּיגוּן שְׁעַת הַחַיּוּב לְמַעֲשֵׂר יֵהִי בְרִשׁוּתָהּ אֲזַ חֵל הַחַיּוּב אֲבָל לֹא בְרִשׁוּת פוֹתֵי אַע"ג דְקִנְהָ הַיִּשְׂרָאֵל מִמֶּנּוּ מ"מ יִפְטֹר פִּינּוֹן דְבִשְׁעַת גְּמָרוּ הָנִי שֶׁל פוֹתֵי דְלָאוּ בַר חַיּוּבָא מ"מ פִּינּוֹן דְהָנִי מִיעוּט אַחַר מִיעוּט אֵינוּ אֲלֵא לְרַבּוֹת וְלֹא מִיִּפְטֹר בְּהִכִּי וּלפ"ז לֹא שִׁינְיָה לְמַעוּטֵי מִתִּירוּשָׁה וְיִצְהָרִיָּה כַּמֶּש"כ הַתּוֹס' ז"ל דְהָא שְׁפִיר הָנִי תִירוּשָׁה דְקִנְהָ אוּתָן הַיִּשְׂרָאֵל אֲבָל מִדְגִנְהָ שְׁפִיר יִלְפִינּוּ דְבִשְׁעַת דִּיגוּן יֵהִי שֶׁלְהָ הֵינְנוּ בְשְׁעַת חִלּוֹת הַחַיּוּב וְכֹן עֲרִיסוּתִיכֶם דְחֲלָה הִכִּי מִשְׁמַע דְבִשְׁעַת עֲשִׂיטָה הַעִיָּסָה יֵהִי שֶׁלְהָ.

אֲבָל מִיעוּטֵי דְהַקְדָּשׁ הוּא בְּשִׁנֵּי אוֹפְנִים הָא אִיִּצְטְרִיָּה לְמַעוּטֵי אִם הוּא אֵינוּ שֶׁלוֹ אֲפִילוּ בְשְׁעַת אֲכִילָה כְּגוֹן מַעֲשֵׂר שְׁנֵי לְמ"ד מִין גְּבוּהָ הוּא וְאִימְעֵיט מְעֲרִיסוּתִיכֶם דְזוּהָ לֹא שֶׁלְכֶם הוּא וְכֹן אִימְעֵיט הַקְדָּשׁ בְּשְׁעַת גִּלְגוּל ג"כ מְעֲרִיסוּתִיכֶם כְּמוֹ שֶׁל פוֹתֵי אֲלֵא דְלֹא דְמִינּוּ לְהִדָּדֵי דְשֶׁל פוֹתֵי מְסַתְבֵּר טְפִי לְמַעוּטֵי פִינּוֹן דְהִי בְרִשׁוּת לָאוּ בַר חַיּוּבָא מִשְׁא"כ הַקְדָּשׁ דְאֵי לָאו קְרָא לֹא שְׁמַעֲינּוּ לְמִיִּפְטֹרִיָּה כְּלָל וּבְזוּהָ א"ש דְאִיִּצְטְרִיָּה תְרֵי קְרָאֵי לְהַקְדָּשׁ וּלְכּוֹתֵי וְלֹא תִיקְשִׁי קוֹשְׁיֵית הַתּוֹס' ז"ל מ"ש דְגְּבִי חֲמִיץ וּנְזָקִין אִימְעֵיטוּ תְרַנּוּיָיְהוּ מַחַד קְרָא שֶׁלְהָ אֵי אַתָּה רוֹאָה כּו' דְזוּהָ וְנִדְאֵי חַד טַעֲמָא לְהוּ דְלֹא שֶׁלְהָ הֵם וּל"ד פוֹתֵי אֲפִילוּ שֶׁל אַחַר יִשְׂרָאֵל אֵינוּ עוֹנָמֵר וּבְנִזְקִים לְמַעוּטֵי ג"כ דְכִתִּיב רַעְהוּ וְנִדְאֵי תְרַנּוּיָיְהוּ בְּכָלֵל דְלָאוּ רַעְהוּ הֵם וּבְשִׁמְעֵתִין מִשְׁמַע דְשֶׁל הַקְדָּשׁ מְסַתְבֵּר טְפִי לְמַעוּטֵי מִשְׁל פְּנִתִי דְהָא לְמ"ד מִירוּחַ פוֹתֵי אֵינוּ פוֹטֵר בְּמִירוּחַ הַקְדָּשׁ מוֹדָה דְפוֹטֵר וְכַמ"ש רַש"י ז"ל בַּד"ה אֵין מִיעוּט כּו' וְהַגְּהָ בְעֵינְקֵר הָךְ פְּלוּגְמָא אֵי מִירוּחַ פוֹטֵר אֵי לֹא לְפַמ"ש דְמִיִּירֵי אִם קִנְהָ הַיִּשְׂרָאֵל מִן הַכּוֹתֵי תִקְשִׁי הָא בַּלֵּא"ה פְּטוּר מֵה"ת דְהָנִי לְקוּחַ לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל דְאִם לְקַח אַחַר הַגְּמָר פְּטוּר מִשׁוּם לְקוּחַ וְלָמָּה לִי קְרָא לְמִיִּפְטֹר דִּיגוּן פוֹתֵי וּמִדְבָרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בַּפ"א מֵה' תְּרוּמוֹת נִרְאָה דְדִיגוּן פוֹתֵי פוֹטֵר אֲפִילוּ אִם הַתְּבוּאָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֲלֵא שֶׁהַפּוֹתֵי מִירוּחַ וְכַמ"ש שֶׁם הַלְכָה י"ג וְכֹן בְּכּוֹתֵי שְׁגָמֵר פִּירוּת יִשְׂרָאֵל הוּאִיל וְדִיגוּן בְּיַד פוֹתֵי אֵינוּ חִיָּבִין בְּתֵרוּמָה אֲלֵא מִדְבָרֵיהֶם וְכַמ"ש הַר"י קוֹרְקוּס ז"ל וְע"ש בְּהַלְכָה י"א מִש"כ הַכ"מ בְּשֶׁם אֲנֻרְחוֹת חַיִּים ז"ל וְלִפִּי הַנֶּ"ל י"ל דְיִצְאָ לּוֹ כֵּן מִמ"ש דְלְתְבוּאָה שֶׁל פוֹתֵי לֹא אִיִּצְטְרִיָּה דְבַלֵּא"ה פְּטוּר מִשׁוּם לְקוּחַ אֲלֵא אִיִּצְטְרִיָּה דְאֲפִי בְּשֶׁם יִשְׂרָאֵל אִם מִירוּחַ פוֹתֵי פוֹטֵר אֲלֵא דְלֹא מִשְׁמַע הִכִּי בְשִׁמְעֵתִין דְהָא מְבִנְיָר בְּשִׁמְעֵתִין דְחֲלָה וּתְרוּמָה חַד דִּינָא לְהוּ לְעַנְיָן פוֹתֵי וּבְחֲלָה לֹא שְׁמַעֲינּוּ דְאִם לְשָׂה פוֹתֵי עֵיָסָה שֶׁל יִשְׂרָאֵל שִׁיִּפְטֹר וּבִש"ע ה' חֲלָה מְבִנְיָר לְהִיָּפֵךְ דְעֵינְקֵר תִּלְיָא בְּמִי שֶׁהַעִיָּסָה שֶׁלוֹ וְאִם הַעִיָּסָה שֶׁל פְּנִתִי אֲפִילוּ לֵשׁ יִשְׂרָאֵל פְּטוּר וּלְהִיָּפֵךְ אֲפִילוּ לֵשׁ פוֹתֵי חִיָּב וְהִיכֹן מְצִינּוּ דְכּוֹתֵי אֲסוּר לְהִיּוֹת שְׁכִיר לְעֲשׂוֹת מְלָאכַת תְּבוּאָה הָא בְּבִרְכָה כְּתִב וּבְנִי נִכְר כּו' וְכִי הֵיכָא דְאִימְעֵיט מִירוּחַ הַקְדָּשׁ הֵינְנוּ בְרִשׁוּת הַקְדָּשׁ ה"נ מִירוּחַ פוֹתֵי הֵינְנוּ בְרִשׁוּת פוֹתֵי וְעוֹד דֹּא"כ אֲמַאי פְּלִיגֵי בְּתֵרוּמָה מִשְׁל פוֹתֵי וְכּוֹתֵי עַל שֶׁל יִשְׂרָאֵל הָא אֲפִילוּ שֶׁל יִשְׂרָאֵל אִם מִירוּחַ פוֹתֵי אֵין תּוֹרְמִין עַל אֵלוּ שְׁמִירוּחַ יִשְׂרָאֵל

וּכְבָר כְּתָבו הָרֵאוּשׁוּנִים וְ"ל בְּזֶה מְסוּנָה דְּכִכּוּרֹת אֵלִימָא דְמְרַחֲיָנָהוּ כּוּתִי עֵינָן בְּכ"מ ו'ל שָׁם אַף דְּכָרִים אֵלוּ פְּלִיאוֹת מְמַנִּי וְכוּלִּי שְׁמַעְתָּא לֹא מוֹכַח כֵּן.

וְרֵאִיתִי לְהַגְרָא ו'ל בִּי"ד סִי שֶׁל"א ס"ק ט"ו שְׁכַתְּב דְּהַרְמַב"ם ו'ל מְפָרֵשׁ גְּזִירָה דְּבַעְלִי כִּיסִין הֵינּוּ שְׁגָזְרוּ דְּכָשֶׁל לֹא יִפְגִיעַ מִמַּעֲשֵׁר ע"י שְׁיִשְׁכּוֹר כּוּתִי לְמַרְחַ תְּבוּאָה שְׁלוֹ וְתָמָה אֲנִכִי א"כ מֵאֵי פְּרִיָּה בְּחֻלָּה נְמִי נִגְזוֹר הָא בְּחֻלָּה אֵינוּ פּוֹטֵר גְּלוּל כּוּתִי בְּשֶׁל יִשְׂרָאֵל וְלִקְמָן בְּשְׁמַעְתִּין יִתְבָּאֵר שִׁיטַת הַרְמַב"ם ו'ל בְּגִזְרָה דְּבַעְלִי כִּיסִין דְּנִרְאָה דְּדָרְדָּה אַחֲרַת לוֹ בְּזֶה וּכְבָר הָאֲרִיכוּ הַתּוֹס' ו'ל בְּכַמָּה דְּוֹכְתִי בְּדִין לְקוּת עֵינָן בְּכ"מ דָּף פ"ח.

וְאֲנִי לֹא כָּאתִי אֶלָּא לְבָאֵר פְּשָׁטָא דְּשְׁמַעְתִּין וְעֵדֵינָן צ"ע בְּזֶה: וְהִנֵּה לְמ"ד דְּגִילְגוּל כּוּתִי אֵינוּ פּוֹטֵר יֵשׁ לְהַסְתַּפֵּק אִם קָנָה מִן הַכּוּתִי פֶת שְׁאִין בּוֹ שְׁיַעוּר חֻלָּה אִי אָסוּר לְאַכּוֹל בְּלֹא חֻלָּה אוֹ אֲפֻשֶׁר כִּינּוֹן דְּשְׁיַעוּר חֻלָּה לִיכָּא בְּרִשׁוֹת יִשְׂרָאֵל וְהַחַיּוּב הוּא ע"י הָעֵיטָסָה כְּנֻלָּה וְהָרִי הִיא בְּרִשׁוֹת כּוּתִי דְּלֹא בֵּר חַיּוּבָא הוּא אֲפֻשֶׁר כ"ע מוֹדִים דְּפֻטוֹר וְע"כ לֹא פְּלִיגִי אֶלָּא בְּמִירוּחַ כּוּתִי דְּאִין לוֹ שְׁיַעוּר וְאִם לְקַח כ"ש מִכּוּתִי אוֹתוֹ כ"ש חַיּוּב בְּמַעֲשֵׁר מִשָּׂא"כ בְּחֻלָּה דְּבַעֲי שְׁיַעוּרָא וְמָה שְׁכָּיִד יִשְׂרָאֵל הוּא פְּחוּת מִכְּשְׁיַעוּר וְיִתְבָּאֵר בְּזֶה בְּשְׁמַעְתִּין וְעֵינָן בְּתוֹס' בְּכּוּרֹת דָּף י"ב שְׁכַתְּב לִיִּשְׁב מָה שְׁהַקְשִׁיתִי לְעִיל בְּהָא דְּתַנָּיָא שְׁל פֶל עַל שְׁל פֶל הָא בְּלֹא"ה פְּטוֹר מִשׁוּם לְקוּת וְתִי דְּמִיִּרִי שְׁתָּרַם הַכּוּתִי עַל שְׁל יִשְׂרָאֵל וְכִדְתַּנּוּן הַכּוּתִי שְׁתָּרַם תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה מִשְׁמַע מְזָה דְּלְמ"ד אִין הַמִּירוּחַ פּוֹטֵר חַל עֲלֵיהָ תְּרוּמָה אֲפִילוּ בְּרִשׁוֹת כּוּתִי וְלֹא בָּא לִיד יִשְׂרָאֵל וְכ"כ רִש"י ו'ל בְּקִידוּשִׁין רִישׁ פְּרָק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ דְּטַעֲמָא דְּתְרוּמַת כּוּתִי תְּרוּמָה מִשׁוּם דַּס"ל מִירוּחַ אֵינוּ פּוֹטֵר וְכִי תָּרַם אֲפִילוּ הַכּוּתִי עֲצָמוֹ הֵנִי תְּרוּמָה וְהַתּוֹס' ו'ל כְּתָבו שָׁם דְּמִיִּרִי שְׁגִדֵּל שְׁלִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וּמִרְחָן יִשְׂרָאֵל וּבְשְׁמַעְתִּין לֹא מִשְׁמַע כֵּן כְּמוֹ שְׁיִתְבָּאֵר בַּס"ד: שָׁם גְּמָרָא אִיְתַבְּיָה ר"פ כּוּתִי שְׁהַפְרִישׁ פְּטוֹר חֲמוּר כו'.

לְכַאוּרָה גְּבִי פְּטוֹר חֲמוּר לֹא שְׁיַיָּד הַפְּרָשָׁה דְּהָא קְדוּשָׁה מְאִילִי הוּא וי"ל דְּלִשׁוֹן הַפְּרָשָׁה ל"ד אֶלָּא קמ"ל אֲפִילוּ רְצָה הָא"י לְהַחֲמִיר ע"ע וְלִנְהַג קְדוּשָׁה בְּפֻטֵר חֲמוּר מוֹדִיעֵין לוֹ שְׁהוּא פְּטוֹר וּפ"ל דְּלִהֲכִי קמ"ל בְּפֻטֵר חֲמוּר וְלֹא בְּכּוּר טְהוּרָה אִם הַפְּרִישׁ מִשׁוּם דָּאִם הַקְדִּישׁוּ קְדוּשַׁת פֶּה חַל עֲלֵיו קְדוּשָׁה לְמ"ד דְּכּוּתִי מְקַרִיב כֶּל נְדָרִי אִפִּי שְׁלָמִים וְלִמְסוֹר לְיִשְׂרָאֵל לְכ"ע יְכוּל לְהַקְדִּישׁ וְעִי בְּתוֹסְפָתָא פ"ד דְּתְרוּמוֹת דְּגָרַס הֵתָם כּוּתִי שְׁהַפְרִישׁ בְּכּוּר פְּטוֹר חֲמוּר אוֹלִי צ"ל בְּכּוּר וּפְטוֹר חֲמוּר וְחַד דִּינָא לְהוּ וצ"ע: שָׁם גְּמָרָא הָא תְּרוּמָתוֹ אָסוּרָה וְהָא הָאִי תַנָּא דְּאָמַר מִירוּחַ אֵינוּ פּוֹטֵר וְגִלְגוּל פּוֹטֵר וְכֵן מוֹתִיב רַבִּינָא מְאִידָּהּ בְּרִיָּתָא דְּחַלַּת כּוּתִי אֵינָה מְדַמַּעַת וְתְרוּמָה מְדַמַּעַת אֶלָּא דְּאֲפִילוּ מֵאֵן דַּס"ל מִירוּחַ אֵינוּ פּוֹטֵר גְּלוּל פּוֹטֵר מִשְׁמַע מְכּוּוֹן דְּלֹא אֲשַׁכְּחֵן תְּרוּמַת כּוּתִי אָסוּרָה אֶלָּא אִי נִימָא דְּמִירוּחַ אֵינוּ פּוֹטֵר וּבְמַתְנִיתִין פ"ג דְּתְרוּמוֹת תַּנּוּן הָא"י וְהַכּוּתִי תְּרוּמָתָן תְּרוּמָה וּמִיָּתִי לָהּ הַש"ס בְּקִידוּשִׁין רִישׁ פְּרָק הָאִישׁ מְקַדֵּשׁ וּפִירִש"י ו'ל דַּס"ל לְמַתְנִיתִין דְּאִין קַנְיָן וּמִירוּחַ אֵינוּ פּוֹטֵר וְר"ש דְּפִלִּיג הֵתָם וְאָמַר דְּלִיתָא בְּתְרוּמָה דְּנִפְשִׁיהָ מִשׁוּם דַּס"ל מִירוּחַ פּוֹטֵר וְהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ו'ל ע"ש דְּבִישׁ קַנְיָן פְּלִיגִי אֲמוּרָאִי בְּגִיטִין וּלְפִירִש"י ו'ל הֵנִי פְּלוּגְתָּא דְּתַנָּאִי וּבְמִירוּחַ כּוּתִי ג"כ לֹא נִיחָא לְהוּ דַּסְתָּם מְשָׁנָה יִסְבּוֹר דְּמִירוּחַ כּוּתִי אֵינוּ פּוֹטֵר ע"כ פִּירְשׁוּ דְּמִיִּרִי שְׁגִדֵּל שְׁלִישׁ בְּיַד יִשְׂרָאֵל וְקָנָה הַכּוּתִי קוֹדֵם מִירוּחַ כְּדִי שְׁלֹא יִפְטוֹר מִשׁוּם לְקוּת וּמִרְחָן יִשְׂרָאֵל וְלֹא מִיִּפְטוֹר מִשׁוּם מִירוּחַ ע"ש וְלֹא הַבְּנֵי דְּבְרִיָּהֶם ו'ל חֲדָא דְּבִישׁ קַנְיָן

ג"כ איפא פלוגתא דתנאי פדאיתא בירושלמי דמאי ונהי דמשמע להו מתלמודי דאמוראי פליגי בזה אבל במירוח אמאי לא ניחא להו דפליגי הא מבואר פן בשמעתינ דפליגי בהא ור"ש ס"ל דפוטר ור"מ דסתם מתניתין אליבין ס"ל דמירוח אינו פוטר ועוד מ"ש דמירי שלקחון הנכרי קודם מירוח ומירחון ישראל דלית בי משום לקוח וגם המירוח אינו פוטר שגם מירחון ולא הבנתי מירוח ישראל מאי אהני פנין דהתבואה של פותי פמו בגילגול הפותי דתליא במי שהעיסה שלו כמבואר בש"ע יו"ד בה' חלה.

ועוד דבשמעתינ משמע דלא אשכחן תרומת פותי אלא למ"ד מירוח פותי אינו פוטר וכשיטת רש"י ו"ל בקידושין ולזה י"ל דבאמת אשכחן תרומת פותי וכפי שכתבו התוס' ו"ל דלקחון מישראל אלא דא"כ גם בחלה כה"ג אם לקח פותי עיסה מגולגלת מישראל והפריש חלה חלתו אסורה כמו תרומה אלא ע"כ פפי מה שמחלק בין תרומה לחלה היינו משום דמירוח אינו פוטר וגילגול פוטר: והתוס' ו"ל כתבו שם דפלוגתא דר"ש ות"ק הוא אי פותי יכול לעשות תרומה אפילו בתבואה המחוייבת כגון שלקחה מישראל ור"ש ס"ל דאין תרומתו תרומה כי היכי דמיקל בקדשי פותי דאין בהם מעילה דילפינו חטא חטא מתרומה ובתרומה נאמר בני ישראל ולא פותי ושני השיטות מבוארים הם שם בירו' תרומות סוף פ"ג ו"ל אמר ר' זעירא אמרי קומי ר' אבנהו מה פליגין ר"ש ורבנן בתרומת גורנו אבל פותי שלקח מפירות ישראל אף ר"ש מודה דהוי תרומה אמר ר' אבנהו הוא המחלוקת דגם בזה פליג ר"ש וס"ל דלא הוי תרומה וקשיא על דר"ש פוטר טבלו ד"ת ואת אמר הכן דלא הוי תרומה ומשני וכי קדשים אינו תורה ור"ש פוטר וכדפליג בזבחים בקדשי גוים הוי בעי מימר מה פליגין בחומש הא בדרמי' לא אשפח תני היא הדא היא הדא עכ"ל הרי מבואר דשיטת רש"י ו"ל היא כר' זעירא ושיטת התוס' היא כר' אבנהו והשתא לפי דברי ר"ז פליגי בתבואת פותי אי חייבת בתרומה והיינו פשיטת תלמודין הך לדברי ר' אבנהו פליגי בתבואה שלקחה מישראל דנתחייבה כבר אלא דר"ש ס"ל כיון שלקחה א"י וה"ה ברשותו תרומתו לא הוי תרומה דתרומת נכרי לאו תרומה היא וא"כ נהי דלא נאסרה לזרים אבל אסורה היא לישראל משום טבל דהא חייבת היא בתרומה ומעשרות וקשה לפ"ז הא דמסיק בירוש' דר"ש ס"ל דאינה מזמעת ג"כ ואמאי הא אדרבה אוסרת דטבל אוסר בכ"ש ולזה י"ל דטבל אפשר לתקוני ולא שייך ביה דימוע אבל כבר כתבתי לעיל דלא אשכחן תבואה המחוייבת ד"ת בינא א"י דאם לקחה קודם מירוח המירוח פוטר אע"פ שמירחה ישראל ברשות א"י ואם לקחה אחר מירוח פטורה היא משום לקוח וע"כ לא אשכחן חיוב תרומה בינא א"י אי משום דת"ק דר"ש ס"ל מירוח א"י אינו פוטר וכדאמרינן הך או כדמסיק דרבנן גזרו על תבואת א"י משום בעלי כיסין ועי' תוי"ט ו"ל שם בתרומות שכתבו דלדברי הרמב"ם ו"ל טעמא דמתניתין דתרומות הוא משום גזירה דבע"כ ע"ש אבל לשון המשנה שם משמע דאתי לאשמעינן דא"י יכול לתרום וכל שם תרומה לאסור לזרים וכדתנן התם דא"י והכותי תרומתן ומעשרותן מעשר והקדשן הקדש משמע דאתי לאשמעי' דחל שם תרומה ע"פ כמו הקדש והיינו בתרומה המחוייבת אבל בתבואה הפטורה לא.

ובזה שקיל הש"ס וטרי הך היכי אשכחן תרומה המחוייבת וע"כ או כמ"ד דמירוח א"י אינו פוטר או משום גזירה דבע"כ וטעמא דר"ש דפוטר מחומש מסתברא דטעמא הוא משום דאין תרומת א"י כלל ולא חל שם תרומה כי היכי דהקדשו לאו הקדש גמור הוא

והכי משמע מהא דאמרינו בקידושין דלרבנן א"י איתא בתרומה דנפשי' ולר"ש ליתא בתרומה דנפשי' ואי טעמא משום מירוח הוא הא לתרנונייהו ליתא בתרומה דנפשי' דהוא עצמו פטור והא דמירוח אינו פוטר היינו לישראל אם לקח מן הא"י אבל א"י עצמו פטור מהפרכת תרומה אלא ש"מ דת"ק ה"ק דנהי דא"י אינו חייב מ"מ אם תרם הני תרומה כמו אם הקדיש פנין דהתבואה היא תבואה המחוייבת או מה"ת או מדרבנן ור"ש פוטר תרומת כותי דהפרכתו לאו כלום הוא וליתא בתרומה דנפשיה וכן משמע מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"י המשנה שם שכתב דכותים אינו מצווין ועושין ויש להם שכר וכינון שיש להם מעשיהם במצות קיימים מבואר מזה דאיתי לאשמעינן דכותי אע"ג דאינו מצווה יכול לתרום ותרומתו תרומה ואסור לזרים ד"ת ובאמת צ"ע הא כותי אינו מקדיש אלא נדבה אבל דבר שבחובה אין הקדישו כלום ותרומה ג"כ דבר שבחובה היא ולא תיקוי אמירתו כלום לכ"ע ור"ש דפוטר אגזיל לטעמיה דבקדשי א"י אין מועלין ואסור הנאה הוא רק מדרבנן וה"נ הני תרומה מדרבנן אבל אינו משלם חנומש וגם אינה מדמעת למסקנת הירושלמי וכנ"ל והתוס' ז"ל פאן והר"ש ז"ל בתרומות כ' דר"ש לא פליג אלא אחנומש אבל מודה דמדמעת וזה נגד דברי הירושלמי ויש ליישב קצת דהירושלמי לשיטתו דמוקי לת"ק בטבל ד"ת ולת"ק הני תרומה דאורייתא אם פן ר"ש דפליג וס"ל דתרומת א"י לא הני אלא דרבנן פליג אתרנונייהו בינא חנומש בין אדמוע פנין דאינו אלא מדרבנן אבל למאי דמסקינן בשמעתין דלת"ק ג"כ לא הני אלא מדרבנן משום גזירה דבע"כ ואפ"ה ס"ל לת"ק דמדמעת ומשלם חנומש פי פוטר ר"ש י"ל דלא פטר אלא מחנומש אבל מדמעת פי היכא דתרומת ח"ל מדמעת וכמ"ש התוס' ז"ל בד"ה ותרומתו ומ"ש התוס' ז"ל עוד דר"ש מדאורייתא פליג לא הבנתי דאטו דמוע דאורייתא הוא: ודברי הרמב"ם ז"ל בזה צריכין ביאור דהוא ז"ל כתב בפ"ד מה' תרומות כותי שתרם משלו מן הדין לאו תרומה היא לפי שאין חייבין אבל משום גזירה שלא יתלו בנכרי גזרו דהני תרומה והיינו גזירה דבעלי פיסין ובפ"ו מה' בפורי כתב ג"כ לענין חלה דלאו חלה היא פלל ודברי ת"ק דתרומות דתרומת כותי מדמעת ומשלם חנומש לא מצאתי בדבריו ז"ל ע"כ נראה לי דפסק כר"ש דאינו משלם חנומש מתרי טעמי חדא דהא פסק לענין קדשי כותי כר"ש בנבחים דאין בהם מעילה כמ"ש בפ"ה מה' מעילה וכי היכי דקדשים אין בהם קדושה ה"נ אין תרומתו תרומה אפילו היתה תבואה המחוייבת ועוד דהתבואה עצמה אינה מחוייבת דאם מירחה כותי מירוח פוטר ואם לקחה אחר מירוח פטור משום לקוח כמ"ש לעיל ע"כ פסק כר"ש בהא ואשר אני רואה עוד לדעתו דהוא ז"ל מפרש דגזירה דבעלי פיסין לא אמרו אלא על תרומת כותי ולא רצו להתיר תרומתו לזרים משום גזירה הנ"ל אבל אם לקחה ישראל ממנו אחרי הגידול ברשותו ומקורחו פטור לגמרי כמ"ש בפ"א ולא איתמר בזה גזירה דבע"כ ומעתה לא אבין דברי הכ"מ ז"ל בפ"א שכתב דהרמב"ם ז"ל לא כ' גזירה זו אלא כר"פ ורבינא דאומבי לרבא והוא תמוה דהא כתב להך גזירה בפ"ד כמבואר לעיל אבל לפי הנ"ל ניחא דלא כתב לגזירה זו אלא להחמיר בתרומה שפכר הפריש אבל לא תבואה שלקח ישראל ממנו דהם פטורין לגמרי: והתוס' ז"ל בד"ה גזירה כו' הקשו ממתניתין בפ"ג דמאי אצל הכותי בפירותיו ר"ש אומר דמאי הא ונדאי חלפינהו כותי חייב אלמא דלר"ש ג"כ פירות כותי חייבין מדרבנן ותיקשי לרבנא ולר"פ דלא משמע להו חייבא מדרבנן ולא תיקשי מהא לשיטת הרמב"ם

ז"ל דפטור בשל פותי לגמרי דהוא ז"ל מפרש התם בפירותיו ופטורים הם ור"ש אומר דמאי שפא נתחלפו בשל ישראל אחר שהפקיד ג"כ אצל הפותי ועי' בפ"א מה' מעשר בדברי הרמב"ם ז"ל ובדברי הראב"ד ז"ל ובכ"מ ז"ל שם שכ' דהרמב"ם סמך על סוגיא דבכורות דף י"א אילימא דמרחינהו כו' דנגה אמר רחמנא כו' משמע דפטר לגמרי והתוס' ז"ל פאן ובכורות שם הקשו הא מ"מ חייב מדרבנן משום בעלי פיסין ולשיטת הרמב"ם ז"ל ניתא הפל דגזירה דבע"כ לא נאמר אלא בתרומה שהפריש הא"י וכמש"כ אלא דמה שפירש בפירותיו לפטור היא נגד סוגיא דבכורות שם דאמרינן להפריש ר"ע לא פליגי פי פליגי למיתבינהו לכהן ועי' בהגהות הגאון ר"ע איגר במשנה שם ובשנות אליהו של הגאון ר"א ז"ל שם שהאריה קצת בסוגיא דבכורות שם.

וכתבו התוס' ז"ל לתרץ קושיותם דר"פ ורבינא מודו דמדרבנן חייב אלא דבהא דמחלק בין תרומה לחלה משמע להו דמדאורייתא קאמר דאי מדרבנן אפילו חלה נמי ולא הבנתי דבריו ז"ל א"כ דמדרבנן מודו דחייב לכ"ע אפילו למ"ד מירוח פוטר א"כ אפתי היכי ניתא להו הא דתני דחלתו נאכל לזרים אמאי לא תהוי חלה מדרבנן אסור לזרים כמו תרומה לר"ש ודוסק לומר דחלתו נאכלת לזרים מדאורייתא קאמר דהא מודיעין לו שהוא פטור משמע דלמעשה קאמר הכי ואפ"ל בכוננתם דלמאן דאמר מירוח נכרי פוטר מ"מ מדרבנן חייב כדמוכח מהא דאמר ר"ש דמאי אכל תנאי דהני ברייתא דמחלקי בין תרומה לחלה ע"כ לא ס"ל גזירה דרבנן דא"כ חלה נמי אלא מדאורייתא קאמר דבתרומה מירוח פוטר גילגול פוטר וא"כ האי תנא דאמר מירוח פוטר ומדרבנן חייבי מחייב מחמיר הוא לענן חלה ולדידיה חלה נמי חייבת אם לקח הישראל עיסה מגולגלת מא"י חייב להפריש חלה מדרבנן וכן אם הא"י עצמו הפריש חלה אסורה לזרים ולמ"ד מירוח אינו פוטר פל' בחלה פטורה לגמרי אפילו מדרבנן ובאמת מהא דאמרי ר"י ור"ש לעיל דתורמין משל א"י על של פותים ומשל פותים על של א"י הוא מצוי לאקשווי דהא מוכח מינה דאיכא שם תרומה בא"י וכותי אם לקח תבואה מא"י וכותי יכול לתרום מזע"ז.

וראיתי בתוס' ישנים ביומא דף נ"ה שכתבו דאע"ג דאית ליה לר"ש פותים גירי אריות הם מ"מ לא דמי לא"י דליתא בתרומה דנפשי' לר"ש והוכיחו פן מהא דלא תנן בפ"ג דתרומות פלוגתא דר"ש ורבנן אלא בתרומת א"י אי מדמעט משמע דבכורים מודה דתרומתו מדמעט דבכלל בן ברית הוא ע"ש וקשה לי לד' א"כ היכי קשרי ר"ש לתרום משל פותי על של א"י או איפכא הא הוי מפטור על החיוב דתרומת א"י לאו פלום היא וכדאמרינן אליבניה דר"ש דליתא בתרומה דנפשיה ושל פותי מדמעט ואי תימא פיון דשל פותי ג"כ אינו אלא מדרבנן יכול לתרום מזע"ז א"כ קושיותם מה מועיל מה שהפריש הפותי לר"ש דליתא בתרומה דנפשי' ג"כ לא תיקשי דהא חיובו אצל ישראל שלקח היין גם פן אינו אלא מדרבנן פיון דנגמר ביז פותי ונפיר מועיל הפרשת הפותי לפטור גם הישראל אלא די"ל דלא תקשי לדברי התוס' ישנים מהא דתורמין משל פותי על של א"י או איפכא משום דאחר שלקחן ישראל שניהם חייבין שנה מדרבנן והתרומה שהפריש הישראל משניהם מדמעט וע"כ לא קאמר ר"ש דאינו מדמעט אלא בתרומה שהפריש הפותי עצמו בהא ס"ל דליתא בתרומה דנפשי' ובתרומה י"ל כמש"כ התוס' ז"ל לחלק בין פותי לא"י דכותי איכא בתרומה דנפשיה דמ"מ גר הוא אבל לפמ"ש התוס' ז"ל האי תרומה מזע"ז היינו הא"י והפותי בעצמן תורמין על של אחרים וכמו שהבאתי לעיל

הדק"ל היכי תורם הא"י על של פותי הא לר"ש א"י ליתא בתרומה דנפשי' ומה מועיל הפרשתו לכותי דאי בתרומה דנפשי' ועדיין צ"ע בדינים אלו: ומהא דהלוקח זין מבין הפותים דאמרי ר"י ור"ש ואמרי אין בריקה מוכח נמי מדרבנן מחייבי גם אם לקח תבואה גמורה מא"י וכותי דהא לדידהו פותי כא"י דגירי אריות הם ויקשה לשיטת הרמב"ם ז"ל דפוטר לגמרי אם לקח תבואה גמורה מפותי ועוד יקשה גם לדין לשיטת הראשונים ז"ל דאיכא חיובא מדרבנן הא דאמרינן בעירובין פרק בפל מערבין ודילמא ע"כ לא אמר ר"ש אין בריקה אלא בדאורייתא אבל בדרבנן אית ליה בריקה והיכי מציינו למימר הכי הא לר"ש מעשר זה מדרבנן פינו דנגמר ביד פותי דהוי כא"י ואפ"ה קאמר ר"ש דאין בריקה ולדברי הרמב"ם ז"ל ע"כ צ"ל דהלוקח זין מבין הפותים היינו זין שנגמר ביד ישראל ואם"כ פא ליד פותי אי נחלק בין פותי לא"י דשל פותי לכ"ע חייב מדרבנן אבל הא דעירובין קשה היכי פריף בפשיטות דילמא מדאורייתא ולית ליה בריקה הא פשטא דברייתא משמע שלקח זין של פותי שגמרו הפותי וזה לא הוי אלא מדרבנן ומהא דעירובין איכא קצת סעד לדברי הרמב"ם ז"ל דאם נגמר פולו (ביד א"י או פותי למ"ד גירי אריות הם פטור לגמרי והשתא ע"כ הא דר"ש אוסר בייני של פותים ע"כ מייירי שנגמר ביד ישראל דאלא"ה פטור לגמרי ושפיר פריף דילמא בדאורייתא כו' והא לא תקשי הא לכ"ע לא הוי אלא מדרבנן משום לקוח לשיטת הרמב"ם ז"ל דלקוח יש לו עיקר מדאורייתא וכ"כ הג' ר"ע איגר במשנה פ"ז דדמאי שם אלא דאין זה מספיק דאם פן אמאי ניחא ליה בזה דבעירובי תחומין אמר ר"ש יש בריקה משום דהוי דרבנן הא לשיטת הרמב"ם די"ב מיל דאורייתא הוי תחומין ג"כ יש לו עיקר מה"ת ואפתי קשיא דר"ש אדר"ש שם וצ"ע ובעיקר האי דינא בתבואה גמורה הלוקחה מן הא"י אי חייבת בתבואה ומעשרות כפר נהגו בא"י כשיטת הרמב"ם ז"ל לקולא וכמ"ש הכ"מ ז"ל בפ"א מה' תרומות באנרף וכ"ז בתבואה של א"י מתחלתה אבל מירוח הפותי לחוד אבל גדלה ברשות ישראל ובאה לעונת המעשרות ואם"כ מרחה פותי חייב מדרבנן וכמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל וא"כ אשפחן חילוק בין תרומה לחלה דבתרומה תרומת פותי תרומה אע"ג שמירחן פותי פינון שהגיעו לעונת המעשרות ביד ישראל אבל עיסה שגילגלה פותי פטורה לגמרי כמו אם לקח הפותי התבואה קודם שבאה לעונת המעשרות דהא בחלה ליכא עונה אחרת כ"א הגילגול וזה הי' ביד פותי ומאי פריף הש"ס אי הכי חלה נמי ודברי הגר"א ז"ל בסעף ו' שם כפר כתבתי שלא זכיתי להבינם ע"ש ועדיין לא זכיתי לברר הלכות אלו על בורין עד יבא יורה צדק ואם לראשונים ז"ל לא נתפרר כמ"ש הכ"מ ז"ל אנו מה נעני בתרייהו: שם ע"ב תוס' בד"ה פדי שתהא בהמתו כו'.

עי' בד' שהאריכו בשם רבינו אפרים לפרש אם הכניס במוץ פטור לגמרי אפילו מאכילת קבע פינו דאין יכול לבא לידי חיוב מה"ת ע"ש וזה לפי שיטתם בפרק הפועלים דדוקא בפירות הוא דמהני גמרמלאכה אפילו אחר פניסה לבית אבל לא בתבואה ע"ש בד"ה ע"ד שיפסקו אבל הרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' מעשר אינו אומר פן שכ' בהא דר' אושעיא שזורה תמיד מעט מעט ואינו מתחיל לגמור הפל משמע דאם גמרה באחת חל עלי' החיוב בבית וא"כ ה"נ יכול לבא לידי חיוב מה"ת.

ולדידי' ה"פ פדי שתהא בהמתו אוכלת ופטורה היינו דמותר להאכיל לבהמתו פמה שירצה כמבואר בדבריו ז"ל דג' זמנים יש במעשר עד שלא נגמר מלאכתו אדם מותר

לֶאֱכֹל עֲרָאֵי וּבְהֵמָה אִפִּי קִבַּע אַחַר שְׁנֵגְמַר מְלֹאכְתּוֹ בֵּין אָדָם בֵּין בְּהֵמָה אֵינּוּ מוֹתְרִין אֲלֵא בְּאֲכִילַת עֲרָאֵי וְאַחַר שְׁנִקְבְּעוּ בְּשֵׁשָׁה דְּבָרִים וְהָרֵאשׁוֹן שְׂבִכְוֹלָם קְבִיעַת בֵּית דְּמַה"ת הוּא קוֹבַע כַּמֶּש"כ בַּפ"ח מַה' מַעֲשֵׂר פְּנֻלָם אֲסוּרִין אִפִּי בְּעֲרָאֵי וּלְפ"ז הֵנִי תִרְתִּי לְהַעֲרִים לְהַכְנִיס בְּמוֹץ אוֹ לְעֵינַיִל דְּרָף גַּג וְקַרְפֵּף לֹא דְמִי לְהַדְדִי דָּאֵם הַכְנִיס בְּמוֹץ בְּהֵמָה מוֹתְרַת לֶאֱכֹל אִפִּי קִבַּע דְּלֹא נִגְמַר מְלֹאכְתּוֹ עֲדִינָן וְאִי מְעֵינַיִל דְּרָף גַּג וְקַרְפֵּף גַּם לְבִהְמָ' לֹא הוֹמַר אֲלֵא עֲרָאֵי בֵּינוֹן דְּכַבֵּר נִגְמַר מְלֹאכְתּוֹ אֲבָל אָדָם בֵּין בְּזָה בֵּין בְּזָה לֹא הוֹמַר אֲלֵא בְּאֲכִילַת עֲרָאֵי אֲבָל קִבַּע אֲסוּר וְקִיָּמָא קוֹשְׁיֵית הַתּוֹס' ו"ל מֵאִי קָאֵמַר תְּרוּמָה נְמִי אֲפִשְׁר דְּעֵבֵד לֵה כּו' בֵּינוֹן דְּבִהְנִי תַקְנֵתָא אֲסוּר הוּא בְּאֲכִילַת קִבַּע שְׁפִיר אִיכָא גְזִירָה דְּבַע"כ לְמִיפְטָרָה לְגַמְרֵי וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ו"ל לִישָׁב דְּקִבַּע אָמַר בְּמִירוּחַ פּוֹתֵי אֲפִילוּ בְּלֹא גְזִירָה דְּבַע"כ דְּהוּי פְּלֵא נִתְמַרַח דְּאֲסוּר בְּקִבַּע וְגִזְרוּ מִשּׁוּם בַּע"כ אִפִּי בְּעֲרָאֵי וְהִקְשׁוּ גַם ע"ז מִמִּתְנִי דְתֵרוּמוֹת פ"ט דְּמִשְׁמַע הָתָם דְּלֹא אִהְנִי גְזִירָה דְּבַע"כ אֲלֵא לְקִבַּע אֲבָל מוֹתְרַת בְּעֲרָאֵי וּמִשְׁם אֵין הִכְרַח דְּהָתָם בְּגִידוּלִין מִיָּרִי וּבְשָׁל פּוֹתֵי לֹא גִזְרוּ בְּגִידוּלִין אֲפִילוּ אֵין זָרְעוּ פְּלֵה וּמִש"ה מוֹתְרַת בְּעֲרָאֵי וְעִי' בַּתּוּי"ט שֵׁם אֲבָל גְזִירָה דְּבַע"כ נִרְאֶה דְּאֲפִילוּ בְּעֲרָאֵי נִאָמַר' וְלַעֲנִין קוֹשְׁיֵיתָם ו"ל הִי' נִרְאֶה דְּבַלֵּא"ה א"ש וְהַש"ס פְּרִיף הִיכִי גְזִירֵנוּ שְׁיִתְלֵה בְּכּוֹתֵי פְּדִי לְפִוְטְרוֹ וְיַעֲבֹר עַל אִיסוּר טְבָל שֶׁל תּוֹרָה הֲלֵא אִם הוּא רוֹצֵה לַעֲשׂוֹת תְּצַדִּיקִי שְׁלֵא לְהַפְרִישׁ מִעֲשָׂרוֹתָיו טוֹב לוֹ יוֹתֵר לַעֲשׂוֹת תַּחֲבוּל' זוֹ לְהַעֲרִים לְהַכְנִיס בְּמוֹץ אוֹ דְּרָף גַּגוֹת וְקַרְפִּיפּוֹת דְּיוֹתֵר בְּעֲרָאֵי וּבְקִבַּע ג"כ לִיכָא טְבָל שֶׁל תּוֹרָה כֹּל שְׁלֵא רָאָה פְּנֵי הַבַּיִת פְּדִינוּ וּמִשְׁנֵי דְגִילָא בִּיהַּ מִילְתָּא וְעִי' בְּתוֹס' וְרֵא"ש וְר"ן ו"ל בְּנִדְרִים דָּף נ"ח מִש"פ מְהֵא דְּמִנְכַּשׁ עִם הַכּוֹתֵי בְּחִבּוּת וּבִירוּשְׁלָמִי שֵׁם בְּתֵרוּמוֹת מְבוֹאָר לְהַדְיָא כַּד' הִר"ן ו"ל שֵׁם דְּאֲתֵיָא כַּר"ש דְּשָׁל נִכְרֵי אֵינּוּ חֲזִיב בְּמַעֲשֵׂר אֲלֵא מְהַלְכָה הֵינּוּ מְדַרְבְּנָן וְלִהְיֵי אֲפִילוּ הֵנִי טְבָל מוֹתְרַת בְּעֲרָאֵי אֲבָל בַּד' הִרְמַב"ם ו"ל לֹא מְצֵאתִי לְהֵא דְּמִנְכַּשׁ עִם הַכּוֹתֵי כּו' וְהֵינּוּ דְלִשְׁיִטְתּוֹ שֶׁל פּוֹתֵי פְּטוּר לְגַמְרֵי וְכַמ"ש לְעֵיל וְע"כ מִתְנִיתִין אֲתֵיָא כַּר"מ דְּמִירוּחַ אֵינּוּ פּוֹטֵר וְכֵן מִשְׁמַע בַּפִּי הַמְשַׁנָּה שֵׁם וְדוּק הֵיטֵב: שֵׁם תּוֹס' בַּד"ה פְּדִי שְׁתֵּהָא בְּהֵמָתוֹ אוֹכְלַת כּו'.

וּמִסְקֵנְתָם דְּאִיסוּר אֲכִילַת טְבָל לְבִהְמָה הוּא מִשּׁוּם הַנָּאָה שֶׁל פִּילוּי ע"ש אֲבָל מִדְּבָרֵי הִרְמַב"ם ו"ל נִרְאֶה שִׁיטָה אַחֲרַת בְּזָה וְכַמוֹ שֶׁהִבְאֵתִי לְעֵיל דְּבָרֵינוּ ו"ל דְּבִבְהֵמָה נְמִי יֵשׁ חִילוּק בֵּין קִבַּע לְעֲרָאֵי וְהוֹכִיחַ כֵּן מְהֵא דְּתַנּוּ בַּפ"א דְּפֵאָה וּמֵאֲכִיל לְבִהְמָה וְחִיָּה עַד שְׁיִמְרַח מִשְׁמַע דְּאַחַר מִירוּחַ אֲסוּר לְהֵאֲכִיל לְבִהְמָה וְאִי אֲכִילַת בְּהֵמָה חֲשִׁיב עֲרָאֵי אֲפִילוּ אַחַר מִירוּחַ לִישְׁתְּרֵי דְּהֵא אֲפִילוּ לְאָדָם הוֹמַר אֲכִילַת עֲרָאֵי גַם אַחַר מִירוּחַ קוֹדֵם רְאִינֵת פְּנֵי הַבַּיִת אֲלֵא וְנִדְאֵי מִיָּרִי בְּאֲכִילַת קִבַּע שֶׁל בְּהֵמָה פְּמָה שְׁתַּרְצָה וְזָה לֹא הוֹמַר אֲלֵא קוֹדֵם מִירוּחַ הֵינּוּ קוֹדֵם גַּמַר מְלֹאכָה אֲבָל אַחַר מִירוּחַ אֲסוּר לְהֵאֲכִיל לְבִהְמָה אֲכִילַת קִבַּע אֲבָל עֲרָאֵי שְׂרִי אֲפִילוּ בְּטְבָל גְּמוּר לְבִהְמָה פִּי הִיכִי דְּהִקְיָלוּ לְבִהְמָה קוֹדֵם מִירוּחַ אִפִּי אֲכִילַת קִבַּע אַע"ג דְּאֲסוּר לְאָדָם ה"נ הִקְיָלוּ בְּעֲרָאֵי לְבִהְמָה גַם לְאַחַר קְבִיעוֹת מַעֲשֵׂר וּמִשְׁמַע לִיהַּ הִכָּא מְדֵלֵא תַנּוּ חִילוּק לְבִהְמָה אֲלֵא בֵּין קוֹדֵם מִירוּחַ לְאַחַר מִירוּחַ אֲבָל לְאַחַר מִירוּחַ לִיכָא חִילוּק וְעֲרָאֵי לְעוֹל' מוֹתְרַת אִפִּי לְאַחַר קְבִיעוֹת דְּנֶאֱסַר עֲרָאֵי לְאָדָם וְאִי אֲכִילַת בְּהֵמָה חֲשִׁיב עֲרָאֵי כַּמ"ש רַש"י ו"ל א"כ ה"ל לְמִתְנֵי עַד שְׁיִקְבַּע לְמַעֲשֵׂר בְּרְאִינֵת פְּנֵי הַבַּיִת דְּקוֹדֵם רְאִינֵת פְּנֵי הַבַּיִת אֲפִילוּ לְאָדָם הוֹמַר עֲרָאֵי אֲלֵא ש"מ דְּקוֹדֵם מִירוּחַ הוֹמַר אֲפִילוּ קִבַּע לְבִהְמָה וְעֲרָאֵי מוֹתְרַת לְעוֹלָם וְעֵינָן בְּבִיאוּרֵי הַגְּר"א ו"ל בְּמִשְׁנֵה שֵׁם שְׂדִקְדָק מְהֵא

דַתְנִי עַד שְׁיִמְרַח דְּלִבְהֶמָּה אֲסוּר אֶפְּלוּ קוֹדֵם רְאִינִי פְּנֵי הַבַּיִת אַע"ג דְּהוֹמֵר עֲרָאִי לְאָדָם
דְּבָאָדָם שְׁיִיךְ רְאִינִי פְּנֵי הַבַּיִת אֲבָל לֹא בְּבִהֶמָּה ע"ש מה שפ"י בְּהָא דר"א מְעַבְב אָדָם כּו'
וְעִי' מ"ש שֵׁם הָרַב ר"י.

וּלְדִידֵי צ"ע פִּינּוֹן דְּלֹא חָל עֲלֵי חַיּוּב דְּאוֹרְיִיתָא לְאָדָם קוֹדֵם רְאִינִי פְּנֵי הַבַּיִת מְאִיזָה טַעַם
יֶאֱסוּר לְבִהֶמָּה יוֹתֵר מְאֹכִילַת אָדָם אֲבָל לְשִׁיטַת הַרְמַב"ם ז"ל אֲדַרְבָּה אֲכִילַת בְּהֶמָּה קִיל
יוֹתֵר וְאֶפְּלוּ בְּטָבָל גְּמוּר מוֹתֵר לְהֶאֱכִיל עֲרָאִי לְבִהֶמָּה וְעִי' שֵׁם בְּדַבְרֵי הַרְאָב"ד ז"ל
וּמִש"כ הַכ"מ ז"ל עַל אֲכִילַת עֲרָאִי דְּבִהֶמָּה אִפִּי' בַּבַּיִת דְּנִתְבָּאָר לְעִיל בְּפָרָק זֶה עַכ"ל.

נִרְאֶה דְּכּוֹנְנָתוֹ לְדִין הַעֲרָמָה שְׁכַתְּב שֵׁם בְּהִלְכָּה ו' לֹא הַבְּנִתִי דְּהֵתָם הַתִּירָא הוּא מְשׁוּם
דְּזוּרָה מְעַט מְעַט וְלֹא הָוִי גְּמֵר מְלֹאכָה אֲבָל טָבָל גְּמוּר שְׁכַבְר הוֹקְבַע מִנ"ל דְּמוֹתֵר לְהֶאֱכִיל
עֲרָאִי לְבִהֶמָּה וְאוּלַי מְפָרֵשׁ הָכִי פְּלוֹגְתָא דְּהַתּוֹסְפֵת' פ"ב דְּמַעֲשָׂרוֹת בְּעֲרִימָה בְּרֵאשׁ גְּגוּ
דַת"ק אֲמַר דְּמְאֹכִיל לְבִהֶמָּתוֹ וְרִשְׁב"א אֲמַר אִין מְאֹכִילִין עֲרָאִי לְבִהֶמָּה בְּחֻצָר דְּפִלְגִי דְּהָא
ת"ק מִתִּיר עֲרָאִי אִפִּי' בְּחֻצָר וְרִשְׁב"א אֲוֹסֵר וְפִסְק כַת"ק אֲבָל בְּתוֹסְפֵתָא נִרְאֶה שֵׁם דְּלֹא
הוֹקְבַע עַדִּין לְמַעֲשָׂר בְּרֵאשׁ גְּגוּ דְּתַנִּי הֵתָם בּוֹרֵר וְאוֹכֵל בּוֹרֵר וּמְנִיחַ עַל הַשְּׁוֹלְחָן אֲלֵמָּא
דְּהוֹמֵר עֲרָאִי גַם לְאָדָם מְשׁוּם דְּלֹא הוֹקְבַע לְמַעֲשָׂר וְכֵן מְבֹאָר בְּדַבְרֵי הַרְאָב"ד ז"ל שֵׁם
וְהַדְּבָרִים עֲתִיקִים וְאִינָם בְּרוּרִים אֲצִלִי כִי רַבּוּ פְּרִטֵי הִלְכוֹת אֵלוּ בְּמִשְׁנֵה וּגְמָרָא וּבְדַבְרֵי
הַרְמַב"ם ז"ל וּמְמַשְׁנֵה דַפ"ג דְּמַעֲשָׂרוֹת הַחֲרוּבִין עַד שְׁלֹא פִינְסוֹן לְרֵאשׁ הַגַּג מוֹרִיד מֵהֶם
לְבִהֶמָּה מְפִנִי שְׁהוּא מַחֲזִיר הַמוֹתֵר מְשַׁמַּע נְמִי דְאַפִּי' קוֹדֵם גְּמֵר מְלֹאכָה לֹא הוֹמֵר אֲלֵא
אֲכִילַת עֲרָאִי וְכִמוֹ שְׁכַתְּב הַרְמַב"ם ז"ל שֵׁם בַפ"ג הַנ"ל עַכ"פ לְדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל ע"כ
טַעֲמָא דְאַיְסוּר אֲכִילַת בְּהֶמָּה בְּטָבָל לֹא מְשׁוּם הַנָּאָה שְׁל פִּילּוּי הוּא דַא"כ אִפִּי' עֲרָאִי
לִיתְסַר וְצ"ל דַס"ל לְהַרְמַב"ם ז"ל כַמִּש"כ הַתּוֹס' בְּשֵׁם פִי' הַקּוֹנְטֵרַס בְּשַׁבַּת דְּאִין מְדַלִיקִין
בְּטָבָל טַמָּא דְּוָקָא אֲבָל בְּטַהוֹר מוֹתֵר וּבְרִש"י לְפִנְיָנוּ בְּשַׁבַּת פְּתִיב אִיפְכָא דַכַּש"כ בְּטַהוֹר
דְּאִין מְדַלִיקִין וְכ"כ הַתּוֹס' ז"ל בִּיבְמוֹת דַף ס"ו בְּשֵׁם פִי' הַקּוֹנְטֵרַס בְּשַׁבַּת דַכַּש"כ בְּטַהוֹר
ע"ש וְעִינּוֹ לְעִיל פָּרָק הַקּוֹמֵץ רַבָּה דַף ל"א דְּמַשְׁמַע דְּבִתְבוּאָה שְׁל פּוֹתִי חֲזִיב מְדַרְבְּנָן
וְע"ש בַתּוֹס' ז"ל וְלֹא מְשׁוּם גְּזִירָה דַבַּע"כ אֲלֵא בִיד יִשְׂרָאֵל לֹא פְּטָרוּהוּ לְגַמְרֵי בִין לְמ"ד
יֵשׁ קִנְיָן כּו' בִין לְמ"ד מִקְרוּחַ פּוֹטֵר וְהָא דְשָׁקִיל וְטָרִי הַש"ס בְּגִזְרָה דַבַּע"כ הִינּוּ
בְּתְבוּאָה שְׁפִיד א"י עֲצָמוּ בְּהָא ס"ל לר"פ וְרַבִּינָא דְמִיפְטֵר לְגַמְרֵי וְאִין תְּרוּמָתוֹ תְּרוּמָה
פְּמוֹ חִלָּה וְהָוִי א"ש בְּזֵה קְוִשְׁיַת הַתּוֹס' ז"ל מְהָא דַר"ש אֲוֹמַר דְּמֵאִי אֲלֵא דַא"כ בְּחִלָּה
נְמִי כִי לְקַח יִשְׂרָאֵל עֵיסָה מְגוֹלְגֵלַת מֵא"י לִיחֲזִיב מְדַרְבְּנָן פִּינּוֹן שְׁבָא לִיד יִשְׂרָאֵל וְלֹא
מְשַׁמַּע הָכִי מְמַשְׁנֵה דְהִי לוֹ עֵיסָה עַד שְׁלֹא נִתְגַזֵּיר כּו' וְדו"ק: שֵׁם מְשַׁנָּה בָּא לוֹ לְעַשְׂרוֹן
נָתַן עֲלֵי שְׁמָנוּ וּלְבוֹנָתוֹ.

עִינּוֹ בַפִּי הַמְשַׁנָּה לְהַרְמַב"ם ז"ל שְׁכַתְּב נָתַן עֲלֵי שְׁמָנוּ כּו' הִינּוּ בְיוֹם ט"ז כּו' כְּתַב פֶּן
לְהוֹצִיא מִמְשַׁמְעוֹת לְשׁוֹן הַמְשַׁנָּה שְׁסִידֵר הַפֶּל כַא' הַקְצִירָה וּשְׁאָר מְלֹאכּוֹת שְׁהֵם בְּלִילָה
בָּא לוֹ לְעַשְׂרוֹן כּו' מְשַׁמַּע קֶצֶת דְּהַפֶּל הִי בְּמַעֲמַד אַחַד לְזֵה פִי' דַל"ד אֲלֵא זֵה הִי בְיוֹם
שְׁשֵׁה עֶשֶׂר וְכ"כ בְּחִיבּוּרוֹ פ"ז מֵה' תו"מ הִלְכָּה י"ב וְלוֹקַחִין זֵה הָעַשְׂרוֹן שְׁל סֵלַת
הַשְּׁעוּרִים וּבּוֹלְלִין אוֹתוֹ בְּלִיגָה שְׁמֵן בְּשִׁשָּׁה עֶשֶׂר בְּנִיסוֹן דְּלַכְאוּרָה מִיּוֹתֵר הוּא דְכַבֵּר כְּתַב
בְּהֵאִי פִירְקָא דְזִמְנוֹ בְּשִׁשָּׁה עֶשֶׂר הוּא אֲלֵא אֲתִי לְאַשְׁמַעִינּוּ דְזִמְנוֹ בְיוֹם ט"ז מֵהֵאִי מַעֲשֵׂה
וְאִילָף וְכַמִּש"כ בַּפִּי הַמְשַׁנָּה וְהָא דַתְנּוֹן נָתַן עֲלֵי שְׁמָנוּ וּלְבוֹנָתוֹ מְשַׁמַּע דְּנִתְּנָה הַלְבוּנָה

קונדום הקמיצה והבליל' ול"ד הוא אלא הלבונה נותן באחרונה וכמ"ש הרמב"ם ז"ל בסדר
כל המנחות בה' מעה"ק וכ"כ פאן בפ' הג"ל והקשו התוס' ז"ל אמאי לא תני מלח בהאי
סידרא וכה"ג יש לדקדק במשנה דסוטה פ"ג דתנן נמי הניף והגיש קמץ והקטיר ולא תני
ומלח דהא מליחה בקומץ הוא וכמש"כ לעיל בפ"ב וצ"ל דסמך בזה אפלקא דכל
הקרבנות טעונים מלח ואין מקום לומר דאלו שהם מן השעור' יצאו מפלל מליחה אע"פ
שיש מי שכתב פן אין דברים אלו נראין ועי' תוי"ט ז"ל ובתוסח"ה במתני': שם משנה
משקרב העומר יוצאין ומוצאין שוקי ירושלים מלאין כו' שלא ברצון חכמים משום
גזירה שפא יאכל מהם ור"י אומר ברצון חכמים היו עושין דלא גזרינו שפא יאכל ופריף
הש"ס דר"י אדר"י מהא דגזר גבי חמץ שפא יאכל ומשני דהכא בחדש לא התירו לו
אלא ע"י שינוי קימוץ ורחיניא דידא וע"ג נפה ופריף ממתניתין דקוצרין בית השלחין כו'
אע"ג דדינא דאורייתא אחי לאשמעינו דבבית השלחין אין בה משום איסור קצירה קונדום
לעומר דאיסור תורה הוא מ"מ משמע מינה דלכתחלה קוצרין ואפי' מדרבנן שרי ולא
גזרינו שפא יאכל ומסיק דלר"י חדש שאני דבדל מיניה וש"מ דלר"מ דגזר בחדש ג"כ
אסור לקצור בית השלחין והקשו התוס' ז"ל בד"ה אבל לא גודשין הא ר"מ אמר לקמן
דאנשי יריחו קוצרין ברצון חכמים ותי' דקצירה דנוקא שרי לר"מ ולא גזר משום דאיכא
פסידא ובקמח וקלי הוא דגזר והקשו א"כ לר"י נמי מאי פריק מקמיצה אחמץ דילמא
בקצירה לא גזר משום פסידא ותי' דאי משום פסידא לא גזר כש"כ דלא הוי ליה למיגזר
בחמץ משום מצות ביעור וקשה לי לפ"ז מאי פריף דרבנן אדרבנן דבקמח וקלי גזרו
ובחמץ לא גזרו לישיני דלהכי לא גזרו בחמץ משום מצות ביעור פי היכי דלא גזרו
בקצירה משום פסידא ונחמץ עדיף משום מצות ביעור וכבר עמדו ע"ז המהרש"ל
והמרש"א ז"ל בפסחים שם ע"ש א"ש ול"נ דבית דמסיק לר"י דחמץ לא בדיל מיניה
ולא דמי לקצירה דשרי משום פסידא תו לא מסתבר למימר לרבנן דגזרי אפי' בחדש
דבדיל מיניה דבחמץ לא גזרו משום מצות ביעור.

ועוד י"ל דתתי זמני איכא בבדיקה בתוך המועד ולאחר המועד בתוך המועד איכא
מצות ביעור שלא יעבור בבל יראה ועלה פריף לר"י מ"ש דהכא גזר אע"ג דאיכא מצות
ביעור ובקצירה לא גזר אבל דרבנן אדרבנן קשיא מלאחר המועד דתו ליכא מצות ביעור
ואפ"ה לא גזרו והכא בקמח וקלי גזרו ולמסקנא לר"י מסתבר יותר למיגזר שפא יאכל
בחמץ דלא בדיל מיניה ולרבנן מסתבר יותר למיגזר בחדש אבל חמץ דהוא עצמו מחזר
עליו לשורפו יאכל ממנו ומ"מ לא דמי גזירה דרבנן בחדש לגזירה דר"י בחמץ דלרבנן
אע"ג דגזרו בחדש מ"מ אין מוחזר בידם וכדתנן שלא ברצון חכמים לחוד ואלו אליכא
דר"י דגזר בחמץ משמע דיש למחות בידו ויתבאר בזה לקמן גבי הא דאנשי יריחו.

והרמב"ם ז"ל לא פתב אלא מתניתין דקוצרין בית השלחין כו' והו' דקמח וקלי השמיט
ובפ"י המשנה פתב דהלכה כר"י דמותר לעשות קמח וקלי ואפי' בלא שינוי כדמסיק מהא
דקוצרין כו' אבל מדלא פתב פן בחיבורו נראה דפסק כת"ק דאסור לעשות קמח וקלי
והא דאמרינו בגמרא מתוך שלא התרתה אלא ע"י קיטוף ופירש"י דקצירה בלא"ה אסור
מה"ת משמע קצת דקצירה אסורה עד הבאת העומר דאי עד קצירה לחוד א"כ אחר
קצירת העומר מותר לקצור פזרכו ובאותו קצירה אמאי לא גזרינו שפא יאכל אבל
הרמב"ם ז"ל פתב דאינו אסור אלא קונדום קצירה ועיין כ"מ ז"ל ובה"ז ז"ל ויתבאר לקמן

בְּזֶה מ"מ נִרְאָה מְזֵה דס"ל ו"ל כר"י דְּלֹא גְזַרְיֵנוּ שְׁמָא יֵאָכֵל דאל"ה אָסוּר מְדַרְבְּנוּ עַד הַבָּאָת הַעֲוָר וְלֹא הִתִּירוּ אֶלָּא בְּבֵית הַשְּׁלַחִין וְגַם בְּזֶה יִתְבָּאָר לְקַמְן בּס"ד: דָּף סח תוּס' בּד"ה קוּצְרִין בֵּית הַשְּׁלַחִין כו'.

הָאָרִיכוּ ו"ל לְדַקְדָּק אַמַּאי תַּנּוּ הֵכָא בֵּית הַשְּׁלַחִין לַחֲוִיד וְלֹא תַּנּוּ בֵּית הַזְּבֻלִים וּבֵית הָאֵילָן דְּחַד טַעְמָא לְהוּ וְאִין מְבִיאִין מְהֵם לְכַתְחֻלָּה וּבְאַמַּת קִשָּׁה לִי הָאִי טַעְמָא הָא טַעְמָא דְאִין מְבִיאִין מְהֵן לְכַתְחֻלָּה לְאוּ דְאִיפָּא אֵיזָה קָרָא לְמַעוּטֵי אֶלָּא דְלֹא שִׁינָה הֵכ' וּכְמִשְׁמַעוֹת הַתּוּס' בְּפִסְחִים דָּף י"א דְהִיכֵן מְצִינוּ קָרָא לְזֶה לְמַעוּטֵי אֶלָּא וְדָאִי הָא דְלְכַתְחֻלָּה לֹא יָבִיא הוּא מְשׁוּם דְכַחוּשִׁים הֵם וְלֹא הוּי מְבַחֵר נְדָרֵיהּ כְּמוֹ קִרְבָּן פְּחוּשׁ בְּבִהְמָה וְאִם כֵּן הָאִיךָ קוּרִין בְּהוּ מְמָקוּם שְׂאִי אַתָּה מְבִיא וְכֵן נִרְאָה מְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ו"ל בּפ"י מֵה' אִיסוּרֵי מִזְבֵּחַ דְחֻשִׁיב בְּהִדֵּי הַגֵּי שְׂדֵה שְׁלֵא נָרָה וְעַבְדָּה דכ"ז אֵינוּ אֶלָּא מְשׁוּם דְאִינוּ מִן הַמְּוֹבָחָר וְכַתְּבוּ הַתּוּס' ו"ל דְּבְאַמַּת אִיסוּר קְצִירָה דְאוּרְיִיתָא בְּכָל הַגֵּי מוֹתָר אֶלָּא מְדַרְבְּנוּ אָסוּר כְּמוֹ גְדִישָׁה וְדוֹקָא בֵּית הַשְּׁלַחִין הִתִּירוּ מְשׁוּם פְּסִידָא וּא"כ לכ"ע אָסוּר מְדַרְבְּנוּ לְקַצוֹר עַד הַבָּאָת הַעֲוָר וּר"י לֹא הִתִּיר אֶלָּא לְעֲשׂוֹת קַמַּח וְקֵלִי מְשׁוּם עוֹלֵי רְגֻלִים.

וּכְבָר כְּתַבְתִּי דְמִלְשׁוֹן הַרְמַב"ם נִרְאָה דְאַחַר קְצִירָה קוֹדֵם הַבָּאָה מוֹתָר לְקַצוֹר כָּל תְּבוּאָה וְלֹא נֶאֱסַר מְשׁוּם גְזִירָה וְאִם כֵּן לְדִידָהּ מֵאִי אִירָא בֵּית הַשְּׁלַחִין שְׂבַעֲמָקִים כָּל הַגֵּי לְיִשְׁתַּרְי פִּינוּ דְגְזִירָה דְשְׂמָא אֶכֶל לִית לָן וּבְאַמַּת לְשׁוֹן הַתּוּסְפָתָא וְהַת"כ שְׁנֵיהֶם מְכּוּוֹנִים דְלֹא הִתִּירוּ אֶלָּא בֵּית הַשְּׁלַחִין שְׂבַעֲמָקִים.

וּכְבָר כְּתַבוּ הַתּוּס' ו"ל דְקִשָּׁה לּוֹמַר דְשָׁל בֵּית הַשְּׁלַחִין שְׂבַעֲמָקִים פְּסוּל לְגַמְרֵי דְפְסוּל זֶה לֹא מְצִינוּ וּמִש"כ דְמִקְצִירְכֶם שָׁל כּוֹלְכֶם יִלְפִינוּ דְפְסוּל לְעוֹמֵר ג"כ אֵינוּ מוֹכַח וְהִי' נִרְאָה דְמִקְצִירְכֶם שָׁל כּוֹלְכֶם יִלְפִינוּ דְלֹא נֶאֱסַר אֶלָּא קְצִיר שְׂהִיא כְּסוּדַר הַקְּצִיר לְכוֹלֵם אֶבֶל בֵּית הַשְּׁלַחִין שְׂבַעֲמָקִים כְּקִשָּׁר קוֹדֵם לְכוֹלֵם דְמִמְהָר לְהַתְּבַשֵּׁל זֶה לֹא נֶאֱסַר וְיֵשׁ לְכָאן בְּזֶה גַם הָא דְאִמְרֵינוּ לְקַמְן מְמָקוּם שְׂאִי אַתָּה מְבִיא הֵיִינוּ דְאִינוּ מְבִיא עוֹמֵר מְמָנוּ דְכָבֵר עֲבָרָה זְמַן קְצִירָתוֹ קוֹדֵם זְמַן עוֹמֵר וּמִצְנַת עוֹמֵר לְהִבִּיא כְּרָמֵל וְזֶה כְּבָר נִתְיַבֵּשׁ אִפִּי' לֹא יִקְצְרוּנוּ פִּינוּ דְזְמַן קְצִירָתוֹ כְּבָר הִגִּיעַ וְכִינוּ דְאִיפָּא תַרְתִּי שְׂאִינוּ קְצִיר שָׁל כּוֹלְכֶם וְגַם אֵינוּ מְבִיא לְכַתְחֻלָּה מְמָנוּ הַתּוּרָה הִתִּירָה קְצִירָתוֹ אֶבֶל כָּל הַגֵּי דְלְכַתְחֻלָּה לֹא יָבִיא שְׂפִיר מִיקְרֵי מְמָקוּם שְׂאִתָּה מְבִיא כְּמוֹ הַרְחִיק מִירוּשְׁלַיִם דְלְכַתְחֻלָּה לֹא יָבִיא וְאִפ"ה אָסוּר לְקַצוֹר אֶבֶל מִפִּי' הַמְשָׁנָה מְשַׁמַּע דְמְשׁוּם דְלְכַתְחֻלָּה לֹא יָבִיא מִבֵּית הַשְּׁלַחִין: שָׁם מְשָׁנָה הַרְחוּקִים מוֹתָרִין מְחֻצוֹת הַיּוֹם לְפִי שְׂאִין ב"ד מְתַעֲצָלִין בּוּ.

לְפַמ"ש הַרְמַב"ם ו"ל דְקוֹמְצִין אוֹתוֹ אַחַר מוּסַף הַיּוֹם כְּמִבְּנָאָר בּפ"י מֵה' הַנְּ"ל א"כ אִין כְּאֵן עֲצָלוֹת דְהָא מוּסָפִים עֲצָמָן זְמַן בְּשֵׁשׁ וּמִמִּילָא נַעֲשָׂה הַעֲוָר אַחַר שֵׁשׁ כְּדִמְשַׁמַּע רִישׁ פָּרָק תַּמִּיד נִשְׁחַט דְאִין מְקַדִּימִין מוּסָפִין מְשֵׁשׁ שְׂהוּא חֻצוֹת הַיּוֹם וּכְמ"ש רִש"י ו"ל שָׁם וְצ"ל דְבָאוֹתוֹ יוֹם מְקַדִּימִין הַמוּסָפִים כְּדִי לְמַהֵר הֵיתָר חֲדָשׁ אֶבֶל לְשׁוֹן שְׂאִין מְתַעֲצָלִין בּוּ אֵינוּ מְיֻשָּׁב וְהוּי לִיהַ לְמִיתְגֵי מְפִנֵי שִׁב"ד זְרִיזִין בּוּ וְכַתְּבַר הַרְמַב"ם ו"ל בּפ"י הַמְשָׁנָה דְצָרִיף שְׂיַדַע חֻצוֹת הַיּוֹם שְׂבִירוּשְׁלַיִם דְזְמַן חֻצֵי הַיּוֹם מְשַׁתְּנָה לְפִי אֲנֹפֵן הָאָרְצוֹת.

וְיֵשׁ לְדַקְדָּק לְמ"ד הָאִיר הַמְזַרְח מִתִּיר אִי צָרִיף דְוֹקָא הָאִיר הַמְזַרְח עֲדִיין וְטַעַם הַסְּפָק הוּא דִי"ל דְנֵהִי דְהָאִיר הַמְזַרְח מִתִּיר הֵיִינוּ מְשׁוּם דְכָבֵר יוֹם שְׂרָאוִי לְהַקְרָבָה וְכָל שְׁלֵא הָאִיר בִּירוּשְׁלַיִם עֲדִיין לֹא הִגִּיעַ יוֹם שְׂרָאוִי לְהַקְרָבָה אַע"ג דְהָאִיר בְּשָׂאָר מְקוֹמוֹת וְנִרְאָה

דאָזלינגן בָּזֶה כ"א לפי מקומו פי היכי דלמ"ד עד עֶצֶם כּוּלִי יוֹמָא מִשְׁמַע וְשָׂרִי בְּאוּרְתָא דְשִׁיבְסָר נִגְהִי תַמְנִיסָר וְלֹא מְצִינוּ שְׁצָרִיף דְלִדְקָדֵק בְּעֵבֹר הַיּוֹם בִּירוּשָׁלַיִם דְּנוֹקָא אֱלָא כ"א לפי מקומו ה"נ לְמ"ד הָאִיר הַמְזַרְחָ מִתִּיר כ"א לפי מקומו הוּא וּלְפִי מ"ש דְּאִין ב"ד מִתְעַצְלִין בּוּ הִינְנוּ שְׁהִיוּ זְרִיזִין יוֹתֵר מְסַדֵּר כָּל הַיָּמִים לְהַקְדִּים הַמוּסָף קוֹדֵם שֶׁשׁ וְקָשָׁה קִצְתָּ מַה שְׁהִבִּיאוּ ר"ש ור"נ לְאִידָף לִישָׁנָא בְּפ' בְּכַל מְעַרְבִין רְאִיָּה מְזִה דְחִזְקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ אוֹ אִיפְכָא מְהָא הָכָא ע"כ כד' לְחוּד הוּא דְעֵבְדִי כּוּן יִתֵּר עַל שְׁלִיחוּתָן לְהַקְדִּים הַמוּסָף לְזַמֵּן כָּל יְמֵי הַמוּסָף וְעִי' תוּס' ו"ל שָׁם: שָׁם גְּמָרָא רַב וְשְׁמוּאֵל כו' ר"י ור"ל כו' וּבְזַמֵּן שְׁאִין בַּהֲמ"ק כְּמוֹהוּ מוֹדוּ דְהָאִיר הַמְזַרְחָ מִתִּיר וּפְלִגְתִּינְהוּ בְּזַמֵּן שְׁבַהֲמ"ק קִיָּים רַב וְשְׁמוּאֵל אָמְרִי דְהֵעֵנְמָר מִתִּיר ור"י ור"ל אָמְרִי דְאָפִילוּ בְּזַמֵּן עוֹנָמָר הָאִיר הַמְזַרְחָ מִתִּיר וְלִמְצוֹנָה בְּעֵלְמָא צָרִיף לְהַמְתִּין עַל הַקְּרַבְתָּ הָעוֹנָמָר וּכְבָר כְּתָבוּ הַתּוֹס' ו"ל בְּרִישׁ מְכִילְתִּין דְאָפִילוּ אִיסוּר עֲשֵׂה לִיכָּא בְּדִקְרִי לָהּ מִן הַמְּוֹתֵר לִישָׁרְאֵל לר"ל אַחַר שְׁהָאִיר הַמְזַרְחָ וּפְרִיף הַש"מ לר"י ור"ל מְהָא דְהַתְקִין רִיב"ז שְׁיָהָא יוֹם הַגָּף כְּפִלוּ אִיסוּר גְּזִירָה שְׁמָא יְבָנָה הַמְקַדָּשׁ וַיֹּאמְרוּ ג"כ הָאִיר הַמְזַרְחָ מִתִּיר וּמִשׁוּם מְצוֹנָה בְּעֵלְמָא לֹא הוּ"ל לְמִיגְזוּר וּמִסִּיק דְרִיב"ז מַה"ת קְאָמֵר וְכר"י וְהַקְּשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל כִּינּוּן דְלר"י ור"ל רִיב"ז ג"כ מַה"ת דְּרִישׁ וְהַתְקִין דְּכָל הַיּוֹם אִיסוּר א"כ מִנ"ל כָּלֵל דְאִיכָּא מֵאן דְּפִלִּיג עֲלֵיהּ וּס"ל דְהָאִיר הַמְזַרְחָ מִתִּיר וְאִין כָּאֵן קוֹשְׁיָא כ"כ דְהָא פְּלוּגְתָּא דְתַנְאִי הוּא כְּלִישָׁנָא דְעַד בְּקָרָא אִי עַד בְּכָלֵל אוֹ עַד וְלֹא עַד בְּכָלֵל כְּדִאִיתָא בְּנִזִּיר דָּף ו' וְסָבְרוּ כְּהִיא תַנְאִי וְלֹא עַד בְּכָלֵל אֱלָא דְהָא תַקְשִׁי אִטּוּ פְּלִיגִי עַל תַּקְנֵתָא דְרִיב"ז כִּינּוּן דְלֹא שְׁיִיף לְהִיגְזוּר לְדִידְהוּ.

שׁוּב רְאִיתִי סוּגְיָא שְׁלִמָּה בִירוּשָׁלַיִם פ"א דְחִלָּה וּמְבֹנָאָר שָׁם כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹסָפ' ו"ל דְּמִיָּתִי הֵתֵם פְּלוּגְתָּא זוּ בְּשֵׁם חִזְקָי' ור' יוֹחָנָן חִזְקָי' אָמַר בְּשַׁעַת הַקְּרָבָן הַקְּרָבָן מִתִּיר ור"י אָמַר בְּשַׁעַת הַקְּרָבָן ג"כ הַיּוֹם מִתִּיר דְכְּתִיב עַד עֶצֶם הַיּוֹם כו' וְכְתִיב עַד הִבְיָאֲכֶם טוֹל מִבְּנֵי תִיָּים זְמַן הַבָּאָה הִינְנוּ הָאִיר הַמְזַרְחָ וּמִשְׁמַע קִצְתָּ מְזִה כִּמ"ש לְעִיל דְּבַעֲיָנוּ הָאִיר הַמְזַרְחָ בְּמָקוֹם הַקְּרָבָן דְּנוֹקָא דְנִגְהִי דְהַבָּאָה מִמֶּשׁ לֹא בְּעֵינָן אֲבָל זְמַן הַבָּאָה בְּעֵינָן וְאָמְרִינוּ הֵתֵם מוֹדָה ר"י שְׁהוּא אִיסוּר עַד הַקְּרָבָן וּפְלִיגִי אֵלִיבִיָּה דר"מ ר' יְרֵמְיָה אָמַר אִיסוּרוֹ ד"ת לר"י ור' יוֹנָה ור' יוֹסִי אָמְרִי תַרְוֵנוּיָהוּן אִיסוּרוֹ מְדַבְּרִיָּהֶם וּמִיָּתִי ר' יוֹסִי רְאִיָּה דְאִיסוּרוֹ מְדַבְּרִיָּהֶם מְהָא דְאָמַר ר"י אִם הִבִּיא מְנַחָה קוֹדֵם לְעוֹנָמָר בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר כָּשֶׁר אִין תִּימַר אִיסוּרוֹ ד"ת הִיא שְׁשֵׁה עָשָׂר הִיא חֲמִשָּׁה עָשָׂר וְהֵן הֵן דְּבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל וּמִקְשִׁי הֵתֵם מְהָא דְהַתְקִין רִיב"ז שְׁיָהָא יוֹם הַגָּף כְּפִלוּ אִיסוּר אִין תִּימַר אִיסוּרוֹ ד"ת נִיחָא אֱלָא אִין תִּימַר אִיסוּרוֹ מְדַבְּרִיָּהֶם וְכִי עוֹשִׂין תַּקְנָה לְתַקְנָה הָא גּוּפָא שְׁנַאָסֵר עַד הַקְּרָבָן בְּזַמֵּן הַקְּרָבָן תַּקְנָה הִיא מְדַבְּרִיָּהֶם וְלָמָּה תִּיקֵן רִיב"ז עוֹד תַּקְנָה אַחֲרַת לְאַסוּר כָּל הַיּוֹם אָמַר ר' יוֹסִי בַר בּוֹן מְפָנִי הֲרַחֲוִקִים מִשְׁמַע דְּאִתִּי לְתַרוּצֵי קוֹשְׁיָן וְאִין זֶה מוּבָן דְּמְפָנִי רַחֲוִקִים ג"כ לָמָּה לִיָּה לְתַקוּנֵי כִינּוּן דְּעַד חֲצוֹת ג"כ אִינוּ אֱלָא מְדַבְּרִיָּהֶם וּפ"ל דְּנוֹקָא בְּזַמֵּן שְׁיִישׁ קְרָבָן לֹא עָשׂוּ תַקְנָה אֱלָא עַד הַקְּרָבָן אֲבָל מִשְׁחַרְבַּ בִּיהֲמ"ק וְלִיכָּא קְרָבָן רְאָה רִיב"ז לְתַמְנָן אִיסוּר כָּל הַיּוֹם וְלֹא עַד חֲצוֹת שְׁלֹא לִיתָן זְמַן כ"א בְּיָדוֹ וּבְפִרְטָא לְפִי מִש"כ הַרְמְב"ם ו"ל דְּבַעֲיָנוּ דְּנוֹקָא חֲצוֹת שְׁבִירוּשָׁלַיִם וּבְזַמֵּן הַקְּרָבָן לֹא רְצוּ לְאַסוּר הֲרַחֲוִקִים כָּל הַיּוֹם לְהוֹסִיף אִיסוּר גַּם אַחַר הַקְּרָבָה אֲבָל מִשְׁחַרְבַּ בִּיהֲמ"ק תַּקְנָה גְּדוּלָּה הִיא לְאַסוּר כָּל הַיּוֹם וְלֹא עַד חֲצוֹת וְצ"ע וְכַה"ג פְּרִיף הַש"ס לְרִיב"ז מְחֲצוֹת וְלִהְלֵן לִישְׁתָּרִי וּבְאֲמַת קָשָׁה קִצְתָּ אִטּוּ כָּל הַגּוּלָּה יוֹדְעִין לְכַנּוּן חֲצוֹת שְׁבִירוּשָׁלַיִם וּבְעִירוּבִין פִּרְקָא בְּכַל מְעַרְבִין דְּמִיָּתִי הַש"ס רְאִיָּה מְהָא

דְּהֶרְחֻקִים מְנוֹתָרִים כּו' דְּחֻזְקָה שְׁלִיחַ עוֹשֶׂה שְׁלִיחוּתוֹ אֶפְיָלוּ בְּשֵׁל תוֹרָה וְרַב שְׁשֵׁת הוּא דְּמִיָּתִי הֵכִי וְקָאֵמַר הֵתָם וְרַב נְחֻמָּן בְּד' שְׁאֵנִי וְלִפִּי וְסֻגְיָא דְּשִׁמְעֵתִין הוּי מְצִי לְשִׁנּוּי דְּרַב נְחֻמָּן ס"ל כּר"י וּר"ל דְּאֶפִּי בְּזִמְנֵי הַמְּקַדָּשׁ הָאִיר הַמְּזַרְחַ מִתִּיר וְלִיפָא אִיסוּרָא כ"כ וי"ל דְּמ"מ הוּי אִיסוּר שְׁיֵישׁ לוֹ עֵיקָר מִן הַתּוֹרָה כְּמוֹ מַעֲשֵׂר פְּירוֹת הֵתָם וְכְמוֹ שְׁכַתְּבוּ הַתּוֹס' ז"ל שֵׁם: ע"ב גְּמָרָא ר"פ ור"ה בְּדֵר"י כּו' קְסָבְרִי חֲדָשׁ בַּח"ל דְּרַבְּנָן וְלֹא חֲזִינְשִׁי לְסַפִּיקָא וְרַבִּין דְּבִי רַב אֲשִׁי אֶכְלוּ בְּצַפְרָא דְּשִׁיבְסָר דְּרִיב"ז לְסַפִּיקָא לֹא תִקּוּן.

וְלִכְאוּרָה הוּי מְצִי לְמִימַר הֵךְ לִישְׁנָא גּוּפָא דְּלְסַפִּיקָא לֹא חֲזִינְשִׁי דְּתִקְנַת רִיב"ז מִקְלַתָּא דְּרַבְּנָן הִיא וְאִין לְחוּשׁ לְסַפִּיקָא וי"ל דְּרַבְּנָן דְּבִי רַב אֲשִׁי מְסַתְּמָא פְּרַב אֲשִׁי ס"ל דְּמַחְמִיר בְּסַפִּיקָא דְּבַר שְׁיֵישׁ לוֹ מִתִּירִין לְהֵכִי אִי לֹא דְרִיב"ז לֹא תִקּוּן לְסַפִּיקָא הִי לְהֵם לְחֲזִינְשִׁי לְסַפִּיקָא דְּחֲדָשׁ דְּבַר שְׁיֵישׁ לוֹ מִתִּירִין הוּא לְהֵכִי קָאֵמַר דְּלֹא תִקּוּן כָּלֵל לְסַפִּיקָא וּר"פ וּר"ה דְּלֹא חֲזִינְשִׁי לְסַפִּיקָא י"ל דְּלֹא ס"ל פְּרַב אֲשִׁי בְּסַפִּיקָא דְּבַר שְׁיֵישׁ לוֹ מִתִּירִין וְכְדַמְשַׁמַּע בְּרִישׁ בִּיצָה וְכְמוֹ שְׁכַבְּר כ"כ אַחֵי הַגָּאוֹן ז"ל בְּקוּוֹטְרַס חֲדָשׁ בְּשֵׁם הַג' מו"ה זְלַמָּן ז"ל מְוֹלְאָזִין וְדַבְּרִי אַחֵי הַגָּאוֹן ז"ל ג"כ נִרְאִין וּמְסַתְּבִירִין דְּבְסַפִּיקָא ח"ל בְּדַבְּרִים הַתְּלוּיִם בְּאַרְצֵי הַקְּהִילוֹ יוֹתֵר כְּמוֹ בְּתֵרוּמַת ח"ל תִּדַּע דְּהָא דְּסַפִּיקָא דְּרַבְּנָן כִּי הֵאֵי שְׁהוּא בְּחֻזְקַת אִיסוּר הִי צְרִיף לְחוּשׁ וְכְמוֹ שְׁהָאֲרַכְתִּי בְּזָה בְּעִירֻבִין בְּסֻגְיָא דְּסַפִּיקָא וְנִתְגַּלְגַּל מִבְּעוֹד יוֹם כּו' אֵלָא דּוֹקָא בַּח"ל הוּא דְּלֹא חֲזִינְשִׁי לְסַפִּיקָא.

אֶבֶל רַבְּנָן דְּבִי רַב אֲשִׁי דַס"ל חֲדָשׁ בַּח"ל דְּאוּרְיָ חֲזִינְשִׁין לְסַפִּיקָא דְּרִיב"ז ג"כ אִי סְתָמָא תִּיקְוִן לְהֵכִי קָאֵמַר דְּלֹא תִקּוּן לְסַפִּיקָא וְרַבִּינָא סְבַר לֵה כּר' יְהוּדָה דְּמַה"ת אִיסוּר כָּל הַיּוֹם וְחֲזִינְשִׁי לְסַפִּיקָא וְהָא דְּלֹא אָמַר דְּסְבַר חֲדָשׁ בַּח"ל דְּאוּרְיָתָא מְשׁוּם דְּסַמִּיף אַרְבָּנָן דְּבִי רַב אֲשִׁי וְלֹא הוֹסִיף עֲלֵיהֶם אֵלָא הָא דַס"ל דְּר"י וְעִי בְּד' אַחֵי הַג' ז"ל בְּתַכְלִית הָאֲרִיכוּת בְּזָה בְּכָל צְדָדֵי הַקּוּלְחוֹת בְּזָה וְגַם הֵרְאִשׁוּנִים ז"ל הָאֲרִיכוּ בְּזָה אֵךְ פֶּרַט הֵזָה נִרְאָה לְבָאָר מְעַט דְּמַשְׁמַע דְּמַדְרַבְּנָן לַכ"ע אִיפָא אִיסוּר חֲדָשׁ בַּח"ל וְאֵמַאי נִהְגוּ הֵיָתֵר לְגַמְרִי וְכַתְּב ז"ל דְּגַם בְּזָה לֹא גְזַרוּ אֵלָא בְּמַקּוּמוֹת הַסְּמוּכִים לֹא"י כְּמוֹ תְּרוּמָה וּמַעֲשָׂרוֹת וְכַמ"ש הַתּוֹס' ז"ל בְּקִידוּשִׁין.

וְכַתְּב אַחֵי הַגָּאוֹן ז"ל לְהוֹכִיחַ כִּן מִדְּבַרֵי ת"ק כָּל הַמְּצוֹת הַתְּלוּיּוֹת בְּאַרְצֵי אֵינָן נוֹהֲגוּ אֵלָא בְּאַרְצֵי וְאֵף מִן הָעֵרְלָה וְהַפְּלָאִים הָעֵרְלָה הִלְכָה וְהַפְּלָאִים מִד"ס וְהָא פְּלָאִים אֵין אִיסוּרָן אֵלָא מִדְּרַבְּנָן וְאֵמַאי לֹא חֲשִׁיב נְמִי חֲדָשׁ דְּאִיסוּר ג"כ מִדְּרַבְּנָן וְהַתּוֹס' ז"ל בְּקִידוּשִׁין הִבִּיאוּ דְּבַרֵי הִירוּשְׁלַמִי שְׁהַקְּשׁוּ אֵמַאי לֹא תִנִּי חֲלָה עִם עֵרְלָה וְכַלְאִים וְהַקְּשׁוּ הֵם ז"ל מִתְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת וְתִי דְּאֵין נוֹהֲגִין אֵלָא בְּסַמּוּכוֹת לֹא"י אֶבֶל אֶפְתִּי תִקְשִׁי כָּלֵלָא דְּמַתְּנִיתִין כָּל מְצוֹת כּו' אֵין נוֹהֲגוֹת אֵלָא בְּאַרְצֵי אֵהִי קָאִי הָא אֶדְרַבָּא כָּל מְצוֹת נוֹהֲגִין בַּח"ל גַּם כִּן מִדְּרַבְּנָן תְּרוּמָה וְחֲלָה וְחֲדָשׁ לְבַר מְשַׁבְּעִית וְהִיכִי תִנִּי כָּלֵלָא נִהִי דְּאֵין נוֹהֲגִין אֵלָא בְּמַדִּינּוֹת הַסְּמוּכִין מ"מ לְשׁוֹן אֵין נוֹהֲגִין אֵלָא בְּאַרְצֵי לֹא א"ש דְּהָא נִהְגוּ בְּמַקּוּמוֹת בַּח"ל ג"כ.

וְהִי נִרְאָה דְּמִתְּרוּמָה וְחֲלָה לֹא תִקְשִׁי דְּאִיסוּרֵיהוּ לֹא נִהוּג אֵלָא בֹא"י אֶבֶל בַּח"ל לִיפָא אִיסוּר טָבֵל כָּלֵל דְּהָא חֲלַת וְתֵרוּמַת ח"ל אוֹכַל וְהוּלְף וְאֵח"כ מְפָרִישׁ וְשִׁפִּיר תִּנּוּן בְּהוּ דְּאֵין נוֹהֲגִין אֵלָא בְּאַרְצֵי וְהַפְּרָשָׁה לְבַד הוּא דְּמִקְיָנוּ רַבְּנָן אֶבֶל אִיסוּר לִיפָא אֶבֶל עֵרְלָה וְכַלְאִים אִיסוּרָן נוֹהֲגִין גַּם בַּח"ל אֶבֶל מִחֲדָשׁ וְדֹאִי תִקְשִׁי אֵמַאי לֹא חֲשִׁיב לִיה ת"ק בְּהִדִּי עֵרְלָה

ובכלאים פנין דאיסורו נוהג בח"ל ומד' ר"א דהוסיף אף החדש משמע דלת"ק חדש אינו נוהג אלא בארץ אפילו מדרבנן ודוקא פלאים הוא דאסירי בח"ל מדרבנן.

ועוד יש לדקדק מ"ט גזרו ביה רבנן בחדש בח"ל דבכלאים אמרינן בקודשין פנין דכלאי הפרם איסור הנאה הוא גזרו גם בח"ל ובחלה גם פן איפא טעמא שלא תשתפח תורת חלה מישאל כמ"ש הרמב"ם ז"ל בה' בפורים דדבר הרגיל הוא אבל חדש מ"ט גזרו ביה רבנן וידברי הרמב"ם ז"ל דספירת העומר היא מצוה הנוהגת בכל זמן יש לומר פנין דמצוה לספור לעומר גזרו ג"כ על החדש דאל"ה עומר למה אבל למ"ד דספירה ג"כ זכר למקדש הוא קשה לכאורה וצ"ל דכל זה עשו זכר למקדש האיסור והספירה או אפשר דגזרו בח"ל משום חדש של ארץ שיצא לח"ל דבאיסורו קאי פדאימתא בירושלמי בערלה ולא דמי חלה ותרומה דנפטרו אם יצאו לחוץ.

ובאמת יש לדקדק על קושיות הירושלמי אמאי לא תני חלה משמע דחלה ג"כ בכלל דמתניתין פל התלויות בארץ שהן חובת קרקע ונהרי חלה לא בא לכלל זה דלאו חובת קרקע היא דפירות ח"ל שפאו לארץ חייבין ופירות ארץ שיצאו פטורים אלמא דלאו בקרקע הדבר תלוי אלא במקום וקדושת הארץ והדברים ארנפים בזה אין מקומן פאן.

אבל קושין אמאי לא תני ת"ק חדש קושיא גדולה היא ואפ"ל דת"ק לא תני חוץ אלא במילי דאורייתא אע"ג דכלאים אין איסורן אלא מד"ס מ"מ בכלל פלאים היא הרפכת האילן דזה אסור מדאורייתא בח"ל אבל מי שאיסורו מדרבנן לחוד לא תשיב אלא דהתינוח למ"ד ערלה הלמ"מ הוא אבל למ"ד הלכות מדינה אין זה אלא מדרבנן הדק"ל פי היכי דתני חוץ מערלה ליתני חוץ מחדש ג"כ ואם נאמר דאיסור חדש למ"ד דרבנן קיל הוא כמו חלה ותרומת ח"ל דקיל איסורייהו דנאכלות למי שאין טומאה יוצא מגופו ובטילה אפילו נתערבה שנה בשנה לדברי הרמב"ם ז"ל וכדברי הירושלמי שהביאו התוס' ז"ל לעיל דף ס"ו י"ל דלהכי לא תני חוץ מן החדש משום דקיל איסורו ולא דמי לכלאים וערלה דאסורין בהנאה ונחמיר איסורייהו פאיסור תורה אפילו בח"ל ומאי דכתבנ' דהכא הוי ספק שיש לו חזקת איסור פכר פתבתי בזה בחי' יבמות אי דבר תלוי מזמן אי שיף בו חזקת איסור ולר"י ור"ל בשמעתי דאמרי האיר המזרח מתיר הא דתנן לעיל משקרב העומר היו מוצאין שוקי מלאים קמח וקלי שלא ברצון חכמים צ"ל דבזמן מעט כזה מהאיר המזרח עד שעת הקרבה לא הי' פנאי לעשות קמח וקלי אבל באותו שעה ליפא למיגזר שפא יאכל וק"ל: שם משנה אין מביאין כו'.

עיין תוי"ט ובה"ז ז"ל ועמש"כ בזה בריש מכילתין ועיין בפ"י המשנה שכתב דהא דאם הביא קודם לעומר פסול משום דאסור לקצור קודם לעומר כו' ע"ש ואין זה מוכן דמה ענין קצירה לכאן הא האי לא הותר מפללו היינו דאסור להדיוט באכילה עד שעת הקרבה: שם גמרא בעי רמב"ח ב' הלחם מהו שיתירו שלא פסדון שזרעו קודם לב' הלחם וחליף עליוהו שתי הלחם ועומר נראה דלא מיבעי' ליה אלא בתבואה אי שרי שתי הלחם קודם לעומר או שלא פסדון לא שרינו פנין דעד העומר נאסרו אפילו להדיוט וכ"ש למזבח לא אהני שתי הלחם שעבר להתירו קודם לב' הלחם דהשתא אבל לענין נסכים דעומר לא שיף בהו אם נטען בין עומר לשתי הלחם שריא להו שתי הלחם ומותר להביא מהו נסכים אפילו קודם לעומר דהא עומר מצוה לחוד דעומר מתיר להדיוט ושתי

הלקחם למזבח והיגו במנחות אבל נסכים עיקר איסורן לאו משום קודם לעומר דעומר לא שניקו בהו אלא איסורן הוא משום קודם לב' הלקח והיגו דאשרושי קודם לב' הלקח שרי' להו ב' הלקח ומותר להביא נסכי' אפי' קודם לעומר ושתי הלקח דהאינדנא דכבר שרי' להו שתי הלקח והא דאין מביאין בכורים קודם לעצרת היגו דוקא הני דזרעיהו אחר שתי הלקח דאישתקד וא"ש ולפ"ז איך ביעיא דבעי רמב"ח שתי הלקח הנצה שרי' או חנטה שריא ומאי קמיבעי' ליה בשריותא דשתי הלקח פינו דמיבעי' ליה אי שתי הלקח שרי' שלא פסדון אבל לפי הנ"ל ניחא דלעגנו פירות האילן לכורים ולנסכים ליפא אלא שריותא דשתי הלקח ואם השרישו קודם לשתי הלקח שרי' להו שתי הלקח ומיבעי' ליה בהנצה וחכטה אי הוי בהשרשה.

אבל הרמב"ם ז"ל ביאר לאיך ביעיא ג"כ בתבואה ופי' דמיבעי' לי' לרמב"ח בהנצה וחנטה דעליו אי הוי בהשרשה ולישנא דהש"ס הנצה שריא או חנטה שריא לא משמע הכי אלא כפירש"י דחנטה ונדאי שריא ובהנצה הוא דמיבעי' ליה אבל מלישנא בטר הכי השתא השרשה שריא הנצה וחנטה מיבעי' אלא הנצה דעלה וחנטה דעלה מי הוי פהשרשה משמע פדברי הרמב"ם ז"ל דבתרנוניהו מיבעי' ליה אבל הא קשיא אי בתבואה מיירי הק"ל מאי נ"מ בהשרשה דב' הלקח פינו דלא נשרשו קודם לעומר ולא הותרו עד שיבא עומר הבא וע"כ צ"ל דאת"ל קא' את"ל דב' הלקח מתיר שלא פסדון הנצה או חנטה דעליו מי הוי פהשרשה וא"כ אמאי לא פסק בביעיא קמייתא בפשיטות המתיר שלא פסדון פכל את"ל ואמאי לא קאמר הש"ס בהדיא דאת"ל קאמר וכבר דקדק הלח"מ ז"ל שם לד' ז"ל דבתבואה איפא ג"כ הנצה וחנטה עליו אמאי לא מיבעי' ליה בקודם לעומר אי הוי פהשרשה גם סיים שם פינו דספק הוא לפיכך לא יביא ואם הביא הורצה מאי קמ"ל בזה הא בלא"ה קודם לשתי הלקח אם הביא פשר ויפלא קצת שלא העירו בזה מפרשי דבריו ז"ל: דף סט גמרא חטים שזרעו בקרקע כו'.

פירש"י דמיבעי' ליה בתבואה שקצרה קודם לעומר וחסור וזרעו קודם לעומר אם התירו העומר ללקטון מן הקרקע ולאוקלון או דילמא בקרקע דמו וכי לקיט להו פגידולין דמו ולפ"ז אפי' זרע תבואה שהשרישה קודם לעומר שעבר ולא היתה צריכה להיתר עומר דהשתא מצי למיבעי' אם זרעו בקרקע ואח"כ נטלו מן הקרקע אי הוי פזריעה ונדשה וחזרו ונאסרו או לא אבל לא הי' צריף לזה אלא מיבעי' ליה פשהוא בקרקע אי בטולי לגבי ארע' ולא שרי' להו העומר דחליף עלניהו ונשארו באיסורן הראשון או דילמא העומר התירו לאכול אותן בעצמן אבל תבואה שהותרה פבר ע"י עומר וחסור וזרעה ולקט אותן מן הקרקע ודאי אין חזרין ונאסרין ע"י נתינתן בקרקע לחוד פינו שלקטון מן הקרקע פמות שהו והכי משמע פשטא דמתניתין פמבואר וכן מוכח לקמן בביעיא דרשב"פ דלא מיבעי' ליה אלא אי בטר עיקר אזלינו ושריא עומר או בטר תוספת אלמא דעיקר עצמו שפבר הותר אינו חוזר ונאסר ע"י שחזר ושתלו אלא בהתירו קאי ועיין בפ"י מה' מאכא"ס שפראה מדברי הראב"ד ז"ל איפכא וכבר פתבו בזה הכ"מ והלח"מ והמשנל"מ ז"ל ששיטת הראב"ד ז"ל נפלאה היא וכללא דהה' ביעיא אי בטלו לגבי קרקע ולא התירו העומר או פמאן דמנחי בכדא דמי אבל לא שייחזור לאיסור ע"י טמינתו בקרקע וכדמוכח מהא דשפולת שקצרה כו' ודוק עי' ב"מ דף נ"ז וברש"י ז"ל שם.

ובכ"ש"ף שם ראיתי שפתיב בשם הראב"ד ז"ל לפרש בדברי הרמב"ם ז"ל דלא מיבעי' ליה אלא אם התבואה צריכה להיתר עומר דהשתא אבל לא אם פבר הותרה ע"י עומר שעבר ע"ש ודלא פהשגתו פאן והוא פלאי.

ובאידיך בעיא לענין אונאה ושבועה פתיב הרמב"ם ז"ל בפ"ג מה' מכירה דהספק הוא אי אזלינן בתר הגזע ויש אונאה או בתר קרקע ואין אונאה וקצת שינוי לשון הוא מהא דבעי לן לענין עומר בע"כ מיבעי לן משום דבטלינהו אגב ארעא והוי פקרקע וגבי אונאה לפי לשונם ז"ל הספק הוא דהקא איפא תרתיה הגזע והקרקע לבתר מאי אזלינן אי בתר הגזע והוי מטלטלי או בתר קרקע וצ"ל דהיינו הך אי, בתר קרקע אזלינן משום דהגזע ג"כ הרי היא פקרקע דבטלי לגבי ארעא: שם תוס' בד"ה שדאי פדבעי כו'.

ע"י במ"מ פ"ק י"ג הנ"ל באנרף בזה: שם גמרא חטים שבגללי בקר כו' מהו ומסיק דמיבעיא ליה אי פסולייהו משום מאיסותא וכי זרעינהו אנדא מאיסותא או משום פחישותא והשתא נמי פחושא ולפ"ז נראה דלא מיבעי' ליה אלא לכתחלה דכחוש אינו פסול אלא לכתחלה דלאו מבחר נדרו הוא אבל בדיעבד פשר אבל הרמב"ם ז"ל בפ"ו מה' א"מ כתב דספק הוא אי אזלי מאיסותא ע"י זריעה וע"י לח"מ שם ואם פן בדיעבד נמי מיבעי' ליה דילמא לא אזיל מאיסותא ופסולים הם וזש"כ שם לפיכך לא יביא ואם הביא הורצה היינו דמספק הורצה וכמש"כ ז"ל פן בכמה מקומות דמספק הורצה אבל להאי צד דלא אזיל מאיסותא הוי פסול לגמרי וק"ל: שם גמרא חושב עליהם לאכילה כו'.

ענין בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"ב מה' טומאת אוכלין ובכ"מ ז"ל שם: שם גמרא פיל שבלע פפיפה מצרית כו' ומסיק דכלי שלם ודאי לא בטלה טומאתה דאין עולין מטומאתה אלא ע"י שינוי מעשה והרי היא פלי פמו שהיתה לא צריכה דבלעה הוצין והא דלא מיבעי' ליה בכפיפה שלימה טהורה שבלעה אי מקבלת טומאה מכאן ולהבא דהא דאין עולין מטומאתן היינו אם פבר נטמאו כמ"ש רש"י ז"ל שם אבל באמת האי פללא ל"ד אם פבר נטמאו אלא אפי' מכאן ולהבא אין עולין מטומאתן אלא ע"י שינוי מעשה אבל בלא שינוי מעשה מקבלת טומאה לעולם פמבואר בלשון הרע"ב ז"ל פכ"ה דכלים אבל בלשון הרמב"ם ז"ל פ"א מה' פלים יש לדקדק שכ' אבל פפיפה שנטמאה ובלעה פיל והקיאנה הרי היא בטומאתה ומאי איר' פבר נטמאה אמאי לא כתב רבותא טפי דמקבלת טומאה מכאן ולהבא ולא חשבינן לה פכלי גללים פיון דמתחלתה היתה פלי עץ ומסיק דמיבעי' ליה בבליעה הוצין ועבד פפיפה אי הוי פמעופל והוי פלי גללים או לא הוי עיפול ועדיין פלי עץ היא ומהא דטהרו את הפשר ליכא למירשום דהוי עיפול משום דבשר רפיד ומעצמות לחומר ג"כ לא תפשוט דעצמות קשין הן וכבר דקדקו התוס' ז"ל מחטים שבגללי בקר אם לקטן לאכילה מטמאין טומאת אוכלין וכ' דטומאת אוכלין שאני דתליא בראויה לגר כו'.

והקשו עוד מדג טהור שבלע דג טמא שאסור באכילה וכתבו פמה חילוקים בזה או דלענין איסור בכל גוונא לא הוי עיפול או דיצא דרף בית הרעי חשיב טפי פמעופל ואין צריף שיעור שהי' פמעיים וחילוק זה כתב הרמב"ם ז"ל בפ"ק כ' מה' ט"מ אבל מהא דאמרין לעיל דחטים שבגללי בקר מפסלו למנחות מצנה הקריבהו נא כו' שמעינן דלא

חשיבי כמעןפך דאי לאו הכי בלא"ה פסולין דלאו חטים הם אלא כעפר בעלמא ולא שנין
בהו מצה וקמץ ועיין ברש"י ז"ל פי"א דאהלות שהשיג על המקולין בחטה שנמצאת
בתרגולת בפסח משום דהוי עיפול והביא ראיה מהאי דמנחות פנ"ל וכבר נתארכו
דברים אלו בדברי הראשונים ז"ל ועיין בתולין במשנה דכשירה שניקה מן הטריפה
ובגמרא שם: ע"ב גמרא חטים שירדו בעבים מהו לשתי הלחם אי גם בזה בכלל
מושבתיכם אי לא ופירש"י ז"ל שבלעים העבים ספינה עם חטים והקשו התוס' ז"ל אם
גדלו בח"ל ירדו בעבים מאי אהני ע"כ פי' שנעשו ע"י גס.

והנה למנחות מסקינן לקמן במכילתין דאפילו הגדילים בעציץ פשרים אבל לענון שתי
הלחם נראה דבעינו דוקא גידולן מן הארץ וה"נ אם נעשו ע"י גס לא הוי גידולו מן הארץ
וע"כ צ"ל לשיטתם דגם בשתי הלחם שבעציץ נמי פשר וזה נודאי מקרי מושבותיכם
דמ"מ גידולין מן העפר וכי מיבעי' ליה באלו שנעשה ע"י גס אי הוי בכלל מושבותיכם
ומדמיבעי' לי בשתי הלחם ולא מיבעיא לענון עומר י"ל דס"ל לר"ז דקצירה בזמנו
מעפכת בו ובכה"ג אין פאן קצירה או משום דהעומר אינו בא אלא מן החדש ובכה"ג
אינו על חטים אלא איסור חדש וקצת סיוע מכאן לשיטת הרמב"ם ז"ל דעומר הבא מן
הישן פסול ושתי הלחם הבא מן הישן פשר וכמו שיבואר לקמן פרק פל הקרבנות כו'
בס"ד: שם גמרא שפולת שהביאה שלישי קודם לעומר ועקרה כו'.

פירש"י ז"ל ועקרה קודם לעומר כו'. עיין בחי' לנדרים בשמעטא דבצל שנטען בכרי
שדקדקתי על פירש"י ז"ל דעקרה קודם לעומר דוקא ע"ש ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה
דה"ה אם עקרה אחר העומר איפא הך בעיא ע"ש בפ"י מה' מאכא"ס עוד דקדקתי שם
מ"ש רש"י ז"ל דאי מקמי הכי עקרה הוי פשחת ולא מהני עומר למישריה ונהרי בהשרשה
לחוד ג"כ העומר מתיר צ"ל דכוננתו דמה שהי' שחת בשעת היתר העומר לא מהני
להתיר אצ"כ אם חזר ושתלה ונעשו כל הגידולים באיסור ולא שנין למיזל בתר עיקר
אלא דוקא אם הביאה שלישי בהיתר ובכל הלכתא דשמעתין ע"ש בנדריים שנתבארו
באורן בס"ד: דף ע גמרא בעי ר' אבהו שפולת שמרחה ושתלה וקרא שם תרומה
במחנה מהו כו' אמרי רבנן כו' אם פן מצינו תרומה במחנה לקרקע ותנו לא מצינו
תרומה במחנה לקרקע ולא נתבאר מקום משנה או ברייתא זו ועי' בהג"ה מהרי"פ ז"ל
ובפ"א דתרומות תנו אין תורמין ממחנה על התלוש וכ' התוס' ז"ל בקידושין דף ס"ב
ד"ה אין תורמין דלא הוי טעמא משום דלא נגמר מלאכתו דהא בתלוש הוי תרומה פד
שלא נגמרה מלאכתו ג"כ אלא מקרא ילפינן דבמחנה לא חל שם תרומה אפילו בדיעבד
וכדרשא דספרי מנו ולא מן המחנה וע"כ אתי לדיעבד דאי לכתחלה לא צריך קרא
דהא לא מידגן ע"ש ולפי סוגיא דשמעתין אשכחן מחנה שפכר נגמר מלאכתו ואפ"ה
תנו סתמא ולא מן המחנה משמע מינה דבמחנה ליכא תרומה בכל גוונא ואולי ע"ז
קאמר ותנו לא מצינו כו' אלא דא"כ מא' משני א"ל כי תנא ההיא לענון מיתה וחומש הא
אפתי תקשי הא דתנו לא מצינו תרומה במחנה פינו דבכה"ג תרומה הוא אלא דאין
חייבין עליה מיתה וחומש ואפשר אי חיובי עוד מהא דאמרינן בפסחים דף ל"ג ע"א אבל
הפריש חמץ תרומה דברי הכל אינה קדושה ופירש"י ז"ל ואפילו למאן דאמר דשרי
הנאת חמץ בפסח קאמר ועיין בתוס' בד"ה תתן לו ולא לאורו ומוקי לה דאחמיץ במחנה
דלא הי' לה שעת הפושר לתרומה דאין תרומה בעי למיפשט דליכא תרומה במחנה

דאל"ה אכתי איפא ליה שעת הפנשר ומשני דלענן איחייבי מיתה וחנמש לא אשפחן
במחנבר ולא חשיב שעת הפנשר פיון דבעודה מחנברת אין עליה פל דיני תרומה אבל
גם זה אינו בע"כ לא בעי למימר דאיפא תרומה במחנבר היינו היכא דאיננו תחלה וחסל
עלי' שם טבל וע"י זריעה לא פקע הטבלאבל סתם תבואה ונדאי ליפא במחנבר ואי
אחמיז במחנבר לא היתה לה שעת הפנשר ותרמב"ם ז"ל בה' תרומות כתב להך בעיא
דהוי ספק אי חל עלי' שם תרומה וכתב ג"כ להא דאי גחין ואכיל כו' לענן תרומה
ששתלה ואי גחין ואכיל מן המחנבר פטור ממיתה וחנמש ולפ"ז צ"ע מאי איפא דאשמע
לן האי מילתא גבי תרומה מצי לאשמעינן נמי דכל איסורי גידולי קרקע כמו חדש
וכלאים דאם אכלן מן המחנבר פטור ממלקות אבל מה אעשה אם נתעלמה מאתי הלכה
זו היכא איתמרא השם יאיר עיני: שם גמרא ביצי נבלת העוף כו' עיין רש"י ותוס' ז"ל
ועי' בד' הרמב"ם ז"ל שגראית גירסתו בגירסת ר"ח ז"ל ופי' בדרך אחר ע"ש בכ"מ
ז"ל: שם גמרא הזורע פלאים בעציץ שאינו נקוב אסור וקאמר אבני אי לאשמעינן הנה
לוקה בזמן הבית מכות מרדות שפיר אבל אסור תנינא תרום משאינו נקוב כו' מלשון
הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה' פלאים נראה שפי' להא דשמואל שזרע בעציץ שאינו נקוב
בכרם ובזה כתב דלוקה מפת מרדות ע"ש וקשה אם פן ל"ל לאבני למימר תנינא מהא
דתרם משאינו נקוב כו' הא בהדיא תנן התם בסוף פ"ז דכלאים ר"ש אומר אלו ואלו
אוסרין ולא מקדשין ופי' הר"ש והרע"ב דר"ש אומר בין נקוב בין שאינו נקוב אוסרין
היינו דאסור לכתחלה לזרוע אפילו באינו נקוב ונקוב ג"כ אין מקדשין הרי מבואר דאפי'
לר"ש דמיקיל בנקוב אסור לכתחלה גם באינו נקוב וכ"ש לת"ק דאיפא איסורא ועיין
כ"מ ז"ל שם ע"כ נראה דשמואל אתי לאשמעי' דאסור לזרוע פלאים בעציץ עצמו
דאיסור דאורייתא ודאי ליפא דמן התורה לאו זריעה היא לכל הדברים התלויים בארץ
וקמ"ל שמואל דמדרבנן אסור ולנה פריף אבני דלאיסור דרבנן לא צריף לאשמעינן
דתנינא תרם משאינו נקוב כו' אלמא דחל עלי' שם תרומה וה"נ לענן פלאים דחשיב
זריעה ואסור מדרבנן לזרוע בו פלאים אע"ג דמצינו בח"ל שהקילו בכלאי זרעים ואפילו
איסור דרבנן ליפא ותרומה איפא גם בח"ל מ"מ הכא לענן עציץ שאינו נקוב מסתברא
ליה אי חשיב זריעה לענן תרומה ה"נ לענן פלאים ועיין בירוש' שם פ"ז הנ"ל דאי
דתרומת עציץ שאינו נקוב אינה מדמעת וא"כ ח"ל לענן תרומה חמיר מעציץ שאינו
נקוב דתרומת ח"ל מדמעת כמש"כ התוס' ז"ל לעיל ולענן פלאי זרעים הוי איפכא
דבח"ל מותר אבל שיטת הירושלמי דתרומת ח"ל ג"כ אינה מדמעת וכמו שהביאו התוס'
ז"ל לעיל וכ"כ הרמב"ם ז"ל וכמבואר בש"ע הלכות חלה ובדברי הרמב"ם ז"ל לא
מצאתי דין זה לענן פלאי זרעים שוב מצאתי בפ"א מה' פלאים דין פלאי זרעים ג"כ
והמ"מ בטעות הוא.

ואידי דאמרי' בדין עציץ שאינו נקוב ראיתי לבאר פאן ע"ד החומר שהחמירו יש
מהאחרונים על ד' מינים שגדלו בעציץ שאינו נקוב לפוסלן משום דלאו מן הארץ גדלי
ולענ"ד אין פאן בית מיוחד ובירושלמי שם בכלאים איתא בעי ר' יוסי מהו שיברך על
פתו המוציא לחם מן הארץ ונראה דמבעי' ליה נוסח ברכה זו מוציא לחם מן הארץ אי
מברך דכיון הגדיל בעציץ שאינו נקוב לא מיקרי גידולו מן הארץ אבל ג' ברכות שהם
מן התורה לא מבעי' ליה דלחם ונדאי הוי והמבואר בברכות ריש פרק כ"מ מדע דהא

מכשרינו לקמן לעגנו מנחות מה שנזרע בעציו ואי לא מיקרי לחם היכא פשר למנחות וכבר פתבתי לעיל גבי הא דמיבעי ליה לעגנו ב' הלחם חטים שיירדו בעבים מהו והפני' היותר נראה כפי' התוס' ו"ל שיירדו בנס אלמא אע"ג דלא נתגדלו מן הארץ פלל ומ"מ שמו עליו ומיקרי לחם וה"נ לעגנו ד' מינים שפיר הוי פרי עץ אע"ג דגדל בעציו שאינו נקוב ונרא' דגם בורא פרי העץ יכול לברך רק בורא פרי האדמה למאי דקי"ל דיצא גם על פירות האילן בעציו שאינו נקוב איפא לספוקי כמו המוציא לחם מן הארץ אבל מלשון המשנה בברכות דתנו על דבר שאין גידולו מן הארץ פלל מברך שהכל משמע דיכול לברך בפה"א על גדל בעציו שאינו נקוב דמ"מ בכלל גידולו מן הארץ הוא ועי' בס' חיי אדם מ"ש בזה: שם תוס' בד"ה תנא פוסמין ע"ש שהביאו דברי הירושלמי דמיישב לברייתא עם מתניתין פאן בנשוח פאן בכלול ועי' בדברי הגר"א ו"ל שם בחלה שפי' דר' יוסי דאמר סתם היינו דברייתא מפרש למתניתין וכפי' רש"י ו"ל ור' יונה משגי פאן בנשוח כו' וכבר נתבארו דינים אלו בדברי הראשונים ו"ל ובטור וש"ע הלכות חלה: ע"ב רש"י בד"ה אורז ודוחן לא יצא בהן ידי חובתו משום מצה עכ"ל.

ואין זה מוכן דהא בחלה קיימינו ונראה דהוא דבור בפ"ע וקאי אברייתא דברים הבאים לידי חימוץ יוצא בהם ידי חובתו משום מצה וק"ל: שם גמרא התבואה והקמחין והבציקות מצטרפין זע"ז למאי הלכת' ר"כ אמר לעגנו חדש ר"י אמר לעגנו חב"פ ר"פ אמר לעגנו מע"ש חוץ לחומה רבא אמר לעגנו טומאת אונקלין כו' צריף לדקדק במאי פליגי הני אמוראי ומאי קמ"ל דמר אמר לעגנו זה ומר אמר לעגנו זה הא תו איפא למימר לעגנו טבל ותרומה וערלה וכלאים והי' נראה דקשה להו מאי קמ"ל ברייתא דמצטרפי אהדדי פשיטא ואמר רב פהנא לעגנו חדש וקמ"ל דתבואה מצטרף עם סלת ובצק אע"ג דאי אכל פשיעור מפל חד לוקה שטים דקלי לחוד וכרמל לחוד ולחם לחוד וכדאייתא בריש פרייתות וכפי' הרמב"ם ו"ל בפ"י מהלכות מאכא"ס מ"מ פי אכל מתרוננייהו פשיעור ג"כ מצטרפו ורב יוסף אמר לעגנו חמץ בפסח ג"כ איפא רבותא אע"ג דאין טעמן שנה בחימוץ מפל מקום מצטרפין אבל ר"פ דאמר לעגנו מע"ש חוץ לחומה קשה לי מאי קמ"ל ואמאי לא אמר לעגנו שאר איסורי כמו טבל ותרומה ואינך פנ"ל ורבא אמר לעגנו טומאת אונקלין והא קמ"ל דתבואה וקמחים דומיא דבצקת למעוטי קליפת שעורים וסובין שבקמחים דלאו אונקלין ניהו כמו שפירש"י ו"ל וגם בזה יש לדקדק מאי שנא דאסיק הכא לרבא האי רבותא ולא לאויקימתא קמיייתא דלעגנו איסור חדש וחמץ ג"כ נראה דאין הקליפה והסובין מצטרפין דלאו אונקלין ניהו ובתרומות פרק י"א תנו המורסן היינו הסובין גסים מותרים בתרומה והסובים ביבשים מותרים שנטחנין היטיב ואין עמהם קמח ולחים אסורים מזה משמע דסובין עצמן אינן אסורים בתרומה וה"ה במע"ש וכן לעגנו איסור חדש וחמץ ועוד דלמסקנא משמע דלא אימעט אלא קליפת שעורים אבל קליפת חטים לא אימעט ואלו במתני' דתרומות נראה דאפילו מורסן וסובין של חטים מותרות אם לא שנאמר דדוקא פשהמורסן בפ"ע הוא דאינו ראוי לאכילה אבל פשהו מעורב עם הסלת גם הוא מצטרף בשל חטים אבל לא בשל שעורים אלא דאפתי תיקשי ממתניתין דחלה דמצטרפין לשיעור חלה הו וסובין ומורסנו וסתמא תנו משמע דאפילו בעיסה של שעורים מצטרפין כולן לשיעור חלה כשהו מעורבין עם העיסה וצ"ל דדוקא בעיסה הוא דמצטרפי כדאמרנו בשבת שכן דרו עני לאכול פתו

כו' אָבֵל הַקְּלִיפָה בַּגֶּרְעִין וְהַסּוּבִין בְּסוּלָת אֵין מִצְטָרְפִין בְּשַׁעוֹרֵין אַע"פ שֶׁהֵם מְעוֹרְבִין וּבְחֻטִּים מִצְטָרְפִי הַקְּלִיפָה עִם הַגֶּרְעִין וְהַסּוּבִין עִם הַסּוּלָת וְעֵינֵין בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל פִּי"א מֵה' תְּרוּמוֹת שֶׁכ' לְדִינָא דְמַתְּנִיתִין שֶׁפֶתַב הַחִילוּק בֵּין סוּבִין חֲדָשִׁים וַיִּשְׁנֹת ג"כ בְּסוּבִין שֶׁל חֻטִּים מִשְׁמַע קֶצֶת דְּשֶׁל שַׁעוֹרִים אֲפִילוּ חֲדָשׁוֹת מִתְּרוּת וְאַחַר כָּל הַנֶּ"ל הַקְּוִשָׁא בְּמִקוּמָה עוֹמְדָת אַמְאֵי לֹא מִסְקֵי אַמְוֹרָאֵי קַמְאֵי הָאֵי רְבוּתָא לְמַעוּטֵי קְלִיפָה וְסוּבִין שֶׁל שַׁעוֹרִים אֲלֵא דִּישׁ לְדַקְדָּק עוֹד הָא דְמִשְׁמַע מִשְׁמַעְתִּין בְּקְלִיפָה שֶׁל שַׁעוֹרִים אֵין מִצְטָרְפִין אֲבָל שַׁעוֹרִים עֲצָמָן אִנְכֹל הֵם וְאִם אֲכַל שַׁעוֹרִים חֲיִים שֶׁל אִיסוּר חֲזִיב וְהָא בְּיוֹמָא פ' יוה"כ אֲמַרִי זֵר שֶׁפֶסֶס אֵת הַשַּׁעוֹרָה מְשַׁלֵּם קָרָן וְלֹא חוֹמֶשׁ דְּכַתִּיב פִּי יֹאכַל פֶּרֶט לְמִזִּיק אֲלֵמָא דְלֹא הָוֵי אֲכִילָה כָּלֵל וַי"ל דְּנָהֵי דְלֹא הָוֵי אֲכִילָה לְעִנְיָן חוֹמֶשׁ מ"מ לְעִנְיָן אִיסוּר שֶׁפִּיר מִיִּקְרֵי אִנְכֹל וְחֲזִיב פִּי הֵיכָא דְפִטְרִינָן אֲכִילָה גִּסָּה מִחוֹמֶשׁ מְשׁוּם דְּמִזִּיק הוּא לֹו אֲבָל מ"מ אִם אֲכַל אִיסוּר אֲכִילָה גִּסָּה חֲזִיב וְכֵן מְבֹאָר בַּש"ע ס' ר"ה דְּמְבָרְכִין שֶׁהִפְלֵג גַּם עַל שַׁעוֹרִים חֲיִין וְקַמַּח ג"כ אֵין בְּרַכְתּוֹ אֲלֵא שֶׁהִפְלֵג וְאֲפִלּוּ קַמַּח חֻטִּים וְכַמֶּשׁ"כ הַתּוֹס' וְהָרָא"ש ז"ל בַּפ' כִּיצַד מְבָרְכִין וְעַי' בַּפ"א דְּטְבוּל יוֹם בְּמַשְׁנֶה שֶׁם וּבַתּוֹס' חֲדָשִׁים שֶׁם מ"ש בְּזֵה וּבַש"ע הִבִּיא הַבֵּאִיה"ט בְּשֵׁם אֲבָן הָעֶזֶר דְּאֵין מְבָרְכִים כָּלֵל עַל שַׁעוֹרִים חֲיִין (וְאֵינְנִי אֵתִי כַּעַת לְעֵינֵין בּו): שֶׁם תּוֹס' בַּד"ה אֵתִיא לְחֵם לְחֵם כּו'.

וְדַקְדְּקוּ ע"פ רש"י ז"ל אַמְאֵי לֹא קַאֲמַר הָנִי אֵין אֲוֹרָז וְדוֹחֵן לֹא כּו' וְל"נ דְּהֵכָא לֹא שִׁינְיָד כָּלֵל הָאֵי דִּיּוֹקָא דְלַעִיל גַּבִּי חֲלָה דְכַתִּיב רֵאשִׁית עֲרִיסוֹתֵיכֶם דִּיִּיק שֶׁפִּיר הָנִי אֵין אֲוֹרָז וְדוֹחֵן לֹא אַע"ג דְּדַרְדָּר לַעֲשׂוֹת מֵהֶם ג"כ עֵיפָסָה וּפֶת וּלְהִכִּי קַאֲמַר גַּז"ש מִמַּצָּה דְלֹא מִיִּקְרֵי לְחֵם אֲלֵא הֵבֵא לִידֵי חִימוּץ אֲבָל הֵכָא לְעִנְיָן אִיסוּר חֲדָשׁ וְאִיסוּר קַצִּירָה לֹא שִׁינְיָד לְמִימַר אֲוֹרָז וְדוֹחֵן לֹא דְמַאי אִירְיָא אֲוֹרָז וְדוֹחֵן וְכֹל זֶרְעוֹנֵין מ"מ אֵי נִימָא דְאִיסוּר חֲדָשׁ וּקַצִּירָה אֵינוּ אֲלֵא בְּשַׁעוֹרִים שֶׁהֶעֱוֹמַר בָּא מֵהָן א"כ כּוֹלְהוּ לִישְׁתְּרִינְוֵי אִיסוּר כָּל ה' הַמִּינִים אַע"ג דְּאֵין עוֹמֵר יְבֵא מֵהָן כָּל זֶרְעוֹנֵים לִיתְסָרוּ מְשׁוּם חֲדָשׁ וּבְקַצִּירָה לְפָנֵי הָעוֹמֵר וְהֵינּוּ דְקַאֲמַר מֵה"מ דְּהָנִי אִיסוּרֵי וְתוֹ לֹא וּמִשְׁנֵי דְאֵתִיא לְחֵם מִמַּצָּה וּקַצִּירָה רֵאשִׁית מִחֲלָה וּבִירוּשְׁלָמֵי בְּעֵי מַהוּ שִׁילְקָה עַל קְלִי שֶׁל אֲוֹרָז דְלָחֵם לֹא מִיִּקְרֵי אֲבָל אֲפִשֶׁר בְּכֹלֵל קְלִי הוּא וּמִסִּיק כָּל שִׁישְׁנוּ בְּלָחֵם יִשְׁנוּ בְּקְלִי ע"ש: שֶׁם גְּמָרָא וְאִיסוּרֵין בְּחֲדָשׁ לְפָנֵי הָעוֹמֵר וְלַקְצוֹר לְפָנֵי הַפֶּסַח כֵּן הוּא גִּירְסָא הַנְּכֹוֹנָה.

וּמִיִּיתֵי הַש"ס פְּלוּגְתָא מֵאֵי קוֹדֶם לְעוֹמֵר וּר' יוֹנָה אָמַר קוֹדֶם קַצִּירָת הָעוֹמֵר וּר' יוֹסִי ב"ז אָמַר קוֹדֶם הִבָּאת הָעוֹמֵר וּפִירֵשׁ"י ז"ל לְפִי גִירְסָא זֹו דְּבִאִיסוּר חֲדָשׁ פְּלִיגֵי וּמ"ד קוֹדֶם קַצִּירָה הֵינּוּ כַּמ"ד הָאִיר הַמְזַרְחַח מִתִּיר וּכְבָר הַקְּשׁוֹ הַתּוֹסֵפ' ז"ל עַל שִׁיטָה זֹו וְכֵן רִש"י ז"ל בְּעֲצָמוֹ ע"ש.

וּלְדִידֵי תַקְשִׁי בְּחֲדָשׁ הֵיכֵן מִצִּינָן לְמִימַר דְּאַחַר קַצִּירָה הָתֵר חֲדָשׁ הָא מ"מ לְמַצָּנָה אִיסוּר לְאֲכֹוֹל עַד אַחַר הַקְּרֵבָה וּכְדַתְּנָן לְעִיל אֲבָל בִּירוּשְׁלָמֵי חֲלָה מִיִּיתֵי אֵית תְּנֵי אִיסוּרֵין בְּחֲדָשׁ מְלַפְנֵי הַפֶּסַח וּמִסִּייע לְמ"ד הָאִיר הַמְזַרְחַח מִתִּיר וְאֵית תְּנֵי מְלַפְנֵי הָעוֹמֵר וּמִסִּייע לְמ"ד דוֹקָא קָרְבָן מִתִּיר וְזֵה כְּשִׁיטַת רִש"י ז"ל וְהַתּוֹס' ז"ל גְּרָסֵי מֵאֵי קוֹדֶם לְפֶסַח וְקַאֵי פְּלוּגְתֵיהוּ אַקַצִּירָה וּרִיב"ז אָמַר דְּקַצִּירָה ג"כ אִיסוּר עַד אַחַר הִבָּאת הָעוֹמֵר וּפְרִיָד א"ת לְעִרְבִינָהוּ וְלִתְנֵי אִיסוּר בְּחֲדָשׁ וְלַקְצוֹר לְפָנֵי הָעוֹמֵר.

וניש לדקדק מאי ס"ד למימר דאסור קצירה עד הבאה הא ראשית קצירה פתיב משמע דבקציר תליא וי"ל דכל שלא קרב העומר אסרה תורה דקצירה שמה ימצא פסול בעומר ויהי נצרה לחזור ולקצור ובמתניתין לקמן נקצר ביום פשר וא"כ יקצרו למפרע באיסור ע"כ נאסר קצירת הרשות עד אחר הבאת העומר ולא קנימא הכי במסקנא אלא כולהו מודו דקצירה לא נאסר אלא עד אחר קצירת העומר ודברי הכ"מ ו"ל אינם מובנים וכבר כתבו התו"ט ו"ל בחלה שם והבה"ז ו"ל הקא ומסיק דבהיתר השרשה פליגי ר' יונה אמר קודם הבאת העומר ור' יוסי אמר דבעינו שישיריש קודם קצירה ונקא והגיה המהרש"ק ו"ל ר' יונה אמר קודם קצירה וכדאמר לעיל ואולי אפשר לקיים ג' קודם דילן דר' יונה מיקיל בזה ור' יוסי מחמיר ולהכי למאי דס"ד דבקצירה פליגי ר' יונה לקולא דאחר קצירה מותר לקצור ור' יוסי מחמיר ואסור עד הבאה ובתר דמסיק דבהשרשה פליגי אזיל לר' יונה לקולא דאפילו לא השריש אלא עד הבאה ג"כ העומר מתיר ור' יוסי לחומרא דצריף שישיריש ונקא קודם קצירה והרע"ב ו"ל בחלה פי"א כמ"ד קודם קצירה והרמב"ם ו"ל בה' תו"מ סתם הדברים אבל בפ"י מה' מאכא"ס כתב כמ"ד קודם הבאה ע"ש וצריף לדקדק בזמן דליכא עומר מהו דין השרשה והי' נראה דלמ"ד האיר המזרח מתיר צריף שישיריש קודם שהאיר יום ט"ז אבל אם נשרש אחר שהאיר היום אסור עד עומר הבא ולמד דכל יום ט"ז אסור מן התורה אפילו לא השריש אלא קודם הערב שמש של יום ט"ז גם כן מותר דזמן היתר חדש מתיר ג"כ כל ששרישו קודם ויפלא קצת שלא ביאר הרמב"ם ו"ל דבר זה ועפ"ז לא הבנתי לשון הש"ע י"ד סי' רצ"ג תבואה שלא השרישה קודם לט"ז בניסן אסורה עד עומר הבא ולמה לי קודם ט"ז הא פסק דכל היום אסור והערב שמש של יום ט"ז הוא המתיר א"כ אפילו ביום ט"ז מותרת דבשעת היתר חדש כבר היתה מושרשת אלא דלפ"ז יש לדקדק מהא דאיתא בפסחים פרק מקום שנהגו דצריף התם וסבר ר"י י"ד מותר בעשיית מלאכה והאמר ר"י המנפש ב"ג ונעקר בידו שיתלו במקום הטיט ולא במקום הגריד ואמאי לא שתיל ב"ד דהא איכא ג' ימים להשרשה קודם לעומר י"ד וט"ו ומקצת שייבסר ומשני רבינא התם דר"י תרי מקצת היום ככולו לא אמרינן מקצת י"ד ומקצת ט"ז והא ר' יהודה אחר החורבן הי' וליכא עומר א"כ מאי הוי מקצת שייבסר הא ר' יהודה ס"ל עד עצם היום עד ועד בכלל והערב שמש של ט"ז הוא המתיר א"כ איכא כולו שייבסר.

ועוד קשה לי אפי' בזמן שקרב העומר אם נשרש אחר שקרב העומר למה יאסר כל שלא העריב שמשו של יום ט"ז ואמאי לא ניתר בזה"ז כמו אם לא קרב העומר כלל דזמן הזה הוא המתיר ה"נ כן נהי דהעומר לא התירו שלא השריש עדיין בשעת הקרבה אבל אחר שהשריש בסוף ט"ז יתירו היום.

וראיתי הלכה זו אמור בירושלמי חלה אכתוב לשונו פאן פי צריף ביאור וז"ל אם השרישו קודם לעומר העומר מתיר ר' יונה אמר קודם להבאה ר' יוסי אומר קודם לקצירה אמר ר' יונה הבאה מתרת הבאה וקצירה מתרת קצירה ר' יוסי אמר קצירה מתרת הבאה וקצירה לפי כן ר' יוסי חווי בהקצר לרבים ויטמא חזר היחיד לאיסורו ר' יונה אומר קודם לקצירה ר' יוסי אומר קודם להבאה ועיין פי"הר"א פולקא ואין הבנה לדבריו ו"ל אין צורך להצריף ע"ש ועוד תרתי פלוגתא למה לי ע"כ נראה בשטת הירושלמי דבתרתי פלוגתא קמייתא קאי על קצירה קודם לעומר וכס"ד דתלמודין רבי

אומר קונדם לקצירה ור' יוסי אומר קונדם להבאה ומפרש ר' יונה אומר קונדם לקצירה הבאה מתרת הבאה היינו דאיסור חדש תליא בהבאה וקצירה מתרת קצירה דאיסור קצירה תליא בקצירת העומר ומיד אחר קצירה הותרה קצירת הרשות ור' יוסי אומר הבאה מתרת קצירה ובהבאה דקצירה ג"כ אסורה עד הבאה ומפרש טעמא אמאי תליא קצירה בהבאה ומסיק לפום פן ר"י חווי פ"י היינו טעמא דר' יוסי בשקצר לרבים ונטמא חזר היחיד לאיסור להכי אסור קצירה עד אחר הבאה וכמ"ש לעיל.

ותו מיייתי פלוגתא אחריתי בהשרשה ר' יונה אומר קונדם לקצירה דוקא היינו קונדם יום ט"ז ור' יוסי אומר קונדם להבאה ואמר ר' יונה מילתא דכהנא מסייעא לי דכהנא אומר ואם תקריב מנחת בכוריה זו ביפרה האחרת לא ביפרה מזה ילפינן דהעומר מתיר אפילו אלו שלא ביפרה אפילו עשבים ואפילו השרשה ולא קונדם לקצירה אנו קיימין דזו ביפרה היינו לקצירה ועוד מן הדא המנכש ב"ג כו' הרי יש פאן י"ג וי"ד וט"ו ש"מ דקונדם לקצירה בעינו שישיריש דאל"ה ב"ד נמי איפא ג' ימים וקקושית הש"ס דילן ומשגי ר' יוסי תיפטר מתניתא במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה ב"ד וכדאיתא בפסחים ומשמיה דר' אבינא הוא דקאמר הכי ור' אבינא היינו רבינא הרי דלשיטת הירושלמי לא תירץ רבינא האי שנינויא דתרי מקצת היום ככולו לא אמרינן ומטעם הנ"ל דאיפא כל היום והכי ס"ל לרבינא לעיל דכל היום אסור וסוף היום הוא המתיר והדברים בבאיור דברי הירושלמי המה אמתים עכ"ז עדיין צ"ע ובדין השרשה ג' ימים ע"י בבאיורי הגר"א ו"ל שגראה לו דחוק לומר דכולהו תנאי מודו בנרעים דסגי בקליטה ג' ימים וע"י בספרו של אחי הג' ו"ל שכתב ראיות ברורות לזה דבנרעים לא פליגי וכן משמע משיטת הירושלמי דסתמא קתני להא דהמנכש ולא בשם ר' יהודה אלא כולהו מודו בזה.

וראיתי שם בירושלמי עוד הלכה אחת שצריכה ביאור דמיבעי ליה התם אהא דתנו ואם לאו אסורין עד שיבא עומר הבא ר"א שאל מהו שיבא עומר מהן היינו באלו שגזרעו קונדם לעומר ולא נשרשו מהו שיבא עומר הבא ר"א שאל מה שיבא עומר מהן אפשר חדש וישן אין מזע"ז ואת אמר הכין (פי' היינו טעמא דמיבעי ליה פי הכי דחדש וישן אין מעשרין מזע"ז ה"נ אין מביאין עומר מתבואה זו שגזרעה קונדם לעומר ונתגדלה בשנה זו על שנה הבאה התבונן הרי שאר מינים הרי הם תלוין בעומר מאין העומר) פי' דפריה מאי קמבעי ליה הלא חדש וישן אין תורמין ומעשרין מזה ע"ז ואת אמר הכין פינון דעומר מתירו ש"מ דליכא בזה חדש וישן ומאי מספקא לה למה לא יביא עומר מהן ופריה הרי שאר מינים הרי הם תלוים בעומר ואין העומר בא מהם אלא אע"ג דעומרן מתירן אינו בא מהן ה"נ חדש וישן ודחי לא אם אמרת בשאר מינים שלא פשרו למנחת העומר נאמר בשעורים אלו שפשרו למנחת העומר מסתברא שיכול להביא עומר מהם חברייא בשם ר"א ראשית קצירה ולא סוף קציר דאלו הם סוף קציר שנה שעברה ר"ז בשם ר"א ביכורים ואין אלו ביכורים מה נפק מביניהון עבר והביא עד דחברייא פסול וע"ד דר"ז פשר ומסיק דדברי חכמים והן שהביאו שלישי לפני ר"ה אבל הביאו שלישי לאחר ר"ה העומר בא מהן והוא דין מחודש לא הביאו הרמב"ם ו"ל ואדרבה מדבריו ו"ל נראה דעומר בא מהם שהוא ו"ל כתב בה' תו"מ דאם לא השרישו קונדם לעומר אסורין גם לקצור עד עומר הבא ואי אין עומר בא מהם אמאי נאסרו בקצירה פינון דלא חזו להביא עומר הם מידי דהוי אפית השלחין ויש לחלק דלא ילפינן היתר קצירה אלא

לאלו שאין ראוינו לענומר מחמת שאין מן המוכתר אבל פזו דפסולה משום דהוי סוף קציר הוי פשאר מינים דאסורין לקצור אע"פ דאין ענומר בהם אלא דא"כ למ"ד חדש בח"ל דאוריין ליתסר בקצירה קודם לענומר אע"ג דאין ענומר בא מח"ל ותרמב"ם ו"ל אינו אומר פן דהוא ס"ל חדש בח"ל דאורייתא וקצירה לא אסר אלא בא"י כמבואר בד' התו"מ ו"ל ועי' בזה בספרו של אחי הגאון ו"ל בדיני חדש ומ"מ ממה שלא כ' הרמב"ם ו"ל להאי דינא דירושלמי משמע דלא ס"ל הכי וכבר כתב אחי הגאון ו"ל דתלמודין לא משמע הכי מהא דלעיל בעי' הרמב"ח אם הביא ענומר מתבואה שזרע קודם לשתי הלחם דאשתקד אי שתי הלחם מתיר שלא פסדון אלא די"ל דהתם מיירי בתבואה שלא הביאה שליש לפני ר"ה דבכה"ג גם הירושלמי מודה דכשר להביא ענומר וזה סוגיא דהירושלמי דר"א דריש קרא דראשית קצירה ולא סוף קצירה איתמר נמי בתלמודין לקמן בר"פ פל קרבנות אהא דתנו שומרי ספיחין בשביעית דפריה ולייתי מדאישתקד וקאמר ר"א ראשית קצירה ולא סוף קצירה ור' יוחנן אמר פרמל פתיב ופירש"י ו"ל התם מאישתקד ממש תבואה ישנה וכבר דקדקתי בזה בריש מ"ק הא ר"י ס"ל דבעינו קצירה כמצינתו א"כ דלא"ה א"א להביא מן הישן אבל לפי שיטת הירו' ניחא דאישתקד דקאמר היינו זו שלא נשקשה קודם לענומר ונהביאה שליש לפני ר"ה של שביעית היינו עונת המעשרות דמותרת אפילו נגמרה בשביעית כמבואר בדברי הרמב"ם ו"ל פ"ה מה' שביעית ה' ט' זו נקצרת כמצינתו דהא אסור לקצירה קודם לענומר ואיסור שביעית ג"כ אין בה וליהכי קאמרי דאימעיט מראשית קצירה ולא סוף כו' או מפרמל אבל מדברי הרמב"ם ו"ל לא נראה פן ועוד יתבאר בזה לקמן בפרק הנ"ל בס"ד ועיין בספרו של אחי הגאון ו"ל: דף עא ע"ב גמרא סמי מפאן קצירה.

עיין בפ"י המשנה פסחים שכתב הרמב"ם ו"ל בס"ד דהש"ס דקצירה וגדיש דהוי שלא ברצון חכמים ולא פן הוא מסקנת הש"ס וכן איתא בירושלמי פסחים דהפל מודים בקצירה דמותר: שם תוס' ומתירין גמזיות כו' וא"ת ויחללו כו' וי"ל דאסרום בקונם וצ"ל דהיינו קונם פרטי דקונם פללי הא יש לו פדיון לר"מ דאמר יש מעילה בקונמות אבל לא משמע הכי לישינא דהש"ס בפסחים דס"ל לאנשי ריחו אין מעילה בגידולין משמע דבהקדש גמור איירי וגידולין דקונם מילתא אחריתי היא כדאי' בנדרים גם מ"ש דדוקא בעלים הוא דיכולין לפדות בשנה פרוטה ג"כ לא משמע הכי בפכורות וזה דמסותא ע"כ קונם פללי הוי דדרשי מיניה רבנן ולא ידענא למה הוצרכו לזה פיון דלדעת אנשי ריחו היתר הוא להם למה חילול וק"ל: שם גמרא ר"מ דאמר קוצר לשחת מפסיק לפאה ולא חשיב קצירה בשיתת רש"י אמרה דאמר קצור ויאכיל אף משהביאה שליש ומותיב מהא דאכלה חגב כו' גם ר"מ מודה דבעינו דוקא חרש ואי נימא דר"מ ס"ל אפילו אם הביא שליש או קצירה הוא ומפסיק אם פן למה דאכלה חגב בעינו חדש דוקא השתא בקוצר לא בעינו חרש כ"ש באכלה חגב אלא ע"כ ר"מ לא אמר דמפסיק אלא דלא הביא שליש ובריייתא דאכלה חגב מיירי בהביא שליש וקמ"ל דאפילו אכלה חגב אפ"ה בעינו דוקא חרש והקשו התוס' ו"ל אמאי לא מיקרי ברייתא בתבואה העומדת ליקצור ות' או דחרש נמי לא מהני או דלא הוי צריף לאשמעינו דבעינו חרש א"נ אין לחלק בין הביא שליש עומדת ליקצור ולפי דברי הא"נ למאי דס"ד דר"מ אפילו בהביא שליש קאמר דמפסיק ה"ה דאפילו עומדת ליקצור דמפסיק וזה א"א דא"כ מאי קאמר

ר"מ וקוצר לשחת מפסיק הא אפילו בתבואה גמורה קאמר דמפסיק ועוד הא ר"מ אף בקוצר לאדם מיירי כדאמרינו בשמעתין אם פן אמאי הפסק פניו דהוי קצירה פתיקנה אלא ע"כ דוקא בהביא שלישי קאמר וגם זה מיקרי קוצר לשחת פניו דעדיין לא נגמרה אבל אם נגמרה לגמרי ונדאי לא הוי הפסק ונראה דהא דלא מוקי לברייתא דאכלה חגב בעומדת לקוצר דא"כ מאי האי דקאמר הכל מודים כו' פשיטא דר"מ מודה בזה דהא ר"מ לא אמר אלא קוצר לשחת אבל אי איירי בהביאה שלישי הוי ס"ד דזה ג"כ בכלל קוצר לשחת פניו דלא נגמרה עדיין קמ"ל דר"מ דוקא שחת קאמר היינו שלא הביא שלישי ור"ש מתיר במתניתין לקצור אף משהביאה גם פן נראה דדוקא הביאה שלישי קאמר ולא עומדת לקצור דאטו להאכיל לבהמה מותר לקצור פדרפה אלא ונדאי דדוקא משהביאה ולא נגמרה בזה התיר ר"ש פניו דלאו קצירה פדרפה היא ואין דרף לקצור פך אלא לבהמה לא הוי בכלל איסור קצירה ותו קאמר דר"מ בפשיטת ר' יהודה אמר דאמר דוקא התחיל עד שלא הביא שלישי ור"מ נמי בלא הביא שלישי איירי דלאו קצירה היא ופריף הש"ס אימור דשמעת ליה לר"י אפילו בלא הביא שלישי אלא לבהמה וכדתנו קוצר לשחת ומאכיל לבהמה לאדם מי שמעת ליה אפילו בלא הביא שלישי אלא לבהמה וכדתנו קוצר לשחת ומאכיל לבהמה לאדם מי שמעת לי אפילו בלא הביא שלישי דאי לאדם נמי מתיר א"כ ה"ל תלתא תנאי ופירש"י ז"ל ת"ק לא שרי אלא לבהמה ר"י שרי בלא הביא שלישי אפי' לאדם ור"ש שרי אפי' משהבי' שלישי גם לאדם ומשמע לי הכי דלא מסתבר דר"ש יחמיר מר"י דדוקא לבהמה הוא דשרי אבל קשה הא ר"ש בהדיא יקצור ויאכיל קאמר משמע דוקא לבהמה ועוד הכי שרי לכתחלה לאדם נהי דליכא איסור קצירה דאו' פניו דלאו תבואה גמורה היא מ"מ ליתסר גמורה שפא יאכל ממנו וגם לזה י"ל דלא גזרינו פניו דלא שרי ליה אלא עד שלא נגמרה זכור הוא אבל יקצור ויאכיל משמע דלא שרי אלא להאכיל לבהמה ומשמע לפי המסקנא דכולהו תנאי דמתניתין לא שרו אלא לבהמה אבל לא לאדם וכבר הקשו התוס' ז"ל על פירש"י בפסחים שפיר' קוצר לשחת אפי' לאדם ומאכיל לבהמה חטים גמורים ע"י קיטוף והוכרח לזה דשחת היינו לא הביאה שלישי לא חל עלי' עדיין איסור חדש פלל ואפי' לאדם שרי אלא תרתי קאמר והכא משמע דלא שרי אלא לבהמה ונדאי קתני והא דדייק התם דמותר בהנאה היינו מר"י דשרי אפילו משהביא שלישי אם התחיל תחלה וא"כ ת"ק דאמר קוצר לשחת ומאכיל לבהמה אדר"י סמיה דשחת היינו לא הביא שלישי אפילו לאדם והתוס' ז"ל פתבו ג"כ בפשיטת רש"י ז"ל דמאכיל לבהמה היינו חטים גמורים וע"י קיטוף אבל פ"י זה אינו מיושב דא"כ מאי קמ"ל בהא דמאכיל לבהמה ומה ענינו במתני' בפלוגתא דקצירה אבל עיקר האי מילתא דתבואה שלא הביאה שלישי אין בה איסור חדש לדידי מספקא ליה ואמאי לא יהא נאסר מתחלתו כמו פלאים וערלה ודוקא לענין טבל ומעשר בעינו גמר מלאכה אבל חדש מג"ל ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה דס"ל דיש בו איסור חדש שכ' סתמא תבואה שלא הביאה שלישי מותר לקצור להאכיל לבהמה משמע דלאדם איסור והוא לא פתב דאם התחיל עד שלא הביא שלישי דיקצור גם אחר הבאת שלישי ונראה מדבריו דלא הותר אלא קודם הבאת שלישי כת"ק ואפ"ה לא שרי אלא להאכיל לבהמה ועיין בקידושין דף ל"ח דגליף ר"ש ערלה וכלאים בק"ו מחדש ואי חדש לא נאסר עד אחר הבאת שלישי ליחשב נמי האי גולא בחדש משא"כ בכלאים וערלה דנאסרין מתחלת

גידולין נהי דכלאים נמי אין עיקרון נאסר פדאימא בפסחים אבל מה שגדל נאסר מיד ואין לומר דלהכי לא שינה חדש בלא הביאה שלישי משום דלא חזי לאדם והוי שלא פדרה אכילתו דהא משמע לקמן דדרה לעשות קליות מתבואה שלא הביאה שלישי וכדאמר ר"ע במנמר לקליות וכינון דדרפן לקליות אמאי לא יהי בכלל וקלי לא תאכל וצ"ע יותר בזה.

ומסיק דר"מ ס"ל כר"ע בחדא דאף לאדם לא הוי קצירה אבל דוקא בלא הביא שלישי היינו מנמר לקליות ופליג עלי' במנמר לאוצר ופירש"י ז"ל במנמר לאוצר היינו תבואה שנגמרה לגמרי וזה דלא כמ"ש לעיל דבתבואה העומדת ליקצר ליפא מאן דפליג והתוס' ז"ל פתבו דמנמר לאוצר היינו הביא שלישי והשתא איפא תלתא תנאי לפי המסקנא ר"י דמתני' אמר דעד שלא הביא שלישי לאו קציר' היא ודוקא לבהמה ור"ש אמר דאפילו הביא שלישי לא הוי קצירה אבל לבהמה דוקא ור"ע אמר דאפי' לאדם לא הוי קצירה אפי' הביא שלישי ור"מ קיצור לשח' ופריה אפי' קוצר לאדם סבר לה כר"ע ודוק' בלא הביא שלישי וצריה לדקדק חכמים דאמרי דוקא חדש אבל בלא"ה הוי קצירה אפילו לא הביא שלישי כמאן ס"ל הא לכ"ע לא הביא שלישי לאו קצירה היא וי"ל דס"ל פחכמים דר"ע דס"ל במנמר מאחד על הפל אפי' מנמר לקליות היינו לא הביא שלישי והיינו דוקא לאדם אבל לבהמה לכ"ע לא בעינו חדש פי היכי דהכא לא הוי קצירה אבל לא משמע הכי מסתמות לשון הרמב"ם בפ"ג מה' מתנות עניים שכתב סתם דבעינו חרישה אפילו קצר לבהמה וכ"כ בפ"ה הקוצר לשחת היינו גם לבהמה וכ"כ הרע"ב ז"ל שם ועי' הגה' רע"א ז"ל והגר"א ז"ל בפ"י כ' ג"כ דר"מ לא בעי חדש משום דקצירה זו לבהמה היא והוא נגד סוגיא דשמעתין דר"מ אפילו לאדם לא בעי חדש ועי' לח"מ ז"ל בה' תו"מ ועיין בירושלמי פ"א שם.

ועי' פ"ה המשנה להרמב"ם ז"ל שכתב פאן לפרש לא הביא שלישי דשמעתין היינו שלא נגמר שלישי האחרון וכ"כ הרע"ב ז"ל והוא פלאי ולא כן כתב גבי הבאת שלישי דתרומה ומעשרות ועוד דא"כ ר"ש דמתיר אף משביא שלישי היינו תבואה העומדת ליקצר ג"כ שרי לקצור להאכיל לבהמה.

וכבר כתבתי דא"א לומר פן ויפלא בעיני מדוע לא הרגיש התו"ט ז"ל בזה ועי' בה"ז ז"ל. ועי' בדברי הרמב"ם ז"ל שכתב הקוצר קודם לעומר אינו לוקה והקציר פשר וצ"ע מאי קמ"ל דהקציר פשר ומאיזה טעם יחול עליו איסור דאיצטריוה לאשמעין ולא מצאתי פעת מבואר דין קצירה קודם לעומר בא"י בזה"ז דאולי לא נאסרה קצירה קודם לעומר אלא בזמן קציר עומר צריה שיהי' הוא ראשית אבל פשאיין קציר עומר לא נאסר קצירת הרשות תדע דאי בזה"ז ג"כ אסור א"כ אימתי הוא שעת היתר אי עד זמן קצירה הא אפתי לא נקצר ע"כ עד היתר חדש וא"כ אשכחן קצירה ג"כ עד לפני העומר וצ"ע: דף עב גמרא מ"ט דכמה דאפשר לא טרחינו וקשה קצת וכי משום טירחא יתירא הוא דאסור לעשות פריכות ומה עגין איסור טירחא לכאן וצ"ל דה"ק פיון דהקצירה אסורה, אלא לדבר מצוה הותרה אסור לטרוח ולעשות פריכות פדרה הקוצרים דמיתתזי פקצירת הרשות וק"ל: שם גמרא מנין שאם נקצר ביום פשר כו'.

וניש לדקדק הא פבר יליף שאם לא מצא מן הקמה יביא מן העומרים אלמא דקצירה
בלילה לא מעפב וא"כ למה ליה קרא דנקצר ביום פשר ומשמע מזה דאע"ג דאם נקצר
קודם הפסח פשר מ"מ ה"א דנקצר ביום שלאחריו פסול דבעינן תמימות שיהי' קציר
בלילה והיינו דתנינן תרתי מן העמרים פשר נקצר ביום פשר וע"כ ר"א בר"ש דאמר
לקמן הני פקח כו' דנקצר שלא כמצינתו פסול י"ל דלא ס"ל דפסול אלא נקצר ביום אבל
לא קודם הפסח אבל מהא דיליף מדחיית שבת ע"כ אפי' קודם נמי פסול וכדאמרין
נקצרי' מערב שבת וצ"ל דע"ש לאו דוקא דהא י"ט הוא ואסור לעשות מכשירים גם
בי"ט שלפני שבת כדתנן לקמן בפרק שתי הלחם: שם גמרא הא רבי הא ר"א בר"ש
לרבי אם יש אחרת מביא תחתיו דקצירה בלילה לא מעפבא ולראבר"ש מעפבא וכבר
כתבו הראשונים ז"ל בדברי הרמב"ם ז"ל שפי' כרבי דנקצר ביום פשר ודוחה את השבת
וכתב בזה ג"כ בריש מ"ק דדחיית שבת בקצירה לאו מחריש וקציר נפקא וע"כ מסבא
קים ליה פיון דמצנה לקצור בלילה אע"ג דלא מעפבא דוחה שבת אבל יש לדקדק עוד
למה השמיט הו' פלוגתא לענין טומאה ולא כתב דיביא אחרת כרבי פיון דנקצר ביום
פשר ואם נאמר דס"ל פי היכי דדוחה שבת בקצירה הכא נמי דדחיית טומאה אע"ג דלא
מעפבא א"כ הוא דלא כמאן דראבר"ש קאמר הני פקח ושתיק משום דפסול הוא דוקא
ולרבי מביא אחרת ועוד י"ל דלא דמי דחיית שבת לטומאה דשפיר דוחה שבת הקצירה
עצמה פיון דזמנה קבוע בלילה וכל דבר שזמנו קבוע דוחה שבת אף ע"ג דלא מעפבא
לענין הקרבה מ"מ הקצירה עצמה מצוה שזמנה קבוע היא ועי' פי' המשנה בריש פרקין
ופשטא דמתניתין מסייע ליה נקצר ביום פשר ודוחה את השבת דאי אהקרבה קאי מאי
קמ"ל דדוחה שבת פשיטא פיון דקרפן צבור הוא אבל לענין טומאה פיון דקצירה היא
אפילו לא נקצרה בלילה הא אפשר להביא אחרת ואמאי לא כתב כן ואפילו למ"ד הותרה
מסיק ביומא דצריף להביא אחרת וכמש"כ התוס' ז"ל וכו"ש לשיתתו ד"פ דדחוי' היא
בצבור אלא דביומא שם מיתי הש"ס עוד ברייתא הי' מקריב פרים אילים וכבשים אם
יש אחרים מביא אחרים תחתיהם וכדמוקי הש"ס התם ובזה אין פאן פלוגתא והשמיטה
הרמב"ם ז"ל ולא כתבה ובתוספתא דמכילתין פ"ג ראיתי דתני התם הי' מקריב שתי
הלחם ונטמאו אומרין לו הני פקח ושתוק וקשה קצת אמאי לא תני בה אם יש אחרים
מביא כמו בעומר וי"ל בזה דא"א להביא שתי הלחם אחרים דכבר הוקבעין עם הכבשי'
וכן בסדרי' ובזיכרון דתני התם הני פקח ושתוק גם כן א"א להביא אחרים אבל הא דתנן
התם עוד הי' מקריב פהגים ומנחת פהן משיח אומרין לו הני פקח ושתוק ואמאי מביא
אחרת ועוד מנחת פהגים מאי ענין לנה הא קרפן יחיד הוא ולא דחי' טומאה וצ"ל דאחר
ריצוי ציץ קאמר וכדאמרין התם ביומא במנחת פרים דעכו"ם דלא דחי טומאה וכמש"כ
התוס' ז"ל התם (ובזה י"ל טעמא על השמטת הרמב"ם ז"ל הי' מקריב מנחת פרים) אבל
מ"מ קשה אמאי לא תני בה אם יש אחרת מביא אחרת כמו במנחת פרים שם ועוד יש
לדקדק בזה הא דמסיק ביומא מנחת כבשים היינו כבש הבא עם העומר ומנחתו היינו
מנחת העומר כמ"ש רש"י ז"ל שם והיכי תני בה סתמא אם יש אחרת מביא אחרת הא
פליגי בזה רבי וראבר"ש כדתני התם בתוספתא ע"כ אין דינים אלו ברורים אצלי וצ"ע
יותר בזה: שם תוס' אף בלילה ביום לא כו'.

ותימא דילמא נקצר ביום שלפניו קאמר כו'. ולא הבנתי דהא כבר תנו לא מצא יביא מן העמרים היינו שנקצרו מקודם ואי ביום שלפניו מאי קמ"ל תו אלא ונדאי ביום שלפניו קאמר וק"ל: ע"ב תוס' בד"ה הוקבעו כו' פירשתי כו'.

וכבר הארכתי בדרך נ"א ג"כ בזה בהא דמשמע ממתינתין דמעילה דתנור מקדש הלחם ואפ"ה תנו לקמן דאין אפינתו דוחה שבת עיין שם: הדרן עלה פירק רבי ישמעאל פירק אלו מנחות שם גמרא אליבא דרבנן לא תיבעי לה כיון דנקמצת שירי' נאכלין פי תיבעי לה לר"ש דאמר במנחת חוטא של כהן הקומץ קרב לעצמו והשירים קריבין לעצמן ובבאה חטין לא מיבעי' לי' דבכלל זה נותרת היא כמ"ש רש"י או כמ"ש התוס' ו"ל דבשעורים ס"ד שלא יהי' תאכל.

ויש לדקדק דלקמן פירשתי לוי אמר טעמא אחרניא ס"ד נאכלו אשר כפר כו' והני להתיר ולבער אתיא וא"כ אפילו לרבנן נצרכה ואין לומר דלקמן נמי דוקא לר"ש קאמר אבל לרבנן מדנקמצו השירים נאכלים א"כ באשם נזיר אמאי איצטריף קרא ולא ילפינן מזאת תורת האשם הואיל ובא להכשיר א"כ במנחת עומר מקנאות ג"כ לא גילף מזאת תורת המנחה הואיל ובא להתיר אפי' לרבנן וכ"ת מנחה שאני דאם השירים אינן נאכלין אלא הם קריבין ג"כ וא"כ קמיצה למה לי דבשלמא באשם אשכחן דכונתא שהדם נזרק והבשר עולה לאישים אבל במנחה דהכל לאישים למה קומצו כלל אפתי תיקשי אי לר"ש דאשכחן דכונתא למה לי לחדש סברא אחריתי ואמאי לא אמר האי טעמ' משום דבאה שעורים ולקמן באשם נמי יש לדקדק אי הבשר אינו נאכל אלא קרב א"כ אמאי קרי ליה אשם הא עולה הוא אלא הי' נראה דלמנא דבי לוי איצטריף דלא נימא שאינו נאכל וגם אינו עולה לאישים אלא הבשר נשרף וה"נ הא במנחת עומר וקנאות דהקומץ קרב והשירים נשרפין א"כ אפילו לרבנן איצטריף וכן יש לדקדק בהא גופא דאמרין לרבנן לא תיבעי ליה כיון דנקמצות נאכלות דלא אשכחן מנחה הנקמצת שלא תאכל הא לרבנן נמי אשכחן מנחה שאינה נאכלת אע"ג דנקמצת כדאיתא בסוטה מנחת קנאות מישראלית הנשואה לכהן דמנחתה נקמצת ושירי' מתפזרין לבית הדשן ור"ע מודה בזה כדאיתא שם ויתבאר עוד לקמן בזה: שם רש"י בד"ה מנחת הסולת נקמצת עיסה עכ"ל משמע דס"ל שלש עיסה קודם קמיצה ולא כן הוא דעת הרמב"ם ו"ל בפ"י מה' מעה"ק וכמו שהאריך בזה המשנל"מ ו"ל בפ"י ב שם ויתבאר לקמן אי"ה: דף עג רש"י בד"ה יכול לא יחלקו בקדשי קדשים חטאת פנגד אשם אבל יחלקו בקדשים קלים שלמים פנגד תודה ל"ד פי' פן דה"ה דשלמים פנגד שלמים ג"כ אסור וכמבואר בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"י הנ"ל דאין חולקין חזוה ושוק פנגד חזוה ושוק אלא דקרא דיליף מינה קדשים קלים היינו ואם על תודה כו' להכי פתב חלוקה שלמים פנגד תודה ומה שפיאר הרמב"ם ו"ל חלוקת קדשים בחזוה ושוק משום דקרא איירי בחלוקת פהגים אבל ה"ה דבעלים בבשר אין חולקין זה פנגד זה דהא קדשים קלים נמי לאו ממונן הוא כדתנן בקידושין דבעלים ג"כ אין מקדשין בחלקן וע"כ ילפינן מהא דאין חולקין קדשים קלים ג"כ דמקרא דילפינן התם זה יהי' לה מן האש פאש לאכילה לחוד בכהנים הוא דכתיב אבל בעלים מנ"ל דלאו ממונו הוא וע"כ מהאי קרא אלא דלכאורה לא שייף חלוקה בבעלים בבשר דאם יש לו שלמים ולחבירו שלמים ואתי למימר דאסור ליתן שלו לחבירו ונחבירו יתן לו את שלו בזה בלא"ה אסור דהא מצנה לבעלים לאכול קרבנן ואפשר דאתי למימר דאסור ליתן

חלק משלו לחבירו ע"מ שחבירו יתן לו משלו אבל אין זה דומיא דכל חלוקות דבריינתא
דנותו חלקו בקרבן זה ונוטל חלק חבירו בקרבן אחר.

וראיתי במהרש"א ז"ל בקידושין שם שכתב פן דקדשים קלים נפל מהאי קרא דאינה
מקודשת אלא דפירש שם הא דאמר ר"י נמנו ונגמרו כו' היינו דבא לחדש דר' יוסי
בקדשים קלים נמי אמר דאינו מקודשת דתחלה לא הוי פליגי אלא בקדשי קדשים ואתי
ר"י למימר דנמנו ונגמרו דלר' יוסי בקדשים קלים ג"כ אינה מקודשת מהא דאין חולקין
בקדשים קלים ג"כ ורב אמר עדיין היא מחלוקת פ"י דאפתי יש חילוק לר' יוסי בין קדשי
קדשים לקדשים קלים ע"ש.

ולא הבנתי דבריו ז"ל אי לר' יוסי ג"כ בקדשים קלים מקודשת א"כ מתניתין דתנו אינה
מקודשת כמאן אתיא (אם לא כר"י דוקא) ועוד אי הא דרב קאי אקדשים קלים ולר' יוסי
מאי קאמר התם וכרב מי לא תניא מהגרגרנים חולקים הא בקדשי קדשים ונדאי אין
חולקין וצ"ל דתתתי קאמר רב ר' יהודה חולק בקדשי קדשים ור' יוסי מודה בקדשי
קלים וכמה דחוקים הדברים שוב ראיתי בתוס' ז"ל בב"ק דף י"ד שכתב דהמקדש בחלקו
בקדשים קלים דאינה מקודשת היינו דוקא פהנים בחנה ושוק אבל בעלים יכולין לקדש
בו אשה בבשר והכריחו פן מלשון המשנה המקדש בחלקו כו' ובפעלים לא שייך לשון
חלק דעיקר הקרבן שלהם וכן משמע מלשון הרמב"ם ז"ל בפ"ה מה אישות יליף מקרא
דזה יהי לה מן האש כו' דלא ניתן אלא לאכילה כמ"ש שם בפ"י המשנה ולפ"ז איסור
חלוקה ג"כ לא שייך בפעלים בבשר אלא דוקא בפהנים בחנה ושוק ובירושלמי פ"א
דמעשר שני משמע דבחלק בעלים נמי פליגי ור' יהודה יליף פל הקדשים מבכור
דמקדשין בו אשה ור' יוסי יליף ממעשר בהמה דאין מקדשין בו ואין פאן מקומו להאריף
בזה וכתבתי בזה בחי' לתמורה בפ"ק ע"ש: שם גמרא אלא ההוא מוכל נפקא מלשון
אלא משמע דבריינתא דחלוקה מוכל נפקא וריבר"י מפל נהא דאם אינו ענין (ממנחה)
אבל רש"י ז"ל לא גרס אלא ופ"י ההוא ממכל נפקא היינו דריבר"י ובריינתא דחלוקה
מפל והקשו התוס' ז"ל מאי פריף מר"י בר"י הא לר"ש אמרינן הכא ור"ש לא ס"ל
דרשא דר"י בר"י ור"ט דדייק אי ריבר"י ס"ל הך בריינתא דחלוקה מנ"ל הא כו' צריף
לרבויה דשני מינים הם ועדיין אינו מיושב מנ"ל דריבר"י ס"ל כר"ש דאשפחן מנחה
נקמצת ואינה נאכלת דילמא ס"ל פרבון ולא צריף קרא לחריבה של שעורים ואיכא תרי
קראי חדא לדיו חלוקה וחדא מה התם שני מינים ולפמש"כ לעיל דלרבנן נמי נצרכה
א"ש: שם תוס' בד"ה מן האש תימא.

עיינן בה"ז שכתב דמן האש צריף לדרשא דאין מקדשין בו את האשה כדאמרינן
בקידושין וכתב הצ"ק דלמסקנא דילפינן דאין חולקין זכנ"ז שמעינן מינה דאין מקדשין
ג"כ וכקונשית מהרש"א ז"ל שם בקידושין אבל למאי דמסיק אין חולקין זכנ"ז תו לא
מצינו למילף מהא דאין חולקין אף על גב דאין חולקין מ"מ מקדשין בו אשה כדאמרינן
לקמן ועיינן רש"י לקמן בבה"ז ז"ל ויכבר כתבתי בזה בזבחים דף מ"ד: ע"ב גמרא אב"א
קרא ואב"א סברא אב"א סברא עפ"ם לבו לשמים כו'.

לכאורה איכא נ"מ בהני תרי טעמי דלמ"ד סברא לא אמר ר"ה אלא אם נדר סתם שלמים
אמרינן שפוננתו היתה לשמים ולא שיאכלנו הפהן אבל אם בשעת נדרו אמר בפירוש

ע"מ שיאכל הכהן הבשר הוי שלמים ולמ"ד קרא גזה"כ הוא בקרבן עפוי"ם יהי כליל ולא יאכל אפילו אמר ע"מ שיאכל הכהן לא מהני ולפ"ז ר"ח דפריה מפרייתא דעפוי"ם שיהתנדב כו' לא פריה אלא לטעמא דקרא אבל לפי הסברא מצינו לאוקמי דאמר העפוי"ם בפירוש דכוננתו שיאכל כהן או ישראל וכן תיובתא דרב שינבאי ממתניתין מנחת עפוי"ם גם כן לא פריה אלא לטעמא דקרא להאי טעמא מוכרח לומר דר"ה ס"ל כר"ע דאין מקריבין אלא עולות אבל לטעמא דסברא מצי סבר כריה"ג דיכול להקריב פל קרבנות שניידר וניידב אבל הרמב"ם ז"ל פסק כר"ע דאין מקבלין מהם אלא עולות ואפ"ה כתב לטעמא דסברא דשלמי כותי עולות משום דלבו לשמים.

ולכאורה למה ליה האי טעמא הא מקרא ילפינו עולה אין שלמים לא וי"ל דאיצטריך להאי טעמא דיכול להקריבו עולה אע"ג דשלמים נדר וה"א דנדרו לאו פלום הוא ולא יקרב לא עולה ולא שלמים קמ"ל דיקרב עולה משום דלבו לשמים ולא נתבאר לר"ע דאינו יכול להקריב שום דבר חוץ מעולה וכי נדר שלמים אמר רב הונא בעולה היא אבל אם נדר שאר דבר כגון מנחה או יין ולבונה מה דינו אי נדרו לאו פלום הוא ויוצא לחוליו או דילמא נהי דאין ראוי להקרבה מ"מ הקדש חל עליו פינו דהוי דבר הננידר והניידב ולא דמי לחטאת ואשם דאפילו בישראל אם אינו חייב אינו חל שם חטאת אבל הני דבאין בנדר ונדבה נהי דאסור להקריבן מ"מ ההקדש אפשר חל לדמיו ויקרבו בדמיו עולה וצ"ע.

עוד כתב הרמב"ם ז"ל דעולת העוף מביא גם לר"ע ולכאורה משמע מפרייתא מנין לרבות העופות והיינו והלבונה ת"ל פל נדריהם דהיינו דוקא לריה"ג דנריש להני קראי אבל לר"ע דלא דריש אלא קרא דאשר יקריבו לעולה לא שמעי' עופות וכדכתיב שם לרצונכם תמים כו' בבקר ובכבשים ובעזים משמע דוקא הני ולא עופות ועוד דמליקת עולת העוף חידוש הוא ולגבי ישראל נאמרה ולא לכותי ואולי לא גרס בפרייתא מנין לרבות העופות כו' אלא מנין לרבות היינו והלבונה כו' אבל עוף בכלל עולה הוא ודוק שם תוס' בד"ה איש איש כו'.

והקשו אמאי לא ילפינו מקרא ומיד בן נכר כו' הא תמימים יקרבו ותי' דה"א בע"מ בלאו אבל תמימים ג"כ אין מקריבין וזה אינו מוכן דאם אין מקריבין שום קרבן גם בבכ"מ ליכא לאו אלא איסור חולין בעזרה דאזנהרה דבע"מ לא נאמר אלא בקדשים והק"א ז"ל ג"כ הקשה על תירוץ זה ע"ש.

והי נראה דהאי קרא דאיש איש איצטריך לכל חד כדאית ליה לריה"ג לרבות פל הקרבנות ולר"ע אמי קרא דלא יקריבו אלא עולה לחוד ועיין בדברי הרמב"ם ז"ל שכתב מקרא דמיד בן נכר כו' למעט שאר קרבנות ועיין לח"מ ז"ל שם: שם גמרא אי מהתם ה"א קרבן הוא דלא לייתי כו' קמ"ל יקשה דלעולה למה לי פינו דאין פאן נזירות אין פאן עולה וכן הקשו הק"א ז"ל ותי' דאמי למעוטי דאין מקבלין ממנו אפילו נתן לישראל על נזירותו ואין זה נראה פינו דנותנו לישראל להתכפר בו אמאי לא יקבלו ממנו כמו שלמים אם נתן ע"מ שיתכפר בו ישראל וי"ל דה"ק אי מהתם היינו ממעוטיא דבני ישראל ה"א דלא אמי למעוטי אלא מקרבן ולא מנזירות להכי גלי הכא קרא למעוטי מקרבן וממילא בני ישראל אמי למעוטי מנזירות וא"ש לישאנא אי מהתם כו' דלפירש"י ז"ל הוי ליה

למימר אי מהקא והתוס' ו"ל בנזיר פתבו ג"כ פדברי הק"א ועיין מש"כ שם בחי' וי"ל עוד נהי דליפא בהו נזירות מ"מ ה"א דליפא איסורא לקבל ממנו דאם לאו חובה היא פיקהוי נדבה קמ"ל דאין מקבלין מהם עולה פזו ובאמת ל"ד עולת נזיר דה"ה עולת יולדת דאין מקבלין כמ"ש הרמב"ם ו"ל אע"ג דבמשנה שקלים משמע דדוקא חטאות ואשמות הוא דלא מקבלין מינניהו דאינו בא בנדר ונדבה עולת חובה בכלל קיני זבים הם דכל דבר שפא חובה אין מקבלין מהם: שם גמרא כותי ששלח עולתו כו'.

עיין בדברי הרמב"ם ו"ל בזה ובדברי הכ"מ והלח"מ ו"ל וכבר פתבתי בזה בזבחים מה שנ"ל בזה ועיין בירושלמי שקלים דמשמע התם אפילו אי עפו"ם אינו מביא נסכים אבל אם אמר עולת ישראל עלי מביא עולה ונסכים בשביל ישראל ע"ש: דף עד גמרא הא כיצד הקומץ קרב לעצמו והשירים קריבין לעצמן.

עיין רש"י ו"ל בסוטה דף כ"ג שכתב דר"ש לית ליה כל שממנו לאישים הרי הוא ככל תקטירו ע"ש ולדידי צ"ע דהא לא אשכחן מאן דפליג בהא אלא ר"א דמתיר לשם עצים ואי ר"ש ל"ל פלל כל שממנו לאישים א"כ אמאי לא מוקי ברייתא דהתם כר"ש דשירים קריבין לעצמן ומאי פריה מפל שממנו לאישים אלא ש"מ דהקא לא שינהו כל שממנו לאישים פיון דכף מצותה שניהם לאישים אבל התם במנחת סוטה דמשום חלקה שירים הם ויש בהם משום כל שממנו לאישים אפילו ר"ש מודה דאין להקריב השירים והיינו דלא מוקי לה כר"ש אלא דא"כ היכי ס"ד למימר לעיל לר"ש דבאה שעורים השירים קריבים לעצמן הא יש בה משום כל שממנו לאישים וצ"ל דה"א דבאה שעורים גם כן מצותה בכף הקומץ קרב לעצמו והשירים קריבין לעצמן כמו במנחת חוטא אבל השתא דגלי קרא דלא אשכחן במנחת ישראל שירים קריבים א"כ במנחת סוטה פיון דיש לה חלק בה אין להקריב משום כל שממנו לאישים כו' ועי' תוס' שם שהביאו בשם הירושלמי דמבעי' ליה הקטרת השירים לר"ש אי יכול להקטיר גם בלילה ופשיט התם מראבר"ש ומפושטא דתלמודין משמע דלר"ש השירים ג"כ הקטרה גמורה היא דאל"ה הוי מצי למימר דר"ש וראבר"ש מחד קרא ילפי פיון דלר"ש ג"כ לאו הקטרה גמורה היא אלא לר"ש ישורף למעלה ולראבר"ש למטה אלא ונדאי לר"ש הקטרה גמורה היא: שם תוס' בד"ה יש לה דבר שקרב לאיבוד ואע"ג דאיפא שתי הלחם הבאים בפ"ע דלשריפה אתין כו' ואין זה מוכן דהא מן התורה לאכילה אתו ומשום גזירת תענובר צורתו ויצאו לבית השריפה וצ"ל דכוננתם לרב יוסף התם דאמר מה"ת לשריפה אתין.

ובאמת אשכחן דכוננתא בפריים ושעירים הנשרפים דדמים ואימורים קריבים והבשר נשרף אלא דפריה פיון דכתיב במנחת פהו פליל תהי' היינו הקטרה לגבי מזבח וכי יש לה דבר קרב למטה דלמטה לאו הקרבה היא ומשני דתרת קראי פתיבי פליל תהי' ולא תאכל וכליל תהי' היינו פולו בהקטרה הוא נדבתו ולא תאכל חובתו דאינה נאכלת אלא נשרפת בביה"ד וק"ל ועיין רש"י לקמן בד"ה ורבנן ותוס' בד"ה ורבנן ודו"ק.

וצריך לדקדק עוד בשמעתין האי פיזור על בית הדשן מה דינו והתוס' ו"ל פתבו בשם פ"י הקונטרס דביה"ד ש היינו מחוץ למחנה והקשו ו"ל הא מיפסיל ביוצא ואין פאן קושיא כ"כ דאם כף היא מצותה לשורפה שם אין בזה פסול יוצא כמו פריים ושעירים הנשרפים אבל מנ"ל הא דנשרפה חוץ לג' מחנות אלא ונדאי נראה דזה בית הדשן היינו היכא

דפסולי המוקדשים נשרפין שם וה"נ דילפינו מקרא דלא ניתנו שירים אלו לא לאכילה ולא להקרבה הרי הם כמו פסולי המוקדשין אלא דאיכא לספוקי אי נשרפין שירים אלו מיד אי אחר עיבור צורה ומסתברא דאין טעון עיבור צורה דמתחלתה לשריפה היא באה והוי פסולו בגופו דישרף מיד וכן הוא הדין במנחת סוטה הנשואה לכהן דאין שירי נאכלין מחמת חלקו של פהו והוי ג"כ כמו פסולו מגופו דכך דינה ומצנתה דאינה נאכלין אלא נשרפת כמו פסולי המוקדשין אבל עוד מצינו דכונתא ביבמות דף ק' במנחות וולדות פהו וישראל שנתערבו וספק פהו וספק ישראל הוא אמרינו נמי התם דמנחתם אינו נאכלת ומסיק שם ג"כ דעבדינו לה כראבר"ש ומתפזר השירים בביה"ד והתם דמחמת ספק הוא דאינה נאכלת שמה פהו הוא הי' נראה דאינה נשרפת מיד שמה ישראל הוא ומצנתה באכילה אלא טעונה עיבור צורה אלא דא"כ למה קאמר הש"ס דעביד לה כראבר"ש כו' הא בלא"ה לכ"ע דינא הכי בתערובות קדשים תעובר צורה ויצא לבית השריפה כדאמרי רבנן דר"א וכן אשקחן עוד בכמה דוכתי אלא משמע דהתם נמי אין טעון עיבור צורה כמו במנחת חוטא ומדברי התוס' ז"ל שם ביבמות משמע דטעון עיבור צורה ולא משמע הכי כמש"כ ועיין מהרש"א ז"ל שם שכתב דלהכי לא מוקי פרבנן דר"א דתעובר צורתן כו' משום דמתפזרת על ביה"ד כראבר"ש עדיף ולפי דברי התוס' ז"ל אין פאן עדיפות וביאמת צ"ע טעמא מאי לא הוי דינא הכא כמו בכל ספק קדשים דבעי עיבור צורה וע"כ צ"ל דמתחלת הקדישה לכהן באה שיהי' השירים נשרפין ולא הוי בכלל ספק בעלמא ונ"מ טובא אם חישב בפשע קמיצה לאכול שירים למחר אי נימא דנשרפת משום חומר פהו מחשבה ג"כ תפסל מה מספק משום חומר ישראל דשמה ישראל הוא ובעי קמיצה והשירים נאכלין פיון דמה שאינו נאכלת מחמת ספק ושמה הוא ראוי לאכילה והוי מחשבה אבל אי נימא דלאו שם ספק עלי' אלא מתחלתה כהן דינה לא הוי מחשבה ועיין בחי' לסוטה דכ"ז שהארבתי קצת ג"כ בהאי עניינא ועיין צ"ק ז"ל וצ"ע במתניתין דסוטה דתנן התם אלו שמנחות נשרפות ויש בהן אלו שפסולין בבועלים פגון בא עליו בדרך ובכה"ג לכאורה בעי עיבור צורה ותני התם לכולהו בהדי הדדי משמע דכולהו חד דינא להו: שם גמרא בעי רבינא פהו שאכל אימורין מאי לאו דזרות לא קא מיבעי' ליה פי מיבעי' ליה לאו דכליל תהי' ופירש"י ז"ל בכהן שאכל אימורין מזבח של פהו מיבעי' ליה ולא הבנתי מאי איריא זבח של פהו במנחות הוא דאיכא נפ"מ בין פהו לישראל אבל באימורים ליכא נפ"מ בין פהו לישראל ובשניהם כליל הוא ועוד קשה מאי קאמר רבינא פהו שאכל מן האימורין הא לאו דכליל לא תאכל ל"ד בכהן הוא וכיון דמיבעי' ליה אי לאו איכא בכל שהוא בכליל אי לא בנר נמי מיבעי' ליה ופשיט ליה ר' אהרן מהא דר"א כל שהוא בכליל תהי' ליתן ל"ת על אכילתו וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' מעה"ק דבין פהו בין זר אם אכל מן האימורים לוקה משום כליל לא תאכל ובמפות דף י"ח איתמר הכי בהדיא גם לאנכל מן העולה ובלח"מ ז"ל שם דקדק אמאי לא כתב ללאו דכליל תהי' בעולה וכן בבשר פרים הנשרפים ותי' דבבשר פרים ליכא לאו דכליל תהי' דלא קרב למזבח וזה נכון אבל התוס' ז"ל בסוף ד"ה לאו דזרות הקשו ר' יהודה דאמר בכריתות דבחלב מוקדשין לוקה שלש אמאי לא חשיב נמי לאו דכליל תהי' ותי' דבפולוגתא לא קמיירי ופולוגתא היא הכא נראה מדברי דראבר"ש דדריש לא תאכל למנחת חובתו לית ליה לאו בכל שהוא בכליל תהי' וא"כ הוי סברא הפוכה לת"ק

ליפא לאו אלא בדבר שהוא בכליל תהי' היינו הקרב למזבח אבל לא בנשׁרפין בביה"ד ולראבר"ש הני איפכא דבנשׁרפין בביה"ד היינו מנחת חובה נאמר לא תאכל וגפי כליל תהי' ליפא לאו דלא תאכל אלא נראה דלראבר"ש ג"כ לוקה משום לא תאכל אפילו בהקרב למזבח אלא דגלי קרא דבמנחת חובה ליפא אלא לאו דלא תאכל אבל אינה בכליל תהי' ומנחת נדבה איתא נמי בכליל תהי' וכו"ש בלא תאכל אבל לת"ק ונדאי נראה דליפא לאו דלא תאכל אלא בדבר הקרב למזבח אבל לא בנשׁרפין בביה"ד ונאפי' לראבר"ש יש לומר דלא נאמר לא תאכל אלא במנחת חוטא דנאמר בה לא תאכל אבל בשאר נשׁרפין בביה"ד ונדוקא בפרים הנשׁרפים שנשׁרפין פמאנתן הוא דאיפא לאו דלא תאכל כמ"ש הרמב"ם ו"ל מקרא דכל חטאת אשר יובא מדמה כו' ועיין לח"מ ו"ל שם אבל בלא"ה איפא לאו בכל הפסולין דכל שבפקודש פסול בא הכתוב ליתן ל"ת על אכילתו ועיין תוס' מפות שפתבו דזה הני לאו שבפלות ועי' בחי' למעילה בזה ואין פאן מקומו להאריף בזה עכ"פ מש"כ התוס' דפלוגתא הוא צ"ע.

ועוד גם לדבריהם דראבר"ש פליג בהא לא הבנתי דבריהם ו"ל דהא א"ר יהודה הוא דמקשי אמאי לא חשיב בכריתות להאי לאו הרי לעיל בפ' התכלת דף נ"א אמרינן בהדיא לר"י דיליף גז"ש דכליל כליל ליתן ל"ת על אכילתו וכבר יתא לעיל הרי דאית ליה לר"י האי לאו דכליל תהי' ומסוגיא דלעיל פרק התכלת משמע דר"ש לית ליה גז"ש דכליל כליל דאיצטריך ליה כליל תקטר ושיהא פולה פהקטרה וא"כ לדידיה ליפא לאו בכל שהוא בכליל תהי' וא"כ קשה מאי פריף הש"ס במכות ארבא דאמר לר"ש לוקה חמש אמאי לא חשיב האי לאו בכל שהוא בכליל תהי' הא לר"ש לית ליה האי לאו אלא ע"כ משמע דכולהו מודו בהאי לאו ואין פאן פלוגתא ועדיין צ"ע בזה ומש"כ דהני לאו שבכללות היא דלא פשיטתם במכות שם דלוקה חמש היינו מלקות ממש ולא איסורא כפירש"י ו"ל שם.

ובלאו דזרות האריכו התוס' ו"ל לפרש דהינו לאו דמעילה וכל זר לא יאכל קודם דכתיב בתרומה אבל לאו דזר לא יאכל כי קודש הם ליתא באימורים דלא חזו לפנהיגים והקשו ע"ז מהא דר"י מרבי לאו דזרות בדם מהקישא דחלב ונהא דם אימעט ממעילה ופירשו ו"ל דמקרבן הוא דאימעט אבל לא מלאו וכן פירש"י ו"ל בכריתות שם וכתב דאיפכא לא אמרינן לרבות קרבן ולמעוטי מלאו משום דהקישא בלאו פתיב ובלא"ה לא מסתבר למעט מלאו ולחייבי קרבן דאי לאו ליפא אמאי מחייב קרבן אבל עיקר האי מילתא קשה הא מיעוטא דמעילה בדם הוא משום דכ' הוא לפני פפירה פלאחר פפירה מה אחר פפירה אין בו מעילה דאין לה דבר שנעשית מצנתו ומועלין בו ה"נ לפני פפירה ולאחר פפירה אפילו לאו אין בו וא"כ לר' יהודה היכי ילפינן לפני פפירה מלאחר פפירה הא ע"כ לא דמי דלפני פפירה איפא לאו ולאחר פפירה ליפא לאו וא"כ לענין קרבן ג"כ לא שייך למיצף הקישא מלאחר פפירה דלאחר פפירה דליפא איסורא ליפא קרבן אבל לפני פפירה דאיפא לאו איפא נמי קרבן אבל אי נימא דלאו דזרות לאו קרא דמעילה הוא א"ש ועיין בזה בכ"מ ו"ל שם בשם מ"כ ובלח"מ ו"ל שם וה' מעיל': ע"ב גמרא מסייע לשמואל דאמר המתנדב שמן קומצו כו'.

יש לדקדק מאי סייעתא דילמא מתניתין דילו אתיא כת"ק דר"ט בנבחים דאין מתנדבין
שמן כולל אבל לר"ט אפשר פולו לאישים וי"ל דאשכחן סתמא לקמן במכילתין דמתנדבין
שמן ומסתמא מתניתין נמי הכי ס"ל ונפיר הוי סייעתא לשמואל ועי' תוס' בד"ה קומצו
כו' שכתב לחלק בין שמן דקומצו ובין שמן זין לשמואל דהוי פולו לאישים משום דזין
צלול ואינו יכול לקמץ ולא ידענא למה הוצרכו לזה דשמן טעמיה משום דילפינו ממנחה
מה מנחה קומצו ושירים נאכלין אף שמן פן זין יליף שמואל מקרא זין תקריב לנסף
כו' הרי מבואר טעמא דזה נקמץ וזה פולו לאישים והכי קי"ל דנדבת שמן קומצו שירי'
נאכלין ונראה דזה נוקא אם ישראל התנדב שמן אבל פהו אם התנדב שמן פולו כליל
כמו מנחתו ולא מצאתי זאת מבואר בדברי הרמב"ם ו"ל: שם גמרא ומאי בזו לאפוקי
ממ"ד שתי הלחם כו'.

ענין רש"י ובפני המשנה להרמב"ם ו"ל וכבר כתבתי לעיל בזה באורף מה שנ"ל והוי
מצי למימר לעיל ברישא ג"כ כה"ג דבזו אתי לאפוקימראבר"ש דאמר מנחת חוטא של
פנהים שירים אינו קריבין קמ"ל דמנחת פנהים יפה בהם פח מזבח לפנהים אפילו מנחת
חובתו אלא דעדיפא מינה קאמר וק"ל: שם משנה כל המנחות הנעשית בכלי טעונות ג'
מתנות שמן כו' ואמרנו בגמרא למעוטי מנחת מאפה ופירש"י ותוס' ו"ל דלא אימעיט
אלא מיציקה אבל מתן שמן ובלילה יש גם במנחת מאפה ומשמע להו הכי מדלא ממעטינו
לקמן אלא יציקה מזה נראה דאינו ב' מתנות אית ביה ובלילה בהדיא פתיב ביה ומתן
שמן פינו דליכא מייעוטא ילפינו לה מכל המנחות וכבר האריכו התוס' ו"ל בד"ה מה
להלן בטעמא דלא ממעטינו גם ממתן שמן וענין במשנל"מ פי"ב מה' מעה"ק שהאריף
בדברי התוס' ו"ל אבל מדברי הרמב"ם ו"ל נראה דליכא מתן שמן במנחת מאפה
וכמש"כ הלח"מ ו"ל והמשנל"מ ו"ל וצ"ל הא דלא אימעיט אלא מיציקה היינו דלמתן
שמן לא צריף קרא פינו דאין מעשי' בכלי אלא בתנור ולא נאמר מתן שמן אלא בנעשית
בכלי כמש"נ על מחבת בשמן תיעשה אבל מיציקה איצטרף למעוטי דהוי מרבינו ממנחה
כל המנחות פי היכי דטעונות בלילה ומשיחה וענין משנל"מ ו"ל שכתב דממעטינו למתן
שמן מקרא דממעטינו יציקה וסתמא דברייתא לא משמע הכי דא"כ אמאי לא הזכיר מתן
שמן ג"כ וע"ש במשנל"מ שכתב ראיות נכוחות לדברי הרמב"ם ו"ל מברייתא דלקמן
ברקיקין ע"ש ונראה עוד להביא ראיה מהא דאמרי' בחלות תודה רביעית שמן מתחלקת
לכמה חלות לבלילה ואי טעונה מתן שמן תחלה א"כ רביעית נמי ליכא ואי תימא דחלות
תודה אין צריכין מתן שמן דלא מיקרי מנחה א"כ היכי ילפי רבנן מלחמי תודה שצאמר
בהן חלות ובוללן פשהו סלת דילמא חלות תודה דלא בעו מתן שמן בתחלה בוללן פשהו
סולת אבל מנחות דיש בהן שמן בתחלה בסולת בוללן פשהו חלות אלא ש"מ דמנחת
מאפה אין בה מתן שמן כמו בחלות תודה אבל ז"א דהא פלוגתא דרבי ונחכמים לא בחלות
מנחת מאפה לחוד פליגי אלא במנחת מחבת ומרחשת ג"כ אע"ג דיש בהן מתן שמן
פשהו סלת ואפ"ה ילפי רבנן דלישנא דקרא חלות בלילות משמע נמי דבלילות פשהו
סלת ולא פשהו חלות כמו בחלות תודה שצאמר בהן חלות בלילות ונבללות פשהו סלת
וענין בפ"י המשניות ו"ל דמשמע מלשונו ו"ל דלא פליגי רבי ורבנן אלא בחלות של
מאפה תנור וכן הוא לשון הרע"ב ו"ל בפ"י המשנה אבל בברייתא בגמ' כיצד הוא עושה
כו' מבואר דבכל המנחות פליגי וענין תוי"ט ו"ל: דף עה גמרא רביעית שמן היא כו'.

ופירש"י דברביעית אינו יכול לבלול פְּשֵׁהוּ חללות ולכאורה בלא"ה לא שִׁינָה בְּלוּלָה בחללות תודה פִּינּוּ דְאִין בְּהוּן פְּתִיתָה הִכִּי שִׁינָה בְּלוּלָה בְּהוּן וּלְשׁוֹן רַשׁ"י ז"ל אֲבָל מִחֲבַת ומִרְחֻשֵׁת שָׂאִין בְּהוּן חללות כ"כ כו' אינו מוכן קצת דבמחבת ג"כ עֶשֶׂר חללות הוא דאיפא פִּמוּ בְּתוּדָה וְלָמָּה הִנְצַרְדָּה לָזֶה הָא מְשַׁמַּע דְּבִתּוּדָה דְּלִיפָא אֲלָא רְבִיעִית שָׁמֵן א"א לְבָלּוּל אֲבָל מִחֲבַת ומִרְחֻשֵׁת יֵשׁ בְּהוּן שָׁמֵן לוג אֲפֹשֶׁר לְבָלּוּל גַּם חללות וק"ל: שָׁם גְּמָרָא חללות בְּלוּלוֹת וְלֹא רְקִיקִין כו'.

עִינּוּ בלח"מ ז"ל פי"ב הַנִּלְשָׁפְתָב בְּשֵׁם הַרְא"ם ז"ל דָּאָם שִׁינָה וְעֵשֶׂה מְשִׁיחָה בחללות ובלילה ברקיקין פִּסּוּל וְהַקְשָׁה אֲמַאי לֹא תִנּוּ לָהּ בְּחֻלִּין כְּשֶׁר בחללות פִּסּוּל בְּרְקִיקִין כְּשֶׁר ברקיקין פִּסּוּל בחללות ובתוספתא במכילתין תְּנִי לְהָא לִישָׁנָא בְּהִדְיָא ע"ש ובתוספתא חולין תְּנִי עוֹד כְּמָה דְּבָרִים דְּכְשָׁרִים בְּזָה וּפִסּוּל בְּזָה דְּלֹא תִנּוּ בְּמִתְנִיתִין שָׁם אֲבָל מ"מ איפא לְמִידָק בְּהָא וכמש"כ הלח"מ ז"ל פִּינּוּ דָּאָם לֹא בָּלָל כְּלָל כְּשֶׁר אִם כֵּן חללות שְׁלֹא בָּלָלוּ אֲלָא מְשַׁחֵן לָמָּה יִפְסֹל מִיַּדִּי דְּהוּי אֲלָא בָּלָלוּ כְּלָל אֲלָא דו"א אֲלָא לְרַבְּנָן דְּבְרַקִּיקִין נְמִי מוֹשְׁחָן וְחֻזָּר וּמוֹשְׁחָן עַד שִׁיכְלָה כָּל הַשָּׁמֵן שֶׁבְּלוּג בְּזָה שֶׁפִּיר אִיפָא לְמִמֵּר דְּהוּי כְּלָא בָּלָל כְּלָל פִּינּוּ דְּכָל הַלּוּג נָתַן בְּמִנְחָה אֲבָל לר"ש דְּמוֹשֶׁשׁ כְּמִין כ"י וְשָׂאָר הַשָּׁמֵן נֶאֱכָל לְפָהֲגִים אִם עֵשֶׂה כה"ג בחללות מְסַתְּבָרָא דְּכִסּוּל נְמִי הוּי דְּהוּי כְּחִסּוּר שְׁמִנָה דְּבַחֲלוֹת מְצֻנָּה שְׁתֵּהִי הַמִּנְחָה מְעוֹרְבָת עִם הַלּוּג וְאִם כ"כ יִקְמוּץ וְאִם לֹא בָּלָל אֲלָא מְשַׁח הָרִי לִיפָא בְּשַׁעַת קְמִיצָה לוג שָׁמֵן וְאִפִּילוּ לְרַבְּנָן י"ל ג"כ פִּינּוּ דְּמִצִּיתָה לְאַפּוֹת בְּשָׁמֵן דְּבוּלְלוּן סֵלַת א"כ פִּי עֵשֶׂה בָּהּ מְעֵשֶׂה רְקִיקִין וּמְשַׁחֵן לְאַחַר אִפִּי הָרִי אֲפָאָה בְּלֹא שָׁמֵן וְאִין זֶה בְּכָלֵל לֹא בָּלָל דְּכְשֶׁר אֲטוּ בְּמִחֲבַת ומִרְחֻשֵׁת ג"כ כְּשִׁירָה אִם אֲפָאָה בְּלֹא מִתָּן שָׁמֵן וְדֹאֵי גִרְאָה פִּסּוּלָה וְכֵן לֹא תִנּוּ לְעֵיל לֹא נָתַן שָׁמֵן כְּשֶׁר אֲלָא הָא דְּלֹא בָּלָל כְּשֶׁר הִינּוּ דְּלֹא קִיָּים מְצֻנָּה בְּלִילָה אֲבָל שָׁמֵן אִיפָא א"כ ה"ג בְּמִאֲפָה תִנּוּר פִּינּוּ דְּמִצֻּנָּה אֲפִייתָה בְּשָׁמֵן אִם אֲפָאָה בְּלֹא שָׁמֵן י"ל דְּפִסּוּלָה לְשִׁיטַת הַרְמְב"ם ז"ל דְּלִיפָא מִתָּן שָׁמֵן בְּמִנְחָה מֵאִפִּי וְכֵן אִיפָא רְקִיקִין שְׁלֹא מְשַׁחֵן לְאַחַר אִפִּי אֲלָא בָּלָלוּ בְּשָׁמֵן כְּשֶׁהוּא סֵלַת מִנְ"ל דְּכִשְׁרֹת אֲלָא דְּהַרְמְב"ם ז"ל כְּתִב לְהִדְיָא לֹא בָּלָל לֹא מְשַׁח כְּשֶׁר וְע"כ לֹא מְשַׁח הִינּוּ דְּבָלָלוּ בְּשָׁמֵן דְּאִי בְּלֹא שָׁמֵן כְּלָל פְּשִׁיטָא דְּכִסּוּל הָרִי מְבוֹאָר דְּמְשִׁיחָה בְּרְקִיקִין לֹא מְעַכְבָּא וְכֵן תִּנּוּ לָהּ בְּמִתְנִיתִין לֹא מְשַׁח כְּשֶׁר וּמָה שֶׁנִּרְאָה מִד' הַלַּח"מ ז"ל דְּרוּצָה לְפָרֵשׁ לֹא מְשַׁח הִינּוּ לֹא מְשַׁח כְּלָל זֶה א"א כְּמַש"כ ז"ל: שָׁם גְּמָרָא מִנְחָה הַבָּאָה מְחַצָּה חללות וּמְחַצָּה רְקִיקִין.

פִּירֵשׁ"י ז"ל עֶשֶׂרָה חללות וְעֶשֶׂרָה רְקִיקִין מְבִיא לוג כו' וְאִין זֶה מוּכָן דְּהָא לְרַבְּנָן לֹא אֲשַׁכְּחֵן מִנְחָה מְחַצָּה חללות וּמְחַצָּה רְקִיקִין אֲלָא כָּל חֲדָא מִנְחָה לְעֶצְמָה הִיא וּבְעֵי ב' לוגִין אֲלָא הָעֵיקָר כְּפִי בְּתָרָא דְּאֵלִיפָא דר"ש הִיא דְּאָמַר מְחַצָּה חללות וּמְחַצָּה רְקִיקִין יָבִיא וְא"כ הָא דְּתִנּוּי וּמוֹשֶׁשׁ הָרְקִיקִי ע"פ כְּלוּל וּמְחַזֵּר הַשָּׁמֵן לְחללות הִינּוּ אִפִּילוּ לר"ש ור"ש בְּן יְהוּדָה הוּא דְּאָמַר מְשׁוּם ר"ש דְּמוֹשֶׁשׁ כְּמִין כ"י לְחֻד וְהַשָּׂאָר נֶאֱכָל לְפָהֲגִים וְתִנּוּי הוּא אֵלִיפָא דר"ש וְכֵן אֵינְדָּה בְּרִייתָא בְּרְקִיקִין הַבָּאִין בְּכ"ע פְּלִיגִי נְמִי אֵלִיפָא דר"ש לְת"ק אֵלִיפָא דר"ש מוֹשֶׁשׁ כָּל הַלּוּג וְלְרַשְׁב"י אֵלִיפָא דר"ש אִינוּ מוֹשֶׁשׁ אֲלָא כְּמִין פִּי וְהַשָּׂאָר נֶאֱכָל לְפָהֲגִים וְא"כ מִתְנִיתִין אֲתִיָּא כְּרַשְׁב"י אֵלִיפָא דר"ש אֲבָל בְּזַבְּחִים סוּף פָּרָק כָּל הַתְּדִיר תִּנּוּ סֵתָם לר"ש דְּמוֹתֵר רְקִיקִים נֶאֱכָל לְפָהֲגִים מְשַׁמַּע דְּלִיפָא פְּלוּגְתָּא אֵלִיפָא וְהִכִּי מוּכָח לְקַמְן רִישׁ פָּרָק הָרִי עָלֵי עֶשְׂרוֹן דְּבְרַקִּיקִין בְּכ"ע ס"ל לר"ש דְּמוֹתֵר הַשָּׁמֵן נֶאֱכָל לְפָהֲגִים אֲבָל בְּמְחַצָּה חללות וּמְחַצָּה רְקִיקִין פְּלִיגִי אֵלִיפָא דר"ש לְת"ק אֵלִיפָא דר"ש

מוֹשֵׁחַ עַל פְּנֵי כְּלוֹ וְהַמּוֹתֵר מִחֲזִירוֹ לְחֵלוֹת וְלִרְשָׁב־י אֱלִיבָא דר"ש מוֹשְׁחוֹ כְּמִין כִּי וְהַמּוֹתֵר נֶאֱכָל לְכַהֲנִים וּמוֹכַח הֵכִי מִשּׁוֹם דַּע"כ ת"ק בְּמַחְצָה חֵלוֹת ג"כ ר"ש הִיא דַּאֲלִ"ה לִיכָא מְנַחַה מְחַצָּה חֵלוֹת וּמְחַצָּה רְקִיקִין וּכְמ"ש הַתּוֹסֵף ו"ל לְקַמֵּן בְּפִרְקֵי הַנְּ"ל וּבִהָא דַּיִשׁ חֵילוֹק אֱלִיבָיָה דר"ש בֵּין כְּלוֹהָ רְקִיקִין דְּהַמּוֹתֵר נֶאֱכָל לְכַהֲנִים וּבֵין מְחַצָּה חֵלוֹת וּמְחַצָּה רְקִיקִין דְּמִחֲזִיר הַמּוֹתֵר לְחֵלוֹת יֵשׁ לוֹמֵר דְּמַחְצָה חֵלוֹת וּמְחַצָּה רְקִיקִין דְּחֲדָא מְנַחַה הִיא שְׁפִיר טְפִי לְהַחֲזִיר לְחֵלוֹת מְאָכִילֵת פְּהֵגִים אֲבָל הָא דְּבְּמַחְצָה רְקִיקִין מוֹשְׁחוֹ ע"פ כְּלוֹ וּבְרְקִיקִין בַּפ"ע מוֹשְׁחוֹ בַּפ"ע מוֹשְׁחוֹ כְּמִין כִּי לר"ש צ"ע טַעְמָא מֵאִי וְכִינּוּן דְּבְּרְקִיקִין בַּפ"ע אִין צְרִיף לְמִשְׁחָה אֲלָא כְּמִין כִּי מ"ש דְּבְּמַחְצָה רְקִיקִין מוֹשְׁחוֹ ע"פ כְּלוֹהָ וְהָא דְּחֲנִיָּא מוֹשֵׁחַ הַרְקִיקִין וּמִחֲזִיר הַמּוֹתֵר לְחֵלוֹת לְפִי דְּבְּרִי הַרְמְב"ם ו"ל דְּבְּלִילֵת הַחֵלוֹת הִיא כְּשֶׁהִיא סֵלֶת וּמְשִׁיחָת רְקִיקִים הוּא לְאַחַר אַפִּי צ"ל דְּאוּפָה הַרְקִיקִים תְּחִלָּה וּמוֹשְׁחוֹ וְאַח"כ מִחֲזִיר הַשְּׁמֵן לְחֵלוֹת כְּשֶׁהוּן סֵלֶת אוֹ דַּס"ל כְּרַבִּי דְּחֵלוֹת בּוֹלְלָן וְלַעִיל תְּנִיָּא מְחַצָּה חֵלוֹת וּמְחַצָּה רְקִיקִים מְבִיא וּבּוֹלְלָן וְקוֹמֵץ מְשַׁנְיָהֶם וּפִירִש"י ו"ל דְּפּוֹתֵת אוֹתָם וּבּוֹלְלָן שְׁנִיָּהֶם כְּאַחַת בְּשֶׁמֶן וְהוּא דְּלֹא כְּדַתְנִי הֵכָא בְּבְּרִיָּתָא דְּבְּרְקִיקִים לִיכָא בְּלִילָה אֲלָא מְשִׁיחָה וּבְּלִילָה דְּחֵלוֹת ג"כ כְּשֶׁהוּן סֵלֶת וְלֹא לְאַחַר פְּתִיתָה וְנִרְאָה דְּהָאִי וּבּוֹלְלָן דְּקֶאֱמַר לָאו בְּשֶׁמֶן קֶאֱמַר אֲלָא שְׁמֵן עֲבִיד לְהוּ כֹּל חַד כְּדִינְיָה אֲלָא דְּאַחַר פְּתִיתָה בּוֹלְלָן שְׁנִיָּהֶם כְּדִי שְׁיַעֲלָה בְּיָדוֹ הַקּוֹמֵץ מְשַׁנְיָהֶם וְזֶה בְּרוּר.

וְהַרְמְב"ם ו"ל פֶּסֶק דְּלֹא כְּסִתְמָא דְּמִתְנִיתִין דְּמוֹתֵר שְׁמֵן רְקִיקִים נֶאֱכָל לְכַהֲנִים אֲלָא מוֹשְׁחוֹ עַד שְׁיַכְלָה הַשְּׁמֵן דַּת"ק בְּבְּרִיָּתָא וְעִינּוּן בַּלַּח"מ ו"ל וְנִרְאָה מִשּׁוֹם דְּרַבִּי תַנִּי לָהּ בְּמִתְנִיתִין סוּף כֹּל הַתְּדִיר בְּלִישְׁנָא דִּיחִידָאִי אָמַר ר"ש אִם רְאִיתָ כו' אֲלָא מוֹתֵר רְקִיקִי מְנַחַת יִשְׂרָאֵל כו' לֹא הֵנִי סִתְמָא וְעוֹד נִרְאָה דְּמוֹכַח הֵכִי מֵהָא דְּלַעִיל דְּאַמְרִינּוּ לּוֹג לְמָה נִמְשַׁח מִשּׁוֹם לּוֹג שְׁעוֹן שֶׁל מְצוֹרַע וְאַמְאִי לֹא קֶאֱמַר מִשּׁוֹם לּוֹג שֶׁל רְקִיקִין דְּאִינוּ מְתַעַרְב כְּלוֹ עִם הַמְּנַחָה אֲלָא מוֹשֵׁחַ מִמֶּנּוּ כְּמִין כִּי לְחוּד וּבְמָה נִתְקַדַּשׁ הוּא עֲצָמוֹ אִם לֹא בְּלוֹג הַנְּמִשְׁחָה אֲלָא ש"מ דַּס"ל לר"ח כְּרַבְּנָן דְּבְּרְקִיקִים גַּם כֵּן מוֹשְׁחוֹ וְחוֹזֵר וּמוֹשְׁחוֹ כו' וְא"כ מְתַקְדָּשׁ הוּא עִם הַמְּנַחָה כֹּא וְזֶה נֶכּוֹן שֶׁם מְשַׁנָּה כֹּל הַמְּנַחָה הַנְּעֻשִׁית בְּכָלִי טְעוּנוֹת פְּתִיתָה לַעִיל כ' הַתּוֹסֵף גַּבִּי יִצְיָקָה דְּאַתִּי לְמַעוּטִי מְנַחַת מְאָפָה דְּלֹא נַעֲשִׂית בְּכָלִי דְּאִין תַּנּוּר מְקַדָּשׁ וְהֵכָא לִיכָא לְמִימַר הֵכִי דְּהָא אִיכָא מְנַחַת מְאָפָה דְּאִינוּ נַעֲשִׂית בְּכָלִי וְאַפ"ה טְעוּן פְּתִיתָה וְעוֹד דְּאִטּוֹ לְמ"ד תַּנּוּר מְקַדָּשׁ אִישְׁתַּנִּי דִּינָא לִיִּצְיָקָה בְּמְאָפָה תַּנּוּר וְלִפְתִּיתָה בְּלֶחֶם הַפָּנִים אֲלָא וְדִאִי לְסִימְנָא בְּעֶלְמָא נְקֻטָא וְעַקְרָא דְּמִילְתָא נִרְאָה דְּרִיבּוּיָא דְּמְנַחָה דְּכַתִּיב בְּהִנִּי תִרְתִּי בְּפְתִיתָה וּבִיִּצְיָקָה מְרַבִּינּוּ כֹּל חַד כְּפִי עִנְיָנוּ לְעִנְיָן פְּתִיתָה לֹא אִיִּצְטְרִיף לְרַבּוּיָא אֲלָא מְנַחַת מְאָפָה דְּקֶרָא כְּתִיב גַּבִּי מְחַבֵּת וּמְרַחֶשֶׁת לֹא צְרִיף לְרַבּוּיָא דַּמְגוּז"ש דְּקֶרְבָּנָהּ יְלִפִי מְהַדְּדִי וְלְמְנַחַת סֵלֶת לֹא שְׁיִיף לְרַבּוּיָא דְּנִקְמָצָת כְּשֶׁהִיא סֵלֶת וּבְשִׁירִים לֹא שְׁיִיף פְּתִיתָה וְע"כֵּלָא אִיתְרַבִּי אֲלָא מְנַחַת מְאָפָה וּמִיְעוּטָא דְּאוֹתָהּ אֲתִי לְלֶחֶם הַפָּנִים וּשְׁתִּי הַלֶּחֶם דַּס"ד כִּי הִיכִי דְּאִיתְרַבִּי מְנַחַת מְאָפָה הֵכִי נְמִי מְרַבִּינּוּ לְחַה"פ ת"ל אוֹתָהּ וְכַדְאִיתָא בַּת"כ דְּלֹא דְּמִי לְמְנַחַת מְאָפָה שְׁיִישׁ מְמַנָּה לְאִישִׁים הִינּוּ שְׁנִקְמָצוּ אֲבָל שְׁתִּי הַלֶּחֶם וְלַחַה"פ אִין מְהוֹן לְאִישִׁים.

וְרִיבּוּיָא בְּמְנַחָה לְעִנְיָן יִצְיָקָה ע"כ לֹא מְרַבִּינּוּ אֲלָא שְׁאָר מְנַחָה הִינּוּ מְנַחַת הַעֲלוּמָר וְחוּטָא דְּבְּמְנַחַת הַסֵּלֶת בְּהַדְּיָא כְּתִיב בִּיהָ יִצְיָקָה וּמִיְעוּטָא ע"כ לְמְאָפָה תַּנּוּר דְּלִשְׁתִּי הַלֶּחֶם לֹא אִיִּצְטְרִיף דְּאִין בְּהוֹן שְׁמֵן כְּלוֹ וּפְרִיף וְאִימָא לְמַעוּטִי מְנַחַת פְּהֵגִים דְּאִינָה כְּתוּבָה כְּאִין כְּמ"ש

רש"י ז"ל ומשני אינהו דבר שצריך שני מיעוטי כו' והתוס' ז"ל הקשו לקמן בד"ה אינהו אמאי לא ממעטי מהני תרי מיעוטי מנחת נסכים ומנחת פהגים ותי' דהתם בהגשה איפא ג' מיעוטי וליפא לאוקמי במנחת מאפה לחוד אבל הכא דאיפא תרי מיעוטי מסתברא לאוקמי במנחת מאפה ע"ש.

ולפ"ז תיקשי לר"י לעיל בהגשה דליפא אלא תרי מיעוטי אמאי לא מוקי לה במנחת מאפה אלא נראה דמנחת נסכים לא שייך למעוטי מיציקת שמן פיון דאשפחו בה ריבוי שמן ג' לוגין לעשרון אין למעט אותה בנתינת שמן אלא מנחת פהגים לחוד הוא דבעי למעוטי ודו"ק: שם תוס' בד"ה אימא להוציא כו'.

הקשה בקונטרס אמאי לא ממעט לענין פתיחה מנחת פהגים ותי' דמסתברא לרבות מנחת פהגים בדין מנחת מחבת שכן פתיחה כ' ביה בהדני' עיין צ"ק ז"ל מה שהקשה ונראה בכוננתם ז"ל דהוי ליה למעוטי מנחת פהגים ממה שנאמר פתות אותה פתים שנים לארבעה אלא לשנים לחוד כמש"נ במנחת פהג משיח מנחת פתי ותי' דמנחת יחיד הוא וכתוב ביה פתים אלמא דבעינן פתיחה גם בכהן משיח ונהי דבמשיח אינו כופל לד' מ"מ שאר מנחת פהגים מסתברא לריבויא בדין מנחת ישראל אבל לפנינו ליתא הכי ברש"י וגם מש"כ למעוטי שתי הלחם מנפ"ש דכ"ג ג"כ אינו מוכן דמיעוט לא נאמר בש"ס ועוד יתבאר בזה לקמן: ע"ב משנה מנחת ישראל קופל א' לב' וב' לד' ומבדיל פירש"י ז"ל דזה היא הפתיחה כופל חלה אחת לב' ומבדיל היינו שמשבר הכפילה ונמצאו שהם שתי חצאי חלה ואם כ"כ כופל השנים לד' ומבדיל ונמצא חלה חלוקה לארבעה חלקים לאורך החלה או לרוחב ולפ"ז הי' כל פת ארוך או רחב כמדת החלה ואם כן אפתי מיקמין היכי קמיין וי"ל דכפילה ראשונה היא לאורך או לרוחב וכפול השני' הוי איפכא וליף לה מפתות ופתים ובסיפא תנו וכולן פותתן כזיתים ופירש"י לחד לישנא דפותת עוד ד' לח' וח' לט"ז עד שיהי' כזית ואין זה מוכן דאם כן מאי קאמר ולא פתיחה לפתיחין דמשמע דאינו פותת אלא ב' פעמים לב' ולד'.

ולאידך פירושא שיכול לפתותן עד שיהיו כזיתים ג"כ קשה לפי משמענותא דאין עושה אלא ארבעה פתיחין ונדאי יש בכ"א כזית ואי ליפא כזית אינו פותת כלל הא מצוה בפתיחה לארבעה פתים ומה שפי' עוד דליפא בעשרון אלא ארבעים זיתים ג"כ קשה דעשרון שיעור חלה הוא ויש בו מ"ג ביצים ועם לוג השמן יש בו יותר והרע"ב ז"ל פי' הא דתנו וכולן פותתן כזיתים היינו דלאחר שפתת כזית חולק כל זית לב' ולד' וכבר תמה ע"ז בתוס' חד מהא דמשמע לקמן דלתנא דמתניתין הוי פרוירין כזית ע"ש ויצא לו להרע"ב ז"ל פי' זה מפירוש המשנה להר"מ ז"ל שכ' וז"ל ואותה הפתיחה שהיא כזית כופל אותה עם ארבע כו' ע"ש אבל מחיבורו נראה דלא כן הוא כפולתו אלא כופל החלה א' לב' וב' לד' וכשהוא כופלה אח"כ פותת את כולן ויהי' כל פת כפול ארבע וליף לה מדכתיב פתות אותה פתים היינו בפתיחה אחת יהי' ארבע פתים פאחת וזש"כ בפירוש המשנה ואותה הפתיחה שהיא כזית כופל אותה עם ארבע היינו שיש בה ארבע פתים פאחת ובמנחת פהג משיח לא הי' כופל אלא לשנים וכשהוא פותת אין בכל פת אלא שנים כפולים וזש"כ שם במנחת פהג משיח לא יסדר פתיחה מהם עם ארבע אלא כופל אותה עם שנים אלא דמה שכתב שם ואינו מבדיל כדי שלא יהיה פתות לפתיחין לא

הבנתי אהי קאי והו הדברים וכתב בחיבורו במנחת פהו משיח פתב דכופל לשנים ופותת
ונמצא פל פתיחה כפול לשנים ובמנחת ישראל פתב הכופל לארבע וכן במנחת פהנים
אלא דבמנחת ישראל מבדיל הכפלים ובמנחת פהו אינו מבדיל ואח"כ פותת מן הכפלים
יחד פתיחים פזיתים ובמנחת פהו משיח ג"כ אינו מבדיל וכל פתיחה כפול לשנים וכתב
הלח"מ ו"ל דהוכיח פן מהא דפליג ר"ש ואמר דמנחת פהו משיח אין בו קמיצה אין בהם
פתיחה וקרי נאמר בה מנחת פתים אלמא דבעי פתיחה אלא ע"כ ר"ש מודה דמקפלה
לשנים אלא דאינו פותת עוד ותנא קמא סבירא ליה דפותת גם פן ואין זה מוכרח דאם
אינו פותת קיפול זה לזה ולא מיקרי פתיחה פינו דאינו מבדיל אלא ונדאי משמע ליה
הכי מהא דתנו וכולן פותתן פזיתים והאי וכולן היינו כל המנחות בין של ישראל בין של
כהנים וכהו משיח אחר הקיפול פותת ומה שהקשה לר"ש מנחת פתים מאי דריש יש
לומר דפתים היינו חצאי חלה וכשיטתו דחולק כל חלה לשנים ועיין בק"א שהאריך בזה:
שם משנה ר"ש אומר מנחת פהנים כו'.

ופירש"י ו"ל מנחת נדבה של פהו ודקדק המשנל"מ ו"ל דאתי לאפוקי מנחת חוטא של
פהו דבעי קמיצה לר"ש בעי נמי פתיחה והקשה ע"ז הא מנחת סלת היא ובמנחת סלת
ליכא פתיחה כמו שהאריך שם דאפילו אפיה לא בעיא וכבר כתבתי לעיל בזה דאפי'
נדאי בעי אבל אפי' עשר חלות ופתיחה מסתברא דלא בעי פינו דשירים הם ומתחלקת
לפהנים וכמו שהאריך ו"ל שם אבל מש"כ לדייק מלשון רש"י ו"ל שכ' מנחת נדבה כו'
דס"ל דמנחת סלת בעי פתיחה לא הוי צריך להאי דיוקא דבהדיא כתב רש"י ו"ל לקמן
גבי הי' עומד ומקריב כו' דבמנחת העומר מייירי ועלה תני וכולן פותתן פזיתים אפילו
מנחת העומר ומנחת העומר מנחת סולת היא הרי מבואר בדבריו דמנחת הסלת ג"כ בעי
פתיחה ויתבאר לקמן בזה: שם גמרא אמר רב יוסף האי חביצא כו' אמר ר"י מנא לה
הי' עומד ומקריב כו'.

פירש"י ו"ל דרב יוסף מיימי ראיה דאם אין בהם פזית אינו מברך המוציא ודתני דפותתן
פזיתים דוקא ויש לדקדק מאי איריא היא זו הא הא דפותתן פזיתים לאו משום ברפת
המוציא הוא אלא מצונתה בכך ואפילו אם כולה כליל והקומץ גם פן אינו עושה פתיחת
פחות מפזית ויותר הי' נראה דראיתו הוא דבפרורין פזית מברך המוציא אלא דלא משמע
הכי מהא דמסיק מאי הוי עלה ר"ש אמר אפילו אין בהם פזית מזה נראה דבפרורין פזית
פשיטא דמברך המוציא ועיקר אשמעותא דרב יוסף דבאין בהו פזית אינו מברך.

והנה בפ"י חביצא נחלקו הראשונים ו"ל מד' רש"י ו"ל דמייירי ע"י בישול וכבר הקשו
התוס' ו"ל היכי יליף לה ממנחות ולפמ"ש בלשון רש"י ו"ל דר' יוסף יליף ממנחות
לפרורין שאין בהם פזית דאינו מברך המוציא אין פאן קושיא כ"כ דשפיר יליף אם
אפי' מנחות דאין בהו אלא טיגון אינו מברך באין בהו פזית כש"כ בחביצא שע"י בישול
דאינו מברך המוציא אלא דהתוס' ו"ל הקשו עוד ע"ז וכ' דחביצא היינו ע"י הדקת
פרורין בשמן או דבש וזה הוי שפיר דומיא דמנחות אלא דהתייבח במנחת מחבת ומרחשת
שנאפות תחלה ופותתן ויוצק עליהם שמן שפיר הוי דומיא דחביצא שמתבר הפתיחת
ע"י שמן או דבש אבל לפי פירש"י ו"ל דבמנחת העומר מייירי נהי דנימא דבעי פתיחה
מ"מ אינו דומה לחביצא דהא מנחת העומר נאפות לאחר קמיצה ואין בה מתן שמן עוד

וכיון דמברך המוציא אשלימה אע"ג דנגלושה בשמן משום דנגלושה גם בפושרין או ע"י קביעות סעודה אמאי לא יברך גם אפתיתין כיון דלא עשה בהן דבר אלא פתיתו לבד אטו אם עשה להם שלם לפתיתין לא יברך עליהם המוציא אבל בפ' פיצד מברכין נראה מדברי רש"י ז"ל דלא שייכא פתיתה אלא במחבת ומרחשת שונאות קודם קמיצה ושפיר איכא למילף מינה לחביצא וכנ"ל ובדוקא פתב שם מנחת מחבת ומרחשת שיש בהן מתן שמן אחר פתיתה היינו יציקת שמן אבל מנחת מאפה תנור ג"כ לא דמי לחביצא דאין בהן יציקה אחר פתיתה והוי כמו שאר פת שפררו דלא יצא מתורת פת.

עוד פ"י שם דראיית רב יוסף ממנחות הוא לפרורין שיש בהן פזית וכמ"ש לעיל ובאמת ק' לפ"י זה היכי מיייתי ר"י ראיה מינה דילמא הא דתני גטלן לאכלן מברך המוציא לחביצא דילמא מייירי במנחת סלת או מנחת מאפה דאין בהן דין חביצא אבל לפשכ"כ ממשמעות לשונו פאן דמיייתי ראיה לפחות מפזית דאינו מברך המוציא א"ש דע"כ מייירי במחבת ומרחשת דאי במנחת מאפה או סלת אפ"י אין בהם פזית אמאי לא יברך המוציא אלא דהאי דיוקא אינו מוכרח וכמ"ש"כ וצ"ל דמהא דייק דאי מייירי במנחת מאפה מאי קמ"ל בגטלן לאכלן דמברך המוציא פשיטא אלא על פרוח במחבת או מרחשת מייירי דהוי כעין חביצא ודו"ק: שם גמרא ה"י עומד ומקריב מנחות בירושלים מברך שהחיינו: ופירש רש"י ז"ל פהו שלא הקריב מנחה מימיו או מנחת העומר והתוס' ז"ל פתבו דלמשמרות הוי זמן קבוע והיינו דקתני בתוספתא ברכות בזבח גם פן הכי והרמב"ם ז"ל בפרק ז' מהלכות תמידים פתב דאם מקריב מנחה מן החדש מברך שהחיינו ולפירוש זה יקשה זבח מא"ל ולענ"ד אין צריך לכל זה דהתוספתא אזיל לשיטתיה דמברך שהחיינו בשעת עשיית כל מצנה כגון ציצית ותפלין כדאימת בתוספתא ברכות ועיין בתוס' סופה דף מ"ו וכבר מבואר דין ברכה זו בדברי הראשונים ז"ל באורח ויש בה חילוקי דיעות.

ועוד נראה דלשון עומד ומקריב מנחות בירושלים יש לומר דקאי על הבאתה לקרבן בעלותו לירושלים כגל דמצנה להביא כל קרבנותיו כדכתיב ובאת שמה ועל זה מברך שהחיינו דהוי מצנה זמניות וכן משמע בתוספתא ברכות פ"ה ה"י עומד ומקריב זבחים בירושלים אומר שהחיינו פשהוא מקריבן אומר פרוח אשר קדשנו להקריב זבחים גטלן לאוכלן אומר אשר קדשנו לאכול זבחים משמע דשהחיינו מברך בשעת הבאת הקרבן לירושלים.

ועדיין צ"ע: שם גמרא אמר ליה אב"י ולר"י דאמר מפרכן עד שמחזירן להלתן הכי נמי דלא מברך המוציא ומסקנא לרב יוסף הכי הוא אם לא פבא מלקחם גדול ורב ששת מסיק דאפילו פירורין שאין בהן פזית מברך המוציא ולא פליגי אלא בכעין חביצא אבל פת שפיררו לפירורין שאין בהן פזית ליכא פלוגתא ולכולי עלמא מברך המוציא וכן מבואר בש"ע סי' קס"ח וכבר כתבתי לעיל דע"כ כןלה שמעתין מייירי במנחת מחבת ומרחשת דמנחת מאפה וסולת דאינו ניתן בדין שמן אחר אפיה הוי כפת שלם שפיררו ועיין תוס' פרק כל שעה שפתב ר"ת ראיה מכאן לעיסה שבלילתה עבה אפילו טיגנה בשמן מברך המוציא דקפסיק ותני הכא מנחות סתם אפ"י מחבת ומרחשת ויש מהראשונים ז"ל דמוקי להאי ברייתא במנחת מאפה וסולת כמבואר בב"י שם בסימן הנ"ל והדברים מבוארים דאי אפשר לומר פן דכל שקלא וטר"א דשמעתין ליכא לאוקמי במנחת מאפה וכנ"ל.

וְרֵאִיתִי בִירוּשָׁלַיִם רֵישׁ פְּרָק פִּיצַד מְבָרְכִין דְּבַעֵי הַתָּם עַד כַּמָּה מְבָרַךְ ר' חֲנִנְיָא וּר' מְנָא מַר אָמַר עַד כַּמָּה מְבָרַךְ אָמַר עַד פְּחוֹת מְבָרַכִּים מֵאֵן דְּמַר עַד כַּמָּה מְבָרַכִּים וְכֹלְנֵן פְּתִיתִים כַּמָּה מְבָרַכִּים וְכֹלְנֵן דְּמַר פְּחוֹת מְבָרַכִּים כִּר' יִשְׁמַעְעָל דְּאָמַר מְחִזִּירוּ לְסַלְתֵּן וְצָרִיף לְדַקְדָּק מֵאֵי קַבְעֵי עַד כַּמָּה יְבָרַךְ וְעַל פְּרָקָה מִשְׁמַע דְּאִמְתַּנִּיתִין קָאֵי דְתַנְּנֵן עַל הַפֶּת אֹמְרֵי הַמּוֹצֵיא וּמִיבַעֲנֵי לִיה אֵי מְבָרַךְ דְּנֹקָא אֶפְרַיִם אֶבְל פְּחוֹת מְבָרַכִּים אֵינוּ מְבָרַךְ הַמּוֹצֵיא אוֹ אֶפְרַיִם אֶפְחוֹת מְבָרַכִּים מְבָרַךְ הַמּוֹצֵיא וּמְסִיק מַר אָמַר עַד כַּמָּה מְבָרַכִּים דְּנֹקָא אֶבְל אֶפְחוֹת מְבָרַכִּים אֵינוּ מְבָרַךְ הַמּוֹצֵיא וְכֹלְנֵן וְכֹלְנֵן פּוֹתְתֵן כַּמָּה מְבָרַכִּים אֶלְמָא דְּפְחוֹת מְבָרַכִּים לֹא תְשִׁיב וּלְהִכִּי אֵין עוֹשִׂין פְּתִיתִין פְּחוֹת מְבָרַכִּים וְלַעֲנֵן בְּרַפְתִּי הַמּוֹצֵיא נְמִי לֹא תְשִׁיב וְחֲרַנָּא אָמַר כִּר' יִשְׁמַעְעָל דְּמְחִזִּירוּ לְסַלְתֵּן אֶלְמָא דְּפְחוֹת מְבָרַכִּים ג"כ בְּתַשְׁבּוּבוֹתוֹ קָאֵי וּמְבָרַךְ עָלֵיו הַמּוֹצֵיא.

וּלְפִירוּשׁ זֶה נִרְאֶה דְלֹא פְּלִיגֵי אֶלְא בְּפִירוּר אַחַת פְּחוֹת מְבָרַכִּים בְּהָא סְבִירָא לִי דְאֵינוּ מְבָרַךְ הַמּוֹצֵיא מִשּׁוּם דְלֹא תְשִׁיב אֶבְל אִם אוֹכַל כְּשִׁיעוּר אֶפְרַיִם מְפִירוּרִין לְכֹלְנֵי עֲלָמָא צָרִיף לְבָרַךְ הַמּוֹצֵיא וּבַהֲמ"ז וְלֹא שִׁיבָה הֵךְ פְּלוּגְתָא דִירוּשָׁלַיִם לְפְלוּגְתָא דְשְׁמַעְתִּין דְּהִכָּא פְּלִיגֵי אֶפְרַיִם בְּפִירוּרִין שִׁישׁ בְּהֵן כְּשִׁיעוּר בְּצִירוּף וּפְלִיגֵי אֵי הַשְּׁמֵן מְבַטְלֵן מִתּוֹרַת לְחֵם כִּינּוּן דְּלִיכָא פִירוּר כַּמָּה מְבָרַכִּים פְּלִיגֵי בְּפִירוּר פְּחוֹת מְבָרַכִּים לְחֹד אֶפְרַיִם מִפֶּת גְּמוּר וּא"כ לְמֵאֵי דְקִי"ל כְּתָבָא דְּמִתְנִיתִין דְּפּוֹתְתֵן כַּמָּה מְבָרַכִּים דְּנֹקָא לְכַאוּרָה הַלְכָה כִּמ"ד בִירוּשָׁלַיִם דְאֵין לְבָרַךְ הַמּוֹצֵיא עַל פְּחוֹת מְבָרַכִּים וְזֶהוּ דְעַת הַרְאָב"ד ז"ל שְׁכַתְבֵּן דְאֵינוּ מְבָרַךְ הַמּוֹצֵיא עַל פְּחוֹת מְבָרַכִּים אֶלְא בּוֹרָא מִינֵי מְזוֹנוֹת כִּמ"ש הַב"י בְּסִימֵן הַג"ל אֶבְל הַרְשָׁב"א ז"ל לֹא ס"ל כֵּן וְכֵן הָרָא ש"ז וְצ"ל דְּמִשְׁמַע לְהוּ מְשִׁיטְתָא דְּתַלְמוּדִין דְּפִירוּרִין פְּחוֹת מְבָרַכִּים לֹא גָרַע אֶלְא כְּעִין חֲבִיצָא וְע"י דְּבִישׁ אוֹ שְׁמֵן מְבַטְלֵן לְהוּ מִתּוֹרַת לְחֵם אֶבְל לֹא כְּשִׁיעוּר בְּעִין וּפְרָטֵי דִינִים אֵלוּ כְּבָר נִתְבָּאֵרוּ בְּדַבְרֵי הַטוֹר וּש"ע סִימֵן הַג"ל וְכַדְבְּרֵי הַרְמְב"ם ז"ל וּמְפָרְשֵׁי דְבְרֵיו: שֵׁם גְּמָרָא לִיקֶט מְכֹלֵן כַּמָּה מְבָרַכִּים אִם חֲמֵץ הוּא כו' לְפִימַש"כ לְעִיל דְּבְפִירוּרִים בְּעִין לֹא פְּלִיגֵי א"כ מֵאֵי קְשִׁיָא לִיה מְהֵאֵי דְּלִקֶט מְכֹלֵן דִּילְמָא מִיִּירֵי בְּפִירוּרִים בְּעִין בְּשִׁלְמָא לְפִירוּש"י ז"ל שְׁפִי נֶקֶט מְכֹלֵן הֵינּוּ מְכֹל הַמְּנַחֵת א"ש דְּשְׁמַעֲנֵן מִיָּגָה דְּהוּי לְחֵם אֶפְרַיִם אֵין שְׁאִין בְּהֵן פְּחוֹת מְכֹל הַמְּנַחֵת אֶפְרַיִם מְחַבֵּת וּמְרַחֶשֶׂת אֶבְל כְּבָר הַקְּשׁוּ הַתּוֹסְפוֹת ז"ל דָּאִם כֵּן מֵאֵי קָאֻמַר אִם חֲמֵץ הוּא כו' הָא לִיכָא חֲמֵץ בְּמְנַחֵת וְלֹא יִדְעָנָא אִמָּאֵי לֹא הַקְּשׁוּ גַם אִמְצָה הִכִּי יוֹצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ חֲדָא דְּהוּי מְצָה עֲשִׂירָה שְׁנִינְלוּשׁ בְּשְׁמֵן וְעוֹד אִם אֵין יוֹצֵאִין בְּחִלוֹת תּוֹדָה מִשּׁוּם דְּאֵינָה נֶאֱכָלֶת לְז' כ"ש דְאֵין יוֹצֵאִין בְּמְנַחֵת וְעוֹד דְּבְמְנַחֵת בְּלֹא ה' נִרְאֶה דְאֵינוּ יוֹצֵא דְלֹא שְׁלוֹ הִיא כִּי הִכִּי דְאֵין יוֹצֵאִין בְּמְצָה שֶׁל מַע"ש לְמ"ד מְמוֹן גְּבוּהָ הוּא וּמְנַחֵת שְׁהֵם קְדָשִׁים וְנֹדָאֵי לֹא שְׁלוֹ הֵם וְע"כ לִיקֶט מְכֹלֵן הֵינּוּ מְחַמֶּשֶׂת הַמִּינִים כְּפִירוּשׁ הַתּוֹס' ז"ל וְאֵע"ג דְּתַנְּנֵן לֵה בְּמִתְנִיתִין דְּחִלָּה הָאוֹכַל מְכֹלֵן מְצַטְרֵף לְעַנְּנֵן חֲמֵץ וּמְצָה לֹא מְצִי מִיִּתִּי מִהֶתֶם מִשּׁוּם דְּהֶתֶם מְצִי אֵינִירֵי שְׁעִירֵב קָמַח מְה' מִינִים אֶבְל הִכָּא תְנִי לִיקֶט מְכֹלֵן כַּמָּה מְבָרַכִּים מִשְׁמַע דְּלִיקֶט פִירוּרִין מְה' מִינִים כֹּא' וּמ"מ תְּקַשִּׁי דִּילְמָא אֵינִירֵי בְּפִירוּרִין בְּעִין וּר"ת פִּי דְּבְפִירוּרִין בְּעִין לֹא אֵינִירֵי לְאִשְׁמַעֲנֵן דְּמְצַטְרֵפִין דְּכַבְּרֵן תַּנְּנֵן לֵה דְּמְצַטְרֵפִין זַע"ז אֶלְא ע"כ אֵתִי לְאִשְׁמַעֲנֵן אֶפְרַיִם עֲבָדֵי כְּעִין חֲבִיצָא דֹא"כ מֵאֵי אֵינִירֵי דְאִשְׁמַעֲנֵן הֵאֵי רְבוּתָא בְּה' מִינִים אֶפְרַיִם בְּמִין אַחַד נְמִי הוּי מְצִי לְאִשְׁמַעֲנֵן.

וְעַדִּין צ"ע יוֹתֵר בְּזֶה: דָּף עוֹ מְשַׁנָּה כֹּל הַמְּנַחֵת טְעוֹנוֹת ג' מֵאוֹת שִׁיפָה וְה' מֵאוֹת בְּעִיט' שִׁיפָה וּבְעִיטָה בְּחִטִּין וּר' יוֹסִי אֹמְרֵי בְּבָצֵק וּמִיבַעֲנֵי לִי בְּגְמָרָא אֵי אֵף בְּבָצֵק קָאֻמַר אוֹ בְּבָצֵק וְלֹא בְּחִטִּים וּפְשוּט מְבַרְיָתָא דְאָמַר ר"י שִׁיפָה וּבְעִיטָה בְּבָצֵק וְקָשָׁה קָצַת מֵאֵי

פְּשִׁיטוּתָא הִיא זֹו דִּילְמָא ה"נ אַף בְּבָצַק קְאָמַר וְעֵינֵין תּוּס' ז"ל וְנִרְאָה בְּגוֹסְתָא זֹו דר"י אָמַר שִׁיפָה בְּחֻטִּין וּבְבַעֲיטָה בְּבָצַק מְזָה מִשְׁמַע דְּשִׁיפָה בְּחֻטִּין לְחוּד וּבְבַעֲיטָה בְּבָצַק לְחוּד וְכֹן מְבִנְיָר גִּי' זֹו בְּפִי הַמְּשֻׁנָה אֵלֶּא דְנִרְאָה דְגֵרְס בְּדַבְרֵי ר"י בְּעֵיטָה אַף בְּבָצַק ע"ש וּמִסְתַּבְּרָא פְּגִינְרָסָא זֹו דִּלְר"י בְּעֵיטָה בְּבָצַק לְחוּד דְּשִׁיפָה בְּבָצַק מֵאִי אַהֲנִי אֲדַרְבָּה יְכוּל לְבֹא לִידֵי חִימוּץ מְרַבּוּי הַשְּׁפֻשׁוּף אֲבָל בְּעֵיטָה אֵינּוּ מְנִיחַ לְהַחְמִיץ וּלְכוּלְהוּ גּוֹסְתָא לַת"ק דְּאָמַר הִפֵּל בְּחֻטִּים טַעְמָא לְחוּד פְּדִי לְנִקּוּתָן מִהַפְּסוּלָת וּלְר"י בְּבָצַק טַעְמָא לְחוּד פְּדִי שְׁתָּהָא הַלִּישָׁה יָפָה וְהַבְּעֵיטָה פִּירִש"י בִּיזָד וּבְפִי' הַמְּשֻׁנָה כְּתַב דְּבַחֲטִין בְּעֵיטָה בְּרַגְלָא ע"ש: שֵׁם כָּל הַמְּנַחֲתוֹת בָּאוֹת עֶשְׂרֵי כו'.

עֵינֵין תּוּי"ט ז"ל וּבְמִשְׁנַל"מ ז"ל מ"ש לְעֵנִין מְנַחַת סֵלֶת אִי בָּאָה עֶשְׂרֵי ג"כ וּכְבָר כְּתַבְתִּי דְנִרְאִין דְּבַרֵי הַמְּשַׁנְל"מ ז"ל דְּאֵינּוּ בָּאָה עֶשְׂרֵי פִּינּוֹן דְּשִׁירִים הוּא: שֵׁם תּוּס' בַּד"ה דְּאִפְרָשִׁינְהוּ בְּלִישְׁיָהוּ כו' וּמִסְקוּ דְשֵׁם תְּרוּמָה לֹא חִיָּילָא עַד אַחַר אִפִּי'.

וְעֵינֵין בְּדַבְרֵי הָר"ן וְהָרָא"ש ז"ל שֵׁם בְּנִדְרִים וּבְנִדְהָ דָף ו' פְּתַבּוּ דְקַדְוֹשֶׁת פָּה חִיָּילָא וְאָסוּר לְשַׁנּוֹתָהּ מִתְּרוּמָה אַחַר הַכְּרֻשָׁה וְלֹא הִבְנִיתִי אִי חָל עָלֶיהָ שֵׁם תְּרוּמָה דְּאָסוּר לְשַׁנּוֹתָהּ הָאִיזָד יוֹצֵאִין לְחֻלְיִין ע"י פְּדִיוֹן קוֹדֶם שְׁחִיטָת הַזֶּבַח אֵלֶּא מְדַנְפְּדִין ע"כ לִיכָּא שֵׁם תְּרוּמָה עָלֶיהָ קוֹדֶם דְּקַדְוֹשָׁה זֶבַח קִלְהָ הוּי צָרִיכִי לְזָה אֵלֶּא אֲפִילוּ לִיכָּא שֵׁם תְּרוּמָה עָלֶיהָ בְּלִישָׁה מ"מ שְׁפִיר שְׁנֵי הֶתֶם לְרַב הוּא דְהָא דְשִׁפְחָתוּ שֶׁל ר"ג מִיָּרִי בְּתְרוּמַת לַחְמֵי תוֹדָה וְלֹא מְשׁוּם קַדְוֹשֶׁת תְּרוּמָה הִיא אֵלֶּא מְשׁוּם קַדְוֹשֶׁת הַלְחָם כְּלוּ דְמִיקָרִי קֹדֶשׁ וְלִיכָּא קַדְוֹשָׁה יְמִירָה בְּתְרוּמָה מְבַלְחָם כְּלוּ.

אֵלֶּא דִּיקְשָׁה לְזָה מַד' הָרַמְבַּ"ם ז"ל בְּפִי"א מַה' אַה"ט דְּחִלּוֹת תוֹדָה קוֹדֶם שְׁחִיטָת הַזֶּבַח לֹא מִיקָרִי קֹדֶשׁ לְעֵנִין כָּל חוֹמֵר בְּקֹדֶשׁ וְהַשְׁתָּא לְהֵאִי לִישְׁנָא דְרַב הוּנָא ס"ל דְּמַעַל"ע שְׁבַנְדָה אֵינּוּ מְטַמָּא אֵלֶּא בְּקֹדֶשׁ וְלֹא בְּתְרוּמָה מֵאִי מְשַׁנֵּי בְּתְרוּמַת לַחְמֵי תוֹדָה הָא אִפְתִּי לִיכָּא עָלֶיהָ חוֹמְרָא אֵלֶּא פְּדִין תְּרוּמָה ע"ש וצ"ל דְּסוּגְיָא דְנִדְהָ אֲזֵלָא כַּמ"ד חוֹלְיִין שְׁנַעְשׂוּ עַל טְהַרְתּוֹת הַקֹּדֶשׁ דְּמִי וְשְׁפִיר יֵשׁ לְלַחְמֵי תוֹדָה אֲפִילוּ קוֹדֶם שְׁחִיטָת הַזֶּבַח דִּין קֹדֶשׁ וְהָרַמְבַּ"ם ז"ל פֶּסֶק כַּמ"ד לֹא בְּקֹדֶשׁ דְּמִי וְכַמְבִּנְיָר שֵׁם אֵלֶּא בְּעֵינֵין קֹדֶשׁ מְקוֹדֶשׁ דוֹקָא וְעֵינֵין בַּכ"מ ז"ל בְּאִנְרָה.

שׁוּב רְאִיתִי בַּד' הָרַמְבַּ"ם ז"ל בְּפ"ב מַה' מְשַׁכֵּב וּמוֹשָׁב שְׁכַתָּב לְעֵנִין טוֹמְאָת מַעַל"ע דְּחוֹלְיִין שְׁנַעְשׂוּ עַל טְהַרְתּוֹת הַקֹּדֶשׁ פְּקֻדָּת דְּמִי ע"ש: ע"ב תּוּס' בַּד"ה שְׁרִיבָה כְּמַדַּת חֲלָתָן כו'. וְכ' דַּת"ק ס"ל דְּדוֹקָא בַּלְחָה"פ וְחֻבִּיתִין פְּתִיב חוֹקָה לְעַכְבֵּי אֲבָל לַחְמֵי תוֹדָה וּגְזִירוֹת לֹא מְעַכְבִּי וְיֵשׁ אוֹמְרִים אַף לַחְמֵי תוֹדָה דְּכ' מְצוֹת אֲבָל שְׁאָר מְנַחֲחוֹת לְכ"ע לֹא מְעַכְבִּי דְכ' מְצוֹת וְאֲפִילוּ כְּתִיב בְּהוּ מְצוֹת גָּמַר מְמַנְחָת מְאָפָה וְלֹא הִבְנִיתִי דְּבַרֵיהֶם ז"ל דְּגַבֵּי מְנַחַת מְחַבֵּת ג"כ כְּתִיב מְצָה תְּהִי וּמְצוֹת לֹא נֶאֱמַר אֵלֶּא בְּפִרְשֶׁת צו גַּבֵּי מְנַחַת סוֹלֶת דְּלִיכָּא בְּהָ מְסַפֵּר ו' חֲלוֹת כַּמ"ש לְעֵיל וּל"ג דְּטַעְמָא דִּישׁ אוֹמְרִים הוּא מְשׁוּם דְּבַלְחָמֵי תוֹדָה כְּתִיב בְּהִדְיָא מְסַפֵּר ו' חֲלוֹת פְּדִיאִיתָא לְקַמֵּן פ' הַתוֹדָה אֲבָל כָּל הַמְּנַחֲחוֹת לֹא יִלְפִינּוּ אֵלֶּא בְּמַה מְצִינּוּ לְהַכִּי לֹא מְעַכְבִּי אֵלֶּא דִּיא"כ מֵאִי קְאָמַר ר"ה בְּמְנַחַת מְאָפָה דִּין צֵא בְּחֵלָה אַחַת דְּכ' מְצוֹת תִּיפּוֹק לִיהָ מְשׁוּם דִּילְפִי בְּמַה מְצִינּוּ כְּמוֹ כָּל הַמְּנַחֲחוֹת וּמֵאִי אִירֵיָא דְקַמ"ל בְּמְנַחַת מְאָפָה וְהִי אִפ"ל דְּמְסַפֵּר עֶשְׂרָה לֹא מְעַכְבֵּי כָּל הַמְּנַחֲחוֹת פִּינּוֹן דְּלֹא כְּתִיב בְּהוּ בְּהִדְיָא אֵלֶּא חֲלָה אַחַת מִיהוּ לֹא מְצִי עֶבֶיד הִיכִי דְכְּתִיב מְצוֹת דְּמְצוֹת תְּרַתִּי מִשְׁמַע לְהַכִּי קְאָמַר דְּבַמְנַחַת

מאפה יוצא אפילו באחת דכתיב מצת והשתא ר"ה מצי סבר כת"ק דבריינתא ובלחמי תודה ג"כ יצא אם ריבה או חיטר אבל לא חלה אחת מפל המין והיינו דפריה מהא דרב טבי בר קיסנא דאמר דבלחמי תודה ג"כ יוצא אפילו עשה חלה אחת דלפי שיטת רש"י ז"ל קשה קצת מאי פריה הא פבר אמרן דתנא היא ור"ה פיש אומרים ורב טבי כת"ק אבל למש"כ ניקח דהכא בחלה אחת פליגי ור"ה ס"ל דהיכא דכתיב מצות לכ"ע אינו יוצא בחלה אחת ופריה מרב טבי וקאמר ההוא פליגא ופלוגתא אחריתא היא ולא פלוגתא דתנאי דלעיל והרמב"ם ז"ל לא פתב דבחלה אחת יצא אלא בלחמי תודה אבל כל המנחות לא פתב אלא אם ריבה או חיטר ע"ש וקא דלא אמר ר"ה מנחת מחבת שעשה אחת יצא דכתיב מצה תהי' יש לומר במנחת מאפה מדשינה קרא וכתב גבי חלות מצת וגבי רקיקין מצות שמע מינה דאתי לדרשא להכשיר חלה אחת ועיין במש"ל ז"ל מה שהקשה מנדה דרב הונא אדרב הונא והדבר פשוט כמו שפתבו התוס' ז"ל לעיל וכן פירש רש"י ז"ל שם ע"ש: שם משנה ר"ש אומר לא הי' להם קצבה כו'.

עיין בדברי הרע"ב ז"ל שפי' דר"ש קאי אמדת סאין ג"כ דאפי' לכתחלה אין להם קצבה ולא ידענא מי הכריחו לזה אטו ר"ש פליג אכולהו תנאי דלעיל פרק ר"י דאפילו בשבת קוצרין ג' סאין ואמאי לא פי' דאנפות קאי כפירש"י ז"ל ואם משמע ליה הכי מלשון פי' המשנה שאחר שכתב דהנפות והסאין אינן אלא למצנה כו' ור"ש אומר דאפי' למצנה אינו צריה כו' משמע ליה מלשונו דאכולהו קאי בין על הנפות בין על הסאין ולפ"ז אינו מוכן מה שצייד שם לומר לדעת הרע"ב ז"ל דמספר הנפות מעפבי וא"כ ר"ש לא פליג אלא אסאין לחוד דאנפות לא מסתבר שיפלוג ר"ש ויאמר דאפילו למצנה לא צריה ולת"ק אפילו מעפבי וזה לא נראה דא"כ ה"ל למיתני להא דר"ש ברישא גבי סאין אלא נודאי ס"ל להרע"ב דר"ש אטרוניייהו פליג בין על הסאין בין על הנפות דאפי' מצנה ליפא ולת"ק תרוניייהו למצנה ולא לעפב אבל העיקר נראה כמ"ש דר"ש לא פליג אלא על הנפות לחוד כפשוטה דמתניתין אבל בסאין מודה דמצנה איפא: הדרן עלה פרק אלו מנחות פרק התודה תוס' בד"ה התודה כו' וא"ת גיזל בתר השתא כמו בשקלים כו' ע"ש שתי' ונראה דבלא"ה לא דמי דהתם מחצית השקל הוא עצם המצנה ואם הוסיפו על המטבע החצי ג"כ נתגדל ונותנה כפי שהיא עכשיו אבל במידת העשורון לא נאמרה אלא על פמות הסלת שבה ואסור להוסיף או לפחות ע"ז וכי בשביל שהגדיל המדה בשביל זה יתרבה הסלת וק"ל: דף עז ע"ב גמרא או פליג לדרה זו נאמר פאן כו' ונאמר בבבכורים כו' מה להלן אין לה שיעור כו'.

יש לדקדק היכי ס"ד למילף מבכורים דאין לה שיעור הא ע"כ לא דמי לבכורים דבכורי' אין לו שיעור פלל ויכול לעשות פל שדהו בכורי' בלי שירים פלל והכא נראה דאינו יכול לעשות פל הלחם תרומה דאחד מפל קרבן פתיב והיינו דחשוב בכורים בדברים שאין להם שיעור בריש פאה ותרומה לא קחשיב משום דיש לה שיעור בזה דאסור לעשות פל גרנו תרומה כדאיתא בירושלמי שם וכן תנן במשנה פ"ב דבכורים ע"ש וצ"ל דהא בכורים נאכלין במקום קדוש כמו לחמי תודה עדיף לי למילף מהדדי לענין שיעור ג"כ אע"ג דלא דמיין להדדי לגמרי ודו"ק: שם גמרא אומר מר והקריב ממנו מן המחובר כו'.

לא מצאתי פֶּעַת דִּין זֶה בְּדַבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל וּלְפִי מֵאֵי דִּילְפִינֵנוּ לְהַ מְתָרוּמַת מַעֲשָׂר לְכַאוּרָה דִּינוּ לְהִיּוֹת פְּתָרוּמַת מַעֲשָׂר דְּאִין צָרִיף מִן הַמְּוֹקָף וְכַדְתָּנוּ בַּפ"ב דְּבִיפּוּרִים וְעֵינֵינוּ בַּד' הָרָא"ש ז"ל וְשָׁם וצ"ע: שָׁם גְּמָרָא וְגִילְף מְתָרוּמַת חֲלָה פִּירִש"י דְּהוּי אֶחָד מִמ"ח וְאִין זֶה מוּבָן דְּשִׁיעוּר זֶה מְדַרְבְּנֵנוּ הוּא אֲבָל מַה"ת אִין לְהַ שִׁיעוּר כְּמוֹ תְּרוּמָה.

וְכֵן נִרְאֶה דְּפָרִיף אֶפְתִּי גִילְף מְסַלָּה דְּאִין לְהַ שִׁיעוּר דְּכַתִּיב כּו' ג"כ מְמַנּוּ תְּרוּמָה וּק"ל: דָּף עח ע"ב מְשֻׁנָּה הַשּׁוֹחֵט אֵת הַתּוֹדָה חוּץ לַחֹמֶה כּו' וְאָמַר ר' יוֹחָנָן חוּץ לַחֹמַת בֵּית פְּגִי פִּירִש"י ז"ל הֵינּוּ חוּץ לַחֹמַת הַר הַבַּיִת וְכֵן פִּי הַרְמַב"ם ז"ל בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה וְהָכִי מְשַׁמַּע מִפ"א דְּסִנְהֶדְרִין גְּבִי זָקֵן מְמָרָא יְכוּל מְצַאָן אַבְיַת פְּגִי וְהִמְרָה עֲלֵיהֶם תְּהִי הַמְּרָאָה ת"ל וְעֲלִיתְ אֶל הַמְּקוֹם מְלַמֵּד שְׁהַמְּקוֹם גּוֹרָם וּמְקוֹם סִנְהֶדְרִין הוּא בְּעֶזְרָה בְּלִשְׁפַת הַגְּזִית וּבֵית פְּגִי הֵינּוּ הַר הַבַּיִת וּבְפִי הַמְּשֻׁנָּה מְבִנְאָר שֶׁהוּא מְקוֹם חוּץ לְהַר הַבַּיִת אֲבָל סְמוּךְ לוֹ וְכ' דְּהָכִי מְשַׁמַּע בְּסִנְהֶדְרִין מַד' נִרְאֶה דְּהַר הַבַּיִת הוּי מְקוֹם סִנְהֶדְרִין וּבֵית פְּגִי וצ"ל לִפ"ז בְּטַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר דִּישׁ חִילּוּק בֵּין הַר הַבַּיִת דְּקָדוּשׁ לַר"י וּבִירוּשָׁלַיִם אֵינּוּ קָדוּשׁ הֵינּוּ מְשׁוּם דַּר"י ס"ל דְּלֹא בְּעֵינֵינוּ עַל בְּסִמּוּף מְמַשׁ הֵינּוּ בְּעֶזְרָה אֲלֵא אֶפְּלוּ בְּהַר הַבַּיִת דְּאִינוּ סְמוּךְ מְמַשׁ גַּם כֵּן קָדוּשׁ אֲבָל מ"מ יִלְפִינֵנוּ מְעַל שְׁלֵא יְהִי רְחוּק מִן הַמְּזַבֵּחַ וְלְהָכִי אִם הוּא חוּץ לַחֹמַת הַר הַבַּיִת אֶפְּלוּ בִירוּשָׁלַיִם אֵינּוּ קָדוּשׁ אֲבָל בְּפִסְחִים פִּירִש"י ז"ל דְּחוּץ לַחֹמַת בֵּית פְּגִי הֵינּוּ חוּץ לַחֹמַת יְרוּשָׁלַיִם וְכ"כ הַתּוֹס' ז"ל בְּסִנְהֶדְרִין שָׁם וְכַבֵּר הִבִּיא הַתּוּ"ט ז"ל בְּשֵׁם בְּנוֹ ר"א ז"ל דְּבַרֵי הִירוּשָׁלַיִם בְּיוֹמָא דְּמִבְּנִיאָר בְּדַבְרֵי ר"י עַד שִׁיְהִיא חוּץ לַחֹמַת יְרוּשָׁלַיִם וְכֵן מְשַׁמַּע בַּב"מ פְּרָק הַפּוֹעֲלִים דָּף צ' דְּחוּץ לַחֹמַת בֵּית פְּגִי הֵינּוּ חוּץ לַחֹמַת יְרוּשָׁלַיִם ע"ש.

וּמ"ש בְּפִי הַמְּשֻׁנָּה דְּהוּא מְקוֹם בְּיָשׁוּל הַמְּנַחֲחוֹת כְּבָר דְּקָדֵק ע"ז הַתּוּ"ט ע"ש וּלִפ"ז א"ש כְּפִשׁוּטוֹ דַּלְר"י לֹא בְּעֵינֵינוּ עַל בְּסִמּוּף כָּלֵל וְחוּץ לִירוּשָׁלַיִם לֹא קָדֵשׁ מְשׁוּם דְּחוּץ לִירוּשָׁלַיִם לֹא מְקוֹמוֹ הוּא נֵאֵם יִתְקַדֵּשׁ פְּסוּל בְּיוֹצֵא וּלְפִירִש"י הֵכָא דַּלְר"י חוּץ לְהַר הַבַּיִת פְּסוּל גְּבִי תוֹדָה א"כ מֵאֵי פָּרִיף וְהָא פְּלִיגִי חֲדָא זִמְנָא בְּשׁוֹחֵט עַל הַחֲמִץ הָא לֹא דְּמֵינֵן אֶהְדְּדִי דְּבַתּוֹדָה חוּץ לְהַר הַבַּיִת מוֹדָה ר"י דְּפְסוּל וְאֵלוּ גְּבִי חוּץ לֹא אֲשַׁכְּחֵן דְּחוּץ לַחֹמַת הַר הַבַּיִת פְּטֵר אֲלֵא כֹּל הֵיכָא דְּאִיתָא בְּאִיסוּרָא קָאִי וּבְאַמַּת צָרִיף לְדְּקָדֵק אִי גְּבִי חוּץ בְּעֵינֵינוּ שִׁיְהִי הַחֲמִץ לְשׁוֹחֵט וְלִזְוֹרֵק וְלֵאחַד מִבְּנֵי הַחֲבוּרָה דְּוָקֵא בִירוּשָׁלַיִם כְּמוֹ בְּלַחְמֵי תוֹדָה אִי אֲפֻשֵׁר דְּוָקֵא בְּתוֹדָה דְּמִיפְסִיל בְּיוֹצֵא חוּץ לִירוּשָׁלַיִם הוּא דְּלֹא קָדֵשׁ כַּמ"ש רִש"י ז"ל בְּפִסְחִים שָׁם אֲבָל בְּחוּץ אֶפְּלוּ יֵשׁ לְאֵלוּ חֲמִץ חוּץ לִירוּשָׁלַיִם מְשַׁמַּע דַּלְר"י ג"כ אֵינּוּ עוֹבֵר אֲלֵא אִם הַחֲמִץ בִירוּשָׁלַיִם עִמּוֹ אֲבָל חוּץ לִירוּשָׁלַיִם אֶפְּלוּ אִם הוּא בְּרִשׁוֹתוֹ אֵינּוּ עוֹבֵר וְלֹא נִתְבָּאָר טַעְמוֹ שֶׁל דְּבַר בְּהָא דְּבַעֲיָנוּ שִׁיְהִי עִמּוֹ בִירוּשָׁלַיִם דְּוָקֵא דְּלֹא דְּמִי לְלַחְמֵי תוֹדָה כַּמ"ש וצ"ל דָּאִם אֵינּוּ עִמּוֹ בִירוּשָׁלַיִם מְקוֹם אֲכִילַת הַפֶּסַח לַכ"ע לֹא מִיקְרִי עַל הַחֲמִץ וְהָא דְּמִיבְעִי לִיהַ בְּפִסְחִים בְּאַחַד בְּסוּף הָעוֹלָם הֵינּוּ הֵיכָא דְּהַחֲמִץ הוּא בְּעֶזְרָה אוֹ בִירוּשָׁלַיִם כְּמוֹ שְׁפִירִש"י ז"ל שָׁם וּלִפ"ז הִי נִרְאֶה דְּגְבִי תְּמִיד לַר"י לַכ"ע בְּעֵינֵינוּ שִׁיְהִי עִמּוֹ דְּוָקֵא בְּעֶזְרָה דְּלַעֲנֵן תְּמִיד הוּי יְרוּשָׁלַיִם כְּחוּץ לִירוּשָׁלַיִם וְא"כ מֵאֵי דְּפִשְׁטָא לְהוּ לְהַתּוֹס' ז"ל דְּבַתְּמִיד אִם יֵשׁ לְאַחַד מִיִּשְׂרָאֵל אֵינּוּ עוֹבֵר יֵשׁ לְפַקְפַּק קֶצֶת דְּדְּוָקֵא בְּפִסְחַ בְּאַחַד בְּסוּף הָעוֹלָם דְּאִין לוֹ שׁוּם חֶלֶק בְּהַפֶּסַח גַּם הַשּׁוֹחֵט אֵינּוּ עוֹבֵר אֲבָל בְּתְּמִיד דְּכֹל יִשְׂרָאֵל שׁוֹתֵפִין בּוֹ וְיֵשׁ לְאַחַד מִיִּשְׂרָאֵל חֲמִץ בְּעֶזְרָה אֲפֻשֵׁר דְּשִׁפִּיר מִיקְרִי שׁוֹחֵט עַל הַחֲמִץ וְעוֹבֵר הַשּׁוֹחֵט אֲלֵא דַּמ"מ נִרְאֶה כְּדַבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל דְּנָהִי דְּכֹל יִשְׂרָאֵל שׁוֹתֵפִין בּוֹ מ"מ

אינו בכלל בל תלין וכל שאינו בכלל בל תלין אין עוברין ודו"ק: שם גמרא מאי מצה נאכל שפורסה ואין חוטין נמשכין הימנה וכתבו התוס' ז"ל דחד שיעורא הוא עם קרימת פנים דתנו בשבת ויש לדקדק א"כ מאי קמ"ל רבא דא' וכן לענין לחמי תודה פשיטא דהא במתניתין תנו דאם קרמו פניו וקדש הלחם ועי' רש"י בפסחים ועוד אמאי לא קאמר האי שיעורא על מצה נאכל שקרמו פניו בתנור דבכמה משניות תנינו להאי שיעורא והי' נראה דקרימת פנים הוא קודם להאי שיעורא דכל שפורסה וילעגין קידוש לחם פי קרמו פניו מוקדש ומיקרי לחם לענין זה אבל ה"כא מייירי לענין אכילה דיוצאין בנא היינו שלא נגמר בישולו וע"ז אמר שמואל האי שיעורא דכל שפורסה כו' ואמר רבא עלה וכן ללחמי תודה סגי באפייה בזו דסד"א א' שלא יטול פרוס והאי כמאן דפרוסה דמי ולא סגי באפייה בזו והתוס' ז"ל לעיל דף נ"ז ע"ב בד"ה ושמעין פתבו ד קרימת פנים היינו כמו מאכל בן דרוסאי בתבשיל וזה כפי שיטתם פאודקרימת פנים וכל שפורסה כו' חד מילתא הוא ויוצאין בה די מצה ולא משמע הכי בירושלמי בשבת דאמרין התם אמתניתין ולא חררה כו' עד שיקרמו פניו ר"י ב"א בשם רב אשי אמר זרוזות הנשים בפת יותר מן התבשיל משמע דאחי למימר מ"ש דבפת סגי בקרימת פנים ובתבשיל בעינן שיתבשיל עכ"פ כמאכל ב"ד ומשגי דנשים זריזות הם כו' אלמא דקרימת פנים לא הוי כמו מאכל ב"ד אם לא שנאמר דשיטת הירושלמי דבעינן מתבשיל דוקא שיתבשיל כ"צ מהא דאמרין התם דמודה ר"א גבי לחם הפנים דבעינן שיקרמו פניו ולא סגי בתחתון לחוד משמע דבקרימת פנים סגי ומיקרי לחם וכמ"ש התוס' ז"ל אלא די"ל דלענין קידוש תנור קאמר וכדתנו במעילה אבל לאכילה לא סגי בהכי וכ"ז ע"ע.

ואכילת נא דפסח לפי משמעותא דשמעתין דיוצאין במצה נא היינו ע"כ דראוי לאכילה קצת כמו מאכל בן דרוסאי דאל"ה היכי יוצאין בה וא"כ בפסח אפילו הגיע למאכל ב"ד אסור משום לאו דאכילת נא והרמב"ם ז"ל בהל' ק"פ פתב דנא היינו שנצלה קצת ואינו ראוי למאכל אדם משמע דלא חזי פלל למאכל אדם ועיין בפ"ג מה' שבת דמשמע מדברי הרמב"ם ז"ל דבמאכל ב"ד מיקרי ראוי לאכילה והוא חצי בישול והדברים ארוכים בזה וצ"ע בדברי הראשונים ז"ל: שם גמרא תודה ששחטה על שמנים חלות כו'.

ומסיק דאם אמר אל יקדשו ארבעים אלא אם קידשו שמנים לכ"ע אינו קדוש כ"פ במסתמא חזקת פתב דלאחריות מכוין ור"י סבר דלקרבן גדול מכוין ואפי' ור"פ מסיק דסתמא נמי לקרבן גדול מכוין אלא דחזקת' סבר נהי דהוא מכוין לקרבן גדול ואין קדושתו פלום מ"מ כ"ש מקדשין שלא מדעת וממילא קדשי ארבעים מתוך השמנים ור"י ס"ל אין מקדשין אלא מדעת ולדעתו אינו קדושין פינן דלקרבן גדול מכוין ויש לדקדק לשינויא דאפי' אי קיימא הא דאמרין לר"ז דאם אמר אל יקדשו כו' לחזקת' נמי לא קדוש די"ל דע"כ לא אמר חזקת' דמקדשין שלא לדעת אלא היכא דלא אמר בפירוש אל יקדשו כו' אבל אם אמר אל יקדשו כו' אין כ"ש מקדשין או דילמא אפי' בכה"ג מקדשין וילחזקת' בכל גוונא קידשו ארבעים ואם נאמר דהיכא דאמר בפירוש אל יקדשו כו' לכ"ע אין כ"ש מקדשין אפטר ליישב גושניית התוס' ז"ל בריש מכילתין דה"ק ר"פ אפי' לר"י מקדשין שלא לדעת ולעיל שם אמר ר"י ז"א אין כ"ש מקדשין אלא מדעת ולפי הנ"ל י"ל דהתם מייירי דאמר בפ"י שלא יקדשוהו הכ"ש וכן י"ל פקושנייתם לעיל מחזקת' דמשמע בפסוקה דס"ל דכ"ש אין מקדשין אלא מדעת היינו לאפוקי אם נתנו בפלי ופי'

שלא יתקדש אבל יותר נראה דלאבני ור"פ קדשי לחזקת אפילו אמר אל יקדשו כו' דדבריו לאו פלוגה הוא וכ"ש מקדשין מאליהם והרמב"ם ז"ל פסק כו' יוחנן דלא קדושי אלא אם אמר יקדשו ארבעים מתוך שמונים ותמה הכ"מ ז"ל אמאי לא פסק כחזקת דרבני הוא ונכונים בזה דברי הבה"ז ז"ל דהרמב"ם ז"ל ס"ל פאוקימתא דאבני ור"פ דפליגי בכ"ש אי מקדשין שלא מדעת וכבר פסק בה' פהמ"ק דאין מקדשין אלא מדעת ממילא הלכה כו"י: שם תוס' בד"ה ליקדשו מ' מתוך פ'.

ע"י בעירובין דף נ' שהקשו התוס' קושיא זו דר"י לית ליה ברירה אהא דאמרין דר"י ס"ל לקרבן גדול מכנין והא בלא"ה לית ליה ברירה ואפילו לאחריית יכוון וכתב המהרש"א ז"ל שם הא דלא הקשו פהא דקאמר ליקדשו מ' כו' משום דהיכא דמברר דבריו אית ליה לר"י ברירה כמ"ש שם בעירובין דף ל"ה אבל פאן הקשו התוס' ז"ל עלה דליקדשו כו' מפרק פל הגט דלית ליה ברירה אפילו כשמברר דבריו כמ"ש התוס' ז"ל שם בעירובין דמפרק פל הגט מוכח הכי ע"ש ות"י דהכא א"צ להתברר אלא ממילא קדשי ארבעים מתוך השמונים איזה שהם ולפי שיטתם פתבו דצריף להפריש י"א חלות מפל מין לתרומה אם מעורבין הם ע"י תוס' עירובין שם ובאמת אמאי יהי' מעורבין דהא ע"כ לא אפה השמונים חלות פאחת דאסור לרבות במדת עשרונם אלא ע"כ אפאן ב' פעמים פמידתו והוי הגו' לחוד והגו' לחוד.

וכבר כתבתי לעיל בפ' התכלת דדעת הרמב"ם ז"ל לא כן הוא אלא מושף ארבעים מתוך השמונים והשאר פודן ויוצאין לחולין וכתב הבה"ז דהא דצריכו פדיון משום דתנור מקדש לכולהו ולא הבנתי דמאי ענין קדושת תנור בלחמי תודה דמעשיהם בחוץ אלא הפדיון הוא משום קדושת דמים דחייב עליהו פשהקדישן לכף על קדושת התוס' ז"ל מהא דאין ברירה פכתתי שם מה שנ"ל לד' הרמב"ם ודו"ק: שם משנה שחטה חוץ לזמנו וחוץ למקומה קדש הלחם היינו בחוץ לזמנו הוי הלחם פיגול ובחוץ למקומה הלחם קדוש ליפסיל ולא מהני ליה פדיון אבל היכא דלא קדש הלחם יכול לפדותו וע"י בפ"ב מה' פמה"ק בב"מ פשם מ"כ מש"כ בזה: שם גמרא מתניתין ר"מ היא דתניא כו'.

והנה ר"מ אומר דקדושת הלחם בכל שפסולו בקודש תליא ופלוגתא דר"א ור"י הוא בבע"מ בדוקין שבעין ור"א ס"ל כו"ע דאם עלה לא ירד וה"ה דמקדש הלחם ור' יהושע י"ל דלא ס"ל כו"ע או פדאמרי' פי אמר ר"ע בפסולא דגופא כו' ור"י אומר דבע"מ ג"כ לא נחלקו ולכ"ע לא קידש וחוץ לזמנו לכ"ע קידש לא נחלקו אלא בחוץ למקומו ר"א יליף לה מחוץ לזמנו ור"י יליף מבע"מ והתחילו לדון למי דומה וצ"ל לר' יהודה דבין ר' אליעזר ובין ר"י ס"ל כו"ע דבדוקין שבעין אז עלה לא ירד דאל"ה היכי שניף לדון חוץ למקומו מדע"מ פי היכי דאין דנין מטריפה ולפ"ז נראה פנוסחא אחרתא בגמרא לקמן ור' יהודה פי אמר ר"ע כו' דלר' יהושע אלקבא דר"מ מצי למימר דר' יהושע לא ס"ל כו"ע אבל קשה לפי הנ"ל הא דאמרין לקמן דרבה דאמר לא תרד הדר בי' מדתדר ביה ר"א לגבי ר"י ומאי טעמא הדר ביה הא אפילו ג' דנו מבע"מ ג"כ לא תרד ומאי טעמא דרבא דאמר תרד דהא ר"י דאמר לא קידש משום דיליף מבע"מ ומינה איכא למילף דלא תרד אבל פאמת בלא"ה הקשו התוס' ז"ל מסתמא דמתניתין דפ' המזבח מקדש דתנו בהדיא דחוץ למקומו אם עלה לא ירד ותמ' גדולה היא דבכל דוכתי חוץ

למקומו שנה לחוץ לזמנו ומ"ש הקא דרבא מחלק בינייהו ואמר דתירד ומ"ש התוס' ו"ל דגרסינו תודה ע"ש אינו מספיק דהא בבע"מ ג"כ לא מקדש לחם ואפ"ה אם עלה לא ירד לר"ע דקניימין הקא אליביה וכן לחלק בין קדשים קלים לקדשי קדשים אינו מוכרח והלכה זו סתומה היא עד יבא המורה ובדברי הרמב"ם ו"ל ג"כ לא הוזכר דבר מזה דלפי סוגיא דשמעתא הוי הלכתא פרבא דתירד אם לא שנאמר דרבה ורבא אליבא דר"י פליגי אבל להלכה קי"ל דלא פליגי ר"א ור"י בחוץ למקומו פלל וכסתמא דמתניתין אליבא דר"מ.

והנה פל הגי תנאי דמתניתין נראה דס"ל כרבי דאמר ב' דברים המתירים מעלין זבל"ז וכתנו שחטה חוץ לזמנה קידש הלחם משמע דשחטה לחוד מקדשא וקשה קצת הא דאמרין ביבמות פרק מצות חליצה לר' אליעזר והא שני דברים המתירין אין מעלין זבל"ז ומשני פמאן כרבי כו' ומאי ס"ד הא ר"א ס"ל הקא במתניתין דשחטה מקדשא וי"ל דע"כ לר"א בר"ש דאמר שני דברים אין מעלין זבל"ז מפרש לקרא דעל תודת זבח שלמיו דשחטה וזריקה מקדשא ה"נ שחטה דמתניתין היינו שחטה וזריקה: דף עט גמרא אמר זעירי אין הנסכים מתקדשין אלא בשחטת הזבח כו'.

פירש רש"י ו"ל לחד לישנא דאפילו ליפסל בלינה אינו קדושין אלא בשחטת הזבח ופריף עלה מהא דתנו אם יש זבח כו' ואם לאו יפסלו בלינה ואי לאו דאיפסיל בשחטה וא"כ אמאי יפסל בלינה אם נמצא הזבח פסול דאע"ג דמתקדשין בשחטה מ"מ שחטה פסולה אינה מקדשת ולא דמי לתודה והנסכים פשרים ואין נפסלין בלינה ג"כ ומשני לא דאיפסיל בזריקה ושחטה פשרה קידשה הנסכים ונפסלת בלינה פמאן כרבי בשחטה לחוד מקדש דלראבר"ש שחטה לא מקדש ומשני פגון שקיבל כו' ונשפף כו' והא דאם יש זבח אחר יקרבו מסיק משום תנאי ב"ד ודוקא שהי' זבח זבוח כו' אבל בלא"ה פיון דנתקדשה בשחטת זבח זה פסול לזבח אחר ולקמן משמע דמשום שחטת הזבח לא הי' אסור לזבח אחר ודפריף מהא דרב חסדא שמן שהפריש כו' אבל בלא"ה לא הוי קשיא לי' אמאי יקרבו לזבח אחר הא נתקדש בשחטה לזבח זה ולהאי פ"י י"ל דזעירי לא קאמר אלא ליפסל בלינה אבל לשנותו לזבח אחר בלא"ה אסור משעת הפרש' לזבח זה כמו בשמן של מנחה והתוס' ו"ל הקא ולעיל דף ט"ו הקשו ע"פ זה מהא דתנו במעילה דנסכים משקידשו בכלי נפסלין בלינה.

עוד פירש"י ו"ל לישנא אחריןא דפריף הש"ס ארישא דאם יש זבח כו' יקרבו עמו ואיפסיל בשחטה יפסלו הנסכים ג"כ פיון דשחטה מקדש להו ולפ"ז הוי דומיא דתודה דשחטה פסולה מקדש ליפסיל ומשני דאי פסיל בזריקה אבל השחטה פשרה היא וכיון דכבר קידשו בשחטה אע"ג דנפעל בזריקה קרבו לזבח אחר ובזה לא הוי דומיא דתודה דהתם אם הזריקה פסולה גם הלחם פסול והקא לפי"ז אם השחטה פשרה אע"ג דהזריקה פסולה לא נפסלו הנסכים ועוד קשה לפ"ז אמאי לא ניחא ליה לראבר"ש ולוקים דאיפסיל בשחטה ואליביה שחטה לא מקדשא ושפיר יקרבו עם זבח אחר ואדרבה למאי דמוקי שגשפף הדם לראבר"ש אמאי יקרבו עם זבח אחר יפסלו עם הזבח כמו בשחטה פסולה לרבי דהנסכים נפסלין ג"כ דשחטה פשרה לא אהני לדידיה פיון דלא מקדשא וצ"ל פיון דעמד ליזרק פבר נתקדשו הנסכים ותו לא אפילו בפסול הזבח

אָבֵל אַם נִפְסֵל הַזְרִיקָה בַּפְּסוּל מִחֻשְׁבָּה נִפְסְלוּ נְמֵי הַנְּסֻכִּים לר"א בר"ש וְגַם אֶמְרִינוּ פֶּלַע הָעוֹמֵד לִזְרֵק כּו' כַּמ"ש הַתּוֹסֵ' ז"ל בַּפְּסֻחִים דָּף י"ג בְּהָא דְאָמַר ר"א בר"ש הֵתָם דָּאָם זֶרֶק שְׁלֵא לְשַׁמָּה לֹא קִידֵשׁ הֶלְחָם וּלפ"ז פְּלוּגְמָא דְרַבִּי וְרַאבְר"ש הֶכָּא לֹא הוּי דְּוּמְיָא דְפִלְגְּוּתִיָּהּ גַּבִּי קִידֵשׁ הֶלְחָם דְּהֶכָּא לֹא פְּלִיגִי אֶלְא אִימְתִי נִפְסְלוּ הַנְּסֻכִּים עִם הַזֶּבַח לְרַבִּי נִפְסְלוּ עַל יְדֵי שְׁחִיטָה פְּסוּלָה וְלַרַאבְר"ש אֵין נִפְסְלוּ אֶלְא ע"י זְרִיקָה פְּסוּלָה אָבֵל לְשִׁנּוֹת לְזֶבַח אַחַר מוֹתֵר לַכ"ע אֶפְּלוּ בְּשְׁחִיטָה פְּשָׁרָה וְא"כ קָשָׁה לְעַנְּנָן מְאִי קְאָמַר זְעִירֵי דְאֵין מִתְקַדְּשִׁין אֶלְא בְּשְׁחִיטַת הַזֶּבַח וְרַש"י ז"ל פֶּתַב בְּעַצְמוֹ פָּאן וּלְעֵיל דָּף מ"ד דְּאַחַר שְׁחִיטָה אֵינוּ יָכוֹל לְשִׁנּוֹת לְזֶבַח אַחַר אַם לֹא שְׁנֵאמַר דְּהָא דְאָסוּר לְשִׁנּוֹת לְזֶבַח אַחַר הֵינְנוּ אַם הַזֶּבַח הֵרָאשׁוֹן בְּכַשְׁירוֹת אָבֵל אַם נִפְסֵל הֵרָאשׁוֹן מוֹתֵר לְשִׁנּוֹתוֹ לְזֶבַח אַחַר אַע"ג דְּכָבֵר נִתְקַדֵּשׁ בְּשְׁחִיטַת הֵרָאשׁוֹן וְזֶה דְּוַחֲקָ.

וְעוֹד דָּא"כ מְאִי פְּרִיָּהּ לְקַמְּן מְהָא דְּרַב חֲסֵדָא שְׁמֵן שְׁהַפְּרִישׁוּ כּו' הָא בְּלֹא"ה אָסוּר לְשִׁנּוֹת בְּנֻסְכֵי אַחַר שְׁחִיטַת הַזֶּבַח וְכַדָּא' זְעִירֵי אֶלְא דָּאָם נִפְסֵל הֵרָאשׁוֹן לֹא נִפְסְלוּ הַנְּסֻכִּים וּמוֹתֵרִים לְזֶבַח אַחַר א"כ מִדְּרַב חֲסֵדָא נְמֵי לֹא קָשָׁיָא דְבִיּוּמָא לֹא קְאָמַר אֶלְא אַם הַמְּנַחָה הֵרָאשׁוֹנָה לֹא נִפְסְלָה אָבֵל אַם נִפְסְלָה לֹא נִפְסֵל הַשְּׁמֵן לְמַנְחָה אַחֲרַת ע"כ פִּי' זֶה צ"ע.

וְהַתּוֹסֵ' ז"ל לְעֵיל דָּף ט"ו פֶּתַב שְׁיטָה אַחֲרַת בְּזָה שְׁהַקְּשׁוּ ז"ל בְּהָא דְאֶמְרִינוּ הֵתָם דְּרַבְּנָן וּר"מ פְּלִיגִי בְּזָה לר"מ הִנְקִבְעוּ בְּשְׁחִיטָה בְּלַחְמֵי תוֹדָה וְאָסוּר לְשִׁנּוֹתוֹן לְזֶבַח אַחַר וּלְרַבְּנָן מוֹתֵר לְשִׁנּוֹתוֹן דְּלֹא הִנְקִבְעוּ בְּשְׁחִיטָה וְהֶכָּא בְּשִׁמְעֵתִין מִשְׁמַע דְאָסוּר לְשִׁנּוֹת אַם לֹא כְּשֶׁהֲלִי' זֶבַח זְבוּחַ וְע"ז תְּנַאי ב"ד דּוּק' וְתִי' דְשִׁמְעֵתִין אֶזְלֵי אֶלְיָבָא דר"מ וְהָא דְרַב חֲסֵדָא הוּי כַּכ"ע דְשְׁמֵן הוּי גּוּפָא דְמַנְחָה וּלכ"ע אָסוּר לְשִׁנּוֹת הָא בְּזְעִירֵי ג"כ כר"מ הוּא ע"ש וְלֹא הַבְּנֵי דְבָרֵינוּ ז"ל דְבִשְׁמֵעֵתִין לֹא מְחַלֵּק בֵּין שְׁמֵן לְנֻסְכִּים אֶלְא לְעַנְּנָן תְּנַאי ב"ד דְבִשְׁמֵן לֹא הִתִּירוּ מִשׁוּם דְּגוּפָה דְמַנְחָה הוּא אָבֵל אֵי לֹא תְּנַאי ב"ד שְׁנֵיָהֶם שׁוּין דְאָסוּר לְשִׁנּוֹת אַם הַפְּרִישׁ לְקַרְבָּן זֶה לְהַקְרִיבָן לְקַרְבָּן אַחַר וְזֶה דְלֹא פְּמֵאן דְלַרְבָּנָן מוֹתֵר לְשִׁנּוֹת אִפִּי אַחַר שְׁחִיטָה וְלר"מ הִנְקִבְעוּ בְּשְׁחִיטָה אָבֵל ע"י הַפְּרָשָׁה לְחוּד מוֹתֵר לְשִׁנּוֹת וּמַש"כ דְּהָא דְזְעִירֵי אֶתְיָא כר"מ גַּם כֵּן לֹא מִשְׁמַע הֵכִי לְעֵיל דָּף מ"ד דְּפְרִיָּהּ אֶבִימֵי מִיבְעֵי' לִיה לְכַדְזְעִירֵי וְלד' ז"ל מְאִי קוֹשְׁיָא דִילְמָא רַבִּי ס"ל כְּרַבְּנָן דר"מ דְשְׁחִיטָה לֹא קִבְעוּ וְהָא דְפְרִיָּהּ הַש"ס הֶכָּא לְזְעִירֵי מִמְתְּנִיתִין דִּיקְרָבוּ עִמּוֹ מְאִי לֹא דְאִיפְסִיל בְּלַחְמָא הֵינְנוּ דְלֹא תַנּוּ דִּיקְרָבוּ עִמּוֹ אֶלְא בְּזֶבַח זְבוּחַ וְכַדְמִסִּיק אָבֵל בְּלֹא"ה לֹא יִקְרַב לְזֶבַח אַחַר אַע"ג דְאִיפְסִיל בְּשְׁחִיטָה אֶלְמָא דְהַנְּסֻכִּים מִתְקַדְּשִׁין בְּלֹא שְׁחִיטָה אֶלְא ע"י קְדוּשַׁת פְּלִי וְגַם זֶה דְחוּק דְפְרִיָּהּ מְדִיוּקָא וְאֵינוּ מְבִנְיָא בְּמַתְנִיתִין וּבַתֵּר הֵכִי הוּא דְמַסִּיק הַש"ס דְבְעִינוּ זֶבַח זְבוּחַ.

עוֹד פֶּתַבוּ הֵתָם דְּרַבְּנָן נְמֵי ס"ל דְזְעִירֵי דְשְׁחִיטָה קוֹבַעַת שְׁלֵא לְשִׁנּוֹת וְלֹא פְּלִיגִי אֶלְא בְּשְׁחִיטָה בְּמַחְשָׁבַת פִּיגּוּל וּר"מ ס"ל דְבְּפִיגּוּל ג"כ נִקְבְּעוּ שְׁלֵא לְשִׁנּוֹת לְזֶבַח אַחַר וּר"מ ג"כ לֹא אָמַר אֶלְא בְּפִיגּוּל אָבֵל לֹא בְּשָׂאָר פְּסוּלֵי שְׁחִיטָה וְגַם זֶה לֹא אֶבִין פִּינוּן דר"מ מְדַמֵּי לְלַחְמֵי תוֹדָה מַה לִּי פִיגּוּל מַה לִּי שְׂאָר פְּסוּלֵי שְׁחִיטָה וְהַקְּשׁוּ שָׁם לד' אֵלוּ דְלַרְבָּנָן שְׁחִיטָה פְּשָׁרָה קוֹבַעַת א"כ אֲשַׁפְּחוּן פִּיגּוּל בְּנֻסְכִּים גַּם לְרַבְּנָן דְהַשְׁחִיטָה הֵיטָה בְּהַקְּשָׁר וְחִישְׁבַּב בְּשָׂאָר עֲבוּדוֹת ע"ש וְשִׁיטָתָם ז"ל ג"כ לֹא נִתְיָשַׁב אֶצְלֵי וּכַמ"ש.

ולענ"ד נראה לפרש דהא דזעירי לאו לענן שינוי לזבח אחר קאמר אלא לענן הקרבה קאמר דהשחיטה מקדשתו להקרבה וצריף שיהי' נסכים הבאים עם הזבח בעזרה ובכלי המקודשת בשעת שחיטת הזבח ופריף עליה מהא דתנן אם יש שם זבח אחר יקרבו עמו ואי לאו דאיפסיל הראשון בשחיטה והשני ג"כ כפר זבוח הגון כדמסיק וא"כ האיה יקרבו עם השני הא לא נתקדש בשחיטה ולא מיקרי קרב עם הזבח אלא אם נתקדש עמו בשחיטה ומשני לא דאיפסיל בזריקה דכבר נתקדש בשחיטה ולראבר"ש מנירי פגון שקיבל דמן בכוס כו' ובתר הכי פריף מהא דרב חסדא שמן שהפרישן כו' ואין זה ענן להא דזעירי אלא מילתא אחריתי היא ומסיק משום תנאי ב"ד וזבח זבוח אבל אין זבח זבוח לא יקרבו עם השני נסכים שהפריש לשם זבח זה פסולין לזבח אחר וא"ש סוגיא דשמעתין אלא דאפתי תיקשי קושית התוס' ו"ל דהכא משמע דאסור לשנות נסכים שהפריש לזבח זה להביאן עם זבח אחר ואלו לעיל אמרי רבנן גם בבאים עם הזבח דיכול לשנותו לאשם אחר ונהי דס"ל לרבנן דאין שחיטה קובעת מ"מ משמע הכא דמשום הפרשה לחוד אם הפריש לזבח זה אסור לשנות לזבח אחר אבל מד' הרמב"ם ו"ל נראה מבואר מדבריו שכ' בפ"ב מה' פהמ"ק ונ"ל נסכים שקדשו בפלי נפסל הזבח אם נפסל בשחיטה לא קידשו הנסכים ליקרב נפסל מקבלה ואילף קדשו ליקרב שאין הנסכי' מתקדשין ליקרב אלא בשחיטת הזבח ומה יעשה בהן אם יש זבח זבוח יקרבו עמו ואם אין זבח זבוח נעשה כמו שנפסלו בלינה וישארפו בד"א בק"צ ש"ל ב"ד מתנה עליהם אבל בקרבן יחיד לא יקרבו אפילו הי' זבח זבוח אלא מניחן עד שיפסלו בלינה וישארפו עכ"ל וצריף לדקדק הפנונת ד' מ"ש אם נפסל בשחיטה לא קדשו ליקרב דאין לומר כמ"ש רש"י ו"ל לחד לישנא דאין נפסלין בלינה דבפ"ב מה' מעה"ק כ' סתם המנחו' משקידשו בפלי נפסלין בלינ' וכ"כ התו"ט והבה"ז ו"ל דא"א לו' פן בכוננתו ומ"ש הם ו"ל דכוננתו כד' התוס' ו"ל דשחיט' לשנותו לזבח אחר ג"כ אינו נראה דא"כ מה זה שכ' דאם נפסל בשחיטה לא קידשו ליקרב דמשמע דאין ראוי להקריבו פלל וכן מבואר בפ"ה המשנה דהאי פסול דמתניתין הוא דוקא שנפסל בזריקה אבל נפסל בשחיטה לא קדשו הנסכים וע"כ היינו כמ"ש דאין להקריבו עם זבח האחר אלא דהא תיקשי לפ"ז אמאי לא מוקי מתניתין כפשיטתיה דנמצא פסול היינו בשחיטה ויקרב עם זבח אחר הנשחט על אלו הנסכים דאין לו' דאסור לשנות פיון שהפרישן לזבח זה וכדמשמע פשטא דשמעתין דהא פתב להדיא בפ"ה מה' מת"כ דיכול לשנות לזבח אחר אע"פ שצבר קדש בכלי וע"כ צ"ל דתפש עיקר לסוגיא דלעיל פרבנן דפליגי אר"מ דיכול לשנות לאשם אחר אחר שחיטה פסולה אע"ג שהפרישו לאשם זה והא דמסקינן הכא דבאין זבח זבוח אסור לשנות ובזבח זבוח דוקא משום תנאי ב"ד ובק"צ אבל בקרבן יחיד נפסל בלינה היינו דוקא היכא דנתקדש בשחיטה של זבח ראשון ובאמת פעת לא מצאתי בדברי הרמב"ם ו"ל דין זה דרב חסדא שמן שהפריש לשם מנחה זו דפסול למנחה אחרת והא דאמרינן למפן זו תודה זו לתמה אבדה תודה אינו מביא תודה אחרת היינו דאינו מחונייב להביא תודה אחרת אבל אם ירצה להביא על לחם זה הי' נראה דיכול להביא דהא לא הוקבע בשחיטה אבל רש"י ו"ל בפסחים דף י"ג פתב דלחם זה פסול לתודה אחרת ע"ש ועדיין צ"ע יותר בזה ועיין בדברי הרע"ב ו"ל ודברי הראב"ד ו"ל ג"כ צ"ע ודו"ק: ע"ב גמרא מנין לרבות וולדות חליפות ותמורות כו'.

ע"י בתמורה דף י"ח ע"ב תוס' בד"ה ונחליפות שהקשו התוספות ז"ל חליפות מאי גיהו
הא פבר תני לה אבדה והפריש אחרת תחתייה ובת"כ ראייתי דלא גרס התם אלא מנין
לנולדות ולתמורות כו' וזה נכון והא דאיצטריך לרבנות הני להקרבנה היינו משום דאין
טעונים לחם וה"א דלא דמו לעולה ולשלימים דוולדו ותמורתו קרב ותדה ולא קרבה פלל
בלא לחם קמ"ל ודו"ק: שם גמרא אר"י ל"ש אלא לאחר פפרה כו' ומסקינו דבתודת
חובה פל הני תלת וולד ונחליפין ותמורה לפני פפרה טעונה לחם דיכול להתפפר בהם
ולאחר פפרה אין טעונים לחם ובתודה חליפי שתייהם טעונות לחם דמרבנה בתודה הוא
אבל וולדה אין טעון לחם דמותר תודה הוא ובתמורה לא איתמר בש"ס לענין נדבה מה
דינה אי טעונה לחם דהוי מרבנה בתודה אי לא ונראה דאינה טעונה לחם והוי כמותר
תודה ולא דמי לחליפין היכא דאבדה תודת נדבה והפריש אחרת דזו שפיר הוי מרבנה
בתודות דהא לא הי' צריך להפריש אחרת ומתחלתה היא באה לעצמה ולהכי טעונה לחם
אבל תמורה אין מקום לחלק בין תמורת תודה חובה לתמורת תודת נדבה דהראשונה
קיימת ולא הוצרך לתמורה זו אלא דגזה"כ הוא דעל ידי תמורה שתייהם קדש ומה לי
תמורת תודת חובה או תמורת תודת נדבה אי נימא דגלי דעתיה דלהרבנות בתודות פא
בתמורת תודת נמי נימא הכי פיון דלא הי' צריך לתמורה זו אלא ונדאי תמורה חשיב בין
בנדבה בין בחובה מותר תודה והשני' אינה טעונה לחם בין לפני פפרה בין לאחר פפרה
כמו וולדה דמקודשת ראשונה היא פאת והכי תנו סתמא בתמורה דף י"ח ע"ב וולד תודה
ותמורתה אין טעונה לחם ונחליפין לא תנו התם משום דוולד ותמורה שוין בדין זה בין
בחובה בין בנדבה פן הי' נראה והשפא פללא דשמעתין לפ"ז בתודת חובה פל הני תלת
אם נתפפר באחת מהם דכ"ז ששתייהן עומדות באיזה שירצה יתפפר לחובתו ולחמה עמה
אפילו בנולדה דאדם מתפפר בשבח הקדש והשני' מכולן קרובה ואינו טעונה לחם וזה
שאמר ר"י דלפני פפרה טעונים לחם היינו דיכול להתפפר בהם לחובתו ולהביאה עם
הלחם ובתודת נדבה חליפין טעונה לחם בכל גוונא וולדה ותמורתה אינה טעונה לחם
בכל גוונא דעיקר החובה היא הראשונה דאמר הרי זו.

אבל בדברי הרמב"ם ז"ל ראייתי שיטה אחרת בזה וז"ל בפ"ב מה' פה"מ הלכה ח' וולד
תודה ותמורתה הפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת תחתייה אם הביאן לאחר שפפר
בתודה ראשונה אינו טעונים לחם ואם עדיין לא פפר בה והרי היא וולדה או היא ונחליפתה
או היא ותמורתה עומדים הרי שניהם צריכים לחם בד"א בנודר תודה אבל תודת נדבה
חליפתה ותמורתה טעונים לחם וולדה אין טעונה לחם בין לפני פפרה בין לאחר פפרה
עכ"ל מדבריו ז"ל נראה דמפרש להא דר"י הכי ל"ש אלא לאחר פפרה היינו שהביאן
לאחר פפרה הוא דאין אלו טעונים לחם פיון דכבר נתפפר בראשונה אבל לפני פפרה
היינו דשתייהם עומדים היא ונחליפתה היא וולדה שניהם טעונים לחם וקשיא טובא לשיטה
זו חדא דהא תנינא בברייתא בהדיא דאם שתייהם עומדות יקריב איזה שירצה ולחמה
עמה והשנייה אין טעונה לחם אלמא דאפילו באו שניהם כאחת אין טעון לחם אלא אחת
היינו זו שנתפפר בה ראשונה ועוד דא"כ מאי קמ"ל ר"י בנולד תודה דלפני פפרה טעונה
לחם פיון דשתייהם טעונים לחם אפילו שניה לא נתפפר בה ואפילו אינו מתפפר בשבח
הקדש טעונה לחם ולזה י"ל דהא דשניהם טעונים לחם פששתייהם עומדות היינו משום
דכל חדא מהם חזיא להתפפר בה ראשונה ושפיר קמ"ל דאדם מתפפר בשבח הקדש אבל

עוד קשה מדבריו ו"ל בהלכה ט' שפכת להא דלקמן הפריש אחת ואבדה והפריש אחרת ואבדה והפריש אחרת ונמצאו פולן ושלשון עומדים נתפפר בראשונה שניה אין טעון לחם שלישי טעונה לחם ואמאי שניה אין טעון לחם פיון דשתיקה עומדות והוי לפני פרה וצ"ל דבעמידתן שתיקה פאחת או שלשון ליפא נפ"מ אלא העיקר אם פיפר בראשונה תחלה ואח"כ פא להקריב השניה אין טעונה לחם אבל אם מביא שניהם פאחת שניהם טעונים לחם ומפרש הכי להא דתני בפרייתא מנין שאיזה מהן שירצה יקריב ולחמה עמה היינו שיכול להקריב שתיקה ולחם עמהם יכול שתהא טעונה לחם אפילו פבר פיפר בראשונה ת"ל יקריבנו כו'.

ובעיניי יפלא על מפרשי דבריו שלא העירו בזה. גם מבואר בדבריו ו"ל דתמורתה תודת נדבה הוי כחליפתה ומרבה בתודה הוא וטעונה לחם.

ולדידי צ"ע וכמ"ש דלא מצאתי טעם לחלק בין תמורת חובה לתמורת נדבה ובשניהם הראשונה עיקר והשניה טפילה וצ"ל לדבריו ו"ל דבנדבה דלא שייך בה חליפין פלל תמורה נמי הוי כחליפין ומרבה בתודה הוא נדוק ועיין פ"ה המשנה שפכת דקודם פפרה שניהם טעונים לחם דהא מותר תודה ע"ש ואין זה מדוקדק דמותר תודה אין טעון לחם: דף פ גמרא אמר שמואל כל שבחטאת מתה כו' וכן שבחטאת רועה כו'.

ופריי הש"ס מנמצאת קודם פפרה דבחטאת רועה ובתודה אין טעונה לחם מפאן נמי קשה למ"ש לעיל בשיטת הרמב"ם ו"ל דאם מביא שתיקה פאחת שניהם טעונים לחם א"כ שפיר קאמר שמואל להאי פללא דהתם בחטאת בנמצאת קודם פפרה פן הוא הדין אם משך אחת מהן ונתפפר בה השניה תמות וה"נ בתודה השניה אינה טעונה לחם והא דבחטאת רועה היינו אם פא לימלה אומרים לו שיתפפר בראשונה ושניה תרעה ובתודה כה"ג אם פא לימלה אומרים לו שייביא שניהם ושניהם טעונים לחם עד שמחמת רב החומר לשיטה זו אולי פנונת הרמב"ם ו"ל כמ"ש דאם שניהם עומדים שניהם טעונים לחם היינו אינה מהם שירצה פאמור בפרייתא הגם שלשונו ו"ל בחיבורו ובפ"ה המשנה אינו מורה פן ודעתי שקול בכוננתו ו"ל עד עמוד הפהן כו': שם תוס' בד"ה מאי קמ"ל כו' עיין בזה בח"ה לתמורה הארכתי בזה: שם תוס' בד"ה הפריש ב' חטאות לאחריות כו'.

וכתב דבזאח"ז אי אפשר דא"כ אין מתפפר בשניה והיכי קאמר מתפפר פאחת מהם לגירסתם משמע מד' דבזאח"ז אין השניה קדושה פלל פיון דכבר הפריש חטאתו וא"כ הוי מצוי לאקשוני אמאי השניה תרעה פיון דאינה קדושה ובב"א ג"כ א"א דכל שאינו בזאח"ז אפי' בב"א אינו אלא דאמר תקדיש אחת מתוך השתים וקשה להו לפ"ז הא אין פרייה ולדידי קשה אי דאמר תקדיש אחת מתוך השתים השניה אמאי תרעה פיון שנתפפר בא' השניה אינה קדושה פלל כמו פלחמי תודה ולר"ש אמאי תמות השניה פיון דלא הקדיש אלא אחת מהן ע"כ הי' נראה דאפי' בזאח"ז יכול להקדיש שתיקה פיון דהוא מחייב חטאת אע"ג דכבר הקדיש אחת לא פקע חיובו עדיין וכי אמר על השניה הרי זו חטאת חל עלי' ג"כ קדושת הגוף לחטאת ומתפפר באיזה שירצה והשניה תרעה לרבנן ותמות לר"ש דגם זו חטאת היא ויתבאר לקמן בזה ועיין תוס' פסחים ס"פ מי שהיו: ע"ב גמרא ללחמי תודה וניתותרו אין מביא בהם תודה ולא נתבאר מה נעשה במותר הנה ולקמן בסוף מכילתין אמרינו דמותר לחמי תודה יעקבו וכמ"ש רש"י ו"ל שם דלהקריבו

בפ"ע א"א ולהביא עם תודה אחרת וכו' א"א פיון שהופרש לתודה זו משמע וזה כמ"ש לעיל בשם רש"י בפסחים גבי הא דאבדה תודה אינו מביא תודה אחרת ומ"ש שם בדקמים יכול להביא לחם לתודה אחרת כבר הקשו עליו התוס' ז"ל שכתבו מהא דשמעתין דמותר דמים ג"כ אין מביא לחם אחר והא דפריה התם ולפרקינהו היינו שמה ימצא התודה וכמ"ש שם ולעיל בפרק התכלת דף מ"ו אמרינו דאם הונקו כבשים ולחם זל"ז בתנופה אבד הלחם אבדו כבשים אבדו הלחם משמע דוקא משום דהונקו בתנופה הוא דאבדו בכלים אבד הלחם אבל קודם תנופה לא אבד הלחם וכשר לכבשים אחרים אע"ג דהוי דהופרשו לאלו שנתאבדו ומ"ש מלחמי תודה דאם אבדה התודה הלחם נפסל בהפרשה בעלמא ולמ"ד דלחמי עצרת באין גם בפ"ע יש לומר דהוי כנסכים דכשרים לזבח אחר אף ע"ג שהפרישן לזבח זה וכמ"ש לעיל הואיל ובאין בפ"ע וה"נ ב' הלחם של עצרת הואיל ובאין בפ"ע יכול לשנותן לכבשים אחרים אחר הפרשה לחוד אבל כי הונקו זל"ז בתנופה תו לא תזי לכבשים אחרים ואבדו כבשים אבד הלחם ג"כ יש ליישב בזה קושית התוס' ז"ל לעיל שם אמאי אבד הלחם הא קודם שחיטה יכול לפדותו ולפי ה"ל ניחא דאינו יכול לפדותו דהפדיון ג"כ לא תזי לשום דבר כמו הלחם עצמו וכמו שכתבו התוס' ז"ל בפסחים שם ודברים אלו צ"ע יותר.

עוד כ' התוס' ז"ל שם בפסחים דף י"ג ע"ב תוס' ד"ה אין מביאין דהא דפריה התם ניפרקינהו בש"פ ע"ש ולפ"ז יקשה הא דאמרינו מותר לחמי תודה ירקבו וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ה מהלכות פה"מ וכדאיתא בירושלמי שקלים במותר לחמי גזיר ואמאי לא יפדם בש"פ והדברים ארוכים בזה: שם גמרא וכן לעגן חטאת כו' שלישית תרעה ע' בצ"ק שהקש' אמאי לא מוקי לעיל הא דאמר שמואל כל שבחטאת רועה בתודה טעון לחם בכה"ג דשלישית בחטאת רועה ובתודה טעון לחם ואפילו לרבי קאמר שמואל ואין כאן קושיא דהיכא מצי למימר פללא כל שבחטאת רועה בתודה טעון לחם הא אשפחן נמי לרבי בחטאת דתרעה ובתודה אין טעון לחם כמו מפריש לאחריית והא גופא דפשיטא ליה דלרבי נמי תרעה בכה"ג אינו מוכרח דמשמע ליה דר"ז אליבא דרבי קאמר דאבדה בשעת הפרשה מתה דלרבנן אפי' שניה תרעה ככל אבודה בשעת הפרשה אבל אין זה נראה דר' זירא ס"ל כרבי ולא כרבנן אלא הי' נראה דלרבי בכל גוונא תמות פיון דהיתה אבודה אלא כרבנן ס"ל דאבודה בשעת הפרשה תרעה אלא דמדודו רבנן היכא דמשך איזה מהם ונתפפר השניה תמות בזה אמר ר' זירא דאם משך את הראשונה דהשלישית תרעה דהוא לא נפחית מפני משיכת הראשונה וכן מבואר בדברי הרמב"ם ז"ל ולר"ש פשיטא דתמות כה"ג דרועה לית ליה כלל ודו"ק: שם גמרא תודה שנתערבה בתמורתה כו' חביתה אין לה תקנה ומסיק דאמר הרי זו ומפאן קשה טובא לד' הרמב"ם ז"ל שהבאתי לעיל בתמורת תודת נדבה טעונה לחם והרי מבואר הכא דתמורת נדבה ג"כ אין טעונה לחם וכן מבואר לקמן בשמעתין ומה אעשה אם אין בנדי לישוב ומסתפינא להגיה דבריו ז"ל וכן צ"ל חליפתה טעונה לחם תמורתה וולדה אין טעון לחם: דף פא גמרא אם איתא לדחוקי' כו'.

והקשו התוס' ז"ל הא לר"י נמי היכא דאמר ליקדשו ארבעים כו' קדשי ות' דלר"י הוי חולין בעזרה פיון דאמר בפירוש לא ליקדשו אלא מ' אבל דקאמר סתם אינה הוי לאחריית ולא הוי חולין בעזרה עיי"ש בד' שהם מעורבין קצת אבל זה הוא פנונתם

ורש"י ז"ל לא כתב כן אלא ליגחניהו בחוץ כר"י ולא ליעייל אלא שמונה ואי לא הוי אלא
תודה תודה ליה שביניהו לכולהו שמונה מהני מ' דקדשי.

וכבר פתבתי לעיל דע"כ אפיתן הי' פדינן וכמדתן ג' מינים שבמצה ועשר דחמץ אלא
דעשה ב' פעמים ארבעים וא"כ היכי מצי לחשוב כל השמונה מארבעים הא צריף להפריש
ד' מאינה ארבעים ולהניף דמחד ארבעים ליכא שני תרומות אבל לדברי התוס' ז"ל ניקח
דליכא הכא משום חולין בעזרה ונוטל מאלו ארבעים וד' מאלו אלא דלפ"ז לא א"ש הא
דמסיק דממעט באכילה דארבעה דלפירש"י א"ש פיון דכל השמונה קודם הם וא"כ ד'
מהם שמה לאו תרומה הם ונאכלין לכל אדם וכי אין נאכלין אלא לפהגים ממעט באכילתן
וכמ"ש רש"י ז"ל לחד פירושא אבל לדברי התוס' ז"ל מאי איכפת לן אי ממעט באכילתן
דאי ליכא אלא תודה אחת אלו הד' חולין הם ואין לחוש למיעוט אכילתן וכן לגירסא
דממעט באכילה דארבעים ג"כ אינו מוכן אם לא כפי ענין אחר שבירש"י ז"ל ובלא"ה
מדברי התוס' ז"ל לעיל מוכח דס"ל דכולן מעורבים הם ומפריש מד' לתרומה א"כ א"ש
מיעוט באכילה דארבעים וכבר פתבתי לעיל דהרמב"ם ז"ל אינו אומר כן: שם גמרא
מאן לימא לן דאם שיירו משויר כו'.

מה שיש לדקדק בדברי הרמב"ם ז"ל שכתב להא דר' טינא דאין לה תקנה ולפי משמעות
דבריו ז"ל בפ"ב מהל' פהמ"ק נראה דפסקאם שיירו טשויר וא"כ הא אית לה תקנה
פתבתי בזה באורף בחי' לתמורה ע"ש.

והנה הרמב"ם ז"ל כתב דאין לה תקנה אלא תרעה עד שיפול בה מום וכתב הרמב"ד
ז"ל מה תקנה היא זו אם יפול בה מום ויפדנה הלא הדמים ג"כ אין להם תקנה דילמא
תודה היא וצריף להביא בדמים תודה אחרת עם לחם או דילמא תמורה היא זו וא"צ
לחם אבל מ"ש יביא תודה אחרת אינו מוכן וכמו שכתב הכ"מ ז"ל שם ע"ש בדבריו ז"ל
דיש ט"ס שם ודו"ק: ע"ב תוס' בד"ה תודה מן החולין ולחמה מן המעשר יביא היא
ולחמה מן החולין וכתב ז"ל דאפילו לבית הלל לקמן גבי הרי עלי תודה בלא לחם דנדר
ופתחו עמו הוא ונדוקא אם אמר אלו הייתי יודע לא הייתי נודר כף אלא כף לא דמי להכא
דחזרה היא וצריף לדקדק מה בין תודה בלא לחם דלא דייגינן ליה בחזרה דהא כי אמר
הרי עלי תודה נתחייב בלחמה ג"כ וכי אמר בתר הכי בלא לחם הוי חזרה אלא אמרינן
דמתחלה לא נדר אלא תודה לחוד ולא הוי נדר וה"נ נימא דמתחלה הי' דעתו כן להביא
תודה לבד מן החולין וכיון דא"א לא ליהגוי נדר דאדעתא להביא שניהם מן החולין אלא
אפילו אמר איפכא הרי עלי לחם מן המעשר ותודה מן החולין דנדאי לאו חזרה היא
אפ"ה צריף להביא גם לחם מן החולין דהלחם נגרר אחר התודה ופתח נמי לא הוי דמ"מ
כבר נתחייב בשניהם בתודה ולחמה.

ובגמרא אמר ר"ה הרי עלי ליומי תודה מן המעשר ולחמה מן החולין יביא התודה מן
המעשר אע"ג דאמר לחמה החולין וכבר הקשו התוס' ז"ל מאי קושיא הא לא שנייה הכא
סוף מילתא נקט ותי' בדונחק ולפי ה"ל בהאי בבא נמי ה"ה אם אמר הרי עלי לחם מן
החולין ותודה מן המעשר יביא תודה מן המעשר ושפיר פריף מינה פיון דאמר הרי עלי
לחם מן החולין נתחייב בתודה גם כן מן החולין ונימא דסוף מילתא נקט ומשני פיון
דאמר לבסוף תודה מן המעשר גלי דעתיה דללחם לחוד קמכוון פי היכי דמצינו נדר לחם

לחוד לפטור תודתו של חבירו ולא מצאתי בדברי הרמב"ם ז"ל אי לישנא דמתניתין דוקא דהתחיל בתודה ואח"כ הלחם אי לאו דוקא כנ"ל וצ"ע: שם תוס' בד"ה טעמא כו' אבל אם פי' בהדיא בלא תודה לא עכ"ל ונראה דהכי פריד פינן דאמר ר"ה דלחם בלא תודה ליכא א"כ פי' היכא דתודה בלא לחם חייב בתודה ולחם לב"ש משום דתפיס לשון ראשון וכי אמר תודה נתחייב ג"כ בלחם ה"נ פי' אמר לחם בלא תודה נתחייב ע"י לשון ראשון בלחם ותודה פינן דא"א זבל"ז לב"ה באומר אלו הייתי יודע הייתי נודר כף ג"כ פי' היכי דבתודה בלא לחם מהני ותייב בשניהם ה"נ בלחם בלא תודה והא דאמר רב הונא סוף מילתא נקט היינו משום דקי"ל כב"ה ואם אמר לחם בלא תודה הוי נדר ופתחו עמו ויכול לומר אלו הייתי יודע שפן לא הייתי נודר אבל אם אמר הרי עלי לחמי תודה חייב בלחם ותודה גם לב"ה דסוף מילתא נקט ותודה ולחמה קאמר ודו"ק: שם תוס' הוא וקאי ארישא ופריד וכי לא סגי דביא התודה מן המעשר וכן משמע מלשון הרמב"ם ז"ל דקושניית הש"ס קאי ארישא ע"ש וק"ל: שם גמרא אבל מחטים הלכות ממ"ש יביא וכן אמר ר' זירא ולכאורה להלכה נראה דקי"ל כר"נ ור"ח ור"ז דמחטים הלכות מביא ור' ירמיה' יחיד הוא לגביהו אבל מדברי הרמב"ם ז"ל נראה דפסק כר' ירמיה' דלא יביא אלא ממעות מ"ש ונראה משום דבירושלמי פ"א ממע"ש משמע דלר"ז ג"כ לא יביא אלא ממעות מע"ש דאמר התם ר"ז הא דמותר להעלות אימורים לגבי מזבח הוא משום דבלקחת שלמים פקעה קדושת מעשר ומייתי ליה סייעתא דמתניתין מה בין מעות ומה בין חטים אלא משום שפא ישפד הדם ויפסל הלחם וכשהוא ליקחון במעות פקעה קדושת מעשר אבל בחטים עצמן לא פקעה קדושתו ותיישינו שפא יפסל הלחם וא"כ אפי' בחטים הלוקחים במעות מ"ש ג"כ לא יביא ועיין בדברי הרמב"ם ז"ל פ"י מה' מע"ש ובדברי הראב"ד ז"ל שם ועיין בירושלמי פ"ג דמע"ש: דף פב תוס' בד"ה אינו בתורת שלמים ע"ש שכ' טעמא לחלק בין חי' לבשר תאנה דיצא העור לחולין ובהמה לבשר תאנה לא יצא משום דמקרא ילפינן ע"ש ועיין בבבאורי הגר"א ז"ל במשנה שם באנרד: שם משנה ונסכים בכל מקום לא יביאו אלא מן החולין פירש"י ז"ל אפילו היכא דאמר הרי עלי זבח ולא אמר ונסכים ואין זה מובן דאפילו לא אמר ונסכים הוי דבר שפחובה פינן דעיקר הזבח הוא דבר שפחובה כמו בלחמי תודה דאם התודה באה מן החולין הלחם ג"כ בא מן החולין ובפ"י המשנה להר"מ ז"ל כ' דבכ"מ היינו אפילו אם עיקר הזבח בא מן המעשר כגון שאמר הרי עלי תודה מן המעשר אפ"ה נסכיו באין מן החולין וק"ל: שם תוס' בד"ה להקיש כו' תימא כו' עופות ומנחות ולחמי תודה מנ"ל עכ"ל.

ולא הבנתי ד' ז"ל דלחמי תודה פשיטא לן פינן דתודה לא אתי ממעשר ה"ה לחמה וכדתנן לעיל אפילו אמר בפירוש לחמה מן המעשר צריד להביא הלחם מן החולין כמו התודה ועיין תוי"ט ז"ל מ"ש בזה ואין דבריו מובנים.

ועופות ומנחות כבר האריכו התוס' ז"ל בריש מכילתין בהא דילפינן בחולין דחטאת העוף אינה באה אלא מן החולין דלר"א נצרכה ע"ש באריכות אבל באמת צריד לדקדק למה לי קרא להאי דדבר שפחובה אינו בא אלא מן החולין בשלמא לחובת קדשים קלים כמו הרי עלי דשלמים ותודה ה"א דבא מן המעשר דעיקר מצות מעשר לשלמים הוא

אָבֵל דְּבַר שְׂבִיחוּבָה מִמֶּשׁ כְּגוֹן חֲטָאוֹת וְאַשְׁמוֹת לְמִ"ד מַעֲשֵׂר מְמוֹן גְּבוּהָ הוּא לְמַה לִּי קָרָא לְזֶה פִּינּוֹן דְּלָאוּ שְׁלוֹ הוּא פְּשִׁיטָא דְּאִינוּ יְכוּל לְשַׁלֵּם חוֹבָתוֹ בְּדָבָר שְׁאִינוּ שְׁלוֹ פִּי הֵיכִי דְּאִינוּ יוֹצֵא בְּגִזְלָה וְכֵן מְצִינוּ בְּמַצּוֹת שְׁנָאֵמַר בְּהֵם מְשָׁלוּ אִין יוֹצְאִין בְּמַע"ש כְּגוֹן מַצָּה וְאַתְרוּג דְּלִמְ"ד מַעֲשֵׂר מְמוֹן גְּבוּהָ הוּא אִין יוֹצְאִין בְּהֵם דְּלָא מִיקְרִי לְכֵם מְשַׁלְכֵם עַד דְּקַשְׁיָא לִי הֵיכִי ס"ד דר"א בְּפִסְחָא דוֹרוֹת דְּיָבִיא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנֵי דְּאִיצְטְרִיף לְמִילָף מְפִסַּח מְצָרִים הָא פִּסַּח וּמַצָּה אֵימְתַקֵּשׁ לְהַדְדִי וְכִי הֵיכִי דְּאִינוּ יוֹצֵא בְּמַצָּה שְׁל מַע"ש ה"נ אִינוּ יוֹצֵא בְּפִסַּח מִמַּע"ש וְצ"ל דְּסַד"א פִּינּוֹן דְּהַתִּירָה הַתּוֹרָה לְהַבִּיא שְׁלָמִים מִמַּעֲשֵׂר ה"ה דְּהוֹתְרוּ כָּל הַקְּרָבָנוֹת לְהַבִּיאָן מִמַּעוֹת מַעֲשֵׂר וְא"כ י"ל דְּלַעוֹפוֹת וְלְמִנְחוֹת לֹא צְרִיף קָרָא דְּעוֹפוֹת וּמִנְחוֹת לִכְפָּא לְמִילָף מְשַׁלְמִים אֲלָא דָא"כ לְמַה לִּי קָרָא לְחֲטָאָת הָעוֹף דְּאִינוּ בָּא אֲלָא מִן הַחֻלְיִין בְּחֻלְיִין דָּף כ"א וְעֵינִין בְּתוֹס' שֵׁם וּבְרִישׁ מְכִילְתִּין וְלֹא מְצָאֵתִי מְבֹנָאָר בֵּין מִנְחַת נְדָבָה אִי יְכוּל לְהַבִּיא מִן הַמַּעֲשֵׂר פִּינּוֹן דְּנִדְבָה הִיא אִי אֲפֻשֵׁר פִּינּוֹן דְּקָרַב הָקוֹן מִזְּ מִמְּנָה הָוֵי פְּעוּלָה וְנִסְכִּים דְּלָא יָבִיא אֲלָא מִן הַחֻלְיִין וּמִנְחַת נִסְכִּים וְנִדְבָא דְּלָא בָּא מִן הַמַּעֲשֵׂר אֲפִילוּ שְׁל קָרְבַּן נְדָבָה כְּמוֹ תוֹדָה וּשְׁלָמִים וּבְכָלֵל נִסְכִּים הוּא דְּבַכ"מ לֹא יָבִיא אֲלָא מִן הַחֻלְיִין וְדו"ק וְעֵינִין בְּתוֹסְפָתָא בְּמְכִילְתִּין ס"פ ח' דְּתַנִּי הֵתֵם אִין מְבִיאִין מִנְחוֹת וְנִסְכִּים מִן הַחֻדָּשׁ וְלֹא מִמַּעֲשֵׂר שְׁנֵי וְכֵן לְחַמֵי תוֹדָה ע"ש וְאִינוּזָה מוּבָן דְּהָא לְחַמֵי תוֹדָה יְכוּל לְהַבִּיא מִן הַמַּעֲשֵׂר: שֵׁם גְּמָרָא וּפְסַח גּוֹפָא מִנ"ל כו' וּמְסִיק דְּר"א אָמַר לְהַקְּיִשָּׂא דְּנוֹעֲבַדְתָּ לְדַבְּרִי דְּר"ע דְּאִין דְּנִין אֲפֻשֵׁר מְשָׂאֵי אֲפֻשֵׁר אָבֵל ר"א ס"ל דְּנִין אֲפֻשֵׁר מְשָׂאֵי אֲפֻשֵׁר וּבְלֹא קָרָאֵי דְּנוֹעֲבַדְתָּ יְלַפִּינוּ פִּסַּח דוֹרוֹת מְפִסַּח מְדָבָר דְּאִינוּ בָּא מִן הַמַּעֲשֵׂר וְיֵשׁ לְדַקְדָּק דָא"כ לר"א גִּילָף כָּל הַקְּרָבָנוֹת מְקָרְבָנוֹת מְדָבָר דְּאִין בָּאִין מִן הַמַּעֲשֵׂר וְעוֹד דְּשַׁלְמִים ג"כ הַקְּרִיבּוֹ בְּמְדָבָר וְאֲפ"ה כְּשֶׁבִיאָו לְאַרְצָא בָּאִין מִן הַמַּעֲשֵׂר וְעוֹד יֵשׁ לְדַקְדָּק בְּדִין זֶה מְשָׂאֵי אֲפֻשֵׁר לֹא דְּמִי לְשַׁאָר דְּוֹכְתִי כְּמוֹ טָבֵל וְלֹא מְדִילִיף מֵאֲמָהוֹת דְּנִתְקַדְּשׁוּ ע"י טְבִילָה לְחוּד שְׁפִיר שְׁיִיף לְמִילָף אַע"ג דְּאֲמָהוֹת א"א מ"מ שְׁמַעֲיָנוּ דַע"י טְבִילָה לְחוּד ג"כ נִתְקַדְּשׁוּ וְה"ה בְּאַבוֹת וְכֵן לְקַמּוֹן דִּילְפִינוּ מְאֻשֵׁם דְּלִכְפָּא קְדוּשָׁה בְּשְׁפִיר וְשִׁילְיָא דוּמְיָא דְּאֻשֵׁם דְּלִית בֵּיהּ קְדוּשַׁת שְׁפִיר וְשִׁילְיָא ה"נ בְּכָל הַקְּדוּשִׁים אִין בְּהֵם קְדוּשַׁת שְׁפִיר וְשִׁילְיָא פִּי הֵיכִי דְּלֹא מִיִּירֵי קָרָא בְּאֻשֵׁם אֲלָא בְּקְדוּשַׁת עֲצָמוֹ לְחוּד יְלַפִּינוּ מִיְנֵיהּ דְּבִשְׁאָר קְרָבָנוֹת ג"כ אִין בְּהֵם אֲלָא קְדוּשַׁת עֲצָמוֹ אָבֵל הוֹלֵד אִינוּ קְדוּשׁ דְּמִנִּין לְנוּ לומר דְּנִתְקַדְּשׁ הוֹלֵד אָבֵל הֵכָא פִּינּוֹן דְּמִסְבָּרָא הָוֵי אֲמִינָא דְּבָא מִן הַמַּעֲשֵׂר מִנ"ל לְמִילָף מְפִסַּח מְצָרִים דְּלֹא בָּא מִן הַמַּעֲשֵׂר מִשׁוּם שְׁלֹא הִי מַעֲשֵׂר עֲדִינּוּ לְפִסַּח דוֹרוֹת דְּלֹא יָבִיא מִן הַמַּעֲשֵׂר וּלְפִי מְשַׁמְעוֹת שְׁמַעְתִּין יְלִיף ר"א בְּבִנְיָן אָב לְחוּד פִּסַּח דוֹרוֹת מְפִסַּח מְצָרִים וְהִי נִרְאָה דְּבְדָבָר שְׂבִיחוּבָה אִיכָּא סְבָרָא לְכָאן וּלְכָאן אֲפֻשֵׁר דִּילְפִינוּ מְשַׁלְמֵי נְדָבָה דְּמַצּוֹת מַעֲשֵׂר לְהַבִּיא מְדָמִיו שְׁלָמִים וְה"נ יָבִיא בְּדָמִיו כָּל הַקְּרָבָנוֹת אֲפִילוּ חוֹבוֹת אוּ דִילְמָא דְּבַר שְׂבִיחוּבָה צְרִיף לְהַבִּיא מִן הַחֻלְיִין מִמֶּשׁ מְשָׁלוּ אָבֵל מַעֲשֵׂר לֹא שְׁלוּ הוּא וְלָזָה מְבִיא רְאִיָה מְפִסַּח מְצָרִים דְּרֵאשִׁית מְצוּתָה נְאֻמְרָה לְהַבִּיא מִן הַחֻלְיִין לְהַכִּי מְסַתְפָּרָא דְּגַם לְדוֹרוֹת לֹא יִשְׁתַּנֵּה הַדִּין וְיָבִיא דוּקָא מִן הַחֻלְיִין וּלְהַכִּי יְלִיף ר"א מְפִסַּח מְצָרִים וּפְסַח מְדָבָר יוֹכִיחַ וְלֹא יְלִיף מִתְחַלְלָה מְפִסַּח מְדָבָר מִשׁוּם דְּמֵרֵאשִׁית הַמַּצָּה גָּמַר כְּמוֹ דְּבֵרֵאשִׁיתָהּ נְאֻמְרָה לְהַבִּיא מִן הַחֻלְיִין כֵּן הוּא לְדוֹרוֹת ג"כ וְדו"ק: דָּף פַּג גְּמָרָא מָה חֲטָאָת מְקַדְּשַׁת כְּבִלוּעַ כו'.

עמ"ש בְּזָה בַחֵי לְזָבְחִים וּבַחֵי לְנִזִּיר בְּסוּגְיָא דְּטַב"ע ע"ש: שֵׁם מַה מְיֻלְוִאִין מוֹתְרֵיהֶם כו'. עֵינִין מ"ש בְּזָה בַחֵי לְזָבְחִים שֵׁם: שֵׁם גְּמָרָא מַה שְׁלָמִים מְפַגְלִין כו'.

פירש"י ז"ל בתורה מפגלת הלחם כו' וילפינו לזבחי שלמי ציבור והתוס' ז"ל כ' בשם רש"י ז"ל דמפגליו את הנסכים וזה ליתא ברש"י לפנים וגם ר"מ הוא דס"ל פן ורפנו פליגי עלי' וס"ל דאין הנסכים מתפגליו אבל פי' ז"ל אינו מוכן מה ענין זה למילף משלמים אטו בתורה פתיב קרא לזה דהלחם מתפגל הא מסבא קים לן הכי דלחם גלל תודה סבא גופא איכא גם בשלמי צבור עם לחמם והעיקר כפי' התוס' ז"ל: ע"ב תוס' בד"ה ושלמים הבאין כו'.

גם בזה פתיב בחי' לזבחים שם באורה: הדרו עלה פירק התורה פירק פל קרבנות הציבור שם רש"י בד"ה פל הארצות שבא"י כו'. נראה מדבריו דקאי על עומר ושתה הלחם וא"כ הא דתנו וכולן אין באין אלא מן המוכר ג"כ על עומר כו' אבל מדברי הרמב"ם ז"ל נראה דכולן קאי על פל מנחות דמנחה להביא מן המוכר ועלה תנו פל הארצות הי' פשירות וכן מבואר בפ"י המשנה: שם גמרא מתניתין דלא פהאי תנא כו'.

מפשטא דשמעתין מבואר דתלתא תנאי בעומר ושתה הלחם מן הישן לתנא דמתניתין שניהם פסולין מן הישן ולתנא דברייתא שניהם פשרים ולא בעי חדש אלא למנחה ור' נתן ור"ע בשתי הלחם מן הישן פשר ועומר משמע דס"ל דמן הישן פסול והטעם דעומר חמור בזה י"ל דס"ל כר' ישמעאל דקציר העומר דוחה שבת וע"כ נקצר שלא כמנחתו פסול ממילא מן הישן פסול ג"כ אבל הרמב"ם ז"ל חילק בזה ובעומר לא פתיב דמן העליה פשר וגבי שתי הלחם פתיב דמן העליה פשר והיינו כר"נ ור"ע וכבר תמהו הכ"מ והלח"מ ז"ל אמאי לא פסק כמתניתין דשניהם פסולים מן הישן וכשגת הרמב"ם ז"ל וכתב הכ"מ ז"ל לפרש לשיטתו דמתניתין נמי מודה דבדיעבד מן הישן פשר והא דאמרין דלא כי האי תנא היינו דלתנא דברייתא אפילו לכתחלה פשר מן הישן ע"ש באורה ואין זה מוכן דבעומר מבואר בד' דאפילו בדיעבד פסול מן העליה וה"ה שתי הלחם ועוד דדומיא דמן הארץ קתני דאפילו בדיעבד.

ועוד יש לדקדק על שיטה זו ולא רציתי להאריך והלח"מ ז"ל פתיב דמתניתין גם כן מודה בשתי הלחם דמן הישן פשר ואתא מתניתין שפיר כר"ע והא דאמרין מתניתין דלא כי האי תנא היינו משום עומר דע"כ פסול מן הישן מדלא תני אם הביא פשר וכמש"כ התוס' ז"ל ע"ש שהאריך בזה.

והוא ז"ל בעצמו כ' דדחוק הוא ובאמת נראה דהיכי דתנו לא יביא צריך לפרושי אם הביא אי פשר הוא או פסול אבל לשון מתניתין אין באין אלא מן הישן ומן הארץ ונדאי משמע דאין באין פלל אפי' בדיעבד והכי משמע במשנה דפרה פ"א דחכמים מכשירין פרה הנקחת מן הנכרי ואמרי דלא זו בלבד אלא פל קרבנות הציבור והיחיד באין מן הארץ ומח"ל מן החדש וישן חוץ מן העומר וב' הלחם והכא דתנו הכי איכא לפרושי דאמנחות לחוד קאי וכמו שכ' התוס' ז"ל מדלא תנו נמי חוץ מבכור ומעשר אבל התם ונדאי קאי האי פלל גם אזבחים פדתנו ולא זו בלבד אלא פל הזבחים פשרים מח"ל ובכלל זה מן הא"י ג"כ וכדתנא בתוספתא שהביאו התוס' ואי נימא דאין באין אלא מן הארץ אלא ונדאי לא תנו התם אלא הני דאין באין פלל אפילו בדיעבד ולהכי לא תני חוץ מבכור ומעשר דלכתחלה הוא דאין באין אלא מן הארץ הא בדיעבד אם באו תמימים מח"ל יקרבו וכדתנו בתמורה ע"כ נראה דמתניתין ונדאי ס"ל דשניהם פסולין מן הישן

ואעפ"כ נראה לי להרמב"ם ו"ל לפסוק בשתי הלחם כר"נ ור"ע דרביים הם דמן הישן פשר ולעיל פרק ר"י פתבתי קצת סיוע לזה מהא דמיבעי ליה בחטים שיירדו בעבים לענגו שתי הלחם ולא לענגו עומר משום דבעומר פסול משום דלאו חדש הוא ע"ש והא דעומר חלוק משתי הלחם לענגו זה אע"ג דלשיטת הרמב"ם ו"ל ליכא למימר בפסול ישן דהוי קצירה שלא פמצנתו דלדעתו ו"ל נקצר שלא פמצנתו פשר מ"מ העומר שפא להתיר עיקר האיסור ס"ל לר"נ ולר"ע דמן הישן פסול וריבויא דתקריב לא דרשינו אלא להתיר מן היבש או מן העומרים אבל הפל מן החדש וכדתנו לעיל פרק ר' ישמעאל וכן משמע בריש מכילתין גבי מנחת העומר שקמצה שלא לשמה דכולהו אמוראי ס"ל דבא מן החדש דוקא ע"ש ועוד יתבאר בזה לקמן בשמעתין: שם גמרא ע"כ לא פליגי אלא בחדש אבל בארץ לא פליגי כו'.

נראה דוקא לא הוי אלא מדלא אשכחן להני תנאי דפליגי בח"ל אבל באמת לאו בהא תליא ואפי' לתנא דמכשיר בח"ל י"ל דבישן ס"ל דמן העליה פסול ודוקא חדש בעינו דמח"ל פשר פיון דחדש בח"ל דאורייתא ומושבבותיכם בכל מקום שאתם יושבין משמע אבל חדש ילפינו מראשית קצירה מודה בזה תדע דמשמע דר"י בר"י ס"ל דאפילו לכתחלה בא מח"ל וכדתני עומר בא מח"ל ובישן לכ"ע מצוה איכא להביא מן החדש ובח"ל לא אשכחן מצוה אלא או דפסול או דכשר אפילו לכתחלה מ"מ משמע ליה להש"ס מדפליגי הני תנאי אלא אישן לחוד ש"מ דבח"ל מודו דאל"ה הוי פליגי בח"ל ג"כ אע"ג דלא דמי להדדי דבישן לא הוכשר אלא בדיעבד ובח"ל אפילו לכתחלה מ"מ מדלא אשכחן דפליגי גם בח"ל משמע דמודו דמח"ל לא מזה נראה דהבאת עומר מח"ל לא תליא באיסור חדש בח"ל ואפילו למ"ד חדש בח"ל דאורייתא מ"מ אין העומר בא מח"ל דאי הבאת העומר תליא באיסור חדש בח"ל א"כ היכי קאמר דכ"ע לא פליגי דמח"ל לא הא כפר איפליגי תנאי בקידושין באיסור חדש בח"ל וסתם מתניתין בערלה תנו דחדש נוהג בח"ל ותיקשי סתמא אסתמא דהכא ובפרה תנו דאין העומר בא מח"ל וכן אמרינו לעיל בכמה מקומות בסתמא דהש"ס דעומר ושתי הלחם אין באין אלא מן הארץ ובאיסור חדש ס"ל לאמוראי בתראי דאיסורו נוהג בח"ל כדאיתא לעיל בפ' ר"י אלא ש"מ דלאו הא בהא תליא ור"י בר"י הוא דס"ל הכי פיון דאיסורו נוהג בח"ל אקרובי נמי קרב.

ויכבר האריף בזה אחי הג' ו"ל בספרו בדין חדש בתכלית האריכות. ועוד יש לדקדק בזה אי נימא דלמ"ד חדש בח"ל אסור ד"ת גם העומר בא מח"ל א"כ אמאי אמרינו לעיל דספיר' העומר לא הוי אלא זכר למקדש בזה"ז הא קי"ל דמקריבין אע"פ שאין בית וא"כ חיובי מתיבין בעומר אלא דאין מקריבין אותו מפני אונס אחר מפני העלם מקום המקדש ועוד כמה מניעות אבל חובה הוא עלינו ואמאי לא יהי חובה גם לספירה אבל אי נימא דהבאת העומר לא תליא באיסור חדש ואפילו בח"ל דאורייתא מ"מ העומר אין מביאין אלא מן הארץ א"ש דבזמה"ז דבטלה קדושת הארץ ליכא חיובא בהבאת העומר וספירה ג"כ לא הוי אלא זכר למקדש וכבר פתבתי לעיל פרק ר"י דרבנן דבי רב אשי דמנו יומי ושבועי לטעמייהו אזל דס"ל חדש בח"ל דאורייתא: דף פד גמרא ר"י בר"י אמר עומר בא מח"ל צריף לדקדק בשתי הלחם מה אמר ר"י בר"י לכאורה משמע דבעומר לחוד פליג דאל"ה אמאי לא אמר לתרנוייהו עומר ושתי הלחם בא מח"ל אלא די"ל דכ"ש הוא

אם העומר שפא להתיר האיסור גם במדינה בא מח"ל כ"ש שתי הלחם שלא בא אלא להתיר במקדש דבא מח"ל.

וכבר הביא אחי הגאון ז"ל שם דגיש מהראשונים ז"ל דבשתי הלחם כ"ע מודו דבא מן הארץ ונקא ע"ש אבל פשטא דשמעתין לא משמע הכי וגם לא אשכחן מידי שיהי' שתי הלחם חמור מן העומר ולענין חדש וישן לר"ע עומר חמור אם לא שנגמר דעומר שפא להתיר האיסור דהוא דבר הנהוג בח"ל הוא בא ג"כ מח"ל אבל שתי הלחם שלא בא אלא להתיר הקרבה מן החדש דהוא דבר שאינו נוהג אלא בארץ במקדש אינו בא ג"כ אלא מן הארץ אכל אין זה מוכרח ועיין בספרו של אחי הגאון ז"ל שם: שם גמרא שומרי ספיחין כו' ורמי ליה רמב"ח הא פתיב לאכילה ולא לשריפה והיכי מקריב הקומץ מפירות שביעית וישני לי' ר"ח דכ' לדורותיכם וא"א לבטלה נאמר ליה רמב"ח מי קאמריטא תבטל לימתי מדאשתקד ומשני ליה ר"ח פעינו פרמל וליכא ויש לדקדק מאי קאמר רמב"ח לימתי מדאשתקד בפשיטות דאסתמא דמתניתין ס"ל דאינו בא מן הישן והא דשומרי ספיחין כו' נמי סתמא היא והיכי מצוי לאתויי מדאשתקד.

והי' נראה דלר"ח קאמר רמב"ח אי משום דכתיב לדורותיכם מבטלינו לדרשא דלאכלה ולא לשריפה דילמא צריף לקניי שניהם דנהי דבשאר שני שבוע דאפשר להביא מן החדש מביא ונקא מן החדש אבל בשביעית דא"א להביא מן החדש יקניי המצוה לדורותיכם גם מן הישן ואימתי אמרה תורה מן החדש היינו בזמן שאפשר אבל לא היכא דלאו זמן חדש הוא דהא בגוף המצוה ליכא שינוי אם בא מן החדש או מן הישן ואין פאן ביטול עיקר המצוה אם יביא בשביעית מן הישן ומשני ליה ר"ח פרמל תקריב דבעינו פרמל בשעה הקרבה ואם יביא מן הישן אינו מקניי המצוה פלל דהמצוה היא לתקריב פרמל ומן הישן לאו פרמל הוא וא"ש בזה ג"כ מה שהקשיתי לעיל פרק ר"י ר' יוחנן דיליף ג"כ מפרמל תקריב ול"ל הא הא בלא"ה לר"י קצירה בזמנו מעפבי ולפי הג"ל ניחא דגבי דבשאר שני שבוע קצירה בזמנה מעפבי היינו משום דאפשר ולא יצא ידי המצוה אלא אם קצרה גם פן בזמנה אבל שביעית דא"א לקצור בזמנה צריף לקניי המצוה מן הישן ג"כ דמה שלא נקצר בזמנו מפני שהתורה אסרה אין זה גורם לבטל המצוה והתורה אמרה לדורותיכם ולהכי יליף מפרמל תקריב ואי לא הוי פרמל אין זו מצוותה פן הי' נראה לומר אלא דהתייבח לר"י דיליף מפרמל אבל לר' אלעזר דאמר ראשית קצירה ולא סוף קצירה האי קרא ל"ל הא בלא"ה מן הישן פסול מאיזה טעם שיהי' וי"ל דהאי קרא ראשי קצירה פתיב אבתריה לדורותיכם משמע דלעולם חייב להביא ראשית קציר והוי כמו שאמרה תורה בפירוש דאפילו בשביעית יביאו ראשית קציר.

והנה לפשטא דשמעתין נראה דמתני' דשומרי ספיחין כו' אתיא כמ"ד דמן הישן פסול בדיעבד אבל לתנא דברייתא דמכשיר בעומר מן הישן אסור להביא מספיחי שביעית וכן אתיא כמ"ד דאינו בא מח"ל וכדאמרינו בהדא בירושלמי שקלים עלה דהא מתניתין ולא תקשי משתי הלחם דתני נמי בתוספתא דבאין מספיחי שביעית וכ"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ד מהש"ק והא שתי הלחם פשרים מן הישן לדברי התוספתא פמבואר בתוספתא מכילתין וכדפסקו של הר"מ ז"ל משום דבב' הלחם בלא"ה ליכא איסור להביא משביעית

דלאכילה הוּן באין ודוקא בעומר הוא דקשיא ליה משום הקומץ הבא לשריפה ויש להעיר בזה על דברי אחי הגאון ז"ל שדקדק לדברי הרמב"ן ז"ל דשתי הלחם באין מן הארץ א"כ מאי קאמר בירוש' דמתני' דשומרי ספיחין אתיא כמ"ד אין עומר בא מן הסוריא דילמא אתיא אפי' כמ"ד עומר בא מן הסוריא ושמירת הספיחין הא משום ב' הלחם דבאים דוקא מן הארץ ולפי הג"ל הא בלא"ה אפי' אי נימא דב' הלחם באין מח"ל ג"כ א"ש הא דשומרי ספיחין לשתי הלחם בשביעית דאין פאן שום איסור ולמה להם להביא מח"ל דהא אפשר להביא שתי הלחם מן הישן ואפ"ה שומרי ספיחין שביעית לשתי הלחם אלא די"ל דנהי דמן הישן פשר מ"מ מצוה איכא להביא מן החדש ולהכי שומרי ספיחין אבל אי נימא דמח"ל גם פן פשר היינו אפילו לכתחלה וכנ"ל א"כ למה ישמרו הספיחין ועוד דהא איסור דרבנן לכ"ע איכא בספיחין שביעית ונהי דהתירן איסור דרבנן משום מצות חדש לכתחילה אבל אם בא מח"ל לכתחלה הי' צריך להביא מח"ל ולא לשמור הספיחין ועוד דאיכא איסור קצירה בשביעית כמ"ש התוס' ז"ל וע"כ ס"ל למתניתין דשומרי ספיחין דאין באין מח"ל ובשביעית תנו דאין לוקחין מדמי שביעית קיני זבות כו'.

ופי' הרע"ב ז"ל משום דכל דבר שפחובה אינו בא אלא מן החולין ולכאורה שביעית הוי שפיר מן החולין כי היכי דמותר לקדש אשה בדמי שביעית כדאיתא בקידושין ועיין תוס' שם ולכאורה לא הי' צריך לזה אלא בלא"ה בקיני זבים וזבות יש בהן עולות וכתב לאכלה ולא לשריפה וכי היכא דפטורה מן הבכורה ונהי דכהני קדשים דבאין לאכילה כמו שתי הלחם ולחמי תודה ליכא בהו משום לאכילה ולא לשריפה דאלו מיטמי אזלי לשריפה משום דעיקר לאכילה באין וגמרינו לה מחלה דפירות שביעית חייבין בחלה משום דכתיב לדורותיכם וכמ"ש התוס' ז"ל מסוגיא דבכורות אבל אלו דבאין לשריפה כמו קיני זבים וחסאות נאשמות ונדאי אסור להביאן מפירות שביעית משום לאכלה ולא לשריפה.

ובאמת קשה לי לישנא דמתניתין אין מביאין קיני כו' משמע דוקא דבר שפחובה אין מביאין כמו במעשר שני הא אפילו נדבות אסור להביא מפירות שביעית וכן תניא בתוספתא במכילתין אין מביאין מנחות כו' ולחמי תודה מן המדומע מן החדש ואם הביא פסול ודברים אלו צ"ע ג"ע וע' בירו' שביעית דיליף מהא דאין לוקחין עבדים דה"ה דאסור לקדש אשה בפירות שביעית וע' בתוס' קידושין שם שכ' לחלק בין לכתחלה לדיעבד והביאו ראיה מהא דתנו באיסורי הנאה מכרו וקידש בדמיהו מקודשת ולא הבנתי ראיה זו דהתם בדמים ליכא איסור פלל דאין תופסין הדמים והכא בפירות שביעית אין לו זכות בהם לעשות סחורה ואחר פל הג"ל לפי המבואר בתוספתא דלחמי תודה גם פן אין מביאין מפירות שביעית א"כ היכי מביאין שתי הלחם מפירות שביעית ואי משום דילפינו מעומר דכתיב לדורותיכם הא בשתי הלחם אפשר לקיים בישן ואפ"ל דמ"מ ילפינו שתי הלחם מעומר כי היכי דהותר פירות שביעית לעומר ה"נ לשתי הלחם וכמ"ש התוס' ז"ל בד"ה רחמנא אמר כו' ע"ש.

ואפתי יש לדקדק בקושיות התוס' ז"ל לר"ע דאמר ספיחין שביעית אסורין מה"ת הא לאו ממשקה ישראל היא ותי' דבלא"ה ג"כ לאו ממשקה ישראל הוי משום איסור חדש

אֵלָא דְמַצְוֹתוֹ בְּכָה ה"נ מַצְוֹתוֹ בְּכָה וּא"כ הָא תִּינַח עוֹמֵר אֲבָל שְׁתֵּי הִלְחָם הָא מְכַשִּׁיר ר"ע מִן הַיָּשׁוּן א"כ לֹא הָיוּ מַצְוֹתוֹ בְּכָה וְהִיכָא בְּאִין מְסַפִּיחֵי שְׁבִיעִית הָא אֲפֹשֶׁר לְהִבְיָא מִן הַיָּשׁוּן וְדוֹחֵק לְוֹמֵר דְּמִשׁוּם דְּמַצְוָה לְכַתְּחִלָּה מִן הַחֲדָשׁ כְּשֶׁר אַע"ג דְּלָאוּ מִשְׁקָה יִשְׂרָאֵל הוּא גַם מ"ש הַתּוֹס' ז"ל בְּעוֹמֵר דְּבִשְׁאָר שְׁנִים לֹא הָיוּ מִשְׁקָה יִשְׂרָאֵל שְׁבִיעִית נְמִי כֹן לֹא דְמִי דְאִיסוּר חֲדָשׁ הַתּוֹתָר ע"י הַקְּרִבַּת הָעוֹמֵר וְאִיסוּר שְׁבִיעִית לֹא הַתּוֹתָר וּבִירוּשְׁלָמִי שְׁקָלִים אִיתָא אִיכָא מ"ד דְּמַתְּנִיתִין דְּשׁוּמְרֵי סְפִיחִין אֲתִיָּא אִפִּי' כַּמ"ד עוֹמֵר בְּאִי מְסוּרִיָּא וְאִם לֹא מַצְאוּ בְּסוּרִיָּא יְבִיאוּ מְסַפִּיחִין וּלְפ"ז א"ש נְמִי שְׁתֵּי הִלְחָם לר"ע וּבִבְאָמַת אִם יֵשׁ מִן הַיָּשׁוּן יְבִיָּא מִן הַיָּשׁוּן אֲבָל אִי לִיכָא יָשׁוּן יְבִיָּא מְסַפִּיחִים אַע"ג דְּאִיסוּרֵי בְּאִכִּילָה דְּלִבְטָלָן א"א דְּרַחֲמֵנָא אָמַר לְדוֹרוֹתֵיכֶם וְתוּ אֲמַרְיִנן בִּירוּשְׁלָמִי שָׁם הָכֵן עוֹמֵר מַהוּ שְׁזַרְע לְבֹן לְכַתְּחִלָּה ר' חִיָּיא כו' בְּעֵי קוּמִי ר' מוּנָא וְלֹא נִמְצָא פְקוּמָץ עַל הַשִּׁירִים שְׁאִין נְאֻכְלִין אָמַר לִיה נַעֲשֶׂה בְּחַמְשָׁה דְּבָרִים שְׁהוּן בְּאִין בְּטוּמְאָה וְאִין נְאֻכְלִין בְּטוּמְאָה וְעִיִּין בַּק"ע שָׁם מִשְׁמַע מַזְה דְּפִירוֹת שְׁגָדְלוּ מַמַּה שְׁזַרְע בְּשְׁבִיעִית אִיסוּרִין בְּאִכִּילָה מַה"ת וְלֹא מַצְאֵתִי כְּעַת אִיסוּר זֶה מִנֵּין וְסְפִיחִין נְאֻסְרִין מִשׁוּם גְּזִירָה שְׁמָא יִזְרַע לְכַתְּחִלָּה וְיַעֲבֹר עַל אִיסוּר זְרִיעָה אֲבָל אִיסוּר הַפִּירוֹת נִרְאָה דְּאִיסוּרִין מְדַרְבְּנָן כְּמוֹ סְפִיחִים הָאֲרַכְתִּי קֶצֶת בְּעִנְיָן זֶה אֲבָל עֲדִינָן צ"ע: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה בְּעִינָא פְרָמֵל כו'.

וְשְׁמָא הָד בְּרִיָּתָא כו' פְּכָר הַבְּאֵתִי לְעִיל דְּבָרֵי הַירוּשְׁלָמִי אַמְתְּנִיתִין דְּשְׁקָלִים: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה אֵלְמָא דְּב' הִלְחָם כו' וּא"כ לִימָא דְּחַד לְמַצְוָה וְחַד לְעַכָּב כו'. מִשְׁמַע דַּס"ל לְהַתּוֹס' ז"ל דְּבִיכּוּרֵי מְעַכְבֵי לר"ע וְכַמְשֻׁמְעוֹתָא דְּשְׁמַעְתִּין דְּדַחֲיָנן אִיסוּר שְׁבִיעִית מְקַמֵּי הֵכִי וְקַש' הָא ר"ע מְכַשִּׁיר ב' הִלְחָם מִן הַיָּשׁוּן אַע"ג דְּלֹא הָיוּ בִּיכּוּרֵי וְע"כ לֹא יִדְעִי בִּיכּוּרֵי אֵלָא לְמַצְוָה וּבְעוֹמֵר נְמִי מַנ"ל דְּמַעַכְבֵי וּמֵאִי תִּיּוּבְתָא הִיא פִּינּוֹן דְּמִבִּיכּוּרִים לֹא יְלִיף ר"ע אֵלָא לְמַצְוָה לְהִכִּי אָמַר ר"י דְּבְעוֹמֵר כְּתִיב פְּרָמֵל תִּקְרִיב לְעַכָּב וְכֹן ס"ל לר"ע דְּשְׁתֵּי הִלְחָם מִן הַיָּשׁוּן כְּשֶׁר וְעוֹמֵר פְּסוּל מִן הַיָּשׁוּן וְהִיָּנוּ מִשׁוּם דְּבְעִינָן פְּרָמֵל וְרַש"י ז"ל פִּי דְּתִיּוּבְתָא הָיוּ לר"י דְּיְלִיף מִפְּרָמֵל וּמִקְוִל הוּא שְׁיָכוּל לְהַקְרִיב פְּרָמֵל אַע"פ שְׁאִינּוּ בִּיכּוּרִים וּלְפ"ז א"ש הִיא תִּיּוּבְתָא דְּמוֹתֵיב עַל קוּלָא דר"י דְּלֹא ס"ל כֹּל דְּבְעִינָן בִּיכּוּרֵי אֲבָל גַּם לְפִי קֶשֶׁה מַנ"ל הִיא דִּיּוּקָא דר"י מִיְקָל הוּא אֲדַרְבָּא ר"י מְחַמֵּיר הוּא וְכַרְמֵל מְעַכָּב אֲפִילוּ דִּיעֲבַד וּבִיכּוּרִים לֹא בְּעִינָן אֵלָא לְמַצְוָה וְעוֹד פְּרָמֵל וְלֹא בִּיכּוּרִים לֹא יִדְעֵנָא הִיכִי מִשְׁפַּחַת לֵה הָא בְּעִינָן פְּרָמֵל בְּשַׁעַת הַקְּרִבָּה אִם לֹא שְׁנֵאמַר דְּמִשׁוּם מַצְוָה לְחוּד ג"כ דְּחִינָן אִיסוּר שְׁבִיעִית כַּמ"ש לְעִיל לר"ע בְּשְׁתֵּי הִלְחָם וּא"כ לֹא הָיוּ צְרִיף ר"י לְמִילָף מִפְּרָמֵל פִּינּוֹן דְּבִבְרִיָּתָא תְּנִי מִשׁוּם בִּיכּוּרִים וְשִׁפִּיר קְמוֹתֵיב וְעִיִּין מַש"כ לְעִיל פְּרָק ר"י דְּבָרֵי הַירוּשְׁלָמִי בְּחִלָּה בְּהֵאִי שְׁמַעְתָּא וְדו"ק: ע"ב גְּמָרָא מִנֵּין שְׁתַּהֲא קוּדְמַת לְנִסְכִּים וּפִירוֹת הָאִילָן'.

פִּירַש"י ז"ל דְּנִסְכִּים לֹא מִשְׁמַע לִיה מִבִּיכּוּרֵי כֹּל אֲשֶׁר בְּאֲרַצְכֶם דְּאִין מְבִיָּאִין נִסְכִּים בִּיכּוּרִים וְאִיִּדִי דְּבְעֵי נִסְכִּים בְּעֵי פִירוֹת הָאִילָן ע"ש וְלֹא הַבְּנָתִי דְּכֶהֱוָא תְּנִין בְּתֵרוֹמוֹת פְּרָק י"א דְּמְבִיָּאִין נִסְכִּים בִּיכּוּרִים וְדוּמֵיָא דְּמַתְּנִיתִין דִּיּוֹסָף הַכֹּהֵן לֹא קִיבְלוּ מִמֶּנּוּ בִּיכּוּרֵי יִזְן וְשָׁמֹן כְּבָר שְׁנִינְהוּ בִירוּשְׁלָמִי שָׁם וְהַעֲיָקֵר נִרְאָה דְּלֹא הָיוּ מְרַבִּינָן בֵּין לְמִזְבֵּחַ בֵּין לְבִיכּוּרִים אֵלָא חֲטִים וְשְׁעוּרִים דְּחֲדָשׁ נוֹהֵג בָּהֶם אֲבָל נִסְכִּים וּפִירוֹת הָאִילָן דְּאִין בָּהֶם אִיסוּר חֲדָשׁ ה"א דְּכְשָׁרִים לְהִבְיָא גַם קוּדָם לְשְׁתֵּי הִלְחָם לְהִכִּי אִיִּצְטְרִיף קָרָא דְּבִאֲסָפָה אֵת מַעֲשִׂיָה וְק"ל: שָׁם תּוֹס' בַּד"ה שְׁבַח אֲרָץ.

עֵינָן בַּד' ו"ל נִהְיָאוּ פִּי הַקּוֹנְטֵרַס שְׁבַח אֶרֶץ הַיֵּינוּ שְׁבַעַת הַמַּיִנִּים וְעַ' בְּחִיבּוּרָוּ שֶׁל אַחֵי
הַגָּאוֹן ו"ל שֶׁם שֶׁדְּקָדֵק עַל ד' ו"ל ז' הַמַּיִנִּים מְרֵאשִׁית שְׁמַעֲיָנוּ לָהּ כְּמוֹ שֶׁפִּירֵשׁ"י ו"ל
וְחִידֵשׁ שֵׁם פִּי אַחֵר דְּשִׁבַּח אֶרֶץ הַיֵּינוּ אֶרֶץ הַמְּשֻׁנְפַחַת בְּזַבְת חֶלֶב וּדְבַשׁ לְאַפּוֹקֵי עֶבֶר
הַיֵּרֶדֶן דְּלֹאוּ אֶרֶץ זַבְת חֶלֶב וּדְבַשׁ הִיא וּכְדַתְנֹן בְּבִיכּוּרִים בְּשֵׁם רִיב"ג וְת"ק נָמִי לֹא פְּלִיג
עַלִּי אֶלָּא מְדַרְבְּנֵן וְכַמ"ש הַכ"מ ו"ל בַּפ"ב מֵהַלְכוֹת בִּיכּוּרִים ע"ש דָּאִין לְשׁוֹנוֹ ו"ל מְכַוֵּן
דְּכֹן הוּא דַעַת הַרְמַב"ם דְּעָרֵי סִיחּוֹן וְעוּג סִיבִין בְּבִיכּוּרִים מְדַבְּרִיהֶם וְכֹן סוּרְיָא וּפִי' ו"ל
מִתְקַבֵּל מְאֹד אֶבֶל בְּפִי הַקּוֹנְטֵרַס שְׁפַתְבוּ הַתּוֹס' ו"ל מְבוֹאֵר לְהַדְיָא בִּירוּשָׁלַיִם שֵׁם
בְּבִיכּוּרִים בְּהַדְּמַתְנִיתִין דְּמְרֵאשִׁית וְלֹא כָּל רֵאשִׁית הִיא דָּאִינוּ חֲזִיב אֶלָּא חֲטִים וְשִׁעוּרִים
לְהַכִּי יִלְפִינוּ גַּז"ש אֶרֶץ אֶרֶץ מְקַרָּא דְּאֶרֶץ חֲטָה מֵהַ לְהֵלֵן ז' הַמַּיִנִּים אַף כָּאֵן שְׁבַעַת הַמַּיִנִּים
וְכֹן הוּא לְשׁוֹן הַרְמַב"ם ו"ל בַּפ"ב מֵהַל' בִּיכּוּרִים אִין מְבִיאִין בִּיכּוּרִים אֶלָּא מִז' הַמַּיִנִּים
הָאֻמּוּרִים בְּשִׁבַּח הָאֶרֶץ וְהֵן הַחֲטָה כּו' מְבוֹאֵר דְּמִפְרֵשׁ הָכִי לְשׁוֹן הַש"ס מֵהַ לְהֵלֵן בְּשִׁבַּח
אֶרֶץ כּו' וּכְדַבְּרֵי הַיְרֹו' וּמ"ש הַרְמַב"ם ו"ל דְּעָרֵי סִיחּוֹן וְעוּג וְסוּרְיָא מְבִיאִין מֵהֶם בִּיכּוּרִים
מְדַבְּרִיהֶם צ"ע דְּדִין בִּיכּוּרִים הוּא לְכַשְׁיִבְנָה הַבַּיִת וְאִם יִנְכַּבֵּשׁ אִז גַּם עָרַל בְּיָבוּשׁ כְּרֵאוּי
יִתְקַדְּשׁוּ כְּוָלָם לְהַבִּיא מֵהֶם ד"ת וְאִם לֹא יִנְכַּבְּשׁוּ אִין דִּינֹן שְׁנָה דְּסוּרְיָא מֵה"ת לֹא הָיִ
בְּכָלֵל א"י כָּלֵל וְעֶבֶר הַיֵּרֶדֶן הָיִ בְּכָלֵל א"י לְמַעֲשֵׁר וְלְתַרוּמָה וְהָא דָּאִין מְבִיאִין מֵהֶם
בִּיכּוּרִים מֵה"ת הוּא מְשׁוּם דְּלֹאוּ אֶרֶץ זַבְת חֶלֶב וּדְבַשׁ הֵם וְעוּד דְּבַזְמֵן הַבַּיִת ג"כ נִרְאָה
דְּלֹא הָיִ שְׁוִין בְּחִיבּוּן דְּעֶבֶר הַיֵּרֶדֶן חִיבֵי מְחִיב וּמְבִיא וְקוּרָא וְאֵלּוּ סוּרְיָא לֹא הָיִ חִיבּוּבָא
וּכְדַתְנֹן בְּסוּף חֲלָה אֲרִיסְטוֹן הַבִּיא בִּיכּוּרִים מְאֻסְפְּמֵיָא וְקַבְּלוּ מִמֶּנּוּ מְשַׁמַּע דְּחִיבּוּבָא לִיכָּא
כ"כ וְעַ' בְּרֵא"ש ו"ל שֵׁם שְׁפִי אֻסְפְּמֵיָא הוּא סְפָרַד מְשַׁמַּע דְּאֶפִּי' מַח"ל רִשְׁאִין לְקַבֵּל אֶבֶל
הַרְמַב"ם ו"ל לֹא כ"כ דְּמַח"ל אִין קְדוּשׁ כָּלֵל וְאֻסְפְּמֵיָא הוּא מְקוּם בְּסוּרְיָא וְעַי' בְּגִיטִין
דְּחֻשְׁבֵי ג' דְּבָרִים דְּשְׁנָה סוּרְיָא לֹא"י וּמִיֵּיתִי לְהַדְּמַתְנִי בְּחֻדָּא הַקּוּנָה שְׁדָּה בְּסוּרְיָא כְּקוּנָה
בְּפִרְוֵאֲרֵי יְרוּשָׁלַיִם וּמִפְרֵשׁ לְעַנְיָן לְכַתּוּב אִינוּ אֶפִּילוּ בְּשִׁבַּח וְלֹא קֵאָמַר לְעַנְיָן בִּיכּוּרִים
וּלְדַבְּרֵי הָרֵא"ש ו"ל נִחָא דְּאֶפִּילוּ מַח"ל מְבִיאִין אֶבֶל לְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ו"ל הָיִ מְצִי לְמִימַר
לְעַנְיָן בִּיכּוּרִים וְכ"ת דְּבְכָלֵל תְּרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת הוּא דְּכָבֵר חֲשִׁיב לָהּ לְדַבְּרֵי הַרְמַב"ם ו"ל
חֲלוּק בִּיכּוּרִים מְתָרוּמוֹת וּמַעֲשָׂרוֹת דְּאֶרֶץ מְצָרִים וּבְכָל חֲזִיבִים בְּמַעֲשָׂרוֹת וּבִיכּוּרִים אִין
מְבִיאִין מֵהֶם וְלִמָּי דְּקֵאָמַר הָתָם דַּס"ל לְהַאי בְּרִיָּיתָא כִּיבוּשׁ יַחֲדִיד שְׁמִיָּה כִּיבוּשׁ וּמַש"ה
חֲזִיבַת בְּמַעֲשֵׁר א"כ ה"ה לְבִיכּוּרִים וְעַי' בִּירוּשָׁלַיִם בִּיכּוּרִים שֵׁם דְּאֶמְרִינוּ הָתָם דְּבַחֲצִי
שְׁבַט מְנַשֶּׁה פְּלִיגִי לְתַנָּא דְּמַתְנִיתִין דְּמַמְעַט עֶבֶר הַיֵּרֶדֶן מְשׁוּם דָּאִינָה אֶרֶץ זַבְת חֶלֶב וּדְבַשׁ
גַּם זֶה הַחֶלֶק פְּטוּר מִבִּיכּוּרִים וְלִמָּאן דְּמַמְעַט מְאֻשֶׁר נְתַת לִי וְלֹא שְׁנַטְלַתִּי בְּעַצְמִי חֶלֶק
חֲצִי שְׁבַט מְנַשֶּׁה חֲזִיב שְׁלֹא נְטָלוּהוּ בְּעַצְמָם ע"ש וַא"כ אֶפִּילוּ כִּיבוּשׁ יַחֲדִיד שְׁמִיָּה כִּיבוּשׁ
יֵשׁ לוֹמַר דְּפְטוּר מִבִּיכּוּרִים דְּלֹאוּ אֻשֶׁר נְתַת לִי הוּא וְעוּד מְשַׁמַּע מְזָה דְּתַנָּא דְּדַרְיָשׁ מְאֻשֶׁר
נְתַת לִי ס"ל דְּאֶפִּילוּ אִינוּ אֶרֶץ זַבְת חֶלֶב וּדְבַשׁ חֲזִיב מֵה"ת בְּבִיכּוּרִים וְעוּד דְּלֹא אֻשֶׁכְחֵן
בִּיכּוּרִים מִד"ס וְיִקְרָא עֲלֵיהֶם דְּהָא אֶפִּילוּ בְּסִפְק ד"ת אִינוּ קוּרָא כְּדֵאִיתָא בַּב"ב וְהַדְּבָרִים
עֲתִיקִים בְּזָה וְצ"ע בְּדַבְּרֵי הָרֵאשׁוּנִים ו"ל וְעֵינָן מַש"כ בְּזָה בַּחֲזִי לִיבְמוֹת פָּרַק הָעָרַל
בְּאֻרְוָה קִצָּת: שֵׁם גְּמָרָא בְּשִׁלְמָא לר"ל כּו' הָא דְּמְבִיא וְקוּרָא הוּא בְּגַג הַמְעָרָה בְּחַוְרָבָה
עֲבוּדָה בְּעַצִּיץ נְקוּב בְּסִפִּינָה שֶׁל חֶרֶס לְפִרֵשׁ"י אוּ בְּשִׁל עֵץ לְפִי הַתּוֹס' וְהָא הַמְבִיא וְאִינוּ
קוּרָא הוּא בְּגַג דְּבַיִת כּו' וְלְכַאוּרָה לר"ש נָמִי תְּקַשִּׁי דְּהִכָּא תְּנָיָא דְּאֶפִּי' בְּגַג דְּבַיִת וְעַצִּיץ
שְׁאִינוּ נְקוּב מְבִיא וְאִינוּ קוּרָא וְאֵלּוּ בְּתַמְרִים שְׁבָהֲרִים תְּנֹן דָּאִין מְבִיאִין כָּלֵל וַא"ל דְּהִנֵּי

עדיפי מתמרים שפּהרים א"כ מאי פריה לעיל מהא דקתני שפּנג וּשפּחורפה כו' לעולא דאמר אם הביא לא קידש פּינו דהני עדיפי וכן מאי קושיא לר"י.

והי' נראה דה"ק בשלמא לר"ל דליפא קרא למעוטי פירות שאין משופחים אלא לכתחלה אין מביאין משום דלאו מן המוכר הוא וכחוש בקדשים א"ש די"ל מתמרים שפּהרים לכתחלה אין מביאין פּלל משום דגריעי טובא ומגג ועציץ מביא דלא גריעי כ"כ ואמרי רבנן דיביא ולא יקרא או י"ל דהא דתנו במתניתין אין מביאין היינו בפשיש לו פירות טובים מהם והא דתני הקא מביא ואינו קורא היינו פשאין לו אלא אלו והכי משמע קצת בירושלמי ביפורים דאמרינן התם בטעמא דר"ל דאמר אם הביא קידש מידי דהוי אתורם מן הרע על היפה ע"ש ונגג שפּחורפה ואינה מביא וקורא דאין בהם גריעותא פּלל אלא לר"י קשה פּינו דיליף מקרא דלחוש אין מביאין פּלל א"כ קשה מהא דתניא מביא ואינו קורא ומה הבאה היא זו פּינו דלא קדושי פּלל נרש"י ז"ל פי' דפריה לר"י מהא דמביא וקורא ול"נ כמ"ש דמהני דמביא וקורא לא תקשי פי' היכי דלא תיקשי לר"ל דמודה דלכתחלה לא יביא והקא תניא דמביא וקורא אלא ונדאי הני לא הוי בכלל פחושין פּלל ולר"י נמי לא תיקשי אלא מהני דמביא ואינו קורא הוא דתיקשי דעכ"פ חל קדושה עלניהו ור"י דס"ל דלא קדושי פּלל כמאן ומשני תנאי הוא דאיפא תנא דס"ל דמעציץ וספינה אינו מביא פּל עיקר ומשמע דלא קדישן פּלל וע"כ ס"ל כר"י דלא הוי דומיא דכחוש בקדשים ונהי דברייתא זו פליג' עם אידך דאינה הני ד' פולהו שוין בדינין ויש מהן דמביא וקורא והוי ביפורים פּדינן ויש מהן דמביא ואינו קורא משום דכחוש ויהי תנא ס"ל דבגג וחרפה מביא וקורא שפּעציץ וספינה אינו מביא פּל עיקר ע"כ בסברא פליגי וס"ל להאי תנא דבגג וחרפה הוי ביפורים מעליא ושפּעציץ וספינה גריעי ולא הוי ביפורים פּלל מ"מ שפעין מיינה דכר"י ס"ל דלא קדשי פּלל וא"ש בזה תמיהת התוס' ז"ל דאפתי קשיא לר"י מגג וחרפה ולפי הנ"ל א"ש פּינו דאמר בגג וחרפה מביא וקורא ע"כ ס"ל דביפורים מעליא הוי ומאידך ברייתא ג"כ לא פריה לר"י מהני דמביא וקורא וכנ"ל.

והרמב"ם ז"ל פסק פהאי ברייתא דבגג וחרפה מביא וקורא ובעציץ אינו מביא פּל עיקר שפּאמר בארצכם וכתב שם אפילו עציץ נקוב וגבי גג וחרפה כ' סתם דמביא וקורא משמע אפילו גג דבית או חורפה שאינה עבודה ומשמע ליה הכי מדלא מחלק אלא בין גג וחרפה ובין עציץ וספינה ש"מ דבגג וחרפה בכל ענין מביא וקורא ובעציץ וספינה בכל גוונא אינו מביא פּל עיקר ועיין בדברי הראב"ד ז"ל ובכ"מ ז"ל שם ולפמש"כ אתי שפיר בפשיטות דפסק כר"י דהיקא דמביאין מביא וקורא והבאה בלא קריאה ליפא פּלל דלא קדישי ודברי הראב"ד ז"ל שפּתב הוא פסק כר"ל נפלאו דהא פסק שם בראש הפרק בהדיא כר"י בתמרים שפּהרים אם הביא לא קידש וע"כ צ"ל כמ"ש דמהני דמביא וקורא לא קשיא לר"י פּלל אלא אי קשיא לי הא קשיא לי דלפ"ז דין ביפורים הוי איפכא ודין מעשר ושביעית דבגג הבית לענין מעשר לא הוי פקרקע וכדתנו בפ"ה דמעשרות בצלים שהשרישו בעליה טהרו מלטמא אבל בחזקתו הו למעשר ולשביעית וכן פסק הרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות מעשר והקא לענין ביפורים מן הגג אפילו דבית מביא וקורא ובעציץ נקוב הוי איפכא דלענין מעשר הוי פקרקע ולענין ביפורים אינו מביא פּל עיקר ואי משום דאימעיט מקרא דבארצכם ואלו עציץ וספינה לא מיקרי בארצכם א"כ היכי מיייתי

רָאָה מִיָּנָה לר"י בתמרים שְׁבָהָרִים דִּילְמָא שְׁאֲנֵי הֵנִי דְלָאוּ בְּאַרְצְכֶם הוּא וּבְהִדְיָא מִיַּעֲטֹן קָרָא מִבִּיכּוּרִים וצ"ע יוֹתֵר בְּזָה.

וְהַיְהִי מִשְׁמַעְתִּין מִבּוֹנָר דְלַעֲנִין מְנַחֲתוֹת כָּל הֵנִי פְשִׁירוֹת אֶפְיִלוּשְׁל עֲצִיץ שְׁאִינוּ נְקוּב וְלֹא מִצְאֲתֵי כַּעַת לְדִין זֶה מִבּוֹנָר בַּד' הֶרְמֵב"ם ו"ל וַיֵּשׁ לְדַקְדֵּק קֶצֶת א"כ אִיכָּא תַקְנָתָא בְּשִׁבְעֵיט לְהִבְיָא עֲנָמֵר וּשְׁתֵּי הֶלְחָם מִמָּה שְׁגָדֵל בְּעֲצִיץ דְאִין בּוּ אִיסוּר שְׁבִיעֵית וי"ל דְדַבְרָה זֶה נּוֹגַע בְּבִיעָא דר"ז לְעִיל פֶּרֶק ר"י בְּחֻטִּים שְׁיָרְדוּ בְּעֵבִים וּכְבָר פְּתַבְתִּי לְעִיל מַה שְׁיֵשׁ לְחֵלֶק בְּזָה בֵּין עֲנָמֵר לְשְׁתֵּי הֶלְחָם וְעוֹד נִרְאֶה דְנָהִי דְכָל אֱלוּ פְשָׁרִים לְמְנַחֲתוֹת מ"מ אִינּוּ מִן הַמְּוֹבָחָר וְרַחֲמֵנָא אָמַר לְדוֹרוֹתֵיכֶם פְּמַצְנָתָה מִן הַמְּוֹבָחָר אֲלֵא דְלִפִּי דְבָרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל דְבַגְג אִפִּי דְבֵית מְבִיא וְקוֹרָא מְשַׁמַּע דְהוּי מִן הַמְּוֹבָחָר וְאִם כֵּן אֶפְתִּי אֶפְשָׁר לְהִבְיָא בְּשִׁבְעֵיט מְגָדֵל בַּגְג דְאִין בּוּ אִיסוּר שְׁבִיעֵית ג"כ ודו"ק: תוס' בד"ה פֶּאן בְּסִפְיָה שְׁל עֵץ כו'.

ע' בְּדַבְרֵיהֶם ו"ל וְעִיָּין מִשְׁנַל"מ ו"ל בַּפ"ב מַה' בִּיכּוּרִים שְׁהֶאָרִיף בְּזָה: דָּף פֶּה גְמָרָא ת"ש דְתַנָּיָא אָמַר ר' יוֹסִי אִף חֻטֵי בְּרִזִּים וּכְפָר אַחִים אֲלֵמְלָא סְמוּכוֹת לִירוּשָׁלַיִם הָיוּ מְבִיאִין מִהֶם פִּירֵשׁ"י ו"ל אֲלֵמְלָא שְׁהֵן סְמוּכוֹת לִירוּשָׁלַיִם הָיוּ מְבִיאִין מִהֶם מְפָנִי שְׁהֵם מְוֹדְרָמוֹת אֲבָל מְפָנִי סְמִיכוֹתֵן לִירוּשָׁלַיִם וְהֵן עוֹמְדִין בֵּין הַהָרִים אִין מְבִיאִין מִהֶם וּמְדַבְרֵי הַתּוֹס' ו"ל בַּד"ה אִין מְבִיאִין מְשַׁמַּע דְמְפָרְשֵׁי אִיפְכָּא אֱלוּ הָיוּ סְמוּכוֹת לִירוּשָׁלַיִם הָיוּ מְבִיאִין מִהֶם אֲלֵא דְרַחֲזוּקִים הֵם מִירוּשָׁלַיִם וּמַזָּה דְקַדְקוּ דְמִיָּרֵי בְּעוֹנָמֵר דְלֹא אֲשַׁפְחוּן בְּמְנַחֲתוֹת שְׁיָהֵן צְרִיף קְרוֹב לִירוּשָׁלַיִם וְלֵד' הָא דְקָאֵמַר לִפִּי שְׁאִין מְבִיאִין אֶת הָעוֹנָמֵר אֲלֵא מִן הַמְּוֹדְרָמוֹת הֵינּוּ בְּדְרוּמָה שְׁל יְרוּשָׁלַיִם וְקְרוֹב לָהּ וְכַמ"ש לִפִּי כו' כֶּף בְּמְנַחֲתוֹת יֵשׁ לְחִזּוֹר אַחַר הַסְּמוּךְ לִירוּשָׁלַיִם וְהֵם ו"ל בְּעֲצָמָם פִּי מִן הַמְּוֹדְרָמוֹת הֵינּוּ מְשׁוּפָּעוֹת לְצַד דְרוֹם וְלֹא הוֹנְזַר כָּלֵל סְמוּכוֹת לִירוּשָׁלַיִם וּבְתוֹסְפָתָא מְשַׁמַּע דְלֹא גָרַס אֲלֵמְלָא אֲלֵא הָכִי גָרַס הֵתָם ר"י אוֹמֵר אִף חֻטֵי בְּרִזִּים אֱלוּ הָיוּ סְמוּכִים לִירוּשָׁלַיִם וּמַהֵן הָיוּ מְבִיאִין ור"י קָאִי אַהָא דְתַנּוּן מְכַנְס וְנִטְחָא אֲלֵפָא לְסַלְתָּ וְעַל זֶה אָמַר ר"י דְמַחֲזִיטֵי בְּרִזִּים ג"כ הָיוּ מְבִיאִין בְּצַד יְרוּשָׁלַיִם וְנוֹחַ הִי' לְהִבְיָא מִהֶם וְלֹא דִינָא קָאֵמַר דְנוֹדָאִי לֹא בְּעִינָן קְרוֹב לִירוּשָׁלַיִם אֲלֵא בְּעוֹנָמֵר וּמִשׁוּם כְּרַמְלָא כְּדַתְנָן לְעִיל פ' ר"י וְכַגִּי' הַתּוֹסְפָתָא נִרְאֶה דְלִפְרֵשׁ"י ו"ל וְתוֹס' מֵאִי קַמ"ל ר"מ דְחֻטֵי בְּרִזִּים כו' אֲלֵמְלָא כו' הָיוּ מְבִיאִין פִּינּוּ דְלֹא הִי' מְבִיאִין מִהֶם מֵאִיזָה טַעַם שְׁיָהֵן וְהָא דְתַנָּיָא זוֹרְעָה קוֹנְדָם לְפָסַח ע' יוֹם כְּתִבוּ הַתּוֹס' ו"ל דְמִיָּרֵי דְנוֹקָא בְּעוֹנָמֵר אֲבָל מְדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל נִרְאֶה אִיפְכָּא דְבַה' אִיסוּרֵי מְזַבַּח כְּתִבָּה לְעֲנִין מְנַחֲתוֹת וּבַפ"י מַה' תְּמִידִין גְּבִי עֲנָמֵר לֹא כְּתִבָּה וְע' בַּלח"מ ו"ל שְׁם וְבַה' אִיסוּרֵי מְזַבַּח שְׁהֶאָרִיף שְׁם וְעִי' בַּפִּי הַמְּשַׁנְיּוֹת לְהַר"מ ו"ל מַה שְׁפִי בְהָא דְנִרְאֶה כו': ע"ב גְמָרָא בְּעִי ר' יִרְמִי' בְּרוּב חֻטָּה אוּ בְּרוּב הָאָה.

וּפִי' ו"ל בְּעִינָן שְׁיִתְלִיעַ כָּל חֻטָּה בְּרוּבָה אוּ אֶפְיִלוּ אִין יִתְלַע אֲלֵא מִיעוּט כָּל חֻטָּה אִי רֹב סָאָה מְתוֹלְעֵי פְסוּלִין וְהַשְׁתָּא אִי בְּרוּב חֻטָּה אִיכָּא תְרַתִּי לְקוּלָא דְלֹא מִפְסִיל אֲלֵא אִם הַתְלִיעוּ כָּל הַחֻטִּים וְגַם בְּרוּבֵן דְנוֹקָא וְאִי בְרוּב סָאָה אוּ אֶפְיִלוּ לֹא הַתְלִיעוּ אֲלֵא מִיעוּט כָּל חֻטָּה כָּל שְׁהוּא רֹב סָאָה פְסוּלִין וְקָשָׁה קֶצֶת לְהֵאִי צַד דְבְּעִינָן רֹב חֻטָּה מ"ט בְּעִינָן עוֹד שְׁיִתְלִיעוּ כָּל הַחֻטִּים וְלֹא סָגִי בְּרוּבֵן אִטוּ אִם חֻטָּה אַחַת נִשְׁאַרָה שְׁלִקְמָה וְכִשֵּׁר כָּל הַסָּאָה וּמְדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ו"ל נִרְאֶה שְׁפִירֵשׁ בְּרוּב חֻטָּה הֵינּוּ בְּחֻטָּה אַחַת שְׁהַתְלִיעַ רֹבָה נְפִסֵל

פּוֹלֵן וּכ' שֵׁם דָּאָם הִתְלִיעוּ רַבּוּב הַחֲטִיִּים שְׁנַעֲשִׂית מֵהֶם פְּסוּלִין וּוּדָאֵי מִשְׁמַע אֶפְיִלוּ לֹא הִתְלִיעַ רַבּוּב פֶּל חֲטָה אֲלָא מִיַּעוּטָן כֹּל שֶׁהִתְלִיעוּ רַבּוּב הַחֲטִיִּים פְּסוּלִין וְרַבּוּב חֲטָה אַחַת הָיִי סִפְקָא וְלִכְאוּרָה גַם זֶה סִפְקָא הוּא אִם הִתְלִיעוּ רַבּוּב הַחֲטִיִּים בְּמִיַּעוּטָן דְּשִׁמְאָא דְּנֹקָא רַבּוּב חֲטָה בְּעֵינֵינּוּ וְאִין הַדְּבָרִים בְּרוּרִים עַד שְׂיַבָּא מְבָרַר כֹּל הַסְּפִיקוֹת: שֵׁם גְּמָרָא הַקְּדִישָׁן מֵהוּ שְׂיִלְקָה עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם בַּע"מ וְכֵן בְּעֵי לֵה בִּינִין וְשָׁמֹן וְעֲצִים.

וְע' בַּמִּשְׁנָל"מ ו"ל בַּה' א"מ שְׂדִקְדָּק אַמְאֵי בְּעֵי לֵה בְּהַקְּדִישׁוֹ וְלֹא בְּעֵי נִמְי לַעֲנִין הַקְּטָרָה ע"ש וְהִי נִרְאָה דְּבִמְנַחָה דְּבְעֵינֵן קִיבּוּל פְּלִי לְהַקְּרָבָה וְכִינּוּן דְּפְסוּלִין הֵם לֹא קְדָשִׁי בְּכָלִי פְּלָל וְלִיפָּא בְּהוּ חִיּוּב הַקְּטָרָה וְהוּי פְּמוּ שְׂהַקְּטִיר מְפָלִי חוּל וְלֹאֹ דַבְע"מ לֹא שְׂיִיף גְּבִיָּה אֲבָל הַקְּדִישׁ חֲיִיב אֶפְיִלוּ הַקְּדִישׁ לְדָמִיו אִין זֶה מְוֹכְרָח ע"ש עוֹד מ"ש בְּדָבָרֵי הַתּוֹס' שְׂפִתְבוּ דְּבְעֵינָא דְּעֲצִים הוּא אֲלִיב' דְּרַבִּי דְּנֹקָא ע"ש וּמ"ש הַתּוֹס' ו"ל בְּיוֹמָא דְּבִנְיָסוּף הַמִּים לִיפָּא מִשּׁוּם בַּע"מ לֹא יִדְעָתִי הַכְּרַח לְזָה וְאַמְאֵי לֹא נִילַף מְהִדְדִי נִיְסוּף הַמִּים מְנִיְסוּף הַיִּין וְלִקְמֹן בִּינִין בְּעֵי לֵה ר' יוֹחָנָן לְהַךְ בְּעֵינָא וְאַפ"ל דְּלִרְבָּא לֹא מִיבְעֵי לִיהַ מִשּׁוּם דְּנִיְסוּף לֹאֹ הַקְּטָרָה וְאִינוּ לֹוֹקָה עַל בַּע"מ אֲלָא עַל הַעוֹלָה לְאִישִׁים וּבְעֵינָא דְּשָׁמֹן לְפִי גִירְסַתֵּינוּ רַבָּה בְּעֵי לֵה וּי"ל דְּגַם בְּזֶה לֹא בְּעֵי רַבָּא דְּגַם שָׁמֹן אִינוּ בָּא לְהַקְּטָרָה אֲלָא עִם הַסֶּלֶת וְהַסֶּלֶת הִיא הַעֵינָקָר וּבְעֲצִים שְׂפִיר מִיבְעֵי לְרַבָּא תוּ בִּינִין דְּאַפִּילוּ לְרַבָּנֵן מִיבְעֵי לִיהַ אַע"ג דְּלֹאֹ קָרְבָן גְּמוּר הוּא וְשְׂפִיר אִיְצְטְרִיכוּ כֹּל הַנִּי בְּעֵינָא וְדו"ק: דָּף פּו גְּמָרָא וְהַתְּנִיָּא אִם הִבִּיא פְּסוּל מְפָנִי שְׂהוּא שְׂרָץ.

כְּבָר פְּתִיבוּ הַתּוֹס' ו"ל דְּגִירְסַת רַש"י ו"ל הִי בְּמַתְנֵי ג"כ וְאִם הִבִּיא פְּסוּל אֲלָא דְּפָרִיף דְּבַמְתְּנִיתִין תְּנִי לֵה בְּהַדִּי שְׂמָנִים פְּסוּלִים וּבְבִרְיִי תְּנִי דְּלֹא הוּי שָׁמֹן כֹּלֵל אֲלָא שְׂרָץ וּמִשְׁנֵי הָא ר"ח בְּרִינִי ר"ח הוּא וְלֹא הוּי שָׁמֹן אֲלָא מוֹהֵל בְּעֵלְמָא וּמַתְּנִיתִין רַשְׁב"ג הוּא דְּמַטְבֵּל בָּהּ וְהוּי שָׁמֹן וְר"ת ו"ל גְּרַס בְּמַתְּנִיתִין אִם הִבִּיא פֶּשֶׁר וְא"ש פִּירְכָּת מַתְּנִיתִין אֲבִירִיתָא כְּפִשְׁטִיָּה וּמִשְׁנֵי דִלְר"ש הוּי שָׁמֹן וְאִם הִבִּיא פֶּשֶׁר וּבְרִייתָא ר"ח דְּלֹאֹ שָׁמֹן הוּא אֲלָא שְׂרָץ וְאָמַר ר"י אֲנִפִּיקוֹנוֹן שָׁמֹן זִית שְׂלֵא הִבִּיא שְׂלִישׁ וּפִירַש"י ו"ל דְּקָאֵי אֲנִפִּיקוֹנוֹן דְּמַתְּנִיתִין מִשְׁמַע דְּאַחַר שְׂהִבִּיא שְׂלִישׁ אִפִּי לְכַתְּחִלָּה יָבִיא וּבִלֹּא הִבִּיא שְׂלִישׁ לְרַש"י לִיפָּא פְּלוּגְתָּא לַעֲנִין מְנַחֹת וּבִין לר"ח וּבִין לר"ש פְּסוּל אֲלָא דְּפִלְגִי אִי הוּי שָׁמֹן אוּ מוֹהֵל בְּעֵלְמָא וְלִגְי' ר"ת פְּלִיגִי ג"כ לַעֲנִין מְנַחֹת לר"ח דְּלֹאֹ שָׁמֹן הוּא פְּסוּל וְלר"ש דְּהוּי שָׁמֹן אִם הִבִּיא פֶּשֶׁר וּכְדַתְּנֵן בְּמַתְּנִיתִין וְהַרְמַב"ם ו"ל כְּתַב אִין מְבִיאִין שָׁמֹן פֶּגִין וְאִם הִבִּיא פֶּשֶׁר מְבֹנָאָר מְזָה דְּגָרִיס כְּגִי ר"ת ו"ל בְּמַתְּנִיתִין אִם הִבִּיא פֶּשֶׁר וּכְר"ש דְּהוּי שָׁמֹן וְא"כ קִשְׂיָא לִי ד' הַרְמַב"ם ו"ל אֶהְדְּדִי דְּבַפ"א מַה' טוֹמְאָת אוּכְלִין הִלְכָּה ה' כְּתַב מִשְׁקָה הַיּוֹצֵא מִזִּיתִים וְעֵנְבִים עַד שְׂלֵא הִבִּיאֹ שְׂלִישׁ אִינוּ מְכַשִּׁיר וְלֹא הוּי אֲלָא דְּמִי פִירוֹת וְהוּא מְדַבְּרִי הַירוּשְׁלָמִי פ"א דְּמַעֲשָׂרוֹת אֲלִמָּא דְּלֹאֹ שָׁמֹן הוּא פְּלָל וְהִיכִי כ' פָּאן אִם הִבִּיא פֶּשֶׁר בִּינּוּ דְּלֹאֹ שָׁמֹן הוּא וְאִם נֹאמַר שְׂהוּא ו"ל מְפָרַשׁ דַּר' יְהוּדָה דְּאָמַר אֲנִפִּיקוֹנוֹן הוּא שָׁמֹן זִית שְׂלֵא הִבִּיא שְׂלִישׁ לֹא קָאֵי אֲמַתְּנִיתִין אֲלָא אֲבִירִיתָא דָּאָם הִבִּיא פְּסוּל מְהֵי שְׂהוּא שְׂרָץ וְעֵלָה קֵא' ר"י דְּהוּא מְזִית שְׂלֵא הִבִּיא שְׂלִישׁ אֲבָל מַתְּנִיתִין דָּאָם הִבִּיא פֶּשֶׁר הֵינּוּ אֶפְיִלוּ לְאַחַר שְׂהִבִּיא שְׂלִישׁ כֹּל שְׂלֵא נִתְבַּשֵּׁל כֹּל צָרְכוֹ א"כ מֵאֵי פְּרִיף הַש"ס בְּרִייתָא אֲמַתְּנִיתִין לִימָא דְּמַתְּנִיתִין מִיְיָרִי אַחַר שְׂהִבִּיא שְׂלִישׁ דְּהוּי שָׁמֹן וּבְרִייתָא מִיְיָרִי קוֹדֵם שְׂלֵא הִבִּיא שְׂלִישׁ דְּלֹאֹ שָׁמֹן הוּא אֲלָא שְׂרָץ בְּעֵלְמָא וְלִמָּה לִיהַ לְאוּקְמִי פְּתַנָּאֵי אֲלָא וּוּדָאֵי בִין בְּרִייתָא וּבִין מַתְּנִיתִין לֹא מִיְיָרִי אֲלָא בְּלֹא הִבִּיא שְׂלִישׁ ע"כ תְּנָאֵי הִיא לְמַר הוּי שָׁמֹן וְלִמַר הוּי

שָׁרֵץ וְהָיָה הַיְרוּשָׁלַיִם ר' חַנִּינָא בְּשֵׁם רַבִּי הוּא דְקָאָמַר לֵהּ וְקָאֵי בְּשִׁיטַת יַחֲזִיא דְזַרְיָק לִיה וְלֹא שְׁמֵן הוּא וְא"כ הֵנִי תְּרֵי פִּיֶסְקֵי סְתָרֵי אַהֲדָדֵי דְהֵכָא פֶּסֶק דְהוּי שְׁמֵן וְלַעֲנִין הַכָּשֵׁר פֶּסֶק דְלֹא הוּי שְׁמֵן אֲלָא פְּמִי פִירוּת בְּעֵלְמָא וְע"כ מְוַכְרַח לֹאמַר לְדַעְתּוֹ ו"ל דס"ל דְכָל שְׁלֹא נִתְבַּשְׁלוּ כָּל צָרְכָן לְכַתְחֵלָה לֹא יָבִיא וּמִשְׁמַע לִיה ה"נ מִמַּתְנִיתִין דְלִקְמָן מְגַרְגְרוּ בְּרֵאשׁ הַזֵּית כּו' מִשְׁמַע דְבָעִינוּ שְׂיֵהֵן מְבֹנְשָׁלִים יָפָה אִף זֶה מְבֹנְאָר מִשְׁמַעְתִּין דְאִיפָּא פְּלוּגְתָּא בְּשְׁמֵן זֵית שְׁלֹא הִבִּיא שְׁלֵישׁ וְאִיפָּא תַנָּא דס"ל דְהוּי שְׁמֵן וְכֵן מִשְׁמַע דס"ל לר' יְרֵמְיָה דְהוּי שְׁמֵן דְמִפְּרֵשׁ הֵכִי לְקָרָא דְשְׁמֵן הַמְּוֹר אֲלֵמָא דְקָרִי' קָרָא שְׁמֵן ע"כ נִרְאֵה דְלִפּוּם סוּגִין הוּי דִּינָא דְהַיְרוּשָׁלַיִם לַעֲנִין לֹא כ"ע מוֹדוּ בָּהּ וְאִדְרַבָּה הִי נִרְאֵה דְהוּי הֵלְכָתָא כְּמַתְנִיתִין וְכר' יְרֵמְיָה דְהוּי שְׁמֵן וְעֵדִינָן צ"ע: שֵׁם רַש"י בּד"ה הַשְּׂנִי שְׁבוּזֵית כּו' דְלַמְּנוּרָה בְּעִינוּ כְּתִית וְלֹא הָיָה כְּתִית אֲלָא רֵאשׁוֹן עכ"ל.

וְהֵינּוּ לר"י דְאָמַר כְּוַתְּשׁוּ וְזֶה לֹא הָיָה אֲלָא בְּרֵאשׁוֹן אֲבָל לְרַבְּנָן דְאָמְרֵי טוּחְנוּ בְּרַחֲטִימַם זֶה הָיָה גַם בַּג' שְׁבָכָל מִין וְלֹא שְׁמַעֲיָנוּ מְכַתֵּת דְדוּקָא רֵאשׁוֹן וְע"כ צ"ל דְמִזְזָה נְפָקָא דְוָה לֹא הוּי אֲלָא רֵאשׁוֹן וְכמ"ש הַתּוֹס' ו"ל בּד"ה שְׁוִין לְמַנְחוֹת כּו' דְאִין זֶה אֲלָא נְקִי וּמ"ש שֵׁם דְפִי הַקּוּנְטָרַס עֵיקָר לֹא הִבְנִיתִי דְהִיכִי מְבֹנְאָר בְּדָבָר' פִּי אַחַר וְעִי' בְּזֶה בְּדָבָרֵי הַלַּח"מ הַלְכוֹת א"מ: דָּף פז גְּמָרָא אִין מְבִיאִין לֹא מִתּוֹף כּו' וְהַקְּתָנִי רִישָׁא אִין מְבִיאִין הַלִּיסְטִיּוֹן וְאִם הִבִּיא כְּשֵׁר אָמַר רַבִּינָא כְּרוּף וְתָנִי פִירֵש"י ו"ל דְהַפֵּל לְפִסּוּל אִין מְבִיאִין הַלִּיסְטִיּוֹן לְפִי שְׂאִין מְבִיאִין לֹא מִתּוֹף כּו' וְק"ק הָא מְפָסְקֵי בִּינְיָהוּ הָא דְאִין מְבִיאִין יִשָּׁן וְהִיכִי שְׂיֵיף לְמִימַר כְּרוּף וְתָנִי וְהַתּוֹס' ו"ל לֹא נִיחָא לֵהוּ לְמִימַר דְכְּרוּף וְתָנִי לְפִסּוּל מְהָא דב"ב הַמּוֹכֵר פִּירוּת אָמְרִינוּ דְהַלִּיסְטִיּוֹן כְּשֵׁר אֲלָא לְהַכְשִׁיר קְאָמַר וְגַם זֶה קִשָּׁה א"כ מְעוֹשָׁן וּמְבֹנְשָׁל גְּמִי כְּשֵׁר זֶה לֹא מְסַתְּבַר וְעֵינָן רַש"י שְׁפִי הַלִּיסְטִיּוֹן וּמְעוֹשָׁן עַל הָעֲנָבִים וְהַרְמַב"ם ו"ל דְקָאֵי עַל הַיֵּין ע"ש וְנִרְאֵה דְהָא דְאִפְסָקֵי' בְּפְלוּגְתָּא דְרַבִּי וְרַבְּנָן בִּינָן יִשָּׁן הוּא מְשׁוּם דְכוּלְהוּ חַד טַעְמָא לֵהוּ מְשׁוּם דְנִשְׁתַּנָּה טַעְמֵוּ הַלִּיסְטִיּוֹן נִשְׁתַּנָּה מְפָנִי הַשְּׁמֵשׁ וְיִשָּׁן גְּמִי מְשׁוּם דְפָג טַעְמֵוּ וּמְרֵאִיהוּ כְּדֵאִיתָא בְּתוֹסְפָתָא בְּמַכִּילִיתִין וּמְעוֹשָׁן וּמְבֹנְשָׁל ג"כ מְפָנִי שְׂוִי טַעְמֵוּ הוּא וְלֵהִיכִי שְׁפִיר אִיפָּא לְמִימַר כְּרוּף וְתָנִי: שֵׁם גְּמָרָא מ"ט דְרַבִּי א"ק לְכַבֵּשׁ יֵין מַה כְּבֵשׁ כּו' אִף יֵין בֶּן שְׁנָתוֹ.

וּפְרִיף עֲלֵהּ מְהָא דְתָנִי בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים לֹא יָבִיא וְאִם הִבִּיא כְּשֵׁר וְאִי מְקָרָא לִיהוּי פִּסּוּל וּמִסִּיק רַבָּא דְטַעְמִיהּ דְרַבִּי דְבֶן שְׁתֵּי שָׁנִים לֹא יָבִיא הֵינּוּ כָּל שֶׁהוּא יוֹתֵר מִבֶּן שְׁנָה דְאִז מְיָקְרִי יִשָּׁן כְּמוֹ לְחֻזְקֵי' הוּא מְהֵאֵי קָרָא דְאֵל תֵּרָא יֵין כִּי יִתְאַדָּם וּפְרֵש"י ו"ל דְעֵיקָר חֲשִׁיבוֹת הַיֵּין כְּשֶׁהוּא בְּאֲדָמִימוֹת וְלֹא אַחַר שְׁנָה נִשְׁתַּנָּה אֲדָמִימוֹתוֹ וְכ"כ הַרְמַב"ם ו"ל בְּפִי הַמְּשָׁנָה דִּישָׁן הוּא לְאַחַר י"ב חוֹדֵשׁ אֲבָל בְּקָרָא דְאֵל תֵּרָא יֵין כּו' נִרְאֵה דְמִפְּרֵשׁ דְכִי יִתְאַדָּם קָאֵי עַל יֵין יִשָּׁן שְׂיִתְחַדֵּשׁ בּוּ מְרִירוֹת הַיֵּינוּ חִזּוּק מְהֵנִי שֶׁהוּא יִתְחַמֵּם וְטוֹב הוּא לְשִׁכְרוֹת ע"כ אָמַר קָרָא אֵל תֵּרָא כּו' אֵל תִּתֵּן עֵינֵיהּ בּוּ וְשְׁמַעֲיָנוּ בְּהֵאֵי דְהִישָׁן מְשָׁנָה טַעְמֵוּ וְלֵהִיכִי לֹא יָבִיא לְכַתְחֵלָה לְרַבִּי וּלְפ"ז הָאֲדָמִימוֹת לֹא חֲשִׁיבוֹתָא הִיא אֲבָל בְּפ' הַמּוֹכֵר פִּירוּת חֲשִׁיב בְּהֵנִי דְלֹא יָבִיא וּפִי' הַרְשָׁב"ם ו"ל שֵׁם בּוֹהֵק הַיֵּינוּ לְבֶן מִשְׁמַע דְמַצְנָה לְהִבִּיא אֲדוּם דּוּק' וְהֵינּוּ כְּפֵרֵש"י ו"ל דְאֲדָמִימוֹת מְעֵלְיוֹתָא הִיא וְזֶה הוּא עֵיקָר מְרֵאִיהוּ אֲבָל יֵישׁ גְּנוּסְחָא שֵׁם בּוֹדֵק וְלֹא הַזְּכָר לְבֶן פֶּלֶל ע"ש בְּשֵׁם הַשְּׂאֵלִתוֹת אֲבָל שֵׁם בְּב"ב בְּעֵי חֲמוּהֵי דְרַב מְשֻׁרְשֵׁי' מְרַבָּא חֲנוּרִיָּין מְהוּ וְא"ל רַבָּא קָרָא דְאֵל תֵּרָא יֵין כִּי יִתְאַדָּם וְע"ש בְּרַשָׁב"ם ו"ל שְׁפִי לַעֲנִין גְּסָכִים מִיבְעֵי' לִיה וּפְשִׁיט לִיה רַבָּא דְבָעִינוּ דּוּקָא אֲדוּם וְכָתְבוּ הַתּוֹס' ו"ל

דשפיר שמיע ליה ברייתא דבורה אם הביא פשר אלא דחמר חנוניין לכן יותר ואין בו שום אדמימות וא"כ פשיטא ליה רבא דחמר חנוניין אפילו בדיעבד פסול וזה קשה מ"ש דרבי ה"א דממעט י"שן מהאי קרא גופא דאל תרא כו' ואפ"ה מכשיר בדיעבד וקתם מיעט ליה מהאי קרא אפילו בדיעבד וכבר נתבאר בזה מחלוקת הראשונים ו"ל בא"ח סימן רע"ב אי מקדשין על יין לכן ודעת הרמב"ן ו"ל דאפילו בדיעבד אין יוצאין בלכן וצ"ל דהוא ו"ל אינו מפרש בנרף היינו לכן דאל"ה הא תני ואם הביא פשר אפילו לנסכים הנה לו לפרש דוקא אם הוא לכן ביותר כמ"ש התוס' ו"ל אבל קשה פנ"ל הא ה"א אפילו לרבי לא ילפינו פסול בדיעבד מקרא דאל תרא כו' ומנ"ל למילף פסול לזין לכן וצ"ל דאם לכן הוא לגמרי פסול והאי קרא דאל תרא כו' דחשיבות יין הוא פשהוא אדום והא דרבי מכשיר ה"א בי"שן היינו משום דאינו אלא שינוי מעט במראה אדמימות מחמת יישון וכה"ג תני בערבי פסחים לענין ד' פוסות האחד חדש ואחד י"שן פשר ר' יהודה אומר צריף שיהא בו טעם ומראה וכבר פתב בזה אחי הגאון ו"ל בספרו דר"י פליג את"ק דמכשיר בי"שן וכדאמר ה"א ה"א דאמר ה"א מקרא דאל תרא כו' אלא דכ' דר"ל חולק בתרתי בטעם חולק אמזוג דבעי שיהי' בו פדי מזיגה ומראה היינו לאפוקי י"שן וזה קצת (דלא) קשה דלא מצינו פלוגתא במזוג ואטו לת"ק אפילו פחות מפדי מזיגה פשר אבל נראה דהכל קאי על י"שן דכשהוא מתני"שן נשתנה הטעם והמראה כמבואר בתוספת' מכילתין רבי אומר יין בן ב' שנים או בן ג' שנים שדוהה טעמו או נשתנה מראהו לא יביא הרי מבואר דע"י יישון משתנה הטעם והמראה והיינו דאמר ר"י צריף שיהא בו טעם ומראה ולפ"ז קשה קצת אמאי לא פשיט ליה רבא לחמוהי בר"מ מברייתא דפסחים דפליגי בזה ת"ק ור' יהודה אי בעינן דוקא יין אדום ות"ק ס"ל דישן נמי פשר וכן ת"ק דרבי מפשרי ה"א יין י"שן לנסכים וצ"ל פנ"ל דע"כ ל"פ אלא לכתחלה בי"שן אבל בלכן מעיקרו מודו כ"ע דפסול וזה נראה דעת הרמב"ן ו"ל אבל בדברי הרמב"ם ו"ל לא נמצא פסול לכן לא די"עבד ולא לכתחלה בין בנסכים בין לענין קידוש ונראה דלפמ"ש לעיל בשם פ"י המשנה דאל תרא יין כי יתאדם הוא לגריעותא על יין י"שן וכי יתאדם היינו על חנוק מרירותו פשהוא מתני"שן ואם בן פשיטותא דרבא בחמר חנוניין הוא גם בן לקולא היא דבקרא נאמר אל תרא והאדמימות לאו מעליותא היא ע"כ לא פתב פלל בין לכן או אדום ובאמת השמיט עוד כמה מיני יינות שאמרו שם בפרק המוכר פירות וכמבואר בלח"מ ו"ל בהלכות א"מ וע' תוס' בע"פ שם.

והרמב"ם ו"ל פתב דזמן הבאת יין הוא עם שתי שנים ומעט יותר ואם הביא יין י"שן מכמה שנים ה"ז פשר והוא שלא נפסד טעמו עכ"ל וכתב הכ"מ ו"ל דמשמע ליה להרמב"ם ו"ל דלא פליג ת"ק אלא ביין בן ב' שנים פדתני בברייתא אבל יותר מזה גם ת"ק מודה דלכתחלה לא יביא וזה דחוק דא"כ מ"ש ומעט יותר מנ"ל ועוד דהא אמרינן מאן שמעת ליה דאמר לא יביא רבי משמע דלת"ק לא אשפחן דאמר לא יביא אלא נראה דהרמב"ם ו"ל כיוון לדברי התוספתא דרבי אמר לא יביא ביין בן ב' או ג' שנים ועלה קאמר ת"ק דגם לכתחלה יביא ואם הביא מכמה שני' פשר לא בדיעבד קא' אלא פל שלא נפסד טעמו יביא והוא שלא נפסד טעמו דהא עיקר החשש בי"שן הוא מפני הפסד הטעם וכדתני בתוספתא לעיל להכי בערף הנה מבו שתיים עד בן שלש שמעינן לרבנן דלא חיישי להפסד טעם אבל יותר מזה צריף לראות אם לא נפסד טעמו וכשר הוא אפילו

לכתחלה אלא דבדיקה בְּעֵי נְעוּד נִרְאָה דר' יהודה בפסחים דאמר צריף שיהא בו טעם ומראה נמי ה"ק וכת"ק ס"ל אלא דתני התם אַחַד יֵשֵׁן בְּלֵי שְׁיֵעוּר וְעַלָּה קְאָמֵר ר"י צריף שיהא בו טעם ומראה דאם נתיישן הרבה צריף לראות שיהי' בו טעם ומראה דמחמת יישונו נפסד טעם ומראה פדאיתא בתוספתא ודו"ק: שם גמרא תנא חביות כו' לודיות ובינונית ובמתניתין תנן אלא בחביות קטנות אבל בתוספתא גרסינן לא בחצבון גדולין ולא בחביות קטנות וא"ש לפ"ז דמפרש בפרקייתא דכונסין בחביות בינונית וגירסת הרמב"ם ז"ל אלא ג' ג' לא זכיתי להבין ע"ש: שם גמרא בְּעֵי ר' יוחנן הקדישו מהו שילקה משום בע"מ מדקבע הש"ס להך בעיני עליה בר"י בר"י ביני שיש בו קמחין הנה נראה דדוקא בהא מיבעי ליה דהוי פֶּעִין פֶּסוּל מוּם בְּבִהְמָה אֲבָל בְּאִינְךָ פֶּסוּלֵי דַּמְתַּנִּיתִין כְּמוֹ מַעֲשֵׂן וּמְבֹשֵׁל דְּפֶסוּל הוּא מַחְמַת שְׁנִשְׁתַּנָּה לִּית בֵּיהּ מִשּׁוּם מַקְדִּישׁ בַּע"מ דְּלֹא דְּמִי לְפֶסוּל מוּם אֲלֵא דְּלַעִיל גְּבִי שְׁמֵן מִשְׁמַע דְּכַבּוּשׁ וְשְׁלוּק ג"כ מִיִּבְעִי לִיהּ אֲבָל י"ל דְּכַבּוּשׁ וְשְׁלוּק בְּשְׁמֵן הוּא ג"כ פֶּעִין מִים דְּמַחְמַת גְּרִיעוּתָא דְּהִזְיִתִים צְרִיף לְכַבֵּשׁ אֲבָל הֵכָא בֵּינֵן מְבֹשֵׁל דְּכַתְבֵּי הֵרָא"ש ז"ל בב"ב שם דְּנִשְׁתַּנָּה לְמַעֲלִיוּתָא אֲלֵא דְּלִנְסָכִים פֶּסוּל מִשּׁוּם דְּנִשְׁתַּנָּה ע"ש הי' נראה דלא הוי בכלל בע"מ לענין הקדש אבל מדברי הרמב"ם ז"ל לא נראה כן שכ' בכל יינות הפסולין אם הקדישן יש לספק בהן משום בע"מ הן אמת דבה' שבת נראה מדבריו דמבושל אישתיני לגריעותא ואוסרו לקידוש גם כן ואפילו לענין ברפפת בפה"ג יש אומרים דאינו מברך ע"ש בד' הה"מ ובב"י סי' רע"ב ה"ג"ל ושפיר הוי כולו פסולי דמתני' מחמת גריעותא והוי כבע"מ אבל אכתי איכא יין פסול מחמת דבר אחר כגון גפן שהדלה ע"ג תאינה דפסולי מפני שנשתנה אבל לא דמיא לבע"מ וכן אם נפסל ע"י תערובות שאור או דבש כ"ש דפסולי משום לאו דכל שאור כו' אבל לא מיקרי בע"מ והיכי כ"ל הרמב"ם ז"ל כל פסולי יינות מִזְבַּח בְּכֻלָּם מַקְדִּישׁ בַּע"מ הָא פֶּסוּלִין לָאוּ מִקְרָא דְּתַמִּימִים יְהִיָּה לָכֶם וְנִסְכֵיהֶם אֲלֵא מִשּׁוּם כָּל שְׁאוּר כו' או מִקְרָא דְּזִבְחָ וְנִסְכִים מֵה זִבְחָ שְׁלֵא נִשְׁתַּנָּה פְּדֵאִיתָא בְּכֹורוֹת.

ומה שכתב הרמב"ם ז"ל דפסול שאור או דבש איתא גם בנסכים צ"ע קצת הא קרא קאמר כל שאור כו' לא תקטירו ממנו אשה לה' ויין נסכים לאו לאישים הוא אלא לשיתין אלו ומנ"ל דיש בו אזהרה דשאור ודבש אלא דמשמעתינ נמי משמע דכל אזהרות שיש בכל העולין לאישים ישנן נמי בנסכים אע"ג דלישתן אזלי וכדבעי להר"י לענין הקדש או לוקה משום מקדיש בע"מ אע"ג דכתיב נמי ואשה לא תתנו מהם נסכים נמי בכלל לאו זה או לאו דאפשר אין מום אלא בבמה ודוק וכיון שיש בו קמחים נראה מדברי הרמב"ם ז"ל דפסק דלא כר"י בר"י ולא הזכירו כלל אבל לכתחלה גם ת"ק מודה דלא וכדאמר מפי' מפני הקמחין ועיין בש"ע סי' ה"ל: הדרן עלה פֶּרֶק כָּל קַרְבָּנוֹת הַצֶּבֶר פֶּרֶק שְׁתֵי מִדּוֹת שָׁם גְּמָרָא הִי' ר"מ אומר כו' מליד שפתי עשונות הי' אַחַד גְּדוּשׁ וְאַחַד מְחוּק גְּדוּשׁ שְׁבוּ מוֹדֵד כָּל הַמְּנַחֹת מְחוּק לַחֲבִיתִין.

פירש"י ז"ל דבביתין לפי שצריף לחלק לשני חצאין אם הנה גדוש הנה מתפור כו' עכ"ל. משמע מזה דהשאור מנחות צריף דוקא גדוש ולא מחוק וצ"ל טעמו של דבר דאלו הנה עושה מחוק קרוב שיבא לידי יתר מעשרון שפא לא ימחוק יפה ואסור להוסיף על העשרון ולקמן בעי הש"ס חצי עשרון לר"מ גדוש הנה או מחוק הי' ופשיט ליה מדעשרון מחוק חצי עשרון נמי מחוק ולדברי רש"י ז"ל היכי פשיט לה בעשרון דצריף לחלקו

הנצרה להיות מחוק כדי שלא יתפזר אבל חצי עשרון יהיה כמו עשרון דכל מנחות דגדוש הוא ונהי די"ל דחצי עשרון משמע דהוי מחצית העשרון כמש"נ מחציתה בפקר כו' אפתי מאי קאמר מדר"מ מחוק לרבנן נמי מחוק הא אדרבה לר"מ עשרון פל המנחות גדוש הי' וצ"ל פינו דלרבנן לא הוי אלא עשרון אחד גם לחביתי כה"ג מסתברא דהוי מחוק כמו לס"מ פינו דצריף לחלקו הרמב"ם ז"ל לא פתב פלל אי מחוק אי גדוש וע' משנל"מ ז"ל.

והי נראה דמחוק לכ"ע פשר אפילו לר"מ דאמר גדוש הי' אבל למאי דפשוט לרבנן בעינו מחוק י"ל דגדוש לא יוכשר דצריף שיהי' בתוף הכלי דוקא אבל מסתימות לשון הרמב"ם ז"ל נראה דלאו לעיפובא הוא ושניהם פשרים ודו"ק: ושם גמרא במה מחלקו כו'.

וכתבו התוס' ז"ל בשם רש"י במה מחלקו לעיסה והקשו מהא דאמרין לקמן דברביעית הנה מודד רביעית שמן לכל חלה וצריף לבלול פשהוא סלת ונראה מדבריהם דכשהוא סלת מחלקין ולפ"ז קשה מאי איריא דמיבעי' לי' בחביות כה"ג הא פל המנחות נעשית עשר עשר וליבעי במה מחלקו ועוד דלא מצינו חילוק פשהוא סלת דבלולה בכל הסלת פאחד ומפאן סיוע גדול לדברי הרמב"ם ז"ל במלאכת החביתין דאופה בפקר פל הי"ב חלות ומחלק החלות פולן לחצאין וכמ"ש לעיל באורף ולפ"ז א"ש טובא דמיבעי' ליה במה מחלקו דהא צריף לחלקו לחצאין פדכתיב מחציתה בפקר כו' ומן הדין הנה צריף לחלק בכלי שיהיה החצאין שוין אבל פינו דבקללה פתיב לא אורח ארעא ומחלק פנד באומד אבל בחילוק החלות פפי מספרם י"ב או עשר ליפא לאיבעי' פלל במה מחלקו דאם לא יהיה החלות שוות לגמרי ג"כ אינו מעכב פלל ונהי דבחביתין ולחה"פ מעכב מספר החלות פדאמרין לעיל דף ע"ו מ"מ שיווי החלות לכ"ע אינו מעכב דזו מנין לנו ועי' תוספ' שם בד"ה שריפה כו' ובבה"ז ז"ל שם וברי' פרק התודה תנן בחלות תודה דכולן שוות שלי' עשרון לחלה אבל לעכב לא שמענו בזה וא"ש לפ"ז הא דלא מיבעיא ליה אלא בחביתין לחוד ולא בשאר מנחות ואפתי צריף לזקדק הא דלקמן אמרין דרביעית נתקדשה פדי למדוד בה רביעית לחלה ומ"ש דמודדין שמן הפא לכל חלה יותר מבשאר מנחות ועוד פינו דצריף לבלול הסלת פאחת ע"י שמן א"כ היכי אפשר לקיים רביעית לחלה הא פבר נתן מג' הלוגין לבלילה לכל העשרון פאחת ולא נשאר רביעית לחלה ע"כ משמע זה דהי' מחלק לי"ב חלות פשהוא סלת וכמ"ש התוס' ז"ל ומנ"ל הא דחבית כ"ג ישתנה דינו מפל המנחות דילפינן מינה דבאות עשר או י"ב דבולל פל הסלת פאחת ולש אותן פאחת ואח"פ מחלקו ואופה אותן עשר או י"ב והכא בחביתין מחלקו פשהוא סלת ובוללן אחת אחת ומלשון הרמב"ם ז"ל בפ"י המשנה משמע דהיה בולל פל החצי עשרון פאחת ואח"פ עושה ממנו ו' חלות ע"ש.

ובחיבורו בפ"ג מהל' מעה"ק פתב פביאור יותר וז"ל פיצד עשית החביתין כו' ומביא עמה ג' לוגין כו' ובולל הסלת בשמן וחולטה פרותחין ולש מפל חצי עשרון שש חלות מזה משמע ג"כ דבשעת לישא הנה מחלקו לחלות אחר הבלילה וכתב עוד נאחת אחת היתה נעשית וכיצד עושה מחלק הג' לוגין ברביעית רביעית לכל חלה ואופה מעט ואח"כ קולה אותה על המחבת בשאר רביעית השמן שלה עכ"ל.

ומדבריו אלו משמע דמתחלת בלילתה פשהיא סלת מחלקה לחלן' דאל"ה ליפא רביעית לכל סלה וכבר דקדק הל"מ ז"ל שם מנ"ל ה' דאחת אחת היתה נעשית וכתב שם דילפינו מלחה"פ ומספקא ליה שם אי גם האפיה הנה אחת אחת ומסיק דגם האפיה הנה אחת אחת ובפני' המשנה מבואר דאופה כל הי"ב סלות פאחת ויותר נראה דמש"כ ואחת אחת היתה נעשית קאי על קליית הסלות בשמן ויהכי מודד רביעית לכל אחת שיהיה קליית הסלות בשמן שוין זל"ז וכמ"ש בפ"י המשנה שם אלא דמבלילת הסלת עדיין קשה ואין הדברים ברורים עד עמוד כו': שם גמרא מהו שיקדש קמצים בגודש שלו ומסיק דאינו מקדש ליקרב אבל מקדש ליפסל וכתב רש"י ז"ל דמבעי' ליה בקומץ לבונה בלא בזיכין או בקומץ של מנחה והא דמקדש ליפסל פי' רש"י ז"ל בתרי לישנא או דמקדש ליפסל בלינה וביוצא אבל לקומץ תקנה לחזור ולקדשו בכלי אחר אי דמפסל לגמרי ואין יכול להחזירו לעשרון ולקמץ וכבר כתבו התוס' ז"ל דהאי פירושא דליפסל היינו בטבול יום ולינה ולטעמיהו אזלי דביוצא לא מיפסל ע"י קדושת פלי ע"כ לא כתבו פסול יוצא וזה א"ש אי מייירי בלבונה בלא בזיכין דלא נתקדש עדיין בכלי ומ"מ צ"ע למה השמיטו פסול יוצא דבזיכין לבונה ע"כ מיפסלי ביוצא ע"י קידוש פלי לחוד וכמ"ש לעיל לענין מנחת פהנים אבל אי נימא דבקומץ מבעי' ליה ליפא לפרושי הכי דבלא"ה כבר נתקדש המנחה בכלי ומיפסל בט"י ולינה ולא ניתא להו לפרש דליפסל ביוצא קא' לשיטת' דבקדוש' לא מיפסל ביוצא דכיון דהקומץ לא נפסל ומהני לי' חזרה הוי פלא נקמץ פלל ואין עליה אלא קדושת פלי וע"כ צריף לפרש לפ"ז דקדוש ליפסל' דנפסל הקומץ ואינו יכול להחזירו.

והרמב"ם ז"ל בפ"א מה' פהמ"ק ה' כ"ד כ' קמץ ונתן הקומץ על השלחן פנגד גובה מערכת לחם הפנים קדשי השלחן ליפסל אבל אינו מקדשו ליקרב ואינו קרב עד שיתקדש בכ"ש הראוי לקומץ וכ' הכ"מ ז"ל דס"ל כפי' ראשון של רש"י דקדוש ליפסל בלינה אבל יש לו תקנה אם יחזור ויקדשו בכלי אחר וקשה לפ"ז קושיות התוס' ז"ל הא מיפסיל בלינה ע"י קדושת פלי של כל המנחה ויותר נראה דמה שכ' ואינו קרב עד שיתקדש בכ"ש הראוי כו' לא קאמר תקנתא להאי קומץ דלהאי לית ליה תקנתא דכבר נתקדש ליפסיל אלא טעמא קאמר דלהכי פסול הוא דאין פשר להקרבה אלא ע"י קידוש בכ"ש הראוי לקומץ והיינו דקאמר דחזי ליה היינו פלי הראוי לקומץ מקדש אבל לא שלחן דלא חזי לקומץ אבל קשה לי מאי נ"מ בהא דמקדשו ליפסל אפילו אי לא קידשו השלחן פלל נפסל הקומץ דהוי כמו נשפף הדם מן הצנאר אל הרצפה דפסול הוא.

וכמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בפ"א מה' פהמ"ק פל הגי דיני ע"ש ובכ"מ בשם מ"כ וכל שהונח קודם קידוש הקומץ בכלי במקום שאין ראויה הוי פדם שנשפף על הרצפה וכתתניא לעיל דף כ"ו דנתנה לשמאל פסלתו לרבנן התם וי"ל דדוקא שמאל או פלי חול הוי כנשפף על הרצפה דמקום פסול הוא אבל שלחן פלי קודש הוא אי לאו דקידשו ליפסל לא הוי כמו על הרצפה וצ"ע.

ומלשוננו ז"ל שכתב פנגד גובה של מערכת לחה"פ נראה דמפרש בגודש שלו היינו כל גובה המערכת אבל לא יותר וכדאמר ר"י לדברי האומר כו' אבל בגובה יותר אינו מקדש ודו"ק: שם רש"י בד"ה ראבר"ש כו' לא הנה שם ד' מדות כו' צ"ל לא הנה שם ז' מדות

דלא הָיָה אֵלָא הֵינּוּ לְבַד וּכְמַ"ש הַתּוֹס' ו"ל לְקַמְן לְפִירֵשׁ"י ו"ל: דָּף פַּח תּוֹס' בַּד"ה בְּיִרְוּצֵי מְדוּת לֹא נִתְקַדְשׁוּ כו'.

וְכַתּוּב דְּהָא דֵּא ר"ח ב"ר יוֹסֵף דְּמוֹתֵר נְסָכִים הֵינּוּ בְּיִרְוּצֵן לְקִיץ הַמְּזַבֵּחַ וְיֵשׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן לְמַ"ד לֹא נִתְקַדְשׁוּ א"ש אֶבֶל לְמַ"ד נִתְקַדְשׁוּ אַמַּאי יֵשׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן וְתִי דְמִיִּירֵי בְּנִסְכֵי צְבוּר וְלֵב ב"ד מִתְּנָה עֲלֵיהֶם פְּדִיּוֹן בְּיִרְוּשְׁלָמִי.

וּלְדִידֵי קִשָּׁה דְּבִירוּשְׁלָמִי שָׁם אֲמַרִינּוּ אִיפְכָא דְאַפִּי בְּיִרְוּצֵי יַחֲד בְּכֻלָּל מוֹתֵר נְסָכִים וְאַפִּילוּ בְּיִרְוּצֵי יָבֵשׁ בְּהוּ דְתַנְיִנּוּ נְסָכִים שְׁקִינְדְּשׁוּ בְּכֻלֵּי אָם יֵשׁ זָבַח אַחֵר יִקְרְבוּ עִמּוֹ וְאָם לֹא יִפְסְלוּ בְּלִינָה וּפִי' בַּק"ע דְּפִשִׁיט מְהָא דְבַעֲיִנּוּ דְּנֻקָּא שְׁנַתְקַדְשׁוּ בְּכֻלֵּי וּבְיִרְוּצֵי יָבֵשׁ לֹא נִתְקַדְשׁוּ וְאִין זֶה מוּבָן דְּלִפְסוּל לִינָה וְנֻדְאֵי בְּעִינּוּ קַדְוָשָׁה בְּכֻלֵּי אֶבֶל לְעִנְיָן מוֹתֵר נְסָכִים לְקִיץ הַמְּזַבֵּחַ י"ל דְּאַפִּילוּ בְּיִרְוּצֵי יָבֵשׁ נְהִי דְלֹא קְדָשִׁי קַדְוָשָׁה הַגּוֹף בְּכֻלֵּי עַכ"פ קְדָשִׁי קַדְוָשָׁה דְּמִים כְּמוֹ סָאָה רְבִיעִית לֵר' יוֹחֲנָן דְּלֹא הָוִי אֵלָא קַדְוָשָׁה דְּמִים וּבְכֻלָּל מוֹתֵר נְסָכִים הוּא וְה"נ בְּיִרְוּצֵן בֵּין לַח בֵּין יָבֵשׁ וְע' בְּרַע"ב ו"ל בְּשִׁקְלִים שְׁפִי' שְׁבִירוּצֵן ג"כ כְּמוֹ סָאָה ד' לֵר"י דְּהַמּוֹכֵר סְלִתוֹת נוֹתֵן הַסָּאָה רְבִיעִית לְהַקְדֵּשׁ וְהוּי מוֹתֵר ה"נ כְּשֶׁהַמּוֹכֵר מוֹדֵד נוֹתֵן לְהַגְזַבֵּר עִם בְּיִרְוּצֵן וּבַכ"ז אִין כָּאֵן אֵלָא קַדְוָשָׁה דְּמִים וּלְפ"ז לֹא תִקְשִׁי קוֹשְׁיִית הַתּוֹס' ו"ל בְּהָא דֵּינֵשׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן דְּבִירוּצֵן דְּשִׁמְעֵתִין הֵינּוּ בְּיִרְוּצֵן שְׁנַתְקַדְשׁוּ בְּכֻלֵּי וּבְהִנֵּי הוּא דְּפִלְיָגִי אִי נִתְקַדְשׁוּ אִי לֹא אֶבֶל רַחֲב"י לְקַמְן מִיִּירֵי בְּבִירוּצֵן שְׁנוֹתֵן הַמּוֹכֵר לְהַגְזַבֵּר דְּלֹא נִתְקַדְשׁוּ בְּכֻלֵּי עֲדִינּוּ אֶבֶל מְהָא דְתַנְיָא לְקַמְן וְאָם לָנוּ יִפְסְלוּ בְּלִינָה וְנֻדְאֵי מִשְׁמַע דְּמִיִּירֵי בְּהִנֵּי בְּיִרְוּצֵין שְׁנַתְקַדְשׁוּ בְּכֻלֵּי וּכְמַ"ש הַתּוֹס' ו"ל מ"מ מ"ש דְּמִיִּירֵי דְּנֻקָּא בְּנִסְכֵי צְבוּר לֹא כֵן מְבִנְיָר בִּירוּשְׁלָמִי אֵלָא אֶפִּילוּ בְּיִרְוּצֵי יַחֲד ג"כ בְּכֻלָּל מוֹתֵר נְסָכִים וְהַדְק"ל אַמַּאי יֵשׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן הָא גְבִי יַחֲד לֹא שְׁיִיף לֵב ב"ד מִתְּנָה כו'.

וְרִאִיתִי בְּמִשְׁנַל"מ ו"ל בַּפ"ב מַה' מַעַה"ק שְׁהַקְשָׁה עַל דְּבָרֵי הַתּוֹסֵפ' ו"ל דְּקִשְׁיָא לְהוּ לְמַ"ד נִתְקַדְשׁוּ הָא אִין לְהֵם פְּדִיּוֹן וּמַאי קוֹשְׁיָא הָא מְסַקִּינּוּ לְקַמְן דְּאַפִּי מ"ד נִתְקַדְשׁוּ אִין זֶה אֵלָא מְדַרְבְּנָן שְׁלֵא יֵאמְרוּ מוֹצִיאִין מְפִלֵי שְׁרַת לְחֹל וְהֵם אֲמָרוּ שְׁיָהָא לְהֵם פְּדִיּוֹן וְכ' שָׁם דְּהִנֵּי תַנְיָא דְלִקְמֵן בְּאַמַּת ס"ל דְּאִין זֶה אֵלָא מְדַרְבְּנָן דְּלִמַּאי דְּצָרִיף בְּמַכּוּזֵן וְכ"ש אִין מְקַדְשִׁין אֵלָא מְדַעַת כְּדִאֲמַרִי' אֶבֶל הֵכָא לְמַ"ד מְמַטָּה לְמַעְלָה דְּאֲמַר רַחֲמֵנִי שְׁעַר דְּקַעֲיִילֵי בְּיִרְוּצֵין קְדָשִׁי בְּיִרְוּצֵין מַה"ת וְשִׁפִּיר הַקְשׁוּ הָא אִין לְהֵם פְּדִיּוֹן וְא"כ א"ש דְּבָרֵי הַיִּירוּשְׁלָמִי דְמוּקִי לְהַ בְּבִירוּצֵי יַחֲד ג"כ מְשׁוּם דְּכּוֹלְהוּ תַנְיָא דְּמַתְנִי' דְּלִקְמֵן דַּס"ל בְּיִרְוּצֵי לַח נִתְקַדְשׁוּ הוּא רַק מְדַרְבְּנָן וְהֵאִי תַנְיָא לְחֹד דְּחָשִׁיב מְמַטָּה לְמַעְלָה הוּא דַּס"ל דְּנִתְקַדְשׁוּ מַה"ת וְשִׁיטַת הַיִּירוּשְׁלָמִי הִיא יֵשׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן.

אֵלָא דֵּינֵשׁ לְדַקְדַּק בְּזֶה דֵּא"כ בְּיִרְוּצֵי יָבֵשׁ נְמִי לִיְהוּי בְּכֻלָּל מוֹתֵר נְסָכִים פִּינּוּ דְּבִירוּצֵי לַח ג"כ לֹא קְדִישִׁי אֵלָא מְדַרְבְּנָן וְעוֹד דְּלִמַּאי נ"מ דְּבִירוּצֵי הַלַּח קוֹדֵשׁ פִּינּוּ דֵּינֵשׁ לְהֵם פְּדִיּוֹן וְאַפְתִּי יֵאמְרוּ מוֹצִיאִין מְפִלֵי שְׁרַת לְחֹל וְכְמוֹ שְׁהַקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל וּבְנִסְכֵי צְבוּר כְּתוּב דְּלֹא גְזַרִינּוּ דְּאֲמַרִי לְנִפְשֵׁייהוּ דְּבִירוּצֵין לֹא קְדָשִׁי אֶבֶל בְּיִרְוּצֵי יַחֲד מַאי אִיפְכָא לְמִימַר אֶבֶל עֵיקַר חִידוּשָׁא דְּחִדִּישׁ הַמְּשַׁנֵּל"מ בְּדְבָרֵי הַתּוֹס' ו"ל דְּקוֹשְׁיֵיתֵם אֲזִילֵי דְּנֻקָּא לְהֵאִי תַנְיָא דְּחָשִׁיב מְמַטָּה לְמַעְלָה וּבְיִרְוּצֵין קְדָשִׁי מַה"ת קִשָּׁה לִי טוּבָא דֵּא"כ מַאי מְקָשׁוּ לְרַחֲב"י דִּילְמָא לֹא ס"ל כַּר"י הֵכָא דְּפִלְיָגִי בְּבִירוּצֵי אֵלָא כְּאַבְיֵי ס"ל וּבְכּוֹלְהוּ תַנְיָא דְּלִקְמֵן דַּס"ל דְּאִין קְדוּשׁ אֵלָא מְשׁוּם גְּזַרְהַ דְּשִׁמָּא יֵאמְרוּ כִּי הִכִּי דְלֹא נִיחָא לִיהַ שָׁם לְפָרֵשׁ דְּקוֹשְׁיִית

התוס' הוא לרב דאמר לקמן דכלי שרת מקדשין שלא מדעת משום דאין פאן קושיא דילמא רחב"י לא ס"ל הכי וכ"ש הכא דאיכא למימר הכי דרחב"י ס"ל פכולהו תנאי דלקמן דלא קדשי אלא מדרבנן ומה שצידד שם המשנל"מ ו"ל דאפילו מ"ד כ"ש מקדשין שלא מדעת אין זה אלא מדרבנן לא משמע הכי לעיל בפרק התודה גבי פלוגתא דחזקני' ור"י בפשט על פ' חלות ע"ש והוא ו"ל הביא ראי' לדבריו דקושיות התוס' ו"ל הוא דוקא לתנא דשמעתין ולא לתנאי דלקמן דלא קדשי אלא משום גזירה מהא דהוכיחו דבריינתא דלקמן ס"ל דנתקדשו מדמפסיל בלינה ואי לא קדשי אלא מדרבנן אפתי אמאי מפסיל בלינה וגם זה לא הבנתי א"כ בריינתא דלקמן פמאן אתנא לאבני דמוקי תנאי דהכא בפלוגתא אחריתי ולא בקידוש בירוצין ותנאי דלקמן ס"ל דלא קדשי אלא מדרבנן ואמאי מפסילי בלינה אלא ונדאי פינו דאמרי רבנן בהפלי מקדשן מפסיל נמי בלינה וכן מוכח מהא דמקשי ונגזור שפא יאמרו כו' ואי פל דבריהם הכא למ"ד נתקדשו מה"ת מאי קושיא דילמא לית ליה להאי תנא האי גזירה פלל פי היכי דרב לא ס"ל התם להאי גזירה אלא ונדאי פנונתם לשמענתא דלקמן דקדושן הוא משום גזירה וא"כ היכי מתני ב"ד שיהיה להם פדיון הא איכא למיגזר שפא יאמרו ות' דהכא לצבור לא גזרינו דאמרי לנפשייהו בירוצין לא נתקדשו ומדברי המשנל"מ ו"ל משמע שפי' דבריהם הכא דלפי תירוצם לא שייכא ה' גזירה דשפא יאמרו כו' בבירוצין והקשה שם לרבינא לקמן דאית ליה האי גזירה מא"ל ע"ש מה שתי' ול"נ כמ"ש.

והשתא מסקנת דבריהם דלא תנו לדינא דמותר נסכים כו' אלא בנספי צבור וכו' וקושיא טובא מדברי הירושלמי דמבואר התם דמיירי אפילו בבירוצי יחיד וכן הרמב"ם ו"ל לא פתב דדוקא בנספי צבור וצ"ל בטעמו של דבר דתנאי ב"ד הוא על כל המותרות שיהיה לקיץ המזבח פמבואר שם בירושלמי וכתבה הרמב"ם ו"ל בפ' המשנה שם במשנה דמותרות ה"ל ותנאי ה"ה הוא בין בבירוצי צבור בין דיחיד.

ולענן פסול לינה פבר פתבתי לשיטת התוס' ו"ל דאפילו למ"ד דנתקדשו מדרבנן ומשום גזירה כו' מ"מ נפסלו בלינה וכן משמע מד' רש"י ו"ל אבל בדברי הרמב"ם ו"ל פתב הכ"מ ו"ל דלא מפסלו בלינה אלא אם יש שם זבח אחר ע"ש בכ"מ ובמשנל"מ ו"ל וגם זה קשה דא"כ לענן מה הם קדש ע"י קדושת פלי פינו דבלינה לא מפסילי ויש להם פדיון ואם דלא תצא לחול בלא פדיון הא קדושת פה חל עליהם קודם גתינה בכ"ש ואפילו בירוצי המוכר לגזבר נראה דמתקדשים קדושת דמים וכמ"ש בשם הרע"ב ו"ל וכן משמע מהירוש' שהבאתי דמיבעי' ליה בבירוצי יבש ואי חולין גמורים הם מאי קמיבעי' ליה ועיין משנל"מ ו"ל ועדיין צ"ע בנה: שם גמרא אבני אמר כו' מר סבר מלאים שלא יחסר ושללא יותיר ומ"ס מלאים שלא יחסר אבל יותיר מלאים קרינו בי' ולא נתבאר במאי פליגי דאטו למ"ד דמותר בכלל מלאים היא מותר להותיר על מדה האמור בתורה ולעיל אמרינו נמצא המדה חסירה או יתירה ומשמע דכ"ע מודו דאסור להוסיף על המדה ומד' התוס' ו"ל נראה דבבירוצין פליגי למ"ד שלא יותיר אפילו נתקדשו בבירוצין היינו דיעבד אבל לכתחלה לא יותיר הבירוצין ומ"ד ממטה למעלה יכול להותיר הבירוצין ויש לדקדק בדבריהם אם אין הבירוצין קדושין היכי קרי לה מותר וכן לאידך תנא דאוסר להותיר אמאי פינו דאין קדושין פלל בשלמא אי נימא דבירוצין נתקדשו י"ל דלמ"ד שלא יותיר אסור להותיר הבירוצין דהוי מוסיף על שיעור

האמור בתורה ומ"ד דיותר מלאים קרינו ביה גם בפירוצין מותר לקדשן לכתחלה דאין זה פמוסיף על שיעור דכן הוא דרף להיות בפירוצין אבל אם לא נתקדשו קשה במאי פליגי ויותר נראה דפלוגטיהו היא אי צריף שתהי' המדה מצומצמת דוקא או אפילו אינה מצומצמת כ"כ ויש בה מותר שאינה ניכר גם פן מותר.

והנה ר' יוחנן דמוקי פלוגטיהו בפירוצין ומ"ד ממטה למעלה אמר ליה רחמנא למשה שער דקאי עיילי ליה בפירוצין משמע דרחמנא אמר דשיעור המדה עם הפירוצין והוי בפירוצין קודש ליתנן אל הסלת עם כל השמן ולפ"ז להאי תנא לא הי' מותר נסכים מפירוצין פיון דבכלל שמן המנחה וא"כ אין מחלוקת זו ענין להא דלקמן דלכ"ע בפירוציהם קדש דהתם לענין שיקדשו קדושת הגוף אבל לכ"ע מודו דאין הפירוצין בכלל שמן המנחה והקא פליגי לענין הקרבה והכי משמע בזבחים דף קי"א גבי ג' לוגין מים דאמרינו התם פירוצי מדות איקא ביניהו ועי' במשנל"מ ז"ל ולשון בפירוצין פירש"י ז"ל הקא דהיינו מה שנופל בשעת עירווי לפלי והרמב"ם ז"ל בפ"ה המשנה פ"ק ר"י מבנרץ היינו בגודש וכן פירש"י ז"ל שם בזבחים ולפ"ז פליגי אי הגודש קדוש ואלו הקא קאמר ר"מ דבפירוצין היינו הגודש לא קדוש וברי' פירקין אמר דעשרון כל המנחות לא הנה מחזיק אלא עם הגודש וצ"ע יותר בזה ועי' לעיל ד"ח בתוס' זה ולר"ח: שם גמרא גמירי שתי סמיכות בצבור.

ע' תוס' לעיל ר"פ בד"ה שתי מדות כו' דר"מ ס"ל גמרא שתי עשרונות בצבור נראה דסירקא דלישא דהקא נקטו דב' עשרונות לא שייקא לצבור דוקא ובלא"ה לא נמצא זאת ברש"י לפנינו דהלקה היא וכמו שתמהו התוס' ז"ל: שם תוס' בד"ה רביעית מים למצורע כו'.

עיין מ"ש בזה בחי' לסוטה שם: שם בא"ד וקשה לפ"ז דתנן הקא כו' כצ"ל: ע"ב גמרא ואי נזיר לקחם בשחיטת איל הוא דקדוש פירש"י ז"ל אי לנזיר פדי לקדש הלחם ע"י השמן לא הנה צריף לזה דבשחיטת איל הוא דקדוש.

ועיין בה"ז ז"ל שדקדק לד' הרמב"ם ז"ל דלחמי תודה ונזיר עשייתו בחוץ אמאי לא קאמר דחוץ הוא ונראה דה"פ ואי לנזיר דס"ד דמעשיהו בפנים כמו כל המנחות ולהכי צריף לקדש גם השמן ז"א דלקחם בשחיטת איל הוא דקדוש ובשעת עשייתו א"צ לקדשו ומעשיהו גם בחוץ וא"כ השמן ג"כ א"צ לקדשו והו' ד' הרמב"ם ז"ל ופירש"י ז"ל צ"ע קצת היכן מצינו פזאת לקדש הלחם ע"י השמן ואי הלחם צריף קדוש הי' לקדשו לעצמו לאפותו בפנים ודו"ק: שם גמרא א"ל רשב"ר שבו הנה מחלקיק חצי לוג שמן לכל נר כו'.

יש לדקדק אמאי לא קא' ליה דחצי לוג נמצא פדי לחלק השמן לחביתין לוג ומחצה בפקר ולוג ומחצה בערב וכדאמרי רבנן לעיל לר"ש ודחוק לומר דרבי כר"ש ס"ל דאמר לוג ומחצה הנה מדה לעצמה אבל הרמב"ם ז"ל לא כתב כלל להאי חילוקא דלוג ומחצה בפקר כו' וכשיטתו דהי' אופה כל הי"ב חלות בפקר ומחלק ברביעית לכל חלה וכבר הערה בזה המשנל"מ ז"ל למה השמיטה ומכאן סייעתא לדברי הרמב"ם ז"ל דלא נשתמשו בחצי לוג מחביתין כלל אלא ברביעית אבל קשה דזה דלא פר"ש ולא פרבנן לעיל והיכן מצינו מחלוקת בזה.

וּכְבָר פְּתִיבָתִי לְעֵיל מַה שְׁנ"ל בְּשִׁטְתוֹ ז"ל וְע' תוּס' לְקַמֵּן דָּף פ"ט בַּד"ה חֲצִי לֶגַע כּו'
שְׁתַּמְהוּ לְמַה צְרִיף לְקַדֵּשׁ הַשְּׁמֹן בְּכָלִי שְׁרַת וְנִרְאָה דְכָל דְּבָר שְׁנַעֲשֶׂה בְּפָנִים צְרִיף שְׁיִהְיֶה
מְקוֹדֵשׁ וּבִפְרֻט שְׁמֹן לְמִנְוֵרָה שְׁבָא אֶל הַהֵיכָל: שֵׁם גְּמָרָא נֵר שְׁפָבְתָה מְדַשֵּׁן הַשְּׁמֹן כּו'.

והר"מ ז"ל בפ"י המְשַׁנֵּה גֵרֵס נְתִיבָתֵן הַשְּׁמֹן כּו' וּבְכוּלֵיהּ שְׁמַעְתָּא עֵי' בְּדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל
נְתִיבָתֵיהּ הַדְּבָרִים בְּאִנְרָף בְּתִשְׁבֵּת הֶרְשֵׁב"א ז"ל סִימָן ש"ט הוּבָא קֶצֶת דְּבָרֵינוּ בְּתוּי"ט
ז"ל בְּתַמִּיד וְהַדְּבָרִים שְׁקוּלִים עַד אֲשֶׁר יֵאִיר לָנוּ מֵאִיר וְיִנְרִינוּ נִרְאֹת בְּדַבְרֵי עֲלִיָה מְקָרָא
וְהַדְּרָף כּו' וְכַמְפֵּן דְּקָרָא וְתוּרָף נִרְאֹת יְמִינָף כִּי הַמְּנִוֵרָה בְּדֵרוּם: שֵׁם גְּמָרָא בְּמֵאֵי
קַמְפְּלָגִי בְּהֵאֵי קָרָא כּו'.

עֵינֵינוּ בְּדַבְרֵי הֶרְמֵב"ם ז"ל שְׁכַתְבֵּן דִּילְפִינֵנוּ דְנִרְוֹתֵיהּ בְּאָה מִן הַפְּכָר מְדַכְתִּיב וּמְלַקְחֵיהּ
וּמְחַתוּתֵיהּ זָהָב וְלֹא נֶאֱמַר וְנִרְוֹתֵיהּ זָהָב מִשּׁוּם דְּהֵיא בְּאָה מִן הַפְּכָר וְלֹא מִשְׁמַע וְהֵי בְּגְמָרָא
דְּאִמְרִינוּ שֶׁל זָהָב בְּהַדְּיָא פְתִיב וְהַעֲלָה כּו' וּמְלַקְחֵיהּ כּו' זָהָב כּו' מִשְׁמַע דְּהֵאֵי זָהָב קָאֵי
אֲנִרְוֹתֵיהּ ג"כ וְע' כ"מ ז"ל שֵׁם: דָּף פֶּט גְּמָרָא הֵייתֵי אֹמֵר הָרִי הֵיא כְּכָל הַמְּנַחֹת לְלוּג
וְלְעֵיל דָּף נ"א פְּלִיגֵי אֲמוּרָאֵי הָתָם גְּבִי מְנַחַת מְחַבַּת אֵי הֵנִי יְלַפִּינוּ לָהּ מְמַנַּחַת מְחַבַּת אוֹ
ה"א דְּתִיגְהֵי מְמַנַּחַת חוּטָא צ"ל דְּבַחְלוֹת וּרְקִיקִין פּוּלְהוּ מוּדוּ דְּאֶפִּילוּ לָא פְתִיב בְּשְׁמֹן
יְלַפִּינוּ מַחְלוֹת וּרְקִיקִין דְּמְנַחֹת דְּטַעוּנוֹת שְׁמֹן אַע"ג דְּחַלּוֹת תּוּדָה לָא מְיַקְרֵי מְנַחָה כַּמ"ש
הַתּוּס' ז"ל לְעֵיל בְּמַכִּילֵתִין וְכַמ"ש רַש"י ז"ל דְּלֹא מְצִינוּ לְחַלּוֹת וּרְקִיקִין בְּלֹא שְׁמֹן: רַש"י
בַּד"ה הַלְכָה לְמַשֶּׁה מְסִינֵי דְחַצְיָה לְחַלּוֹת וְחַצְיָה לְרַבּוּכָה מִשְׁמַע מְזָה דְּהַלְכָה אֲתֵי לְזָה
דְּחַצְיָה כּו' אֲבָל חֲצִי לֶגַע שְׁפִיר יְלַפִּינוּ מְהָא דְּאִין רִיבּוּי אַחַר רִיבּוּי אֱלָא לְמַעַט וְהֵי מִשְׁמַע
לִישְׁנָא דְּאֶפִּילוּ אֲתָה מְרַבָּה כּו' דְּרַאב"ע לֹא פְּלִיג אֱלָא אֶהָא דְּר"ע אֲמַר רִיבָּה שְׁמֹן לְרַבּוּכָה
אֲבָל חֲצִי לֶגַע מְמִיעוּטָא הוּא דִּילִיף אֲבָל פְּשֻׁטֵיהּ דְּלִישְׁנָא דְּאֲמַר רַאב"ע אֱלָא חֲצִי לֶגַע שְׁמֹן
לְתוּדָה כּו' הַלְכָה כּו' מִשְׁמַע דְּחַצְיָה לֶגַע ג"כ הַלְכָה הֵיא וִי"ל דְּרַאב"ע ס"ל דְּלֹא הֵנִי יְלַפִּינוּ
תּוּדָה מְשַׁאֲר מְנַחֹת וַא"כ לִיכָּא אֱלָא חַד רִיבּוּי לְהֵי אִיצְטְרִיף הַלְכָתָא לְחַצְיָה לֶגַע גּוּפֵי
וְכֵן מוּכַח מְהָא דְּאֲמַר רַבִּיעֵית שְׁמֹן לְנִזִּיר ג"כ הַלְכָה הֵיא וְאֵי מוּדָה רַבֵּא"ע דְּמַדַּת חֲצִי
לֶגַע מְקָרָא יְלַפִּינוּ וְהַלְכָה לֹא נֶאֱמָרָה אֱלָא לְעַנְיָן חַלּוּקָה לְחַלּוֹת וְלְרַבּוּכָה א"כ לֹא אִיצְטְרִיף
הַלְכָתָא לְרַבִּיעֵית שְׁמֹן לְנִזִּיר דְּמִמִּילָא שְׁמַעִינוּ מַחְלוֹת וּרְקִיקִין שֶׁל תּוּדָה דְּהֵנִי רַבִּיעֵית
אֲבָל אֵי הַלְכָה נֶאֱמָרָה גַם לְחֵלִי לֶגַע שְׁפִיר אִיצְטְרִיף הַלְכָה לְרַבִּיעֵית שְׁמֹן לְנִזִּיר דְּלִיכָּא
לְמִילָף מְתוּדָה דְּאִין דְּנִין מְהַלְכָה אֱלָא דִּי"ל דְּגַם אֵי יְלַפִּינוּ מְקָרָא דְּחַצְיָה לֶגַע לְתוּדָה מ"מ
שְׁיַעוּר רַבִּיעֵית דְּחַלּוֹת וּרְקִיקִין הֵנִי הַלְכָה וְלִיכָּא לְמִילָף נִזִּיר מִינָּה וְק"ל: שֵׁם גְּמָרָא וּמ"ד
מְמַעֲלָה לְמַטָּה אֵין עֲנִיּוֹת כּו'.

לְפִי מִשְׁמַעוּתָא דְּשְׁמַעְתָּא דְּבְמִנְוֵרָה עֲצָמָה שְׁיַעְרוּ וְכַנְרָאָה מְלִשׁוֹן רַש"י ז"ל הֵנִי מְצִי
לְמִימַר דְּלֵהֵי שְׁיַעְרוּ מְמַעֲלָה כּו' כְּדֵי שְׁיִהְיֶה בְּהַ שְׁיַעוּר הַדְּלָקָה לְכָל הַפְּחוֹת עַד דְּקֻשָּׁה
לִי לְמ"ד מְמַטָּה לְמַעֲלָה א"כ כִּי נִתְּנוּ שְׁיַעוּר פְּחוֹת מְלוּג וְלֹא הֵי בּוּ כְּשְׁיַעוּר מְעָרַב עַד
בְּקָר לֹא קֵיִים הַמְּצָנָה כְּמוֹ לְעַנְיָן נֵר חַנּוּכָה דְּבְפְּחוֹת מְשִׁיעוּר לֹא יֵצֵא אַע"פ שְׁהוּסִיף אַח"כ
וְיִוְתַר הֵיָה נִרְאָה דְּבְשְׁמֹן שֶׁל חוּל שְׁיַעְרוּ וְע' תוּס' ז"ל בַּד"ה אֵין עֲנִיּוֹת: ע"ב גְּמָרָא אֲמַר
אַבְיֵי ה"ק מְעָרְבִין יִינֵן אִם נִתְּעָרַב סְלַתָּן וְשְׁמֹן פִּירַש"י ז"ל דְּבַנְסְפִי פְּרִים וְאֵילִים מְעָרְבִין
לְכַתְּחִלָּה יִינֵן אִם כְּבָר נִתְּעָרְבוּ סְלַתָּן וְשְׁמֹן דְּהוּאֵיל וְהַתְּחִיל לְעָרַב לִיכָּא מִשּׁוּם לֹא יַעְרַב
חַלְבִּים וְאֵין זֶה דְּקִדּוּק דְּאִטּוּ אִם עֲבִיד אִיסוּרָא יַעֲשֶׂה עוֹד אֱלָא ע"כ לִיכָּא בֵּינֵן אִיסוּר

תערוכות חלבים פינו דלאו לאישים הוא אלא משום גזירה שמה יערב השמן והסלת ואם פבר נתערבו תו לא גזרינו ומותר לערב יינו וכמ"ש רש"י לקמן אבל אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים אפילו היכא דנתערב סלתן ושמןן והאי נתערב סלתן כו' היינו לאחר שפלל אלו לעצמן כו' דכשר תערוכות כבשים דפרים ג"כ אפ"ה אין מערבין יינו והיינו דתנו במתניתין דפרים ואילים מערבין לכתחלה אבל אין מערבין נסכי כבשים בנסכי פרים אפילו דין וצ"ל הטעם דאסור לערב יין כבשים ופרים משום דאין שוין בשיעורן אין לערבן לכתחלה אבל בדיעבד נודאי פשר דבכלל עולין הוא ואין מבטלין זא"ז ולא נתבאר אסור זה מנ"ל פינו דליכא אסור תערוכות חלבים בחלבים פינו אפילו שוין בשיעורן מאי הוי וצ"ל דאסור זה מסבא היא פינו דאין שוין בשיעורן אין לערבן לכתחלה.

ופריה הש"ס וינו לכתחלה לא והתניא בד"א בסלת ושמן אבל יין מערבין אפילו לא נתערב סלתן ופירש"י דבד"א קאי אנסכי כבשים ופרים דתנו במתניתין דאין מערבין אבל יין מערבין ולפי"ז קשה בתרתי דלמאי דס"ד בכבשים ופרים אפילו נתערב סלתן אסור לערב יינו לכתחלה ובברייתא תני דמערבים לכתחלה אפילו לא נתערב סלתן ואפילו כבשים ופרים ומשני אלא אמר אביי היכא דהוקטר סלתן כו' מערבין יינו לכתחלה היכא דלא הוקטר אם נתערב סלתן מערבין נמי יינו ואם לאו אין מערבין דילמא אתי לערוכי סלתן ושמן ופירש"י היכא דהוקטר סלתן של פרים ואילים כו' מזה משמע דבכבשים ופרים אפי' הוקטר סלתן אין מערבין וזה דלא כמש"כ לעיל דמברייתא מוכח דאפילו כבשים ופרים מערבין יינו לכתחלה ואם נתערב סלתן מערב נמי יינו פירש"י דתו ליכא למיגזר דילמא אתי לערוכי שהרי פבר מעורבים הם והא דקתני ברייתא אבל יין מערבין היינו אם הוקטר סלתן ושמןן והא דקתני מציעתא אבל אין מערבין היינו בשלא נתערבו סלתן ולפי ג' נוסחא זו סלקא מסקנא דאם הוקטר או נתערב סלתן מערבין אפילו יין כבשים ופרים והא דתנו אין מערבין בנסכי כבשים ופרים היינו אם לא הוקטר וגם לא נתערב סלתן אבל פרים ואילים מערבין יינו אפילו לא הוקטר סלתן ולא נתערב וכדתנו מערבין נסכי פרים ואילים והא דלא גזרינו בפרים ואילים דילמא אתי לערוכי סלת י"ל דבפרים ואילים דכשר גם נתערבו לא גזרינו דילמא אתי לערוכי אבל בכבשים ופרים דפסול אם עירבן קודם בליה גזרינו פינו נמי דילמא אתי לערוכי סלתן ושמןן אלא דלפ"ז קשה לשון רש"י ז"ל שכתב דילמא אתי לערוכי דאסור שלא יערב חלבים בחלבים ולפ"ז אפילו בפרים ואילים שייכא הך גזירה דהא בהו ג"כ איכא הך אסורא שלא יערב חלבים ומ"מ פשטא דשמעתא אתי שפיר לפי ה"ל דר' יוחנן אמר דאם נתערבו קאמר ופריה הש"ס מדקתני בסיפא ונתערבו ש"מ דרישא לכתחלה קאמר ורצה אביי לקיים דברי ר"י דאם נתערבו סלתן מערבין יינו לכתחלה וזה שכתב רש"י ז"ל הואיל והתחיל להתערב אין בו משום לא יערב בדיוק פתב פן ואם לא אסור שלא יערב גם פינו ולהכי אם לא נתערב סלתן אפילו בפרים ואילים אסור לערב יינו ופריה עלה בברייתא דתני בד"א דאין מערבין נסכי כבשים ופרים בסלת ושמן אבל יין מערבין אלא דאפילו לכתחלה מערבין יינו אפילו כבשים ופרים ומסיק אלא אמר אביי דהא דתנו מערבין נסכי פרים ואילים היינו אפילו לא נתערבו ודלא כר' יוחנן ואם הוקטר סלתן ושמןן או שפבר נתערבו סלתן מותר לערב אפילו בכבשים ופרים דביין ליכא משום לא

יערב כו' והיינו דמניא בפרייתא דנין מערבין לכתחלה וקא דתנו במתניתין אבל אין מערבין נסכי פרים וכבשים היינו בשלא נתערבו סלתן ומשום גזירה דילמא אתי לערובי כו' וכן ביאר הלח"מ ו"ל שיטת רש"י ו"ל.

וי"ל עוד דרף אחר בשיטת רש"י ו"ל דמתני' אמרה מערבין יינן אם נתערב סלתן אבל לכתחלה לא אפילו בפריים ואילים וקא דתנו אבל אין מערבין נסכי כבשים ופריים היינו בלא נתערבו דליפא למימר בהו אם נתערב סלתן דתערובות פוסל בהם קודם בליילה וקא דתני בפרייתא דמערבין יין לכתחלה אפילו בכבשים ופריים היינו פשהוקטר סלתן פבר וזש"כ רש"י ו"ל היינו בשלא נתערבו פ"י דלא שייכא בין תערובות או י"ל דצ"ל היינו בשלא הוקטר סלתן ושמן ובריייתא מייירי פשהוקטר סלתן ובזה מערבין אפילו בפריים וכבשים פמבואר בתוספתא במכילתין דבד"א קאי אכבשים ופריים אבל אם לא הוקטר סלתן יש חילוק דבפריים ואילים דכשרים בתערובות אפשר לערב גם יינן אבל בכבשים ופריים דפסול בתערובות אין מערבין יינן וכל הני פירושא לא שייכא אלא אם נאמר דיש חילוק בתערובות בין פריים ואילים לכבשים ופריים דבפריים ואילים כשרים אפילו נתערבו קודם בליילה וכבשים ופריים פסולין קודם בליילה.

אבל מדברי הרמב"ם ו"ל נראה דליפא שום חילוק בתערובות שמן וסלת בין פריים ואילים ובין כבשים ואילים וקודם בליילה בשניהם פסול ולאחר בליילה בשניהם פשר וא"כ אין לפרש קא דתנו דנסכי פריים ואילים מערבין וכבשים ואילים אין מערבין היינו בלא נתערבו דנקא דמ"ש בפריים ואילים לא גזרינן דילמא אתי לערובי ובכבשים ופריים גזרינן פנין דחד דינא להו איסור שלא יערב לכתחלה וקודם בליילה בשניהם פסול אלא ע"כ קא דאין מערבין בכבשים ופריים אפילו בנתערבו וכן מבואר בדברי הרמב"ם ו"ל וכמ"ש הכ"מ ו"ל שם אלא דקשה לפ"ז מנ"ל להש"ס קא דבפריים ואילים אין מערבין יינן אם לא נתערב סלתן קא ליפא לזה שום הכרח לא ממתניתין ולא מבפרייתא וצ"ל דמשמע ליה להש"ס קא מדתנו סתמא מערבין נסכי פריים בנסכי אילים וקא דתנו בפירוש מערבין יינן משום דלא הותר תערובות יין אלא אם נתערב גם סלתן ושמן וע' תוס' ו"ל במתניתין שהשיג על הכ"מ ו"ל שפכת פדעת הרמב"ם ו"ל דסיפא דמתניתין אם עד שלא בלל פסול קאי נמי אנסכי פריים ואילים והוא ו"ל כתב דדוקא באינו שוין הוא דפסול ומשום דבולעות זו מזו ולא הבנתי דטעם פסול זה הוא משום דאין ראוי לביילה וכמ"ש התוס' ו"ל ודברי הרמב"ם ו"ל מבוארים בדברי הכ"מ ו"ל דבשוין נמי פסול אם נתערבו קודם בליילה וכן מבואר דבריו בפ"י המשנה ע"ש ודוק היטיב בכל הנה"ל וע' מ"ש בנבחים פירק התערובות בדברי הרמב"ם ו"ל בפ"י משנה סנפה עירה שלמים לתוך של יין ע"ש ולשון הש"ס דילמא אתי לערובי סלת לכתחלה משמע דקאי גם אפריים ואילים דאין אסורין לערב אלא לכתחלה שם גמרא אמר ר"י אשם מצורע כו' שאם אתה אומר פן פסלתו כו'.

יש לדקדק אטו אם הקריב זבח בלא נסכים הזבח נפסל דקא מביא אדם נסכו למחר ואם עבר ולא הביא פלל גם פן הזבח וכ"ת משום דאינו ראוי לביילה קא אשפחן דנכרי מביא זבח בלא נסכים לחד תנא וכשר הזבח אע"ג דאינו ראוי לנסכים ונראה דקא דאמר שאם כו' פסלתו אין הפסול משום נסכים אלא ה"ק אם אתה אומר דאינו מביא נסכים הרי

דחיתו משמו הראשון וא"כ פסול הוא ולא תזי להקרב אלא פיון דכשר להקרב עדין שמו עליו וצריך להביא עמו נסכים פדינו והינו דקאמר בתמיד בלא ב' גזירי' ג"כ שאם כו' פסלתו ומאיזה טעם יפסל התמיד בלא ב' גזירי' והיכן מצינו דשייכין אהדדי ואבני דמסיק אה"נ פבר הק' התוס' ו"ל מכבשי' בלא לחם ולפי' הנ"ל ניחא דלענין לחם דמתקדש בשחיטה ואינו נשחט שלא לשמו לא מיקדש לחם דאין הלחם מתקדש אלא בכבשי חובה או תוד' חולבה וביין דאין עליהם שם חובה א"א להביא לחם עמהם ושפיר קרבו בלא לחם אבל כל הני דשמעתין ס"ל לאבני פיון דאפשר להביא עמו נסכים צריך להביא בשמו הראשון וכן שני גזירין עם התמיד וגם אבני מודה לסברא זו דיקרב לנדבה אבל מ"מ כל שאפשר לקיים שמו עליו צריך לקיים ודו"ק: דף צ גמרא ר"ע סבר מדות הלח כו' מדת היבש לא נמשחו כל עיקר.

פירש"י לפיכך מה שבפנים בכלי קדושת פה הוא דקדוש דלא צריך ליה לא מקדש לפיכך בירוצייהו חול עכ"ל משמע מד' דבירוצי יבש הם חולין גמורים וכבר פתבתי לעיל דנראה לי דבירוצי לח קדש היינו דקדשינהו כ"ש קדושת הגוף ובירוצי יבש חול דאין עליהם קדושת הגוף אבל לא שיהי' חולין לגמרי והא דמשמע דבירוצי יבש חול אבל שבפנים קדש לאו משום קדושת פה אלא דע"כ מתקדש אח"כ כשנבלל עם השמן כא' לקמוץ דאז נודאי מתקדש קדושת הגוף.

ויש לדקדק למאי דאמר ר"ח לעיל דף ח' דאין השמן מתקדש בלא סלת ולא סלת בלא שמן ולג נמשח ללוג של מצורע ועשרון למנחת חוטא א"כ אמאי ביצורי לח קודש הא אינה פלי מדדשן אע"פ שנמשחו דאין מקדש השמן בלא הסלת ולג מצורע לא שכיח ועיין תוס' לעיל שם דף ח'.

ועוד צריך לדקדק לר"ע עשרון דמנחת חוטא עי"מ הוא מתקדש פיון דכלי יבש לא נמשחו כלל וי"ל דע"י קמיצה הוא מתקדש אלא דתינח מנחת חוטא של ישראל אבל של כהן דליכא קמיצה מא"ל וכ"ז צ"ע: שם גמרא וכי נעקר מאי הוי גברא למאי דצריך כו'.

נראה מפשטיה דהש"ס דלא פריה אלא לר"י דאמר דלהכי קדשי בירוצין פיון שיהיה בתוף כ"ש ואח"כ נעקרו וע"ז פריה פיון דצריך דעת א"כ אפילו היה בכלי ונעקרו לא קדשי דגברא למאי דצריך מכונן אבל לת"ק דאמר דכלי הלח נמשחו מבחוץ ג"כ היינו פדי לקדש הבירוצין ג"כ פיון דדרה לא להיות בירוצין וזה חשיב לדעת אבל לא כן הוא דעת הרמב"ם ו"ל שכתב לגזירה זו דשמה יאמרו מוציאין כו' גם למ"ד דנמשחו מבפנים ומבחוץ ולפ"ז צ"ל דפליגי גם בזה אי לח נעקר דבשלמא אם נאמר דלת"ק קדשי בירוצין מה"ת א"ש דת"ק נמי מודה דלח נעקר מבפנים אלא דלא סגי בהכי משום דס"ל כ"ש אין מקדשין אלא מדעת וגברא למאי דצריך מכונן אבל אי לת"ק ג"כ איצטרך להאי סברא א"כ אמאי לא סגי להו בטעמיה דר' יוסי משום דלח נעקר ולמה להו למימר דנמשחו מבחוץ אלא ע"כ צ"ל דס"ל דלח ג"כ לא נעקר וזה מחלוקת במציאות ובעיקר הך סברא דנמשחו מבחוץ צ"ל אע"ג דלדורות עבודתן מחנכתו וליכא משיחה מ"מ פיון דציונותה התורה לקדש פלי הלח מבחוץ ג"כ פדי שיקדשו גם מבחוץ ה"נ לדורות דהעבודה מחנכת מתקדשת מבפנים ומבחוץ וע' לעיל דף נ"ז ע"ב בתוס' ד"ה ר' יאשי': שם תוס' בד"ה שלמי חגיגה כו'.

הוּי מְצִי לְמִינְקֻט כְּבִשֵׁי עֲצָרֶת כּו' וּל"נ דְּלִכְבְּשֵׁי עֲצָרֶת לֹא צָרִיךְ קָרָא דְּהוּי כְּמוֹ מוֹסְפֵי צְבוּר שְׁנֵאֲמַר בְּהוּ נְסֻכִים וְכֵן בְּכַבֵּשׁ הֵבֵא עִם הַעוֹמֵר נֶאֱמַר בּוֹ נְסֻכִים וְכִי אֵינְךָ צָרִיךְ קָרָא לְעוֹלֹת רֵאִיָּה וְשִׁלְמֵי חֲגִיגָה דְּלֹא הוּי קָרְבַּן צְבוּר וּבְאִין חוֹבָה וּק"ל: דָּף צֵא גְמָרָא וּמ"ש מֵאִיל גְּזִיר סד"א הֵתֵם תְּרֵי מִינֵי פִי' דְּבִאִיל גְּזִיר כְּתִיב בְּהִדְיָא מְנַחֹת וְנְסֻכִים בְּפִרְשָׁה נְשֵׂא.

אֵלָּא דְּקִשָּׁה לִי קִצֵּת הָא דְּאֲמַרִּינּוּ מִשְׁמַע לְהִבִּיא אֶת אֱלוֹ אֲבִיא שְׁעִירֵי חֲטָאֵת כּו' דְּנִרְאָה מְזָה דְּלֹא אֵינְךָ צָרִיךְ לְמַעוּטֵי שְׁעִירֵי חֲטָאֵת אֵלָּא אַחַר שְׁרִיפָה עוֹלֹת רֵאִיָּה דְּבִאָּה חוֹבָה בְּרִגְלָה הָא בְּלֹא"ה אֵינְךָ צָרִיךְ לְמַעוּטֵי דְּהָא חוֹבוֹת צְבוּר שְׁל רִגְלָה וְנִדְּאֵי טְעוּנִין נְסֻכִים כְּמִש"נ בְּהֵם וְה"א דֵּה"ה שְׁעִירֵי חֲטָאֵת וּצ"ל דְּמִקְרָאֵי דְּפִרְשֵׁת מוֹעֲדוֹת מִשְׁמַע דְּלֹא נֶאֱמַר נְסֻכִים אֵלָּא בְּעוֹלוֹת דְּעֲלִיָּהֶם נֶאֱמָרוּ וּבְתֵר הֵכִי כְּתִיב וְשְׁעִיר חֲטָאֵת כּו' אֲבָל הֵכֵא דְּמִרְבִּי מִבְּמוֹעֲדֵיכֶם כֹּל הֵבֵא כְּמוֹעֲדֵיכֶם הָא דְּגַם שְׁעִירֵי חֲטָאֵת אֵינְךָ צָרִיךְ וְאֵינְךָ צָרִיךְ לְמַעוּטֵי וְהָא דְּאֲמַרִּינּוּ יָכוֹל כֹּל הָעוֹלָה לְאִישִׁי אִפִּי' מְנַחָה טְעוּנֵי נְסֻכִים ג"כ קִשָּׁה קִצֵּת דְּהָא נֶאֱמַר אַחַר וְעֵשִׂית' אִשָּׁה כּו' וְהִקְרִיב כּו' מְנַחָה עֲשָׂרוֹן סֶלֶת וְיִין כּו' וְאִם הִבִּיא מְנַחָה אִשׁוּ צָרִיךְ לְהִבִּיא מְנַחָה לְמְנַחְתּוֹ זֶה לֹא מְסַתְּפֵר וִי"ל דְּאֵי לֹא כְּתִיב עוֹלָה ה"א דְּוְהִקְרִיב קמ"ל דְּמְנַחָה ג"כ טְעוּנֵי נְסֻכֵי יִין: שְׁם תּוֹס' בּד"ה וְכֹל הַזְּבָחִים שְׁנִזְבָּחוּ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹן כּו'.

ע' בּד' שִׁכ' דְּלֹא אֵינְךָ צָרִיךְ לְהֵא דְּבִלֹא"ה פְּשִׁיטָא דְּבַעֵי נְסֻכִים שְׂאֵם אַתָּה אֹמֵר כֵּן פְּסִלְתּוּ וּל"נ דְּנִדְּאֵי אֵינְךָ צָרִיךְ קָרָא גַם לְשִׁלְא לְשִׁמּוֹ בְּהָא מֵאֵי דְּצָרִיךְ לְרִבּוּיָא כֹּל הֵנִי מְפָלֵל וּפְרִט הוּא מְשׁוּם דֵּה"א הֵנִי דְּבִאִין שְׁלֹא בְּחוֹבָה אֵלָּא מִכַּח קְדָשִׁים הֵן בְּאִין כְּמוֹ וְנִלְד וּתְמוּרָה דְּהוּי מוֹתֵר קְדָשִׁים וְאִשְׁם שְׁנִימֵן לְרַעֲבֵי' דְּקָרֵב עוֹלָה וְעוֹלָה הֵבֵאָה מִן הַמוֹתְרוֹת דְּכֹל הֵנִי לֹא עֵינְךָ קְדָשִׁים הֵם אֵלָּא מוֹתֵר קְדָשִׁים וְה"א דְּאִין טְעוּנִין נְסֻכִים וְה"נ זְבָחִים שְׁנִזְבָּחוּ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹן כֵּינּוּ דְּלֹא עָלוּ לְבַעֲלִים הוּי כְּבֵא מִן הַמוֹתֵר וְלֹא בְּעֵי נְסֻכִים וְלֹא שְׁיִיךְ לְמִימַר הֵךְ סְבָרָא שְׂאֵם אֵי אַתָּה אֹמֵר כֵּן פְּסִלְתּוּ אֵלָּא בְּאִשְׁם שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ שְׂאֵם לֹא יִבִּיא נְסֻכִים הֵינּוּ מְשׁוּם דְּלֹא פְּמִילְתִּיהָ קָאֵי וְא"כ אַתָּה פּוֹסְלוֹ אֲבָל אֵי נִימָא דְּכֹל שְׂאִין עֵינְךָ חוֹבָה אִינוּ טְעוּנֵי נְסֻכִים אִין אַתָּה פּוֹסְלוֹ בְּזָה אֵלָּא כֹּל קְרִבּוּת הֵבֵאִין מִן הַמוֹתְרוֹת אִין טְעוּנֵי נְסֻכִים לְהֵכִי אֵינְךָ צָרִיךְ כֹּלֵל וּפְרִט לְרִבּוּת דְּהֵנִי נְמִי טְעוּנִים נְסֻכִים וְעוֹלָה הֵבֵאָה מִן הַמוֹתְרוֹת פִּירִש"י ז"ל הֵינּוּ הָא דְּאֲמַרִּינּוּ לְעִיל דְּמִמוֹתֵר נְסֻכִים לְקִיץ הַמְזַבֵּחַ וּבְזָבָחִים דָּף ק"ג אֲמַרִּינּוּ הֵתֵם עוֹלֹת אִישׁ פְּרִט לְעוֹלָה הֵבֵאָה מִן הַמוֹתְרוֹת דְּאִין עוֹרָה לְכַהֲנָיִם וּפְרִיף הֵנִיחָא לְמ"ד מוֹתְרוֹת לְנִדְּבַת צְבוּר אֲזִלִּי אֵלָּא לְמ"ד מוֹתְרוֹת לְנִדְּבַת יַחִיד אֲזִלִּי מֵאֵי א"ל וְלֵד' רִש"י הֵבֵאָה מִמוֹתֵר נְסֻכִים מִקְרִי נְמִי עוֹלָה הֵבֵאָה מִן הַמוֹתְרוֹת בְּזָה כ"ע מוֹדוּ דְּלְצְבוּר אֲזִלִּי לְקִיץ הַמְזַבֵּחַ דַּע"כ לֹא פְּלִיגִי אֵלָּא אִם בָּא מִמוֹתֵר אִשְׁם דְּאִיכָא תִּנְא דַּס"ל דְּנֶאֱמָרָה הִלְכָה שְׁיִקְרֵב עוֹלָה לְשִׁם בְּעָלִיו אֲבָל מוֹתֵר נְסֻכִים דְּתִנְאֵי ב"ד הוּא שְׁיִבִּיאֵי מְזָה עוֹלָה לְקִיץ הַמְזַבֵּחַ הֵינּוּ עוֹלֹת צְבוּר וְאִם כֵּן נִימָא דְּעוֹלֹת אִישׁ אֲתִי לְמַעוּטֵי עוֹלָה הֵבֵאָה מִמוֹתֵר נְסֻכִים אֵלָּא וְנִדְּאֵי לֹא מִקְרִי עוֹלָה הֵבֵאָה מִן הַמוֹתְרוֹת אֵלָּא הֵבֵאָה מִמוֹתֵר חֲטָאֵת וְאִשְׁם דְּיִקְרֵב עוֹלָה דְּלֹא עֵינְךָ קָרְבַּן הוּא בְּהָא קָאֲמַר דְּאִימְעִיט מְעוֹלֹת אִישׁ אֲבָל מוֹתֵר נְסֻכִים עוֹלָה הֵבֵאָה מֵהֵם הוּי כְּתַחֲלֵת קָרְבַּן וְאִין לְמַעַט מְעוֹלֹת אִישׁ וְה"נ דְּכּוֹנְתָא דַּע"כ לֹא אֵינְךָ צָרִיךְ לְרִבּוּיָא מְפָלֵל וּפְרִט אֵלָּא הֵבֵאָה מִמוֹתֵר חֲטָאֵת וְאִשְׁם דְּלֹא עֵינְךָ קָרְבַּן הוּא אֵלָּא בָּא מִמוֹתֵר קָרְבַּן אַחַר אֲבָל הֵבֵאָה מִמוֹתֵר נְסֻכִים לֹא צָרִיךְ לְרִבּוּיָא אֵלָּא הוּי כְּנִדְּבַת צְבוּר לְקִיץ הַמְזַבֵּחַ דְּנִדְּאֵי בְּעֵי נְסֻכִים וְרִש"י ז"ל נִרְאָה שְׁפִי' כֵּן דְּאֵי עוֹלָה

הבאה מן המותרות היינו ממותר חטאת ואשם א"כ היינו אשם שניתן לרעי' ואמאי תני לה בתרתי אבל בנבחים שם לא משמע הכי ודוק: שם גמרא ככה תעשו לאחד כו' אבל בבת אחת תסגי ליה בנסכים דחד קמ"ל וקשה קצת כל הני קראי דלעיל למה פיון דכתיב כמספר נסכים ומספר הנסכים כמספר הקרבנות וצ"ל דלא הוי ידעינו אינה מספר קאמר קרא אי מספר פרטי אי מספר כללי כל נדר או נדבה או כל שם עולה ושלמים וק"ל: לעיל גמרא סד"א הואיל ואיפא לחד בהדה לא תיבעי נסכים ע' רש"י ז"ל בחנומש שפי בעולה ושלמים דנזיר שניאמר בו ומנחתם ונספיהם משום דיצא מן הכלל שאר שלמים לדון בדבר החדש דטעון לחם להכי צריך להחזירו לכללו לנסכים וא"כ י"ל הכי גבי תודה ג"כ דיצא לדון בדבר החדש ועיין תוס' נבחים ד' מ"ט וכמש"כ שם ולקמן יתבאר עוד בזה: שם גמרא ועדיין איני יודע אם טעונה נסכים כו' ת"ל ויין לנסף משמע דלא איצטריך קרא ביין לנסף אלא לרבות חטאת ואשם מצורע לנספי יין אבל מנחה בגופיהו כתיב ושלשה עשרונים סלת כו' ומרבי נמי עולת מצורע והיינו משום דבאה חובה כ"ד דלאו בכלל נדר ונדבה היא ואפילו עולה אינה טעונה נסכים להכי אתי קרא על העול' או לנבח לרבות כל קרבנות מצורע לנסכים ומאי לנבח איתרבי חטאת ואשם של מצורע ופריך הש"ס ואימא את לרבות חטאת ואשם נזיר.

ולפי הנ"ל לכאורה מסתבר טפי לאוקמי קרא דיין לנסף למצורע דמנחה כתב בגופיה ואתי קרא דיין לנסף לרבות דטעונין נמי נספי יין אבל חטאת ואשם נזיר דמנחה נמי לא כתיב בהו מנ"ל לרבות בהו נספי יין והתוס' ז"ל ע"ב בד"ה אימת חטאת ואשם נזיר כתבו דלהכי פריך מהני משום דאית בהו מנחה ואין זה מוכן ובמצורע הוא דמנחה נאמר בגופיה אבל בחטאת ואשם נזיר צריך לרבות בהו מנחה ונסכים ונראה דכנוונתם אתרונניהו דלא פריך מחטאת ואשם דעלמא ולא מוקי' לקרא אלא או במצורע או בנזיר היינו משום דבמצורע אית בהו מנחה דנאמר בגופיה נזיר משום דדמי לנדבה ושלמים הם ואיפא למימר דקרא אתי להכי ולהכי ושלמים נאמר חטאת ואשם נזיר ומשם לא ס"ד כו' איל בכלל הי' אבל בעולתו ושלמיו איצטריך קרא דמנחתם ונספיהם משום דהוי חובה דייחיד ולא שמעינן מעולת ראיה וכדאמרין לקמן לענין אילו של אהרן וא"כ אין אנו צריכין למש"כ רש"י ז"ל בחנומש דלהכי צריך קרא דמנחתם כו' משום דיצא לדון בדבר החדש אלא בלא"ה איצטריך משום דכלל לא נאמר אלא נדר ונדבה אבל עולה ושלמי חובה לא הוי ידעינו להכי איצטריך קרא בצבור כמו עולת ראיה ושלמי חגיגה מקרא דאי במועדיכם ושלמי חובה דייחיד כמו עולה ושלמי נזיר ועולת מצורע ועולת יולדת מהני קראי דדרשינן להו והא דלא ילפינן להו חד מחבריה י"ל דמעולת מצורע לא מצינו למילף עולת נזיר ויולדת דשאני מצורע דחטאת ואשם דידהו נמי בעי נסכים ומעולת נזיר לא ילפינן לכולהו דשאני נזיר דדמי לנדבה ומעולת יולדת נמי ע"כ איפא אינה סברא דלא מצינו למילף עולת מצורע מינה כדמשמע מהא דפריך ואימא עולת יולדת ולא עולת מצורע וי"ל דמצורע חוטא הוא.

ומ"מ יש לדקדק בפירכת הש"ס ואימא עולת יולדת ולא עולת מצורע פיון דאי למנבח מרבי אפילו חטאתו ואשמו לנסכים כ"ש עולתו דבעי נסכים ואפ"ל דבאמת הכי פריך אמאי לא מיקרי יותר לעולת יולדת דלעולת מצורע לא בעי קרא דאיפא למילף בק"ו מחטאת ואשם ומשני דעולת יולדת מסיפיה דקרא נפקא וע"כ עולה דרישא לעולת

מצורע אתי ומילתא דאתיא בק"ו טרח וכתב לה קרא ורְבָא מְשַׁי אִיזְהוּ דְבַר שְׁצָרִיף
שְׁלֵשָׁה רִיבּוּיָן זֹו מְצוּרַע וּא"כ בלא"ה ע"כ אתי קרא לעולת מצורע וכל ג' ריבויין בחד
ענינא אַבְל בְּנִזִיר לֹא צָרִיף אֶלְא ב' רִיבּוּיָם לְחֻטָּאת וְלְאִשָּׁם וְלְעוֹלַת יוֹלְדַת חַד רִיבּוּי
ומש"כ רש"י ו"ל דלנזיר צריף ד' ריבויים אינו מוכן דלעולה ולשלמים לא צריף קרא
דבהדיא פתיב בהו ומנחתם כו' וע"פ הג"ל א"ש נמי הא דאמרינן באילו של אהרן ומ"ש
מעולת יולדת ולא קאמר מעולת מצורע או נזיר היינו משום דמהני לא שמעינן דבמצורע
אפילו חטאת ואשם טעונים נסכים ונזיר דמי לנדבה ועיין ילקוט שלח דמיתי בשם ספרי
זוטא דיליף דתמיד טעון נסכים מאו במועדדיכם ולא הבנתי דבתמיד וכל המוספים כתב
בהדיא נספיהם בפרשת מועדות ודו"ק: ע"ב תוס' בד"ה דמיתי ומתי כו'.

האריכו לפרש לבר פדא דפלגס ספק הוא אם פכש אם איל מיתי יין ד' לוגין ומתנה אם
איל הוא הרי נסכיו ואם פכש הוא ג' לוגין הם נסכיו והלוג הרביעי נדבה ואע"ג דאין
מתנדבין לוג הקא בצירוף הג' לוגין שרי דהוי ד' פנספי איל והקשו לר"ט דאמר לאישים
היכי מתני ותי' דאם מפרש לספלים גם ר"ט מודה ודברי' ו"ל תמוהין דלא אשכחן תנאי
דפליגי ביין אי לספלין אי לאישים ושמן כדברי ר"ט לאישים גרסינן וכדמוכח שמעתא
שם בזבחים.

וכבר העיר בזה הגאון מוהרי"פ בהגהותיו ושמואל הוא דאמר הכי שם המתנדב יין
מזלפי על האישים ויליף מקרא ביין לנסף תקריב ואלויביה דשמואל משמע דמצנת נדבה
הוא דוקא לאישים בין בסתם בין במפרש וע"כ שמואל ס"ל בר"י דברים הוי ורבי'
רחמנא לנספי איל דאליביה א"א להתנות והא דתנו הקריבו מביא עליו כו' משמע דחזי
להקרבה ובשלמא לב"פ דאמר ספיקא הוי א"ש דממ"נ חזי להקרבה בין איל ובין פכש
הוא אלא לר"י דאמר ברי' הוי ולא פכש ולא איל הוא אמאי חזי להקרבה כלל הא לא
מצינו בקרבנות אלא או פכש או איל ולא פוקי ידי חובה ונדאי לא חזי אלא אפילו בנדבה
ופי' הרי עלי להביא פילגס מנ"ל דיקריבנו פינן דלא מצינו פיוצא בו בקרבנות ומידי
דהוי אתחלת הציהוב שפזזה ושפזזה דפסול לגמרי אי ברי' הוא לא גדול ולא קטון ונהי
דיש לחלק דתורים ובני יונה תרי מיני הוא ולא הוכשר אלא זה בקטנים וזה בגדולים
ותחלת הציהוב לא חזי לשניהם אפי' אם אמר הרי עלי להביא מתחלת הציהוב אבך
פילגס דמין אחד הוא אפילו לאו פכש ואיל הוא לאו מומי הוא לפוסלו מהקרבה בתורת
נדבה אבך מנ"ל הא פינן דלא אשכחן בקרבן אלא או פכש או איל וי"ל דמהא גופא
דמרבינן מאו לאיל לנספי איל שמעינן מהא דחזי להקרבה אבך קשה לזה לבר פדא דלא
דריש לקרא דאו לאיל להא ובחולין דף כ"ה מיבעי' לן אליביה אי כברי' נמי מספקא
ליה וא"כ הדק"ל היכי מיקרי בו ג"כ דילמא ברי' הוא וליכא קרא אליביה ואי מ"מ חזי
להקריבן בנדבה א"כ נסכים נמי יקרבו עמו לכל הפחות פנספי פכש ואמאי צריף להתנות
כולו בנדבה ואפ"ל דבאמת לב"פ אין להקריבן לכתחלה אלא אם עבר והקריבן צריף
להביא עמו נסכים ג"כ על תנאי דשמא פכש או איל הוא וחיוב בנסכים.

ובדברי הרמב"ם ו"ל יש פאן מקום עיון דבפ"ב מה' מעה"ק כתב למתניתין בפרה בסתם
דמבי' עליו נספי איל ולא הזכיר שום תנאי משמע דפסק כר' יוחנן דברי' הוי ומקרא
איתרבי לנספי איל ובפט"ז מה' הג"ל פסק לבעיא דמיבעי' לן בחולין באומר הרי עלי

עולה מן הפכּש או מן האיל והביא פּילגס ספּק הוא אם יצא ידי נדרו וזה ע"כ אליבא דבר"פ דאמר ספּק הוא דלר"י פשיטא דאינו יוצא פּדאיתא בּחולין ולב"פ הוא דמיבעי' לן אי לא הוי אלא ספּק פכּש ספּק איל ויוצא ידי נדרו או דילמא בּבּר' נמי מספקא ליה ולא פכּש ולא איל הוא ואינו יוצא ידי נדרו וא"כ הני תרי פּיסקי סתּרן אהדדי וכבר העיר בּזה הלח"מ ז"ל אלא דאיכא תו למידק לשיטת הרמב"ם ז"ל שפּתב לעיל דנסכי זין ג"כ אין מערבין וכמו שהארבתי לעיל בפּירקין ואפילו פּכר הוקטר סתּמן ושמן ודלא פּמשמעות לשון הכ"מ ז"ל שם בפ"י מה' תו"מ א"כ היכי מציי לאתווי אם פכּש הוא הא לוג אַחַד נדבּה פּינן דאסור לערב נספּי פכּשים ואילים כ"ש דאסור לערב נספּי פכּש בנספּי נדבּה וע' תוס' קדושין דף נ"ה ע"ב שפּתבו דאין להתנות נסכים חובה עם נדבּה משום דזה לספלים וזה לאישים וגם בזה העיר הגאון מוהרי"פ ז"ל דהא נגד סוגיא דשמעתין דלב"פ מייחתי ומתני וי"ל דכוננתם בקדושין דהוא דפריה הש"ס שם ודילמא אשם הוא ולא מציי לאתווי אליבא דשמואל הוא דפריה הכי דאמר זיין נדבּה פּא לאישים ואלביה תקשי דילמא אשם הוא אף זה נראה דלד' הרמב"ם ז"ל אסור לערב נספּי פכּש עם נספּי נדבּה ועוד נראה דאסור לערבן מטעם אחר דנסכי חובה אין טעון מלח ונסכי נדבּה טעון מלח פּמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל וכ"כ המשנל"מ ז"ל בפ"י מה' מעה"ק ואם פּן לשיטתו ע"כ ליכא למימר דפּילגס ספּק הוא ומביא נסכים על תנאי אלא ברי' הוא והדק"ל אמאי פּתב דספּק הוא אם יצא ידי נדרו.

ויש לדון עוד בהא דתנן מביא נסכי איל ואינו עולה מזבחו ופירש"י ז"ל אם נדר פכּש או איל אינו יוצא ידי נדרו עד שיביא פכּש ונדאי או איל ונדאי ובשלמא למ"ד ברי' הוי א"ש דאינו יוצא ידי נדרו דלא פכּש ולא איל הוא אבּל למ"ד ספּק הוא אמאי אינו יוצא ידי נדרו מספּק וצ"ל פּינן דאפּשר להביא ע"י תנאי חייב להביא אחר ולצאת ידי נדרו ונדאי אלא דהתיינח אם נדר איל אבּל אם נדר פכּש אמאי אינו יוצא ידי נדרו אפילו איל הוא דהוי פּנדר קטן והביא גדול דיצא והיה נראה דהא דאין עולה מזבחו היינו אם חייב פכּש של חובה דבזה אינו יוצא אלא בפכּש אבּל אפתי יש לדקדק פּבעיא דחולין דמיבעיא לן בּאומר ה"ע עולה מן הפכּש או מן האיל והביא פּילגס מהו ומאי איריא דמיבעיא ליה בּאומר או מן הפכּש או מן האיל הא מציי למיבעיא בּאומר מן הפכּש לחוד דאי ספיקא הוא יוצא ממ"נ דאפילו הוא איל יוצא ידי נדרו דהוי פּנודר קטן והביא גדול וכמבואר בדברי הרמב"ם ז"ל בפט"ז מה' מעה"ק אלא שפּמא ברי' הוא ולא יצא ידי נדרו ועוד דאפילו ברי' הוא אמאי לא יצא ידי נדרו פּינן דאם נדר מן הפכּש יצא אפילו באיל דונדאי לאו פכּש הוא משום דגדול חשוב יותר ה"ה פּילגס דחשיב גדול לגבי פכּש ואמאי לא יצא בו אע"ג דלאו פכּש הוא ולזה י"ל דאי ברי' הוא לא חזי להקרבה פּלל וכמ"ש לעיל ולהכי אינו יוצא ידי נדרו וכדמשמע נמי מהא דאמרין התם דאי ברי' הוא מתני' לכוליה בנדבּה אלמא דלא בעו נסכים פּלל ואי לכ"ע חזי להקרבה לנדבּה אפילו אי ברי' הוא אמאי לא ליבעי נסכים אלא ונדאי משמע דלמאן דס"ל דספיקא הוי ומספקא ליה פּכּר' לא חזי פּלל להקרבה ושפיר מיבעיא ליה אבּל אפתי בהרי עלי פכּש לחוד הוי מציי למיבעיא וכנ"ל לוי"ל דמיבעיא ליה אפילו לרבי דאמר קטן והביא גדול לא יצא ובהרי עלי פכּש לחוד ליכא למיבעיא אלא בּאומר הפכּשים או מן האילים.

אָבֵל הַרְמַבִּ"ם ז"ל שְׁפֹתַי דְּקָטָן וְהִבִּיא גְדוֹל יֵצֵא קָשָׁה לָמָּה פָּתַח לְהַדִּיף בְּעֵינָי בְּנוֹדֵר אוֹ מִפְּבֶשׂ אוֹ מֵאֵיל הָאֵל בְּנוֹדֵר מִפְּבֶשׂ לְחֹדֶר ג' כ" שִׁינֵי הֵךְ בְּעֵינָי דְּאֵי לָאוּ בְּרִי' הוּא יוֹצֵא וְאֵי בְּרִי' הוּא אֵינּוּ יוֹצֵא וְעוֹד קָשָׁה הַדְּבָר לֹמֵר דְּפִילְגָס לֹא חֲזִי לְהַקְרִיבָה לְכַתְחֻלָּה דַּא"כ אֲמַאי יָבִיא עֲמוּ נְסָכִים פְּלִל פִּינּוֹן דְּהוּי קָרְפֹּן שְׂאִינוּ רָאוּי וְאָסוּר לְהַקְרִיבוּ לְכַתְחֻלָּה וְכֵן צ"ע סְפִיקוֹ דְּבַר פְּדָא הֵיכָא מְסַפְקָא לִיהָ בְּכַבֵּשׂ הָא בְּכַבֵּשׂ פְּתִיב בֶּן שְׁנַתּוֹ וְלֹא יוֹתֵר וְכַדְמוּנִין שְׁעוֹת בְּקִדְשִׁים פְּדָאִיתָא בְּזִבְחִים דְּף ל"ה ע"ב וּבְאֵיל הוּא דְּאִיכָא לְסַפּוּקֵי אֵי בָּא לְכָלֵל אֵיל אוֹ לֹא וְאֵי לָאוּ אֵיל הוּא מְבִיא עָלָיו נְסָפֵי פְּבֶשׂ מְסַבְרָא פִּינּוֹן דְּלֹא בָּא לְכָלֵל אֵיל וַא"כ אֲפִילוּ בְּרִי' הוּא הֵינּוּ הֵךְ דְּלֹא בָּא לְכָלֵל אֵיל וּמִיָּדֵי פְּבֶשׂ יֵצֵא וְלָמָּה לֹא לִיבְעֵי נְסָכִים וְאַחַר כָּל הַגְּ"ל נִרְאֶה מִדְּבַרֵי הַרְמַבִּ"ם ז"ל דְּמְבִיא נְסָפֵי אֵיל בְּלֹא תְּנָאֵי וְהֵינּוּ כַר' יוֹחֲנָן דְּבְרִי' הוּי וַא"כ טוּבָא אֲמַאי פָּתַח לְבְעֵי דְחֻלְיִין בְּסַפִּיקָא הָא לְמ"ד בְּרִי' הוּי אֲמַרִּינוּ דְּלֹא מִיבְעֵי לִיהָ וּבְדַעְתּוֹ ז"ל הִי אֲפֹשֶׁר לֹמֵר דְּאֲפִילוּ בְּרִי' הוּא לָאוּ בְּרִי' אֲחֻרִּינָא הוּא אֲלֵא יֵצֵא מִכָּלֵל פְּבֶשׂ וְלְכָלֵל אֵיל לֹא בָּא וַא"כ אִיכָא לְסַפּוּקֵי פִּינּוֹן דְּזֶה גְדֵר אוֹ מִפְּבֶשׂ אוֹ מֵאֵיל ה"ה דִּינֵצָא בְּפִילְגָס דְּהוּי אֲמַצְעֵי בֵּין פְּבֶשׂ לְאֵיל פִּינּוֹן דְּאוּ מְזַה אוֹ מְזַה קְאָמֵר יוֹצֵא נְמִי בְּפִילְגָס שְׂאִינוּ לֹא זֶה וְלֹא זֶה אוֹ דִּילְמָא דְּנֹקָא פְּבֶשׂ אוֹ אֵיל קְאָמֵר אָבֵל לֹא פִּילְגָס אָבֵל סוּגִיָּא דְּשִׁמְעָתָא בְּחֻלְיִין לֹא אֲזִילֵי הֵכִי וְכֵן בְּאִידָךְ בְּעֵינָי בְּנוֹדֵר מִן הַתְּנָרִים אוֹ מִן בְּנֵי יוֹנָה וְהִבִּיא תְּחִלַּת הַצִּיְהוּב שְׂבֻזָּה וְשְׂבֻזָּה לִיכָא לְפָרוּשֵׁי הֵכִי דְּאֵי בְּרִיָּה הוּי פְּסוּלָה בְּשִׁנְיָהּ דְּלֹא בְּכָלֵל תּוֹרִים הֵם וְלֹא בְּכָלֵל בְּנֵי יוֹנָה וְע"כ צ"ל דְּמִיבְעֵי לִיהָ אִם פְּסוּלָה מִחֲמַת סָפֵק הוּא אוֹ בְּרִי' הוּי וְהוּי פְּסוּל וְנֹדָאֵי וְעֵי תוֹס' ז"ל שֶׁם בְּחֻלְיִין שְׁפֹתָבוּ דְּבִהְבָּאָה לְחֹדֶר יֵצֵא יְדֵי גְדֵרוֹ וְלִדְיָדֵי צ"ע פִּינּוֹן דְּלֹא חֲזִי לְהַקְרִיבָה הֵיכִי יֵצֵא יְדֵי גְדֵרוֹ דְּהָא בְּאוּמֵר הָרִי עָלֵי חֲזִיב בְּאַחֲרֵיּוּתָהּ אֲפִילוּ נֶאֱבְדָה בְּעֶזְרָה פִּינּוֹן שְׂלֵא הַקְרִיבָה וְעֵדִינּוּ דְּבְרֵי הַרְמַבִּ"ם ז"ל אֵינּוּ בְּרוּרִים אֲצִלֵי וְצ"ע וְעֵינּוּ לְקַמְן ד' ק"ו דְּמוּקֵי לָהּ בְּפִלּוּגְתָא אֵי מוֹתֵר לְעַרְב חוּבָה בְּנֻדְבָה וְשֶׁם יתְבָאָר בַּס"ד: דְּף צב תוֹס' בַּד"ה הַשּׁוּוֹ כו' וַא"ת לְוִיִּם בְּמָה מִתְּפָרִים כו' אֵין קוֹשְׂיָא זֹו מוּכְנָת בְּגִמְרָא עֲרוּכָה הִיא שֶׁם בַּפ' הַזְּרוּעַ דְּהָאֵי תְּנָאֵי ס"ל דְּלוּיִם לֹא עֵיקְרוּ עִם וְלִהְכִי מִיבְעֵי לִיהָ יְכַפֵּר אֵלוּ הַלְוִיִּם ע"ש וּבְשִׁבּוּעוֹת בִּיָּאָרוּ קוֹשְׂיָתָם ע"ש: שֶׁם גְּמָרָא הֵפֵר טְעוֹן סְמִיכָה כו'.

וּפְרִיף הַש"ס אֲהַדְדֵי הֵנִי בְּרִיָּתוֹת וּמְסִיק דְּהֵכִי מִתְרַצָּא ר"י יְלִיף מִהֵפֵר דְּשְׁעִירֵי עו"ג אֵין טְעוֹן סְמִיכָה וְר"ש אָמֵר דְּשְׁעִירֵי עוֹבְדֵי גְלוּלִים טְעוֹנִים סְמִיכָה מְרַבּוּיָא דְּעַל רֹאשׁ הַשְּׁעִיר דְּכַתִּיב בְּשְׁעִיר נְשִׂיא וְאִיצְטְרִיף מִיַּעוּטָא דְּהַחֵי.

שְׂלֵא נֶאֱמַר דְּסְמִיכוֹת שְׁעִיר עוֹבֵד גְלוּלִים הוּא בְּאֵהָרֵן וְצ"ל דְּהָא דְּאִיצְטְרִיף לְמַעוּטֵי שְׂלֵא יָהּ בְּאֵהָרֵן מְשׁוּם דְּה"א דְּמִיַּעוּטָא דְּהֵפֵר אִימְעֵיט שְׁעִיר עוֹבֵד גְלוּלִים דְּאֵין סְמִיכָתוֹ בְּזִקְנִים אֲלֵא בְּאֵהָרֵן וְכַדְתְּנֵי בְּבְרִיָּתָא קְפִיָּתָא לְהֵכִי אִיצְטְרִיף מִיַּעוּטָא דְּהַחֵי וְהַשְׂתָּא ר"י לֹא דְרִישׁ לְמִיַּעוּטָא דְּהַחֵי וְר"ש לֹא דְרִישׁ מִיַּעוּטָא דְּהֵפֵר וְלֹא הַבְּנֵי דְּבְרֵי הַתּוֹס' ז"ל לְעֵיל בַּד"ה וְאֵין שְׁעִירֵי עוֹבְדֵי גְלוּלִים כו' שְׁפֹתָבוּ לְר"י דְּלִיכָא לְמִימֵר אִיפְכָא דְּמַהַחֵי מְמַעֵט שְׁעִיר נְחֻשׁוֹן כו' הָא ר"י לֹא דְרִישׁ מִיַּעוּטָא דְּהַחֵי אֲלֵא מִיַּעוּטָא דְּהֵפֵר וּפְרִיף הַש"ס לְר"י לָמָּה לִי מִיַּעוּטָא דְּהֵפֵר תִּיפּוּק לִיהָ מִהֵלְכְתָא דְּגְמִירֵי שְׁתֵי סְמִיכוֹת בְּצַבּוּר וּמְשַׁנֵּי גִירְסָא בְּעֵלְמָא פִירִש"י ז"ל דְּקָרָא אֲסַמְכָתָא בְּעֵלְמָא וְלֹא נִיחָא לִיהָ לְהַש"ס לְמִימֵר דְּמַהֵלְכְתָא ה"א דְּגְמִירֵי שְׁתֵי סְמִיכוֹת בְּזִקְנִים אָבֵל שְׁעִיר הַמְשַׁתְּלַח אֵינוּ בְּכָלֵל דְּסְמִיכָה בְּאֵהָרֵן פִּינּוֹן דְּאֵהָרֵן בְּעָלָיו הוּא ג"כ וְהַתּוֹס' ז"ל פָּתַחוּ בְּשֶׁם רִש"י אִיפְכָא דְּר"י לִית לִיהָ

הלכתא וְלֹא מִשְׁמַע הָכִי לְעִיל דְּאֵלִיבָא דר"י הוּא דְאָמַר רַבִּינָא דְגַמְרִי הִלְכְתָּא גַם מִש"כ דִּלְר"י אִימְעֵיט גַם זְבַחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר מִהֶפֶר אִינוּ מְוַכְרַח דְשְׁעִירֵי עוֹבְדֵי גְלוּלִים הוּא דְמַמְעֻטִּין דְהוּי חֲטָאת וּלְפָנִים פְּנוּתִיהָ אֲבָל זְבַחֵי שְׁלָמֵי צְבוּר לֹא דָמִי לִיה וְשִׁפִּיר אִיפָּא לְמִילָף בַּק"ו מִשְׁלָמֵי יְחִיד וְע' בְּדַבְרֵי הָרַמְבַּ"ם ו"ל בְּפִי הַמְּשַׁנֵּה.

וְהַדָּר פְּרִיף לר"ש לְמָה לִיה רַבּוּנִי לְשַׁעִיר עוֹבֵד גְלוּלִים הָא מִהִלְכְתָּא שְׁמַעִינוּ דְגַמְרִי שְׁתִּי סְמִיכוֹת וְע"כ אֲתִי לְשַׁעִיר עוֹבֵד גְלוּלִים דְשַׁעִיר הַמְּשַׁתְּלַח לֹא סְמִיכָה בְּבַעְלִים הוּא וּמִשְׁנֵי דְמִהִלְכְתָּא ה"א דְאֲתִי לְשְׁלָמֵי צְבוּר וְהוּי מְצִי לְמִימַר דְמִהִלְכְתָּא ה"א דְאֲתִי לְשַׁעִיר הַנְּעֻשָׂה בְּפָנִים וי"ל דְמִקְלָתָא דְפְּשִׁיטָא קְאָמַר וְדו"ק: שְׁם גְמָרָא קְרַבְנוּ וְלֹא הִבְכוּר כו'.

וּמִסְקִינּוּ דְקָרָא אֶסְמִכְתָּא בְּעֵלְמָא הוּא וּמִסְבְּרָא יְדַעִינוּ דְבְּכוּר וּמַעְשָׂר וּפְסַח אִין טְעוּנִין סְמִיכָה דְמִשְׁלָמִים לִיפָּא לְמִילָף וְהִקְשׁוּ הַתּוֹס' ו"ל אֲמַאי לֹא נִילָף בְּהַקְיָשָׁא דְבִיּוֹם צוּוּתוֹ כו' וי"ל דְלֹא יִלְפִינוּ בְּהַקְיָשָׁא פִי הִיכִי דְלַעֲנֵנוּ נְסֻכִים לֹא אִיִּתְקַשׁוּ לְשַׁאָר קְרַבְנוֹת וְעוֹד נִרְאֶה דְמִצְוֹת סְמִיכָה הוּא פְּדִי לְהַתְּנוּדוֹת עַל הַסְּמִיכָה אוֹתוֹ חֲטָא מִהַקְרָבֵן פְּדִתְנֵי בְּתוֹסְפָתָא בְּמִכִּילְתִּין וּבְכוּר וּמַעְשָׂר וּפְסַח אִין בְּהֵן חֲטָא אֲלֵא דְבִשְׁלָמִים ג"כ אִין בְּהֵן חֲטָא וּכְמ"ש הָרַמְבַּ"ם ו"ל דְאִין מִתְּנוּדָה עֲלֶיהָ אֲלֵא אוֹמַר דְבָרֵי שְׂבַח וי"ל עוֹד דְבְּכוּר וּמַעְשָׂר דְקַדְוִשְׁתָּן מֵאִילֵיהֶן דְעֵשִׂירֵי ג"כ מֵאִילֵיהֶן קְדוּשׁ לִיפָּא בְּהֵן סְמִיכָה דְלֹא קְרַבְנוּ הוּא וּפְסַח אוֹמַר עֲלֶיהָ הִלֵּל בְּעֵשִׂירֵי ג"כ אִין צְרִיף לְסַמְוֵה פְּדִי לֹאמַר עֲלֶיהָ דְבָרֵי שְׂבַח וְהָרַמְבַּ"ם ו"ל בְּחִיבּוּרוֹ פֶּתַח דְרִשָׁא דְקְרַבְנוּ שְׁפַתְבּ מִפִּי הַשְּׂמוּעָה לְמָדוּ קְרַבְנוּ וְלֹא בְּכוּרִים וְהוּא דְלֹא פְּמִסְקִנַּת הַש"ס דְלִשׁוֹן מִפִּי הַשְּׂמוּעָה הָאֲמוּר בְּדַבְרֵי בְּכַמָּה מְקוּמוֹת הוּא דְרִשָׁא גְמוּרָה וְעִי בְּפִירוּשׁ הַמְּשַׁנֵּה: דָּף צג גְמָרָא קְרַבְנוּ וְלֹא קְרַבֵּן חֲבִירוֹ וּלְקַמֵּן דְרִשִׁינוּ יְדוּ וְלֹא יָד שְׁלוּחוֹ.

וּכְתָבוּ הַתּוֹס' ו"ל לְעִיל בְּפֶרֶק פֶּל הַמְּנַחֹת כו' דְמִתְּנוּיָהוּ צְרִיכֵי דְהָא שְׁלוּחוֹ עֲדִיף דְהוּי פְּמוֹתוֹ וְאִי פֶתַח וְלֹא יָד שְׁלוּחוֹ צ"ל דְה"א דְנָהִי דְבַעְלִים אִין יוֹצֵאִין בְּסְמִיכַת שְׁלִיחַ מ"מ אַחַר ג"כ יְכוּל לְסַמְוֵה עַל קְרַבֵּן חֲבִירוֹ לֹא לְהוֹצִיא אֶת בְּעָלִים אֲלֵא יְסַמְוֵה לְעַצְמוֹ הִיכִי דְלִיתְנָהוּ לְבַעְלִים אֲלֵא דצ"ע קָרָא לְמַאי אֲתָא אִי דְלֹא נִימָא דְחוּבָה עַל חֲבִירוֹ לְסַמְוֵה עַל קְרַבֵּן שְׁאִינוּ שְׁלוּ זֶה לֹא מְסַתְּפֵר לְהַטִּיל חוּבָה לְאַחַר לְסַמְוֵה עַל קְרַבֵּן דְעַל מִי הוּא הַחוּבָה אֲטוּ עַל פֶּל יִשְׂרָאֵל וְאִי אֲתָא קָרָא דְלֹא נִימָא דְרִשׁוֹת הוּא לְסַמְוֵה עַל קְרַבֵּן חֲבִירוֹ לְמָה לִי קָרָא לְהִכִּי הָא פִּינוּ דְלִיפָּא מְצָנָה מִמִּי לֹא הוּי עֲבוּדָה בְּקַדְוִשִׁים וצ"ל דְה"א דְמְצָנָה לְסַמְוֵה עַל הַקְרָבֵן וְעִיקָר מְצָנָה בְּבַעְלִים וְאִם אִין בְּעָלִים מְצָנָה בְּאַחַר לְסַמְוֵה קמ"ל קָרָא דְבְּאַחַר לֹא שְׁיִיכָא סְמִיכָה פֶּלַל וּמַחַד קְרַבְנוּ ה"א דְוָקָא בְּיִשְׂרָאֵל דְאִיכָּא בְּעָלִים שְׁפוּמְכִים הוּא דְאִין אַחַר סוּמָה אֲבָל נְכָרֵי דְהוּא לֹא סוּמָה אִימָא דִּיִּסְמוּהּ יִשְׂרָאֵל עֲלִיו ת"ל קְרַבְנוּ וְלֹא קְרַבֵּן נְכָרֵי וּלְקַמֵּן אֲמַרִּינוּ אִיפְכָּא קְרַבְנוּ וְלֹא קְרַבֵּן נְכָרֵי קְרַבְנוּ וְלֹא קְרַבֵּן חֲבִירוֹ מְשׁוּם דְאִיכָּא לְמִימַר נְמִי דְקְרַבֵּן נְכָרֵי דְהַבְּעָלִים אִין סוּמְכִין גַם אַחַר אִינוּ סוּמָה אֲבָל בְּקְרַבֵּן יִשְׂרָאֵל דְבַעְלִים חֲיִיבִין לְסַמְוֵה גַם אַחַר יְכוּל לְסַמְוֵה ת"ל אִינְדָּה קְרַבְנוּ: שְׁם גְמָרָא יוֹרֵשׁ סוּמָה כו' ר"י אוֹמַר יוֹרֵשׁ אִינוּ סוּמָה וְאִינוּ מִימַר עִי בְּתוֹסְפָתָא בְּמִכִּילְתִּין דְמִיִּתִּי הֵתָם פְּלוּגְתָּא זֹו בְּהָאִי לִישְׁנָא יוֹרֵשׁ וי"א שְׁבַמְעֵשֶׁר טְעוּן סְמִיכָה וּנְסֻכִים וּמִימַר דְבָרֵי ר"מ ר"י אוֹמַר יוֹרֵשׁ אִינוּ מִימַר י"א שְׁבַמְעֵשֶׁר אִינוּ מִימַר כְּדִפְלִיגֵי נְמִי בְּסוּף בְּכוּרוֹת וְלֹא נִתְבָּאָר דִּין סְמִיכָה בִּי"א שְׁבַמְעֵשֶׁר דְבְּנְסֻכִים מְקָרָא יִלְפִינוּ דְטָפַל חֲמוּר מִן הָעִיקָר אֲבָל סְמִיכָה

מנ"ל ואפשר פיון דאשפחן בנסכים דדין שלמים עליו לגמרי ה"נ לענן סמיכה וק"ל:
שם תוס' בד"ה לפי שקל הענן כו'.

ע"ש וסוף דבריהם ברורים הם דלא ילפינו תמורה מסמיכה או איפכא אלא לענן יורש
פיון דחשיב קרבנו לחד מילתא ה"ה לאידך אבל לשאר מיני נודאי לא דמיון נהרי מעשר
דעביד תמורה ואין טעון סמיכה אלא דלענן ושותפין י"ל דהא דבעי למימר דר"י לית
ליה פל בעלי קרבן לסמיכה ופירש"י בתמורה דלא סמכי פלל הוא משום דילפינו
מתמורה דליתא בשותפין ה"נ סמיכה דליתא בשותפין אבל גם בזה אין הכרח למילף
דהא מצינו צבור ליתנייהו בתמורה ובסמיכה איתנהו: שם גמרא סומא מ"ט לא ר"ח כו'
ח"א אתיא סמיכה מזקני עדה דסומין לא כדכ' אתה כו' וח"א אתיא מעולת ראיה
ותמהו התוס' ז"ל למאן דיליף מזקני העדה א"כ מאי איירא סומא פל בע"מ יפטר
מסמיכה פמו זקני עדה דבעינו מנוקים מפל מום וכן למאן דיליף מעולת ראיה סומא
באחת מעינו נמי לפטור מסמיכה ועוד קשה קצת היכי יליף מעולת ראיה דסומא פטור
מסמיכה על קרבנו פמו עולת ראיה דליפא בסומא הא התם פטור הוא לגמרי מפל המצנה
מראית פנים ומקרבן אבל אם הביא קרבן מנ"ל דאינו סומא ומה שהקשו עוד פטור נשים
מסמיכה נמי גילף מעולת ראיה הא לא תקשי דנשים פטורות מראיה משום דהוי מצנת
עשה שהז"ג אבל סמיכת קרבן לאו מצנה שהז"ג הוא וכמו שיתבאר לקמן אבל קושיא
קמיינתא קשה טובא והי' נראה דדוקא לענן סומא הוא דילפינו דכתיב בסמיכה לפני ה'
וסמו דילפינו מזקני עדה שנאמר בהו ג"כ לפני ה' וסמכו זקני מה התם שלא בסומין אבל
לא קרינו ביה לפני ה' פל שאילו עין לראות אם הוא עומד לפני ה' וח"א דילפינו מעולת
ראיה דפטריה רחמנא מדכתיב יראה כל זכור את פני ה' יצא סומא שאינו רואה ה"נ
בסמיכת פל הקרבנות שנאמר בהן לפני ה' סומא פטור אבל שאר מום לא ילפינו פלל
ועדיין צ"ע: ע"ב גמרא לימד על עולת חובה שטעונה סמיכה משמע מזה דאי לא קרא
לא הוי גמרינו חובה מנדבה ולעיל אמרינו דהוי ילפינו פסח מק"ו משלמים פסח שהוא
בעמוד וזה לא כ"ש וע' ביצה דף כ' דאמרינו דב"ש וב"ה פליגי בזה אי ילפינו חובה
מנדבה וע"ש בגמרא ובתוס' ז"ל: שם גמרא ידו ולא יד עבדו כו' ומסיק דמיעוט הראשון
אתי למעוטי עבדו דלאו בר מצנת סמיכה הוא אבל שלים ישראל דבר מצנת סמיכה הוא
אימא שלוחו של אדם פמותו כ' רחמנא מיעוט ב' למעוטי שלוחו ואכתי ה"א דאשתו
פגופו ויכולה לסמוך בקרבן בעלה אע"ג דלאו בת מצנת סמיכה היא מ"מ פיון דכגופיה
דמא ה"א דעדיפא משלים אחר פתיב מיעוט ג'.

ולפ"ז היכא דאיתרבי שליחות לא שמעינו מחד ריבויא אלא שלים דבר מצנה הוא
בשליחות זו ואם פן למה לי קרא למעט נכרי משליחות בתרומה הא מסברא לא הוי
שלים דלאו בר מצנת תרומה הוא אבל בקידושין ריש פירק האי ש מקדוש אמרינו דלא
צריך קרא אלא לרבנן דאיתא בתרומה דנפשי' אבל לר"ש דס"ל דליתא בתרומה דנפשיה
לא צריך קרא ומסברא לא הוי שלים וכדאמרינו בגיטין דאין העבד נעשה שלים בגט
לפי שאינו בתורת גיטין וסברא היא דכל דלאו בר מצנה הוא אינו נעשה שלים בזה
וכמש"כ רש"י ז"ל בקידושין שם עד דקשה לי למה איצטריך הכא ידו ולא יד עבדו הא
מסברא לא נעשה שלים לסמיכה לפי שאינו בתורת סמיכה פמו לענן גט ואם נאמר
בשיטת הר"י מיגש שהביא הר"ן ז"ל בגיטין דלקבלה אינו נעשה שלים פיון דלאו בר

מצנה הוא אינה מתגורשת בקבלתו אבל להולכה נעשה שלים דלא עביד עיקר המעשה
א"כ הקא לענגן סמיכה י"ל דעבד נעשה שלים דווקא להתגורש ע"י או לעשות תרומה
אינו נעשה שלים אבל סמיכה הוי דומיא דהולכה דנעשה שלים אבל לשיטת הראשונים
ז"ל דלהולכה ג"כ לא נעשה שלים הקא קרא למה לי וע' רש"י בב"מ דף צ"ו שכתב גבי
הא דמיבעי לן ה"מ לענגן שאילה בבועלים אי עבד הוי פשלים או לא משום דלאו בר
מצות הוא בדין שאילה שאין לו שום דבר חוץ לרבו וכתב ז"ל דשליחות ילפינן מאתם
גם אתם שיהיה בר מצנה פמשלחו וצ"ע דהא בקידושין אמרינן דלא צריך קרא דאתם
כו' אלא לרבנן דנכרי איתא בתרומה דנפשיה אבל לר"ש דאמר דליתיה בתרומה דנפשיה
לא צריך קרא אלא מסברא לא הוי שלים כמו לענגן גט דעבד אינו נעשה שלים ועוד
קשה קצת לדברי רש"י ז"ל דעבד לאו בר מצות הוא בדיני ממונ א"כ עבד היכי נעשה
שלים לשליחות יד וכדמניא בב"מ ה"א לאו בר מצנה הוא בשליחות זו ועיין נימוק"י ז"ל
שם דף צ"ו שכ' ד' הראשונים ז"ל דלא ניחא להו פירש"י ז"ל דמשום דאין לעבד בלא
רבו ליחשב לאו בר מצות לענגן ממונ ע"ש ומהדברים ארופים בזה וצ"ע בדברי
הראשונים ז"ל והא דמשמע בשמעתין דאשתו מסתבר יותר להיות פמותו מעבדו ובב"מ
לענגן פשיעה בבועלים ולענגן שואל ששלחן למשאל אמרינן דיד עבד פיד רבו וצריך
לחלק בין ענגן ממונ לשאר שליחות ודו"ק: הדרן עלה פירק שתי מדות פירק שתי הלחם
שם גמרא ומנין שאפיינתן שתיים כו'.

צריך לדקדק במצות אפייה שתיים שתיים או הפונה דב' הלחם אינן נאפות אלא אחת אחת
ולא יאפו שניהם כאחת ולחה"פ יאפה שתיים שתיים וא"כ שתי הלחם נאפה בשתי אפיות
ולחה"פ בשש אפיות ולא משמע הכי מהא דאמרינן לעיל ולקמן דתנור מקדש ללחם ואי
אינו נאפה כאחת אלא שתיים היכי מקדש להו הא ליכא שיעורא דכ"ש לא מקדש אלא
אם יש כל השיעור כא' כפי שיעורו ומטעם זה נראה דלא תקשי קושיות התוס' ז"ל בד"ה
וכשהוא רודן כו' הא קערוות נתקדשו ונאפילו אי תנור לא מקדש ולפי ה"ל ניחא דחלה
אחת לא מקדשא אלא פולן כאחת והא דנאפת שתיים ה"פ דבלחם גילושית אחת אחת
וניתנת בתנור אחת אחת ולחה"פ גילוש אחת אחת וניתן בתנור שתיים שתיים פדכתיב
ושמת אותם היינו שימה בתנור אבל נאפות פולן כאחת.

והרמב"ם ז"ל כפי"ב מה' מעה"ק כתב בחבית כ"ג דאחת אחת היתה נעשית וע' משנל"מ
ז"ל מש"כ מסוגיא דשמעתין והדבר פשוט דמהא דרביעית נתקדשה ליתן רביעית לכל
חלה הוא דיצא לו פן אבל באפי' עושה פמה שירצה ודו"ק: ע"ב גמרא ר"ח אמר כמין
תיבה פרוצה כו' ושקיל וטרי הש"ס טובא וע' תוס' ז"ל שהאריכו ג"כ בזה ומסיק דמניא
דמ"ד כמין ספינה מוקדח ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה דפ' כמ"ד כמין תיבה פרוצה ועי'
במפרשי דבריו ז"ל ונראה דפסק בפשטי' דברייתא כמין טבלא מרובעת ומאי דף ברייתא
לא קמותיב בלשון תיובתא אלא אמר תני כמ"ד כו' היינו דאיכא ברייתא דס"ל פנותיה
הרמזן הוא יחזיר לנו חובתו הראשונה להראות לנו לחם חנום וכמשא"ז ושם נראה גם
מעשיהו: דף צה גמרא ורמינהו הוגללו הפרכת הותרו זבין כו' ומשני הא ר"א הא רבנן
דלר"א דאמר בפסח הבא בטומאה דאם דחקו זבים ג"כ פטורים מכרת ה"נ פיון דטמאי
מתים אין משתלחין דמשהוגללו הפרכת אין פאן קדושת עזרה ה"נ זבין ומצורעים אין
משתלחין אפילו ממחנה לויים וישראל.

וַיֵּשֶׁב לְדַקְדָּק הָאֵל לֹא אָמַר אֶלָּא לַעֲנִינֵי פֶרֶת שֶׁל עֲזָרָה כִּינּוּן דְּהוֹתֵר לְטַמְאֵי מִתִּים גַּם זָבִים אִם נִכְסוּ לַעֲזָרָה אֵין חֲזִיבִים פֶּרֶת אֲבָל אִיסוּרִין פְּדָקָאֵי קָאֵי שְׁלֵא לִיפְנִס אֶפְּלוּ לְמַחְנָה לִוְיָהּ וּמִנִּל דְּלֶר"א הֵיכָא דְּלִיפָא קְדוּשָׁת מַחְנָה שְׁכִינָה דְּגַם מַחְנָה לִוְיָהּ וַיִּשְׂרָאֵל בְּטִלָּה וְזָבָה וּמְצוּרַע מוֹתֵר לְכַתְחָלָה לִיפְנִס לְמַחְנָהֶם וַיְנַהֵי דְּלָאוּ דְּאִיסוּר מַחְנָה י"ל דְּלִיפָא אֶלָּא הֵיכָא דְּאִיכ' כָּל הַמַּחְנוֹת אֲבָל אִיסוּר עֲשֵׂה דְּבָדָד יֵשֶׁב אַמְאֵי לִיכָא הָא אֶפְּלוּ בְּעֵינֵירוֹת הַמְּנֻקָּפוֹת חוּמָה אִיכָא אִיסוּר עֲשֵׂה כְּמַבְנוֹאָר בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ו"ל בַּפ"ד מַה' בִּיאַת מְקַדָּשׁ וּכ"ת דְּכִינּוּן דְּהוֹגְלִלוּ הַפְּרָכָת בְּטִלוּ כָּל הַמַּחְנֵי א"כ קְדָשִׁים קְלִים ג"כ יֵאָסֵר לְאֶכּוֹל וְעוֹד דְּאִין זֶה שְׁיִיךְ לְפִלוגְתָא דְּר"א וְרַבִּנּוּן אִם אֵין פֶּאן מַחְנָה כָּלָל אֶלָּא ע"כ לַעֲנִינֵי קְדָשִׁים קְלִים הוּי מַחְנָה וְכַדָּאֲמַרִּינוּ בְּזַבְחִים וּכְמ"ש הַתּוֹס' ו"ל וּמ"ט יִתְרוֹ זָבִים וּמְצוּרַעִים לְגַמְרֵי וּצ"ל דְּמ"מ מְדַמֵּי לֶה דְּלֶר"א בְּעֵינֵינֵי שְׁיִיחָה כָּל הַג' מַחְנוֹת אֶלָּא דָא"כ כִּי לִיכָא מַחְנָה אַחַת מַג' מַחְנוֹת נִימָא דְּהַשְׂאָר נְמִי לִיתְנָהוּ וְזֶה לֹא מְצִינוּ אֶפְּלוּ לְר"א וּנ"מ לְמָקוֹם הַמְּקַדָּשׁ בְּזַמֵּן הַזֶּה דְּמַחְנָה לִוְיָהּ וַיִּשְׂרָאֵל לִיכָא וּמָקוֹם הַמְּקַדָּשׁ בְּקַדְוִשְׁתּוֹ קָאֵי כְּמ"ש הַרְמְב"ם ו"ל וּצ"ע וּבְעֵינֵינֵי זֶה יֵשׁ לִי מָקוֹם עֵינּוּ בְּדַבְרֵי הַרְמְב"ם ו"ל בַּפ"ד מַה' בִּיאַת מְקַדָּשׁ שְׁכ' דְּלֹא כָּרַב חֲסָדָא דְּאָמַר בְּכֻסְחִים שָׁם ד' ס"ז דְּמְצוּרַע בְּמַחְנָה הוּי נִיתָן לַעֲשֵׂה דְּבָדָד יֵשֶׁב מִשּׁוּם דְּס"ל כו' יְהוּדָה שָׁם דְּיִלְיָהּ מְצוּרַע לְמַחְנָה ג' מְבָדָד יֵשֶׁב וּר"ש יִלְיָהּ לִג' מַחְנוֹת מְקַרָא דְּוַיִּשְׁלַחוּ מִן הַמַּחְנָה כו' וּקְרָא דְּבָדָד יֵשֶׁב אֶתִּי לְמַדִּין לַעֲשֵׂה.

וּפְרִיף הֶתֶם ר"י מֵאֵי עֶבֶיד בְּקַרָא דְּוַיִּשְׁלַחוּ כו' וּמִשְׁנֵי אִיצְטְרִיף לְכַדְר"א בְּשַׁעָה שְׁטַמְאֵי מִתִּים מְשַׁתְּלַחִין כו' וְכִינּוּן דְּהוּא ו"ל לְפִסְק דְּלֹא כו' ע"כ בְּדָד יֵשֶׁב אֶתִּי (לְבַתִּיקֵי) לַעֲשֵׂה וְכַר"ש וּמְפָרְשֵׁי ד' ו"ל לֹא הִעִירוּ בְּזֶה.

וְהוּוּ בְּרִינֵי דְּהוֹתֵרוֹ זָבִים וּמְצוּרַעִים לִיפְנִס ר' יוֹסִי הוּא דְּתַנֵּי הֵכִי בְּתַעֲנִית דְּרַף כ"א וּא"כ ר"י נְמִי כו' א"ס"ל אֶלָּא דְּמִשְׁמַע הֶתֶם דְּמִשּׁוּם דְּנִסְתַּלַּק קְדוּשָׁת הַמָּקוֹם הוּא דְּהוֹתֵרוֹ וּא"כ לַעֲנִינֵי קְדָשִׁים קְלִים גַּם כִּן בְּטִלָּה קְדוּשָׁה וּבְזַבְחִים דְּרַף ס"א לֹא מִשְׁמַע הֵכִי לְר' יוֹסִי גּוֹפִיָה ע"ש בְּכוּלֵיהּ ק' שְׁמַעְתָּא וְדו"ק: ע"ב מְשַׁנָּה אַחַת שְׁתֵּי הִלָּחֵם כו' וּתְנֵן הֵכָא בְּמַתְנִיתִין תְּלַתָּא תַנְאֵי ת"ק אָמַר דְּלִישָׁה וְעִרְיָכָה בְּחוּץ וְאַפְּי' בְּפָנִים וְאֵין דּוּחּוֹת אֶת הַשְּׂבָת וּר' יְהוּדָה אָמַר כָּל מַעֲשִׂיהֶם בְּפָנִים וְאַפְּי' לִישָׁה עִרְיָכָה וּר"ש אָמַר דְּאַפְּי' אִפְּי' כְּשֶׁרָה בְּחוּץ וּפְרִיף הַש"ס ד' ת"ק אֶהְדְּדֵי מ"ש דְּלִישָׁה כְּשֶׁר' בְּחוּץ ע"כ מִשּׁוּם דְּמַד' יָבֵשׁ לֹא נִתְקַדָּשׁ וְאַפְּיִית בְּפָנִים אֶלְמָא דְּמַדַּת יָבֵשׁ הֵינּוּ הַתְּנוּרָה נִתְקַדָּשָׁה וּמִשְׁנֵי דִילְמָא עֲשָׂרוֹן לֹא מְקַדָּשׁ תְּנוּרָה מְקַדָּשׁ אֶלָּא אֶפְּיָה גּוּפָא קִשְׂיָא דְּבְּפָנִים הוּא מִשּׁוּם דְּתְּנוּרָה מְקַדָּשׁ וְאַמְאֵי אֵינּוּ דּוּחָה אֶת הַשְּׂבָת הָא אִיפְּסִיל בְּלִינָה וְסִלְקָא בְּקוּשְׂיָא וּר"י ע"כ סְבִירָא לִיהּ דְּמַדַּת יָבֵשׁ הֵינּוּ עֲשָׂרוֹן ג"כ מְקַדָּשׁ וּלְהֵכִי כָּל מַעֲשִׂיהֶם בְּפָנִים וּר"ש ס"ל דְּלֹא עֲשָׂרוֹן וְלֹא תְּנוּרָה מְקַדָּשׁ וְהַפֵּל מוֹתֵר בְּחוּץ וּבְגַמְרָא בְּעֵי לְמִימֵר דְּר"י וּר"ש פְּקַרָא דְּוָהוּא דְּרַף חוּל כו' פְּלִיגֵי אֵי תְּנוּרָה מְקַדָּשׁ אֵי לֹא וְקִשְׂיָה קִצָּת לָמָּה לִיהּ לְמִימֵר אֶלִיבָא דְּר"י דְּתְּנוּרָה מְקַדָּשׁ הָא בְּלֹא"ה כְּבָר אִיקְדָּשִׁי ע"י עֲשָׂרוֹן וְעֵינֵי רַש"י ו"ל בְּד"ה בְּגַמ' פְּלִיגֵי שְׁפַתְבִּי מִרְגָּמִיר לִיהּ דְּתְּנוּרָה מְקַדָּשׁ כו' וְכַתְּבוּ הַתּוֹס' ו"ל דְּזֶה־ל"ד דְּלֶר"י עֲשָׂרוֹן נְמִי מְקַדָּשׁ אֲבָל הֵכָא דְּמְפָרְשׁ הַש"ס לְר"י דְּקַרָא קְאָמַר דְּתְּנוּרָה מְקַדָּשׁ מַה קִּשְׂיָה לָמָּה לִיהּ לְמִימֵר הֵכִי וְהַתּוֹס' ו"ל לְעִיל דְּרַף נ"ז ע"ב כְּתָבוּ דְּצ"ע דְּמִשְׁמַע הֶתֶם דְּאֵי מַדַּת יָבֵשׁ נִתְקַדָּשָׁה לְחַה"פ בְּעֲשָׂרוֹן קְדוּשָׁה וְאֵלוּ הֵכָא מִשְׁמַע דְּדוּקָא תְּנוּרָה מְקַדָּשׁ כְּדָאֲמַרִּינוּ וּשְׁנִיָּהֶם מְקַרָא אַחַד כו' וְאֵין דְּבְרִיָּהֶם מוּבָנִים דְּהָא לְר"י ע"כ עֲשָׂרוֹן מְקַדָּשׁ לִיהּ וּמִש"ה גַּם לִישָׁה וְעִרְיָכָה בְּפָנִים וּכ"ת דְּלִישָׁה בְּפָנִים דְּקָאֲמַר

ר"י הוא במקום זריזין בקל המעשים דא"כ מנ"ל דתנור מקדש לר"י דילמא הפל משום מקום זריזים.

ובבאמת יש מקום לומר דבשתי הלחם ולחה"פ עשרון לא מקדש אפילו אי מדת יבש נתקדשה משום דכל עשרון שמודד לאו שיעור שלם הוא ולא מקדשן אלא התנור שגאפין פולן פאחד אבל מדברי ר"י לא משמע הכי ומ"מ מסתמי דמתני' נראה פן דלעיל תנו סתמא דמדת היבש ג"כ נתקדשו בפנים ואלו הכא תנו דמעשהו בחוץ וגם אין דוחין את השבת וכן תנו לקמן בסוף פירקין.

וכבר הארכתי לעיל במכילתין בדברי הרמב"ם ז"ל ואם הדברים מוקשים היו לראשונים ז"ל אנו מה נעני בתרייהו והדברים עלומים עד עמוד הפהן. כ"ר בב"י: שם משנה וכשרות בבית פגי.

ענין בפ"י המשנה ז"ל וענין מ"ש לעיל פ"ק התודה בפ"י בית פגי: דף צו פל המנחות יש בהן מעשה כלי בפנים ואין בהם כו'. ענין רש"י ותוס' ז"ל בד"ה ומאי קושיא וענין פסחים פ"ק כ"ש דאמרין שם להדיא דכל מעשה מנחה בפנים וענין רש"י ז"ל ותוס' ז"ל שם ובגמרא שאלו את רבי זו מנין והשיב להם מקרא דאשר יבשלו כו' מה אשם וחסאת טעון כלי כו'.

וכבר דקדקו התוס' למאי איצטריוף האי קרא ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה דהא דמנחות פל מעשיהם בפנים הוא משום דמחבת ומרחשת כלי שרת הן ענין בסוף פ"ב מה' מעה"ק והאי קרא דאשר יבשלו כו' לענין המקום דבמקום שמבשלין חטאת ואשם שם אופין המנחה וממש"נ לבלתי היצא אל החצר החיצונה משמע קצת דע"י קודושי כלי מןפסיל ביצא וכשיטת רש"י ז"ל: שם משנה ז' אצבעות.

ענין רש"י ז"ל ומדברי הרמב"ם ז"ל נראה שפי' וקרנותיו היינו עובי הלחם וענין מש"כ הכ"מ ז"ל בשם הרלב"ג ז"ל ובפסחים אמרין דעובי לחם הפנים טפח וענין תוי"ט ז"ל: שם גמרא והאיכא בזיכים.

והקשה רש"י ז"ל דהא שלחן לא מקדש לבזיכין והתוס' ז"ל פתב דשלחן מקדש להו והסלויק הבזיכין הוי פקומץ מעל השלחן ולפ"ז לא ידענא מהיכא פשיטא להו לעיל דף פ"ז ע"ב מהו שיקדש כו' דלא קדשי לבונה בלא בזיכין פינו דעיקר הקידוש הוא השלחן ומקרא דכפותיו אלו בזיכין לא שמעי' עיפובא פי היכי דכל הני דכתיב בקרא דפוסין שניפין וקנים לא שמעינן דמעכבי דאי הוי מעכבי קנים הי' דוחים את השבת וצ"ע ובתוספתא משמע דלבונה בלא בזיכין פסול ע"ש: ע"ב גמרא ותפוק ליה משום ציפוי.

ענין לכוליה שמעתא בסוף חגיגה ופלוגמא דר"א ורבנן שם וענין בד' הרמב"ם ז"ל פ"ד מה' פלים שיש לו שיטה אחרת בזה דהו קושיא ותפוק ליה משום ציפוי הוא ג"כ לקולא דכלים המצופים טהורים ע"ש בד' הר"י קורקוס ז"ל באנרף ובמשנל"מ שם ודו"ק: דף צז ע"ב גמ' אלא חוק האמה בגובהה כו'.

ומבואר משיטת רש"י ז"ל דגובה היסוד הנה אמה בת ה' וכניסה דסובב ג"כ פן ואמה דקרנות הגובה והרוחב הנה באמה הנ"ל והנה מקום המערכה בד' וד' טפחים ע"ש. והרמב"ם ז"ל בפ"ב מהלכות ביהב"ח פתב איפכא דאמה דיסוד בין גובה בין פניסה הי'

בְּאֵמֶת בֵּת ה' וּכְנִיסָה דְסוּבָב ג"כ וּבְקִרְנוֹת לֹא הָיוּ אֶלָּא הַגּוֹבֵה בְּאֵמֶת הַגָּל וְהָיוּ הַמְזֻבָּח
נ"ח אֲבָל רִחֵב הַקִּרְנוֹת ע"כ הָיָה בְּאֵמֶת בֵּת שֶׁשׁ דָּאל"ה הָיוּ מְקוּמֵי הַמַּעֲרָכָה כ"ז עַל כ"ז.

וּכְבֵּר הַקִּשָּׁה הַמְשַׁנֵּל"מ ז"ל דְּלֹא מִשְׁמַע הָכִי בְּגִמְרָא דְאִמְרִינָן גְּבוּלָה כּו' ל"ש הָכִי וּל"ש
הָכִי וְאוּלַי גִּיר' אֶחָרֵת הָיָה לוֹ וּבְמִזְבֵּחַ הַזֶּהָב פָּתַח סֵתֵם דְּהָיוּ אֵמֶה עַל אֵמֶה וּכְבֵּר תָּמִיד
הַכ"מ ז"ל אֵמֶאי לֹא פָתַח דְּהָיוּ אֵמֶה בֵּת ה' וְכִדְאָמַר ר"מ חוּץ מִמְזֻבָּח הַזֶּהָב וְעֵינָן בְּתוֹסְפָתָא
פְּלִים הַבִּיאָה הַר"ש ז"ל בְּפִי"ז שֶׁם דְּגִרְסִינָן הֵתֵם חוּץ מִמְזֻבָּח הַזֶּהָב שֶׁהוּא בְּאֵמֶת בֵּת
שֶׁשָּׁה ע"ש וַיֵּשׁ אֵיזָה חֲסָרוֹן בְּדִבְרֵי הַתּוֹסְפָתָא וְלַעֲגוּן פִּסְקוּי שֶׁל הַרְמַב"ם ז"ל בְּר"מ בְּאֵמֶת
פְּלִים ע' בַּמְשַׁנֵּל"מ ז"ל פ"ג מֵה' הַגָּל שֶׁכָּתַב מִשׁוּם דְּאָבָא שְׁאוּל ס"ל פְּנוּתִיהָ בְּמִתְנִיתִין
לְעֵיל וּבְפִסְחִים פָּרַק ע"פ ס"ל לְסִתְמָא דְהַש"ס הָכִי דְאָמַר הֵתֵם דְשִׁלְחוֹן שֶׁל מְקַדֵּשׁ שֶׁל
פָּרָקִים הָיָה דָאל"ה הִיכִי טְבִיל לְשִׁלְחוֹן דְאֵמֶתָא בְּאֵמֶתָא הִיכִי יִתִּיב אֶלְמָא דַס"ל לְהַש"ס
כַר"מ דְּהָיוּ בְּאֵמֶת בֵּת ו' וְדו"ק: דָּף צח גְּמָרָא שְׁתִּים שֶׁל שְׁבַע שְׁבַע אָמַר רַבִּי רוּאִין אַת
הַעֲלִינָה פְּאֵלוּ אֵינָה וְהַבְּזִיכִין אַע"ג דַכ' עַל רַבִּי לְטַעֲמִיהָ דְאָמַר עַל בְּסוּמָא כּו'.

וְלֹא מִצְאֵתִי בְּדִבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל לְהָאִי דִינָא דְשְׁתִּים שֶׁל שְׁבַע וְנִרְאָה דְעֵיקָר רַבּוּתָא
דְרַבִּי בְּהָא דְאָמַר רוּאִין כּו' הֵינּוּ דְלֹא בְּעֵינָן עַל מַמְשׁ וְרַבִּי ס"ל כַר"י דְשִׁלְחוֹן בְּאֵמֶת בֵּת
ה' וְהַבְּזִיכִין עַל הַלְחָם מְנוּחָחִים וְקַמ"ל דָאע"ג דְמְנוּחָחִים עַל חֲלָה שְׁבִיעִית רוּאִין אוֹתָהּ פְּאֵלוּ
אֵינָה אֲבָל הַרְמַב"ם ז"ל לְשִׁיטְתִּיהָ דְבְּזִיכְנָן ע"ג שִׁלְחוֹן מְנוּחָחִים הָא לֹא אֵיזְצָרִיף
לְאִשְׁמוּעֵינָן דְחֲלָה הַשְּׁבִיעִית אֵינ' פּוֹסְלָת פְּנֻלָם דְמַהִיכִי תִיַתִּי לְמִיפְסַל נְהִי דְעֵבֵר עַל בַּל
תּוֹסִיף אֲבָל אֵיפְסְלִי אֵינָה לִיפָא לְמ"ד וּכְבֵּר פְּתַבְנוּ בְּזָה בַמ"א וְע' בְּלִשׁוֹן הַר"י קוֹרְקוּס
פ"ה מֵה' תְּמִידִין וּבִלְחָ"מ שֶׁם הַלְכָה ב' וְלִפִּי הַגָּל אֵין לְשׁוֹן הַתּוֹס' ז"ל שֶׁפְּתַבּוּ לְרַבִּי
דְמַקְדֵּשׁ י"ב טְפָחִים דְלְרַבִּי דְאָמַר דְבְּזִיכְנָן עַל הַלְחָם מְנוּחָחִים ע"כ ט"ו מְקַדֵּשׁ: ע"ב תּוֹס'
בַד"ה דוֹחֲקִין כּו' דְאָרוֹן בְּאֵמֶת קַדְשֵׁי קַדְשֵׁי הָיָה כּו'.

וּכְדִבְרֵי הַרְמַב"ם ז"ל בַּה' בִּיהִבִּי"ו מְבוֹנָר דְהָיָה עוֹמֵד בְּצַד מַעֲרָב וְהַמְשַׁנֵּל"מ ז"ל הָאֵרִיף
בְּזָה: שֶׁם גְּמָרָא תְּנִי חֲדָא מְחָצִי הַבֵּית כּו' וְתַנִּי חֲדָא מְשָׁלִישׁ כּו'. וְהַרְמַב"ם ז"ל פָּתַח
מְשָׁלִישׁ הַבֵּית וְכָתַב הַכ"מ ז"ל כֵּן בְּשֵׁם הַתּוֹסְפָתָא וְלֹא הָא דְשְׁמַעְתִּין ע"ש: דָּף צט גְּמָרָא
אֶלָּא לְמ"ד מְזַרְח וּמַעֲרָב מְנוּחָחִים מְפָדִי שִׁלְחוֹן כּו' אֲשֶׁתַּכַּח דְאֶכִּיל שִׁלְחוֹן פְּלָגָא דְאֵמֶתָא
בְּדָרוּם.

לְפַמ"ש לְעֵיל דְרַבִּי ס"ל כַר"י דְאֵמֶת הַבְּנִין בְּאֵמֶת בֵּת שֶׁשָּׁה וְעוֹד דְהָנִי תְּרִי אֲמוֹת וּמְחָצָה
דְבִינִי וּבִינִי ע"כ סְגִי בְּאֵמֶת קִטְנוֹת וְכַמ"ש רַש"י ז"ל בְּטַעַם הַדְּבָר דְלַהֲלוּף שְׁנֵי בְּנֵי אָדָם
צָרִיף ב' אֲמוֹת וּמְחָצָה וְלְמ"ד אֵית פְּלוּם בְּאֵמֶת בֵּת ה' הָאֵרוֹן ג"כ הִי בְּאֵמֶת בֵּת ה' וְע"כ
סְגִי הִי בְּאֵמֶת קִטְנוֹת הֵינּוּ י"ב טְפָחִים וְחָצִי שֶׁהֵן ב' אֲמוֹת וּמְחָצָה קִטְנוֹת וְע"כ בְּזָה לֹא
פְּלִיגִי אֵי סְגִי לַב' בְּנֵי אָדָם בְּאֵמֶת קִטְנָה אֵי לֹא וְא"כ לַכ"ע מֵאֵי קוּשְׁיָא הָא ב' אֲמוֹת וּמְחָצָה
דְבִינִי וּבִינִי לַכ"ע סְגִי בְּקִטְנוֹת וְאֵין צָרִיף לְאַכְּוֹל בְּדָרוּם פְּלוּם וְע"כ צ"ל דְכָתַב וּמְחָצָה
דְבִינִי וּבִינִי דְנֻקָא בְּגִדּוּלוֹת וְטַעֲמָא אֶחָרִינָא אֵיפָא וְאֵמֶה דְשִׁלְחוֹן אֲזִיל כַמ"ד דְכָלִים ג"כ
בְּאֵמֶת בֵּת שֶׁשָּׁה וְקֶאֱכִיל פְּלָגָא בְּדָרוּם וְדו"ק: שֶׁם גְּמָרָא ר"א כּו' עַל פְּוֹלָן הִי מְסַדְרִין
פִירַש"י ז"ל פְּעָמִים בְּזָה פְּעָמִים בְּזָה מְדַבְּרִיו ז"ל נִרְאָה דְלְסַדֵּר עַל פְּוֹלָן פְּאֶחַת דְאֵי אֲסוּר
וּבְכָלֵל בַּל תּוֹסִיף הוּא דְלַחַה"פ אֶחָד אָמַר רַחֲמֵנָא וְכֵן מְנוּרָה אַחַת וְהָכִי מִשְׁמַע לִישְׁנָא
דִירוּשְׁלָמִי פְּוֹלָן רְאוּנָן לְשִׁירוֹת אֲבָל לֹא שִׁיִּשְׁרְתוּ בָהֶם וְכ' זֹאת מְפָנִי שְׁרֵאִיתִי בְּבִיאוּרִים

הַחֲדָשִׁים בְּפָרֶשֶׁת בְּהַעֲלוֹתָהּ שֶׁכָּתַב דְּהִי עוֹרָה בְּכָל הַמְּנוֹרוֹת ע"ש וְאִין זֶה נִרְאֶה וְדַבְּרִי הִירוּשָׁלַיִם שֶׁקְלִים שֶׁהֵבִיאוּ הַתּוֹס' ז"ל ע"ש דְּאִיתָא בְּנוֹסְקָא אַחֲרַת מִיּוֹשֵׁב יוֹתֵר וּבִק"ע שֶׁשׁ בְּפִי יֵשׁ תּוֹס' ע"ש: שֶׁשׁ גְּמָרָא וּמִנ"ל דְּמַעְלִין כּו' בְּתַחֲלָה תִּשְׁמִיּוּשֵׁי שֶׁל מִזְבֵּחַ וְעַכְשָׁיו גּוֹפּוּ כּו'.

מִשְׁמַע מִזֶּה דְּחִיּוּב לְהַעֲלוֹת דְּוָקָא דַּאֲל"ה לְמָה לִי קָרָא דְּמוֹתֵר לְהַעֲלוֹת וְצ"ע בְּדַבְּרֵי הַרְאֻשׁוֹנִים ז"ל: ע"ב גְּמָרָא רַנְב"י אָמַר בְּג' לְאוּיִן. עֵינִין מְהֵרָשׁ"א ז"ל בַּח"ל א"ג שֶׁהַקְּשָׁה אֲמַאי לֹא חָשִׁיב וּפֶן יִסּוּרוּ כּו' וְנִרְאֶה דְּכָל הַגֵּי נֶאֱמָרוּ בְּלִשׁוֹן אֲזַהְרָה הַשְּׁמֵר לָהּ כּו' וּפֶן תִּשְׁפַּח כּו' אֲבָל הֵכָא נֶאֱמַר וּפֶן יִסּוּרוּ וְלֹא נֶאֱמַר וּפֶן תִּסּוּר מְלַבְבְּהָ אֲלֵא קָרָא קְאָמַר אִם תָּבֵא לִידֵי שִׁכְחָה מִמִּילָא יִסּוּרוּ מִמָּה וְתַהֲיֶה קְשָׁה לָהּ לְחַזֵּר אֵלַי כִּי תִפְרַד מִמָּה לְגַמְרֵי וְהָא דְקָאָמַר בְּמִסִּירָם מְלַבּוּ הַפְּתוּב מְדַבֵּר הֵינּוּ דַע"י מִיעוּט הַשְּׁמִירָה וְהַשְּׁכָחָה הִיא מוֹסְרַת מְלַבְבְּהָ פְּאָמּוּר אִם תִּעֲזָבֵי כּו' וְהֵג' לְאוּיִן וּרְבִיעֵי פֶן יִסּוּרוּ כּו' מְכוּוֹן לְקָרָא עַל ג' פִּשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וְעַל ד' לֹא אֲשִׁיבֶנּוּ כִּי בְּחֻטָּא עַד ג' פְּעָמִים עֲדִינִן בְּכַחוּ לְשׁוּב אֲבָל אִם בָּא לִידֵי רְבִיעֵי לְהִסְרָה לְגַמְרֵי אִם רְחוּק הוּא מִהַתְּשׁוּבָה אֲבָל מְחַמַּת אֲנֹסֵי אֵינָה מוֹסְרַת מֵאֲתוּ וְהוּא מְחַזְרֵתוּ לְטוֹב וּר' בּוֹסְתָאֵי דְרִישׁ מָרְק לְאַשְׁמוּעֵינִן דְּאַפִּילוּ חֻטָּא הַרְאֻשׁוֹן צָרִיף שְׁלֹא יִהְיֶה מְחַמַּתוּ אֲלֵא מֵאוֹנְסוֹ אֲבָל אִם הִתְחִיל לְחַטֹּא מְרַצוֹן סוֹפּוֹ שִׁיבָא לִידֵי הַסְרָה ח"ו הַרְחֵמֵן יִצְיָלוּ: שֶׁשׁ מְשַׁנֶּה הַמְּכַנִּיסִין עוֹמְדִין בְּצָפוֹן כּו'.

וְכָתַב רִש"י ז"ל דְּסִתְמָא כַּמ"ד מְזַרְחָ וּמַעְרַב מוֹנַחִים וְעֵינִין פֶּסֶק הַרְמַב"ם ז"ל לְבִשְׁלַחֵן פְּרָבִי אֲבָל בְּמִנּוֹרָה פְּתִיב דְּהַנּוֹרוֹת צָפוֹן וְדָרוֹם מוֹנַחִים וְע' בְּדַבְּרֵי הַרְאֻב"ד ז"ל שֶׁשׁ פ"ג וּכְבָר תָּמָה הִלַּח מ"ב פ"ה מֵה' תו"מ הָא עֵינִין טַעְמָא דְּרַבִּי בִשְׁלַחֵן מִשׁוּם דִּילִיף מִמְּנוֹרָה וְכִיּוֹן דְּבְמִנּוֹרָה ס"ל כַּר"א מ"ט פֶּסֶק פְּרָבִי בִשְׁלַחֵן וְגַהִי דְּסִתְמָא דְּמִתְנִיתִין פְּנוּתִיהָ הָא לְעֵנִין מְנוֹרָה ג"כ סִתְמָא דְּלַעֲיִל פְּרָבִי כָּל הַפְּלִים שֶׁבְּמִקְדָּשׁ לְאַרְכּוֹ שֶׁל בֵּית וּמַאי גִיּהוּ פְּלִים הַשְּׁלַחֵן וְהַמְּנוֹרָה וְאֵע"ג דְּאָרוֹן אֵינּוּ בְּכָלֵל זֶה וְכַדְתָּנִי בְּבִרְיִי י"ל דְּמִתְנִיתִין לֹא מִיָּרִי אֲלֵא בְּהִיכָל וְלֹא בְּקֹדֶשׁ קְדָשִׁים אֲבָל כָּל הַפְּלִים וְנֹדָאֵי ס"ל לְמִתְנִיתִין פְּרָבִי דְּכוּלָּן לְאַרְכּוֹ שֶׁל בֵּית וְעֵינִין מִשְׁנַל"מ ז"ל שֶׁכָּתַב דְּאֲדַרְבַּה מִתְנִיתִין ס"ל כַּרְאֲבַר"ש דְּמִנּוֹרָה צָפוֹן וְדָרוֹם מוֹנַחִים דַּאֲל"ה לֹא שְׁיִיר אֲלֵא אָרוֹן וּמַאי שְׁיִיר דְּהָא שְׁיִיר וְאִין זֶה מוּכָן דְּמָה, עֵנִין זֶה לְהָא דְּשְׁיִיר דְּהֵתֵם מִיָּרִי אִם שְׁיִיר לְמִתְנִי מִיָּדִי דְּדָמִי שְׁיִיר בְּהָא אֲמַרִּינִן דְּחַד שְׁיִירָא אִין לָנוּ לּוֹמַר דְּתִנָּא וְשְׁיִיר דְּמִנ"ל אֲלֵא דְּאִיכָּא הוֹכְחָה דְּתִנָּא נַחֲת לְשְׁיִירָא אֲבָל הֵכָא הוּי אִיפְכָּא דְּאָרוֹן יוֹצֵא מִן הַכָּלֵל וְהוּא לְרַחְבּוֹ שֶׁל בֵּית מְסַתְבַּר דְּלֹא יֵצֵא מִן הַכָּלֵל אֲלֵא אָרוֹן לְחוּד וְלֹא מְנוֹרָה ג"כ וְעוֹד דְּאִיזוּ פְּלִים יִשְׁנִין עוֹד אָרְכָּן יֵתֵר עַל רַחְבָּן דְּעֲלִיָּהוּ תָּנִן כָּל הַפְּלִים לְאַרְכָּן שֶׁל בֵּית אִם לֹא שְׁאָר הַשְּׁלַחֲנוֹת וְהוּי לִיהָ לְמִתְנִי כָּל הַשְּׁלַחֲנוֹת לְאַרְכָּן שֶׁל בֵּית וְכֵן יֵשׁ לְדַקְדָּק בְּלִשׁוֹן הַרְמַב"ם ז"ל שֶׁכ' ג"כ כְּלִשׁוֹן הַמְּשַׁנֶּה כָּל הַפְּלִים כּו' וְאֵהִי קָאֵי וְצ"ע: שֶׁשׁ גְּמָרָא ר"י אֹמֵר אֲפִי סִילָק הִישְׁנָה שְׁחַרֲתִי וְסִידֵר הַחֲדָשָׁה עַרְבִית אִין בְּכָהּ פְּלוּם וְתִמִּיד שְׁלֹא יִלִּין שְׁלַחֵן בְּלֹא לְחֵם דְּלִישְׁנָא מִשְׁמַע דְּאַפִּי סִידֵר הַחֲדָשָׁה בְּעַרְבִי מוֹצָאֵי שְׁבַת כְּשֶׁר כָּל שְׁלֹא לֵן הַשְּׁלַחֵן בְּלֹא לְחֵם אֲבָל א"א לּוֹמַר כֵּן דְּמַצְוֹתוֹ לְעַרְכוּ בְּשֶׁבַת דְּוָקָא פְּדַכְתִּיב בְּיוֹם הַשְּׁבַת כּו' יַעֲרְכְּנוּ וְע"כ עַרְבִית דְּקָאָמַר הֵינּוּ בֵּין הָעַרְבִים וְהִכִּי תָּנִי בְּתוֹסְפָתָא סִידֵר הַחֲדָשָׁה בֵּין הָעַרְבִים וְהָא דְּקָאָמַר שְׁלֹא יִלִּין כּו' ל"ד אֲלֵא שְׁלֹא יִהְיֶה שְׁעָה אַחַת בְּלִילָה בְּלֹא לְחֵם וְהִכִּי אִיתָא בְּמַגִּילָה דְּבַר שְׁמַצְוֹתוֹ כָּל הַיּוֹם כְּשֶׁר כָּל הַיּוֹם וְא"כ הָא דִּילִיף ר' אֲמִי מְדַבְּרִיו שֶׁל ר"י דְּאַפִּי לֹא קָרָא ק"ש אֲלֵא שְׁחַרֲתִי וְעַרְבִית קִינִים

מַצוֹת לֹא יִמִּישׁ הָכִי יְלִיף כִּי הֵיכִי דִלֵר"י תְּמִיד לֹא וְנֹקֵא וְאִפִּי הָיָה כְּמֵה שְׁעוֹת בְּלֹא לֶחֶם
מִיִּקְרִי תְּמִיד ה"נ יוֹם וְלִיָּלָה ל"ד כָּל הַיּוֹם וְכָל הַלַּיְלָה אֲלֵא שְׁעָה אַחַת בְּיוֹם וְשְׁעָה אַחַת
בְּלַיְלָה ג"כ קִיָּיִם הַמַּצּוֹה: שֵׁם גְּמָרָא אָמַר ר"י מִשׁוֹם רִשְׁבִּי אִפִּי לֹא קָרָא כו' ור' יִשְׁמַעֵאל
לְדָמָה בֶּן נְתִינָא צָא וּבְדוּק כו'.

לְכַאוּרָה אִיפָא לְמִירְמִי אֶהְדְּדִי פְּלֹגְתִּיָּהּ הֵכָא אֶהָא דְּפִלְיָגִי בְּבִרְכוֹת דְּהֵתָם אָמַר ר"ש
אָדָם חוֹרֵשׁ כו' תּוֹרָה מַה תְּהֵא עֲלֵי הָרִי דִס"ל דְּהַחֲיוֹב לְעֶסְוֹן בְּהַ לְבַד וְהֵכָא אָמַר דְּקִיָּיִם
הַמַּצּוֹה בְּק"ש לְחוּד ור"י דָּאָמַר הֵתָם הִנְהֵג בְּהֵם מְנַהֵג, ד"א אָמַר הֵכָא צָא וּבְדוּק כו' אָבֵל
עִיקְרֹן שֶׁל דְּבָרִים כִּף הֵם דְּהַפֵּל מוֹדִים בְּתַכְלִית בְּרִיאַת נֶפֶשׁ הָאָדָם בַּע"ז הוּא לְעַבְדוּ
אֵת ה' לְבַד בַּל יִפְעַל שׁוֹם פְּעוֹלָה גְּשָׁמִית וְכַמְש"נ וְיִנְיָחָהּוּ בַג"ע לְעַבְדָּהּ וְלִשְׁמָרָהּ וְאָמְרוּ
ז"ל מַצּוֹת עֲשֵׂה וּל"ת כִּי לְזוֹ הָעַבְדוּתָהּ לְבַד נִבְרָא לֹא הִי נִצְרָף לְעַבְדוּתָהּ אַחֲרַת לְצוֹרָף
מְחִינָתוֹ הַגְּשָׁמִית כִּי הִי מְוַשְׁפָּע מִכָּל טוֹב ע"י שְׁלוּחִים טוֹבִים כִּי כָּל הַבְּרוּאִים זוֹלָתוֹ
נִבְרָאוּ לְשִׁמּוֹשׁ וְאִפִּי צָבָא מַעְלָה פְּאָמְרָם ז"ל מַה"ש הָיוּ צוֹלִין לִי כו' אָבֵל כ"ז בְּהִיּוֹתוֹ
עַל שְׁלִימוֹתוֹ וְאִין לוֹ חֲפִץ בְּדְבָרִים גְּשָׁמִיִם כְּמוֹ קוֹדֵם הַחֲטָא וְאִח"כ בְּפִסּוּק וְנִהְיָת הַחֲטָא
הָרֵאשׁוֹן בְּמַעֲמַד הַקְּדוֹשׁ הַר סִינִי נֶאֱמַר ג"כ וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכְת פְּהִיָּיִם וְלֹא בָא אֵל
הַתִּיקוֹן הַשְּׁלֵם בְּכָלל נֶפֶשׁ הָאָדָם עַד עַת קָץ לְטוֹב כַּמְש"נ וְאַתֶּם פְּהִיָּיִ ה' תִּקְרָאוּ וְאִז
אֲשֵׁלֵם רְצוֹן עֲלִיּוֹן ב"ה בְּתַכְלִית בְּרִיאַת הָאָדָם וְשְׁלִימוֹת פְּעוֹלָתוֹ אָבֵל עֲתָה אֵינּוּ שְׁלֵם
בְּתַכְלִית בְּרִיאָתוֹ כִּי לֹא נִפְרַד בְּכָלל מִזְוִהְמַת הַגְּשָׁם וּמְוַכְרַח הוּא לְעַבְדוּתָהּ גַּם אֵת עֲצָמוֹ
מְעַט לְחֲרוֹשׁ וְלְזָרוּעַ אִף עַכ"ז בְּאִפְשָׁרוֹת גַּם בְּזֵה לְהַגִּיעַ אֵל תַּכְלִית וְשְׁלִימוֹת אִם הוּא
אֵינּוּ מְרַבָּה בְּעַבְדוּת הַגְּשָׁם אֲלֵא הַכְּרַחֲתִית הַגְּדוּלָה תִּתְרַצָּה בְּזֵה נֶפֶשׁוֹ הִיקְרָה ג"כ אִם רוֹאִין
זֶה לְפִי כְּבוֹדָה כִּי קְדוּשָׁה הִיא אֲצוּלָה מִמְרוֹם וְאִין לָהּ חֲפִץ בְּעַבְדוּת הַגְּשָׁם אָבֵל אַחֲרֵי
שְׁלֵא יִתְפַּעַל זֹאת כ"א בְּשִׁבִיל חֲפִצָּה הַטוֹב לְמַעַן יוּכַל לְהַגּוֹת רֹב הָעַת בְּתוֹרָה וּבְעַבְדוּת
שְׁמִיִם מִחֲמַת הַהֲכָרַח תְּמַחֹל עַל כְּבוֹדָה בְּזֵה וּכְזֹאת הִיא הַנְּהַגְתָּ רַבִּי הַשְּׁלֵמִים טָרַם בָּא
עַת הַתִּיקוֹן הַשְּׁלֵם וּז"ש ר"י הִנְהֵג בְּהֵם מְנַהֵג ד"א אִף גַּם זוֹ אֵינּוּ מִן הַנְּמַנְעַת גַּם עֲתָה
לְהִיּוֹת יְחִידִים וְשָׂרִידִים אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּשְׁלִימוֹתָם אֵל שְׁלִימוֹת הָאָמֶת וְרְצוֹן עֲלִיּוֹן אֲשֶׁר יִהְיֶה
חֲפִשִׁי לְגַמְרֵי מַעְבְּדוֹת הַגְּשָׁם וְיִעֲשֶׂה מְלֹאכְתָּן ע"י אַחֲרֵים אָבֵל לֹא רַבִּים הֵם וּז"ש ר"ש
אָדָם חוֹרֵשׁ כו' תּוֹרָה מַה תְּהֵא עֲלֵי יְכוּיָן כ"א ח"ו לֹא יִמְצָא בְּקָרֵב יִשְׂרָאֵל יְחִידִים אֲשֶׁר
הֵם בְּתַכְלִית הַמַּעְלָה לְהִיּוֹת מְוַבְדָּל וְחֲפִשִׁי מִכָּל עַנְיָנֵי הַגְּשָׁם תּוֹרָה מַה תְּהֵא עֲלֵיָה ע"י מַה
יַעֲמוֹד הַתְּקַשְׁרוֹת חֲבָל אֹרֶךְ הַתּוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל אִם לֹא ע"י יְחִידִים אֵלּוּ אֲשֶׁר הֵם מְקוֹשְׁרִים
וּמְדוּבְקִים בְּאֶהְבְּתָה בְּכָל עַת וְע"י תְּשַׁכְּוֹן אֹרְהָ גַּם עַל רוּחֵי הַשְּׁלֵמִים אֲשֶׁר אֵין אֶהְבְּתָם
אֲלֵיָה גְדוּלָה כ"כ וְנִפְרָדִים מֵאַתָּה עַל רַגְעִים הַכְּרַחֲתִים עַכ"ז תִּקְשָׁר גַּם עִמָּם אֶהְבָּה אַחֲרֵי
מְצִינּוֹ לָהּ מְשַׁכְּוֹן כְּחִפְצָּה בְּשָׂרִידִים אֲשֶׁר הֵמָּה לֹא יִתְפָּרְדוּ מֵאַתָּה גַּם עַל רַגַע קָטָן וְעַל אֵלּוּ
אָמַר רִשְׁבִּי רֵאִיתִי בְּנֵי אָדָם עֲלֵי וְהֵמָּה מוֹעֲטִים כִּי הֵם יִקְרָאוּ בְּשֵׁם בְּנֵי עֲלֵי כִּי אֵין
מְשַׁכְּוֹם בַּעוֹה"ז וְעַנְיָנֵי וְכֵן אָמְרוּ הַרְבֵּה עֲשׂוּ פְּרִשְׁבִּי וְא"כ אֵין פֶּאֶן מִחֲלֻקָּתָה ר"ש אֹמַר
עַל שְׁלִימוֹת הָאָמֶתִי מְשִׁלִּימֵי רְצוֹן עֲלִיּוֹן ב"ה כְּחִפְץ בְּרִיאוֹתוֹ ור"י אָמַר עַל רַבִּי הַשְּׁלֵמִים
עֲתָה אֲשֶׁר גַּם הֵם צְדִיקִים גְּמוּרִים אָבֵל יֵשׁ עוֹד חֲלֻקָּה אַחַד בְּיִשְׂרָאֵל יִקְרָאוּ בְּשֵׁם ע"ה הִיָּנּוּ
בְּעֲלֵי עַבְדוּתָהּ בְּצָרְכֵיהֶם לֹא עַל דְּרָף אַרְעֵי כ"א מְבָלִין רֹב יְמִיָּהם בְּזֵה וְלֹא זוֹ בְּלִבְד הָיוּ
בְּכָלל ע"ה אֲלֵא הִלְכָה בְּאַחֲרֵים דְּאִפִּי קָרָאָה וְשָׁנָה וְלֹא שִׁמַּשׁ ת"ח הָיוּ ע"ה וְהַעֲנִין כִּי
עִיקְרֵי שְׁלִימוֹת הַתּוֹרָה לְהַבִּיא אֵת הָאָדָם אֵל אֶהְבַּת וּדְבִיקוֹת הַבּוּרָא ב"ה וְשִׁמּוֹשׁ ת"ח

הוא בכלל כמשאז"ל ואתם הדבקים כו' וכי אפֿשר כו' אלא הדבֿק בַּחֲכָמִים וְתַלְמִידֵיהֶם וְמִי שֶׁאֵינוֹ רוֹצֵה בְּשִׁימוּשָׁן הוּא מֵצֵד שְׁלֵא זָכָה לַתְּכֵלִית לִיְמוּדוֹ וְתוֹרָתוֹ הוּא מִן הַשְּׁפָה לַחוּץ וְעִיקַר הַתְּקַשְׁרוֹת נִפְשׁוֹ הוּא בַּחֲפָצִים הַגְּשָׁמִיִּים בְּלִי הַרְגָּשׁת אַמוּנָה ע"כ גַּם זֶה יִקְרָא בְּשֵׁם בְּלִתי מְאֲמִין ע"כ בָּא רִשְׁב"י וְאָמַר בַּתְּקַנְתֶּם כִּי בְּאַמַת גַּם הֵם גִּידוּלֵי עֵץ הַחַיִּים וְנִקְרָאִים עָלַי הָאֵילָן וְכַמְאָמְרָם ו"ל לִיבְעֵי רַחֲמֵי אֲתַכְלִיא עַל עֲלִיא וְעַלֵּיהֶם אָמַר אֲפִילוֹ לֹא קָרָא אֲלֵא ק"ש שְׁחֵרִית וְעַרְבִית הַכּוֹנֵנָה כִּי עַכ"פ עָרַב וּבִקֵּר יִקְבְּלוּ עֲלֵיהֶם עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם בְּאַהֲבָה וּמִזֶּה יִקְבְּלוּ גַם הֵם שְׁפַעַם הַטּוֹב לְהִתְאַחֵד הַעֲלָה עִם הַפְּרִי לִינֵק מֵעֵץ הַחַיִּים אֵת כָּל זֶה בִּינְאָרוֹ ו"ל דְּרַכִּי הַתּוֹרָה לִכ"א כְּפִי מִדְּרַגְתּוֹ וּזש"א ו"ל אֲסוּר לְאוּמְרוֹ אוֹ מִצְוָה לְאוּמְרוֹ כִּי בְּאַמַת הַדְּבָר שֶׁקוֹל כִּי מִי שֶׁהוּא מְקַבֵּל עָלָיו עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם עָרַב וּבִנְקָר בְּאַהֲבָה מִצְוָה לוֹ לְאוּמְרוֹ אֲבָל יֵשׁ חֲשֵׁשׁ בְּזֶה כִּי פֶן יַעֲלָה עַל לְבוֹ כִּי יֵצֵא בְּזֶה וְכָל הַיּוֹם יִהְיֶה חֲפָשִׁי לַעֲשׂוֹת מַה שֶׁלְּבוֹ חֲפֵץ וּיִשְׁרִים דְּרַכִּי ה' וְדַבְּרֵי ר"י לְדָמָא ב"נ ג"כ הַפֶּל מוֹדִים בְּזֶה כִּי לֹא הִנְתֵּר אֲלֵא כו' אֵין לָהּ בְּרִי' חֲסִינָה הַשְּׁלִימוֹת כְּמוֹ הָאֲדָם וְיִתְרוֹן לְבַע"ח מִמֶּנּוּ כִּי עֲמַל וְיִגַּע הוּא כָּל הַיּוֹם אֶף לְרִיק וּבִיּוֹתֵר בְּעַתּוֹתֵינוּ אֲלֵה אֲשֶׁר הַתּוֹרָה מְוַנַּחַת כו' וְע"ז רַמְזוֹ ו"ל בְּעַקְבוֹת מְשִׁיחָא חוֹצֵפָא יִסְגִי לְהַגְדִּיל עֲלִבּוּנָה יוֹתֵר יִרְחַם ה' עַל עַמּוֹ וְיַעֲרָה עֲלֵיהֶם רוּחַ מְמָרוֹם לְהַשִּׁיבָם אֶל נְוִיָּהֶם נוֹי הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה וּיִקְוִינִים בְּנוֹ מִקְרָא שְׁפָתוֹב וְאֲתָם כְּהִנֵּי ה' תִּקְרָא וְכוּן נֶאֱמַר וְעַמָּה כְּוֹלֵם צַדִּיקִים כו' כִּי כְּוֹלֵם בְּכָל עֲבָדוֹ אֵת ה' לְבַדּוֹ וְאֵז יִהְיֶה מַעֲשֵׂי יָדָי לְהִתְפָּאֵר כִּיזוּעֵ כִּי יִשְׂרָאֵל נִבְרָאוֹ לְתַפְאָרַת לוֹ יֵת' וְכַמְאָמְרָם ו"ל תְּפַלִּין דְּמֵאֲרֵי עֲלָמָא מַה כְּתִיב בְּהוּ מִי כְּעַמָּה כו' וּבְכָל עֵת שֶׁאֵינֶן בְּשִׁלְימוֹת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה כְּבִיכּוֹל אֵין הַפָּאֵר בְּשִׁלְימוֹת וְכַאֲשֶׁר יָבֵאוּ יְמֵי הַתִּיקוֹן לְהַיּוֹתֵם כְּוֹלֵן צַדִּיקִים אֵז יִהְיֶה הַפָּאֵר בְּשִׁלְימוֹת וְכוּן נֶאֱמַר בְּנִבּוּאָת בּוּהַד"ע כְּעַתָּה יֵאֱמַר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה פֶּעַל אֵל וְהוּא כְּו"ל כִּי עַתָּה יֵשׁ חֲלוּקוֹת אֵלוֹ הַנְּאָמְרִים הַרְבֵּה ע"ה אֲשֶׁר הֵם חֲסִירֵי הַשְּׁלִימוֹת וְכוּן הַשְּׁלִימִים ג"כ אֵינֶן עַל תְּכֵלִיתָן כְּרָצוֹן עֲלִיוֹן ב"ה וּבְכָל אֵין פֶּעוֹלַת הָאֲדָם בְּבְרִיאָתוֹ עַל צַד הַשְּׁלִימוֹת לז"א כְּעַתָּה כַּאֲשֶׁר יִשְׁלַם הַתִּיקוֹן אֵז יֵאֱמַר לִיעֲקֹב וְלִישְׂרָאֵל מַה פֶּעַל אֵל כִּי יוֹכֵר בְּרִיאָתוֹ הַטּוֹבָה לְכָל כְּמַש"נ כָּל רוֹאֵיהֶם יִפִּירוֹם כו' כִּי": שֵׁם אָמַר חֲזַקְיָ' מ"ד וְאֶף הַסִּיתָה כו' וְאֵינוֹ מוֹכֵן לָמָּה יֵאֱמַר כֵּן דְּלִמְלָה לֹא הוֹכֵנָה וְשִׁמָּא תֵאֱמַר זֶה הוּא שְׁכָרָה ת"ל וְנִתְתָּה כו' מַה עֲנִין הַשְּׁכָרָה הַזֶּה דְּנֹקָא דְשִׁלְחָנוֹ מְלֵא דְשָׁן וְנִרְאָה דְמֵאֲמַר זֶה מַעֲנִין מִשְׁנֵתֵינוּ הוּא בְּסִדֵּר הַשְּׁלַחָן כִּי יְדוּעֵ כִּי ג' כְּלֵי הַקְּוֹדֵשׁ אֵלוֹ הָאֲרוֹן וְהַשְּׁלַחָן וְהַמְּנוֹרָה הֵם כְּנֶגֶד ג' מַעֲלוֹת אֲרוֹן הוּא תּוֹרָה מְנוֹרָה בְּדְרוֹם כְּהוֹנָה שְׁלַחָן בְּצַפּוֹן כו' וְכוּלָם יוֹרוּ לְטוֹבָתָן שֶׁל יִשְׂרָאֵל כִּי בְּהִיּוֹת אֲתָם שְׁלִימוֹת הַתּוֹרָה עֲמוּד הַתְּנִיף יִקְבְּלוּ גַם טוֹבַת הַקְּצוּוֹת אוֹת הַמְּנוֹרָה הוּא עַל הַשְּׁרָאָת שְׁכִינְתּוֹ יֵת' בְּקַרְבָּנוֹ כְּמֵאֲמָרָם ו"ל עַל גַּר מַעֲרָבִי וְהַכְּהֵנִים הֵם שׁוֹשְׁבֵינֵיהָ וְהַשְּׁלַחָן יוֹרָה עַל קֶצֶה הַצַּפּוֹנִי אֲשֶׁר גַּם הוּא יוֹשְׁפַע לְטוֹב לְהָרִים רֵאשׁ בְּעוֹשֶׁר וְכַבּוּד וְכַמְשֵׁאז"ל הַרוֹצֵה לְהַעֲשִׂיר יֵצְפִין וּבְזֶה נִרְאָה חִיבָה יִתִּירָה אִם יִקְרַב בְּשִׁמְאֵל ג"כ כְּמַש"נ שְׁמֵאלוֹ כו' ע"כ הִרְאוּ לִישְׂרָאֵל כְּרַגְלִים הַשְּׁלַחָן עִם לְחָמוֹ לְחָם חוֹם לְהִרְאוֹת לָהֶם חִיבָתָם לִפְנֵי הַמְּקוֹם ב"ה כִּי אֵשׁ הַצַּפּוֹנִי אֲשֶׁר שְׁלוּחַ הוּא גַם כֵּן לְחוּל עַל רֵאשׁ רִשְׁעִים לְשִׁלָּם לָהֶם כְּפֶעֶלָם אֲבָל לֹא כֵן הוּא עִם יִשְׂרָאֵל כִּי יִכִּין לָהֶם שׁוֹלְחִים לְטוֹב בְּעוֹשֶׁר וְכַבּוּד וְהַפֶּל בְּזִכּוֹת הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוָה וּזש"ד וְאֶף הַסִּיתָה מִפִּי צָר בֵּא וְרֵאָה טוֹבוֹ וְחֲסִדּוֹ וּמִדָּתוֹ הַטּוֹבָה שְׁלֵא כְּמִדַּת בּו"ד כִּי בּו"ד מְסִית לְרַעָה כִּי הַסִּתָּה הוּא רֹב דְּבָרִים וְזֶה כְּמִדַּת בּו"ד נִצְרָה לְהַסִּתָּה לְרַעָה כִּי בֵּלֵא רֹב דְּבָרִים לֹא יֵאֱמִין לְקוּלוֹ אֲבָל לְטוֹב אֵין

דרכו להרבות דברים ולא ישתדל כ"כ להטיב לזולתו ולא כן מדת הקב"ה כי עסק התורה והמצוה באמת אינו נצרך להסתה ורוב דברים אליו כי מי לא יקח סגולתה היקרה מפנינים מחי' ובשר אף חכו ממתקים ובטובו הגדול עשה השתדלות והסתה בדברים טובים למען הציל אותנו מאש הצפוני הקשה ושמה תאמר למלך לא הוכנה יכונן על מי שהטעימו אותו בעוה"ז בשלחן ערוך בענושך וכבוד ונדמה בנפשו כי השלים אתו אש הצפוני לטוב לו ויעשה מה שלבו חפץ ת"ל גם הוא הוכנה ושלחן בלא תורה ומצוה הוא לפח ולמוקש למו אבל בסוף הוכן אשו של גיהנם וכמש"נ ומשלם לשונאיו כו' ושמה תאמר זה הוא שכתרה לבד להציל הוגיו מאש הקשה של גיהנם ת"ל ונחת שלחניה מלא דשן כי עוד תוסיף טובה לה לערוך שלחנה בענושך וכ"ט וזש"נ מה רב טובה אשר צפנת ליראיך יכונן כי ליראיך מדת הצפון וחמו יתן להם רב טוב וכנאמר ארך ימים בימינה ענושך וכבוד בשמאלה והבן: דף ק משנה סידר את הלחם בשבת ואת הבזיכין לאחר השבת פסול.

פירש רש"י ז"ל דלהניחו לשבת הבאה א"א דכיון דלהניחו בשבת קידשו השלחן וא"א להשהותו יותר משמונה ימים דמי דמיפסיל בלינה ולפ"ז הקטיר את הבזיכין בשבת ל"ד דאפילו לא הקטירן הלחם כבר נפסל וכמ"ש הואיל וכן הלחם בלא בזיכין ויש לדקדק לפי שיטת התוס' ז"ל דעיקר קידוש לבונה השלחן מקדש ולא הבזיכים א"כ הלחם ג"כ לא יקדש כשהוא בלא בזיכין כדאמרי' בריש מכילתין דאין זו קדושה בלא זו אבל התם מוכח דבזיכין מקדשין את הלבונה דיליף התם דלבונה מתקדשת בפ"ע שפן מצינו בלבונה הבאה עם הבזיכין עיין רש"י ז"ל שם והדק"ל קושיות רש"י ז"ל לעיל בהא דפריה לעיל והאיכא בזיכין וצ"ע: שם משנה סידר הלחם והבזיכים בשבת והקטיר הבזיכין לאחר השבת פסולה משום דהוקטרו בזיכין שלא כמצותן ובהני תרתי בבי אין חייבין עליהם משום פיגול כו' משום דלא קרב המתיר כמצותו וכמ"ש רש"י ז"ל ועוד תנן בבא ג' אם סידר שניהם לאחר השבת והקטיר הבזיכין בשבת פסולה כיצד יעשה ניחנה כו' וכבר כתב רש"י ז"ל ביומא דלשון פסולה אינו מדוקדק ועיין לעיל דף צ' ברש"י ותוס' ז"ל ומסיק דתני ר' אבין מנחה שנקמצה בלילה פסולה ולא אמרינן דתינהדר קומץ לדוכתיה דהא שלא בזמנו הוא ואינו מקדש היינו משום דלילה אינו מחוסר זמן והני כמו זמנו אבל לחם סידרו כפה ימים קודם זמנו אינו קדוש ולילי דבי שמשי מוקי לה רבא שקדם וסילקו ורב אשי אמר פינן שסדרו תחלה נעשה כמי שסידרו הקוץ ופי' רש"י ז"ל דאין שלחן מקדשו אפילו בזמנו ולפ"ז הא דתנן ניחנה לשבת הבאה צריך לסלקו ולהניחו וזה אינו מבואר וכדאמרינן לעיל דאם התנור מקדש הנה נפסל בלינה אם אפאה מע"ש אלמא דכלי מקדש אפילו שלא בזמנו י"ל דאפילו אין לה זמן וכל אימת דאפי' לה מיקדשא אבל נתנה על השלחן שיש לו זמן ומצותו ביום השבת דוקא ע"כ שלא בזמנו אינו מקדש והתוס' ז"ל בד"ה כמי שסדרו הקוף וכוננתם דהא שלא בזמנו לא מקדש אלא משום לילי דבי שמשי נעשה כמי שסדרו הקוף ותי' פינן דלא בעי פהו ובגדי פהונה לא אמרינן כמו שסדרו הקוף ולפי הנ"ל א"צ לזה כי בלא"ה המילוי אין לו זמן ושפיר מיקדש כל אימת דממלא אבל ע"י קוף ונדאי לא מיקדש אפי' במידי דלא בעי פהו והכי משמע בריש מכילתין גבי חזרת הקומץ שנעשה בפסול אלא דהתם בעי למימר דליקדש לשם קומץ ומתן פלי בעי פהונה אלא דלפ"ז מאי קאמר עלה דר' אבין משום

דלילה אין מחוסר זמן ומאי קמ"ל בהאי דינא דנקמצה בלילה פסולה הא בלא"ה אם נתקדשה בכלי אמתמול או בלילה ממילא תיפסיל בלינה ומאי אהני אם יחזור הקומץ לדוכתיה דהא קידוש המנחה בכלי אין לה זמן והתוס' ז"ל לעיל בד"ה אע"פ פתבו דבאמת ל"ד נקמצה אלא אפילו לא נקמצה מיפסיל בלינה משום קידוש המנחה בכלי וכדתנו במעילה וקשה מאד א"כ מאי קמ"ל וצ"ל דקמ"ל דקידוש המנחה בלילה קמ"ל דמקדש הני שלא בזמנו אבל כבר כתבתי דקידוש המנחה ואפיית הלחם לא מיקרי שלא בזמנו וביומא דף כ"ט פתבו כמ"ש פאן בתחלת דבריהם דהכא שורפין לאלתר אפילו קודם עמוד השחר וגם זה קשה הא אין שורפין כל קדשים בלילה וכמ"ש בזבחים ועוד דמאי תקנתא היא זו דמהדר קומץ לדוכתיה וקמיץ ביממא הא אינו ראוי ביום לקמיצה דכבר נפסל בלינה.

וראיתי בתוס' ישנים שם ביומא שהאריכו בזה והקשו פנ"ל מהא דאמרינן בשתי הלחם אי אפי להו מאתמול נפסל בלינה והא הני שלא בזמנו ובי שמשו נעשה כמי שסדרו הקוף ואין לשון זה מוכן דהא בתנור בלא"ה לא הני אלא בשעת אפיה ואין חשש משום בי שמשו ותי' פיון דמזנה לאפות בכ"ש שפיר מקדש וכעין סברא זו כתבתי לעיל אלא דמה שהקשו שם מר' יהודה דלעיל אינו מוכן כ"כ ע"ש.

ואחר כל ה"ל עדיין לא נתברר לי הא דאשמע לן ר"א דמנחה שנקמצה בלילה פסולה למאי נ"מ הא בלא"ה מיפסיל בלינה וי"ל דנ"מ אם מלינה בראש המזבח דאם הקומץ בש"ר הי' מקטיר' אבל נקמצה בלילה תרד לר"י כמו נשחט בלילה ועדיין צ"ע ועיין תוס' יומא שם בד"ה כמו שסידרו הקוף שכ' הא דלא אמרינן הכי לעיל דהוי כמו שסידרו הקוף גבי מנחה משום דהתם נתכוון לקדש כו' ולא ידענא למה הוצרכו לזה ואין פאן קושיא פלל דגבי מנחה הוי בזמנו דלילה אינו מחוסר זמן ולהכי קדיש אבל גבי לחם מה שסידר הוי שלא בזמנו ואין מקדש וכי מטי בי שמשו הא לא סדרו פהו אלא מאלי' הוא מוקח הוי כמו שסדרו הקוף וזה פשוט.

ועיין רש"י ז"ל שכתב דכיצד יניחנו היינו דצריך לסלקו ולחזור ולהניחו וכמ"ש והא דבעי למימר לעיל דאי לא מקדש שלא בזמנו מהדר קומץ לדוכתיה וקמיץ ביממא צ"ל ג"כ דחזור ומקדש המנחה בכלי בהאי כלי שקידש בלילה פי אתא יממא הוי כמו שנתנו הקוף ואינו קדוש והא דמהני חזרת הקומץ היינו אפילו לרבנן בריש מכילתין דלא מהני חזרה בשאר פסולין וכ"כ התוס' ישנים ביומא שם ודברי הרמב"ם ז"ל יתבאר לקמן בדין קידוש שלא בזמנו וסלקא שמעתא לשיטת רש"י ז"ל בבבי דאם סידר הלחם לבד או עם הבזיכין בשבת והקטיר הבזיכין שלא בדין הלחם פסול דכבר נתקדש אבל אם סידרו לאחר שבת אין הלחם מקודש פלל דהוי שלא בזמנו וניחו לשבת הבאה ומ"ש בד"ה פי מטא ליליא כו' שהרי עומד שם שמונה ימים שלימים אינו מוכן קצת דאפילו לא הוי שמונה ימים מיפסיל בלינה פאן דהונח שלא בדין ונתקדש מיפסיל למחר בלינה וגם מה הוא הקשבון שמונה ימים הא ימים שאין הלחם מקודש הוי פלא הונח שם.

אבל לדברי הרמב"ם ז"ל לו שיטה אחרת בהני בבדי דמתניתין כמו שאבאר בעז"ה דבפ"ב מה' תו"מ פתב להני בבדי מתניתין בטעמא אחרני ותוכן דבריו דבהני תרי בבדי אם סידר הלחם בשבת והבזיכין באחד בשבת והקטירן בשבת הבאת הלחם נפסל ואינו קדוש

וּלְהַכִּי אֵין חַיִּיבִין עֲלֵיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל נּוֹתֵר וְטֵמֵא פִּינּוֹן דְּאֵינוּ קְדוֹשׁ וְכּוֹן אֵידֶה בְּבִי אִם סִידֵר שְׁנֵיהֶם בְּאֶחָד בְּשַׁבַּת וְהַקְטִיר הַבְּזִיכִין לְאַחַר שַׁבַּת הַבְּאָה ג"כ הֶלְחֵם אֵינוּ קְדוֹשׁ וְנִפְסֵל וְזֶה דְּלֹא פְּלִישְׁנָא דְּמִתְנִיתִין דְּתַנּוּן וְהַקְטִיר הַבְּזִיכִין בְּשַׁבַּת כְּמוֹ בְּרִישָׁא וְהוּא ז"ל סִיִּים אָבֵל אִם הַקְטִיר הַבְּזִיכִין בְּשַׁבַּת לֹא נִפְסֵל הֶלְחֵם וְכִבֵּר דְּחִקּוֹ הַכ"מ וְהַלַּח"מ ז"ל בְּפִי דְּבָרָיו אֱלוֹ וּמֵאֵי נ"מ אִם הַקְטִיר לְאַחַר שַׁבַּת אוֹ בְּשַׁבַּת הָא סִידוֹר הִי' שְׁלֹא פְּמַצְנָתוֹ וְאֵי לֹא דְּמִסְתַּפְּינָא הֵייתִי אוֹמֵר דְּצ"ל אָבֵל אִם לֹא הַקְטִיר הַבְּזִיכִין בְּשַׁבַּת לֹא נִפְסֵל הֶלְחֵם וְטַעֲמוֹ שֶׁל דְּבָר לְפִי שִׁיטָתוֹ דְּבִין אִם סִידֵר הֶלְחֵם לְחֹד בְּשַׁבַּת וּבִין אִם סִידֵר שְׁנֵיהֶם בְּאֶחָד בְּשַׁבַּת חֵד דִּינָא לְהוּ וְכִינּוֹן דְּהַסִּידוֹר הִנֵּה שְׁלֹא פְּמַצְנָתוֹ לְחֵם בְּלֹא בְּזִיכִין אֶפִּילוֹ בְּשַׁבַּת אוֹ שְׁנֵיהֶם בְּאֶחָד בְּשַׁבַּת אֵין הֶלְחֵם קְדוֹשׁ וּמ"מ נִפְסֵל הֶלְחֵם וְאֵין לוֹ תַקְנָה פִּינּוֹן דְּכִבֵּר הַקְטִיר הַבְּזִיכִין וּמִפְּנֵי שְׁאֵינוּ קְדוֹשׁ אֵין חַיִּיבִין עֲלֵיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל כּו' אָבֵל אִם לֹא הַקְטִיר הַבְּזִיכִין עַדִּינּוֹן לֹא נִפְסֵל הֶלְחֵם וְיֵשׁ לוֹ תַקְנָה וְכִיצַד יַעֲשֶׂה יִנְיַחְנוּ לְשַׁבַּת הַבְּאָה וְאֵינוּ נִפְסֵל אֶפִּילוֹ מִוְנַח כְּמָה שַׁבְּתוֹת עַל הַשְּׁלַחַן וְנִרְאָה עוֹד דְּבִבְבִי קְמִיִּיתָא אִם סִידֵר הֶלְחֵם בְּשַׁבַּת בְּלֹא בְּזִיכִין וְלֹא הַקְטִיר עֲלֵיהֶ בְּזִיכִין בְּפִסּוּל גַּם כֵּן מְהֵי תַקְנָה זֹו דְּחֵד דִּינָא לְהוּ דְּלֹא נִפְסֵל הֶלְחֵם אֲלֵא מִשּׁוּם הַקְטִיר בְּזִיכִין בְּפִסּוּל וּמִש"כ וְכִיצַד יַעֲשֶׂה בְּלַחֵם וּבְזִיכִין וְשִׁסְדֵּר לְאַחַר הַשַּׁבַּת ל"ד אֲלֵא נִקֵּט פְּלִישְׁנָא דְּמִתְנִיתִין וּבְבֹא זֹו אִם סִידֵר הֶלְחֵם וְהַבְּזִיכִין בְּשַׁבַּת וְהַקְטִיר הַבְּזִיכִין שְׁלֹא בְּזִמְנֵן פְּסוּלִין וְחַיִּיבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל נּוֹתֵר וְטֵמֵא וְכּוֹן הוּא הַנּוֹסְקָא בְּתוֹסְפָתָא ע"ש וְהֵינּוּ פִּינּוֹן שִׁסְדֵּר כְּמַצְנָתוֹן נִתְקַדְּשׁוּ וְהֵרִי הֵם כְּקְדוּשִׁים פְּסוּלִין שְׁחֵיב עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל כּו' וְכִבֵּר עֲמֵד ע"ז הַכ"מ ז"ל אִמְאִיחֵיב מִשּׁוּם פִּיגּוּל הָא לֹא קָרַב הַמִּתִּיר כְּמַצְנָתוֹ וְהַקְוִשָׁא גְדוּלָה מְאֹד בְּזֶה וּמִש"כ הַכ"מ ז"ל דְּדוֹקָא בְּעִירוּב מַחְשְׁבוֹת הָוִי לֹא קָרַב הַמִּתִּיר כְּמַצְנָתוֹ אָבֵל לֹא בְּשֹׂאָר פְּסוּל זֶה ג"כ קֶשֶׁה דְּהָא כָּל זֶה שְׁכַתֵּב רַש"י ז"ל אֲמַת אִם אֵין נִיְתֵר לְטְהוּרִים אֵין חַיִּיבִים עֲלֵיו מִשּׁוּם פִּיגּוּל כּו' וְהִכִּי מְבִיאָה הַקְטִיר בְּזִיכִין אֱלוֹ לִידֵי פִּיגּוּל אִם הַקְטִירָה פְּסוּלָה הִיא וּבְכָל עֲבוּדָה פְּסוּלָה אֵין מַחְשְׁבָה מוֹעֵלֶת וְכִדְקִי"ל אֵין מַחְשְׁבָה מוֹעֵלֶת אֲלֵא בְּדָבָר הֶרְאוּי לְעֲבוּדָה וּמִש"כ דְּהָוִי כְּקְדוּשִׁים פְּסוּלִים שְׁחֵיבִין עֲלֵיהֶם מִשּׁוּם פִּיגּוּל נּוֹתֵר וְטֵמֵא כְּמוֹ שְׁיִתְבָּאָר לֹא מַצְאֵתִי כַּעַת בְּדָבָרָיו ז"ל מְקוֹם הַמְּבֹרָךְ כֵּן וְדוֹקָא אִם נִפְסֵל אַחַר שְׁקָרְבוּ מִתִּירָיו הוּא דְּחֵיב גַּם אִם נִפְסֵל ע"כ דְּרַכּוֹ ז"ל נְעֻלְמָה מְמַנִּי.

וּמָה שְׁנִרְאָה מִדְּבָרָיו ז"ל דְּאֵין הֶלְחֵם נִפְסֵל אֶפִּילוֹ אִם הַוְנַח עַל הַשְּׁלַחַן כְּמָה שַׁבְּתוֹת כְּבָר כָּתַב הַלַּח"מ ז"ל דְּסִמּוֹד בְּזֶה עַל סוּגְיָא דְּנִזְבָּחִים פֶּרֶק הַמְּזַבַּח מְקַדְּשׁ דְּמִשְׁמַע הָכִי וְסוּגְיָא דְּשְׁמַעֲתִין דְּמִשְׁמַע דְּמִשּׁוּם שְׁלֹא בְּזִמְנֵן הוּא דְּאֵינוּ נִפְסֵל ג"כ אֲמַת הוּא וְכִמ"ש בְּהֵנִי תְּרִי בְּבֹא דְּאֵין קְדִישׁ וְאֶפִּילוֹ סִידֵר הֶלְחֵם בְּשַׁבַּת פִּינּוֹן דְּסִידְרוֹ בְּלֹא בְּזִיכִין הָוִי שְׁלֹא כְּמַצְנָתוֹ וְאֵינוּ קְדוֹשׁ אֲלֵא דְּלִפ"ז צ"ע מ"ש בְּפ"ג מֵה' פִּסָּה"מ סֵתָם כ"ש מְקַדְּשִׁין שְׁלֹא בְּזִמְנֵן וְכַתֵּב לְהָא דֵר' אָבִין אִם קָמִין מִנְחָה בְּלִילָה וּלְפִי הַנֵּ"ל הָא ע"כ הָא חֵשִׁיב בְּזִמְנֵן מִשּׁוּם דְּלִילָה אֵינוּ מְחַסֵּר זְמַן.

וּבִמ"א פְּתַבְתִּי דַּעֲתוֹ כְּדִין לִילָה אֵי הָוִי מַח"ז אֵי לֹא וְדוּק בְּכָל הַנֵּ"ל: ע"ב תוּס' בִּד"ה שְׁנֵי י"ט שְׁל ר"ה כּו'. וְכַתֵּב ז"ל דָּאִם בָּאוּ עֲדִים קוֹדֵם הַמְּנַחָה חוֹזְרִין וְאוֹפִין ע"ש לְחֵם אַחַר וְהִרְאִשׁוֹן נֶאֱכַל בְּפִדְיוֹן דְּלֹא נִתְקַדְּשׁ עַדִּינּוֹן.

ונש' לדקדק בדינא דמתניתין דאינו דוחה את י"ט ואופין מעי"ט ואמאי לא יאפו אותם בי"ט בתורת חול ואח"כ יקדישונו דחובות הקבוע להם זמן מותר להקדישו אפי' בשבת וכמו חלות תודה דמשמע בפסחים דאופה אותן פשהו חולין למפנר בשוק ואח"כ השחיטה מקדשן ה"נ בשתי הלחם ואע"ג דמודד בעשרון ע"כ אין העשרון מקדשן פיון דאפינתן בחוץ וליכא עליהו קדושת הגוף וא"כ מהיכי אשכחן חיובא להקדישן קדושת פה קודם אפייה וצ"ל דהם שביחא דמילתא טפי לעשותן מתחלה לשם מצותן ולאפותן פשהו חולין ועוד דחולין אין למדוד בעשרון של קודש.

אבל לדברי הרמב"ם ז"ל שכתב לעיל במכילתין דהתנור מקדש קצת כמשנה דתנו במעילה קרמו פניה בתנור הנוקשר ליפסל בטבול יום הנה נראה דאין לו פדיון ולפ"ז לא היה אופה אחרת בע"ש אם באו עדים קודם המנחה דמה יעשו בלחה"פ הראשון אם לא שיאפה הראשון על תנאי דאם יבאו עדים קודם המנחה יהיה חולין ולא יקדשו התנור דבכה"ג מהני ליה פדיון אבל אפתי איכא למידק במתניתין דמעילה גופא דקרמו בתנור קדוש קדושת הגוף והנוקשר ליפסל בטבול יום כו' ומה בין לישה ועריכה לאפייה הא לשיטת הרמב"ם ז"ל עשרון ג"כ מקדש ואפ"ה שרי' לישה ועריכה בחוץ משום דכשאין מקדשין אלא בפנים א"כ אפי' נמי אפי' אי תנור מקדש לישתרי גם בחוץ דהא לא יקדשו התנור שם וע"כ הא דאמרין דאפי' בפנים תליא בהא אי תנור מקדש אי לא ה"ק דמ"ד אפינתן בפנים מצוה לקדשן בתנור וכו' היא מצוה שיקדשו בתנור וא"כ הדק"ל לדברי הרמב"ם ז"ל דאפינתן בפנים משום דמצוה לקדשן בשעת אפייה מ"ש דלא קדיש לענין פסול לינה פיון דהתורה אמרה לקדש בתנור ולעיל דף נ"ז דייק ר' יונתן דמדת יבש לא נתקדש מדקריא רחמנא ביפורים לה' דוקא אחר אפי' ולדברי הרמב"ם ז"ל אין מכאן ראיה דנהי דעשרון נתקדש מ"מ שתי הלחם אינו מחוייב לקדשו בשעת לישה ויכול למדוד בחוץ ואינו מקדש אבל תנור מצוה לקדש בו.

ויכבר הארכתי בזה לעיל ועדיין אין הדברים ברורים אצלי ה' יאיר עיני. ולענין קושניית התוס' ז"ל היכי מיקלע י"כ בא' בשבת עיין בפ' המשנה להר"מ ז"ל ובבה"ז ז"ל: הדרך עלה פרק שתי הלחם פרק המנחות שם שנטמאו עד שלא קידשו בכלי יש להם פדיון משקידשו בכלי אין להם פדיון ועופות ועצים ולבונה וכ"ש תנו סתמא דאפילו משנטמאו אין להם פדיון ולא מחלק אם נתקדש בכלי אי לא ופליגי בגמרא שמואל אמר דרישא עד שלא קידשו בכלי ל"ד נטמאו אלא אפילו טהורים נפדים דקדושת דמים הם והא דתנו נטמאו לרבותא דסיפא משקידשו בכלי אפילו נטמאו אין נפדין דסד"א דטמא בבע"מ דמי ונאפילו אחר קדושת הגוף ליכריף קמ"ל דלאו פי האי טמא קריא בע"מ דמכ"ש לא אשכחן דמיקריף ופירש"י ז"ל דאפי' בהמה בע"מ לאחר שקידשה בכלי שרת פגון ששחט לא אשכחן בה פדיון ולפ"ז משמע דטמא שפיר הני כבע"מ אלא אחר קידוש כ"ש לא מהני פדיון אפילו לבע"מ וא"כ מאי קאמר דלאו פי האי קריא בע"מ הא אפי' הני בע"מ מכ"ש לא מיקריף ועוד מ"ש ז"ל דאפילו בהמה בע"מ לאחר שקידשה בכ"ש ששחטה לא אשכחן בה פדיון מה ענין זה לקדושת כ"ש וכי בע"מ הספין מקדשה והא דאין פדיון לאחר שחיטה מטעם אחר הוא דלאו בר העמדה והערכה הוא ובאמת אפי' פסול אחר דדמי ממש לבע"מ כמו סלת שהתליע ג"כ אינו נפדה וכדתנו דלא אשכחן פדיון אלא בבהמה וכו' עיקר אפילו בע"מ אין לו פדיון מטעם זה דלא נאמר פדיון אלא

בבהמה וכדתנו בהדיא בסוף פריתות הפריש עוף ונסתאב לא יביא בדמיו פלום שאין לעוף פדיון וכמש"כ הרמב"ם ז"ל בפ"ה המושנה שם וא"כ קשה הגי תרי טעמי למה לי חזא דטמא לאו בע"מ הוא ועוד דמפלי שרת לא אשכחן דמי פריה הא הטעם פשוט דלא אשכחן פדיון אלא בבהמה ורמב"ם ז"ל בפ"ו מה' א"מ פתב הטעם בכל הגי משום דאין בהעמדה והערכה.

וכבר דקדק התוי"ט בפירקין אמאי לא כתב לטעמא דשמעתין אבל דבריו ז"ל נכונים דלא אשכחן הכא משום טעם על עופות דאין נפדין אם לא ממיעוטא דנהעריה את הבהמה ולא עופות ומ"ט מיעוטי רחמנא לעופות היינו משום דעוף ג"כ לא בר העמדה והערכה דעומד ליפרכ אבל הגי תרי טעמי דשמעתין ונדאי קשה למה לן והא דאמר דמפלי שרת לא אשכחן דמפריה שפיר איצטריה לאשמעינן דכ"ש מקדש קדושת הגוף אבל הא בטמא לא קרי' בע"מ צ"ע למה איצטריה למימר הכי ופריה הש"ס לשמואל מסיפא דמתני' העופות כו' משנטמאו אין להם פדיון ותנו סתמא דאין להם פדיון אפילו עד שלא קידשו בפלי בשלמא עופו' קה"ג ניהו ויש לדקדק בעופות היכי שייך נטמאו הא אין טומאה לבע"ח ואי לאחר מליקה פשיטא דאין להם פדיון דלשריפה עומד ככל קדשים פסולים ועיין תוי"ט ז"ל במשנתנו וצ"ל דנטמאו קאי אאינהו ועופות מייירי שגפסלו במים אלא עצים ולבונה וכ"ש ליפרקו דלאו קדושת הגוף הם אלא ש"מ משום דאין טומאתן טומאה וקודם שפי' לגזירין ולבונה בכ"ש פטהורים דמו וכ"ש ג"כ לא חשיבא טומאה דיש להם טהרה במקנה ולהכי אין להם פדיון דטהורים אין נפדין ולפ"ז משמע דאם נפסלו פסול אחר כגון עץ שגמץא בו תולעת שפיר נפדה קודם שפי' וכתבו התוס' ז"ל דמפלי טומאה מדרבנן אפילו קודם קידוש בכ"ש אלא בטומאה זו לא חשיבא ולפי דבריהם ז"ל פל דלא נטמאו טומאה דאורייתא אע"ג דלא חזו תו למילתיהו פטהורים דמו ואין נפדין ולא משמע הכי מדבריהם ז"ל לעיל בד"ה שני י"ט של שכ' דהראשון נפדה אע"ג דאמרינן פל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח וכדאמרינן בשמעתין טהורים אין נפדי' היכא דאיכא תקנה לא אמר ובהא דפרק התכלת בכבשים ששחטן על ד' חלות ותודה על שמנים והרי דלא חזו ואזלי לאיבוד אפ"ה אין נפדין פל שאין עליהם פסול גמור והכי מוכח מהא דאמרינן לקמן טהורים אין נפדין חוץ מעשירית האיפה של מנחת חוטא שהרי אמרה תורה מטמאתו כו' והרי התם עשירית האיפה לא חזי דהא העשירי ואם לא יפדנה אזיל לאיבוד אפ"ה דוקא התם הוא דנפדי' מפני שאמרה תורה אבל בעלמא אפי' כה"ג אין נפדין פל שטהורי' הם ומהא דהתכלת אין ראי' דהתם מתחלה לא היו ראויין אלא שנים מהם או ארבעים וכמ"ש לעיל בדברי התוס' שם ועיין תוי"ט ז"ל במשנתנו מש"כ על התוס' ז"ל בפסחים אמאי אין אופין בי"ט משום הואיל ואי בעי פריה' להו והיכי כתב פן בפשיטות הא איכא מ"ד דטהורים אין נפדין וקצת הי' נראה דלא אמרו פן אלא בדבר הקרב לגבי מזבח וכל הראוי למזבח אינו יוצא מידי מזבח אבל ב' הלחם ולחה"פ ולחמי תודה דלא קרבו למזבח לא איתמר האי פללא ואפילו טהורים נפדין אלא דלא משמע הכי מהא דכלי שרת ג"כ אין נפדין טהורים אע"ג דלא קרבו למזבח ויבואר לקמן בזה עכ"פ שמעינן ממתניתין דטהורים אין נפדי' וקשיא לשמואל ומשני שמואל דלעולם טהורים נפדין כו' דלא הגי עלייהו קדושת הגוף והיינו משום דלא גזרו בהו רבנן שלא יפדו טהורים אבל פסולין לגמרי אפשר לשמואל ג"כ נפדין כמו

למ"ד טהורים אין נפדין דונקא נטמאווהוא דאין נפדין משום דלא חשיבא טומאה אכל פסול דאורניתא נפדין ה"נ לשמואל דונקא בטוהורים דאיכא טעמא דלא שכיחי אכל אם פסולין הם ליכא טעמא דלא שכיחי.

ותו פריה מהא דמתפיס תמימים לבדק הבית אין פודין אותן אלא למזבח אע"ג דקדושת דמים הוא דהא לבדה"ב אקדשי דאי אקדשיה לדמי' למזבח י"ל מיגו דנחתא ליה קדושת דמים נחתא לי קדושת הגוף אכל אקדשיה לבדה"ב לא הוי אלא קדושת דמים ואמאי אינו פודן אלא ש"מ דטהורים אין נפדין ומשני התם נמי משום דלא שכיחי וסלקא ששמעת' בהכי דלמ"ד טהורין אין נפדין היינו טעמא דעצים ולבונה משום דטהורים מיהו ולהכי אין להם פדיון אפילו עד שלא קידשו בכלי ולמ"ד טהורים נמי נפדין קודם קידוש כלי הכא משום דלא שכיחי אין להם פדיון לעולם אכל נפסלו פסול של תורה גם באלו יש להם פדיון קודם קידוש כלי כן נראה פשטא דשמעתא.

והרמב"ם ז"ל בפ"י מה' א"מ פתב לכל הני דמתניתין בכלל אחד העופות והיין והשמן והסלת והלבונה והעצים שנפסלו או שנטמאו אין להם פדיון שנאמר והעמיד והעריף יצאו אלו שאינן בכלל העמדה בד"א אחר שנתקדשו בכלי שרת אכל קודם שנתקדשו בכלי שרת אם נפסלו או נטמאו פודין אותן משמע מדבריו ז"ל דכולהו חד דינא להו עצים ולבונה עם סלת ויין ושמן.

וכבר דקדק הכ"מ ז"ל אמאי לא תנינן להו במתניתין בהדי הדדי ולדידי קשה טובא הא מוכח בשמעתין דעצים ולבונה אפילו קודם קידוש כלי אם נטמאו אין להם פדיון דכטהורים דמי ולדברי הרמב"ם ז"ל ואי פריה לשמואל מסיפא פיון דמיירי אחר קידוש כלל ונהי דמש"כ דנפסלו יש להם פדיון א"ש וכמ"ש אכל נטמאו מבואר משמעתין דאין להם פדיון אפילו קודם קידוש כלי.

ועוד יש לדקדק בעיקר הך מילתא דשייך קידוש כלי גבי עצים וכדמשמע נמי בזבחים פרק פל הפסולים והכא בשמעתין ובסוף מעילה תנו דפליגי רבי ורבנן בעצים אם יש בהן מועל אחר מועל דלרבנן אין בהם מועל אחר מועל דלא הוי אלא קדושת דמים ויש להם פדיון ויוצא לחולין ע"י מעילה ולרבי עצים קרבן הם והוי קדושת הגוף וע"כ לרבי לא הוי קרבן אלא אחר קידוש כלי כמו מנחה ואפ"ה לרבנן לא הוי אלא קדושת דמים ויש להם פדיון והרמב"ם ז"ל מבואר דפסק רבנן א"כ אפילו אחר קידוש כלי אמאי אין נפדים והכי משמע קצת מדבריו ז"ל בפ"ו מה' מעילה בהא דתנו אין מועל אחר מועל אלא בבמה פתב שם ונראה לי שהמנחות והנסכים והעופות וכ"ש דינן כן דיש בהן מועל אחר מועל שכולן קדושת הגוף הם והשמיט עצים משמע דעצים לא הוי קדושת הגוף לרבנן והא דהשמיט לבונה משום דבכלל מנחות הוא ולפ"ז קשה קצת עוד מנ"ל לרבות מוהבשר לחיבת הקודש עצים ולבונה דילמא לא איתרבי אלא לבונה לחוד דהוי קדושת הגוף אכל לא עצים וממה שכתב בסוף ה' פסה"ק דעצים אין חייבין עליהם משום פגול משמע דקדשי קדושת הגוף והדברים עתיקים בזה וצ"ע יותר.

וכלי שרת פתב רש"י ז"ל דמן הדין יש להם פדיון דמכשירי קרבן הם ולא הוי קדושת הגוף והא דאין להם פדיון משום דלא שכיחי והכי משמע בשמעתין אכל לא כן תנו במעילה שם דסתם מתניתין דיש מועל אחר מועל בכלי שרת.

ובדברי נחמ' אלמא דחשיב לה קדושת הגוף ולשיטתו ז"ל ודאי אין לחלק בכ"ש בין קודם קידוש לאחר קידוש ואין בהם אלא קדושת דמים בלבד והא דנטמאו ג' אין נפדין היינו משום דבטהורים דמי או משום דלא שכיחי.

ולשיטת הרמב"ם ז"ל דקדושת הגוף הם ג"כ קשה מהו הקידוש דכ"ש דנימא דיש חילוק בהו בין קודם קידוש לאחר קידוש כמשמעות לשון הרמב"ם ז"ל וצ"ל דקידוש דכ"ש היינו השירות בהם כדקי"ל עבודתן מונכת וקודם עבודה אין בהם אלא קדושת דמים ולאחר עבודה נתקדשו קדושת הגוף וגם בזה עדיין צ"ע ועיין משנל"מ ז"ל שנסתפק בכ"ש שניקבו אי יש בהן מעילה או אין לה דבר שנעשית מצותו ומדברי הרמב"ם ז"ל מבואר דנפסלו אין להם פדיון אבל מעילה יש בהן ונפסלו היינו נמי נקבו דאיזה פסול אחר יש בפלים חוץ מטומאה ועיין בתוספתא מכילתין דנשנית שלא בדיוק וצ"ל איפכא ע"ש ועיין בה"ז ז"ל מ"ש בזה ודוק בכל הנ"ל: דף קא בד"ה אע"ג כו'.

עיין בד' שהאריכו בדברי התוספתא וע' במשנל"מ ז"ל פ"ו מהלכות מעילה מ"ש בבבאור דבריהם באור: שם תוס' בד"ה פיגול במנחה הקשו מעילה אמאי מטמאה טומאת אוכלין לר"ש ותי' דאכילת מנבח שמה אכילה פדאמרינו בפ' אותו ואת בנו בהיא חולין ובה עולה כצ"ל אבל אין לומר משום חיבת הקודש משוי' ליה אוקל דא"כ מנחה נמי היתה לה שעת הפושר קודם פיגול אחר שנתקדש בפלי והקשה הבה"ז ז"ל א"כ מאכילת מנבח נמי תקשי הא במנחה איכא אכילת מנבח ג"כ ומשנקמצה היתה לה שעת הפושר לאכילת מנבח ע"ש ואין זה מוכן דאכילת מנבח ואדם הכל אחד ולא מיקרי אוקל אלא אם כבר נראה לאכילת אדם או לאכילת מנבח והיינו דפיגול אפילו בזריקה אינו מטמא טומאת אוכלים וה"נ במנחה דיש בה שניהם פינן דפיגול בה ולא נראה לא לאדם ולא למנבח אינו מטמא טומאת אוכלין וזה פשוט.

ועיין בכ"מ ז"ל פ"א מהלכות ט"א שהביא שם דברי התוספתא דפיגול אינו מטמא טומאת אוכלין וכתב דר"ש הוא והיכא דלא הנה לו שעת הפושר ואין זה מדוקדק דפיגול לעולם לא הנה לו שעת הפושר ועוד דבהדיא איתמר התם דדברי ר"ש היא וכדמיייתי לה הש"ס הקא: שם בא"ד ועוד כמו שמדקדק מפרה עכ"ל וכוננתם ברור כמ"ש הבה"ז ז"ל וכמ"ש בחולין דף פ"א לדייק דחיבת הקודש לא משוי' אוקל שאמה יכול מדבעי לר"ש בפרה הנה לה שעת הפושר ולא אמרינו חיבת הקודש משוי' לה אוקל דחיבת הקודש איתא בפרה פדאמרינו לקמן לר"ש אלא דיש לדקדק הא לר"ש פרה קדשי בדה"ב הוא ולעיל משמע דלא שייכא חיבת הקודש אלא בקדושת הגוף אחר שנתקדש בפלי אבל קדושת דמים אין חיבת הקודש מה"ת וע"כ צריך לחלק בין שאר קדושת דמים לקדושת פרה לר"ש דאע"ג דקדשי בדה"ב היא ויש לה פדיון מ"מ חטאת קריא רחמנא ושם קודש עליה ואע"ג דר"ש לית ליה הא דחטאת קריא רחמנא וכמש"כ התוס' ז"ל בחולין דף י"א מדמכשיר ביוצא דופן מ"מ לענין חיבת הקודש מודה דיש עליה שם קדש כמצותה וע"ש בתוס' ז"ל: שם תוס' בד"ה אוקל שאמה יכול להאכילו כו'.

ע"ש גושניית הר"א ממיין ז"ל ול"נ דהקא מענינא דקרא והקא כו' דגבי פיסוי שנייד למעוטי גם דבר שאין ראוי לאכילה דשחיטה הכשר אכילה היא וכיון דאין ראוי לאכילה הוי שחיטה שאינה ראוי אבל הקא לענין אוקל דלא מקבל טומאה טעמא הוא

משום דעפרא בעלמא הוא ולא מיקרי אןכל מסתבר דהיגנו דוקא אם אינו ראוי לשום אדם אפילו לאחרים אם לא מיקרי אןכל וק"ל: שם תוס' בד"ה פיגל במנחה כו'.

וכתב דמ"ד דבעינן שעת הפנשר פשהוא פשר בחלב דוקא היגנו אי תרו ליה בחלבא וכן הוא לשון רש"י ז"ל בד"ה הואיל והיתה לו כו' ועיין פסחים פ"ק קל שעה דף כ"ו דלא ניחא ליה לר"ש ז"ל בהאי נאפילו תרו ליה האי לחודיה קאי והאי לחודיה ע"ש אלא דקצת קשה דהתם מסקינן דכלאים ג"כ היתה לו שעת הפנשר ועיין תוס' ז"ל שם שדקדקו מהא דריש מכילתין דאמרינן דממשקה ישראל לא הוי שמעינן אלא דומיא דכלאים שלא היתה להם שעת הפנשר ע"ש משתני' וכן הקשו לעיל בריש מכילתין ועדיפא הוי להו לאקשוני מהא דהכא דר"ש קרי לכלאים לא היתה לו שעת הפנשר ולבשר בחלב הוי לו שעת הפנשר ובפסחים קרי גם לכלאים הנה לו שעת הפנשר וכן בפ"ק פ"ל הבשר אמרינן בההוא דבשר בחלב וכלאים הנה להם שעת הפנשר ואפ"ל דר"ש לא ס"ל דעיקרון נאסר והיגנו טעמא דר"ש דלא יליף בשר בחלב מק"ו מפלאים דמה לכלאים שלא היתה לו שעת הפנשר וע"ש בחולין בכולי' שמעמא: שם גמרא הניחא להאי לישנא כו' טהורין אין נפדין.

לכאורה לפי משמענותא דשמעמא לעיל הא דטהורין אין נפדין הוא מדרבנן א"כ אפילו להאי לישנא מי ניחא פיון דיכול לפדותו מה"ת אמאי לא הוי אןכל ולמסקנא דפריד משום פ"ל העומד לפדות כו' א"ש פיון דרבנן אסרו לפדות לאו עומד לפדות הוא וע' במשנל"מ ז"ל פ"ו מה' ערכין שחקר בזה אי מה"ת הוא או מדרבנן וכן משמע קצת דהוי מה"ת מהא דאמרינן לעיל פולן טהורים אין נפדין חוץ מעשירית האיפה של מנחת חוטא שאמרה תורה מחטאתו כו' ואי מדרבנן בעלמא היא מאי חוץ דקאמר הא בכל מקום מה"ת יכול לפדות מה"ת אפילו טהורים אם לא שנאמר דחוץ מעשירית האיפה לא גזרו חכמים פיון שאמרה תורה בפירוש דיכול לפדותו וכמבואר סב"א זו בדברי הראשונים ז"ל ומלשון הרמב"ם ז"ל ג"כ נראה קצתמה"ת אין נפדין עיין בפ"י מה' א"מ וכמש"כ המשנל"מ ז"ל והא דבשמעמא אמרינן דמדרבנן הוא היגנו למ"ד טהורים נפדין הוי דמתני' מדרבנן הוא ודו"ק: שם גמרא ושמעינן ליה לר"ש דאמר פ"ל העומד לפדות כפדוי דמי גבי פרה כו'.

ויש לדקדק הא לא דמי דגבי פרה ראוייה היא לפדות עכשיו וכדאמרינן פרה נפדיה על גבי מערכתה אבל מנחה עכשיו אינ' ראוייה לפדות אלא קודם שנתקדשה בכלי היתה ראוייה לפדיון זה לא מהני לשוני' אןכל אבל התוס' ז"ל בב"ק פתבו דפרה אחר הנזאה לר"ש ג"כ אינה נפדיה וכדדייק לישנא הואיל והיתה לו שעת הפנשר משמע דעכשיו אין לה ע"ש שהאריכו בזה אף ע"ג דדיוק זה אינו מוכרח כדאמרינן לקמן בהנה לו שעת היתר לכהנים: שם גמרא והא פיגול בין בק"ג בין בקדשים קלים דמצוה כו' ואי בעי כו' אינו מטמא כו'.

יש לדקדק הא אפילו זריק אכתי לא חזי בשר לאכילה עד שיוקטרו אימורים ומה"ת הוא כדאייתא בפסחים פ"ק תמיד נשחט ונהי דאחר זריקה מטמא טומאת אןכלין האי בעי מקטיר אבל תרי הואיל מנ"ל דאמרינן וצ"ל דעכוב אכילה מהקטרת אימורים לא חשיב

עֲפָבָה פִּינוֹן דָּאָם גָּאָבְדוּ אֵימּוּרִים הַבְּשָׂר מוֹתֵר בְּאֹכִילָהּ וּק"ל: דָּף קב גְּמָרָא אָמַר רַב אֲשִׁי כו' דְּאֵי פְרִיק אָמַר וְאֵי בְּעֵי זְרִיק לֹא אָמְרִינוּ.

וּפִירִשׁ"י ז"ל דְּפָדְיָה לֹאוּ כְּמַחְסָר מַעֲשֵׂה דְמִי דְלֹא הָוִי אֲלֵא דְבָרִים בְּעֵלְמָא אַבְל זְרִיקָה אִיסוּר מַעֲשֵׂה הוּא וְאֵי בְּעֵי זְרִיק לֹא אָמְרִינוּ וּפְרִיף עֲלֵה מִמַּתְנִיתִין דְּמַעֲלֵה הֵימְתָה לָּהּ שְׁעַת הֵימְתָה לְפַהֲנִים אִין בְּהַ מַעֲלֵה הֵינְנוּ שְׁלֵנָה וְשִׁצְאָת כו' מֵאֵי לֹאוּ לָנָה מִמֶּשׁ שְׁלֹו דְמָה וְלֹא גְזַרְק וְאִפ"ה יֵצֵא מִיַּדִּי מַעֲלֵה הוּאִיל וְאֵי בְּעֵי הָוִי זְרִיק אַע"ג דְּאִח"כ נְפִסֵּל וְלֹא זְרִיק כְּזְרִיק דְּמִי וּמִשְׁנֵי לֹא לָנָה מִמֶּשׁ אֲלֵא רָאוּי לְצִאָת וְרָאוּיָה לִיטְמָא הֵינְנוּ דְכִבְר גְזַרְק פְּרָאוּי וְאִין בְּהַ אֲלֵא פְסוּל יֵצֵאָה וְטוֹמְאָה אַבְל אֵי בְּעֵי זְרִיק לֹא אָמְרִינוּ וּפְרִיף אֵי הִכִּי כָּל שְׁהֵימְתָה לֹו שְׁעַת הֵימְתָה כָּל שְׁיֵשׁ לֹו שְׁעַת הֵימְתָה מִיבְּעֵי לִיָּה דְהָא כְּבָר גְזַרְק הָדָם וּמְסִיק אֲלֵא אָמַר רַב אֲשִׁי מַעֲלֵה אִיסוּרָה קְרָמִית מַעֲלֵה אָמְרִינוּ כָּל הָעוֹמֵד לִיְזַרְק כְּזְרִיק וּפְקַעָה קְדוּשָׁה וְאִפִּילוּ אִם אַחַר כְּףָה נְפִסֵּל וְלֹא גְזַרְק לֹא הִדְרָא קְדוּשָׁה אַבְל שׁוּי' (אוּכְלָא פִינוֹן דְּאֵי בְּעֵי זְרִיק לֹא מְצִי זְרִיק שְׁנִפְסֵל קוֹדֵם זְרִיקָה לֹא מְשׁוּי לִיָּה אֲוִכְלָא וְהַשְׁתָּא סְלֵקָא שְׁמַעְתָּא דְלַעֲנִין לְהוֹצִיא מִיַּדִּי מַעֲלֵה גַם לְרַב אֲשִׁי אָמַר ר"ש כָּל הָעוֹמֵד לִיְזַרְק כְּזְרִיק דְּמִי וְא"כ נִרְאָה דַּה"ה דְּמוּדָה רַב אֲשִׁי בְּהָא דַּפ' הַתּוּדָה אִם נִתְקַבֵּל הָדָם בְּפוּס דְנִתְקַדַּשׁ הַלְחָם קְדוּשַׁת הַגּוֹף פִּינוֹן דְּעוֹמֵד לִיְזַרְק וְאִפִּילוּ נִשְׁפָּף אַח"כ לֹא פְקַעָא קְדוּשָׁה אַבְל הַתּוּס' ז"ל בַּד"ה דְּאֵי בְּעֵי כו' לֹא כְּתִבּוּ כֵּן אֲלֵא דְרַב אֲשִׁי לִית לִיָּה הָא דְפָרְק הַתּוּדָה כו' ע"ש וּבַד"ה לֹא רָאוּיָה לְצִאָת הַקְּשׁוּ עַל שִׁטַּת רִשׁ"י ז"ל דְּרָאוּי לְצִאָת הֵינְנוּ שְׁכִפְר גְזַרְק הָדָם בְּהַכְּשָׁר וְלָנָה אַח"כ דַּא"כ מֵאֵי פְרִיף כָּל שְׁיֵשׁ לֹו שְׁעַת הֵימְתָה מִיבְּעֵי לִיָּה הָא פִּינוֹן דְּלָנָה אִין לָהּ עַכְשָׁיו שְׁעַת הֵימְתָה וְעוֹד מֵאֵי קְאָמַר בְּמַסְקָנָא לְבַתֵּר דְּפְקַעָה קְדוּשָׁה בְּמֵאֵי הִדְרָא הִכִּי פְקַעָא פִינוֹן דְּלַמְסְקָנָא לָנָה מִמֶּשׁ וְלֹא מְצִי זְרִיק וְקוּשְׁיָא זֹו לֹא הַבְּנֵי דְהָא לְמַסְקָנָא רַב אֲשִׁי גְמִי ס"ל כָּל הָעוֹמֵד לִיְזַרְק כְּזְרִיק דְּמִי וְקוֹדֵם שְׁלֵנָה אוּ נְפִסֵּלָה פְקַעָא קְדוּשָׁה וְאִע"ג דְּלָנָה אַח"כ וְלֹא מְצִי זְרִיק קְדוּשָׁה לֹא הִדְרָא אַבְל לְשׁוּי' אוּכְלָא פִינוֹן דְּלֹא מְצִי זְרִיק לֹא גְמַר הָאֲוִכְל וְלֹא הֵימְתָה שְׁעָה שְׁרָאוּי לְהַאֲכִיל לְאַחֲרִים וְהַבַּה"ז ז"ל כְּתִבּוּ בְּזֵה דַּס"ל לְשִׁטַּת רִשׁ"י דְּהַמְקָשׁוֹן גְּמִי דְפְרִיף מִמַּתְנִיתִין דְּמַעֲלֵה דְאָמְרִינוּ כָּל הָעוֹמֵד לִיְזַרְק וְיֵצֵא מִיַּדִּי מַעֲלֵה הֵינְנוּ דְוָקָא אֵי לָנָה וְלֹא מְצִי זְרִיק אַבְל קוֹדֵם שְׁלֵנָה אַע"ג דְּעוֹמֵד לִיְזַרְק עֲדִינּוּ יֵשׁ בְּהַ מַעֲלֵה וּבְעֵי לְמִימַר רָאוּיָה לְצִאָת הֵינְנוּ שְׁזַנְרַק כְּבָר אַבְל עוֹמֵד לִיְזַרְק כְּזְרִיק לֹא אָמְרִינוּ אִפִּילוּ אֵי לֹא מְצִי זְרִיק וּלְבַתֵּר מְסִיק דְרַב אֲשִׁי גְמִי מוּדָה דְגַבִּי מַעֲלֵה אָמְרִינוּ כְּזְרִיק דְּמִי אֵי לֹא מְצִי זְרִיק וּלְהִכִּי מְקָשִׁי לְרִשׁ"י ז"ל הִכִּי קְאָמַר דְּפְקַעָא קְדוּשָׁה הָא קוֹדֵם פְּסוּל לֹא פְקַעָא קְדוּשָׁה עֲדִינּוּ וְלֹא הַבְּנֵי דְכִבְרִיו ז"ל חֲדָא דְלֹא מְסַתְבַּר לֹוּמַר כֵּן דְּפְסוּל הָדָם יְגָרוּם שְׁעַת הֵימְתָה וְאִם לֹא בְּאֵה לְשְׁעַת הֵימְתָה פְּשִׁהֵימְתָה עוֹמֵד לִיְזַרְק הַשְׁתָּא דְלֹא מְצִי זְרִיק יְבֵא לָהּ הֵימְתָה וְעוֹד מִי הַכְּרִיחָם לֹוּמַר כֵּן כְּכּוֹנְנַת רִשׁ"י ז"ל וְהַדְּכָר פְּשׁוּט בְּשִׁיטָתוֹ דְּלֵמָאֵי דַּס"ד לֹא ס"ל לְרַב אֲשִׁי כָּלֵל הָאֵי סְבָרָא דְכָל הָעוֹמֵד לְזְרוּק כְּזְרוּק דְּמִי גַם לְעֲנִין מַעֲלֵה וּלְמַסְקָנָא מוּדָה רַב אֲשִׁי דְלַעֲנִין מַעֲלֵה אָמְרִינוּ כָּל הָעוֹמֵד לִיְזַרְק כו' בֵּין קוֹדֵם פְּסוּל בֵּין לְאַחַר פְּסוּל וּלְשׁוּי' אוּכְלָא לֹא מְשׁוּי לִיָּה אֲוִכְלָא פִינוֹן דְּאֵי בְּעֵי זְרִיק לֹא מְצִי זְרִיק וְדוּקָא בְּזְרִיקָה דְּמַחְסָר מַעֲשֵׂה אַבְל בְּפָדִי' אִפִּילוּ אֵי לֹא מְצִי לְפָדוּת עַכְשָׁיו וְכַמֶּשׁ"כ הַתּוּס' בַּב"ק אַפ"ה הָוִי כְּפָדוּי וּמִשְׁנֵי לָהּ אֲוִכְלָא וְלֹא הַבְּנֵי קוּשְׁיֵיתָם לְרִשׁ"י ז"ל וְנִרְאָה דְּקוּשְׁיֵיתָם הוּא הִכִּי קְאָמַר בְּפְשִׁיטוֹת לְבַתֵּר דְּפְקַעָא קְדוּשָׁה בְּמֵאֵי הִדְרָא הָא לְמֵאֵי דַּס"ד לֹא פְקַעָא קְדוּשָׁה כָּלֵל וְהָוִי לִיָּה לְמִימַר לְעֲנִין מַעֲלֵה אָמְרִינוּ כָּל הָעוֹמֵד

ליזרוק פזרוק ופקעא קדושה ע"כ פי' ז"ל דהא דשני רב אשי ראוייה לצאת היינו קודם זריקה וצדיין לא נפסל ובזה מודה רב אשי דאין בו מעילה גם למאי דס"ד אבל פי נפסל אחר כף ולא מצי זריק מועלין בו ושפיר פריה כל שיש לה שעת היתר מיבעי ליה וכן נמי הא דקאמר פמסקנא לבתר דפקעא קדושה במאי הדרא וגם לפי שיטתם יקשה מש"כ לעיל דרב אשי לית ליה הא דפרק התודה ואמאי הא פבר נחית לה קדושת הגוף אלא דהתוס' ז"ל בפסחים שם כתבו דלעגנן קדושת לחם לכ"ע אי זרק במחשבה פסולה לא אמרינן כל העומד ליזרק ודוקא הכא במנחה דגופא דזבחה הוא אמרינן העומד ליזרק כו' אפי' זרק במחשבה פסולה ע"ש וזהו דפסחים ופרק התודה הוא דוקא בנשפף וא"כ בלא"ה יש לומר דרב אשי לא פליג הכי אלא בפגול.

ובמ"א כתבתי מה שיש לדקדק על דברי התוס' פסחים הנ"ל: הדרן עלה פרק המנחות